PARTICULAE LATINAE ORATIONIS AB HORATIO TURSELLINO...

Orazio Torsellini, Jacopo Facciolati

Digitized by Google

BIBLIOTECA VITT. EMANUELE
FONDO EBORENSE
42
3 B
20

sorci, Cani…

Ælurus, gatto

Consilium

senes, quid dicam?

intendi ciò che io dico?

O sosio o tarde ...

devius ocyus enavigando

...

videamus tegmen ... tacer la briglia

impediunt ...

Heu fui dixit amor
Nuper abhinc lacrymas
Censisti ...
...
...

qui vocare? come ... chian

...

o mis

aufer ab hinc lacry

sem may ...

fere

Digitized by Google

2 X[illegible]

Animus gradens rerum

est illi [illegible] e [illegible]

Condalto che [illegible] cogniz

ne delle cose che ne [illegible]

uso e l'esperienza

C[illegible] i [illegible] talice

Ex[illegible] uerissime opinio

questa opinione è [illegible]

non e più in [illegible]

D

EX Libris Clementis Borrini

Nel fine del canto 33 di [illegible]
Dante vi è la seguente Rima
in dispregio de' Genovesi,

Ahi Genovesi, uomini diversi
D'ogni costume, e pien d'ogni
magagna
Perchè non siete voi del mondo
spersi.

Digitized by Google

ad simplicem usum
Fratris Alphonsi moris ab
argento N. O.

Digitized by Google

PARTICULÆ
LATINÆ ORATIONIS

AB

HORATIO TURSELLINO

COLLECTÆ,

Nunc vero ex aliis Scriptoribus, de quibus in Præſatione, purgatæ, & auctæ, & ad uſum

SEMINARII PATAVINI

Accommodatæ.

PATAVII, M. DCCLXV.

Ex Typographia Seminarii.

SUPERIORUM PERMISSU.

Ad simplicem usum Fratris Bonaventuræ ab Argentio pertinet hic liber.

Digitized by Google

Digitized by Google

PARTICULÆ TURSELLINI.

Digitized by Google

Digitized by Google

PARTICULÆ LATINÆ ORATIONIS

AB

HORATIO TURSELLINO

COLLECTÆ,

Nunc vero ex aliis Scriptoribus, de quibus in Præſa-tione, purgatæ, auctæ, & ad uſum

SEMINARIORUM

Accomodatæ.

PATAVII

MDCCXLIV.

Curâ, & induſtriâ Joannis Riccij.

Superiorum permiſſu.

Digitized by Google

Digitized by Google

JACOBUS FACCIOLATUS
IN SEMIN. PATAV.
Stud. Præfectus.

NON debet ſane hujus libelli gloria, quæcunque ſit, Horatio Turſellino denegari, multis licet annis poſt Godeſcalcum Stevvechium in arenam prodierit. Ita enim ille pro ſua latinæ linguæ peritia Stevvechii lucubrationem caſtigavit & auxit, ut unus famam omnem, ſcholaſque univerſas citiſſime occupaverit. Quia porro in hac acie non tam glorioſum eſt palmam ferre, quam eripere; rurſus litteratiſſimi Germaniæ viri Jacobus Thomaſius, & Conradus Schvvartius tantam huc diligentiam, induſtriamque contulerunt, ut nihil ſupra fieri poſſe videretur. Sed iſti quidem, niſi fallor, ſibi potius, ſuique ſimilibus conſuluerunt, quam primæ illi ætati, cujus gratia ſcripſit Turſellinus. Obliti enim epigraphen illam, *De vi atque uſu eleganti*, *&c.* omnia pro-

Digitized by Google

miſcue ex toto Latio collegerunt, magnumque volumen, non ex Cicerone ſolum, & ejus æqualibus, ſed ex omni Scriptorum turba veluti Lexicon aliquod concinnarunt. Si cupiam quærimus, nihil eſt aptius; ſi delectum, vereor ne non ſatis ad ſtilum formandum juventuti proviſum ſit. Solet enim fere ætas illa pejora imitari, quod, opinor, Turſellinum movit, ut ex omni particularum copia optimas excerperet, paucisque pagellis clauſas pueris ad diſcendum proponeret. Itaque non tam multa Stevvechio addidit, quam detraxit; nec ſolum minus elegantia, ſed etiam vulgata rejecit, ne voluminis magnitudine puerorum memoriam ſine utilitate fatigaret. Quid quæris? Alius alio ſpectavit. Itaque donec ſe provinciæ ſuæ finibus Germanorum induſtria continuit, nihil ego laboravi: ut vero exiit, & in hanc Urbem, atque adeo in ſcholas noſtras penetravit, ſtatim curare cepi, nequid a nobis inſtituta latini ſermonis ratio detrimenti caperet. Primum igitur Turſellini opus excuſſi, ut ſiquid humana infirmitate peccatum eſſet, abjicerem; in quo Germanis ipſis plurimum debeo, qui

multa

multa notarunt, & vero etiam ante nos abjeciſſent, niſi magna quædam modeſtia, vel minuendi voluminis timor obſtitiſſet: Deinde a Stevvechio, & ab iis ipſis non pauca deprompſi, quæ optima cum ſint, Turſellini tamen diligentiam effugerant: Tum quædam de meo addidi, quæ jamdiu ex optimorum Scriptorum lectione collegeram, & in privatum uſum repoſueram. Hac porro in parte valde timui, ne modum excederem, & amore quodam rerum mearum ea producerem, quæ in aliis minime probo. Multa equidem in adverſariis habeo, quæ particularum nomine cenſeri poſſunt, non modo ex ferrea, & argentea, ſed ex aurea quoque latinorum Scriptorum ætate deprompta; verum, ut ante dixi, non debet eſſe omnibus locus. Quod ſi tamen ſingularia quædam invenies, cauſſam item invenies, cur ſint a nobis allata, hoc eſt modo ut ipſius Turſellini, modo ut Germanorum, modo ut communem Grammaticorum opinionem evelleremus, qui raros quoſdam particularum uſus tanquam barbaros, minimeque latinos condemnarunt. Ceterum ubique monuimus adoleſcentes, quæ ad ſcien-

tiam, quæque ad imitationem trade-
remus, ut mature intelligerent, plu-
rima dici poſſe, ſed pauca debere. Hæc
quidam cum legerent nondum edita,
magnopere ſuadebant, ut noſtra ab
aliis diſtingueremus; ſed lucubratio-
nes hujuſmodi, quæ niſi longo tem-
pore, multorumque obſervationibus
perfici nequeunt, cumque perfectæ
fuerint, vix e puerorum manibus un-
quam exeunt, tantam hanc diligen-
tiam, quaſique ſuperſtitionem non re-
quirunt. Itaque ne Turſellinus qui-
dem Stevvechiana diſtinxit, & Ger-
mani ipſi in hac parte ceteroquin di-
ligentiſſimi, de Stevvechio ſiluerunt.
Quod autem tam religioſe Turſellini
verba ſervarunt omnia, ut ne notiſſi-
mos quidem errores ſuſtulerint; quod
ſua Thomaſius; quod ſua Schvvar-
tius peculiari ſigno notarunt, nec
probare poſſum, nec improbare auſim:
tantum dico, id perinde eſſe, ac ſi
qui Calepini Lexicon toties caſtiga-
runt, & auxerunt, primas illas adum-
brationes diligentiſſime ſervaſſent,
tum ceterorum additiones diſtinxiſ-
ſent, denique ſingulis vocibus, atque
adeo ſingulis vocum ſignificationibus
eorum nomina adnotaſſent, a quibus
primum repertæ ſunt, & in penum
illud

Digitized by Google

illud commune vario tempore illatæ. Nimia ſane diligentia, & in re tam minuta ſtudioſis viris incommoda. Sed cur, inquies, tam multas *Admonitiones*, ad ea præſertim, quæ tutius omitti poterant? Scilicet ut pueri noſtri, quæ ſunt in Collectione Germanica paucis haberent, nec tamen omnia promiſcue tanquam optima uſurparent: qua in re te monitum volo, multa etiam a nobis omiſſa, quod bona eſſent illa quidem, ſed nullius pene uſus viderentur. Quid enim erat, exempli cauſſa, quod particulam *Cum* ſimul adhiberi cum *Cur* doceremus ex Cic. Acad. IV. *Cum ſit campus, in quo poſſit exultare oratio; cur eam in tantas anguſtias compellimus?* vel cum *Quoque* ex II. de nat. Deor. *Cum Solis ignis ſimilis eorum ignium ſit, qui ſunt in corporibus animantium; Solem quoque animantem eſſe oportet:* vel cum *Quanto* ex II. Acad. *Cum Sacerdotes Deorum vacationem habeant; quanto eſt æquius habere ipſos Deos?* vel cum *Paulisper* ex Liv. lib. VIII. *Cum laudibus debitis perſecutus tam memorabilem mortem eſſe; paulisper addubitavit &c.* vel denique cum *Enimvero* ex eod. lib. I. *Cum gladii abditi ex omnibus locis protraherentur;*

enimvero manifeſta res viſa. Quæcunque in eo libro ejuſmodi ſunt, præſertim cap. 45. 62. 124. 131. 209. tempus & operam magis neceſſariis auferre poſſunt. Sed jam nimis multa. Quod ſupereſt, grates agimus Germanis & habemus, qui multa nobis ſane optima ſuppeditarunt; eoque majores agimus & habemus, quod abundare benefaciendo maluerunt. Schvvartium vero maxime, in cujus præfatione imago quædam æquiſſimi viri, & ad omnem elegantiam exculti ſatis apparet, oro obteſtorque, ut rem totam æqui bonique faciat. Ipſa enim nos erudiendæ juventutis neceſſitas invitos cogit ab eorum judicio aliquando diſcedere, qui ingenio quidem & doctrina plurimum valent, sed minuta quædam in magna litterarum luce videre non poſſunt. Novi ſingulare hominis acumen, induſtriam, eruditionem; quodque ait, *ſe plus laboris exantlaſſe in hoc libro limando & augendo, quam Auctorem in conficiendo*, non gravate concedo: veruntamen, ut opinor, Schola pauciora poſtulat. Si ad eum noſtra aliquando pervenerint, quin eadem lege agat, non recuſamus.

HO

HORATIUS TURSELLINUS E SOCIETATE JESU

Lectori.

EN tibi, Lector, Opuſculum de ratione colligandi, connectendique inter ſe membra, & quaſi artus orationis; parva quidem res in ſpecie, & exilis, ſed ad uſum magna, ac plane neceſſaria. Niſi vero obſcurum eſt, quantum momenti habeant in corpore ad motum, uſumque membrorum molles oſſium commiſſuræ, nervi, cæteraque, quibus artus omnes apti, connexique inter ſeſe continentur: Quippe ſine his conjunctionibus, & quaſi vinculis, non ſecus atque humanum corpus ſine nervis, diſſoluta, minimeque inter ſe apta, & cohærens languet oratio. Itaque non immerito fortaſſe Caligula ille Cæſar hoc nomine Senecam irriſit, quod ejus ſcripta arenam ſine calce eſſe diceret. Neque vero exilitas, ac tenuitas rerum, quæ

Digitized by Google

DE VI, ATQUE USU ELEGANTI PARTICULARUM LATINÆ ORATIONIS

CAPUT I.

De Præpoſitione A, vel Ab.

A, & *Ab*, verbis activis, & neutris juncta ſignificat cauſam per quam.

1. A Vel *Ab* verbis activis, aut neutris juncta interdum ſignificat cauſam, per quam res efficitur. Cic. l.1.Acad. c.7. Nihil enim valentius eſt, *a quo* intereat. *Per cui potere periſca.* Ovid. Met. 13. v.471. Occidit *a forti* (ſic Dii voluiſtis) *Achille*.

A, vel *Ab*, Cauſa propter quam.

2 Nonnunquam cauſam deſignat, propter quam res eſt. Cic. Acad. 4. c. 33. Mare, quia nunc collucet a *Sole*, albeſcit; ideſt propter Solem. Plin. l.24. c. 5. Si caput *a Sole* doleat.

A, vel *Ab*, Locus, aut Perſona, unde.

3 Sæpe locum, aut perſonam ſignificat, unde aliquid ſumitur. Cic. Ver. 5. c. 76.

Pe-

Pecuniam numerari *ab ærario*. *Del Pubblico*. Id. Agr. 2. c. 13. Sumptum ſuppeditat *a ſociis*. *Di quel de' compagni*. Id. pro Planc. 42. Sinite me id *a vobis* ei perſolvere. *Del voſtro*.

A vel *Ab* pro *Pro*.

4 Alias declarat *Pro*, Cic. de Orat. 1. 13. Vide ne hoc totum Scævola ſit *a me*; ideſt pro me. *Faccia per me*. Id. in Brut. 79. Ut nemo contra civium perditorum popularem, turbulentamque dementiam *a Senatu*, & a bonorum *cauſa* ſteterit. *Abbia tenuto dalla banda del Senato*.

A, vel *Ab* pro *Poſt*.

5 Nonnunquam idem eſt, quod *Poſt*: Cic. pro Mil. 35. Centeſima lux eſt hæc *ab interitu* P. Clodii. Id. 3. Or. 2. Qui annus ei primus *ab* honorum *perfunctione*, omnium conceſſu, aditum ad ſummam auctoritatem decebat. Id. de Sen. 9. Cujus *a morte* hic tertius, & trigeſimus eſt annus.

A & *Ab* Nominibus copulata, Cauſa unde res eſt.

6 *A* & *Ab* Nominibus copulata interdum declarant cauſam efficientem, unde res eſt. Cic. pro Mur. 30. Noſtri illi *a Platone*, & *Ariſtotile* moderati homines, & temperati ajunt apud ſapientem valere aliquando gratiam; Ideſt ex diſciplina Platonis. Liv. lib. 6. 5. Criminabantur multo eum infeſtiorem agrum *a Nobilitate* eſſe, quam *a Volſcis* fuerit; Ideſt magis infeſtari a Nobilitate, quam a Volſcis.

A vel

A vel *Ab*, *quod attinet ad.*

7 Sæpius ſignificat, *Quod attinet ad.* Cic. ad Att. l. 7. ep. 15. Imparati cum *a militibus*, tum *a pecunia*. Id. in Brut. 43. Niſi qui *a philoſophia*, *a jure* civili, *ab hiſtoria* eſſet inſtructior. Id. ib. 16. Sed ille Græcus *ab omni laude* felicior. Plaut. Curc. ſc. 1. Tam *a me* pudica eſt, quam ſoror mea. Cic. in Brut. 63. Tum erat *ab Oratoribus* quædam in foro ſolitudo.

A vel *Ab* pro *Ob*, vel *Propter*.

8 Interdum eſt *ob*, vel *propter*. Cic. pro Roſc. Am. 30. Vir & contra audaciam fortiſſimus, & *ab innocentia* clementiſſimus: ideſt propter innocentiam. Idem 1. de Leg. 11. Id enim ut ſuaviter delectans *ab errore* mentis, tanquam ſalutare aliquid adſciſcitur; Ideſt ob errorem mentis. Liv. l. 30. 36. Legati Carthaginienſes aliquanto minore cum miſericordia *ab recenti memoria* perfidiæ auditi ſunt. Adde l. 2. c. 49. Cur. lib. 5. Vates quoque adhiberi cœpit *a ſuperſtitione* animi.

A vel *Ab*, Præpoſitus alicui muneri.

9 Alias ſignificat eum, qui præeſt alicui muneri, ut *a ſtudiis*, *ab epiſtolis*, *a rationibus*. Suet. in Claud. 28. Libertorum præcipue ſuſpexit Poſidem, & Harpocram, & ſuper hos Polybium *a ſtudiis*, ſed ante hos Narciſſum *ab epiſtolis*, & Pallantem *a rationibus*.

Admonitio.

10 Optimi ſcriptores hæc, & alia hujuſmodi non cum dativo, ſed cum genitivo conjungebant. Inſcript. apud Grut.

Grut. p. 584. n. 6. Antiochus Tiberii Claudii Cæſaris *a bibliotheca*; Eſt enim conſtructio per ellipſim, cui deeſt *ſervus*, aut aliquid hujuſmodi.

A vel *Ab*, ad tempus præteritum relata.

11 Sæpe ad tempus præteritum refertur, idque multis modis, *A puero*, *a pueris*, *a pueritia*. Cic. 4. Acad. 36. Diodoro quid faciam Stoico, quem *a puero* audivi? Id. Tuſc. 1. 24. Nec vero fieri ullo modo poſſe, ut *a pueris* tot rerum notiones inſitas, & quaſi conſignatas in animis haberemus.

Admonitio.

12 Cum de uno ſermo eſt, *a puero* dicimus, cum de pluribus, *a pueris*.

Ab ineunte ætate, A *prima ætate*.

13 *Ab ineunte ætate*, & *a prima ætate*, idem eſt, quod *a pueritia*. Cic. pro Leg. Manil. 1. Sed me meæ vitæ rationes *ab ineunte ætate* ſuſceptæ prohibuerunt. Id. 4. ep. 4. A *prima ætate* me omnis ars, & doctrina liberalis, & maxime philoſophia delectavit.

Ab adoleſcentulo, *ab adoleſcentia*.

14 *Ab adoleſcentulo*, & *ab adoleſcentia*, ſive *a prima adoleſcentia*, idem pene eſt, quod *ab ineunte ætate*. Cic. pro Quint. 3. Nam qui *ab adoleſcentulo* quæſtum ſibi inſtituiſſet ſine impendio. Id. 2. de Fin. 30. Tua erga me, & erga philoſophiam voluntas *ab adoleſcentia* ſuſcepta. Id. 1. ep. 9. Refero me ad manſuetiores Muſas, quæ me maxime, ſicut *a prima adoleſcentia*, delectarunt.

Ad-

Admonitio.

15 *Ab* non ſolum inſequentibus vocalibus adhibetur, ſed etiam aliis litteris, ubi nullus aſperior concurſus exiſtit, maxime vero liquidis, l, & r; ut, *Ab legione, ab Rege*, itemque ſ, & i conſonanti, ut *ab Sylla*, *ab Jove*. Interdum etiam d, & n; ut *ab duce*, *ab nobilitate*. Denique etiam aliis, ſed aliquanto rarius.

Abs, ante t, & q.

16 *Abs* cum adhibetur, præponitur literis q, & t. *Abs quovis* homine. Ter. Adelph. 2. 3. Ne *abs te* hanc ſegregent. Id. in And. 1. 5. & alibi ſæpe. Qui putant præponi etiam literis *r*, & *ſ*, confirmantque ex Livio, & Terentio, non optimos codices conſuluerunt.

De Adverbio *Abhinc*.

17 *Abhinc* & ablativo, & accuſativo junctum refertur ad tempus præteritum. Cic. 3. Ver. 12. Queſtor Gn. Papirio Conſuli fuiſti, *abhinc annis* quatuordecim. Id. pro Corn. Balb. 6. Etenim ſi Cn. Pompejus *abhinc annos* quingentos fuiſſet. *cinquecento anni fa*.

Admonitio.

18 Cum tempus futurum ſignificatur, non uſurpatur *Abhinc*, ſed *Ad*, vel *Poſt*. Cic. 1. Tuſc. 37. Et ego doleam, ſi *ad decem millia* annorum gentem aliquam Urbe noſtra potituram putem? *di qua a dieci milla anni*. Tamen etiam de futuro cum loqueretur, Palladius uſurpavit *Abhinc*, ſed ſine caſu, l. 4. c. 13. Latent *abhinc* ætatis notæ.

CA-

Digitized by Google

CAPUT II.

De Præpoſitione ABSQUE.

1 ABſque pro *ſine* non libenter adhibent optimi ſcriptores. Cicero ſemel habet ad Att. l. 1. ep. 16. *Abſque argumento*, ac ſententia. Plautus, ac Terentius aliquanto frequentius uſurpant. Itaque ſatius eſt dicere, *Sine injuria*, quam *Abſque injuria*: *ſine ulla dubitatione*, quam *Abſque dubio*.

CAPUT III.

De Conjunctionibus AC, & ATQUE in principiis.

1 AC, & *Atque* in principiis periodorum dignitatem habent; hoc differunt, quod *Ac* ponitur inſequente quavis conſonante, præter c, & q, tum enim pro *Ac* ponitur *Et*: *Atque* uſurpatur inſequente vocali. Cic. pro Leg. Manil. 13. *Ac primum* quanta innocentia debent eſſe Imperatores. Id. pro Sext. 2. *Atque ego* ſic ſtatuo, Judices, in hac cauſa. Id. pro Leg. Man. 15. *Et quoniam* auctoritas multum in bellis adminiſtrandis valet.

2 Invenitur aliquando *Atque* ante conſonantes. Cic. pro Cœl. c. 19. *Atque ſcitote*, judices, &c. *Ac* vero aliquando ante vocales, ſed raro, nec niſi in media periodo. Sueton. in Aug. c. 19. Tumultus, ac etiam rerum novarum initia. Id. in Cæſ. c. 26. & 55.

CA-

Digitized by Google

CAPUT IV.
De præpoſitione Ad.

Ad pro Uſque Ad.

1 AD pro *uſque ad*. Cic. Att. lib. 13. ep. 9. Multus ſermo *ad multam* diem. Id. de Sen. 7. Sophocles *ad ſummam* ſenectutem Tragœdias fecit. Colum. lib. 12. c. 47. Cum *ad fauces* vas impleveris.

2 Huc pertinent illa, *Ad inſaniam*, *Ad ſatietatem*, *Ad impudentiam*, & alia ejuſmodi. Cic. 4. Ver. 35. Quæ iſte *ad inſaniam* concupierat. Id. 1. de Leg. 2. In loquendo multus, & ineptus, *ad ſummam impudentiam*. Liv. l. 24. c. 38. Incautos *ad ſatietatem* trucidabitis.

3 Interdum accomodatur ad ſummam pecuniæ. Cic. Att. l. 5. ep. ult. Aſſident, ſubducunt, *ad nummum* convenit. *ſino ad un quattrino*.

4 Interdum refertur ad partes, diciturque *ad dimidias*, *ad tertias*, &c. ubi ſubſtantivum per ellipſim reticetur. Plin. l. 20. c. 3. Aqua multa in ea decoquitur *ad dimidias*, *fino alla metà*. Colum. l. 12. c. 21. Muſtum quam dulciſſimum decoquitur *ad tertias*, & decoctum defrutum vocatur.

Dicimus etiam *ad verbum* ediſcere, *a parola per parola*. Cic. 4. Acad. 44. *Ad verbum* ediſcendus libellus.

Item *ad unum omnes*, *tutti affatto*. Cic. de Amic. 23. De amicitia omnes *ad unum* idem ſentiunt.

Ad

Digitized by Google

Ad pro *Circiter*.

5 Alias eſt *Circiter*. Cicer. ad Q. Fr. l. 2. ep. 1. Sane frequentes fuimus *ad ducentos*. *inſin a ducento*. Id. ad Att. l. 1. ep. 11. Homines *ad quindecim* Curioni aſſenſerunt.

Habet etiam eodem ſenſu rationem adverbii, nullumque caſum regit. Cæſar de B. G. l. 2. c. 33. Occiſis *ad* hominum millibus quatuor. Livius l. 35. c. 22. *Ad* mille quingenti ad conſules transfugerunt.

Ad *uſus*.

6 Aliquando uſum ſignificat. Cic. ad Qu. Fr. l. 1. ep. 1. *Ad templum monumentumque* pecuniam decrevere. Id. Verr. 5. 77. *Ad ſtatuam* pecuniam contulerunt. *Per far la ſtatua*.

Ad pro *Apud*.

7 *Ad* pro *Apud*, interdum refertur ad locum. Cic. 4. Ver. 8. *Ad Urbem* cum eſſet, audivit. *Appreſſo a Roma*. Idem Att. l. 1. ep. 2. Signa, quæ nobis curaſti, ea ſunt *ad Cajetam* expoſita. *A Gaeta*. Id. pro Cæl. 15. Habet hortos *ad Tiberim*. *Su 'l Tevere*, *Vicino al Tevere*. Alias ad perſonam. Cic. 2. Ver. 8. Ex his quaſi decem fiſcos *ad ſenatorem* illum relictos eſſe. *In caſa di quel Senatore*. Id. in Brut. 20. Cato contra Sergium Galbam *ad populum* magna contentione dixit, *al popolo*. Nonnunquam ad alias res. Cic. 4. Tuſc. 2. Ut canerent *ad tibiam* clarorum virorum laudes. Id. 2. de Leg. 24. *Ad cantus*, & *ad tibicinem* proſequi laudes ho-

honoratorum virorum.

Ad pro *Quod attinet Ad.*

8 Sepe Ad uſurpatur pro *Quod attinet ad*. Cicer. 3. Verr. 22. Vidi forum, comitiumque adornatum *ad ſpeciem* magnifico ornatu, *ad ſenſum*, *cogitationemque* acerbo, & lugubri. Id. pro Sext. 44. Rem quæris præclaram juventuti *ad diſcendum*, nec mihi difficilem *ad perdocendum*. Id. pro Font. 15. Impiger *ad labores*, fortis *ad pericula*, peritus *ad uſum*, & diſciplinam, prudens *ad conſilia*, felix *ad caſum*, fortunamque.

Ad pro *Secundum*. *Conforme*.

9 Ad interdum ponitur pro *Secundum*. Cic. de Am. 5. Non dicam C. Fabritium, M. Curium, T. Coruncanum *ad* iſtorum *normam* fuiſſe ſapientes. Id. in Or. 8. Ad *arbitrium*, & nutum auditorum totum ſe fingit, & accommodat. Id. de Am. 25. Omnia *ad voluntatem* loqui, nihil *ad veritatem*. *Parlare conforme al volere altrui*.

Ad pro *Adverſus*.

10 Alias pro *Adverſus*. Cic. l. 2. ep. 16. Niſi deſperatione rerum obduruiſſet animus *ad dolorem* novum. Id. 1. de Div. 7. Mirari licet, quæ ſit animadverſa a Medicis herbarum genera, quæ radicum *ad morſus* beſtiarum, *ad* oculorum *morbos*, *ad vulnera*. Sed hæc tamen videtur conſtructio elliptica, in qua vox *ſananda* reticetur, hoc eſt *ad vulnera ſananda*.

Ad pro *Præ*.

11 Eleganter etiam *Ad* pro *Præ* in com-

comparatione uſurpatur. Cic. 2. de Or. 6. Sed nihil *ad Perſium*. Id. 2. de Leg. 2. Nihil *ad Cælium*; ſed potius *ad* antiquorum *languorem*, & inſcitiam. Teren. Eun. 2. 3. Nihil *ad noſtram* hanc. *Non ha che fare con la noſtra. Non vi ha paragone.*

Ad pro *Poſt*.

12 Alias pro *Poſt*. Cic. At. l. 12. ep. 45. Neſcio quid interſit, utrum nunc veniam, an *ad decem annos*.

Ad *diem*, & Ad *dictam diem*.

13 Ad *diem* ſignificat præſtitutum tempus. Cicer. pro Roſc. Am. 44. Opinor eſſe in lege, *quam ad diem* præſcriptiones, venditioneſque fiant; nimirum *ad Calendas* Junias. Id. 4. Ver. 2. Quando Sicilia frumentum, quod debebat, *ad diem* non dedit. Id. l. 16. ep. 12. Te Muſis noſtris para, ut operas reddas, noſtra *ad diem dictam* ficnt. *Al tempo determinato.*

Ad *ſummum*.

14 *Ad ſummum*, vel ad tempus, vel ad numerum refertur. Cic. pro Quint. c. 25. Biduo, *ad ſummum* triduo, *alla più lunga*. Id. pro Mil. 5. Quatuor, *ad ſummum* quinque ſunt inventi, qui, &c. *al più cinque*.

Ad *ſummam*.

15 Ad *ſummam* idem, quod *In ſumma*. *In ſomma*. Cic. 1. Off. 41. *Ad ſummam*, ut agam de ſingulis communem &c. Horat. l. 1. ep. 1. *Ad ſummam* ſapiens uno minor eſt Jove.

Ad extremum, ad poſtremum, ad ultimum.

Ad 16

16 Ad *extremum*, *ad poſtremum*, *ad ultimum* pro *Denique* uſurpantur. Cic. Att. l. 2. ep. 21. Sed, cum jamdiu occulte ſuſpiraſſet, poſtea jam gemere, *ad extremum* vero loqui omnes, & clamare cœperunt. Liv. l. 3. *Ad poſtremum* adhortatio capeſſendi belli. Id. l. 1. c. 33. *Ad ultimum* connixus omnibus copiis Ancus acie vicit.

17 Ad *extremum* eſt etiam aliquando pro *Omnino*. Livius l. 23. c. 2. Improbus homo, ſed non *ad extremum* perditus.

18 Ad *ultimum* idem eſt interdum ac *ad ultimum vitæ tempus*. Liv. l. 45. c. 19. Fidem *ad ultimum* præſtitit.

Admonitio.

19 Ad *poſtremum*, & ad *ultimum* hiſtoricis ſunt, quam oratoribus aptiora.

CAPUT V.

De Adverbio ADEO.

Adeo in principio pro *In Tantum*.

1 A*Deo* in principio poſitum non raro ſervit Epiphonemati. Cic. l. 1. off. c. 2. *Adeo* ſumma erat obſervatio in bello gerendo. Liv. in præf. A*deo* quanto rerum minus, tanto minus cupiditatis erat.

2 Sæpe uſurpatur pro *Vero*, ſed ſecundo loco. Cic. Ver. 6. c. 64. Id adeo ex ipſo S. C. cognoſcite. Id. Att. l. 9. ep. 19. Hanc *adeo* habeo illi gratiam.

3 Videtur aliquando hæc particula

otio,

Digitized by Google

otioſa eſſe, quando inſervit tranſitioni: vel ſi quid ſignificat, ponitur pro *certe*. Cic. 2. de Orat. c. 4. Magis *adeo* id facilitate, quam alia ulla culpa mea contigit. Virg. Ecl. 9. v. 59. Hinc *adeo* media eſt nobis via. Id. Georg. 1. v. 24. Tuque *adeo*, quem mox quem ſint habitura Deorum Concilia, incertum eſt. Servius hoc loco putat uſurpari pro præcipue, alii redundare.

Atque adeo in medio.

4 *Atque adeo* in medio ſæpe pro *imo* ponitur: & ſervit correctioni. Cicer. pro Cluent. 29. De foro, *atque adeo* de civitate eſſe ſublatum. Id. pro Planc. 19. Poſco, *atque adeo* flagito. Id. 1. Cat. 2. Intra mænia, *atque adeo* in Senatu videtis. *Anzi, o per dir meglio*.

Adeo ut. *Adeo non*.

5 *Adeo* ſæpe cum *Ut* jungitur. Cic. pro Flac. 20. Neminem quidem *adeo* infatuare potuit, *ut* ei nummum ullum crederet. Id. pro C. Rab. 10. *Adeo* ne hoſpes hujus urbis, *adeo* ignarus es, *ut* hæc neſcias?

6 Interdum cum particula *Non*, pro *Tantum abeſt*, *ut*. Cur. l. 3. 12. 22. conjugem Darii *adeo* ipſe *non* violavit, *ut* ſummam adhibuerit curam, ne quis captivo corpori illuderet.

Admonitio.

7 *Adeo*, *dum*. *Adeo uſque*, *dum*. *Adeo*, *donec*. *Adeo*, *donicum*, & ſimilia, quorum exempla habentur apud Stevvechium & alios, non ſunt niſi Comicis, nec ſine delectu adhibenda.

CA-

CAPUT VI.

De Adverbio ADHUC.

ADhuc ad tempus refertur, tum præſens, tum etiam præteritum. Cicer. 1. Ver. 17. *Eſt adhuc* non Verres, ſed P. Mutius; *ſin qui, ſin ora*. Id. 2. de Div. 2. *Adhuc* hæc *erant*. Id. l. 6. ep. 14. Tamen *adhuc* non feci. Id. At. l. 7. ep. 12. Vnam *adhuc* a te epiſtolam *acceperam*. Id. l. 7. ep. 25: Me *adhuc* non legiſſe turpe *eſt*.

2 Interdum pro *præterea*, uſurpatur. Cic. de Amic. c. 9. Niſi ſi quid *adhuc* forte vultis. *Alii leg.* Ad hæc. Plin. l. 33. c. 2. Sunt *adhuc* aliquæ non omittendæ in auro differentiæ. Adde Var. l. 3. R. R. c. 3. *Se già non volete qualche altra coſa*.

Adhuc dum.

3 *Adhuc* cum particula *dum* libenter coit. Cic. Famil. l. 16. ep. 18. Indulge valetudini tuæ; cui quidem tu *adhuc*, *dum* mihi deſervis, ſerviſti non ſatis. Id. ib. ep. 6. *Adhuc*, *dum* mihi nullo loco deeſſe vis, nunquam te confirmare potuiſti.

CAPUT VII.

De Adverbio ADMODUM.

1 ADmodum, dictum quaſi *ad modum*, hoc eſt ad menſuram plenam, & perfectam. Proinde ſignificat *Satis*, aut *Omnino*. Cic. Ver. 6. c. 34. Erat *admodum* amplum, & excelſum ſignum cum ſtola. Id. Att. l. 7. ep. 23. Philotimi lit-

 teræ

teræ me *admodum* delectarunt. Id. de Amic. c. 1. Pauci *admodum* familiares. *Pochi affatto*.

Admodum nihil.

2 *Admodum nihil*, vel *Nihil admodum*, pro *Nihil omnino*, aut *pene nihil* uſurpari ſolet; quia quod admodum nihil eſt, pro nihilo habetur. Cic. in Brut. c. 9. Nam plane quidem perfectum Oratorem, & cui *nihil admodum* deſit, Demoſthenem facile dixeris. Id. ibid. c. 48. Curio literarum *admodum nihil* ſciebat. *Si può dir niente, non ſapea ſtraccio di Grammatica*.

3 Sæpe refertur ad numerum. Liv. l. 27. c. 30. Philippus multos *admodum* hoſtium utraque pugna occidit. Id. l. 44. c. 42. Secuti eum ſunt *admodum* quingenti Cretenſes. *Cinquecento, e non più*.

CAPUT VIII.

De Præpoſ. ADVERSUS, vel ADVERSUM.

1 ADverſus, vel *Adverſum*, ex *ad* & *Verſus*, idem eſt, quod *Erga*; Nec ſolum in malam partem accipitur, ſed ſæpe etiam in bonam. Cic. l. 1. de Nat. Deor. 41. Pietas eſt Juſtitia *adverſus Deos*. *Verſo gli Dei*. Id. l. 1. Off. 28. Adhibenda eſt reverentia quædam *adverſus homines*.

2 Interdum pro *Contra* uſurpatur. Cic. 5. Ver. 84. Pecuniæ conciliatæ *adverſum leges*, *adverſum Remp.* Id. At. l. 14. ep. 14. Non contendam *adverſus te*.

Ad-

Adverſus pro verſus.

2 *Adverſus* item uſurpatur pro *verſus.* Cic. 1. Div. 45. Ara Aio loquenti *adverſus* eum locum conſecrata eſt. Liv. l. 44. c. 10. Ænia *adverſus* Pydnam poſita urbs.

CAPUT IX.

De Adverbio ÆGRE.

1 ÆGre adverbium ab *ægro* ductum ſignificat *iniquo animo*, *cum dolore*, *malagevolmente*: Unde trita illa; *Ægre ferre*, *Ægre pati*, *Ægre carere aliqua re*. Cic. At. l. 7. epiſt. 2. Tironem ægrum Patris reliqui, adoleſcentem probum, nihil vidi melius: itaque careo *ægre*. Id. pro Leg. Man. 5. Vident unum virum eſſe, in quo ſumma ſint omnia, & eum prope eſſe; quo etiam carent *ægrius*.

2. *Ægre* interdum eſt *difficile*; quia ægri difficile ſe movent. Cic. de Sen. 20. Omnis conglutinatio recens *ægre*, inveterata facile divellitur, Id. 6. Ver. 65. Nihil *ægrius* factum eſt multo labore meo, quam ut manus ab illo appellatore abſtinerentur. *Ebbi da fare, che non gli metteſſero le mani adoſſo.* Indidem illa ſunt, *Ægre ſuſtinere impetum alicujus*, *Ægre ſe tenere, quin.*

CAPUT X.

De Adverb. ÆQUE, & PERÆQUE.

1 ADverbium *Æque* ab *Æquo* dictum eſt. Interdum abſolute ponitur. Cic. l. 4. ep. 6. Quantum præſens me adjuva-

juvare potueris, & conſolando, & prope *æque* dolendo. *Del pari*. Id. l. 5. ep. 21. Nemo erat, quicum eſſem libentius, quam tecum, & pauci, quibuſcum *æque* libenter. *Tanto volentieri*. Id. Verr. 5. c. 52. Hoc *peræque* in omni agro decumano reperietis.

Æque ac, Æque atque, æque ac ſi.

2 Sæpe cum *Ac*, vel *Atque* conjungitur. Gic. de Am. 6. Quis eſſet tantus fructus in proſperis rebus, niſi haberes, qui illis *æque, ac* tu ipſe gauderet? Id. l. 13. ep. 43. Sed me colit, & obſervat, *æque atque* illum ipſum patronum ſuum. Id. ibid. ep. 44. Egnatii rem, ut tueare, *æque* a te peto, *ac ſi* mea negotia eſſent.

Æque & Æque ut.

3 Interdum cum *Et*, vel *Ut*. Gic. 2. Tuſc. 26. Eoſdem labores non eſſe *æque* graves Imperatori, *&* militi. Id. in Or. 50. Verſus *æque* prima, *&* media, *&* extrema pars attenditur. Id. 12. Phil. 12. Poſſum ne igitur in Antonii latrocinio *æque* eſſe, *ut* hi, &c. Id pro Dom. c. 2. Itaque libentiſſime predicabo, Cn. Pompejum ſtudio, auctoritate, *æque ut* unumquemque veſtrum pro ſalute mea laboraſſe. *Quanto ognun di voi*.

Æque atque, ut.

4 Particulæ *æque* reſpondet aliquando in eadem conſtructione *æque*, & *ut*. Cic. Phil. 2. Æque *atque* huic Ordini, *ut* eque ſtri, *ut* Maſſilienſibus, *ut* omnibus.

Æque quam.

5 Æque aliquando aſſumit *quam*. Sueton.

ton. in Claud. c. 35. Nihil *æquequam* timidus ac diffidens fuit. Liv. l. 5. c. 6. An eſt quicquam, quod Vejentibus optatum *æque* contigere poſſit, *quam* ut ſeditionibus caſtra impleantur. Sed hæc non ſunt temere imitanda.

Æque cum, æque quaſi, æque prout.

6 *Æque cum, æque quaſi, æque prout*, non carent exemplis, ſed duo præſertim poſteriora longe abſunt ab elegantia, & communi uſu latini ſermonis.

CAPUT XI.

De Adverbio AGE.

Age, Agedum, Agitedum, Age nunc.

1 AGe, *Agedum, Agitedum, Age nunc*, ſunt adhortantis, & ad alia tranſeuntis. Cic. pro Cluent. 30. *Age*, quoniam corrumpendi Judicii cauſas ille multas, & graves habuit, hic nullam, &c. *Orsù, poichè*. Id. pro Syl. 26. *Agedum* conferte nunc cum illius vita vitam P. Syllæ vobis, Populoque Rom. notiſſimam. Id. pro Roſc. Amer. 36. *Age nunc* illa videamus, Judices, quæ ſtatim conſecuta ſunt. *Or via vediamo*. Liv. l. 6. c. 35. *Agitedum*, comitia indicite, Patres, tribunis militum creandis.

Age vero, Ageſis vero, Ageſis nunc.

2 *Age vero, Ageſis, Ageſis nunc*, Tranſitioni ſerviunt. Cic. pro Lege Man. 14. *Age vero*, cæteris in rebus quali Pompejus ſit temperantia conſiderate. Id. in

CAPUT XII.

De Pronomine ALIUS, & de adverbiis hinc ortis.

Alius ac, alius atque, alius &, alius a, alius alias.

1 A*Lius* ſæpe jungitur cum, *ac*, *atque*, *&*, *a*, & *alias*. Cic. 1. de Or. 71. Poteſt enim non ſolum *Aliud* mihi, *ac* tibi, ſed mihi ipſi *alias aliud* videri. Id. 3. de Or. 53. *Alia* dicentis, *ac* ſignificantis diſſimulatio. Id. l. 1. ep. 9. Non *alius* eſſem, *atque* nunc ſum. *Altro da quel, ch' io ſon ora*. Id. pro Cœl. c. 28. Lux *alia* eſt Solis, *&* lychnorum. Id. Famil. l. 11. ep. 2. Nos ab initio ſpectaſſe otium, nec quicquam *aliud a* libertate communi quæſiſſe, exitus declarat.

Alius iteratus eodem caſu.

2 *Alius*, *alia*, *aliud*, ſæpe iteratur eodem caſu. Cicer. in Top. 9. Dolus malus eſt, cum *aliud* dicitur, *aliud* ſimulatur. *Si fà una coſa, e ſi moſtra un' altra*. Id. At. 2. ep. 7. *Alia* legatio dicta erat, *alia* data eſt. Id. pro Cœl. 3. *Aliud* eſt maledicere, *aliud* accuſare.

Alius iteratur diverſo caſu.

3 Sæpe etiam iteratur diverſo caſu. Cic. pro Sext. 34. *Alius alio* gravius de mea ſalute dixit. *L' un più gravemente dell' altro*. Id. 3. Ver. 26. Hic tum *alius* ex *alia* parte. *Chi di quà, chi di là*. Id. 1. de Nat. Deor. 4. Eſt enim admirabilis

quædam continuatio, serieſque rerum; ut *alia* ex *alia* nexa, & omnes inter ſe aptæ, colligatæque videantur. Id. l. 7. ep. 25. Habeo Sardos venales, *alium alio* nequiorem. *Un peggio dell' altro*.

Admonitio.

4 *Alius* tum iteratur, cum de pluribus eſt ſermo; nam cum de duobus tantum, *alter* adhibetur. Non deſunt tamen exempla optimorum Scriptorum, in quibus *alius* uſurpatur pro *alter*. Plaut. in arg. Caſ. Conſervam uxorem duo conſervi expetunt; *alium* ſenex allegat, *alium* filius. Cic. in Bruto c. 95. Genera aſiaticæ dictionis duo ſunt, unum ſententioſum & argutum, *aliud* autem &c. V. *Alter* cap. XVI.

Alius atque alius, alius aliuſque.

5 *Alius, atque alius* idem eſt, ac *multus & diverſus*. *Alius aliuſque* idem ſignificat, & ad augendum adhibetur. Sed primum Livianum eſt, alterum Celſi. Liv. l. 1. cap. 8. *Alia atque alia* appetere loca. Celſus l. 5. c. 26. Cancer *aliis aliiſque* ſignis diſcernitur.

Aius alio.

6 Interdum *alius* cum *alio* adverbio jungitur. Cic. 2. Off. 24. Et cæteri quidem *alius alio*. *Chi qua, chi là*. Id. 1. de Div. 34. Simia & ſortes ipſas, & cætera, quæ erant ad ſortem parata, diſturbavit, & *alia alio* diſſipavit. *Una coſa in qua, l'altra in là*.

Aliud ex alio.

7 *Aliud ex alio* eleganter dicitur pro

una

una res poſt aliam. Cic. l. 9. ep. 19. *Aliud ex alio* me quotidie impedit. *Una coſa dopo l'altra*. Id. l. 9. ad At. ep. 12. Nunquam *aliud ex alio* peccare deſtitit.

8 Interdum ſeriem rerum connexarum ſignificat. Cic. At. l. 16. ep. 14. Sed, ut *aliud ex alio*, mihi non eſt dubium, quin, &c. *Come una coſa tira l'altra*.

Aliud niſi, aliud præter.

9 *Aliud* cum *niſi* jungi ſolet a Cicerone. Cic. de Sen. 2. Quid eſt *aliud*, Gigantum more bellare cum Diis, *niſi* naturæ repugnare? Id. 1. Off. 23. Bellum ita ſuſcipitur, ut nihil *aliud niſi* pax quæſita videatur. Id. 2. de Or. 69. Rogavit, numquid *aliud* ferret, *præter* arcam?

Admonitio.

10 Rarius cum *Quam* jungitur a M. Tullio. Nec quicquam *aliud* opus eſt, *quam* abrogari: Att. l. 3. ep. 15. Latinum tamen eſt, atque elegans.

Alias.

Alias abſolute ponitur pro *alio tempore*. Cic. l. 7. ep. 6. Plura ſcribemus *alias*.

Alias, alias iteratum.

11 *Alias* interdum iteratur. Cic. l. 2. de Fin. c. 27. Nemo poteſt *alias* beatus eſſe, *alias* miſer. *Ora beato, ora miſero; una volta beato, un' altra miſero*. Id. 3. de Or. 55. Ornamentis fere iiſdem uti licebit, *alias* contentius, *alias* remiſſius.

Admonitio.

12 *Alias* pro *aliter*, & pro *alioqui* latinum eſt, ſed ævi deterioris, ideoque non uſurpandum.

Digitized by Google

Aliter ac, Aliter atque, Aliter atque ut, Aliter quam.

13 *Aliter* plerumque copulatur cum *Ac*, *Atque*, *Atque ut*, *Quam*. Cic. l. 16. ep. 13. Ne ſim ſalvus, ſi *aliter* ſcribo, *ac* ſentio. S' *altrimenti ſcrivo di quel, ch' io ſento*. Id. l. 2. ep. 3. Sed *aliter*, *atque* oſtenderam, facio. Id. l. 16 ad At. ep. 13. De Antonii itineribus neſcio quid *aliter* audio, *atque ut* ad te ſcribebam. *Non ſo che diverſamente di quel ch' io, ec.* Id. 3. Ver. 9. Ne *aliter*, *quam* ego velim, meum laudet ingenium. *altrimenti di quello ch' io ec.*

Aliter &, Aliter ut.

14 Interdum cum, *Et* vel *Ut*, conjungitur. Cic. At. l. 10. ep. 9. Quod de puero *aliter* ad te ſcripſit, *&* ad matrem de filio. Id. At. l. 11. ep. 9. Illud quidem mutari, ſi *aliter* eſt, *ut* oportet, non video poſſe. *altrimenti, che biſogna*.

Aliter abſolute.

15 Sæpe abſolute ponitur. Cic. l. 3. ep. 7. Tu, ſi *aliter* exiſtimas, non errabis. Id. At. l. 6. ep. 9. Non fuit faciendum *aliter*.

Aliter, aliter iteratum.

16 Nonnumquam iteratur. Cic. 3. Off. c. 17. Sed *aliter* leges, *aliter* Philoſophi tollunt aſtutias. Id. de Am. 24 *aliter* enim cum Tyranno, *aliter* cum amico vivitur.

Tliter niſi.

17 Aliter præcedente negatione conjungitur aliquando cum *niſi*. Cic. de Fato: *Aliter* obſiſtere fato fatetur ſe *non* potuiſſe, *niſi* ad has commentitias declinationes

con-

confugiſſet. Id. Famil. 1. ep. 9. Nec *aliter* frangere, *niſi* cum præſidiis.

Aliter pro *Alioqui*.

18 Aliter videtur uſurpari pro *alioqui* apud Cic. de Amic. *Aliter* amicitiæ ſtabiles permanere non poſſunt. Apud eund. 2. de Off. cap. 12. Semper eſt jus æquabile quæſitum: neque enim *aliter* eſſet jus, & alibi.

Admonitio.

19 *Aliter aliterque, aliter atque aliter, Aliter quam ut*, non ſunt ex optimo penu latinæ elegantiæ.

CAPUT XIII.

De Pronominibus ALIQUIS, & ALIQUOT.

1 ALiquis, & *aliquot* ab *Alio* ſunt ducta; ſed *aliquis* ad unam ferme rem, aut perſonam, *aliquot* ad numerum refertur. Cic. At. l. 13. ep. 15. Expectabam *aliquem meorum*; *alcuno*. Id. At. l. 9. ep. 13. *Aliquot anni* ſunt, cum, &c. Id. l. 7. ep. 18. *Aliquot litteras* accepi a te, uno tempore. *alquanti anni, aliquante lettere*.

CAPUT XIV.

De Adverb. ALICUBI, & ALIBI, ALICUNDE, & ALIUNDE.

1 ALicubi eſt *aliquo in loco*. Cic. At. l. 9 ep. 12. Si ſalvus ſit Pompejus, & conſtiterit *alicubi*.

Digitized by Google

2 *Alibi*, *alio in loco*. *Altrove*. Cic. 4. Acad. 32. Ea nuſquam ineſſet *alibi* veri, & certi nota.

3 *Alicunde* eſt *ab aliquo loco*. Cic. 5. Fin. 2. Si quando his minamur, præcipitaturos *alicunde*, extimeſcunt. Ter. Andr. a. 2. ſc. 4. Simo venit meditatus *alicunde*. *da qualche banda*.

4 *Aliunde* eſt *ab alio loco*, *ab alia re*, aut *ab alio homine*. *Altronde*. Cic. pro Lig. 1. Cum tu ipſe neque per te ſcires, neque audire *aliunde* potuiſſes. Id. 2. de Orat. c. 9. Orator *aliunde* dicendi copiam petere non poteſt.

CAPUT XV.

De Adverbiis, ALIQUOTIES, & ALIQUANDO.

1 ALiquoties dictum eſt ab *Aliquot*, & ad numerum refertur. *Alquante volte*. Cicer. 4. Ver. 70. *Aliquoties* litteras ad ſocios de hujus injuriis miſerunt.

2 *Aliquando* ex *alius* & *quando* conflatum, ad tempus accommodatur. *Tal volta, qualche volta*. Cic. 3. Off. c. 3. Liceret enim dicere, honeſtatem *aliquando* cum utilitate pugnare. Id. l. 5. ep. 8. Et nonnunquam a me alienarunt, & me *aliquando* immutarunt tibi.

Aliquando, pro *unquam*, ſeu *aliquo tempore*.

3 Interdum ponitur pro *unquam*. Cicer. pro Cœl. 6. Quis civis meliorum partium *aliquando*? *Una volta*. Id. 4. Acad. 4. Num hæc

hæc ex ullo audiviſti *aliquando? Hai udito mai.*

Aliquando pro *Tandem.*

4 Perſæpe *aliquando* pro *tandem* uſurpari ſolet. Cic. pro Cluent. 19. Collegi me *aliquando*, atque ita conſtitui, fortiter eſſe agendum. Id. 3. Ver. 28. Et *aliquando* miſeremini ſociorum, Judices. *ormai.*

5 Nec raro *Tandem* adjungitur, majoris expicationis gratia. Cic. 2. Catil. 1. *Tandem aliquando*, Quirites, L. Catilinam Urbe ejecimus. *Pur una volta, al fine.* Id. pro Quint. 30. Spes eſt, hunc infelicem *aliquando tandem* poſſe conſiſtere.

CAPUT XVI.

De Pronomine ALTER.

1 *ALter* fere de duobus dicitur, ut *Alius* de pluribus. Cic. pro Plan. 35. Quorum *alter* exercitum perdidit, *alter* vendidit. *l' uno lo mandò al male, l'altro lo vendè.* Id. in Brut. cap. 1. *Alter* ab *altero* adjutus.

Dicitur etiam de pluribus duarum partium. Cicer. l. 6. ep. 3. *Alteri* dimicant, *alteri* victorem timent.

Admonitio.

2 Invenitur & *alius* pro *alter* uſurpatum, cujus exempla habes in capite XII. Sed hæc magis ſcienda ſunt, quam adhibenda.

Alter pro *Secundo.*

3 In enumeratione plurium *Alter* uſurpa-

patur pro *ſecundo*. Cic. 1. Phil. 13. Proximo, *altero*, tertio, denique reliquis conſecutis diebus. Id. 4. Ver. 76. *Alterum*, tertium, quartum, permulta erant ejuſmodi nomina.

4 Etiam extra enumerationem *alter* pro *ſecundo* adhibetur, habetque ſignificationes elegantiſſimas. Cic. Fam. 4. ep. 8. Me ſicut *alterum* parentem obſervat. Id. Verr. 7. *Alter* Verres luxuria & nequitia. Id. Fam. 7. ep. 5. Vide quam mihi perſuaſerim, te me eſſe *alterum*.

Alterum tantum.

5 Alterum tantum. *Altrettanto*. Plaut. Epid. a. 3. ſc. 4. Etiamſi *alterum tantum* perdundum ſit. Liv. l. 8. c. 8. *Alterum tantum* ex latino delectu adjiciebatur. Cicer. in Orat. 56. Ut neceſſe ſit, partem pedis aut æqualem eſſe alteri parti, aut *altero tanto*, aut ſeſqui eſſe majorem.

CAPUT XVII.

De Pronominibus ALTERUTER, & ALTERNUS.

1 ALteruter. *L'uno, o l'altro*. Cic. At. l. 8. ep. 17. Si vobis videretur, *alteruter* veſtrum ad me veniret. Id. At. l. 9. ep. 10. Non eſt tuæ dignitatis, atque fidei, ut contra *alterutrum*, cum utrique ſis conjunctiſſimus, arma feras. Id Fam. 4. ep. 4. Si *alterutrum*, neceſſe ſit, audire ea malis, quam videre.

2 *Alternus* ab *alter* dictum eſt. Horat. l. 1. Od. 4. *Alterno* terram quatiunt *pede*.

Digitized by Google

Or con l' uno, or con l' altro piede. Liv. l. 5. c. 27. Alterni innixi.

3 *Alternis verbis, alternis verſibus*, eſt *altero quoque verbo, altero quoque verſu*. Liv. l. 8. c. 30. Nunciant, Dictatorem avidum pœnæ venire, *alternis* pene *verbis* T. Manlii facta laudantem; *ad ogni due parole*. Cic. 4. Tuſc. 36. *Alternis verſibus* intorquentur inter fratres graviſſimæ contumeliæ. *Un verſo per uno*.

4 *Alternis diebus, alternis menſibus, alternis annis*. *Un dì sì, l' altro no; un meſe sì, l' altro no, un anno sì, l' altro no*.

5 *Alternis* adverbium hinc fluxit; intelligitur enim *vicibus*, aut aliquid ejuſmodi. Virg. Ecl. 3. v. 59. *Alternis* dicetis. Id. 1. Georg. v. 79. *Alternis* facilis labor. *A vicenda, una volta per uno*. Cicero *viciſſim* ſolet dicere.

CAPVT XVIII.

De Adverbio AMPLIVS.

Amplius pro *Plus*.

1 A*Mplius* ſæpe idem eſt, quod *plus*. Cic. 4. Ver. 1. Aliquanto *amplius* amplexus ſum, quam, &c. Id. 4. Ver. 29. Facite quod vultis, daturus non ſum *amplius*. *Non più*.

2 Accomodatur ad tempus, ac numerum. Cic. pro Roſc. Com. 3. *Amplius* ſunt ſex menſes. Id. 7. Ver. 59. Qui, cum *amplius* centum Cives Romanos haberet ex conventu Syracuſano. Id. pro Flac. 28. Lao-

Laodiceæ expenſum eſt viginti pondo, paulo *amplius*.

Amplius pro *Inſuper*, aut *Præterea*.

3 Interdum declarat *Inſuper*, aut *Præterea*. Cic. ad Brut. ep. 5. Cui cum eſſem aſſenſus, decrevi hoc *amplius*, ut, &c. Id. pro Mil. 13. Quid vultis *amplius*? *Che volete più*? Id. pro Arch. 4. Nihil dico *amplius*. Huc ſpectant illa, *Etiam hoc amplius*, *e queſto di più*. *Etiam ne amplius*? *ancor più*?

4 Aliquando induit rationem ſubſtantivi, & regit genitivum. Cæſar B. G. lib. 6. c. 9. Treveri, ſi Cæſar *amplius* obſidum velit, pollicentur.

CAPVT XIX.

De Adverbio An.

An, *An ne*, & *An vero* in principio.

1 AN, *An ne*, & *An vero*, in principio, interrogationi ſerviunt, ac vim habent inſtandi, negandique vehementius. Cic. 1. Phil. 6. *An* me cenſetis P. C. decreturum fuiſſe, ut parentalia cum ſupplicationibus miſcerentur? *Penſate voi forſe*? Id. in Piſ. 5. *An* poteſt ulla eſſe excuſatio? Id. pro Balb. 23. *An ne* licebit fœderatis; iſtuc vobis non licebit? Id. 3. Ver. 48. *An vero* dubitamus, quo modo iſte cæteros homines inferiores loco ſolitus ſit appellare, qui, &c.

Admonitio.

2 Interrogatio non recte fit per *forſan* *for-*

forſitan, & *fortaſſe*, ſed per *An*, aut *An vero*, aut aliquid ejuſmodi.

An, & *An ne* interrogationi ſubjectum.

3 *An* ſæpe interrogationi ſubjicitur pro *aut*. Cic. 2. Phil. init. Quid putem? contemptum ne me? Non video, quid deſpicere poſſit Antonius. *An* in Senatu facile de me detrahi poſſe credidit? *An* decertare mecum voluit? Id. 4. Ver. 77. Poſtulo, mihi reſpondeat, qui ſit iſte Verrutius? mercator *an* arator, *an* pecuarius? Id. 4. Acad. 29. Interrogatur, tria pauca ſint *anne* multa?

An, & *An ne* dubitationi ſerviunt.

4 Interdum dubitationi ſervit. Cic. in Brut. 23. Quam orationem in ſuas origines retulit, paucis antequam mortuus eſt, *an* diebus: an menſibus. *Non ſo, ſe giorni, o meſi*. Id. pro Leg. Man. 19. Quo mihi indignius videtur, obtrectatum eſſe Gabinio dicam, *an ne* Pompejo; *an* utrique? *Non ſo ſe mi dica*. Huc pertinet illa, ubi *Utrum*, aut aliquid ejuſmodi ponitur in oratione, aut intelligitur. Cic. in Orat. 61. In quo quæſitum eſt, in toto *ne* circuitu illo orationis, *an* in principiis ſolum, *an* in extremis, *an* in utraque parte numerus tenendus ſit. Id. 3. de Or. Refert etiam, qui audiant; Senatus, *an* populus, *an* Judices; frequentes, *an* pauci, *an* ſinguli.

An non.

5 An ſæpe conjungitur cum *non*, & ſubjicitur tum interrogationi, tum dubitationi. Terent. Phorm. a. 1. ſc. 2. Pater

ejus

ejus rediit, *annon*? Liv. l. 8. c. 13. Sit Latium deinde, *annon* ſit, in veſtra manu poſuerunt.

Admonitio.

6 *An* pro *ſive*, quamvis non careat latino exemplo, caret tamen elegantia.

Admonitio.

7 In interregationibus, & dubitationibus An pro Aut reponendum eſt, niſi forte ſententia aliud poſtulet: nimirum quia non interrogatio, aut dubitatio ſpectetur, ſed rerum disjunctio. Cic. 1. de Fin. 21. An ille tempus *aut* in Poetis volutandis, *aut* in Muſicis contereret. Id. 1. de Or. 9. An vero tibi Romulus ille *aut* paſtores & convenas congregaſſe, *aut* Sabinorum connubia conjunxiſſe, *aut* finitimorum vim repreſſiſſe eloquentia videtur?

CAPUT XX.

De Præpoſitione, & Averbio ANTE.

1 ANte præpoſitio eſt, quoties caſum regit; ac ſæpe ad locum, perſonam, tempus accomodatur. Cic. pro Mil. 10. Clodius *ante ſuum fundum* Miloni inſidias collocavit. Id. 6. Ver. 3. *Ante hoſce Deos* erant tabulæ. Id. 2. Ver. 3. Cauſam interea *ante eum diem* diceret. Interdum perſona, ſeu res addita deſignat etiam tempus. Cic. 3. Ver. 45. Minutius mortuus eſt *antè iſtum Prætorem*. *Prima, che coſtui foſſe Pretore*. Id. 1. Acad. c. 4. Omnes *ante eum* Philoſophi: *Tutt' i*

Fi-

Digitized by Google

Filoſofi, che furono avanti lui. Id. At. l. 12. ep. 18. Mihi *ante ædilitatem meam* nihil erat cum Cornificio. *Prima ch' io foſſi Edile*.

Ante pro *Præ*.

2 *Ante* in comparationibus idem eſt ac *Prae*. Liv. l. 1. c. 14. Romulus longe *ante alios* acceptiſſimus militum animis fuit. Nepos in Attico, 3. Ei unus *ante alios* fuit cariſſimus.

Ante, *Inante*, *Exante*

Calendis copulata.

3 Cum dicitur *ante diem tertium Calendas*, & ſimilia, idem eſt ac ſi dicatur *tertio Cal.* hoc eſt die tertio ante Calendas. Liv. l. 43. c. 11. Comitia conſularia *ante diem quintum Cal. Septemb.* fuere. Cic. ad Attic. l. 2. epiſt. 8. Quam epiſtolam *ante diem XVI. Cal. Maii* dediſti.

4 *Inante*, & *exante* eodem modo uſurpantur, idemque valent, ſed conjunguntur cum verbis, quæ motum ſignificent, & illas præpoſitiones poſtulent. Cic. ad Att. l. 2. Comitia Bibulus *inante diem xv. Cal. Novembr.* diſtulit. Id. ad Att. l. 3. ep. 27. De Quinto Fratre nobis nuncii triſtes, nec varii venerunt *exante diem non. Jun.* Ubi adverte has particulas ab aliis in unam vocem conjungi, ab aliis ſeparari.

5 *Ante* adverbium eſt, cum nullum caſum regit, cui opponitur *poſt*. Cic. 2. de Fin. 10. Ut, qui aſoti eſſe velint, Philoſophi *ante* fiant. Id. 1. Tuſc. 29. Et paucis *ante* diebus, cum poſſet e cuſtodia educi, noluit. Liv. l. 40. c. 40. Prætor biduo *ante* venerat.

Ad-

Admonitio.

6 Cum dicimus, *Paucis ante diebus*; *annis*, *menſibus*, ſextus ille caſus non ab *Ante* regitur, ſed eſt ablativus temporis. Porro adverbium *Ante* vel interponi, vel poſtponi ſolet, ut apparet in allatis exemplis. Livius etiam præpoſuit l. 40. c. 52. Æmilius templa *ante annis octo* voverat. Sed non videtur imitandus.

Longe ante, tanto ante, quanto ante, multo ante, paulo ante.

7 *Ante* ſive ſit adverbium, ſive præpoſitio, conjungitur eleganter cum *longe*, *tanto*, *quanto*, *multo*, *paulo*; cujus rei paſſim occurrunt exempla. Liv. l. 1. c. 14. Romulus *longe ante* alios acceptiſſimus. Cic. Phil. 2. c. 33. *Tanto ante* prædixeras.

CAPUT XXI.

De Adverbio ANTEQUAM, & ANTEAQUAM.

1 A*Ntequam* alias cum conjunctivo; alias cum indicativo modo copulatur. Cic. 1. Phil. 1. *Antequam* de Rep. P. C. *dicam* ea, quæ, &c. Id. 4. Ver. 1. *Antequam* de Siciliæ incommodis *dico*.

2 Interdum *Antequam* pluribus verbis interjectis diſtrahitur. Cic. pro Rab. 9. Quæ cauſa *ante* mortua eſt, *quam* tu natus eſſes.

3 *Anteaquam* eodem fere modo uſurpatur, ſed non ſolet collocari in principio periodi.

CA-

CAPUT XXII.

De Adverb. ANTEA, ANTEHAC.

1 ANtea dictum quaſi ante ea, cui *poſtea* opponitur. Cic. l. 1. ep. 9. Appius in ſermonibus *antea* dictitabat. *poſtea* etiam dixit in Senatu.

2 *Antehac* eſt, *ante hoc tempus*, cui contrarium eſt *poſthac*, & *nunc* Cicer. l. 12. ep. 23. Atque *antehac* quidem ſeparare ſaltem licebat; *nunc* etiam illud ereptum eſt.

CAPUT XXIII.

De Præpoſitione APUD.

1 APud regit accuſativum, & ſignificat propinquitatem loci. Cic. 3. de Rep. *Apud focum* ſedens.

2 Item propinquitatem perſonæ. Cic. Fam. l. 1. ep. 2. *Apud Pompejum* cænavit. Huc referenda ſunt illa, *Apud Pompejum*, hoc eſt domi Pompeii. *Apud Xenophontem*, hoc eſt in libris Xenophontis. *Apud Majores noſtros* juſtitia colebatur; hoc eſt a majoribus noſtris, vel temporibus majorum noſtrorum. *Apud ſe eſt*, videlicet compos mentis eſt, minimeque turbatus. *Apud me* tua valet auctoritas. *Apud Senatum* accuſatur: & ſimilia, quæ paſſim apud Latinos Scriptores occurrunt.

CA-

Digitized by Google

CAPUT XXIV.

De conjunctionibus AST, & AT.

1 *Aſt* pro *Sed* rarum eſt apud Oratores, non tamen inuſitatum. Cic. Att. l. 1. ep. 12. Crebras a nobis litteras expecta: *aſt* plures etiam mittito:

2 *At* multiplices, & egregios uſus habet. Ferme enim adverſatur. Cic. 1. Phil. 5. Miſi pro amicitia, qui hoc diceret: *at* ille, vobis audientibus, &c. Id. 2. Phil. 4. *At* ego non nego, teque in iſto ipſo convinco, &c. Dixerat enim ſe negare poſſe. *Ma io.*

At, in principiis continuat orationem.

3 *At* in principiis ſæpe continuat orationem. Cic. pro Dom. 44. *At* videte hominis audaciam. Id. 1. Phil. 8. *At* quæ eſt iſta tertia Decuria? *Ma qual' è ec.*

At, in princ. ſervit anteoccupationi.

4 Alias ſervit anteoccupationi. Cic. 2. Phil. 9. *At* ego ſuaſi. Scilicet is animus erat Milonis, ut ſine ſuaſore prodeſſe Reip. non poſſet. *At* lætatus ſum. Quid ergo? in tanta lætitia cunctæ civitatis, me unum triſtem eſſe oportebat? Id. 4. Ver. in extr. *At* mores commodi: quis contumacior? *at* hæc ſine cujusquam malo: quis acerbior?

At execrantis.

5 Non raro eſt execrantis. Ter. Hecyr. 1. ſc. *At* te Dii, Deæque perdant. Vir. 2. Æn. v. 534. *At* tibi pro ſcelere (exclamat)

mat) pro talibus auſis Dii, ſi qua eſt cœlo pietas, &c.

At, in medio ſervit ſubjectioni.

6 At, in medio ſæpe ſervit ſubjectioni. Cic. 3. Ver. 55. Quid ita? ne vitioſum fieret opus? *at* erat probatio tua. ne parum locuples eſſet? *at* erat, & eſſet amplius, ſi velles. Id. Or. c. 67. Domus tibi deerat? *at* habebas; pecunia ſuperabat? *at* egebas.

At ſervit amplificationi.

7 Nonnumquam amplificationi. Cic. pro Mil. 17. Itaque antevertit, *at* quo die? Id. pro Cluent. 70. Vna oppugnat mater; *at* quæ mater? *E che madre?*

At, in exclamatione, & imploratione.

8 Alias exclamationi, & implorationi Cic. 3. Ver. 46. At per Deos immortales, quid eſt, quod de hoc dici poſſit?

At pro *ſaltem*?

9 Interdum uſurpatur pro *Saltem*. Cic. pro Quin. 31. Si non propinquitatis, *at* etatis ſuæ; ſi non hominis, *at* humanitatis rationem haberet. Id. pro Dom. 50. Eſſes omnia ſi minus re, *at* verbis conſecutus. *Se non in fatti almeno, ec.*

CAPVT XXV.

DE AT VERO, & AT ENIM.

1 AT *vero* plerumque adverſatur, & uſurpatur initio ambitus. Cic. 3. de Nat. Deor. 36. At *vero* ut honoribus aucti, aut re familiari. Id. pro Marc. 4. At *vero* hæc tua juſtitia floreſcet in dies magis.

2 Vſur-

2 Vſurpatur etiam in occupationibus. Cic. Famil. l. 4. ep. 5. *At vero* malum eſt liberos amittere. Malum, niſi hoc pejus ſit, hæc ſufferre & perpeti.

3 *At enim* in anteoccupationibus frequens eſt. Cicer. 2. Phil. 2. *At enim* te in diſciplinam meam tradideras; næ tu, ſi id feciſſes, &c. *Ma mi dirai, che, &c.* Id. pro leg. Man. c. 20. *At enim* nihil novi fiat contra exempla, atque inſtituta majorum. *Ma dirà alcuno, che non ſi faccia, ec.*

4 Pro *Sed* aliquando uſurpatur. Cic. 2. de Orat. 49. *At enim* vereor, inquit Craſſus, ne hæc difficiliora iſtis ad perſuadendum eſſe videantur.

CAPUT XXVI.

DE ATTAMEN, & AT ETIAM.

1 A*Ttamen*, ὅμως ἀλλὰ, idem fere, quod *Tamen*. Cicer. 3. Fin. 15. Sed, quanquam negent nec virtutes, nec vitia creſcere; *attamen* utrumque eorum fundi quodammodo, & quaſi dilatari putant. Id. 6. Ver. 24. *Attamen*, ut poſſit ſe dicere emiſſe. *Ma pure.*

2 *At etiam*, εἶτα, indignationi ſervit, & irriſioni rerum diſſentanearum. Cic. 2. de Nat. Deor. 41. *At etiam* de ſanctitate, & pietate adverſus Deos ſcripſit Epicurus. Id. 2. Phil. 34. *At etiam* inſcribi juſſit in Faſtis. *Queſto ci mancava.*

CA-

Digitized by Google

CAPUT XXVII.

De Conjunctione ATQUI.

1 ATqui, *Καίτοι*, ſæpe continuat orationem non ſecus, quam *atque*, vel *atque etiam*, ſed vi quadam majore. Cicer. pro Mil. 4. *Atqui*, ſi tempus eſt ullum jure hominis necandi, quæ multa ſunt, certe illud eſt. *Anzi dico*, *E io dico*. Id. ibid. c. 15. *Atqui* erat id temporis clariſſimus, & fortiſſimus Conſul inimicus Clodio. *Anzichè*.

Atqui, pro *at vero*.

2 Nonnunquam adverſatur, ſimiliter ut *at vero*. Cic. 2. Agr. 6. *Atqui* ego a primo capite legis uſque ad extremum reperio, Quirites, &c. *Ma sì*. *Ma cappari*.

Atqui, pro *& tamen*.

3 Interdum declarat *& tamen*. Cicer. 3. Verr. 42. *Atqui* in his rebus multa videmus ita ſancita eſſe legibus, ut, &c. Id. pro Sext. 37. *Atqui* ne ex eo quidem tempore id igit Sextius. *E pure*. *Καίτοι*

4 Servit aliquando anteoccupationi. Cic. in Bruto 83. *Atqui* eæ notæ ſunt optimæ. Credo: ſed nimia vetuſtas &c.

CAPUT XXVIII.

De Conjunctione AUTEM, *δὲ*

1 COnjunctio *Autem*, ſæpe quidem idem eſt, quod *Sed*, verum plerumque continuat orationem, nec tam ſigni-

gnificat *Sed*, quam *Et*. Nihil opus eſt exemplis, quæ paſſim occurrunt: ſatis eſt monuiſſe.

Autem, cum interrogatione.

2 Verum, cum interrogatio ſubjicitur, ſervit correctioni. Cicer. pro Rab. Poſt. 5. Num quis teſtis Poſthumum appellavit? teſtis *autem*? *Che dico teſtimonio?* Id. At. l. 12. ep. 42. Sed ferendus tibi in hoc meus error, ſerendus *autem*? immo vero etiam adjuvandus.

CAPUT XXIX.

De Adverb. BENE, & BELLE.

1 B*Ene* præter vulgarem uſum ſæpe auget, & pro *Valde* ponitur. Cicer. At. l. 14. ep. 21. *Bene mane* dedi litteras. *La mattina a buon' ora. La mattina aſſai per tempo*. Id. 2. de Or. 64. *Bene* ante lucem. *Molto avanti giorno*. Id. 2. Catil. 10. Quos aut imberbes, aut *bene* barbatos videatis. *Aſſai bene barbati*. Id. 2. Agr. 22. Adoleſcens non minus *bene* nummatus, quam *bene* capillatus.

2 Item illa apud Ciceronem, alioſque bonos auctores: *Bene doctus*, *bene peritus*, *bene iratus*; *Oratio bene longa*; *bene magna caterva*; *ſermo bene longus*. Rurſus, *bene maturum*, *bene firmum*, & alia ejuſmodi.

3 *Belle*, a Bene imminutum eſt, ut ſit *Satis bene*. Verum ſæpe magis accedit ad *venuſte*, atque *concinne*, quam ad *Bene*. Cic. 3. de Or. 26. Bene, & præclare quamvis nobis ſæpe dicatur; *belle*, & fe-

& feſtive, nimium ſæpe nolo. Id. ad Qu. fr. l. 3. ep. 1. Aqua non longe a Villa *belle* ſane fluens. Id. Att. lib. 1. ep. 1. Hermathena tua poſita ita *belle* eſt, ut &c. *Leggiadramente*.

4 Non raro tamen pro *Commode* uſurpatur, quia *commode* eſt *ſatis bene*. Cic. Att. lib. 7. ep. 2. *Belle* nobis flavit Auſter. Id. At. l. 4. ep. 16. Ergo hæc quomodo feres? *belle* hercule: & in eo me valde amo. Id. 2. Divin. 31. Hæc non tam admirabilia ſunt, quam conjecta *belle*. Id. 5. Fin. 2. Mihi quidem Antiochum, quem audis, ſatis *belle* videris attendere. *Oneſtamente bene*.

Inde illa ſatis trita: *Belle* cecidit, *belle* habere, *minus belle* habere. Rurſus illa, *Belle* facere, *belle* negare, *belliſſime* ſcribere, *belliſſime* navigare.

CAPUT XXX.

De Adverbio BREVI.

1 BRevi adverbium ex eo factum videtur, quod intelligitur *Tempore*, aut *Oratione*. Duplex inde ejus ſignificatio, uſuſque manavit. Interdum enim *Brevi tempore* declarat. Cicer. Famil. 9. ep. 25. Sed jocabimur alias coram, & ut ſpero, *brevi*. *In breve*. Plaut. Rudent. Eum *brevi* fieri divitem. Liv. l. 21. c. 4. Annibal, ut &c. *brevi* effecit.

2 Sepe vero pro *breviter* ac *paucis* uſurpatur. Cicer. 1. Orat. 42. Nunc complectar, quod propoſui, *brevi*. *In poche parole*

ʒole. Id. de Sen. c.16. *Brevi* expediam. Inde illa, explicabo *brevi*, *brevi* reſpondebo, dicam *brevi*, *brevi* ſic habeto.

CAPUT XXXI.

De Adverbio CÆTERUM, & CÆTEROQUI.

1 CÆterum adverbium proprie eſt De cætero, De reliquo. *Del reſto, quanto dal reſto*. Cic. ad Qu. Fr. l. 2. ep. 13. Ego me in Cumano, & in Pompejano, præterquam quod ſine te; *cæterum* ſatis commode oblectabam.

2 Vſurpatur ab Hiſtoricis paſſim pro *Sed*: interdum etiam ab Oratoribus.

3 *Cætera pro cæterum* non poeticum ſolum, ſed etiam hiſtoricum eſt. Horat. l. 1. ep. 10. Excepto, quod non ſimul eſſes, *cætera* lætus. Virg. l. 9. Æn. *Cætera* parce puer bello. Liv. l. 1. c. 35. Ergo virum *cætera* egregium ſecuta, quam in petendo habuerat, etiam regnantem ambitio eſt. Id. l. 21. c. 8. Miſſile telum haſtili oblongo, *cætera* tereti.

Admonitio.

4 Orator pro *cætera* dicit *cæterum* aut *cæteroqui*.

CÆTEROQUI.

5 *Cæteroqui*, aut *cæteroquin* eandem originem, ac vim habet. Cic. l. 9. ep. 10. Ego *cæteroqui* æquo animo fero. *Del reſto*.

6 Interdum pro *Alioquin* poni videtur. Cicero 1. de Nat. Deor. c.22. de Simonide: Non enim Poeta ſolum ſuavis, verum etiam

etiam *cæteroquin* doctus, ſapienſque traditur. Id. At. l. 14. ep. 18. O loca *cæteroquin* valde expetenda; interpellantium autem multitudine pene fugienda. *Per altro deſiderabili*.

CAPUT XXXII.

De Adverbio CEDO.

Cedo pro *Da*.

1 CEdo ſæpe declarat *Da*. Plaut. Amph. 2. ſc. 2. *Cedo* mihi pateram. Id. Capt. 4. *Cedo* manum. *Dà qua la mano*. Id. Moſt. 1. ſc. 3. *Cedo* aquam manibus. *Dà l'acqua alle mani*. Cic. 6. Ver. 20. *Cedo* tabulas. Id. 3. Ver. 33. *Cedo* mihi ipſius Verris teſtimonium, recita. *Dà qua*.

Cedo pro *Dic*.

2 Alias uſurpatur pro *dic*. Ter. Eun. 5. 5. Quid factum eſt? *Cedo*. *Dì ſu*. C. 2. Div. 71. *Cedo* tandem, qui ſit ordo, aut quæ concurſatio ſomniorum. Id. 6. Ver. 25. Vnum *cedo* auctorem tui facti. Id. 5. Ver. 12. *Cedo* unum ex triennio Præturæ, qui, &c. *Dinne uno*.

CAPUT XXXIII.

De Adverbio CERTE.

1 CErte proprie eſt *Sine dubio*. Plaut. Trinum. 4. 3. *Certe* is eſt. Cicer. l. 11. ep. 16. Si me tanti facis, quanti *certe* facis. *Per certo*.

Certe concedentis.

2 Interdum conceſſioni ſervit. Cic. in

Orat. 42. At dignitatem docere non habet: *certe*, ſi quaſi in ludo. *Vero è, ſe a modo della ſcuola*. Id. 2. Fin. 28. Naturales divitias dixit parabiles eſſe, quod parvo eſſet natura contenta: *certe*, niſi voluptatem tanti æſtimaretis; *Si bene*.

Certe pro *ſaltem*.

3 Quoties antecedit *fortaſſe*, *ſi non*, aut aliud quippiam, quod dubitationem contineat, *certe* pro *ſaltem* ponitur eleganter; nimirum quia id, quod ſubjicitur, tanquam dubio certum opponitur. Cicer. 4. Fin. 3. Res fortaſſe veræ, *certe* graves. *O almeno gravi*. Id. l. 4. ep. 7. Victi ſumus igitur, aut ſi vinci dignitas non poteſt, *certe* fracti, atque abjecti.

Certe quidem, & *quidem certe*.

4 *Quidem certe*, & *certe quidem* certi aliquid deſignant. Sed *certe quidem* in principio fere ponitur; *quidem certe* ſubjicitur. Cic. 1. Tuſc. 29. Vbiubi eſt animus, *certe quidem* in te eſt. *Egli è pure in te*. Id. de Prov. Conſ. 17. Quam ſapienter repudiarim, non diſputo; conſtanter, & fortiter *quidem certe*. *Se non altro, almeno con fortezza*. V. *Quidem*.

CAPVT XXXIV.

De Adverbio CITIVS.

Citius, pro *potius*.

1 C*Itius*, ut a vulgata ſignificatione diſcedamus, interdum uſurpatur pro *potius*. Cicer. 2. Phil. 2. *Citius* dixerim

xerim jactaſſe ſe aliquos, ut, &c. quam, &c. *Più preſto, più toſto*. Id. in Brut. 67. Eam *citius* veteratoriam, quam oratoriam dixeris.

Citius pro *Prius*.

2 Alias pro *Prius*. Cic. 6. Ver. 26. Vox me *citius* defecerit, quam nomina. Id. l. 5. ep. 2. *Citius* amore tui fratrem tuum odiſſe deſinam, quam illius odio quicquam de benevolentia noſtra detrahatur.

CAPUT XXXV.

De CIRCA, & CIRCITER.

1 PRæpoſitio *Circa* idem eſt, quod *circum*, & ad locum, aut perſonam, aut tempus refertur. Cic. 1. Agr. 7. Rullus Capuam, & urbes *circa Capuam* occupabit. *Intorno a Capua*. Id. 3. Ver. 48. Multa ſibi opus eſſe, multa canibus ſuis quos *circa ſe* haberet. *Attorno*. Liv. l. 42. c. 57. *Circa eandem horam* copias admovit.

2 Habet etiam aliquando rationem adverbii. Cic. 4. ad At. ep. 9. Ea, quæ *circa* ſunt, velim inviſas.

3 *Circiter* idem pene ſignificat, ſed ad tempus, aut numerum accomodatur. Plau. Moſt. 3. ſc. 1. Redito huc *circiter* meridiem. Cic. At. l. 2. ep. 4. Nos *circiter* Kalendas, aut in Formiano erimus, aut in Pompejano. Cæſ. l. 1. de B. G. 15. Ita dies *circiter* quindecim iter fecerunt. Liv. l. 28. Cum decem *circiter* millia paſſuum ab hoſte abeſſent. *Intorno, in circa*.

Admonitio.

4 Quoties tempus, aut numerus ſignificatur, tutius adhibebis *circiter*, quam *circa*.

CAPUT XXXVI.

De Præpoſitione CITRA.

1 CItra Præpoſitio contrarium habet *Ultra*. Cæſ. l. 6. de B. Gal. c. 32. Qui ſunt *citra* Rhenum. *Di qua dal Reno*. Cic. l. 6. ep. 4. Is locus eſt *citra* Leucadem ſtadia cxx. Id. 6. Phil. 3. Vt exercitum *citra* flumen Rubiconem educeret. *Dentro a' termini del fiume Rubicone*.

Citra, pro *intra*, vel *ſine*.

2 *Citra* per translationem declarat interdum *Intra*, vel *Sine*. Columel. l. 7. c. 6. *Citra ſetietatem* data glans. ideſt intra ſatietatem, ita ut non ſatiarentur. Celſ. l. 1. c. 2. Exercitationis plerumque finis debet eſſe ſudor, aut certe laſſitudo, quæ *citra* fatigationem ſit. *Dentro a' termini della ſtanchezza*. Plin. lib. 3. *Citra* faſtidium nominare. ideſt ſine faſtidio. Id. lib. 11. *Citra* perniciem. Id. lib. 7. c. 29. *Citra* invidiam.

CAPUT XXXVII.

De Adverbio COMMODUM.

1 COmmodum adverbium pro *Commode*, ſive *Opportune* uſurpari ſolet. Plaut. Merc. a. 1. ſc. 2. Si iſthac ibis, *commodum* ob-

Digitized by Google

obviam venies Patri. *A tempo, a propoſito* *Commodum cum*.

2 Sæpe aſſumuit *Cum*. Cic. At. l. 13. epiſt. 30. *Commodum* ad te miſeram Demeam, *cum* heros ad me venit. *Appunto quando*. Id. At. l. 15. ep. 18. *Commodum* ad te dederam litteras de pluribus, *cum* ad me bene mane Dionyſius fuit. Id. At. l. 13. ep. 9. *Commodum* diſceſſeras heri, *cum* Trebatius ad me venit.

CAPUT XXXVIII.

De Adverbio CONTINUO, & CONTINENTER.

1 CONTINUO idem eſt, quod *Statim*, *Incontinenter*. Cic. pro Roſc. Com. 6. Ignis in aquam contentus *continuo* extinguitur. Teren. Heaut. 3. 1. *Continuo* hìc adero. Id. Eun. 3. 2. Hos prius introducam, poſtea *continuo* exeo. *Subito*. Cic. 4. Acad. 1. Deinde abſens factus Ædilis, *continuo* Prætor, poſt &c.

Non continuo, pro *Non ideo*.

2 Sæpe *Non continuo* uſurpatur pro *non ideo*. Cicer. pro Roſc. Am. *Non continuo*, ſi me in gregem ſicariorum contuli, ſum ſicarius. Id. 2. de Or. At ſi illæ ſeditiones ſaluti huic Civitati fuiſſent, *non continuo*, ſi quis motus populi factus eſſet, id &c. *Non perciò*, *Non però*.

3 *Continenter*, eſt *ſine intermiſſione*. Cic. 1. de Nat. Deor. 39. Quomodo enim probas *continenter* imagines fieri? *Continuamente*. Cæſ. 1. Bel. Civ. 46. Cum hoc eſſet modo

pugnatum *continenter* horas quinque. Id.1. Bel.Gal.1. Belgæ cum Germanis *continenter* bellum gerunt; ideſt *aſſidue*.

Admonitio.

4 *Continuo* adverbium pro *aſſidue* barbarum eſt.

CAPUT XXXIX.

De Adverbio, & Præpoſitione CONTRA.

1 *Contra* adverbium ſæpe eſt, quia ſine caſu ponitur. Cic. l. 13. ep. 18. Vtrumque *contra* accidit. *Tutto il contrario*.

Contra, pro E contra, ut multi minus latine loquuntur.

2 *Contra* uſurpatur pro *e contra*; ipſum autem *è contra* vel barbarum, vel pene barbarum eſt. Cic. 5. Tuſc. 6. Vt hi miſeri, ſic *contra* illi beati. *Per lo contrario, all' incontro*. Id. de Amic. c. 24. Peccaſſe enim ſe non anguntur, objurgari moleſte ferunt, quod *contra* oportebat, delicto dolere, objurgatione gaudere. Id. 4. Acad. 32. Vt aliæ probabiles videantur, aliæ *contra*. *Altre al contrario*.

Contra ac, Contra atque, Contra quam.

3 *Contra* jungitur cum *ac*, *atque*, *quam*. Cic. pro Balb. 3. Si denique aliquid, quod non *contra ac* liceret, factum diceretur, ſed *contra atque* oporteret. *Al contrario di quel, che biſognava*. Id. pro Dom. 46. De veſtro jure, ac religione, *contra quam* propoſue-

ſueram, diſputabo. *Contra quel, che io m' era propoſto*.

4 Eſt etiam præpoſitio, regitque quartum caſum. Cic. 3. Offic. c. 5. *Contra* naturam eſt. Cæſ. de B. G. 3. c. 9. Auxilia ex Britannia, quæ *contra* eas regiones poſita eſt, arceſſunt.

CAPVT XL.

De Conjunctione CVM.

Cum junctum tempori.

1 CUm ſæpe tempori adhibetur. Cic. l. 1. ep. 3. Scis profecto fuiſſe quoddam tempus, *cum* homines exiſtimarent. *Tempo che*. Id. l. 15. ep. 14. Multi enim anni ſunt, *cum* ille in ære meo eſt.

Cum pro *Etſi*.

2 Interdum C*um* deſignat *Etſi*. Cic. l. 1. ep. 2. Cui *cum* Cato, & Caninius interceſſiſſent; tamen eſt perſcripta. *Con tutto che*. Id. l. 1. ep. 8. *Cum* plus etiam contenderimus, quam poſſumus; minus tamen faciemus, quam debemus. *Poſto che; Quando che*.

Cum, & Tum vero, Tum etiam.

3 *Cum, & tum* fere uſurpantur, cum duo inter ſe ita comparantur, ut poſterius priori anteponatur: ſignificant autem idem, quod *Non ſolum, ſed etiam*. Cicer. l. 4. ep. 13. *Cum* cæteris, ut quidem videor, *tum* mihi ipſe diſpliceo. *Si agli altri, come*. Attamen poſt *Tum* ponitur interdum *Vero*, alias *Etiam*. Cic. ad Qu. Fr. 1.

Quæ *cum* abhorrent a litteris, & ab humanitate, *tum vero* contraria ſunt imperio, & dignitati. *Oltre che, ec. Sì ancora.* Id. l. 3. ep, 13. Ut ego perſpicio *cum* mea conjectura, *tum etiam* tua. *Tanto per conto tuo, quanto ancora per mio.* Id. 1. Qu. Fr. ep. 1. Halienus autem noſter *cum* animo, & benevolentia, *tum vero* etiam imitatione vivendi.

Cum, tum maxime, tum præcipue, tum in primis, tum vel maxime.

4 Ut vehementius id, quod ſecundo loco ponitur, affirmitur; poſt *tum* adhibetur *maxime*, aut *præcipue*, aut *in primis*, aut *vel maxime*. Cic. 1. Off. 34. Luxuria vero *cum* omni ætati turpis, *tum maxime* ſenectuti fœdiſſima eſt. *Sebbene ad ogni età ſta male, pur più che ad ogni altra, alla vecchiaja ſta maliſſimo.* Id. l. 11. ep. 6. Solicitum eſſe te, *cum* de tuis, communibuſque fortunis, *tum maxime* de me, ac dolore meo ſentio. Id. Qu. Fr. l. 1. ep. 1. Servos *cum* omnibus in locis, *tum præcipue* in provinciis regere debemus. Id. l. 1. ep. 7. Lentulum noſtrum *cum* cæteris artibus, *tum in primis* imitatione tui fac erudias. *Nell' altre arti ancora, ma particolarmente.* Id. l. 12. ep. 22. Hoc ego *cum* Reip. cauſa cenſui, *tum in primis* retinendæ dignitatis tuæ. Id. pro Flac. 38. *Cum* alia multa certi homines, *tum* hoc *vel maxime* moliuntur.

Cum tum, Tum.

5 Interdum, quia plura inter ſe comparantur, *tum* iteratur; ſed quod cæteris

teris anteſertur, poſtremo loco collocatur. Cic. l. 9. ep. 13. Velis per te me hoc muneris *cum* ipſis amicis hominibus, *tum* municipio Caleno, *tum* Leptæ, quem omnibus antepono, dare.

Cum & *tum* diverſis verbis ejuſdem, alias diverſi modi copulata.

6 *Cum*, & *tum* diverſis ſæpe verbis ejuſdem modi copulantur. Cic. l. 16. ep. 6. *Cum* tua, & mea valde intereſt te valere, *tum* multis eſt curæ. Id. l. 2. ep. 9. *Cum* gratulor, *tum* vero, quibus verbis tibi gratias agam, non reperio.

7 Interdum modus variatur. Cic. de Au. reſp. c. 16. Sic enim ſentio, jus legatorum *cum* hominum præſidio munitum ſit, *tum* etiam divino jure eſſe vallatum. Id. At. l. 7. ep. 4. Hoc *cum* antea intelligerem, *tum* vero proxime judicavi.

Cum, & *tum* ad tempus futurum relata.

8 *Cum*, & *tum*, tempus futurum nonnunquam deſignant. Cic. l. 16. ep. 11. Si valebis, *cum* recte navigari poterit, *tum* naviges. Id. l. 14. ep. 3. *Cum* inimici noſtri venire dicentur, *tum* in Epirum ibo. *Quando, all' ora non prima.*

9 Interdum additur *denique* majoris explicationis gratia. Cicer. pro Quin. 13. Apud judicem cauſam priore loco dicat, & eam *cum* perorarit, *tum denique* vocem accuſatoris audiat.

Cum jam, vel *jam tum*, relata ad tempus præteritum.

10 *Cum jam*, vel *Jam tum* ad tempus præ-

Digitized by Google

preteritum referuntur. Cic. l. 10. ep. 10. *Cum* hæc legeres, *jam* decretum arbitrabar fore. Id. l. 15. ep. 13. *Cum* hæc ſcriberem, *jam tum* exiſtimabam orationem ad te eſſe parlatam. *Scrivendo io queſte coſe, inſin d' all' ora, ec.*

Admonitio.

11 Particula *Cum* non eſt collocanda ante vocem, cujus initium ſit littera *N*, ut monet Quintilianus l. 8. c. 3. & eum ſecuti Grammatici. Quare non eſt dicendum *cum notis hominibus*, ſed *cum hominus notis*. Contra tamen hanc regulam non deſunt optima exempla. Cic. pro Dom. ſua ad Pont. *Cum* neque ſervus. Verr. ult. *Cum* nihil, 3. Leg. *Cum* nullo magiſtratu, & alibi.

CAPUT XLI.

De Adverbio CUR.

1 CUr ſæpe cum *cauſa* conjungitur. Cic. pro Roſc. Com. 16. Non fuit *cauſa cur*, tantum laborem caperes. Id. pro Roſc. Am. 50. Quod ſi tibi nulla *cauſa* eſt, *cur* hunc tanta calamitate affici velis? *Che ſe tu non hai ragion alcuna di voler, ec.* Id. pro Cluen. 61. Quæ eſt *cauſa cur* hoc velis? Id. pro Flac. 2. Quid eſt *cauſæ*, *cur* non pertimeſcat? *Per qual cagione non dee egli aver paura?*

2 Alias *cauſa* non exprimitur, ſed intelligitur. Cic. pro Cluen. 53. Quid eſt, Q. Naſo, *cur* tu in iſto loco ſedeas? *Che cagione hai di ſedere in coteſto luogo? che accade, che tu, ec.*

3 Etiam *ratio*, & *argumentum* libenter ſibi adſciſcunt hanc particulam. Cic. Fam. 6. ep. 8. Affert *rationem*, *cur* neget. Id. 1. de Nat. Deor. c. 23. Id ſatis magnum eſſe *argumentum* dixiſti, *cur* eſſe Deos confiteremur.

CAPUT XLII.

De Præpoſitione DE.

De pro *Ex* ad perſonam relatum.

1 DE pro *Ex* ſæpe ad perſonam accomodatur. Cic. pro Balb. 5. Audivi hoc *de parente* meo. *Da mio Padre*. Id. At. l. 1. ep. 11. Meſſala Conſul *de Pompejo* quæſivit, quid de religione ſentiret. *Dimandò a Pompeo*. Id. pro Flac. 20. Fundum Cirneum Romæ mercatus eſt *de Pupillo* Merubonio.

De, ad locum.

2 Alias refertur ad locum. Ter. And. 3. 2. Clamat *de via*. *Dalla ſtrada*. Cic. 1. de Orat. 15. Non enim declamatorem *de ludo*, aut rabulam *de foro* quærimus. Id. 2. de Or. 7. Hominem audietis *de ſchola*. Id. 4. Ver. 38. Palam *de ſella* ac *tribunali* pronunciat. Id. At. l. 1. ep. 10. De *phaſelo* epiſtolam dediſti.

Inde illa vulgata, *Exire de navi*, *De Sicilia abire*, *De provincia decedere*.

De, ad tempus.

3 Interdum ad tempus. Cic. At. l. 4. ep. 3. In comitium *de nocte* venit. *Di notte*. Id. pro Mur. 19. Vigilas tu *de nocte*, ut tuis conſultoribus reſpondeas.

Digitized by Google

Id. Qu. Fr. l. 2. ep. 1. Vt conſiderate diligenterque naviges *de menſe* Decembri. *Nel meſe, del meſe*. Cæſ. l. 1. de Bel. Civ. c.63. Cum *de tertia vigilia* Petrejus, & Afranius caſtra moviſſent. *Su la terza vigilia*. Plaut. Moſt. a. 3. ſc. 2. Non bonus ſomnus eſt *de prandio*. *Dopo pranſo*.

De, ad gentem, gradum, conditionem, multitudinem.

4 Perſæpe accomodatur ad gentem, gradum, conditionem, multitudinem. Cic. pro Flac. 4. Si quis unquam *de noſtris hominibus* fuit. *De' noſtri*. Id. de Opt g. Or. c. 4. Habeatur ſane orator, ſed *de minoribus*. Id. in Brut. 34. Is accuſator *de plebe* fuit. *Della gente baſſa*. Id. pro Mil. 24. Vnus *de illis*. Inde illa: *Unus de multis*, *Unus de ſeptem*, *unus de populo*.

De, ad materiam.

5 Non raro ad materiam. Cic. At. l. 13. ep. 37: *De* eodem *oleo*, & *operæ* exaravi neſcio quid ad te. Id. 2. de Or. 19. Cujuſmodi artificium *de* ipſo *jure* civili Craſſus componi poſſe dicebat. *Dell' iſteſſo corpo delle Leggi*.

Huc ſpectat illud Cic. Parad. 1. c. 2. Cæteri multa *de* ſuis *rebus* exportabant; & alia ejuſmodi. *Molte delle loro coſe*.

De pro *Super*, *ὑπὲρ*.

6 Cum de legatis agitur, *De* uſurpatur ad ſignificandam materiam, aut cauſam legationis. Cicer. 1. Off. 12. Regulus *de captivis* commutandis Romam miſſus. Id. in Brut. 90. Legatus ad Senatum *de* Rhodiorum *præmiis* venerat. Inde

de illa : *Legati de pace* : *de captivis redimendis*, &c.

De pro *Propter*.

7 Etiam ad cauſam declarandam adhiberi ſolet. Ter. Hecyr. a. 5. ſc. 1. Non hoc *de nihilo* eſt, quod Laches me nunc conventam eſſe expetit. Plaut. Truc. 4. 2. *De nihilo* iraſci. *Per niente*. Cic. 3. Ver. 30. Flebat uterque non *de* ſuo *ſupplicio*; ſed pater *de* filii *morte*, *de* patris filius. Hinc illa vulgata: *Gravi de cauſa* : *Certis de cauſis* : *Quibus de cauſis* : *Maximis, juſtiſſimiſque de cauſis*.

De pro Quod attinet ad.

8 Sæpiſſime uſurpatur pro *Quod attinet ad*. Cic. l. 1. ep. 1. Hortenſii ſententia cedit religioni *de exercitu*. *Quanto all' eſercito*. Id. Att. lib. 10. ep. 1. *De pace* ſentio ſimulationem eſſe apertam. *Quanto alla pace*. Huc revocari poſſunt illa: *De facie novi*. Cic. in Piſ. 32. Virtus, quam tu ne *de facie* quidem noſti. *Nè meno di viſta*.

De conſilio, de ſententia alicujus.

9 Jungitur ſæpe cum *conſilio*, & *ſententia*. Cic. lib. 12. ep. 3. Omnia *de* meo *conſilio* & vos feciſſetis, & Canutius faceret; Id. pro Roſc. Am. 10. *De* amicorum *ſententia* Roſcius Romam confugit. *Per conſiglio degli amici*. Hinc illa: *De conſilii ſententia*. *De comuni ſententia*. *Di comun parere*.

De induſtria.

10 *De induſtria* eſt *Dedita opera*. *Appoſta, a bello ſtudio*. Cic. 4. Fin. 1. Nec tamen ab illis ita dicuntur *de induſtria*. Id. 1. Off. 7. Si *de* in-

induſtria facias. Huc referenda ſunt illa: *De compacto* . *L' accordo* . *De more* . *Secondo il coſtume*. *De improviſo* . *All' improvviſo* .

De integro pro *Denuo* .

11 *De integro* idem quod *Denuo*. Cic. 4. Ver. 56. De *integro* creare Cenſores . Id. At. l. 13. ep. 49. Gratulari *de integro*. Id. l. 12. ep. 29. De *integro* incidere in morbum : De *integro* ſcribere, Att. l. 13. ep. 27. Di *nuovo* .

De *ſcripto* .

12 De *Scripto* contrarium habet *memoriter* . Cic. l. 10. ep. 3. Ut a me *de ſcripto* dicta ſententia eſt . Id. 10. Phil. 2. Ita enim dixiſti, & quidem *de ſcripto*, *Con lo ſcritto in mano* .

De *meo* , *de tuo* , *de ſuo* . *de noſtro* , *&c.*

13 De *meo*, *de tuo*, *de ſuo*, &c. vulgaria videntur, ſed elegantia ſunt. Ter. Adelph. 1. 2. Potat , olet unguenta *de meo* . *A mio coſto* . Plaut. Bacc. 1. 1. Ad eam operam facere ſumptum *de tuo* . Liv. l. 4. c. 59. Cum ante id tempus *de ſuo* quiſque functus eo munere eſſet . *Aſue ſpeſe* . Plaut. Truc. 1. 2. De *noſtro* ſæpe edunt . Del *noſtro* . Sic dicimus : *de publico*, *de alieno*, &c.

CAPUT XLIII.

De Adverb. DEINDE , DEINCEPS , & DEIN .

1 DEinde eſt adverbium ordinis, atque interdum ſæpius interatur.

Cic.

Cic. l. 3. ep. 7. An ego tibi obviam non prodirem? primum Appio Claudio, *deinde* Imperatori, *deinde* more majorum, *deinde*, quod caput eſt, amico? Idem de Inven. 2. c. 49. octies repetit *deinde*; ultimo vero loco adhibet *poſtremo*.

Ceterum ubi plura ſunt membra, non ſemper *deinde* repetitur, ſed vel *poſtea*, vel *inde*, vel *tum*, vel *poſt*, vel *mox*, vel *poſt hæc* ſubjiciuntur. Duo tamen poſtrema cæteris minus elegantia ſunt.

2 *Deinceps* ex *dein*, & *capio* factum eſt, ordinemque ſignificat. *Di mano in mano*. Cic. l. 2. ep. 18. Sed tamen tres ſummo loco natos te nolo habere iratos, quos video *deinceps* Tribunos plebis per triennium fore. *L' un dopo l' altro*. Id. 4. Tuſc. 2. *Deinceps* qui accubarent, canerent ad tibiam. *Di mano in mano*. Id. 6. de Rep. c. 7. *Deinceps* accipere ab aliis, & tradere aliis. *L'un dall'altro per ordine ricevere, e così dare ad altri*.

3 Interdum uſurpatur pro *Deinde*. *Conſeguentemente*. Cic. 1. Off. 14. De juſtitia dictum eſt; *deinceps*, ut erat propoſitum, de liberalitate dicendum. Id. 4. Phil. 4. *Deinceps* laudatur provincia Gallia.

4 *Dein* pro *deinde* ſæpe uſurpatur. Cic. 2. de Nat. Deor. c. 42. *Dein* quæ ſequntur. Id. in Brut. c. 93. *Dein* cum otioſus ſtilum prehenderat. Adde Liv. l. 6. c. 29.

C A-

CAPUT XLIV.

De Adverb. DEMUM, & DENIQUE.

1 DEmum idem eſt, quod *Tandem*; præſertim cum Interrogationi jungitur, & vim habet gravius inſtandi. Cic. 5. Tuſc. 37. Jam vero exilium quantum *demum* a perpetua peregrinatione differt? *Quanto differiſce mai*.

2 Cæteroqui uſurpatur pro D*enique*. Cic. At. l. 16. ep. 3. Nunc *demum* litteris tuis reſcribo. *Ora finalmente*.

3 D*enique* eſt *Ad extremum*, & aliquando hæc ſimul conjuguntur, & in ultima enumerationis parte locnm habent. Cic. poſt Red. ad Quir. c. 7. Primum vos docuit, &c. tum in perorando &c. *denique ad extremum*, &c.

4 Non raro adhibetur ante ultimam orationis partem. Cic. 2. Agr. c. 23. Omnes urbes, agri, regna *denique*, poſtremo etiam vectigalia veſtra venierint.

5 Aliquando poſt primum membrum, ubi tantum duo membra ſunt. Cic. pro Quint. c. 16. Hæc in homines alieniſſimos, *denique* inimiciſſimos, viri boni faciunt. Id. in Piſon. c. 20. Nemo bonus, nemo *denique* civis eſt.

6 Sæpe tamen uſurpatur pro D*emum*. Cic. 4. de Or. 77. His omnibus conſideratis, tum *denique* cogito, &c. Id. l. 9. ep. 14. Tantum acceſſit, ut nunc *denique* amare videar, ante dilexiſſe. Id. pro

Quin.

Digitized by Google

Quin. 31. Ne ſexageſimo *denique* anno macula notetur.

CAPUT XLV.

De Adverbio DIU.

1 DIu eſt *per longum tempus*. Cic. 1. Ver. 22. Quæ ſingulatim, ac *diu* collecta ſunt, uno tempore univerſa perdamus. *Una ad una, e in lungo tempo.*

Diu cum tempore præſenti.

2 Cum actio adhuc durat, *Diu* cum præſenti tempore copulatur. Cic. 1. de Or. 31. Omnia jam ex ipſo, quæ *diu cupio*, cognoſcam. *Da gran tempo in qua. Gran tempo fa.*

Diu, multumque.

3 *Diu* ſæpe jungitur cum *multum*, ut ſignificetur & diuturnitas temporis, & aſſiduitas, vel attentio actionis. Cic. in Or. 1. Utrum, &c., *diù, multumque* dubitavit. Id. At. l. 4. ep. 13. Libri Oratorii *diu, multumque* in manibus fuerunt. Id. de Sen. c. 3. Cum *multum, diuque* vixeris. Id. Pro Syl. 26. Hæc *diu multum*, multoque labore quæſita una eripuit hora.

D*iu eſt, cum.*

4 Aliquando vim nominis habet. Plaut. Merc. a. 3. ſc. 1. Haud ſane *diu eſt, cum* dentes exciderunt. *Non è gran tempo, che ec.*

CA-

CAPVT XLVI.

De Adverb. DONEC, DONICUM & DVM.

1 DOnec eſt *Quoad*. Plaut. Amph. 2. 1. Neque credebam primo mihimet: *donec* Soſia, &c. Ter. Adelph. 4. 6. Certum eſt obſidere uſque, *donec* redierit. *Finchè*.

Raro uſurpatur pro *Quamdiu*, vel *dum*. Ovid. 1. Triſt. 8. *Donec* eris felix, multos numerabis amicos. Liv. l. 2. c. 24. Conſul edixit, ne quis militis, *donec* in caſtris eſſet, bona poſſideret, aut venderet.

2 *Donicum* pro *Donec* obſoletum eſt. Invenitur tamen non ſolum apud Plautum, & Lucretium, ſed etiam apud Nepotem in Hamil. c. 1. &c.

Dum pro *Donec*.

3 *Dum* interdum ponitur pro *Donec*, ſive *Quoad*. Cic. pro Flac. 17. Qui valuit tamdiu, *dum* huc prodiret. *Sino a tanto che*. Id. pro Mil. 20. *Dum* Milo veniret, locum relinquere noluit Clodius.

Dum cum verbo *Expecto*.

4 *Dum* ſæpe cum verbo *Expecto* jungitur. Cic. At. l. 7. ep. 1. *Expecta*, amabo te, *dum* Atticum conveniam. Id. l. 1. ep. 1. De Aufidio non puto te *expectare*, *dum* ſcribam. *Finchè*.

5 Cum hoc ipſo verbo, & aliis ejuſdem ſignificationis conjungitur etiam *donec*, ſed aliquanto rarius. Liv. l. 4. c. 13.

Quod

Quod expectaſſent, *donec* a præfecto annonæ tanta res ad Senatum deferretur.

Dum pro *Quandiu*.

6 Plerumque vero ſignificat *Quamdiu*. Cicer. 1. de Leg. 1. *Dum* litteræ latinæ loquentur. Id. pro Roſc. Am. 43. *Dum* præſidia ulla fuerunt, in Syllæ præſidiis fuit. Id. ibid. 32. *Dum* hominum genus erit. *Mentre che. Per quanto. Sin che il Mondo durerà.*

Dum pro *Adhuc*.

7 Quoties *non*, aut *nihil*, aut *neque*, aut *vix* antecedit, *Dum* uſurpatur pro *Adhuc*. Cic. l. 2. ep. 6. *Nondum* erat auditum te ad Italiam adventare. Id. l. 12. ep. 7. Et quamquam *nihil dum* audieramus, nec ubi eſſes, nec, &c. *Non avevamo ancor ſentito. ec.* Id. pro Cluen. 27. Stalenum corruptum eſſe ſenſerat, *neque dum* rem perfectam arbitrabatur. Id. At. l. 9. ep. 2. *Vix dum* epiſtolam tuam legeram, *quam*, &c.

8 Livius habet etiam frequenter *haud dum*, & *nullus dum*, l. 22. c. 12. Annibal conſtantiam Fabii *haud dum* expertus. l. 7. cap. 33. Fuga ab *nulla dum* parte erat. Huc referendum eſt illud Ciceronis ad Att. l. 13. ep 31. *Etiam dum* abes, hoc eſt *adhuc*.

Dum pro *Dummodo*.

9 *Dum* interdum pro *Dummodo* uſurpatur. Cic. At. l. 6. ep. 1. Tu autem meminiſti, nos ſic agere, ut, quot vellet præfecturas, ſumeret, *dum* ne negotiatori. Id. At. l. 8. ep. 13. Ego, ſi cui adhuc

huc videor ſegnior fuiſſe, *dum* ne tibi, non laboro; ideſt, dummmodo non tibi. Id. 1. de Or. 22. Iſta conditione, *dum* mihi liceat confiteri neſcire, quod neſciam. *Purchè. Con queſto patto, che.*

Dum cum *Uſque*, & *Uſque eo*.

10 Interdum cum, *uſque* & *uſque eo* jungitur. Cicer. 3. Ver. 5. Fateatur ſe hominem privatum prædonum duces vivos, *uſque dum* per me licuerit, tenuiſſe. Id. 2. de Nat. Deor. 49. *Uſque eo* premit earum capita mordicus, *dum* ille captum amittant. *Infin a tanto.*

Dum cum *Interea*, vel *interim*.

11 Alias cum *interea*. Ter. Eun. 3. 5. Hæc *dum* mecum reputo, accerſitur *interea* virgo. Cicer. pro Quin. 6. Hæc *dum* Romæ geruntur, Quintius *interea*, &c. *Mentre che, fra tanto che.* Liv. l. 3. c. 23. *Dum* ad Antium hæc geruntur, *interim* Æqui, &c.

12 Aliquando *dum* quibuſdam vocibus additum otiari videtur, ſed tamen vim quandam & impetum ſignificat imperantis, & exprobrantis. Hinc in ſermone familiari apud Comicos præſertim, *Facito dum*, *ehodum*, & ſimilia.

CAPUT XLVII.

De Adverbio DUMMODO.

1 DUmmodo conditionem ſignificat. *Purchè*. Cic. At. l. 7. ep. 7. Quod nunquam, *dummodo* otioſi eſſent, recuſarunt.

Dum-

Dummodo ne, dummodo nequid.

2 Cum conditio negans eſt, dicimus *Dummodo ne* potius, quam *Dummodo non.* Cic. 1. ad Qu. Fr. 1. Sit ſumma in jure dicendo ſeveritas, *dummodo ne* ea varietur gratia. Id. l. 12. ep. 44. Idipſum ſcribas velim, te nihil habuiſſe, quod ſcriberes, *dummodo ne* his verbis. Id. l. 10. ep. 25. Veniendum cenſeo, *dummodo ne quid* hæc ambitioſa feſtinatio imminuat ejus gloriæ, quam conſecuti ſumus. *Purchè non.*

CAPUT XLVIII.

De Adverb. EATENUS.

Eatenus quoad, Eatenus ut, Eatenus ne.

1 EAtenus conflatum ex *Ea* & *Tenus* ſignificat *Uſque ad eum terminum.* Cic. de Opt. Gen. Or. c. 7. Verba perſequens *eatenus, ut* non abhorreant a more noſtro. *Fino a queſto termine.* Id. 1. ad Qu. Fr. ep. 1. Quorum ſi quis eſſet ſordidior, ferres *eatenus quoad* per ſe negligeret eas leges, quibus eſſet adſtrictus. *Fin tanto che.*

Eatenus ne habet Suetonius in Tiber. c. 33. *Eatenus* interveniebat, *ne* quid perperam fieret.

Eatenus, quatenus.

2 *Eatenus, quatenus* habetur apud Juriſconſultos paſſim, & apud Celſum l. 2. c. 10. Ex ulterioribus locis *eatenus* ſanguis ſequitur, *quatenus* emittitur.

Digitized by Google

CAPVT XLIX.

De Adverbio ECCE, & EN.

1 Ecce ſæpe repentinum quid oſtendit, ac novum. Cic. Att. l. 8. ep. 8. *Ecce* ſubito litteræ Domitii ad illum. *Eccoti ſubitamente*. Id. Att. l. 7. ep. 23. *Ecce* poſtridie Caſſii litteræ Capua a Lucretio familiari ejus.

Ecce autem.

2 Sæpe adſciſcit *Autem*. Cicer. 7. Ver. 34. *Ecce autem* repente, ebrio Cleomene, dormientibus cæteris, nunciatur, piratarum naves adeſſe. *Ecco poi ſubitamente*. Id. 6. Ver. 66. *Ecce autem* nova turba, atque rixa. Id. pro Cluen. 5. *Ecce autem* ſubitum divortium. *Ed ecco*.

Ecce tibi.

3 Aſſumit interdum pronomen *Tibi* elegantiæ cauſa. Cicer. 2. Acad. 38. *Ecce tibi* ex adverſo Lampſacenus Strato. Id. pro Cluen. 28. *Ecce tibi* ejuſmodi ſortitio, ut, &c. Id. Att. l. 2. ep. 15. Cum hæc maxime ſcriberem; *ecce tibi* Seboſus. *Eccoti*.

En irridentis.

4 *En* non ſolum demonſtrantis eſt, ſed interdum irridentis. Cic. 3. Ver. 37. *En*, cui tuos liberos committas. Id. pro Cluen. 65. *En* hoc illud eſt, quod ante dixi, mulier abundat audacia. Id. 3. Phil. 9. *En*, cur magiſter eius ex Oratore arator factus ſit. *Ecco per qual cagione*.

En Indignantis, aut miſerantis.

5 Alias

5 Alias indignantis, aut miſerantis. Cic. pro Dejot. 6. *En* crimen, *en* cauſa, cur regem fugitivus, dominum ſervus accuſet. Id. pro Sext. 27. *En* cur cæteri Reges ſtabilem eſſe ſuam fortunam arbitrentur. Id. 7. Ver. 47. *En* cur Tyndaritani libenter prædicent, Nos in ſeptemdecim populis Siciliæ non eramus.

CAPUT L.

De Pronomine ECQUIS, & Adverb. ECQUANDO.

1 Ecquis ex conjunctione *Et* conflatum eſt; tamen non tam ſignificat *Et quis*, quam *Num quis*. Plaut. Rud. 2. 3. *Ecquis* in villa eſt? *Evvi alcuno?* Cicer. 4. Acad. 26. *Ecquæ* poterit in agnoſcendo eſſe diſtinctio? Id. 5. Verr. 57. *Ecquod* judicium Romæ tam diſſolutum fore putaſti? Id. 1. Catil. 8. *Ecquid* attendis? *ecquid* animadvertis horum ſilentium? *Ora oſſervi tu?*

2 Uſurpatur etiam ſine interrogatione. Cicer. 3. Verr. 24. Ut videant, & inveſtigent, *ecqua* virgo, aut mulier ſit. *Se vi ſia alcuna.*

3 Adſciſcit interdum *Nam* inſtandi cauſa. Cic. 10. Phil. 9. *Ecquodnam* principium putatis libertatis capeſſendæ?

Ecquando eſt *Nam aliquando*. Cic. 4. Ver. 17. *Ecquando* te rationem factorum redditurum putaſti? *Penſaſti tu mai.*

Digitized by Google

CAPUT LI.

De Adverb. ETENIM, & ENIM

γὰρ, καίγε

1 ENim, & *Etenim*, etſi æque reddunt rationem, uſu tamen differunt: Namque *enim*, ut omnes norunt, poſt unum, aut alterum verbum collocatur; *etenim* apud Oratores fere ſemper initio ponitur. Utrumque autem continuat interdum orationem. Cic. 4. Ver. 33. Attendite *enim* diligenter. Id. 4. Ver. 69. *Etenim* rem totam breviter cognoſcite.

Nec enim, *Neque enim*.

2 *Nec enim*, aut *neque enim*, pro *Non enim*, dici ſolet. Cicer. de Sen. 10. *Nec enim* unquam ſum aſſenſus veteri illi, laudatoque proverbio. Id. 1. de Nat. Deor. *Neque enim*, quod ſentio, libet dicere. *Perchè non mi piace*.

CAPUT LII.

De Adverbio ENIMVERO.

1 ENimvero ex *enim*, & *Vero* factum vehementius affirmat, aut negat. Plau. Perſ. 2. 2. Ain' vero, verbereum caput? *Pægn*. Ajo *enim vero*. Id. Amph. 2. 2. Tune te abiiſſe hinc negas? Amph. Nego *enimvero*. *Sì, che il nego*. Cic. 6. Ver. 66. *Enimvero* negat.

Enimvero pro *Scilicet*. δηλαδή

2 Uſurpatur interdum *Enimvero* pro *Scilicet*. *S'intende, ben ſapete*. Cum res ni-

nimirum, de qua agitur, ita nota eſt, ut quivis per ſe eam intelligere poſſit. Cicer.7. Ver.39. Illi *enimvero* ſe oſtendunt, quod vellet, eſſe facturos. Id. 5. Ver. 25. *Enimvero* is deridere, ac mirari. Id. 5. Ver. 6. Hic *enimvero* tu exclamas, hominem improbum! *So dire, che quì tu eſclami.*

Enimvero indignantis.

3 Alias indignantis eſt. Cic. 3. Ver. 26. *Enimvero* hoc ferendum non eſt. *O queſta no*. Id. 1. ad Qu. Fr. 1. *Enimvero*, ſi unus homo, &c. quanta tandem pecunia, &c.

Enimvero pro *Demum*.

4 Nonnunquam pro *Demum* uſurpatur. Plaut. Capt. Nunc *enimvero* occidi. *Adeſſo sì, ch' io ſon rovinato*. Liv. l. 2. c. 36. Tunc *Enimvero* Deorum ira admonuit. *Allora sì*.

Enimvero pro *Nimirum*.

5 Aliquando pro *Nimirum*. Plau. Capt. Prol. *Enimvero* Dii nos, quaſi pilas, homines habent. *Infatti*. Teren. And. 1, 3. *Enimvero*, Dave, locus non eſt ſegnitiæ.

CAPUT LIII.

De Adverb. EO, & EODEM.

1 PArticulà *Eo* proprie eſt adverbium loci, ſibique adſciſcit *quo*, *ubi*, *unde*, ipſumque aliquando genitivum *loci*. Quod non eſt opus exemplis confirmare.

Eo quo, pro *Tanto quanto*.

2 *Eo quo*, *Tanto quanto* vulgatiſſimum eſt. Cic. l. 11. ep. 11. Quarum rerum *eo* gravior eſt dolor, *quo* culpa major. Id.

pro Quint. 9. Unde *eo* plus opis auferret, *quo* minus attuliſſet gratiæ.

Eo pro *ideo*.

3 *Eo* nonnunquam pro *ideo* ponitur: Cic. Fam. 6. ep. 21. Dederam triduo ante pueris Planci litteras ad te: *eo* nunc ero brevior.

Eo *quod*, Eo *quia*.

4 *Eo quod* & *eo quia* idem declarant *Eo quod* *Propterea quia*. Cic. l. 3. ep. 6. Eoque tardius ſcripſi ad te, *quod* quotidie te ipſum expectabam. *Per queſto riſpetto che*. Id. l. 12. ep. 5. Id autem *eo* facilius credebatur, *quia* ſimile vero videbatur.

Eo quo pro *Eo quod*.

5 Interdum *Eo quo* uſurpatur pro *eo quod*. Cicer. l. 3. ep. 15. Neque hæc *eo* ſcribo, *quo* te meo caſu non maximo dolore eſſe affectum ſciam. Id. pro Quin. c. 2. Non *eo* dico, C. Aquili, *quo* mihi veniat in dubium tua fides, atque conſtantia. *Non lo dico, perchè*.

Eo ut, *Eo ne*, *Eo ut ne*.

6 Jungitur etiam nonnunquam cum *ut*, *ne*, vel *Ut ne*. Cic. l. 13. ep. 70. Hæc ad te *eo* pluribus ſcripſi, *ut* intelligeres me, &c. Ideſt, *propterea ut*. Id. pro Rab. c. 3. Suſpicor *eo* ſemihoram mihi a Labieno præſtitutam eſſe, *ut ne* plura de pudicitia dicerem. *Per queſto riſpetto, per queſta ragione. Accioccbè*. Id. At. l. 9. ep. 2. Hoc ego non *eo* vereor, *ne* mihi noceat.

Eo *uſque dum*.

7 Eo *uſque dum* non videtur admodum elegans. Sed quidam tamen loci ſunt, in

in quos percommode cadit, & ab optimis Scriptoribus adhibetur. Tacit. 4. Annal. 18. Beneficia *eò uſque* læta ſunt, *dum* videntur exſolvi poſſe. Colum. 6. de R. R. 6. Concitate agitur pecus *eo uſque dum* anhelet. Liv. lib. 23. cap. 19. Eo ne *uſque dum* ea naſcantur, ad Caſilinum ſeſſurus ſum?

Eodem proprie.

8 Eodem proprie eſt adverbium loci, & eaſdem adſciſcit particulas quæ *eo* tribui ſolent.

9 Dicimus & *eodem loci* pro *eodem loco* Cic. ad Att. 1. ep. 10. Res *eodem loci* eſt, quo reliquiſti.

10 *Eodem* interdum idem valet, atque *ad eaſdem res*. Cic. de Am. c. 18. Addendum *eodem* eſt, ut ne criminibus inferendis delectetur amicus.

CAPUT LIV.

De conjunct. EQUIDEM.

1 EQuidem idem videtur ac *ego quidem*. Itaque fere ſemper cum prima perſona conjungitur. Cum cæteris adhiberi ſolet *quidem*. Cic. Fam. 12. ep. ult. Non dubitabam *equidem*. Id. de Som. Scip. c. 3. *Equidem* vim lacrymarum profudi.

2 Nonnunquam tamen cæteris etiam perſonis additur. Cic. de Fin. 3. c. 2. Sic *equidem* diligentius iſta loquemur inter nos. Perſ. Sat. 1. Per me *equidem* ſint omnia protinus alba.

CAPVT LV.

De Conjunct. ERGO. Ἆρα.

Ergo pro *Igitur* cum interrogatione.

1 ERgo (ut vulgatum uſum omittamus) interdum uſurpatur cum interrogatione pro *Igitur*. Cic. pro Quin. 2. Quid *ergo* eſt? primum magnitudo periculi, &c. Id. 4. Acad. 23. Num *ergo* is excæcat nos, aut orbat ſenſibus? Plau. Trin. 4. 2. Ipſus, inquam, Charmides ſum. Sy. *Ergo* ipſus ne es? *Dunque ſei tu deſſò?*

Ergo pro *Itaque*. ἄρα.

2 In principiis ſæpe uſurpatur pro *Itaque*. Cic. de Am. c. 13. *Ergo* hoc eſt animi bene conſtituti, &c. Liv. l. 4. c. 3. *Ergo*, dum nullum faſtiditur genus, in quo eniteret virtus, crevit imperium Romanum. *E così mentre*.

Ergo pro *cauſa*. ἕνεκα.

3 *Ergo* in medio ſumitur pro *cauſa* Cicer. At. l. 3. ep. 23. Si quid contra alias leges *ejus legis ergo* factum ſit. *Per riſpetto di quella legge*. Id. de Opt. Ge. Orat. c. 7. Eum corona donari *virtutis ergo*, benevolentiæque. *Per ſuo valore, e amorevolezza*.

CAPVT LVI.

De Conjunctione ET.

Et pro *Et tamen* hortantis, κᾆτα.

1 COnjunctio *Et* in principiis compreheníionum mirificos uſus habet. Sæpe

Sæpe declarat Et *tamen*, ac vim habet quaſi exprobrandi ſimul & hortandi. Cic. pro Leg. Man. 14. Et quiſpiam dubitabit, quin huic tantum bellum tranſmittendum ſit? *Saravvi chi dubiti?* Virg. lib. 6. Æneid. Et dubitamus adhuc virtutem extendere factis?

Et, indignantis, εἶτα.

2 Alias indignationem deſignat. Cic. 1. Phil. 8. Et vos acta Cæſaris defenditis, qui leges ejus evertitis? εἶθ' ὑμεῖς. E *poi voi*. Id. 2. Phil. 43. Et tu in Cæſaris memoria diligens? Id. pro Sext. 37. Et cauſam dicit Sextius de vi? Cur ita? E *poi Seſtio*.

Et *quidem*, Et *vero*, affirmantis. καὶ δή.

3 Et *quidem*, Et *vero* gravius affirmant. Cic. de Am. 21. Rarum genus: Et *quidem* omnia præclara rara. Id. ad Qu. Fr. l. 1. ep. 1. Tibi & fuit hoc ſemper facillimum, *& vero* eſſe debuit. E *in vero*.

Et *quidem*, amplificantis. καὶ δὴ.

4 Interdum *& quidem* vim habet augendi. Cic. 2. Phil. 17. Duo millia jugerum ei aſſignaſti, *& quidem* immunia. Id. 2. de Div. 68. Alexander Draconem loquentem viſus eſt audire, *& quidem* (quo majus ſit) cum radiculam ore teneret, locutus eſt. Id. 2. Phil. 31. Me aſpicis, *& quidem*, ut videris, iratus.

Et *quidem* pro *Quid mirum? Etiam*.

5 Et *quidem* ita aliquando collocatur, ut idem ſignificet, ac ſi ejus loco legeretur, *quid mirum? Etiam*. Cicer. 1.

de nat. Deor. c. 28. Eſt vis tanta naturæ, ut homo nemo velit, niſi homini ſimilis eſſe; *Et quidem* formica formicæ. Id. Phil. 11. c. 4. Cruciatus eſt a Dolabella Trebonius; *& quidem* a Carthaginienſibus Regulus.

Et, *nec*, vel *neque*.

6 E*t* iterari ſolet in diſtributione membrorum. Sæpe tamen aſſumit *nec*, vel *neque*. Cic. Phil 13. c. 6. Intelligitis & animum ei præſto fuiſſe, *nec* conſilium defuiſſe. Id. in Brut. cap. 4. Ego & expectabo ea, quæ polliceris, *neque* exigam niſi tuo commodo.

CAPUT LVII.

De Conjunctione ETIAM.

E*tiam* pro *Inſuper*.

1 E*Tiam* ex E*t*, & *Jam* conflatum eſſe apparet. Proinde conjunctio E*t* præponi ei non ſolet. Sed pro *& etiam* dicimus *Atque etiam*. Plerumque vim habet addendi. Cic. in Brut. 75. Voce, motu, forma *etiam* magnifica. Id. 7. Ver. 39. Credo & has tabulas nihil profuturas; *etiam* plus ſuſpicionis in eo crimine futurum. *D' avvantaggio*. Id. in Brut. 76. Probabilis Orator? Jam vero *etiam* probatus.

E*tiam* redarguentis. ἔτι.

2 Nonnunquam vim habet redarguendi. Cic. Verr. 3. c. 60. Is mihi *etiam* queritur, ſe, &c. E *poi ſi lamenta*. Id. 2. Phil. 30. At *etiam* me aſpicis; & quidem,

Digitized by Google

dem, ut videris, iratus. *E ancora mi guardi?*

Etiam, aſſirmantis.

3 Non raro vim habet aſſirmandi. Cicer. 4. Acad. 32. Aut *etiam*, aut non reſpondet. *Riſponde, ſi, o no*. Id. pro Roſc. Com. 3. Utrum cætera nomina digeſta habes, an non? Si non, quomodo tabulas conficis? Si *etiam*, quamobrem hoc nomen in adverſariis relinquebas. *Se sì, per che cauſa*.

Etiam, atque etiam.

4 *Etiam, atque etiam* eſt *Iterum atque iterum*. Cic. ad Qu. Fr. l. 1. ep. 1. Te prorſus vehementer *etiam, atque etiam* rogo. *Quanto ſo, e poſſò*. Id. pro Leg. Man. 19. *Etiam, atque etiam*, qui id liceat, conſiderabunt. Id. 1. Ver. 12. Tu, quemadmodum exiſtimes, vide *etiam atque etiam*. *Ben bene*. *Molto bene*.

Etiam ne.

5 *Etiam ne* tum admirationi ſervit, tum etiam amplificationi. Plaut. Amphitr. 2. 2. Obſecro te, *etiam ne* hoc negabis, te, &c. Cic. At. l. 10. ep. 13. *Etiam ne* Balbus in Senatum venire cogitet? *E poſſibile?* Id. 5. Ver. 98. *Etiam ne* frumentum pro empto gratis dare?

Etiam num, etiam nunc, pro *Adhuc*, Quod Barbari dicunt *Usque nunc*.

6 *Etiam num*, ſive *etiam nunc* pro *adhuc* uſurpari ſolet. Cic. l. 8. ep. 20. Si ulla ratione *etiam num* efficere potes, ut te explices. Id pro Roſc. Am. 52. Salvi *etiam nunc* eſſe poſſumus. *Fin' ad ora*.

Teren. Eun. 2. 2. *Etiam nunc* hic ſtas Parmeno? *Ancora ſtai quì.*

Etiam tum pro Etiam tunc, ſive ut barbari Uſque tunc.

7 *Etiam tum* pro *etiam tunc* dici ſolet. Ter. Hec. 1. 2. Narratque, ut virgo ab ſe integra *etiam tum* fiet. *Fino allora*. Cic. 2. de Or. 3. Cum *etiam tum* in lecto Craſſus eſſet. Id. ibid. c. 22. Omnes *Etiam tum* retinebant illum Periclis ſuccum.

Etiamſi, abſolute.

8 *Etiamſi* vim habet augendi. Cic. de Am. 27. Omnia brevia tolerabilia eſſe debent; *Etiamſi* maxima ſint. *Per grandi che ſiano.*

Etiamſi, pro Etſi, cum Tamen, aut certe, εἰ καὶ

9 *Etiamſi* pro *Etſi* uſitatum eſt. Cic. l. 1. ep. 9. *Etiamſi* non is eſſet, qui eſt; *tamen* ornandus videretur. Id. de Opt. Gen. Or. 2. *Etiamsi* eſt in genere tolerabili, *certe* non eſt in optimo. *Ancorchè, Ancorchè ſia*. Id. de Am. 27. Quæ *tamen* ipſa effloreſcit ex amicitia, *etiamſi* tu eam minus ſecutus ſis. *Poſto che, ancorchè.*

10 *Etiamſi* nonnunquam diſſolvitur, aliis vocibus interjectis. Cicer. de Orat. 1. c. 33. *Etiam* ſubito *ſi* dicat, tamen &c. Id. ad Att. 8. ep. 2. Vt *etiam* Italia *ſi* ille cedat, cedendum putes.

GA-

Digitized by Google

CAPVT LVIII.

De Conjunctione ETSI.

κἂν, εἰ καὶ.

Etſi cum *Tamen* , *At* , *Attamen* .

Etſi non ſolum *Tamen* adſciſcit, ſed interdum *At*, vel *Attamen* . Cic. l.6. ep. 19. Etſi abeſt maturitas ætatis ; jam *tamen* perſonare aures ejuſmodi vocibus non eſt inutile . Id. in Orat. 44. Etſi id fugerit magiſter ejus Iſocrates; *at* non Thucydides. Id. 3. de Or. 4. Etſi nequaquam parem illius ingenio ; *at* pro noſtro *tamen* ſtudio meritam gratiam , debitamque referamus .

Etſi cum *Sed* , *ſed tamen* , *Verumtamen* .

2 Etſi jungitur interdum cum , *Sed* , *Sed tamen* , *Verumtamen* . Cicer. lib. 9. ep. 16. Etſi poſuiſti loco verſus Accianos ; *ſed* quæ eſt invidia ? *Se bene* . Id. l. 15. ep. 17. Etſi me quidem non offendunt , *ſed tamen* , cum diſcedunt ; flagitant litteras . *Benchè quanto a me* . Id. l. 13. ep. 42. Suaves tuas litteras *etſi* acerba pompa; *verumtamen* ſcire omnia non acerbum eſt.

Etſi , ſine *Tamen* , καὶ τοι. *Benchè* .

3 Cic. l. 6. ep. 4. Etſi idipſum nonnullis videatur ſecus . *Benchè queſto ſteſſo* . Id. At. l. 7. ep. 3. Coram conſiderabimus, quale ſit ; habet enim res deliberationem Etſi ex parte magna tibi aſſentior . Id. At. lib. 9. ep. 12. Do pænas temeritatis meæ; Etſi quæ fuit illa temeritas ?

CA-

CAPVT LIX.

De Præpoſitione E, vel EX.

E, vel *Ex*, cauſa, a qua, vel propter quam res eſt.

1 E, vel Ex cauſam ſæpe declarat efficientem. Teren. And. 1. 3. Gravida *e Pamphilo*. Cic. l. 6. ep. 21. Quando igitur tum *ex me* doluiſti: nunc, ut duplicetur tuum *ex me* gaudium, præſtabo. *Per conto mio*.

2 Huc referenda ſunt etiam illa: *Ex lege, ex decreto, ex teſtamento, ex formula. Per vigore della legge, del decreto, del teſtamento*.

E, vel *ex*, materiæ copulata.

3 Sæpe materiam deſignat. Cicer. 6. Ver. 27. Erat etiam vas vinarium *ex una gemma* prægrandi, trulla excavata. *D' una ſola pietra prezioſa*. Id. 6. Ver. 33. Simulacrum *ex ære*, poculum *ex auro*.

E, & *ex* parti juncta.

4 Interdum parti adhibetur. Cic. 2. Tuſc. 25. Laborat *e renibus*. Id. l. 9. ep. 22. Laborare *ex pedibus*. Item *Ex oculis, ex capite*, &c.

E, & *ex* ad multitudinem, aut numerum relata.

5 Non raro ad multitudinem, aut numerum refertur. Cic. 2. Phil. 3. Tibi *ex latronibus* ſuis detulit principatum. *Fra i ſuoi, de' ſuoi*. Id. 1. de Or. 27. Homo *ex numero* diſertorum poſtulabat, &c. Id. l. 13. ep. 3. *Ex intimis* unus.

Item

Digitized by Google

6 Item illa, *Unus e plebe*: *Unus e multis, vel ex multis*: *Unus ex omnibus*.

E, & *ex*, modus.

7 Alias modum declarant. Cic. 1. Off. 30. Simplices, & aperti, qui nihil *ex occulto*, nihil *ex inſidiis* agendum putant. *Di naſcoſto*, *per inganni*. Id. pro Cluent. 16. Cum multi boni viri *ex occulto* interveniſſent. Id. 3. Ver. 43. Voluiſti *ex improviſo*, ſi quæ res natæ eſſent, ex urbano edicto decernere. *All' improviſo*, *Alla ſprovviſta*. *Di ſubito*. Liv. lib. 28. cap. 39. *Ex inſperato*, repente miſiſtis nobis hunc Scipionem. *Quando manco ſi ſperava*.

Huc referenda ſunt illa Cæſaris, ac Livii: *Ex conſuetudine*, *e veſtigio*, *ex induſtria*, *ex inopinato*, *ex compoſito*, *ex ſupervacuo*, & ſimilia.

E, & *ex* pro *Secundum*, κατὰ.

8 E, & *ex* aliquando ponitur pro *Secundum*. *Conforme*. Cic. 5. Fin. 17. Hunc ſtatum corporis maxime expetit natura, qui eſt *e natura* maxime. *Conforme alla natura*. Id. 2. Phil. Nihil niſi *ex optimo more*, & ſanctiſſima diſciplina. Id. 5. Tuſc. 2. *Ex præceptis* Philoſophiæ acta vita. *Secondo i precetti*. Item illa, *ex conſtitutione*, *ex inſtituto*, *ex voluntate* Cæſaris.

Ex animo, *ex ſententia*. *Di cuore*.

9 *Ex animo* ſimulationi opponitur. Cic. in Piſ. 33. Equidem dicam *ex animo*, quod ſentio. Id. ad Qu. Fr. l. 1. ep. 1. Te autem alienum hominem amant *ex animo*. *Di cuore*.

10 *Ex ſententia* idem eſt, quod ex *voluntate*, id eſt, ut volumus. Plaut. Men. 2. 2. Bene obſonavi, & *ex mea ſententia. A guſto mio*. Ter. Hec. 5. 4. Spero, hanc rem eventuram nobis *ex ſententia*. Cic. At. 5. ep. 22. Te *ex ſententia* navigaſſe gaudeo. *Secondo il deſiderio tuo*.

E, vel Ex loco juncta.

11 Sæpiſſime *E* vel Ex loco ſerviunt. Cic. 1. de Nat. Deor. 21. Epicureos tecum paucos *e Græcia* compararet. Sed exempla paſſim occurrunt.

E, vel Ex tempori juncta.

12 Ex ſæpe ad tempus præteritum accomodatur. Cicer. 1. Phil. 1. Nec vero uſquam diſcedebam *ex eo die*, quo in Ædem Telluris convocati ſumus. Id. 3. Ver. 12. Ex *ea die* ad hanc diem, quæ feciſti, in judicium voco. *Da quel tempo in qua*. Alias ad futurum. Cic. l. 16. ep. 9. Vereor ne *ex Kalendis* Januariis magni tumultus ſint.

13 Dicimus & Ex *quo* abſolute hoc eſt *ex quo tempore*. Liv. l. 3. c. 24. *Ex quo* ſemel fuerit æger, nunquam viſum in publico.

Ex intervallo.

14 Ex *intervallo*, tum ad locum, tum ad tempus refertur. Liv. l. 28. c. 44. Multa, quæ *ex intervallo* non apparent, bellum aperit. *Per lo ſpazio di mezzo*. Cic. At. 4. ep. 16. Ille Latinus Ἀττικισμὸς *ex intervallo* reguſtandus eſt. *Di quando in quando*.

15 Ejuſdem generis eſt *ex tempore*. Cic. 2. de

3. de Orat. c. 60. Illud egregium Seſtii, & ex *tempore*: Manus lava, inquit, & cœna. *Senza penſarci*.

Ex pro *Poſt*.

16 Aliquando uſurpatur pro *Poſt*. Cic. pro Sext. c. 1. Si quis antea mirabatur, &c. *ex hoc tempore* miretur potius. ἐκ τοῦ νῦν. *Da queſto tempo in poi. Da ora innanzi. Da ora in poi*. Id. in Brut. 92. Cotta *ex Conſulatu* profectus eſt in Galliam. *Dopo il Conſolato*.

Ex ad priorem ſtatum.

17 Nonnunquam ad priorem ſtatum, aut conditionem refertur. Teren. And. 1. 1. *Ex ſervo* Libertus. *Di ſervo*. Cic. Partit. 16. Nihil tam miſerabile, quam *ex beato* miſer. Id. 1. Ver. 17. Sed repente *ex homine*, tamquam aliquo circæo poculo, factus eſt verres. Id. 3. Phil. 9. Cur *ex Oratore* arator factus ſit.

E, vel Ex, ad utilitatem. κατὰ.

18 Interdum deſignat utilitam. Cic. 3. Phil. 12. Duobus, aut tribus ſenatus conſultis *e Rep.* factis. κατὰ τὴν πόλιν. *In favore, In utile*. Id. ad Brut. ep. 2. Facis *ex tua dignitate, & e Republica*. *Tu fai per la riputazion tua, e per la Repub.* Id. At. 5. ep. 8. Statues, ut *ex fide, fama, reque mea* videbitur. Id. lib. 5. ep. 8. Statues *ex noſtra dignitate*. *In onor noſtro*.

CAPUT LX.

De Adverbio EXTRA. ἔξω.

1 EXtra contrarium habet I*ntra*. Cic. 5. Tuſc. Sola ne beata vita relin-

qui-

quitur *extra* oſtium, limenque cerceris. *Fuor della porta, e della ſoglia*. Id. 2. de Nat. Deor. 59. Senſibus, & animo ea, quæ *extra* ſunt, percipimus.

2 Illa translata. Cicer. de Un. Se *extra* omnem culpam, & cauſam poſuit. Id. pro Syl. 13. *Extra* conjurationem hunc eſſe dixiſſet. Id. 1. Off. 39. Ne *extra* modum ſumptu, & magnificentia prodeas. *Paſſi i termini*. Id. l. 7. ep. 16. Sed mehercule *extra* jocum homo bellus eſt. *Senza burla*. Id. pro Dejot. *Extra* ordinem bellum cum Mithridate, Tigraneque geſſit. *Per privilegio particolare*. Id. 1. Ver. 12. *Extra* hanc contentionem, certamenque noſtrum, familiariter tecum loquar.

Extra pro *Præter*.

3 Non raro uſurpatur pro *Præter*. Cic. 2. de Leg. 12. *Extra* collegium Sacerdotum, ne quiſquam ſacra, quæ publice eſſent conſtituta, noſſet. *Dal Collegio de' Sacerdoti in fuori*. Id. l. 7. ep. 3. *Extra* Ducem, paucoſque præterea. *Dal Capitano in fuori*. Id. pro Dom. 41. Civis eſt nemo in tanto populo, *extra* contaminatam illam P. Clodii manum, qui, &c. *Fuor di quella, &c.*

CAPUT LXI.

De Adverbio EXTRINSECUS.

1 E*Xtrinſecus* adverbium, contrarium habet *intrinſecus*. Cic. 2. de Nat. Deor. 54. Pulmones, & cor *ex-*

trin-

trinſecus ſpiritum ducunt. *Di fuori*. Id. 1. Div. 24. Cum Annibal columnam auream vellet auferre, dubitavit, utrum ea ſolida eſſet, an *extrinſecus* inaurata: *Di fuora via*. Celſ. l. 4. c. 1. Jecur *intrinſecus* cavum, *extrinſecus* gibbum.

Admonitio.

2 Cave ne duo hæc adverbia, ut barbari quidam ſolent, in nominum naturam transferas, & per caſus ac genera declines.

CAPUT LXII.

De Adverbio FACILE.

1 F*Acile* (ut vulgatam ejus ſignificationem taceamus) interdum uſurpatur pro *Sine controverſia*. *Senza alcun dubbio*. Cic. pro Roſc. Am. 6. Non ſolum ſui municipii, ſed etiam illius vicinitatis *facile* primus. Id. 2. Div. 42. Eudoxus Platonis auditor, in Aſtrologia judicio doctiſſimorum hominum *facile* princeps. *Senza contraddizione*.

Facile cum ſuperlativo.

2 Jungitur etiam cum ſuperlativo. Cic. pro Rab. Poſth. 9. Virum unum totius Græciæ *facile doctiſſimum* Platonem. Id. 1. Tuſc. 33. Africani fratris nepos vita omnium perditorum ita ſimilis, ut eſſet *facile deterrimus*.

CAPUT LXIII.

De Adverb. FERE, & FERME.

1 F*Ere*, ac *Ferme* imminuunt nonnihil rem, aut numerum. Cic. 1. Off. 18. Que-

Quemadmodum ducatur honeſtum, ſatis *fere* dixi. Id. in Brut. 43. Ut ei nihil *ferme* quiſpiam poſſit addere. *Quaſi niente*. Id. l. 6. ep. 10. Omnes *fere* familiares Cæſaris me colunt. *Quaſi tutti. Si può dir tutti*. Id. l. 7. ep. 16. Hora *fere* nona.

2 Interdum *Fere* videtur aliquid addere. Cic. 3. de Nat. Deor. 39. Hæc *fere* habui dicere de natura Deorum. *Poco più, o manco*. Id. l. 12. ep. 5. Hæc erant *fere*, quæ tibi nota eſſe vellem. Significat enim pauca quædam præterea fuiſſe.

Fere, & *Ferme* pro *Plerumque*.

ὡς ἐπιτοπολύ.

3 Alias uſurpantur pro *plerumque*. Cic. pro Leg. Man. 9. Hoc jam *fere* ſic fieri ſolere accepimus. *Per lo più, Per l'ordinario*. Id. 5. Tuſc. 38. Sapientis enim cogitatio non *ferme* ad inveſtigandum adhibet oculos advocatos. Id. 1. Tuſc. 17. Pythagoræi rationem ſententiæ ſuæ non *fere* reddebant. Ubi adverte, negationem tenere primum locum, quoties cum his particulis conjungitur.

CAPUT LXIV.

De Adverb. FORTE, & FORTASSE. *ἴσως*.

1 F*orte*, & *Fortaſſe*, non tam origine, quam ſignificatione, & uſu differunt; *Forte* enim idem eſt, quod *Caſu*. Cic. 2. de Or. 55. *Forte* evenit, ut in Privernati eſſemus. Id. pro Planc. 26. Cum Puteolos *forte* veniſſem. *A caſo, A ſorte*.

For-

Fortaſſe (idem de *fortaſſis* , & *forſitan* dicendum eſt) dubitationem continet. Cic. l. 7. ep. 3. Habes epiſtolam verboſiorem *fortaſſe*, quam velles. *Forſe*, *per avventura*.

Si forte, *Niſi forte*, *Ne forte*, *Sin forte*.

2 Quoties antecedit *Si*, *Sin*, *Niſi*, vel *Ne*, *Forte* dicitur, non *Fortaſſe*, neque *Forſitan*. Cic. 1. Ver. 1. *Si* quis veſtrum Jud. aut eorum, qui adſunt, *forte* miratur. Id. pro Mil. 7. *Niſi forte* magis erit parricida, ſi quis conſularem patrem, quam ſi quis humilem necaverit. Id. 2. de Or. 46. *Ne forte* hoc magnum, ac mirabile videatur. Id. l. 12. ep. 10. *Sin* quid *forte* titubatum eſt.

Admonitio.

3 *Si fortaſſe*, *Si fortaſſis*, *Si forſitan*. Item *Niſi fortaſſe*, *Niſi fortaſſis*, *Niſi forsitan*. *Ne fortaſſe*, *ne fortaſſis*, *ne forsitan*, vitioſa cenſentur; niſi quando multa verba interponantur.

Forsitan, & *Fortaſſe*, anteoccupant.

4 *Forsitan*, & *Fortaſſe* nonnunquam anteoccupationi ſerviunt. Cic. 2. de Or. *Forsitan* quiſpiam dixerit, num ne igitur, &c. Id. pro Roſc. Am. 2. *Forsitan* quæratis, &c. Id. 1. Ver. 12. *Fortaſſe* dices, quid ergo? hæc in te ſunt omnia.

Admonitio.

5 Quoties accedit interrogatio, non ſolet uſurpari *Forte*, aut *Fortaſſe*, aut *Forsitan*, ſed AN, vel NE, *An* credis? Credis *ne*? *Credi tu forſe?*

CA-

CAPUT LXV.

De Adverb. HACTENUS.

1 HActenus ex *Hac*, & *Tenus* factum, uſque ad hunc locum, ſeu terminum ſignificat. Virg. 6. Æn. v. 62. *Hac* Trojana *tenus* fuerit fortuna ſecuta. *Infin quì*.

2 Plerumque uſurpatur per translationem, *uſque ad hunc locum carminis, vel orationis*. Vir. 2. Geor. v. 1. *Hactenus* arvorum cultus, & ſydera cœli, Nunc te, Bacche, canam. Cic. de Am. 7. *Hactenus* mihi videor, de amicitia, quid ſentirem, potuiſſe dicere. *Fin qui*. Id. l. 6. ep. 2. Sed hæc *hactenus*. *Ma queſto baſtì*. Id. At. l. 11. ep. 4. *Hactenus* fuit, quod a me ſcribi poſſet. *Queſt' è quel tanto, che si potea ſcriver da me*.

Hactenus ut, Quoad, Quod, Ne.

3 Interdum adſciſcit *Ut*, *Quoad*, *Quod*, *Ne*. Cic. 2. de Or. 27. Hæc artem & præcepta dumtaxat *hactenus* requirunt, *ut* certis dicendi luminibus ornentur. *Fino a queſto termine. Per queſto, e non per altro.* *Hactenus* exiſtimo noſtram conſolationem recte adhibitam eſſe, *quoad* certior ab homine amiciſſimo fieres his de rebus. Id. 1. de Nat. Deor. 10. Nunc autem *hactenus* admirabor eorum tarditatem, &c. *quod* ea forma ullam neget eſſe pulchriorem Plato. Id. At. 5. ep. 4. Etiam ne hic mihi curandus eſt? Curandus autem? *Hactenus ne* quid ad Senatum.

Ad-

Digitized by Google

Admonitio.

4 Cum *Uſque ad hoc tempus* ſignificatur, non ſolet *Hactenus* uſurpari, ſed *Adhuc*. Itaque *Hactenus* adverbium ordinis dicitur, *Adhuc* temporis. Aliquando tamen *Hactenus* de tempore uſurpatum eſt. Liv. l. 7. c. 26. *Hactenus* quietæ utrinque ſtationes fuere.

CAPUT LXVI.

De Adverb. HAUD.

Haud, *Haudquaquam*, *Haud ſane*.

1 HAud idem eſt, quod *Non*. Cicer. pro Cluent. 60. *Haud* hæres eſt Cluentius.

2 *Haud* ſi adſciſcat *Quaquam*, aut *Sane*, vehementius negat. Cic. 2. de Or. 33. *Haudquaquam* id eſt difficile Craſſo. *Non è punto difficile*. Id. 1. de Or. 9. Quorum pater homo prudens & gravis *haudquaquam* eloquens, ſaluti Reip. fuit. Id. de Sen. 2. Rem *haud ſane* difficilem admirari videmini. *Non punto difficile*. Id. 3. Tuſc. *Haud* erat *ſane*, quod quiſquam ratione, ac doctrina requireret. *Non accadeva per certo*.

Haud ſcio an pro *Fortaſſe*.

3 *Haud ſcio an* uſurpatur pro *Fortaſſe*, cum verecunde aliquid, quod dubium eſſe poſſet, affirmare volumus. Cicer. 2. de Nat. Deor. 4. Vir ſapientiſſimus, atque *haud ſcio*, *an* omnium præſtantiſſimus. Id. l. 9. ep. 15. Eſt id quidem magnum, atque *haud ſcio*, *an* maximum.

Ali-

Aliquando pro *fortaſſe non*. Cic. 1. Off. c. 11. *Haud ſcio, an* ſatis ſit, eum, qui laceſſierit, injuriæ pœnitere.

Haud *paulo* pro *Multo*.

4 H*aud paulo* idem eſt, quod *Multo*. Cicer. lib. 7. ep. 1. Næ tu *haud paulo* plus, quam quiſquam noſtrum delectationis habuiſti. Id. At. 2. ep. 6. Civis *haud paulo* melior, quam iſti noſtri.

CAPUT LXVII.

De Interjectione HEUS.

Heus *tu*, expoſtulantis.

1 HEus *tu*, etſi proprie vocantis eſt, tamen interdum eſt expoſtulantis, aut reprehendentis, aut vehementius aliquid commonentis, aut declarantis. Cic. ad Qu. Fr. lib. 2. ep. 6. Sed *heus tu*, celari videor a te. *O là, che coſa è queſta?* Id. lib. 16. ep. 17. Sed *heus tu*, qui κανὼν eſſe meorum ſcriptorum ſoles. Id. Att. 1. ep. 12. Sed *heus tu*, vides ne conſulatum illum noſtrum, quem, &c. *O là, ſenti quì. Non vedi tu?*

CAPUT LXVIII.

De Adverbio HIC.

Hic pro *Cum ita res ſe habent*.

1 HIc etſi proprie adverbium eſt loci, tamen per translationem ad res alias accommodatur; ac ſæpe ſignificat,

ficat; *Cum ita ſe res habeat: Cum res eo loco ſit*. Cic. 4. Ver. 44. *Hic* vos dubitatis, Judices tantam iſtius audaciam, tantam crudelitatem, tantam injuriam vindicare. Id. 8. Phil. 4. *Hic* mihi etiam Qu. Fuſius vir fortis, ac ſtrenuus, amicus meus, pacis commoda commemorat. Id. pro Leg. Man. 13. *Hic* miramur tantum hunc hominem tantum excellere cæteris. *Paſſando così le coſe*.

Hic, *Hic jam*, pro *Nunc*.

2 Nonnumquam ponitur pro *nunc*, præſertim cum *Jam* aſciſcitur. Cic. pro Sex. 5. *Hic* ego quid prædicem, quibus hic Conſulem ad rem gerendam excitarit? Id. pro Leg. Man. 9. *Hic jam* plura non dicam; fuit enim illud extremum. Id. pro Sext. 36. *Hic jam* de ipſo accuſatore quæro. *Ora io domando all' iſteſſo*.

Hic, *Hic tum*, pro *Tunc*.

3 Interdum uſurpatur pro *Tunc*; nimirum cum ad tempus præteritum, vel futurum refertur. Cic. 5. Ver. 28. *Hic* illi flentes rogare, atque orare cœperunt, ut &c. *All' ora*. *In queſto*. Id. 2. Acad. 4. *Hic* Catulus, etſi heri, inquit, &c. Id. pro Cluen. 20. *Hic tum* Fabricius non modo ad me meos vicinos, & amicos non adduxit. Id. de Rep. 2. *Hic* tu, Africane, oſtendas oportebit patriæ lumen animi tui.

Hic etiam, indignantis.

4 *Hic etiam* indignationem deſignat. Cicer. 3. Ver. 57. *Hic etiam* priore actione Q. Hortenſius pupillum Junium veniſſe prætextatum queſtus eſt. *E poi ſi lamenta*

Digitized by Google

Hoc, quo; pro *Eo, quo*; ſeu *Tanto, quanto*.

5 *Hoc, quo*, pro *Tanto, quanto* uſitatum eſt cum duobus comparativis. Cic. At. 13. ep. 35. *Hoc* audio libentius, *quo* ſæpius. Id. lib. 10. ep. 9. Certe *hoc* majus eſt teſtimonium amoris mei, *quo* maturius tibi, quam cæteris nunciavi. *Tanto maggiore, quanto, ec.*

Hoc, quod; *Hoc, quia*; pro *Eo, quod*; *Eo, quia*.

6 *Hoc, quod*, & *Hoc, quia*, pro *Eo, quod*; *Eo, quia* eleganter uſurpantur, cum intercedit comparativum. Cic. At 8. ep. 8. Conſilio veſtro utar libenter, & *hoc* libentius, *quod*, &c. Id. pro Flac. *Hoc* vehementius lætor, *quod* ex ipſo Meſſinio, &c. Id. 1. de or. 3. Quod *hoc* etiam admirabilius videri debet, *quia* cæterarum artium ſtudia, &c.

CAPUT LXIX.

De Adverbio HINC ἐντεῦθεν.

H*Inc* proprie de loco dicitur, ſed ad alias res transfertur. Cic. 2. Agr. 34. Nos autem, *hinc* Roma qui veneramus, iam non hoſpites, ſed peregrini, & advenæ numerabamur. *Di qua, da Roma*. Id. 1. Tuſc. 13. *Hinc* a nobis in cœlum profecti reperiuntur. Id. 3. Fin. 14. Via, quæ eſt *hinc* in Indiam. *Di qua all' India*.

2 Hæc inquam proprie dicta; Illa translata. Cic. pro Flac. 23. *Hinc* omne odium, *hinc* omnis offenſio. Id. 3. Off. 8.

Hinc

Hinc ſicæ, *hinc* venena, *hinc* falſa teſtamenta naſcuntur, *hinc* expilationes, direptioneſque ſociorum.

Hinc, & illinc, pro *Hinc, Inde*.

3 *Hinc, & illinc*, pro *Hinc, inde*, eleganter dicitur. Plaut. Monſt. 3. 1. *Hinc, & illinc* exhibent mihi negotium. *Di qua, e di lì*. Cic. de Un. 14. Id. fit, cum ſpeculorum levitas *hinc, illincque* altitudinem aſſumpſit. Liv. l. 32. c. 10. Multis *hinc*, atque *illinc* vulneribus acceptis. Hinc, illinc. Lucretius. l. 5. 879.

Admonitio.

4 *Hinc, & hinc* poeticum magis, quam oratorium eſt. Virg. 1. Æn. *Hinc*, atque *hinc* vaſtæ rupes.

Hinc inde minime uſitata ſunt apud bonos Latinitatis auctores. Habentur tamen apud Suetonium in Ner. c. 27. & 49. Apud Tacit. 4. hiſt. c. 62. Apud Pallad. ſæpe.

CAPUT LXX.

De Adverb. HAC, ILLAC, & cognatis.

Hac illac.

HAc illac circumcurſa, inveniendum eſt tamen argentum. Ter. in Heaut. a. 3. ſc. 2. *Per qua, per là*.

Huc, illuc.

2 Cic. At. 9. ep. 11. Ne forte aut abſim, cum veniet, aut curſem *huc illuc* deterrima via. Id. 1. de or. 40. Erectum, & celſum *huc* atque *illuc* intueri. Id. 1.

Off. 28. *Huc*, & *illuc* homines rapit. *Qua*, e *lì*.

Huc, *ut*. *Huccine*, *ut*.

3 *Huc* proprie ſignificat *ad hunc locum*; ſed interdum per metaphoram uſurpatur. Cic. 2. Catil. 2. Rem *huc* deduxit, *ut*, &c. *Riduſſe la coſa a termine, che*. Interdum *Huccine* dicimus, cum interrogamus per indignationem. Cicer. 7. Ver. 63. *Huccine* omnia reciderunt, *ut* civis Romanus in provincia Populi Romani, deligatus in foro virgis cæderetur? *E' poſſibile? A queſto termine ſono ridotte le coſe?*

Hiccine, *Hæccine*, *Hoccine*.

4 *Hiccine*, *hæccine*, *hoccine* admirationem fere continent, aut indignationem. Cic. 3. Tuſc. 18. *Hiccine* eſt Telamon ille, modo quem gloria ad cœlum extulit? In pro Mil. 38. *Hiccine* vir patriæ natus uſquam niſi in patria morietur? *Sarà mai queſto. Dunque ſia mai?* Teren. And. a. 4. ſc. 1. *Hoccine* credibile eſt, aut memorabile?

CAPUT LXXI.

De Conjunctione JAM.

Jam, & *Jam vero* tranſitioni juncta.

1 J*Am*, & *Jam vero* ſæpe tranſitioni ſerviunt. Cicer. pro Leg. Man. 14. *Jam* quantum conſilio, quantum dicendi gravitate, & copia valeat, vos ſæpius cognoviſtis. Id. ibid. *Jam vero* ita faciles adi-

aditus ad eum privatorum, ita liberæ querimoniæ de aliorum injuriis eſſe dicuntur, *Ora poi, in oltre*.

Jam porro.

2. *Jam porro* idem valet. Cic. pro Roſc. Am. c. 40. Videte *jam porro* cætera judices.

Jam a, *Jam ab*, præterito tempori juncta.

3 *Jam* tempori præterito junctum, ſæpe propoſitioni *A*, vel *Ab*, copulatur. Cic. l. 1. ep. 9. Muſæ me *jam a* prima adoleſcentia *delectarunt*. Id. l. 2. ep. 16. *Jam ab illo* tempore cum in Cumanum mihi obviam *veniſti*. *Fin da quel tempo, che*. Hinc *jam a principio*. *Fin da principio*.

Jam cum.

4 *Jam* quoties tempus declarat, *Cum* libenter adſciſcit. Cæſ. lib. 6. Bel. Gal. cap. 7. *Jamque* ab eo non longius bidui via aberat, *cum* duas veniſſe legiones juſſu Cæſaris cognoſcunt.

Jam nunc, pro *Jam ex hoc tempore*.

5 *Jam nunc* pro *Jam ex hoc tempore*, ſeu pro eo, quod barbari dicunt *Ex nunc*, elegantiſſime dicitur. Cic. 1. Ver. 13. Quæ cum cogito, *jam nunc* timeo. *Fin da ora*. Id. At. 1. ep. 6. *Jam nunc* admodum me delectant. Id. 1. Ver. 13. *Jam nunc* mente, & cogitatione perſpicio, quæ tum ſtudia hominum, qui concurſus futuri ſint.

Jam tum, pro *Jam ex eo tempore*.

6 *Jam tum* eſt, quod barbari dicunt *ex tunc*. Cic. pro Cluen. 38. Qui omnes in judiciis publicis *jam tum* floruerunt. Id.

pro Arch. 12. Ita ſe *jam tum* geſſiſſe pro cive. *Fin dall' ora*.

Jam tum, cum.

7 *Jam tum* ſæpe aſſumit *Cum*. Cic. l. 13. ep. 17. Ejus libertum Apollonium *jam tum* equidem, *cum* ille viveret, & magni faciebam, & probabam. Id. l. 1. ep. 9. Jactat ea, quæ *jam tum*, *cum* aderas, offendere ejus animum intelligebam. *Fino da quando tu eri preſente*.

Jam ante, *Jam antea*.

8 Jam cum *ante* ſæpe conjungitur. Cic. At. l. 7. ep. 4. Id. mihi *jam ante* erat notum. Id. lib. 3. ep. 10. Ejus ſermo erat *jam antea* ad me perſcriptus.

Jamdiu præterito tempori junctum.

9 *Jamdiu* plerumque præterito tempori adjungitur. Cicer. lib. 2. ep. 14. Nam *jamdiu* propter hyemis magnitudinem nihil novi ad nos *afferebatur*. Id. At. l. 1. ep. 16. Conventus, qui initio celebrabantur, *jamdiu* fieri *deſierunt*. *Un gran tempo fa: Grantempo è, che*.

Jamdiu præſenti tempori copulatum.

10 Quoties actio adhuc durat, *Jamdiu* præſenti tempori jungitur. Cic. 6. Ver. 47. Per eos ipſos Deos de quorum religione *jamdiu dicimus*. Id. l. 15. ep. 14. Vt te, quem *jamdiu* plurimi *facio*, tanto intervallo viderem. Id. 1. Ver. 8. *Jamdiu flagitat*. *E' gran tempo che*. Id. 1. Acad. *Jamdiu* hæc *tractantur* a Græcis.

Admonitio.

11 *Jamdiu* cum *eſt quod* conjungi non ſolet. Itaque pro *Jamdiu eſt*, *quod ſtu-*

det.

det, aut *quod venit*, dicendum eſt: *Jamdiu ſtudet*, *Jamdiu venit*. *E' gran tempo, che ſtudia*. *E' molto, che venne*.

Habet Plautus in Amphitr. a. 1. ſc. 1. Agite pugni: *jamdiu eſt*, *quod* ventri victum non datis. Sed noli imitari.

Jamdudum, & *Jampridem*.

12 *Jamdudum* longius ſpatium deſignat, quam *Dudum*, & *Jampridem* quam *Pridem*. Similiter ut *Jamdiu*, quam *diu*. Atque etiam hæc, item ut *Jamdiu*, & ad præſens tempus, & ad præteritum accomodantur. Cic. 2. de Or. 7. Quem *jamdudum* Cotta, & Sulpitius *expectant*. Id. de Am. 22. Ea, quam *jamdudum tractabamus*, ſtabilitas amicitiæ. *Già un gran pezzo*: Id. pro Marc. 9. Quæ miretur, *jampridem* multa *habet*, nunc etiam quæ laudet, expectat. Id. At. lib. 2. ep. 5. Cupio equidem, & *jampridem cupio* Alexandriam viſere. Id. At. 11. ep. 13. *Jampridem intellexiſti* voluntatem meam. Id. in Or. 31. Nam in in me quidem *jampridem effectum eſt*, quod futurum fuit.

Jam inde A, vel *Ab*, pro *Inde uſque*.

13 *Jam inde a*, vel *Ab* eſt *Inde uſque a*, vel *ab*. Cicer. 14. Phil. 6. *Jam inde a* Conſulatu meo teſtis. Id. pro Balb. 13. O jura præclara, ac divinitus *jam inde a* principio Rom. nominis a majoribus noſtris comparata! Id. 2. de Or. Eſt enim illarum exercitatio elegans, & *jam inde ab* Ariſtotele inſtituta. *Infino da*.

Digitized by Google

Jam uſque, *Jam tandem*.

14 *Jam uſque* idem, quod *jam inde*. Cic. 1. de Div. Vetus opinio eſt *jam uſque ab* Heroicis ducta temporibus. *Fin da' tempi*.

15 *Jam tandem* eſt *nunc tandem*. Cic. l. 14. ep. 23. Reddite mihi *jam tandem* ſunt a Cæſare litteræ. *Pur una volta*.

Jam jam.

16 *Jam jam* ſignificat propinquitatem ejus temporis, quocum conjungitur. Teren. Adelph. a. 5. ſc. 3. *Jam jam* deſino. *Son vicino a finire*. Cic. in Bruto, c. 14. Senatum *jam jam* inclinatum a Pyrrhi parte revocavit. *Già già, già quaſi*. Catull. carm. 64. de Aty. *Jam jam* docet quod egi, *jam jamque* pœnitet.

CAPUT LXXII.
De Adverbio IDCIRCO, ſeu ICCIRCO, ut alii ſcribunt.

Idcirco, quod; Idcirco, quia.

1 IDcirco, idem eſt, quod *ideo*. Sæpe jungitur cum *quod*, interdum cum *quia*: Ac tum præcedit, tum ſubſequitur. Cic. l. 9. ep. 2. Putaret me *idcirco* diſcedere, quod quoſdam homines oculi mei ferre non poſſent. Id. At. l. 9. ep. 17. ego, *quod* putabam &c. *idcirco* ad Domitium litteras miſi. Id. 1. de Inv. 3. *Idcirco* Judices, *quia* veram cauſam habebam.

Idcirco ut, *Idcirco ne*.

2 Alias cum *Ut*, aut *Ne*. Cic. l.6. ep.1. Qui me *idcirco* putant bene audire velle: *ut* ille male audiat. *Non per altro ſi penſa-*

no,

no, che io voglia aver buon nome, ſe non perch' egli l'abbia triſto. Id. l. 13. ep. 8. Quos *idcirco* non commemoro, *ne* de miſeriis meorum neceſſariorum conquerens, homines, quos nolo, videar offendere.

CAPUT LXXIII.
De Adverbio IDEO.

Ideo, quod: Ideo, quia.

1 IDeo eandem vim, quam *Idcirco*; & eoſdem uſus habet. Cicer. 3. Agr. 2. Neque vero nunc *ideo* diſputabo, *quod* hunc ſtatum Reipub. non magnopere defendendum putem. *Però ch' io penſi.* Id. ad At. l. 1. ep. 13. Ad te *ideo* antea rarius ſcripſi, *quod* non habebam idoneum, cui darem. Id. 1. Off. 32. *Ideo, quia* nihil decet invita Minerva, ut ajunt.

Ideo ut, Ideo ne.

2 Cic. 6. Ver. 4. *Ideo* Claudius Pulcher retulit, *ut* C. Verres poſſet auferre? *A queſto fine, acciocchè.* Id. 3. Ver. 41. An *ideo* aliquid contra mulieres fecit, *ne* totum edictum ad Chelidonis arbitrium ſcriptum videretur? *A queſto fine, perchè non pareſſe.*

CAPUT LXXIV.

De Pronomine IDEM.

Idem ac, idem atque, idem &, idem ut.

1 IDem ſæpe cum *Ac*, *Atque*, & *Ut* copulatur. Cic pro Syl. 18. *Idemque*

valere debet ; *ac* ſi pater judicaret : Id. pro Domo 20. Vnum , & *idem* videtur eſſe , *atque* id , quod de me ipſo nominatim tuliſti . Id. 3. Off. 6. Vt *eadem* ſit utilitas uniuſcujuſque,& univerſorum. Id. 1. Off. 14. I*n eadem* ſunt injuſtitia , *ut* ſi in ſuam rem aliena convertant .

Admonitio .

2 *Idem cum* barbarum eſt . Ergo non dices , *idem cum illo* , *Idem tecum* , *Idem cum Franciſco* : ſed *Idem* , *atque ille* ; *Idem, ac tu* ; *idem ac Franciſcus* . Tacitus annal. 15. cap. 2. habet *eodem mecum* patre genitum . Sed noli imitari .

Idem , qui , quæ , quod , quaſi .

3 *Idem* perſæpe aſſumit *Qui* , *quæ*, *quod*, *quaſi* . Cic. 3. Ver. 1. *Idem* , *qui* fuit ſemper Verres . Id. l. 1. ep. 9. Non offendes *eundem* bonorum ſenſum , *quem* reliquiſti . Id. l. 6. ep. 14. Eadem cauſa opes meas fregit , quæ tuam ſalutem in diſcrimen adduxit . Id. 2. de Div. 41. Quid enim eſt ſors ? *idem* propemodum , *quod* micare . Id. l. 1. ep. 13. Apud bonos *iidem* ſumus , *quos* reliquiſti . Id. de Am. 4. Senſus amiſſo fit *idem quaſi* natus non eſſet .

Idem , Idem .

4 *Idem* eleganter repetitur . Cicer . Famil. 9. ep. 2. Caninius *idem* tuus , & *idem* noſter ad me vinit .

Alter idem .

5 Dicitur & *alter idem* . Cic. de Amic. cap. 21. Eſt amicus tanquam *alter idem* .

CA-

CAPVT LXXV.

De Adverbio IDENTIDEM.

1 IDentidem eſt *ſæpius per intervalla*, aut *frequenter*. Cic. 3. de nat. Deos. 9. In motu *identidem* reciprocando. Id. pro Dom. 55. *Identidem* ſe ipſe revocans. Id. At. 13. ep. 26. Revolo *identidem* in Tuſculanum. *Di volta in volta. Di quando, in quando*. Id. 2. Fin. 23. *Identidem* dicitis.

CAPUT LXXVI.

De Adverbio ILLICO. *Subito*.

1 ILlico dictum quaſi *In loco*, ideſt in eodem loco. Vſurpatur pro *Statim*: Cic. At. l. 2. ep. 8. Ibidem *illico* puer abs te cum epiſtolis. Id. pro Mur. 10. Simul atque increbuit ſuſpicio tumultus, artes *illico* noſtræ conticeſcunt. Id. pro Quin, 15. *Illicone* ad Prætorem ire convenit?

CAPVT LXXVII.

De Præpoſitione IN.

In, ad tempus relata.

1 PRæpoſitio *In*, præter vulgatos uſus, alios quoſdam magis reconditos habet. Cic. 3. Off. 14. Ad cœnam hominem invitavit *in* poſterum *diem*. *Pel giorno ſeguente*. Id. 14. Phil 1. Vt *in* hodie-

diernum *diem* veſtitus mutetur . *Per oggi*. Id. 2. Agr. 2. Actio conſtituta *in menſem* Januarium . Id. pro Sext. 8. Habebit Senatus *in* hunc *annum*, quem ſequatur Id. 4. Ver. 51. Syracuſis lex eſt de religione , quæ *in annos* ſingulos Jovis ſacerdotem ſortio capi jubeat . *D' anno in anno* . Id. 2. de Div. 6. Solis defectiones , itemque lunæ prædicuntur *in* multos *annos* . Ita *in paucos dies* , *in multos menſes*, &c. *Per pochi dì* , *Per molti meſi* .

Huc revocanda ſunt , *In futurum* , *in reliquum* , *in omne tempus* . Item illa , *In præſens* , *in præſenti* , *in præſentia* ; atque etiam , ſi Dii placet , *in præſentiarum*, qua voce nolim tantopere noſtros homines delectari .

In dies , *In ſingulos dies* .

2 *In dies* , & *in ſingulos dies* ſignificationem eandem habent ; hoc differunt , quod alterum imminutum eſt , alterum plenum . Cic. Top. 16. *In dies* vitium creſcit . *Creſce alla giornata* . Id. 1. Cat. 3. Creſcit *in* ſingulos *dies* hoſtium numerus . *Ogni dì più* . Id. l. 6. ep. 4. Illa *in dies* ſingulos magis , magiſque opinio confirmatur . *Di giorno in giorno* . Sic dicimus , *in horas* , & *in ſingulas horas* .

In diem vivere .

3 Cic. 2. Or. c. 40. Si barbarorum eſt *in diem* vivere . *Alla giornata* . Id. 2. Phil. 34. Jam minime miror te cum perditiſſimis latronibus non ſolum de die , ſed etiam *in diem* vivere .

Digitized by Google

In poſterum, In perpetuum.

4 Cic. pro Cluen. 44. Videte, ne cenſoribus *in poſterum* poteſtatem regiam permittatis. *Per l' avvenire*. Id.2. de Nat. Deor. 61. Defectiones ſolis, & lunæ cognitæ, prædictæque *in* omne *poſterum* tempus. Id. 2. Ver. 30. Idcirco tibi amicum *in perpetuum* fore putaſti. *Per ſempre*. Id. Fam. lib. 10. ep. 12. Res *in poſterum* dilata. *Nel giorno ſeguente*.

In diſtributioni ſerviens.

5 *In* ſæpe diſtributioni ſervit. Liv. l. 34. c. 50. Quod quingenos denarios pretium *id capita* ſtatuiſſent. *Per aver meſſo la taſſa un tanto per teſta*. Id. lib. 9. c. 43. Singulis *in militem* tunicis imperatis. Cic. 4. Ver. 53. Deſcribebat Cenſores binos *in ſingulas Civitates*. *Due Cenſori per Città*. Id. pro Balb. 21. Ut *in ſingulas Colonias* ternos cives Romanos facere poſſet.

6 Huc revocanda ſunt illa, quæ ad pretium pertinent. Cic. 1. Ver. 10. Pro frumento *in modios* ſingulos duodenos ſeſtertios exegiſſe. Id. pro Font. 5. Titurius quaternos denarios *in ſingulas* vini *amphoras* portorii nomine exegit. *Quattro giulj per anfora*. Id. ad Qu. Fr. l. 3. ep. 1. Is ternis nummis *in pedem* tecum tranſegiſſe dicebat.

In vulgus.

7 *In vulgus* uſurpatur pro *vulgo*. Cic. parad. 1. c. 1. Cato ea ſentit, quæ non ſane probantur *in vulgus*. Id. ad Att. 2. ep. 22. Id. *in vulgus*, gratum eſſe ſentimus. *Comunemente*.

In univerſum.

8 *In univerſum*, cui contrarium eſt *nominatim*, habet Livius lib. 9. c. 26. Non nominatim, ſed *in univerſum*.

In tempore.

9 *In tempore* idem eſt, ac *opportune*. Ter. Phor. 2. ſc. 4. Ipſum video *in tempore*.

In modum.

10 *In modum* elegantes, ac varios uſus habet. Plaut. Trin. 3. 3. Exornetur *in peregrinum modum*. *In modo, A foggia pellegrina*. Cicer. 2. Ver. 5. *Servilem in modum* cruciari. *A modo, ad uſanza di ſervo*. Id. de Prov. conſ. 3. *Miſerandum in modum* necari. *In un modo miſerabile*. Id. 7. Ver. 28. *Hoſtilem in modum* cruciari, necarique. Liv. l. 5. cap. 15. *Vaticinantis in modum* cecinit. *Ad uſo di chi profetizza*. Cic. At. 1. ep. 2. *Miſerandum in modum* iratus eſt. Id. lib. 15. ep. 9. *Mirandum in modum* gaudeo. Item, *Mirum in modum*, *Mirabilem in modum*, *Maraviglioſamente*, *A maraviglia*.

In hanc, in eam, in eandem ſententiam.

11 Cic. 2. de Div. c. 10. Hoc idem ſignificat Græcus ille ſcriptus *in hanc ſententiam* verſus. Id. At. 2. ep. 22. Hæc & *in eam ſententiam* cum multa dixiſſet. *In queſto propoſito, di ſimil tenore*.

Similia fere ſunt; *In hanc formulam*; *in hæc verba*; *in eadem verba*, &c.

In ſpeciem.

12 *In ſpeciem*. Cicer. 7. Ver. 33. Præclara claſſis *in ſpeciem*, ſed inops, & infirma,

firma, &c. *In viſta, in apparenza*. Liv. lib. 30. cap. 16. Ducentes paucos *in ſpeciem* captivos. Id. l. 4. cap. 42. Nec precibus Tribunorum, quæ *in ſpeciem* modo jactentur, ſed auxilio confidere reum. Id. lib. 38. cap. 21. Tenui vulnere *in ſpeciem*. Id. l. 3. cap. 9. Dilataque *in ſpeciem* actione, re ipſa ſublata.

In integro.

13 *In integro* res eſt, idem ſignificat, ac res integra eſt. Cic. Fam. 5. ep. 20. De centurionibus res eſt *in integro*. Id. lib. 15. ep. 16. *in integro* res vobis erit.

In medio.

14 *In medio* pro *adeſt in præſentia* uſurpatur. Cic. 4. Verr. c. 42. Tabulæ ſunt *in medio*.

15 Item pro *notum eſt*. Cic. 1. Verr. cap. 2. Quæ *in medio* poſita ſunt, commemoro.

In manus ſumere.

16 Cicer. Ver. 6. Iſte unumquodque vas *in manus ſumere*. Id. pro Planc. Procul apparet, non excutitur, non *in manus ſumitur*. *Non ſi piglia in mano.*

In manu tenere.

17 Cicer. pro Cœl. 26. Cum Licinius pyxidem *teneret in manu*. Id. 1. Toſc. 29. Cum pene *in manu* mortiferum illud poculum *teneret*. *Tenendo in mano.*

In manibus eſſe.

18 *In manibus eſſe* per translationem multa ſignificat. Cicer. At. 6. ep. 3. Res *eſt in manibus*, id eſt jam agitur. Liv. l. 4. c. 57. Cum tantum belli *in manibus eſſet*.

eſſet. *Avendoſi per le mani*. Cicer. At. 4. ep. 12. De libris Oratoriis factum eſt a me diligenter, diu multumque *in manibus fuerunt*, ideſt expoliti ſunt. Id. de Am. 25. Sed & audiviſtis, & *eſt in manibus* oratio, ideſt vulgo habetur. *Va in volta*, *Va per le mani*. Id. 2. Ver. 6. Libelli nominum veſtrorum *in manibus* erant omnium. *Andavano per le mani di tutti*. Liv. l. 5. c. 20. Victoria *eſt in manibus*. *Si tien ſicura*, *Si tiene in mano*.

In manibus habere.

19 Cic. 2. Ver. 6. Quam nunc ſpem *habeat in manibus*. *Abbia per le mani*, *Tenga per ſicura*. Id. At. l. 4. ep. 13. Ex iis libris, quos *in manibus habeo*. Id. At. l. 13. ep. 45. Omiſi ea, quæ *in manibus habebam*: quod juſſeras, edolavi. Id. 5. Tuſc. 7. Philoſophi quamcumque rem *habet in manibus*, in eam, quæ conveniunt, congerunt omnia.

In orbem, pro, *Per vices*.

20 Liv. lib. 5. cap. 19. Senæ horæ *in orbem* operi attributæ ſunt. *Sei ore per uno*. Id. lib. 5. cap. 17. Decem imperitabant, unus cum inſignibus imperii, & lictoribus erat; quinque diebus finiebatur imperium, ac per omnes *in orbem* ibat, *In circolo*.

CA-

CAPUT LXXVIII.

De Adverbiis INDE, & INDIDEM.

Inde pro *Deinde*.

1 SÆpe *inde* ponitur pro *Deinde*. Liv. lib. 1. c. 3. Agrippa *inde* Tiberini filius. Cic. in Brut. 90. Deinceps *inde* multæ. *Molte dipoi l' una dopo l' altra per ordine*. Id. pro Mur. Quid tum *inde*?

Inde, ad tempus relatum.

2 Nec ad locum ſolum, ſed etiam ad tempus refertur. Cicer. de Prov. Conſ. 13. Jam *inde a principio* hujus imperii. *Infin dal principio*. Id. 2. de Nat. Deor. 48. Jam *inde ab ortu*. Id. pro Arch. 1. Quoad longiſſime poteſt mens mea reſpicere ſpatium præteriti temporis, *inde uſque* repetens.

Inde unde.

3 *Inde unde* & ad locum, & ad alia per translationem accommodatur. Cic. At. 13. ep. 38. Nec *inde* venit, *unde* mallem. Id. ad Heren. 1. Si *inde* incipiemus narrare, *unde* neceſſe erit. Id. 1. de Inv. 20. Si *unde* neceſſe eſt, *inde* initium ſumetur.

Indidem, ex eodem loco.

4 *Indidem*, eſt ex eodem loco. Cic. pro Roſc. Amer. 27. Quos homines? *indidem* Ameria? an hoſce ex urbe ſicarios? *Dall' iſteſſo paeſe d' Ameria*. Id. 1. de Div. *indidemque* eadem, quæ oriuntur de integro, atque eodem occidunt.

Unde

Digitized by Google

Unde Indidem.

5 Cicer. 3. de Or. 40. *Unde* ſimile duci poteſt, I*ndidem* verbum translatum lumen afferet orationi.

CAPUT LXXIX.

De Adverbio INIBI.

1 I*Nibi*, ex *in*, & *ibi* factum eſt, in eodem loco. Cic. 1. Agr. 7. Luxuries Annibalem Capuæ corrupit: ſuperbia nata *inibi* eſſe ex Campanorum faſtidio videtur.

CAPUT LXXX.

De Adverbio INFRA.

1 I*Nfra* contrarium habet *ſupra*. Cic. 6. de Rep. 4. Supra lunam ſunt omnia æterna, *infra* autem nihil eſt, niſi mortale. Id. At. lib. 9. ep. 26. Et quidem ſupra me Atticus, *infra* me Verrius, familiares tui. *Sotto di me*. Id. in Or. 1. Non his ſolum locus eſt, ſed horum vel ſecundis, vel etiam *infra* ſecundos. Id. pro Quin. 15. Non modo ex numero vivorum exturbatur, ſed, ſi fieri poteſt, etiam *infra* mortuos amandatur. *Sotto a' morti.*

Infra ſe judicare, ducere, arbitrari.

2 Illa translata. Cic. 3. Fin. 7. Ut omnia, quæ homini accidant, *infra* ſe eſſe judicet. Id. 3. Fin. 8. *Infra* ſe humana omnia ducens. Id. 3. Tuſc. 7. Humanas res deſpicere, atque *infra* ſe poſitas arbitrari. *Sotto di ſe*.

In-

Digitized by Google

Infra pro *Poſt*.

3 Interdum pro *Poſt* uſurpatur. Cic. in Brut. 10. Homerus non *infra* ſuperiorem Lycurgum fuit. *Non fu dopo Licurgo il maggiore*.

CAPUT LXXXI.

De Adverb. INTERIM, & INTEREA.

1 INterim, & *interea* vim habent eandem, ſed *interim* fere abſolute ponitur. Cic. pro Lig. 1. *Interim* Varus Uticam venit. Id. de Or. 86. Hoc *interim* ſpatio conclave illud concidit.

2 Aliquando *Dum* adſciſcit. Cæſ. l. 5. Bel. Gal. c. 37. *Interim dum* de conventionibus inter ſe agunt. *Fra tanto, mentre che*.

Interea dum, *Interea quoad*.

3 *Interea* ſæpe quidem abſolute ponitur: frequentius tamen, quam *interim*, aſſumit *Dum*. Cic. 2. Phil. 42. *Interea dum* tu abes, qui dies ille Collegæ tui? Id. 1. de Or. 42. *Interea* tamen *dum* hæc, quæ diſperſa ſunt, coguntur. Cæſ. 3. Bel. Civ. c. 16. *Interea* manerent induciæ, *dum* ab illo rediri poſſet.

4 Interdum *Dum* antecedit. Cicer. pro Quin. c. 6. Hæc *dum* Romæ geruntur, Quintius *interea* &c.

5 Nonnunquam pro *Dum* reponitur *Quoad*. Cæſ. l. 1. Bel. Civ. c. 10. *Interea, quoad* fides eſſet data, Cæſarem facturum, quæ polliceretur.

CA-

CAPUT LXXXII.

De Præpoſitione INTRA.

1 INtra contrarium habet, *Extra*, ac ſæpe ſtatum in loco declarat. Cic. de Un. *intra* cœlum geniti Dii. Id. At. l. 3. ep. 10. Quod facile fuiſſet; niſi *intra* parietes meos de mea cervice conſilia inirentur. Id. ad Brut. l. 1. ep. 18. Cum tantum reſideat *intra* urbem mali.

2 Alias motum ad locum. Cice. At. l. 8. ep. 15. Qui regionibus excluſi *intra* præſidia, atque *intra* arma aliena veniſſent. Id. 2. de Or. 34. Artis eſt noſſe regiones, *intus* quas venire debeas, ut per veſtiges, quod quæras.

Admonitio.

3 Quoties *intus*, vel *intro* ſignificandum eſt, ſi caſus accedat, *intra* dici oportet; quia *intus*, & *intro*, cum adverbia ſint, caſum non admittunt.

Intra pro *Citra*.

4 Sæpe *Intra* uſurpatur pro *Citra*. Cic. pro Sext. 27. Antiochus *intra* montem Taurum regnare juſſus eſt. *Di qua dal monte Tauro*. Id. 5. Ver. 89. Locus jam *intra* Oceanum nullus eſt, quo &c. Id. pro Leg. Man. 12. Nullam *intra* Oceani oſtium prædonum navim eſſe audiatis. *Dallo ſtretto di Gibilterra in qua, cioè in tutto il mare Mediterraneo.*

5 Illa per translationem dicta. Cic. l. 9. ep. 26. Epulamur non modo non contra legem, ſed etiam *intra* legem. Ideſt

in-

Digitized by Google

intra fines legis. Id. l. 4. ep. 4. Modice hoc faciam, aut etiam *intra* modum. *Peccherò più toſto nel meno, che nel più.*

6 Interdum ad tempus accommodatur. Cic. 2. Ver. 13. Quæ *intra* decem annos facta ſunt. *Da dieci anni in qua. Dentro lo ſpazio di dieci anni.*

CAPUT LXXXIII.

De Pronomine IPSE.

Me ipſe, & *Mihi ipſe*, pro *Me ipſum*, *Mihi ipſi*, &c.

1 Ipſe, quamvis antecedat *Me*, aut *Mihi*, *Te* aut *Tibi*, *Se* aut *Sibi*, eleganter in recto efferri ſolet. Cic. l. 4. ep. 6. Frangerem jam *ipſe me*. Id. lib. 4. ep. 8. Non ita abundo ingenio, ut te conſoler, cum *ipſe me* non poſſim. Id. l. 6. ep. 10. Agam per *me ipſe*, & moliar. Id. ibid. Quanti me a te fieri intellexerim, ſum *mihi ipſe* teſtis. *A me ſteſſo*. Terent. Adelph. Prol. Judicio de *ſe ipſe* erit. Cic. pro Syl. 24. Nihil audacter per *ſe ipſi*, ſine P. Sylla, facere potuerunt. *Da ſe ſteſſi*.

Ipſe pro *omnino*.

2 *Ipſe* interdum uſurpatur pro *Omnino*. Cicer. lib. 2. ep. 21. Triginta dies erant *ipſi*, cum dabam has litteras, per quos nullas a vobis acceperam. *Trenta giorni appunto*. Id. in Brut. 15. Mortuus eſt annis octoginta tribus *ipſis* ante me Conſulem. *Ottantatre anni intieri*.

CA-

Digitized by Google

CAPUT LXXXIV.

De Pronomine IS.

Is pro *Hic*, vel *ille*.

1 IS ſæpe uſurpatur pro *Hic*, vel *ille*. Cic. 1. de Nat. Deor. 13. Ejus auditor Strato, *is*, qui Phyſicus appellatur. Id. 3. de Orat. 16. Quorum princeps Socrates fuit, *is*, qui &c. *Quegli il quale*.

Is poſt pronomen *Qui*.

2 Sæpe *is* poſt Pronomen *Qui* collocatur. Cic. 2. Phil. 30. Nihil turpius, quam quod *qui* Magiſter equitum fuiſſe tibi viderere, *is* per municipia, &c. *Colui il quale*.

Is qui, pro *talis qualis*.

3 *Is qui*, pro *Talis qualis* eleganter ponitur. Cic. At. 7. ep. 8. Itaque ego *is* in illum ſum, *quem* tu me eſſe vis. Id. l. 3. ep. 10. Quod ſi eſſem *ea* perfidia, *qua* ſunt ii, qui in nos hæc conferunt. Id. l. 5. ep. 19. Si *ii* nos ſumus, *qui* debemus. *Tali, quali*.

Is ut, *is qui* pro *Talis ut*.

4 *Is ut*, *is qui*, pro *Talis ut* ſepiſſime uſurpantur. Cic. ad Brut. ep. 15. Nec tamen *is* ſum, *ut* mea me maxime delectent. *Tale che*. Id. lib. 5. ep. 8. *is* enim tu vir es, & *eum* me eſſe cupio, *ut*, &c. Id. l. 1. ep. 8. & l. 10. ep. 8. *is* ego ſum, *cui* vel maxime concedant omnes. *io ſon tale al quale*.

Digitized by Google

Is quaſi pro *is ut Si*.

5 Cicer. At. lib. 1. ep. 8. Proinde *eo* animo te velim eſſe, *quaſi* mei negotii cauſa in iſta loca miſſus eſſes. *Come ſe*. Id. ibid. Me autem *eum* & offendes erga te, & audies, *quaſi* mihi, ſi qua parta erunt, non modo te præſente, ſed per te parta ſint.

Id ætatis, pro *Ea ætate*.

6 *Id ætatis* elegantur uſurpatur pro *Ea ætate*, & accommodatur tum ad ſenes, tum ad pueros, vel adoleſcentulos. Cic. At. 4. ep. 15. Si hominem *id ætatis* in tam longo ſermone tenuiſſet. Id. 1. de Or. 47. Quoniam id nobis, Antoni, hominibus *id ætatis*, oneris ab horum adoleſcentium ſtudiis imponitur. *Perſone di tal' età*. Id. pro Cluen. 51. Se in balneis cum *id ætatis* filio fuiſſe. Id. pro Roſc. Am. 23. Duo filii *id ætatis*.

7 Adſciſcit interdum *Ut*. Cic. lib. 6. ep. 21. *Id ætatis* jam ſumus, *ut* omnia fortiter ferre debeamus. *Siam già in tal' età, che, &c.*

Id temporis, pro, *id tempus*, vel *Eo tempore*.

8 Cic. 2. de Or. 90. Sed nunc quidem, quoniam *id temporis* eſt, ſurgendum cenſeo. *Poichè l'ora è tale*. Id. pro Mil. 10. Deinde profectus eſt *id temporis*, cum &c. Id. 5. Fin. 1. Maxime quod is locus ab omni turba *id temporis* vacuus eſſet. Id. At. l. 13. ep. 33. Venit enim ad me, & quidem *id temporis*, ut retinendus eſſet. *E poi a tal' ora, che, &c.*

Admonitio 1

9 Hic animadverte, particulam *id* tanquam indeclinabilem adhiberi a Latinis Scriptoribus, & in omnibus caſibus uſurpari. Ter. Andr. a. 1. ſc. 1. Nunc *id* operam do. pro *huic rei*. Plaut. Trin. a. 1. ſc. 2. Si *id* me non accuſas, pro *hujus rei*. Id. in Curc. a. 1. ſc. 2. Id, quod amo, careo, pro *eo*. Sed hæc tamen in ſoluta oratione non facile invenies.

CAPUT LXXXV.

De Pronomine ISTE. *Coteſto*.

1 ISte, *coteſto*, proprie ad ſecundam perſonam pertinet, ut Hic ad primam. Itaque *iſte* dicitur, qui ad te ſpectat, ut *hic*, qui ad me. Cicer. 2. Phil. 25. Tu *iſtis* faucibus, *iſtis* lateribus, *iſta* gladiatoria totius corporis firmitate, tantum vini, &c. Id. l. 2. ep. 11. Ut mihi verba deeſſent, nec ſolum *iſta* veſtra Oratoria. *Coteſte voſtre*.

Non deſunt exempla contra hanc regulam, quæ videre potes in Manutii commentario ad Familiares Cic. lib. 2. ep. 10.

Iſte, Contemnentis.

2. Ponitur autem ſæpe hoc Pronomen in rebus, quas contemnimus, tamquam alienas a nobis. Cic. pro Dom. 26. Lex quam *iſte* tulerat. *Coſtui*. Id. de Sen. 23. Ita *ex iſta* vita diſcedo, tamquam ex hoſpitio. Id. 1. de Nat. Deor. 44. Pecudum greges diliguntur *iſto* modo. *A queſto modo*.

Iſtiuſ-

Iſtiuſmodi, pro *Tale*.

3 *Iſtiuſmodi* quoque contemptum fere continet. Cic. 3. Ver. 58. Perfacile vero apud *iſtiuſmodi* Prætorem, qui, &c. Id. 2. Ver. 11. Neceſſe erit *iſtiuſmodi* rationi aliquo conſilio obſiſtere. Id. 1. de Or. 22. Adduxiſſem huc Græculum aliquem, qui nos *iſtiuſmodi* diſputationibus oblectaret. *Si fatte*.

Iſthæc, *iſtuc*, Pro *iſta*, & *iſtud*.

4 *iſthæc* pro *iſta*, & *iſthuc* pro *iſtud* Tulliana ſunt. Cic. At. l. 8. ep. 19. Si ille circum *iſthæc* loca commorabitur. Id. At. 1. ep. 19. Primum tibi perſuade, me *iſthæc* non curare. Id. 1. de Nat. Deor. c. 32. Præcipitare *iſthuc* quidem eſt, non deſcendere. *Coteſto è un precipitarſi*.

CAPUT LXXXVI.

De Conjunctione ITA.

Ita pro *Adeo*, aut *Valde*.

1 ITa ſæpe uſurpatur pro *Adeo*. Cic. pro Dejot. 7. Dii te perdant fugitive; *ita* non modo nequam, & improbus, ſed fatuus, & amens es. *Talmente*. Id. in Or. 18. Rarus inceſſus, non *ita* longus. Id. 6. Ver. 49. Simulacra præclara, ſed non *ita* antiqua. *Non molto antiche*. Id. 2. Acad. 2. Hoc tibi non *ita* decorum eſt. *Non ti ſta molto bene*.

Ita pro *Itaque*, ſive *Atque ita*.

2 Alias pro *itaque*. Cic. 5. Tuſc. 23. *Ita* nobiliſſima Civitas Græciæ, & olim

potentiſſima: ſepulchrum civis ſui igno-
raſſet, niſi, &c. *E così*. Id. pro Quin. 2.
Ita fit, ut ego, qui tela depellere, &
vulneribus mederi debeam, tum id face-
re cogar &c.

Ita jurantis.

3 Interdum in jurejurando uſurpatur.
Ter. Eun. 3. 2. *Ita* me Dii ament; hone-
ſtus eſt. *Se Dio m' ajuti*. Cic. At. 5. ep.
15. *Ita* vivam, ut maximos ſumptus fa-
cio. Id. 7. Ver. 14. *ita* mihi Deos omne-
propitios eſſe velim, ut, &c. *Così Dio*
m' ajuti. Id. ad Att. 1. ep. 13. Te, *ita*
me Dii juvent, deſideravi &c.

Ita ut, *Ita ut ſi*, pro *Adeo ut*,
Adeo ut ſi.

4 Cicer. At. 2. ep. 12. *Ita* ſum afflictus,
ut nemo umquam. Id. l. 13. ep. 22. Mi-
hi moleſtiſſimis temporibus *ita* benevole,
fideliterque præſto fuit, *ut ſi* eſſet a me
manumiſſus.

Ita quaſi, vel *tamquam*.

5 Cic. l. 7. ep. 4. *Ita* mecum locutus eſt,
quaſi non dubium bellum habeamus. *Non*
altrimenti, che ſe: Come ſe. Id. pro Quin.
5. *Quaſi* domi nummos haberet, *ita* con-
ſtituit Scapulis ſe daturum. Id. 6. Ver. 22.
Neque enim *ita* ſe geſſit in his rebus, *tan-*
quam rationem aliquando eſſet redditurus.

Ita quemadmodum, vel *quomodo*.

6 Cicer. de Fat. *Ita* certe evenit, *quemad-*
modum ſit futurum. Id. At. 13. ep. 21. Qua-
re facies, ut *ita* ſit in libro, *quemadmodum*
fuit. Id. 2. Agr. 1. Neque me tantummo-
do Conſulem, ſed *ita* feciſtis, *quomodo*
pau-

pauci Nobiles in hac Civitate Conſule facti ſunt.

Ita ſi, pro, *hac conditione*, *ſi*.

7 Cic. de Sen. 2. *Ita* enim ſenectus honeſta eſt, *ſi* ſe ipſa defendit, *ſi* jus ſuum retinet. *Con queſto ſe*: *Talmente ſe*. Id. 1. Off. 9. Nam hoc ipſum *ita* iuſtum eſt, quod recte fit, *si* eſt voluntarium. Id. At. 16. ep. 6. Sed *ita*, *si* redeam. *Con queſto patto*: Id. l. 13. ep. 1. *Ita* etiam, *ſi* ædificaturus eſſes. *Con tutto che*.

Ita ne, *ut ne*, *ut non*, *ut ne quidem*.

8 Teren. Heaut. 4. 5. *Ita* tu iſthæc tua miſceto, *ne* me admiſceas. Cic. l. 16. ep. 9. Sed tamen *ita* velim, *ut ne* quid properes. Id. l. 7. ep. 27. Cum quidem biduum *ita* jejunus fuiſſem, *ut ne* aquam *quidem* guſtarem. *Id*. 2. Off. 15. Nec *ita* claudenda eſt res familiaris, *ut* eam benignitas aperire *non* poſſit. *Di modo che*.

Ita ne, *ita ne vero*, *ita ne tandem*.

9 *Ita ne*, *ita ne vero* urgentis ſunt, aut etiam ſtomachantis. Cic. 2. de Div. 32. *Ita ne* cenſes? Id. ib. c. 40. *Ita ne*? ſi quis ex ſua re, &c. Id. 2. de Nat. Deor. 4. *Itane vero* ego injuſtus, qui & Conſul rogavi, & Augur, & auſpicato? Id. 7. Ver. 30. *Ita ne vero* tu tua pericula communi periculo defendes? Id. pro Cluen. 65. *Ita ne tandem*? *Così eh*? *A queſto modo*? *Così ſi fa, eh*?

Quid ita?

10 *Ita* conjungitur cum *quid*, eſtque arguentis per interrogationem. Terent. Eunuch. a. 4. ſc. 4. Thais jam aderit. Py.

Quid ita? *E perchè?* Liv. l. 6. c. 15. *Quid ita* ſolus ego civium curam ago?

Ita pro *certe*.

11 *Ita* adhibetur etiam in reſponſionibus, habetque vim affirmandi. Cic. 2. de Orat. cap. 2. *Ita*, inquit Antonius. *Così è*.

CAPUT LXXXVII.

De Adverbio ITEM, & ITIDEM.

1 ITem eſt *Similiter*. Cic. 6. Ver. 19. Litteræ iſti mittuntur a patre vehementes, ab amicis *item*. *Dagli amici ſimilmente*. Id. 2. Div. 6. Solis defectiones, *itemque* lunæ prædicuntur. Id. 1. Div. 48. Romulus Augur cum fratre *item* Augure. Id. de Am. 2. Itaque ex me quærunt, credo *item* ex hoc Scævola. *Parimente*.

Item, *ut*: *item*, *uti*: *item*, *atque*.

2 *Item* ſæpe cum *Ut*, *Uti*, *Atque* conjungitur. Cic. in Or 60. Ita fit, ut non *item* in oratione, *ut* in verſu numerus extet. Id. 6. Ver. 9. Feciſti *item*, *ut* prædones ſolent, qui, &c. *Hai fatto appunto, come i Corſari*.

Item, *quam*: *item*, *quemadmodum*.

3 Raro cum *Quam*, & *quemadmodum* jungitur. Cic. l. 14. ep. 12. Erat quondam quaſi neceſſe, nunc, quoquomodo ſe res habet, non eſt *item*, *quam* dudum. *Non è tanto, quanto poco fa*. Id. 4. Ver. 22. Cauſa componitur, ut *item* paleſtritæ Bidenſes peterent ab Epicrate hæreditatem

tem, *quemadmodum* paleſtritæ Syracuſani ab Heraclio petiſſent. *All' iſteſſo modo, che*.

Ut item: *Sicut item*: pro *Ita*.

4 Interdum *Item* poſtponitur. Cic. 4. Acad. 13. *Ut* enim de ſenſibus, *item* faciunt de reliquis. Id. de Or. 26. *Sicut* in foro non bonos Oratores, *item* in theatro actores malos perpeti. *Così ancora*.

Non item.

5 *Item* cum negatione ſæpe in extremam conjicitur clauſulam; ut res, quæ conferuntur, diverſas eſſe appareat. Cic. in Or. 43. Nam omnium magnarum artium, ſicut arborum, altitudo nos delectat; radices, ſtirpeſque *non item*. Id. 4. Tuſc. 14. Ingenioſi in morbum & incidunt rarius, & recreantur ocyus; hebetes *non item*. Id. At. l. 2. ep. 21. Spectaculum tibi uni jucundum, cæteris *non item*. *Agli altri no*.

6 *Item* pro *iterum* rarum admodum eſt. Sueton. in Tib. c. 6. Parentes pene bis prodidit, ſemel cum a nutricis ubere, *item* cum a ſinu matris raptim auferretur.

Itidem.

7 *Itidem*, eſt *Similiter*, ideſt *Eodem modo*. Cic. Partit. 22. Temperantia in rebus incommodis eſt *itidem* duplex. *Similmente*. Id. 3. de Nat. Deor. 24. Vinctus *itidem* a filio Saturnus. Id. 1. de Leg. 10. Ea, quæ movent ſenſus, *Itidem* movent ſenſus omnium. *Nell' iſteſſo modo*.

Itidem &, *itidem ut*.

8 Adſciſcit autem interdum conjunctionem *&*, alias *ut*. Cic. 2. de Leg. 3. Nunc *itidem* ab eodem, *&* a cæteris Diis immortalibus ſunt capienda primordia. Ter. Hec. 3. 1. *Itidem* mulieres ſunt ferme, *ut* pueri, levi ſententia. *Parimente come*.

CAPUT LXXXVIII.

De Adverbio ITERVM.

Iterum pro *Secundo*.

1 *ITerum* pro *Secundo* eleganter ponitur. Cic. Div. 35. Flaminius Conſul *iterum*. Id. pro Sext. 16. L. Saturnius *iterum* Tribunus. Id. in Brut. 18. Livianæ fabulæ vix dignæ, quæ *iterum* legantur. *La ſeconda volta*.

Semel, *iterum*: *Semel*, *atque iterum*: *Semel*, *aut iterum*: *Semel*, *iterumque*.

2 Alias adſciſcit *ſemel*. Cicer. 5. Ver. 77. Duobus pretiis unum & idem frumentum vendidiſti, *ſemel* civitatibus, *iterum* populo Romano. Item pro Dom. 52. Audierat ex illo ſe a me bis ſalutem accepiſſe, *ſemel* ſeparatim, *iterum* cum univerſis. *Una volta da per ſe*, *un' altra inſieme con tutti*. Id. pro Cluen. c. 17. Ut re *ſemel*, *atque iterum* præjudicata condemnatus in judicium venerit. *Una*, *e due volte*. Id. in Brut. 90. Antiſtius, & Piſo ſæpe dicebant, minus ſæpe Pomponius, raro Carbo, *ſemel*, *aut*

aut iterum Philippus. *Una, o due volte.* Cicer. 1. Divinat. c. 25. Sophocles id *ſemel iterumque* neglexit.

Iterum ac tertium, iterum ac tertio.

3 Aſſumit aliquando vel *Tertium*, vel *Tertio*. Cic. 1. Inv. 29. Primum quidem decipi incommodum eſt, *iterum* ſtultum, *tertium* turpe. Id. 2. Div. 59. Nemo eſt, quin ſæpe jactans, Venerem aliquando jaciat, nonnunquam etiam *iterum, ac tertium*. Id. pro Dejot. 5. Ille *iterum*, ille *tertio* auctionibus factis pecuniam dedit. Id. pro Roſc. Am. 22. *Iterum, ac tertio* nominavi. *Due, e tre volte.*

Iterum, ac ſæpius.

4 Nonnunquam additur *Sæpius*. Cicer. l. 13. ep. 43. Ut re experiatur, *iterum, ac ſæpius* te rogo. Id. pro Leg. Man. 11. Teſtis eſt *iterum, ac ſæpius* Italia, quæ, &c. Id. pro Font. 8. *Semel, atque iterum, ac ſæpius*. *Una, due, e più volte.*

CAPUT LXXXIX.

De Præpoſitione JUXTA.

1 JUxta eſt *Apud*. Nep. in vit. Attici, c. 22. Sepultus eſt *juxta* viam Appiam ad quintum lapidem. Virg. 6. Æn. Furiarum maxima *Juxta* accubat.

Juxta pro *Æque*.

2 Sæpe uſurpatur pro *Æque*. Salluſt. Jugur. c. 67. *Juxta* boni, malique obtruncati ſunt. Id. ibid. Plebi, Patribuſque *juxta* chari. Id. ibid. Cives, hoſteſque *juxta* metuere. *Tanto i Cittadini, quanto i nemici.*

Admonitio.

3 Hæc familiaria ſunt Hiſtoricis, Oratoribus non item, qui *Æque* libentius, quam *Juxta* uſurpare ſolent lege *Æque*.

Juxta ac, *Juxta atque*.

4 *Juxta ac*, *juxta atque* itidem hiſtorica ferme ſunt. Liv. l. 1. c. 54. Abſentium bona *juxta atque* interemptorum diviſa fuerunt. Id. l. 28. c. 20. Trucidant inermes *juxta*, *atque* armatos. *Così i diſarmati, come gli armati*.

Admonitio.

5 Quod minus veriſimile aut uſitatum eſt, id antecedere ſolet. Liv. l. 5. c. 6. Et ſe *juxta* hyeme, *atque* æſtate bella gerere poſſe.

Juxta ac ſi.

6 *Juxta ac ſi* Ciceronianum eſt. Cic. poſt Red. in Sen. 8. Me reliquis officiis *juxta ac ſi* meus frater eſſet, ſuſtentavit; ideſt non ſecus ac ſi. *Come ſe mi foſſe fratello*.

Juxta cum.

7 *Juxta* interdum aſſumit *Cum* apud Hiſtoricos, & Poetas. Salluſt. Catil. Quo in loco res noſtræ ſint, *juxta mecum* omnes intelligitis; Ideſt æque ac ego. *Quanto me*. Plaut. Aul. 4. 2. *Juxta mecum* rem tenes. Id. Perſ. 2. 2. *Juxta tecum*, ſi tu neſcis, neſcio.

Juxta pro *Secundum*, vel *Poſt*.

8 *Juxta* pro *Secundum* hiſtoricum itidem eſt. Tac. 2. Hiſt. 76. 3. *Juxta* Deos, in tua manu eſt. Id. 6. An. 42. 3. Populi imperium *juxta* libertatem, paucorum dominatio re-

regiæ libidini proprior eſt.

CAPUT XC.

De Adverbio LICET.

1 *LIcet* pro *Etſi* rarum eſt. Cicer. At 3. ep. 12. *Licet* tibi, ut ſcribis, ſignificarim, ut ad me venires Sidona, tamen intelligo, &c. Id. in Vat. Veritas *licet* in cauſis nullum patronum, aut defenſorem obtineat; tamen per ſe ipſa defenditur.

Admonitio.

2 Quoties ſequitur *Tamen*, ſatius eſt uſurpare *Etſi*, *Tametſi*, *Quamquam*. Nam *Licet* hac ſignificatione, ut diximus, rarum eſt, niſi cum conceſſioni ſervit.

Licet abſolute poſitum.

3 *Licet* ſæpiſſime abſolute ponitur, & ſervit conceſſioni. Cicer. At. 14. ep. 4. Sed omnia *licet* concurrant, idus Martiæ conſolantur. *Se ben rovinaſſe il Mondo*. Id. de Am. 20. Quantumvis *licet* excellas. *Per molto eminente, che tu ſii*. Id. At. l. 1. ep. 13. Ex qua *licet* pauca deguſtes. *Tu puoi pigliare un ſaggio, ch' io mi contento*. Id. At. l. 5. ep. 1. Vel ipſi hoc dicas *licet*, humanitatem meo judicio illi defuiſſe. *Lo puoi ben dire a lui ſteſſo*. Id. Att. lib. 2. ep. 24. Proinde iſti faciant *licet*, quos volent, Conſules. *Facciano pure*. Id. 3. de Leg. 10. Quantumvis enumeres multos *licet*, nullos tamen, &c. *Per molti, che tu ne conti*. Id. de Ar. reſp. 9. Quam vo-

lumus *licet* P. C. ipſi nos amemus, tamen nec numero Hiſpanos, &c. *Amiamoci pur, quanto vogliamo*.

Licet per me; Per te; Per illum, &c.

4 Sæpe adjicitur *Per me*, *Per te*, *Per illum*, & alia ejuſmodi. Cic. 2. Acad. 29. *Per me* vel ſtertas *licet* (inquit Carneades) non modo quieſcas. *Tu puoi ben per mio conto anco ronfare*. Id. 3. de Or. 35. *Per me*, appellet Oratorem, *licet*. *Chiamilo Oratore, che io me ne contento*. Plaut. Aſin. Prol. Aſinariam vult eſſe, ſi *per vos licet*. Ter. Adelph. 1. 2. Sinatis hunc facere, dum *per ætatem licet*. *Mentre gli è conceſſo per l'età*.

Licet, pro *Etiamſi*.

5 Nonnunquam *Licet* pro *Etiamſi* videtur uſurpari. Cicer. poſt Red. in Sen. 3. *Licet* corpus abeſſet meum, dignitas jam in patriam reverterat. *Ancorchè, Quantunque*.

Licet cum infinito, pro *Poſſumus*.

6 Alias infinito modo junctum uſurpatur pro *Poſſumus*. Cicer. 1. Off. 29. *Licet* ora ipſa cernere iratorum. *Si può vedere il volto*. Id. 1. Div. 7. Mirari *licet*, quæ ſint animadverſa a medicis herbarum genera. *E' coſa di maraviglia*. Id. 1. Div. 41. Videre *licet* nationes quaſdam.

Admonitio.

7 Cicero pro *videre eſt*, *intelligere eſt*, quæ poetica ſunt, dicere ſolet, *Videre licet*, *intelligere licet*.

GA-

CAPUT XCI.

De Adverbio LONGE.

Longe pro Procul.

1 LOnge proprie eſt *Procul*. Cic. l.2. ep. 7. *Longe* abſum: audio ſero. Id. At. 6. ep. 3. Tu abes *longe* gentium. *Tu ſtai in paeſi lontani*. Id. 2. Fin. 30. Audi, ne *longe* abeam, moriens quid dicat Epicurus. *Per non ir lontano*. Id. 6. Ver. 27. Epicrates *longe* mihi obviam proceſſit. Id. de Am. 12. Vt nos *longe* proſpicere oporteat futuros caſus reip. *Molto avanti*.

Longe, Lateque.

2 *Longe, lateque* aſſumuntur ad ſignificandam longitudinem, ac latitudinem ſpatii. Cic. 2. de Nat. Deor. 15. Nam Solis candor illuſtrior eſt, quam ullius ignis: quippe qui immenſo mundo tam *longe, lateque* collucet. Id. pro Leg. Man. 12. Tantum bellum, tam diuturnum, tam *longe lateque* diſperſum. Id. 1. Fin. 34. Quæ autem eſt alia cauſa erroris tam *longe lateque* diffuſi, niſi quod, &c. *Tanto ſparſo per ogni verſo*.

Longe pro valde.

3 Interdum *Longe* pro *Valde*, aut *Multum* uſurpatur. Cic. 1. Acad. 1. Totaque ea res *longe* cæteris & ſtudiis, & artibus antecedit. *Di gran lunga*. Id. pro Font. 17. O fortunam *longe* diſparem M. Fonteii! Id. pro Syl. 17. Et erat huic judicio *longe* diſſimilis illa contentio.

Longe Multumque.

4 Nonnumquam aſſumit *Multum*, ſignificandi gratia. Cicer. 5. Fin. 14. Quam *longe multumque* præſtet mens, atque ratio.

Longe, pro *Multo*.

5 *Longe* pro *Multo* ſæpe uſurpatur, nec raro cum ſuperlativo jungitur. Cic. pro Dom. 16. *Longe* aliter, atque a me dicta erant, detulerunt. *Molto diverſamente da quello, ec.* Id. pro Plan. 38. Quod eſt *longe* ſecus. Id. 1. de Or. 11. *Longe* omnium in dicendo & *graviſſimo*, & *eloquentiſſimo* Platoni. *Di gran lunga più di tutti.* Id. in Brut. 62. Vir *longe* poſt homines natos *improbiſſimus*. Id. lib. 13. ep. 14. Pe-tus *longe princeps* municipii Lucenſis. Id. 4. Ver. 22. *Longe primus* civitatis eſt Epicrates.

CAPUT XCII.

De Adverb. MAGIS, & MAXIME.

Magis quam.

1 MAgis plerumque cum *Quam* copulatur. Cic. 2. de Or. 4. *Magis* adeo id facilitate, *quam* ulla mea culpa contigit. Id. Att. lib. 16. ep. 5. Etſi *magis* eſt, quod gratuler tibi, *quam* quod te rogem. Id. pro Mil. 7. Niſi forte *magis* erit parricida qui conſularem patrem, *quam* ſi quis humilem necaverit.

Admonitio.

2 Non temere *Magis* pro *Plus* uſurpan-dum

dum eſt. *Magis* enim plerumque ad comparationem pertinet, & *potius* ſignificat. *Plus* autem ſæpe refertur ad magnitudinem, & contrarium habet *Minus*; ut, *Plus virium, plus jucunditatis*; item *plus poſſe, plus efficere*, & alia ejuſmodi, quibus locis *Magis* uſurpare non licet. Lege *Plus*.

Magis, abſolute poſitum.

3 Sæpe abſolute ponitur, ſed ita ut *quam* fere intelligatur. Cicer. l. 16. ep. 19. Expecto tuas litteras, te ipſum multo *magis*. Id. Parad. 3. c. 1. Nihil huc addi poteſt, quo *magis* virtus ſit. Id. pro Planc. 24. *Magis* Ædilis fieri non potuiſſet; ideſt, quam factus eſt. Id. l. 1. ep. 9. Cum Pompejus ita contendiſſet, ut nunquam *magis*.

Magis ſi.

4 Nonnunquam aſſumit *Si*. Cicer. de Am. 7. Tum *magis* id diceres, Fanni, *si* nuper in hortis Scipionis affuiſſes. Plau. Mil. Act. 5. *Magis* dicas, *si* ſcias, quod ego ſcio. Teren. Heaut. 5. 1. *Magis*, *si* magis noris, putes ita rem eſſe.

Magis, magisque. Magis, ac magis.

5 Interdum *Magis* iteratur, rei magis declarandæ gratia. Cicer. l. 2. ep. 18. Sed mihi quotidie *magis magiſque* de tuis rationibus cogitanti placet &c. Id. At. 14. ep. 21. Itaque de Græcia quotidie *magis*, *&* *magis* cogito. Id. At. 5. ep. 7. Quotidie *magis*, *ac magis* ſuſpicor te in Epirum profectum. Ogni *giorno più, e più*.

Ni-

Digitized by Google

Nihilo magis. Vide *Nihilo*.

Magis cum *Minus* comparatum.

6 Aliquando *Magis* cum *Minus* comparatur: Cicer. 1. Offi. 21. Capeſſentibus Rempub. nihilo *minus*, quam Philoſophis, haud ſcio; an *magis* etiam deſpicientia adhibenda ſit rerum humanarum. Teren. Adelph 4. 3. Omnes, quibus res ſunt *minus* ſecundæ, *magis* ſunt natura quodammodo ſuſpicioſi.

Maxime iteratum.

7 Cicer. l. 1. ep. 7. Ii *maxime*, qui te & *maxime* debuerunt, & plurimum potuerunt juvare.

Quam maxime.

8 *Quam maxime*, rem plurimum auget, Cicer. 1. de Or. 33. Dicere *quam maxime* ad veritatem accomodate. *Più che ſia poſſibile*.

Vel Maxime.

9 *Vel maxime*, idem pene quod *Quammaxime*. Cic. 2. de Nat. Deor. c. 65. Mihi videtur *vel maxime* confirmare. Id. Part. 33. Quæ quidem *vel maxime* ſuſpicionem movent. *Più che altra coſa mai*.

Ut cum maxime.

10 *Ut cum maxime* ad tempus refertur. Cicer. ad Qu. Fr. l. 2. ep. 8. Domus celebratur *ut cum maxime*. *Più che mai*.

Quam qui maxime.

11 *Quam qui maxime* ad perſonam. Cic. l. 5. ep. 2. Tam ſum amicus Reip. *quam qui maxime*. *Quanto altri mai*.

Ut quiſque maxime, ita potiſſimum.

12 Cicer. 1. Off. 15. *Ut quiſque maxime* opis

opis indigeat, *ita ei potiſſimum* opitulari. *Quanto più alcuno ha biſogno d' ajuto, tanto più ajutar lui, che altri.*

Maxime in reſponſionibus.

13 *Maxime* adhiberi ſolet in reſponſionibus, habetque vim affirmantis. Ter. Adelph. a. 4. ſc. 2. Sequere me hac intro. Mi. *Maxime*. Id. in Hec. a. 4. ſc. 4. Puerum Phidippe mihi cedo, ego alam. Ph. *maxime*.

CAPVT XCIII.

De Adverb. MAGNOPERE, & MAXIMOPERE.

1 M*Agnopere*, ex *Magno* & *Opere* factum, uſurpatur pro *Multum*, aut *Valde*. Cic. l. 15. ep. 14. Ego cæterarum rerum cauſa tibi Romam *magnopere* properandum cenſeo. Id. pro Roſc. Com. 15. Quorſum recidat reſponſum tuum, non *magnopere* laboro. *Non troppo mi curo. Non mi dà molto penſiero*. Id. 7. Ver. 41. Quid, inquam, *magnopere* potuit Cleomenes facere, iſtius avaritia navibus exinanitis? Id. 1. de Leg. 20. Philoſophis *magnopere* auctor fuit, ut, &c. Id. l. 6. ep. 14. *Magnopere* putavi oportere.

Magno opere.

2 Interdum hoc adverbium dividitur in ea, ex quibus conflatur. Cicer. At. l. 13. ep. 28. *Magno opere* accerſitus. Id. l. 13. ep. 36. *Magnoque opere* abs te peto: *E ti dimando inſtantemente queſta grazia*.

Ma-

Maximopere.

3 Hinc eſt *Maximopere*, quod itidem conjunctum invenitur, ac diviſum. Cic. Famil. 10. ep. 35. Id *maximopere* cenſeo perſequendum. Teren. Eunuch. a. 3. ſc. 3. Thais *maximo* te *opere* orabat, ut cras redires.

CAPUT XCIV.

De Adverb. MALE, & Interjectione MALUM.

Male accipere.

1 M*Ale accipere* eſt *Male tractare*, & refertur tum ad verba, tum ad facta. Cic. 3. Ver. 54. *Male accipit* verbis Rabonium. *Fa una buona ſgridata. Lo riprende forte.* Id. 4. Ver. 23. Epicrates homines multis verbis *male* a ſe *acceptos* dimiſit. Lentul. ad Cic. l. 12. ep. 14. Excluſus ab Antiochia Dolabella, & in oppugnando *male acceptus*. *Maltrattato.*

Male mulctare.

2 *Male mulctare*, idem, quod *pugnis*, *verberibuſve male accipere*. Cic. in Brut. 22. Addebat etiam ſcriptores illos *male mulctatos* exiſſe cum Galba. Id. 6. Ver. 43. Ii primo cum obſiſtere conarentur, *male mulctati* clavis, ac fuſtibus repelluntur. *Mal conci.*

Male audire.

3 *Male audire*, & *Bene audire* fere ad malam, aut bonam famam pertinent: nam, cui maledicitur, is male audit: cui bene

bene dicitur, audit bene. Cic. At. 6. ep. 1. Qui me idcirco putat *bene audire* velle, ut ille *male audiat*. Id. 5. Tuſc. 50. Surdaſter erat M. Craſſus; ſed aliud moleſtius, quod *male audiebat*, etiamſi, ut mihi videbatur, injuria. *Non avea buona fama. Non ſi diceva bene di lui.*

Male ſit, Deus male faciat.

4 *Male ſit, Dii male faciant*, male precantis erat. Catul. At vobis *male ſit*, malæ tenebræ. Cic. At. 13. ep. 25. *Male* mihi *ſit*, ſi unquam quicquam tam enitar. Id. At. 15. ep. 15. *Male ſit* Antonio, ſi quidem Buthrotiis moleſtus eſt. Id. l. 1. ep. 21. Dii iſti Segulejo *male faciant*, homini nequiſſimo.

Male narras.

5 *Male narras*, eſt *Triſtem nuncium afferſ*. Cic. At. 16. ep. 14. *Male narras* de illo. *Mi dai una mala nuova di colui.* Cui opponitur, *Narras bene*. Cicer. Parad. 3. c. 2. *Bene* hercule *narras*. *Bene certamente.*

Malum.

6 *Malum* ſæpe interjectio eſt indignantis. Cicer. 1. Phil. 6. Quæ, *malum*, eſt iſta voluntaria ſervitus? Id. 3. Ver. 20. Quæ, *malum*, eſt iſta tanta audacia, atque amentia? *Che domin' è? ec.*

CA-

CAPUT XCV.

De Adverbio MINUS, & inde ortis.

Minus pro *Parum*, aut *Rarius*.

1 M*Inus* ſæpe pro *Parum* uſurpatur. Cic. de Am. 7. Si *minus* intelligitur, quanta vis amicitiæ ſit, ex diſcordiis percipi poteſt. *Se non s' intende così bene*. Dolabell. ad Cic. 9. ep. 9. Terentia *minus* belle habuit. *Non s' è ſentita troppo bene*. Cicer. l. 12. ep. 2. L. Cotta *minus* in Senatum venit. *Non troppo ſpeſſo viene in Senato*.

Minus in numerando.

2 *Minus* in numerando præclaros habet uſus. Sic Livius. Romanorum cæſi *minus* mille. Id. l. 5. c. 8. *Minus* militum periit. Id. l. 29. cap. 18. In Senatu centum non *minus* erant. Cæſar. A millibus paſſuum *minus* duobus caſtra poſuit.

Minus pro *Non*.

3 *Minus* interdum eandem fere vim habet, ac *non*, præſertim cum antecedit *Si*. Cic. 1. Div. 14. Ac nonnunquam, quæ prædicta ſunt, *minus* eveniunt. *Non rieſcono troppo*. Id. 7. Ver. 27. *Si minus* necari, cuſtodiri oportebat.

Minus quam; *Minus ac*; *Minus atque*.

4 *Minus* aſſumit *Quam* apud Oratores. Interdum *Ac*, vel *Atque* apud Poetas. Cic. l. 15. ep. 10. Si mihi tecum *minus* eſſet.

eſſet, *quam* eſt cum tuis omnibus. Virg. 3. Æn. v. 561. *Haud minus, ac* juſſi faciunt. Hor. l. 2. Sat. 7. Qui peccat *minus atque* ego.

Nihilo minus, vide *Nihilo*.

Minus minuſque.

5 Ut *Magis*, ita *Minus* iteratur interdum. Teren. Heaut. 3. 3. Nam mihi jam *minus, minuſque* obtemperat. *Tuttavia meno*.

6 *Minus ac Minus* Plinianum eſt. Cum adveſperaſcit, apes in alveo ſtrepunt *minus ac minus*. *l.* 11. c. 10.

7 *Minus & minus* Ovidianum. De Pon. l. 2. ep. 8. Nam *minus & minus* eſt facies in imagine triſtis.

Minime.

8 *Minime* plus eſt, quam *Minus*, ſed non penitus negat, ſi vim ejus propriam ſpectes. Cic. in Brut. 57. Sed mihi placebat Pomponius maxime, vel *minime* diſplicebat. *Pochiſſimo. Meno di tutti.* Cæſ. 1. B. G. 1. *Minimeque* ad eos mercatores ſæpe commeant. Cic. l. 13. ep. 1. Homo *minime* ambitioſus, *minimeque* in rogando moleſtus. *Molto poco. Non molto ambizioſo.* Id. 7. Ver. 34. Etſi in hac quadriremi *minime* multi remiges, & milites deerant.

9 Aliquando prorſus negat, & adhibetur pro *non*. Cic. de leg. l. 3. c. 8. Nobis vero placet: Sed iis, qui in provinciis ſunt, *minime* placet.

Minime omnium.

10 *Minime* conjungitur cum genitivo

Om-

Omnium, quod ſuperlativum ſit. Cic. pro Roſc. Am. c. 34. Id ad te *minime omnium* pertinebat. *Meno di tutti*.

Minime gentium.

11 *Minime gentium* in familiari ſermone adhiberi ſolet, habetque vim maximam negandi. Terent. Adelph. a. 3. ſc. 2. Ah *Minime gentium*. *Ah no, ah non ſia mai*.

Minimum.

12 *Minimum* cum *Maxime* comparatum. Cic. de Amic. 13. Ut quiſque *minimum* firmitatis habeat, *minimumque* virium, ita amicitias appetit *maxime*. *Quanto manco, ec. Tanto più, ec.*

Minimum cum *Plurimum* comparatum.

13 Comparatur interdum *Minimum* cum *Plurimum*. Cic. in Orat. c. 26. Hoc in genere nervorum eſt *vel minimum*, ſuavitatis autem *vel plurimum*. Colum. l. 1. c. 6. Pinguis ager cum *plurimum* reddat, *minimum* poſcit.

Minimum pro eo, quod minus Latine dicitur *ut minimum*.

14 Cicer. de Un. Ita fiunt omnes partes *minimum* octoginta una. *Almeno*. Id. in Or. 61. Non loquor de uno pede extremo, adjungo, quod *minimum* ſit, proximum ſuperiorem.

GA-

Digitized by Google

CAPUT XCVI.

De Adverbiis MIRE, MIRIFICE, & MIRUM.

1 MIre parum uſitatum eſt, ſi cum *mirifice* comparetur. Cic. At. 16. ep. 11. Puero Municipia *mire* favent. Cic. 1. Ac. 9. Quas *mirifice* Plato erat amplexatus. *Maraviglioſamente*. Id. 1. de Or. 13. Ac jam tum erat adoleſcentulus, his ſtudiis *mirifice* deditus. Id. 1. N. D. 21. Te *mirifice* ab eo diligi, intelligebam.

2 *Mirum* etſi proximam vim habet, tamen ad nomen magis videtur accedere. Cic. 2. de Or. 43. Hoc *mirum* quiddam valet. Id. 1. de Or. 49. *Per* mihi *mirum* viſum eſt; hoc eſt *permirum*.

Mirum ſi, *Mirum ni*.

3 *Mirum* interdum aſſumit *Si*, vel *Ni*. Cic. de Ar. reſp. 5. Nec *mirum*, *si* hoc vobis ridiculum videtur. Teren. Eun. 4. 4. *Mirum*, *ni* tu credas quæ iſte dicat. *Vorrei ben dire, che tu non credeſsi*. Cic. 2. de Or. 69. Quid prolas pater? *mirum*, *ni* cantem. *E' maraviglia, ch' io non canti*.

Mirum quam; *Mirum quantum*.

4 Interdum jungitur cum *Quam*, aut *Quantum*. Cic. Att. l. 13. ep. 38. *Mirum*, *quam* inimicus ibat, ut ego objurgarem. Liv. l. 1. c. 16. *Mirum*, *quantum* illi viro hæc nuncianti fides fuerit. Id. l. 2. c. 1. Id. *mirum*, *quantum* profuit ad concordiam Civitatis. Mi-

Mirum unde.

5 Alias cum *Unde*. Cicer. pro Rab. 9. *Mirum* mihi videtur, *unde* tu inveneris &c.

CAPUT XCVII.

De Adverbio MODO.

Modo, poco avanti.

1 MOdo ad tempus relatum non eſt idem, quod *nunc*, ſed *aliquanto ante*. Cic. 6. Ver 3. Quid dico nuper? immo vero *modo*, ac plane paulo ante. Id. l. 4. ep. 13. In qua urbe *modo* gratia, auctoritate, & gloria floruimus, in ea nunc iis quidem omnibus caremus. *Poco fa*; *Dianzi*. Id. 5. Fin. 3. *Modo* enim fuit Carneades.

2 Aliquando eſt idem quod *nunc*, & adhæret Imperativis. Cic. pro Roſc. Am. c. 25. Veniat *modo*: explicet &c. Liv. l. 8. c. 4. Uſurpate *modo* poſtulando, quod illi vobis tacito concedunt.

Modo modo, pro *Nunc nunc*.

4 *Modo* iteratum ſignificat itidem, quod *Nunc*, vel *Alias* iteratum. Cic. 1. N. D. 18. Cotta meus *modo* hoc, *modo* illud. *Or queſto*, *or quello*. Id. 1. N. D. 19. *Modo* his, *modo* illis partibus. Id. At. l. 13. ep. 25. O Academiam volaticam, *modo* huc, *modo* illuc. *Or qua*, *or lì*.

Modo pro *Tantummodo*.

4 Interdum *Modo* pro *Tantummodo* uſurpatur.

patur. Cic. in Or. 9. Hi, unum *modo*, quale ſit, ſuſpicantur. *Uno ſolamente*. Ter. Adelph. act. 3. ſc. 5. *Modo* facito, ut illam ſerves. *Sol fa in modo, che*...

Si modo pro *Si tamen*. *Se pure*.

5 *Si modo* interdum eſt *Si tamen*. Cic. At. l. 12. ep. 47. Contudi enim animum, & fortaſſe vici, *ſi modo* permanſero. *Se però terrò ſaldo*. Id. l. 10. ep. 11. Omnia ei obſequia polliceor, *ſi modo* Remp. reſpicere volet. *Se pure*.

Modo, pro *Dummodo*. *Modo ne*, *Modo ut*.

6 Alias eſt *Dummodo*. Cic. At. l. 16. ep. 13. Veniam, quo vocas; *modo* adjutore te. Id. 6. Ver. 5. Concedo, ut impune emerit, *modo ut* bona ratione emerit. *Purchè*. Id. 1. Off. 25 Quæ placet Peripateticis, & recte placet, *modo ne* laudarent iracundiam. Id. At. l. 5. ep. 4. *Modo ne* illa exceptio in aliquem incurrat bene de nobis meritum.

Modo, cum. *Modo, ubi*.

7 Plaut. Aſin. act 5. ſc. 2. *Modo, cum* dicta in me ingerebas. *Poco fa, quando, ec.* Terent. And. act. 1. ſc. 3. Davum *modo* timere ſenſi, *ubi* nuptias futuras eſſe audivit.

Non modo pro *non ſolum*.

8 *Non modo* pro *non ſolum* elegans eſt, eademque ratione conſtruitur. Cic. ad Att. 12. ep. 4. *Non modo* libenter, ſed etiam æquo animo. Id. 3. Off. c. 19. Quem Fimbria etiam, *non modo* Socrates noverat. Id. ibid. *Non modo* facere,

ſed

Digitized by Google

ſed ne cogitare quidem quicquam audebit.

De uſu hujus particulæ vide plura Cap. CXII.

CAPUT XCVIII.

De Conjunctione MOX.

1 *MOx* eſt *Paulo poſt*. Sic enim differunt *modo*, *nunc*, & *mox*, quod *nunc* de tempore præſenti dicitur: *modo* de eo, quod paulo ante anteceſſit: *mox* de eo, quod paulo poſt ſequetur. Cic. 1. de Or. 32. Verum illa *mox*, nunc de ipſa exercitatione, quid ſentias, quærimus. Id. 1. de Div. 23. Diſcedo pauliſper a ſomniis, ad quæ *mox* revertar. Id. At. l. 10. ep. 4. Juſſitque mihi nunciari *mox* ſe venturum. *Subito, Poco dopo*.

2 *Mox* cum verbo præteriti temporis conjunctum invenitur apud Columellam l. 3. cap. 20. Sed magnopere cave, ne imiteris.

Quam mox pro *quanto poſt*.

3 Plaut. Bacch. 4. 6 *Quam mox* navigo? *Quanto ſtarò a navigare?* Teren. Phor. 1. 3. Dum expecto, *quam mox* veniat. Liv. lib. 5. cap. 45. Concione dimiſſa, corpora curant; intenti, *quam mox* ſignum detur. Cic. pro Roſc. Com. 1. Expecto, *quam mox* Chærea hac ratione utatur. *Sto aſpettando, quanto ſtarà*.

CA-

CAPUT XCIX.

De Adverb. MULTO.

1 MUlto cum nominibus comparativis conjungi ſolet, ſed aliquando etiam cum ſuperlativis ad majorem vim ſignificandam. Cic. pro Leg. Man. c. 1. Conſpectus veſter *multo* jucundiſſimus. Id. 6. Ver. c. 23. Civitas totius Siciliæ *multo* maxima & locupletiſſima.

2 *Multo poſt, multo ante, multo aliter* nec indigent exemplis, nec ſunt hujus loci.

CAPUT C.

De Conjunctione NAM, & NAMQVE.

Nam, & *namque* in Anteoccupatione.

1 NAm, & *Namque* (ut a trito, vulgatoque uſu abeamus) interdum Anteoccupationi ſerviunt. Cic. 1. de Inv. c. 6. *Nam* Hermagoras quidem, nec quid dicat, attendere, nec quid polliceatur, intelligere videtur. Id. 8. Phil. 5. *Nam* quod me tecum iracunde agere dixiſti ſolere, non eſt ita: vehementer me agere fateor, iracunde nego. Id. 1. de Or. 16. *Namque* illud quare Scævola negaſti te fuiſſe laturum? Quibus locis ad ea, quæ adverſarius objecerat, vel auditor, lectorve objicere poterat, reſpondetur.

Nam, in enumeratione.

2 Sæpe *Nam* in enumeratione poſtremum locum obtinet, ut ſubjiciat, quod requirere poſſet auditor. Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. *Nam* quid ego de Gratidio dicam? Id. l. 14. ep. 1. *Nam* quid ego de Cicerone dicam? qui &c. *Ora che dirò io di Cicerone?*

Nam ſubjectum in interrogatione.

3 Interdum ſubjicitur in interrogatione. Cicer. Partit. 7. Numquid*nam* reſtat? Id. Ep. Brut. 2. Quinque cohortibus quid*nam* ſe facturum arbitratur? *Che mai?*

CAPUT CI.

De Adverbio NÆ.

1 NÆ graviter affirmantis eſt: uſurpatur pro *Vero*, ſed fere pronomini præponitur. Cicer. 2. de Nat. Deor. c. 1. *Næ ego* incautus, qui cum Academico, & eodem Rhetore congredi conatus ſum. *In vero*, *In fatti*. Id. l. 7. ep. 24. Scilicet iſta quidem ſumma. *Næ ego* multo libentius emerim diverſorium Terracinæ. *Io per me*. Id. l. 7. ep. 1. *Næ tu* haud paulo plus, quam quiſquam noſtrum delectationis habuiſti. *Tu per certo*. Id. 1. Tuſc. 30. *Næ ille* vir ſapiens lætus morietur. Id. 2. Cat. 3. *Næ illi* vehementer errant.

Admonitio.

2 A Plauto, ac Terentio etiam ſine pro-

pronomine uſurpatur, a Cicerone non item.

CAPUT CII.

De Adverbio NE.

Ne, cum *Vereor*, *Timeo*, *Metuo*.

1 V*Ereor ne* eſt *nolim*, ſed *timeo*. Cic. 2. Ac. 36. *Vereor*, *ne* ſubarroganter facias, ſi dixeris tuam. Id. At. 14. ep. 18. *Vereor ne* nihil habuerit. Ter. And. 1. 4. Tum autem hoc *timet*, *ne* deſeras ſe. Cic. pro Mil. 21. *Metuebat* ſcilicet, *ne* indicaretur. *Avea pa..ra di non eſſere ſcoperto*.

Non verear, *ne*. *Non metuo*, *ne*.

2 *Non vereor*, *ne*, hoc eſt *Nolim*, *ſed non timeo*. Cic. l. 2. ep. 7. *Non vereor*, *ne* quid temere, *ne* quid ſtulte facias. Id. 4. Acad. Itaque *non metuit ne* confundere omnia videatur.

Vereor, *ne non*: *Timeo*, *ne non*.

3 *Vereor*, *ne non*, idem eſt, quod *Vereor*, *ut*, ideſt *Velim*, *ſed timeo*. Cic. At. l. 7. ep. 12. *Vereor*, *ne* exercitum firmum habere *non* poſſis. Id. At. l. 9. ep. 4. Sed *timeo ne non* impetrem.

Non vereor, *ne non*; *Non metuo*.

4 *Non vereor*, *ne non* eſt *Velim*, *ſed non timeo*. Cic. l. 2. ep. 1. *Non* enim *vereor*, *ne non* ſcribendo te expleam. *So certo*, *che ti ſazierò*. Id. 6. Ver. 38. *Non vereor*, *ne* hoc officium meum P. Servilio Judici *non* probem. *Son ſicuro*, *che*.

Digitized by Google

Ne pro *ut non*.

5 *Ne* pro *Ut non* uſitatius eſt, quam ut exemplis illuſtrandum videatur.

Ut ne.

6 Interdum præponitur *Ut*. Cic. 1. Off. 7. Juſtitiæ primum munus eſt, *ut ne* cui quis noceat.

Neve, & *neu*.

7 *Neve* conflatum eſt ex *Ne*, & *Ve* pro *Vel*. Ex *Neve* factum eſt *Neu* fuga poſtremæ literæ.

Ne, *neve*, *neu*.

8 Cæſ. 1. de B. Civ. 64. 3. *Ne* labori ſuo, *neu* periculo parceret. Cic. ad Qu. Fr. l. 1. ep. 1. Hoc te primum rogo, *ne* contrahas, ac demittas animum, *neve* te obrui tamquam fluctu, &c. ſinas.

Neu, *neu*; *neve*, *neve*.

9 Salluſt. Catil. *Neu* quis poſtea ad Senatum referat, *neu* cum populo agat. Cic. 3. de Or. 43. *Neve* aſper eorum concurſu, *neve* hiulcus ſit. Id. l. 1. ep. 9. Peto a te, ut id a me *neve* in hoc reo, *neve* in alio requiras.

Ne *multa*, *ne multis*.

10 Ne *multa*, Ne *multis* ſunt brevitatis notæ in narrationibus. Cic. 5. Ver. 25. Jud. *ne multa*, his contumeliis ſcitote Q. Lollium coactum ad Apronii leges, conditioneſque veniſſe. *Per abbreviare*. Id. pro Cluen. 64. Ne *multa*, perquiritur a coactoribus, invenitur ea ſerula ad Stratonem perveniſſe. Id. ibid. c. 16. Ne *multis*, Diogenes emitur. *In poche parole*.

Ne

Ne prohibentis, cum Conjunctivo.

11 Ne cum prohibentis eſt, conjunjunctivo, & imperativo modo adjungi ſolet. Plaut. Mil. Ne me *moneas*; memini ego officium meum. Id. Perſ. 4. 4. *Ne doce*. Ter. And. 2. 3. *Ne nega*. Cic. 2. de Leg. 9. Præter Idææ Matris famulos, eoſque juſtis diebus, *ne* quis ſtipem *cogito*.

Admonitio.

12 Cicero libentius uſurpat *Noli*, & *Cave*. Cic. At. l. 6. ep. 1. *Noli* putare, me quicquam maluiſſe, quam, &c. Id. pro Flac. 42. *Nolite* exiſtimare eos, &c. Id. l. 10. ep. 12. *Cave* enim putes, ullas litteras unquam gratiores, quam tuas, eſſe in Senatu recitatas. Id. l. 9. ep. 24. Sed *cave*, ſi me amas, exiſtimes me. *Non credere.*

Ni *vivam*, jurantis.

13 Cic. l. 7. ep. 24. Sed *ne vivam*, ſi tibi concedo. *Poſſa io morire*. Id. At. l. 4. ep. 15. Quid poteris, inquit, pro his, dicere? *ne vivam*, ſi ſcio.

Ne ſupplicantis, aut deteſtantis.

14 Curt. l. 5. Ne Dii ſiverint, ut hoc decus mei capitis aut demere mihi quiſquam, aut condonare poſſit. Id. l. 10. Ne Dii ſiverint, inquit, ut Alexandri fortuna, tantique regni faſtigium in iſtos humeros ruat; homines certe non ferent. Non *piaccia a Dio*.

Ne *dicam*.

15 Ne *dicam* eſt correctio, antequam dicatur. Cic. 1. de Nat. Deor. c. 21. In

Digitized by Google

Omnium, quod ſuperlativum ſit. Cic. pro Roſc. Am. c. 34. Id ad te *minime omnium* pertinebat. *Meno di tutti*.

Minime gentium.

11 *Minime gentium* in familiari ſermone adhiberi ſolet, habetque vim maximam negandi. Terent. Adelph. a. 3. ſc. 2. Ah *Minime gentium*. *Ah no, ah non ſia mai*.

Minimum.

12 *Minimum* cum *Maxime* comparatum. Cic. de Amic. 13. Ut quiſque *minimum* firmitatis habeat, *minimumque* virium, ita amicitias appetit *maxime*. *Quanto manco, ec. Tanto più, ec.*

Minimum cum *Plurimum* comparatum.

13 Comparatur interdum *Minimum* cum *Plurimum*. Cic. in Orat. c. 26. Hoc in genere nervorum eſt *vel minimum*, ſuavitatis autem *vel plurimum*. Colum. l. 1. c. 6. Pinguis ager cum *plurimum* reddat, *minimum* poſcit.

Minimum pro eo, quod minus Latine dicitur *ut minimum*.

14 Cicer. de Un. Ita fiunt omnes partes *minimum* octoginta una. *Almeno*. Id. in Or. 61. Non loquor de uno pede extremo, adjungo, quod *minimum* ſit, proximum ſuperiorem.

GA-

Digitized by Google

CAPUT XCVI.

De Adverbiis MIRE, MIRIFICE, & MIRUM.

1 Mire parum uſitatum eſt, ſi cum *mirifice* comparetur. Cic. At. 16. ep. 11. Puero Municipia *mire* favent. Cic. 1. Ac. 9. Quas *mirifice* Plato erat amplexatus. *Maravigliosamente*. Id. 1. de Or. 13. Ac jam tum erat adoleſcentulus, his ſtudiis *mirifice* deditus. Id. 1. N. D. 21. Te *mirifice* ab eo diligi, intelligebam.

2 *Mirum* etſi proximam vim habet, tamen ad nomen magis videtur accedere. Cic. 2. de Or. 43. Hoc *mirum* quiddam valet. Id. 1. de Or. 49. *Per* mihi *mirum* viſum eſt; hoc eſt *permirum*.

Mirum ſi, *Mirum ni*.

3 *Mirum* interdum aſſumit *Si*, vel *Ni*. Cic. de Ar. reſp. 5. Nec *mirum*, *si* hoc vobis ridiculum videtur. Teren. Eun. 4. 4. *Mirum*, *ni* tu credas quæ iſte dicat. *Vorrei ben dire, che tu non credeſsi*. Cic. 2. de Or. 69. Quid prolas pater? *mirum*, *ni* cantem *E' maraviglia, ch' io non canti*.

Mirum quam; *Mirum quantum*.

4 Interdum jungitur cum *Quam*, aut *Quantum*. Cic. Att. l. 13. ep. 38. *Mirum*, *quam* inimicus ibat, ut ego objurgarem. Liv. l. 1. c. 16. *Mirum*, *quantum* illi viro hæc nuncianti fides fuerit. Id. l. 2. c. 1. Id. *mirum*, *quantum* profuit ad concordiam Civitatis. Mi-

Digitized by Google

patur. Cic. in Or. 9. Hi, unum *modo*, quale ſit, ſuſpicantur. *Uno ſolamente*. Ter. Adelph. act. 3. ſc. 5. Modo tacito, ut illam ſerves. *Sol fa in modo, che*.

Si modo pro *Si tamen*. *Se pure*.

5 *Si modo* interdum eſt *Si tamen*. Cic. At. l. 12. ep. 47. Contudi enim animum, & fortaſſe vici, *ſi modo* permanſero. *Se però terrò ſaldo*. Id. l. 10. ep. 11. Omnia ei obſequia polliceor, *ſi modo* Remp. reſpicere volet. *Se pure*.

Modo, pro *Dummodo*. *Modo ne*, *Modo ut*.

6 Alias eſt *Dummodo*. Cic. At. l. 16. ep. 13. Veniam, quo vocas; *modo* adjutore te. Id. 6. Ver. 5. Concedo, ut impune emerit, *modo ut* bona ratione emerit. *Purchè*. Id. 1. Off. 25. Quæ placet Peripateticis, & recte placet, *modo ne* laudarent iracundiam. Id. At. l. 5. ep. 4. *Modo ne* illa exceptio in aliquem incurrat bene de nobis meritum.

Modo, *cum*. *Modo*, *ubi*.

7 Plaut. Aſin. act. 5. ſc. 2. *Modo*, *cum* dicta in me ingerebas. *Poco fa, quando, ec.* Terent. And. act. 1. ſc. 3. Davum *modo* timere ſenſi, *ubi* nuptias futuras eſſe audivit.

Non modo pro *non ſolum*.

8 *Non modo* pro *non ſolum* elegans eſt, eademque ratione conſtruitur. Cic. ad Att. 12. ep. 4. *Non modo* libenter, ſed etiam æquo animo. Id. 3. Off. c. 19. Quem Fimbria etiam, *non modo* Socrates noverat. Id. ibid. *Non modo* facere,

ſed

CAPUT XCIX.

De Adverb. MULTO.

1 MUlto cum nominibus comparativis conjungi ſolet, ſed aliquando etiam cum ſuperlativis ad majorem vim ſignificandam. Cic. pro Leg. Man. c. 1. Conſpectus veſter *multo* jucundiſſimus. Id. 6. Ver. c. 23. Civitas totius Siciliæ *multo* maxima & locupletiſſima.

2 *Multo poſt*, *multo ante*, *multo aliter* nec indigent exemplis, nec ſunt hujus loci.

CAPUT C.

De Conjunctione NAM, & NAMQVE.

Nam, & *namque* in Anteoccupatione.

1 NAm, & *Namque* (ut a trito, vulgatoque uſu abeamus) interdum Anteoccupationi ſerviunt. Cic. 1. de Inv. c. 6. *Nam* Hermagoras quidem, nec quid dicat, attendere, nec quid polliceatur, intelligere videtur. Id. 8. Phil. 5. *Nam* quod me tecum iracunde agere dixiſti ſolere, non eſt ita: vehementer me agere fateor, iracunde nego. Id. 1. de Or. 16. *Namque* illud quare Scævola negaſti te fuiſſe laturum? Quibus locis ad ea, quæ adverſarius objecerat, vel auditor, lectorve objicere poterat, reſpondetur.

Digitized by Google

Nam, in enumeratione.

2 Sæpe *Nam* in enumeratione poſtremum locum obtinet, ut ſubjiciat, quod requirere poſſet auditor. Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. *Nam* quid ego de Gratidio dicam? Id. l. 14. ep. 1. *Nam* quid ego de Cicerone dicam? qui &c. O*ra che dirò io di Cicerone?*

Nam ſubjectum in interrogatione.

3 Interdum ſubjicitur in interrogatione. Cicer. Partit. 7. Numquid*nam* reſtat? Id. Ep. Brut. 2. Quinque cohortibus quid*nam* ſe facturum arbitratur? C*he mai?*

CAPUT CI.

De Adverbio NÆ.

1 NÆ graviter affirmantis eſt: uſurpatur pro *Vero*, ſed fere pronomini præponitur. Cicer. 2. de Nat. Deor. c. 1. *Næ ego* incautus, qui cum Academico, & eodem Rhetore congredi conatus ſum. *In vero*, *In fatti*. Id. l. 7. ep. 24. Scilicet iſta quidem ſumma. *Næ ego* multo libentius emerim diverſorium Terracinæ. *Io per me*. Id. l. 7. ep. 1. *Næ tu* haud paulo plus, quam quiſquam noſtrum delectationis habuiſti. *Tu per certo*. Id. 1. Tuſc. 30. *Næ ille* vir ſapiens lætus morietur. Id. 2. Cat. 3. *Næ illi* vehementer errant.

Admonitio.

2 A Plauto, ac Terentio etiam ſine pro-

pronomine uſurpatur, a Cicerone non item.

CAPUT CII.

De Adverbio NE.

Ne, cum *Vereor*, *Timeo*, *Metuo*.

1 VEreor *ne* eſt *nolim*, ſed *timeo*. Cic. 2. Ac. 36. *Vereor*, *ne* ſubarroganter facias, ſi dixeris tuam. Id. At. 14. ep. 18. *Vereor ne* nihil habuerit. Ter. And. 1. 4. Tum autem hoc *timet*, *ne* deſeras ſe. Cic. pro Mil. 21. *Metuebat* ſcilicet, *ne* indicaretur. *Avea paura di non eſſere ſcoperto*.

Non verear, *ne*. *Non metuo*, *ne*.

2 *Non vereor*, *ne*, hoc eſt *Nolim*, *ſed non timeo*. Cic. l. 2. ep. 7. *Non vereor*, *ne* quid temere, *ne* quid ſtulte facias. Id. 4. Acad. Itaque *non metuit ne* confundere omnia videatur.

Vereor, *ne non*: *Timeo*, *ne non*.

3 *Vereor*, *ne non*, idem eſt, quod *Vereor*, *ut*, ideſt *Velim*, *ſed timeo*. Cic. At. l. 7. ep. 12. *Vereor*, *ne* exercitum firmum habere *non* poſſis. Id. At. l. 9. ep. 4. Sed *timeo ne non* impetrem.

Non vereor, *ne non*; *Non metuo*.

4 *Non vereor*, *ne non* eſt *Velim*, *ſed non timeo*. Cic. l. 2. ep. 1. *Non* enim *vereor*, *ne non* ſcribendo te expleam. *So certo*, *che ti ſazierò*. Id. 6. Ver. 28. *Non vereor*, *ne* hoc officium meum P. Servilio Judici *non* probem. *Son ſicuro*, *che*.

Digitized by Google

Ne pro *ut non*.

5 *Ne* pro *Ut non* uſitatius eſt, quam ut exemplis illuſtrandum videatur.

Ut ne.

6 Interdum præponitur *Ut*. Cic. 1. Off. 7. Juſtitiæ primum munus eſt, *ut ne* cui quis noceat.

Neve, & *neu*.

7 *Neve* conflatum eſt ex *Ne*, & *Ve* pro *Vel*. Ex *Neve* factum eſt *Neu* fuga poſtremæ literæ.

Ne, *neve*, *neu*.

8 Cæſ. 1. de B. Civ. 64. 3. *Ne* labori ſuo, *neu* periculo parceret. Cic. ad Qu. Fr. l. 1. ep. 1. Hoc te primum rogo, *ne* contrahas, ac demittas animum, *neve* te obrui tamquam fluctu, &c. ſinas.

N*eu*, *neu*; *neve*, *neve*.

9 Salluſt. Catil. N*eu* quis poſtea ad Senatum referat, *neu* cum populo agat. Cic. 3. de Or. 43. N*eve* aſper eorum concurſu, *neve* hiulcus ſit. Id. l. 1. ep. 9. Peto a te, ut id a me *neve* in hoc reo, *neve* in alio requiras.

Ne *multa*, *ne multis*.

10 Ne *multa*, Ne *multis* ſunt brevitatis notæ in narrationibus. Cic. 5. Ver. 25. Jud. *ne multa*, his contumeliis ſcitote Q. Lollium coactum ad Apronii leges, conditioneſque veniſſe. *Per abbreviare*. Id. pro Cluen. 64. Ne *multa*, perquiritur a coactoribus, invenitur ea ferula ad Stratonem perveniſſe. Id. ibid. c. 16. Ne *multis*, Diogenes emitur. *In poche parole*.

Ne

Ne prohibentis, cum Conjunctivo.

11 Ne cum prohibentis eſt, conjunjunctivo, & imperativo modo adjungi ſolet. Plaut. Mil. Ne me *moneas*; memini ego officium meum. Id. Perſ. 4. 4. *Ne doce*. Ter. And. 2. 3. *Ne nega*. Cic. 2. de Leg. 9. Præter Idææ Matris famulos, eoſque juſtis diebus, *ne* quis ſtipem *cogito*.

Admonitio.

12 Cicero libentius uſurpat *Noli*, & *Cave*. Cic. At. l. 6. ep. 1. *Noli* putare, me quicquam maluiſſe, quam, &c. Id. pro Flac. 42. *Nolite* exiſtimare eos, &c. Id. l. 10. ep. 12. *Cave* enim putes, ullas litteras unquam gratiores, quam tuas, eſſe in Senatu recitatas. Id. l. 9. ep. 24. Sed *cave*, ſi me amas, exiſtimes me. *Non credere*.

Ni *vivam*, jurantis.

13 Cic. l. 7. ep. 24. Sed *ne vivam*, ſi tibi concedo. *Poſſa io morire*. Id. At. l. 4. ep. 15. Quid poteris, inquit, pro his, dicere? *ne vivam*, ſi ſcio.

Ne ſupplicantis, aut deteſtantis.

14 Curt. l. 5. Ne Dii ſiverint, ut hoc decus mei capitis aut demere mihi quiſquam, aut condonare poſſit. Id. l. 10. Ne Dii ſiverint, inquit, ut Alexandri fortuna, tantique regni faſtigium in iſtos humeros ruat; homines certe non ferent. *Non piaccia a Dio*.

Ne *dicam*.

15 Ne *dicam* eſt correctio, antequam dicatur. Cic. 1. de Nat. Deor. c. 21. In

tam leves ; *ne dicam* ineptas ſententias incidiſſe. *Per non dire*. Id. l. 12. ep. ult. Tu tibi fac ut perſuadeas, non eſſe me tam imbecillo animo, *ne dicam*, inhumano, ut, &c.

Nedum.

16 *Nedum* plerumque ſubjicitur, & ſervit parti deteriori. Cicer. pro Cluen. 35. Optimis temporibus non potuerunt, &c. *nedum* his temporibus, &c. Id. At. l. 4. Quæ tantum habent myſteriorum, ut ea ne librariis quidem committamus, *nedum* cuilibet. *Non che*. Id. pro Planc. 37. Ego vero ne immortalitatem quidem accipiendam putarem, *nedum* emori cum pernicie Reipub. Id. 2. Agr. 35. Homo privatus vix facile ſe ſe continet, *nedum* iſti non conquiſituri ſint aliquid ſceleris. Id. pro Dom. 24. In ſcelere religio non valeret, *nedum* valeat id, quod imperitus adoleſcens feciſſe dicatur.

Admonitio.

17 *Nedum* ſubjici non ſolet, niſi cum antecedit negatio, quod ex appoſitis exemplis apparet. Nam cum affirmamus, *Non modo*, aut *Non ſolum* adhibetur. Cic. l. 4. ep. 14. Secundas etiam res noſtras, *non modo* adverſas pertimeſcebas. Id. l. 12. ep. ult. Vultus tuos mihi expreſſit omnes: *non ſolum* animum, ac verba pertulit. Nam illud ex 7. lib. ep. 19. *Erat enim multo domicilium hujus urbis aptius humanitati tuæ, quam Peloponneſus, nedum Patriæ*, tacitam videtur negationem continere. 18 E-

18 Etiamſi negatio non præcedat, Hiſtorici ſolent adhibere *nedum*. Liv. l. 7. c. 40. Quem armorum etiam pro patria ſatietas tenebat, *nedum* adverſus patriam. Et alibi ſæpe.

19 *Nedum* raro uſurpatur in principio, pro *Non dicam*, aut *Non modo*. Cic. At. l. 9. ep. 10. *Nedum* hominum humilium, ut nos ſumus, ſed etiam ampliſſimorum virorum conſilia ex eventu probari ſolent.

Ne *quidem*, pro Nec *quidem*. Ne *pure*.

20 Ne *quidem* uſurpatur pro Nec *quidem*, cum negando aliquid augemus. Cic. ad Attic. Ne ſi velim *quidem*, id facere poſſem. Ne *meno, s' io voleſſi*. Id. 3. Cat. 10. Ne dici *quidem* opus eſt, quanta cum dimicatione civium. Id. At. 6. ep. 1. Si tu judicabis *ne* ad Catonem *quidem* provocabo. Id. 3. Ver. 60. Non enim prætereundum eſt, *ne* illud *quidem*. Nè *manco quello*.

21 Invenitur etiam *nec quidem*, ſed raro admodum. Cic. Parad. 4. c. 1. Qui *nec* civitate *quidem* pelli poteſt. Al. leg. *ne*. Plin. Paneg. c. 27. Nec hunc *quidem*. Pl. Sen. lib. 8. cap. 38. Nec ſomno *quidem* ſaginati. Petron. Satyr. c. 132. Nec *nominare quidem*.

Ne *quidem*, cum Nedum, vel Non *modo*.

22 Cic. l. 9. ep. 26. Me quidem nihil iſtorum, ne juvenem *quidem* movit unquam *ne dum* ſenem. Id. l. 14. ep. 22. Cui facile perſuaſi, mihi, quod rogaret, *ne* licere *quidem non modo* libere.

Admonitio.

Ne cum *Quidem* ita conjungitru ut ſemper verbum aliquod interponatur.

CAPUT CIII.
De Conjunctione NE, Enclitica.

1 NE conjunctio Enclitica tum Interrogationi ſervit, tum Dubitationi. Cicer. Fam. 2. ep. 2. Putares *ne* unquam fieri poſſe, ut mihi verba deeſſent? *Penſereſti tu forſe, che poteſſe mai eſſere?* Id. pro Dom. 19. Tamen *ne* arbitraris id te poſſe obtinere? *Tu per ancora penſi?* Id. 1. Acad. 12. Ut videamus, ſatis *ne* iſta ſit juſta defenſio. *S'ell' è giuſta abbaſtanza.*

Ne, An.

2 Sæpe poſt *Ne* Encliticam, ſubjicitur *An*. Cic. At. l. 16. ep. 8. Romam *ne* venio, *an* hic maneo? *an* Arpinum? *Vengomen' io a Roma, o ſtommene qui, o vo in Arpino.* Id. At. 16. ep. 10. Tria ſunt autem; maneam *ne* Arpini, *an* proprius accedam, *an* veniam Romam. Id. l. 2. ep. 5. Unum neſcio, gratuler *ne* tibi, *an* timeam. *S' io mi congratuli, o pur, ec.*

Nec ne; Ne an non.

3 Alias additur Nec *ne*, vel *An non*. Cicer. pro Roſc. Com. 4. Quæro enim, potuerit *ne* Roſcius ex ſocietate partem ſuam quærere, *nec ne*. *Dimando sì, o no?* Id. Fam. 2. ep. 17. Parthi tranſierint, *nec ne*, præter te, video dubitare neminem. Teren. Phorm. 5. ſc. 6. Sed is *ne* eſt, quem quæro, *an non*. *Ad-*

Admonitio.

4 Cum antecedit *Ne* Enclitica, non ſubjicitur *Aut*, ſed *An*.

CAPUT CVI.

De Conjunctione NEC, & NEQUE,

Nec pro *Non*.

1 NEc ſæpe uſurpatur pro *Non*. Cicer. pro Quin. c. 4. Quo mortuo, *nec* ita multo poſt, in Galliam proficiſcitur. *Non molto dopo*. Id. 1. de Nat. Deor. 3. *Nec* opinatum patrocinium a nobis eſt ſuſceptum. *Non penſato*. Id. l. 13. ep. 19 Ei *nec* opinanti voluntatem tuam tantam per litteras detuliſſe. *Quando manco ſe'l penſava*.

Nec nec; *Neque neque*.

2 *Nec*, & *Neque* ſæpe iterantur, etiamſi antecedat negatio. Cic. de Am. 2. *Nec* enim melior vir fuit Africano quiſquam, *nec* clarior. Id. 1. Off. 2. Nulla enim vitæ pars, *neque* publicis, *neque* privatis, *neque* forenſibus, *neque* domeſticis in rebus, *neque* ſi tecum agas quid, *neque* ſi cum altero contrahas, vacare officio poteſt. Id. l. 5. ep. 17. Nullo loco deero, *neque* ad conſolandum, *neque* ad levandum fortunam tuam. Id. At. l. 9. ep. 14. Non medius fidius præ lacrymis poſſum reliqua *nec* cogitare, *nec* ſcribere.

Neque nec. *Nec neque*.

3 Interdum *Neque* cum *Nec* copulatur. Cic. l. 15. ep. 1. *Neque* opibus ſa-

tis firmi, *nec* voluntate ſunt. Id. l.3. ep.5. *Neque* enim obſcuris perſonis, *nec* parvis in cauſis res agitur. Id. At. l. 10. ep. 15. Ego *nec* retentis his, confectam rem puto, *neque* amiſſis, deſperatam.

Nec &, neque &.

4 Alias, *nec*, & *neque* cum *&* junguntur. Cic. l. 10. ep. 1. Furnium noſtrum tanti a te fieri, *nec* miror, *&* gaudeo. Id. l. 4. ep. 6. *Nec* a me alieni, *&* tibi amiciſſimi. Id. 1. de Or. 39. Homo *nec* meo judicio ſtultus, *&* ſuo valde prudens.

Nec, ſed; neque, ſed.

5 Alias *ſed* aſſumunt. Cicer. l. 9. ep. 24. *Nec* id ad voluptatem refero, *ſed* ad communitatem vitæ, atque victus. Id. l. 1. ep. 9. *Neque* Reſpublica Conſules haberet, *ſed* mercatores provinciarum.

Nec dum; neque dum.

6 *Nec dum*, & *neque dum* eſt quod inſulſe dicitur, *Et non dum*. Cic. At. l.6.ep. 1. Caſſius ineptas litteras miſit; *nec dum* Bibuli erant allatæ. Id. At. l. 14. ep. 10. *Neque dum* Roma es profectus. *Ne ancora*.

Nec enim; neque enim.

7 *Nec enim*, & *neque enim*, uſurpantur eleganter pro *non enim*. Cic. de Am. 16. *Nec enim* illa prima ſententia vera eſt. Id. 5. Ver. *Neque enim* hoc poſſum negare. Id. de Amici. 13. *Neque enim* ſunt iſti audiendi, qui, &c.

Nec autem, neque autem.

8 *Nec*, & *neque*, rariſſime conjunguntur cum *autem*. Cic. Fam. 5. ep. 12. *Neque autem* ego ſum ita demens. Quint. 4.c.1.

Digitized by Google

4. c. 1. Nec argumentis *lautem*, nec locis, &c. Cave imiteris.

Nec vero; neque vero.

9 Nec *vero*, *neque vero* interdum gravius negant. Cic. 1. Phil. 4. Nec *vero* illum ſimiliter, atque ipſe eram, commotum eſſe vidi. *E a dire il vero, non era già egli*. Id. 1. de Or. 8. N*eque vero* mihi quicquam præſtabilius videtur, &c. *Ne in vero*.

10 Sæpe ſerviunt Anteoccupationi. Cicer. 2. Phil. 8. Nec *vero* tibi de verſibus reſpondebo. Id. 1. de Or. 51. N*eque vero* iſtis Tragœdiis tuis, quibus uti Philoſophi maxime ſolent, Craſſe, perturbor. Nec *quidem* V. in capite ſuperiori.

11 Nec pro *ne quidem*, *nè pure*. Quint. l. 1. c. 6. Quæ *nec* ipſi jam dicerent. Cic. Tuſc. 1. c. 26. Id, quod *nec* in Deo quidquam majus intelligi poſſit. Col. de Re Ruſt. l. 6. c. 6. Si *nec* hæc profuit res.

CAPUT CV.

De Adverb. NEQUAQUAM, & NEUTIQUAM.

1 N*Equaquam*, & N*eutiquam* vehementius negant. Cic. 1. Fin. N*equaquam* iſta amicitia eſt. *Non è già, non è altrimenti*. Id. At. 9. ep. 12. Cui te ſocium *neutiquam* puto eſſe oportere. Id. de Un. Indiſſolubiles vos quidem eſſe non poteſtis, *neutiquam* tamen diſ-

Digitized by Google

Nam, in enumeratione.

2 Sæpe *Nam* in enumeratione poſtremum locum obtinet, ut ſubjiciat, quod requirere poſſet auditor. Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. *Nam* quid ego de Gratidio dicam? Id. l. 14. ep. 1. *Nam* quid ego de Cicerone dicam? qui &c. *Ora che dirò io di Cicerone?*

Nam ſubjectum in interrogatione.

3 Interdum ſubjicitur in interrogatione. Cicer. Partit. 7. Numquid*nam* reſtat? Id. Ep. Brut. 2. Quinque cohortibus quid*nam* ſe facturum arbitratur? *Che mai?*

CAPVT CI.

De Adverbio NÆ.

1 NÆ graviter affirmantis eſt: uſurpatur pro *Vero*, ſed fere pronomini præponitur. Cicer. 2. de Nat. Deor. c. 1. *Næ ego* incautus, qui cum Academico, & eodem Rhetore congredi conatus ſum. *In vero*, *In fatti*. Id. l. 7. ep. 24. Scilicet iſta quidem ſumma. *Næ ego* multo libentius emerim diverſorium Terracinæ. *Io per me*. Id. l. 7. ep. 1. *Næ tu* haud paulo plus, quam quiſquam noſtrum delectationis habuiſti. *Tu per certo*. Id. 1. Tuſc. 30. *Næ ille* vir ſapiens lætus morietur. Id. 2. Cat. 3. *Næ illi* vehementer errant.

Admonitio.

2 A Plauto, ac Terentio etiam ſine pro-

pronomine uſurpatur, a Cicerone non item.

CAPUT CII.

De Adverbio NE.

Ne, cum *Vereor*, *Timeo*, *Metuo*.

1 V*Ereor ne* eſt *nolim*, ſed *timeo*. Cic. 2. Ac. 36. *Vereor*, *ne* ſubarroganter facias, ſi dixeris tuam. Id. At. 14. ep. 18. *Vereor ne* nihil habuerit. Ter. And. 1. 4. Tum autem hoc *timet*, *ne* deſeras ſe. Cic. pro Mil. 21. *Metuebat* ſcilicet, *ne* indicaretur. *Avea paura di non eſſere ſcoperto*.

Non vereor, *ne*. *Non metuo*, *ne*.

2 *Non vereor*, *ne*, hoc eſt *Nolim*, *ſed non timeo*. Cic. l. 2. ep. 7. *Non vereor*, *ne* quid temere, *ne* quid ſtulte facias. Id. 4. Acad. Itaque *non metuit ne* confundere omnia videatur.

Vereor, *ne non*: *Timeo*, *ne non*.

3 *Vereor*, *ne non*, idem eſt, quod *Vereor*, *ut*, ideſt *Velim*, *ſed timeo*. Cic. At. l. 7. ep. 12. *Vereor*, *ne* exercitum firmum habere *non* poſſis. Id. At. l. 9. ep. 4. Sed *timeo ne non* impetrem.

Non vereor, *ne non*; *Non metuo*.

4 *Non vereor*, *ne non* eſt *Velim*, *ſed non timeo*. Cic. l. 2. ep. 1. *Non* enim *vereor*, *ne non* ſcribendo te expleam. *So certo*, *che ti ſazierò*. Id. 6. Ver. 28. *Non vereor*, *ne* hoc officium meum P. Servilio Judici *non* probem. *Son ſicuro*, *che*.

Digitized by Google

Ne prohibentis, cum Conjunctivo.

11 Ne cum prohibentis eſt, conjunjunctivo, & imperativo modo adjungi ſolet. Plaut. Mil. Ne me *moneas*; memini ego officium meum. Id. Perſ. 4. 4. *Ne doce*. Ter. And. 2. 3. *Ne nega*. Cic. 2. de Leg. 9. Præter Idææ Matris famulos, eoſque juſtis diebus, *ne* quis ſtipem *cogito*.

Admonitio.

12 Cicero libentius uſurpat *Noli*, & *Cave*. Cic. At. l. 6. ep. 1. *Noli* putare, me quicquam maluiſſe, quam, &c. Id. pro Flac. 42. *Nolite* exiſtimare eos, &c. Id. l. 10. ep. 12. *Cave* enim putes, ullas litteras unquam gratiores, quam tuas, eſſe in Senatu recitatas. Id. l. 9. ep. 24. Sed *cave*, ſi me amas, exiſtimes me. *Non credere*.

Ni *vivam*, jurantis.

13 Cic. l. 7. ep. 24. Sed *ne vivam*, ſi tibi concedo. *Poſſa io morire*. Id. At. l. 4. ep. 15. Quid poteris, inquit, pro his, dicere? *ne vivam*, ſi ſcio.

Ne ſupplicantis, aut deteſtantis.

14 Curt. l. 5. Ne Dii ſiverint, ut hoc decus mei capitis aut demere mihi quiſquam, aut condonare poſſit. Id. l. 10. Ne Dii ſiverint, inquit, ut Alexandri fortuna, tantique regni faſtigium in iſtos humeros ruat; homines certe non ferent. *Non piaccia a Dio*.

Ne *dicam*.

15 Ne *dicam* eſt correctio, antequam dicatur. Cic. 1. de Nat. Deor. c. 21. In

Digitized by Google

tam leves ; *ne dicam* ineptas ſententias incidiſſe. *Per non dire*. Id. l. 12. ep. ult. Tu tibi fac ut perſuadeas, non eſſe me tam imbecillo animo, *ne dicam*, inhumano, ut, &c.

Nedum.

16 *Nedum* plerumque ſubjicitur, & ſervit parti deteriori. Cicer. pro Cluen. 35. Optimis temporibus non potuerunt, &c. *nedum* his temporibus, &c. Id. At. l. 4. Quæ tantum habent myſteriorum, ut ea ne librariis quidem committamus, *nedum* cuilibet. *Non che*. Id. pro Planc. 37. Ego vero ne immortalitatem quidem accipiendam putarem, *nedum* emori cum pernicie Reipub. Id. 2. Agr. 35. Homo privatus vix facile ſe ſe continet, *nedum* iſti non conquiſituri ſint aliquid ſceleris. Id. pro Dom. 24. In ſcelere religio non valeret, *nedum* valeat id, quod imperitus adoleſcens feciſſe dicatur.

Admonitio.

17 *Nedum* ſubjici non ſolet, niſi cum antecedit negatio, quod ex appoſitis exemplis apparet. Nam cum affirmamus, *Non modo*, aut *Non ſolum* adhibetur. Cic. l. 4. ep. 14. Secundas etiam res noſtras, *non modo* adverſas pertimeſcebas. Id. l. 12. ep. ult. Vultus tuos mihi expreſſit omnes: *non ſolum* animum, ac verba pertulit. Nam illud ex 7. lib. ep. 19. *Erat enim multo domicilium hujus urbis aptius humanitati tuæ, quam Peloponneſus, ne dum Patriæ*, tacitam videtur negationem continere.

18 E-

Digitized by Google

18 Etiamſi negatio non præcedat, Hiſtorici ſolent adhibere *nedum*. Liv. l. 7. c. 40. Quem armorum etiam pro patria ſatietas tenebat, *nedum* adverſus patriam. Et alibi ſæpe.

19 *Nedum* raro uſurpatur in principio, pro N*on dicam*, aut N*on modo*. Cic. At. l. 9. ep. 10. N*edum* hominum humilium, ut nos ſumus, ſed etiam ampliſſimorum virorum conſilia ex eventu probari ſolent.

N*e quidem*, pro N*ec quidem*. N*e pure*.

20 N*e quidem* uſurpatur pro N*ec quidem*, cum negando aliquid augemus. Cic. ad Attic. N*e* ſi velim *quidem*, id facere poſſem. N*e meno, s' io voleſſi.* Id. 3. Cat. 10. N*e* dici *quidem* opus eſt, quanta cum dimicatione civium. Id. At. 6. ep. 1. Si tu judicabis *ne* ad Catonem *quidem* provocabo. Id. 3. Ver. 60. Non enim prætereundum eſt, *ne* illud *quidem*. Nè *manco quello*.

21 Invenitur etiam *nec quidem*, ſed raro admodum. Cic. Parad. 4. c. 1. Qui *nec* civitate *quidem* pelli poteſt. Al. leg. *ne*. Plin. Paneg. c. 27. N*ec* hunc *quidem*. Pl. Sen. lib. 8. cap. 38. N*ec* ſomno *quidem* ſaginati. Petron. Satyr. c. 132. N*ec nominare quidem*.

N*e quidem*, cum N*edum*, vel N*on modo*.

22 Cic. l. 9. ep. 26. Me quidem nihil iſtorum, ne juvenem *quidem* movit unquam *ne dum* ſenem. Id. l. 14. ep. 22. Cui facile perſuaſi, mihi, quod rogaret, *ne* licere *quidem non modo* libere.

Admonitio.

Ne cum *Quidem* ita conjungitru ut ſemper verbum aliquod interponatur.

CAPUT CIII.
De Conjunctione NE, Enclitica.

1 NE conjunctio Enclitica tum Interrogationi ſervit, tum Dubitationi. Cicer. Fam. 2. ep. 2. Putares *ne* unquam fieri poſſe, ut mihi verba deeſſent? *Penſereſti tu forſe, che poteſſe mai eſſere?* Id. pro Dom. 19. Tamen *ne* arbitraris id te poſſe obtinere? *Tu per ancora penſi?* Id. 1. Acad. 12. Ut videamus, ſatis *ne* iſta ſit juſta defenſio. *S'ell' è giuſta abbaſtanza.*

Ne, An.

2 Sæpe poſt *Ne* Encliticam, ſubjicitur *An*. Cic. At. l. 16. ep. 8. Romam *ne* venio, *an* hic maneo? *an* Arpinum? *Vengomen' io a Roma, o ſtommene qui, o vo in Arpino.* Id. At. 16. ep. 10. Tria ſunt autem; maneam *ne* Arpini, *an* proprius accedam, *an* veniam Romam. Id. l. 2. ep. 5. Unum neſcio, gratuler *ne* tibi, *an* timeam. *S' io mi congratuli, o pur, ec.*

Nec *ne*; Ne *an non*.

3 Alias additur Nec *ne*, vel *An non*. Cicer. pro Roſc. Com. 4. Quæro enim, potuerit *ne* Roſcius ex ſocietate partem ſuam quærere, *nec ne*. *Dimando sì, o no?* Id. Fam. 2. ep. 17. Parthi tranſierint, *nec ne*, præter te, video dubitare neminem. Teren. Phorm. 5. ſc. 6. Sed is *ne* eſt, quem quæro, *an non*. *Ad-*

Admonitio.

4 Cum antecedit *Ne* Enclitica, non ſubjicitur *Aut*, ſed *An*.

CAPUT CVI.

De Conjunctione NEC, & NEQUE.

Nec pro *Non*.

1 NEc ſæpe uſurpatur pro *Non*. Cicer. pro Quin. c. 4. Quo mortuo, *nec* ita multo poſt, in Galliam proficiſcitur. *Non molto dopo*. Id. 1. de Nat. Deor. 3. *Nec* opinatum patrocinium a nobis eſt ſuſceptum. *Non penſato*. Id. l. 13. ep. 19. Ei *nec* opinanti voluntatem tuam tantam per litteras detuliſſe. *Quando manco ſe'l penſava*.

Nec nec; *Neque neque*.

2 *Nec*, & *Neque* ſæpe iterantur, etiamſi antecedat negatio. Cic. de Am. 2. *Nec* enim melior vir fuit Africano quiſquam, *nec* clarior. Id. 1. Off. 2. Nulla enim vitæ pars, *neque* publicis, *neque* privatis, *neque* forenſibus, *neque* domeſticis in rebus, *neque* ſi tecum agas quid, *neque* ſi cum altero contrahas, vacare officio poteſt. Id. l. 5. ep. 17. Nullo loco deero, *neque* ad conſolandum, *neque* ad levandum fortunam tuam. Id. At. l. 9. ep. 14. Non medius fidius præ lacrymis poſſum reliqua *nec* cogitare, *nec* ſcribere.

Neque nec. *Nec neque*.

3 Interdum *Neque* cum *Nec* copulatur. Cic. l. 15. ep. 1. *Neque* opibus ſatis

tis firmi, *nec* voluntate ſunt. Id. l.3. ep.5. Ne*que* enim obſcuris perſonis, *nec* parvis in cauſis res agitur. Id. At. l. 10. ep. 15. Ego *nec* retentis his, confectam rem puto, *neque* amiſſis, deſperatam.

Nec *&*, *neque &*.

4 Alias, *nec*, & *neque* cum *&* junguntur. Cic. l. 10. ep. 1. Furnium noſtrum tanti a te fieri, *nec* miror, *&* gaudeo. Id. l. 4. ep. 6. Ne*c* a me alieni, *&* tibi amiciſſimi. Id. 1. de Or. 39. Homo *nec* meo judicio ſtultus, *&* ſuo valde prudens.

Ne*c*, *ſed*; *neque*, *ſed*.

5 Alias *ſed* aſſumunt. Cicer. l. 9. ep. 24. Ne*c* id ad voluptatem refero, *ſed* ad communitatem vitæ, atque victus. Id. l. 1. ep. 9. Ne*que* Reſpublica Conſules haberet, *ſed* mercatores provinciarum.

Ne*c dum*; *neque dum*.

6 Ne*c dum*, & *neque dum* eſt quod inſulſe dicitur, E*t non dum*. Cic. At. l.6.ep. 1. Caſſius ineptas litteras miſit; *nec dum* Bibuli erant allatæ. Id. At. l. 14. ep. 10. N*eque dum* Roma es profectus. Ne *ancora*.

Ne*c enim*; *neque enim*.

7 Ne*c enim*, & *neque enim*, uſurpantur eleganter pro *non enim*. Cic. de Am. 16. Ne*c enim* illa prima ſententia vera eſt. Id. 5. Ver. Ne*que enim* hoc poſſum negare. Id. de Amici. 13. N*eque enim* ſunt iſti audiendi, qui, &c.

Ne*c autem*, *neque autem*.

8 Ne*c*, & *neque*, rariſſime conjunguntur cum *autem*. Cic. Fam. 5. ep. 12. Ne*autem* ego ſum ita demens. Quint.

4.c.1.

4. c. 1. *Nec* argumentis *lautem*, nec locis, &c. Cave imiteris.

Nec vero; *neque vero*.

9 *Nec vero*, *neque vero* interdum gravius negant. Cic. 1. Phil. 4. *Nec vero* illum ſimiliter, atque ipſe eram, commotum eſſe vidi. *E a dire il vero, non era già egli*. Id. 1. de Or. 8. *Neque vero* mihi quicquam præſtabilius videtur, &c. *Ne in vero*.

10 Sæpe ſerviunt Anteoccupationi. Cicer. 2. Phil. 8. *Nec vero* tibi de verſibus reſpondebo. Id. 1. de Or. 51. *Neque vero* iſtis Tragœdiis tuis, quibus uti Philoſophi maxime ſolent, Craſſe, perturbor. *Nec quidem* V. in capite ſuperiori.

11 *Nec* pro *ne quidem*, *nè pure*. Quint. l. 1. c. 6. Quæ *nec* ipſi jam dicerent. Cic. Tuſc. 1. c. 26. Id, quod *nec* in Deo quidquam majus intelligi poſſit. Col. de Re Ruſt. l. 6. c. 6. Si *nec* hæc profuit res.

CAPUT CV.

De Adverb. NEQUAQUAM, & NEUTIQUAM.

1 N*Equaquam*, & *Neutiquam* vehementius negant. Cic. 1. Fin. *Nequaquam* iſta amicitia eſt. *Non è già, non è altrimenti*. Id. At. 9. ep. 12. Cui te ſocium *neutiquam* puto eſſe oportere. Id. de Un. Indiſſolubiles vos quidem eſſe non poteſtis, *neutiquam* tamen diſ-

ſalvemini. Ter. Andr. 2. 1. *Neutiquam* eſſe officium liberi puto. *In modo niuno; per conto niuno*.

CAPVT CVI.

De Pronomine NEMO.

Nemo quin: nemo qui non.

1 NEmo interdum cum *Quin*, aut *Qui non* jungitur. Cic. l. 6. ep. 4. *Nemo* eſt, *quin* cogitet, quam ſit metuendus iratus victor armatus. Id. 5. Tuſc. 22. Adhuc *neminem* novi poetam, *qui* ſibi *non* optimus videretur.

Nemo, niſi.

2 Alias cum *niſi*. Cic. l. 10. ep. 6. Quorum *nemo* Conſularis habitus, *niſi* qui animo extitit in Remp. conſulari. Id. de Am. 26. Aſſentatio nocere *nemini* poteſt, *niſi* ei, qui eam recipit, eaque delectatur.

Nemo præter, & præterquam.

3 Nonnunquam cum *Præter*. Cic. l. 1. ep. 5. Amicum ex Conſularibus tibi *neminem* eſſe video, *præter* Hortenſium. Id. At. l. 1. ep. 1. Sed hæc *præter* me, *nemini* videntur. Liv. l. 23. c. 8. Is convivio *neminem* Campanum, *præterquam* hoſpitem, adhibiturus erat.

Nemo alius.

4 *Nemo* aliquando conjungitur cum *alius*. Cic. Att. 11. ep. 9. *Alium*, cui illam commendem, habeo *neminem*. Id. pro

pro Mil. 17. *Neminem alium*, niſi Patinam rogavit.

Nemo unus.

5 Aliquando cum *unus* copulatur, & vehementer negat. Cic. 5. Tuſc. 36. *Nemo* de nobis *unus* excellat. Liv. l. 3. c. 12. *Neminem unum* eſſe, cujus magis opera putet Remp. reſtitutam. *Niuno affatto*.

Nemo non, nemo neque, nemo ne quidem.

6 Aliquando cum aliis negationibus ſocietatem init. Liv. l. 38. c. 50. *Nemo* unquam *neque* melius, *neque* verius laudatus eſt. Id. l. 3. c. 11. *Nemo non* lingua, *non* manu promptior in civitate habebatur. Cic. 3. Off. 9. *Nemo ne* ſuſpicatus *quidem* eſt.

Non nemo.

7 *Non nemo* idem eſt, ac *quidam*. Cic. pro Leg. Man. 21. Erat *non nemo* in Senatu, qui diceret, &c.

CAPUT CVII.

De Adverbio NEMPE.

Nempe pro *Certe*.

1 N*Empe* idem fere eſt ac *certe*, aut *ſcilicet*. Cic. in Brut. 3. *Nempe* eum dicis, qui, &c. *Sì sì t' intendo, tu vuoi dir colui*. Id. Partit. 12. *Nempe* igitur ea reſtant. Id. pro Flac. 37. Si tantam pecuniam Flacco dat; *nempe* idcirco dat, &c.

Nem-

Digitized by Google

Nempe pro *Numquid*.

2 Interdum interrogat; atque uſurpatur pro *Numquid*. Plaut. Rud. 4. 4. *Nempe* hic tuus eſt? Id. Menœch. 5. 7. *Nempe* jubes? Cic. 5. Tuſc. 5. *Nempe* negas ad beate vivendum ſatis poſſe virtutem? *Tu lo nieghi, non è così?*

Nempe, approbantis.

3 Nonnunquam in reſponſione approbantis eſt. Plaut. Trin. 2. ſc. 2. Bene ego illi volo facere, ſi tu non abnuis. Ph. *Nempe* de tuo. *Sia, ma del tuo.*

Nempe interrogationi ſubjectum vim habet amplificandi.

4 Sæpe interrogationi ſubjicitur Cicer. 10. Phil. 3. Legiones abducis a Bruto; Quas? *nempe* eas, quas ille ab Antonii ſcelere avertit. Id. pro Mil. 3. In qua tandem urbe hæc homines ſtultiſſimi diſputant? *nempe* in ea, quæ,&c.

Admonitio.

5 *Nempe* pro *Id eſt* raro admodum uſurpari ſolet in explicatione, aut enumeratione multarum rerum, ſed ejus loco *Nimirum*, aut *Videlicet* uſurpatur. Cicer. pro Roſc. Am. 44. Opinor eſſe in lege, quam ad diem proſcriptiones, venditioneſque fiant, *Nimirum ad* Kalen. Junias. Lege *Nimirum*, & *Videlicet*.

CAPUT CVIII.

De NIHIL.

Nihil pro *Non*.

1 NIhil interdum uſurpatur pro *Non*. Cic. 1. Philip. 6. *Nihil* dico, quis fue-

fuerit L. Brutus . Id. 2. Agr. 23. Beneficio iſto legis Pompejus *nihil* utitur: Id. Parad. 1. c. 1. Hoc tamen opus in apertum ut proferas, *nihil* poſtulo. *Non ti dimando*.

Nihil aliud adverb.

2 Aliquando aſſumit *aliud*, quæ vox habet vim adverbii. Liv. l. 2. c. 4. *Nihil aliud* ad eum nuncium a propoſito averſus, quam ut, &c. Cic. Ver. 1. c. 58. Si *nihil aliud*, ſaltem, ut videret, &c.

Nihil niſi.

3 *Nihil* ſæpiſſime aſſumit *Niſi*. Cic. l. 16. ep. 6. *Nihil* laboro, *niſi* ut ſalvus ſis. Id. At. l. 9. ep. ib. *Nihil* video quod timeam, *niſi* quod omnia ſunt incerta.

Nihil, præter; Nihil, præterquam.

4 Interdum *Preter*. Cic. l. 4. ep. 4. Ut ſi Romæ ſis, *nihil* te, *præter* tuos, delectare poſſit. Liv. l. 2. c. 56. *Nihil, præterquam* de lege, loquebatur.

Nihil aliud, niſi: Nihil aliud, quam.

5 *Nihil aliud niſi* uſitatiſſimum eſt. Cic. pro Roſc. Am. 37. *Nihil aliud* fecerunt, *niſi* rem detulerunt. *Non fecero altro, che rapportare la coſa*. Id. At. l. 7. ep. 4. *Nihil aliud* me conſolatur, niſi quod illum non arbitror, &c. Id. ad Qu. Fr. l. 2. ep. 9. *Nihil* dicam *aliud*, *niſi* verebor, ne quando tibi ego moleſtus ſim.

6 *Nihil aliud quam* minus uſitatum eſt apud Cic., apud Cæſ., & alios frequentius. Cic. pro Rab. c. 2. Agitur enim in hac cauſa Quir. *nihil aliud*, *quam* ut nul-

nullum ſit poſthac in Rep. publicum conſilium.

Nihil eſt quod.

7 *Nihil eſt quod* pulcherrimos uſus habet. Cic. Fam. 7. ep. 9. *Quod* huc properes, *nihil eſt*. Id. Fam. 9. ep. 26. *Nihil eſt*, *quod* adventum noſtrum extimeſcas. *Non hai motivo di temere*, &c.

Nihil nec, *nihil neque*.

8 *Nihil* libenter conjungitur cum negationibus *nec*, & *neque*. Cic. 3. Off. c. 8. *Nihil nec* tetrius, *nec* fœdius excogitari poteſt. Id. pro Roſc. Am. c. 28. *Nihil neque*. Acerbius *neque* iniquius proferri poteſt.

Non nihil.

9 *Non nihil* idem valet, ac *aliquid*. Cic. Fam. 13. ep. 2. Reip. fortaſſe *non nihil* profuiſſem. Id. Fam. 4. ep. 14. Hoc in periculo *non nihil* me conſolatur, &c.

Nihil quiquam.

10 *Nihil* aliquando aſſumit *quiquam* ad majorem negationem. Cic. de Orat. l. 1. Sine quo in vita *nihil quiquam* egregium. *Niente affatto*.

Nihil unum.

11 *Nihil unum* habet Livius l. 41. c. 20. non tamen videtur imitandum.

Nihil eſt unde, *nihil eſt quo*.

12 Dicitur etiam *nihil eſt unde*, *nihil eſt quo*. Cic. pro Flac. *Nihil eſt unde* proficiſcantur, *nihil quo* revertantur.

Nihil, *ne quidem*.

13 *Nihil* quamvis aſſumat *Ne quidem*, vim tamen negandi retinet. Cic. At. l. 9. ep. 1.

Digitized by Google

ep. 1. Mirabar *nihil* allatum eſſe, *ne* rumoris *quidem*. *Ne meno di bisbiglio*. Id. ad Qu. Fr. l. 3. ep. 1. Ad eas ego ei litteras *nihil* reſcripſi, *ne* gratulandi *quidem* cauſa. *Nè meno per congratularmi*.

Nihil, quin. Nihil, quod non.

14 Cic. ad Qu. Fr. lib. 3. ep. 3. *Nihil* prætermiſi quadam epiſtola, *quin* enucleate ad te preſcriberem. Id. At. l. 2. ep. 17. *Nihil* eſt, *quod non* timendum ſit. Id. 2 Phil. 10. Ego *nihil* pretermiſi, *quod* Pompejum a Cæſaris conjunctione avocarem. Ideſt *quominus*.

Nihil, quominus, quamobrem non.

15 Cic. ep. Brut. 12. *Nihil* affertur, *quominus* ſumma ſupplicia nobis ſubeunda ſint. Id. l. 6. ep. 13. Conſiderare debes, *nihil* tibi eſſe committendum, *quamobrem* eorum, quos laudas, *non* te ſimilem præbeas.

Nihil, cur, quare, quamobrem.

16 Cic. l. 9. ep. 6. Quod ego *cur* nolim, *nihil* video. *Non veggo, per qual cagione non debba io volere*. Id. At. l. 11. ep. 22. Mihi quidem *nihil* in mentem venit, *quare* id putem fieri poſſe. Id. 5. Fin. 26. *Nihil* eſt aliud, *quamobrem* nihil percipi poſſe videatur. *Non v' è cagione, per la quale*.

Nihil minus, nihil magis.

17 Cic. At. l. 2. ep. 4. *Nihil minus* velim, quam Pomponium, & puerum verſari in timore ruinę. *Non è coſa ch' io meno voglia*. Id. l. 1. ep. 5. *Nihil magis* quam perfidiam, timemus.

Ni-

Nihil, cum Comparativo.

18 *Nihil*, eleganter etiam cum locis. & perſonis comparatur. Cicer. At. 4. ep. 8. *Nihil* quietius, *nihil* falſius, *nihil* amœnius. *Il più ritirato, il più freſco, il più ameno luogo del Mondo*. Id. At. 6. ep. 2. Tyronem ægrum Patris reliqui, adoleſcentem probum; *nihil* vidi *melius*.

Nihil potius; *Nihil antiquius*.

19 *Nihil antiquius*, *Nihil potius* eandem vim habent. Cic. 6. de Rep. c. 1. *Nihil* mihi *potius* fuit, quam ut Maſſiniſſam convenirem. Id. At. l. 2. ep. 22. Ut omnes intelligerent, *nihil* ſibi *antiquius* amicitia noſtra fuiſſe.

Nihilo cum Comparativo

20 *Nihilo* ſemper cum comparativo copulatur. Cic. 2. Fin. 27. *Nihilo beatior* Jupiter, quam Epicurus, dempta æternitate. Id. 7. Ver. 31. *Nihilo diligentior* ad claſſem ornandam, milites revocandos, alendoſque eſſe cæpit.

Nihilo magis, *Nihilo minus*.

21 Cic. 2. de Div. 50. Sed ea ſumitis, quibus conceſſis, *nihilo magis* efficiatis, quod vultis. Id. pro Mil. 7. Minus dolendum, re non perfecta; ſed puniendum certe *nihilo minus*. Id. 5. Phil. 9. Legati proficiſcantur; bellum *nihilo minus* paretur. *Non punto meno di quel, che ſi fa*.

Admonitio.

22 *Nihilominus* pro *Tamen*, cum antecedit *Etſi*, *Quamquam*, aut aliquid ſimile uſitatum non eſt. Non deſunt tamen

men exempla. Cic. 1. de Inv. c. 4. *Nihilominus* eloquentiæ ſtudendum eſt, *etſi* ea quidam abutuntur.

Nihilominus tamen; nihilo tamen ſecius.

23 *Nihilominus*, & *nihilo ſecius* conjuguntur cum *tamen*; ſed non frequenter. Cic. Fam. 4. ep. 13. *Tamen nihilominus* conficiur curis. Cæſ. B. C. l. 3. c. 17. *Nihilominus tamen* agi poſſe de compoſitione. Id. B. G. l. 4. c. 2. *Nihilo tamen ſecius* eos ſigillatim conciliavit.

CAPUT CIX.

De Adverbio NIMIRUM.

1 NImirum, ex *Nihil*, & *Mirum* factum videtur; uſurpatur pro *Certe*, *Videlicet*, *Scilicet*. Cic. 3. Tuſc. 33. *Nimirum* igitur, ut in cauſis, ſic in ægritudine, &c. Id. 1. de Div. c. 54. Hoc *nimirum* eſt illud, quod de Socrate accepimus. Id. At. 12. ep. 11. Itaque *nimirum* hoc illud eſt, quod Cæſar ſcribit in ea epiſtola. Id. 1. de Or. c. 5. Sed *nimirum* majus eſt hoc quiddam, quam homines opinantur. Id. in Brut. 21. Et *nimirum* is princeps ex Latinis iſta tractavit. Id. de Am. 15. Hæc enim eſt Tyrannorum vita *nimirum*, in qua nulla fides. *In vero, per certo.*

CA-

Digitized by Google

CAPUT CX.

De Adverbio NIMIUM.

1 NImium ſæpe adverbium eſt, idemque declarat, quod *nimis*. Cic. 5. Fin. 27. Nemo *nimium* beatus eſt. Id. 1. Cat. 5. *Nimium* diu te Imperatorem illa tua Manliana caſtra deſiderant. Id. pro Cluen. c. 46. Ne *nimium* multi pœnam capitis ſubirent, idcirco illa ſortitio comparata eſt. *Troppi*. Id. 2. Fin. 13. Quod vos interdum, vel *nimium* ſæpe dicitis. Id. 2. de Or. c. 21. Verbis efferveſcentibus, & paulo *nimium* redundantibus. *Un poco troppo*.

Nimium quantum.

2 Ni*mium quantum* eſt *Mirum quantum*. Cicer. Or. 26. Sales in dicendo *nimium quantum* valent. Id. 4. Fin. 25. Zeno dicit differre inter honeſtum & turpe *nimium quantum*, neſcio quid immenſum. *Tanto che non ſi può dir più*.

Ni*mio plus*.

3 Ni*mio plus* ſignificantius eſt, quam Ni*mium*. Ni*mio plus* te diligo. *Tanto che è troppo*. Liv. 2. c. 37. Ni*mio plus* quam velim, noſtrorum ingenia ſunt mobilia.

CAPUT CXI.

De Conjunctione NISI, & NI.

1 NIſi proprie eſt *Si non*. Cicer. pro Cluen. c. 2. Nomen judicium amit-

mittemus, *niſi* ex ipſis cauſis judicabimus. Id. At. 8. ep. 7. *Niſi* me omnia fallunt.

Niſi pro *Dumtaxat*.

2 *Niſi* pro *dumtaxat* aliquando adhibetur. Cic. pro Roſc. Am. c. 35. *Niſi* hoc video, Capitonem in his bonis eſſe ſocium. Plaut. Epid. a. 2. ſc. 2. *Niſi* ea, quæ vis, volo.

Niſi pro *Præter*, vel *Præterquam*, vel *Veruntamen*.

3 Interdum pro *præter* uſurpatur. Cicer. de Am. 5. Negant enim quemquam virum bonum eſſe, *niſi* ſapientem. Id. 1. Tuſc. 31. Quid tum agimus, *niſi* animum ad ſe ipſum vocamus? *Che facciamo altro, che chiamar l' animo a ſe ſteſſo?* Id. l. 13. ep. 74. De te nihil poſſum judicare, *niſi* illud mihi certe perſuadeo. *Se non che*. Id. de Am. 5. Sed hoc primum ſentio, *niſi* in bonis amicitiam eſſe non poſſe. *Fuor che ne' buoni*. Cic. Att. 11. ep. 6. Omnino hæc eodem modo ex hac parte fiunt, *niſi* quod illud erat infinitum.

Niſi quod.

4 Cic. l. 13. ep. 1. Cum Patrone Epicureo mihi omnia communia ſunt, *niſi quod* in Philoſophia vehementer ab eo diſſentio. Id. Att. 2. ep. 1. Hoc me delectat, *niſi quod*, &c. Id. in Or. 25. Hunc, *niſi quod* ſolum, cæteroquin recte quidam vocant Atticum.

N*iſi ut*, *niſi ne*, *niſi ut ne*.

5 Cic. pro Cæl. c. 13. Quid eſt aliud quod

quod nos patroni facere debeamus, *niſi ut* eos, qui inſectantur, repellamus? Id. 4. Acad. 2. Non aliud quidquam videndum eſt nobis, *niſi ne* quid privatis, &c. Id. At. 13. ep. 20. Quicquam ne me putas curare, *niſi ut* ei *ne* deſim?

Niſi ſi, pro Niſi.

6 *Nisi* interdum adſciſcit *Si* elegantiæ cauſa. Ter. And. 1. 5. *Niſi si*, id quod ſuſpicor, aliquid monſtri alunt. Id. Adelph. 4. 3. *Nisi si* me in illo credidiſti eſſe hominum numero. *Se già*. Cic. 2. de Or. c. 58. Miſeros illudi nolunt Rhetores, *nisi si* ſe forte jactant. *Se però*.

Nisi quis, Nisi si quis.

7 Pro *Nisi aliquis*, *Nisi quis*, vel *Nisi si quis* eleganter dicitur. Cicer. Att. 1. ep. 13. *Nisi quis* nos Deus reſpexerit. Id. in Brut. 13. *Nisi quid* de Epaminonda ſuſpicari licet. Id. 2. Cat. c. 4. *Nisi* vero *si quis* eſt, qui Catilinæ ſimiles cum Gatilina ſentire non putet. Id. Att. 2. ep. 3. *Nisi si quid* erit, &c. *Se però non ci ſarà qualche coſa, ec.*

Non nisi; Nisi non.

8 Plaut. Amph. *Non* loquar, *nisi* pace facta. Cic. l. 1. ep. 1. Quoniam tu *nisi* perfecta re, de me *non* conquieſti. Cæſ. l. 3. de B. C. c. 87. Juravit ſe, *nisi* victorem in caſtra *non* rediturum. *Non prima, che*.

Admonitio.

9 Adverte duas haſce particulas non inveniri ſimul conjunctas apud elegantiſ-

tiſſimos ſcriptores. Inveniuntur tamen apud alios. Celſ. l. 6. c. 1. *Non niſi* in ſingulis partibus. Quintil. l. 10. c. 1. *Non niſi* optimus quiſque legendus eſt. Plin. l. 4. ep. 13. Eam pecuniam *non niſi* dignus accipiat.

Niſi forte; & Niſi *vero*.

10 *Niſi forte*, & *niſi vero* in principiis fere Ironiæ ſerviunt. Cicer. de Fat. *Niſi forte* volumus Epicureorum opinionem ſequi. *Se già noi non vogliamo*. Id. pro Mil. c. 3. *Niſi vero* exiſtimamus dementem P. Africanum fuiſſe, qui, &c. Id. pro Sul. c. 9. *Niſi vero* paucos fuiſſe arbitramini qui, &c. *Se però voi non penſate, ec.*

N*i* pro N*iſi*.

11 N*i* pro *niſi* uſurpatur, ſed non frequenter extra carminis neceſſitatem. Cic. 1. De Nat. Deor. Hoc *ni* ita eſſet, cur non geſtiret &c. Id. Fam. 7. ep. 13. Moriar, *ni* puto, &c.

CAPUT CXII.

De particula Non.

Non at, *Non ſed*, *Non verum*.

1 NOn aſsumit ſæpe *At*, *Sed*, *Verum*. Cic. pro Plan. c. 28. *Non* valuit rebus iiſdem, quibus forte nonnulli, *at* valuit aſſiduitate, at valuit obſervandis amicis, valuit liberalitate. Id. l. 1. ep. 9. Tantum dicam, *non* mihi exercitum, *ſed* duces defuiſſe. Id. 6.

Ver.

Ver. 3. Erant præterea duo ſigna *non* maxima, *verum* eximia venuſtate.

2 Interdum additur *Certe*, aut *Tamen* l. Cic. Att. 9 ep. 9. Tum poterimus deliberare, *non* quidem integra re, *ſed certe* minus fracta. Id. 1. Off. 31. Tenenda ſunt ſua cuique *non* vitioſa, *ſed tamen* propria. *Non già difettoſe ma però.*

Non etiam.

3 Alias adſciſcit *Etiam*. Cicer. in Or. 71. Sed ejuſmodi tamen infantia, ut ea qui utantur, *non* ſtulti homines haberi poſſint, *etiam* plerumque prudentes. *Anzi d' avantaggio.*

Non dico, *ſed*; *non dicam*, *ſed*
non dico, *verum*.

4 Cic. l. 11. ep. 17. Magna ſunt ejus in me *non dico* Efficia, *ſed* merita. Id. pro Sext. 20. Depugnarem cum ſummo *non dicam* exitio, *ſed* periculo certe veſtro. Id. pro Cæſ. 13. *Non dico* inuſitatum, *verum* omnino inauditum.

Non quin; pro *non quod non*.

5 Cicer. l. 16. ep. 24. *Non quin* conſiderem diligentiæ tuæ, ſed rei me magnitudo movebat. *Non ch' io non mi fidaſſi.* Id. ad Quin. Fr. l. 1. ep. 1. *Non quin* poſſint multi eſſe provinciales viri boni, ſed hoc, &c.

Non quin, *ſed quia*, vel *ſed quod*.

6 Cicer. At. 7. ep. ult. *Non quin* rectum eſſet, *ſed quia* multo rectius fuit, &c. Id. l. 4. ep. 7. *Non quin* ab eo ipſe diſſentiam, *ſed quod* ea te ſapientia eſſe judicem, ut, &c. *Non perchè io sia* di

di diverſo parere, ma perchè ec.

Non quod ſed quod; vel *ſed quia*.

7 Cic. in Or. 39. *Non quod* ſola exornent, *ſed quod* excellant. Id. 2. de Or. 75. In quo ego *non quod* libenter male audiam, *ſed quia* cauſam non libenter relinquo, &c.

Non quo, ſed; *Non quo, ſed tamen*.

8 *Non quo* ſæpe uſurpatur pro *Non quod*, inſequente *Sed*, vel *ſed tamen*. Cic. Att. l. 16. ep. 15. *Non quo* ea ſit mihi quicquam carius, aut eſſe debeat, *ſed* deſperatis, &c. *Non perchè*. Id. in Brut. c. 21. *Non quo* illa Lælii quicquam ſit dulcius, aut, &c. *ſed* multo *tamen* vetuſtior, & horridior ille, quam Scipio.

Non quo, ſed quod, ſed quia; *verum quia*.

9 Etiam ſequente *Quod*, vel *Quia*. Cic. Fam. 6. ep. 4. *Non quo* ego certo ſcirem, *ſed quod* non difficilis erat conjectura. Id. Fam. 12. ep. 17. *Non quo* de tua conſtantia dubitem, *ſed quia* mos eſt ita rogandi, rogo. *Non che, ma perchè*. Id. pro Cæc. c. 20. *Non quo* idem ſit ſervulus unus, quod familia: *verum quia*, non quibus verbis quidque dicatur, quæritur, ſed que res agatur. *Non perchè sia, ec.* Sed al. leg. *quod*. Conſule etiam cap. CLXII. n. 8 9.

Non si, propterea, vel *idcirco*, vel *ideo*.

10 Cic. Top. 16. *Non* enim *si* ſine patribus filii eſſe non poſſunt, *propterea* &c. Id. 2. de Or. 40. *Non ſi* Opimium defendiſti, Carbo, *idcirco* te iſti civem

 bo-

bonum putabant. *Non però ec.* Id. pro Cœl. c. 9. *Non ſi* cauſa juſta eſt, *ideo* vobis quoque &c.

Non modo, ſed; ſed vix; ſed etiam; verum etiam.

11 *Non modo*, & *neque modo* adſciſcit *ſed*; *Sed vix*; *Sed etiam*; *Verum etiam.* Cicer. poſt red. in Sen. 4. Ii me duo *non modo* deſeruerunt, *ſed* prodiderunt. Id. l. 4. ep. 1. Itaque mihi venire in mentem nihil poteſt, *non modo* quod ſperem, *ſed vix* jam, quod audeam optare. Id. de Sen. 11. Tenebat *non modo* auctoritatem, *ſed etiam* imperium in ſuos. Id. l. 16. ep. 6. *Non modo* dignitas nulla erat, *ſed etiam* ſumma deformitas. Id. pro Mil. 1. *Neque* auxilium *modo*, *verum etiam* præſidium pollicentur.

Non ſolum, ſed; ſed etiam; ſed quoque; verum etiam.

12 *Non ſolum* jungitur cum *Sed*, *ſed etiam*, *Sed quoque*, *Verum etiam*. Cicer. l. 1. ep. 6. Qui omnibus negotiis *non* interfuit *ſolum*, *ſed* præfuit. Id. de Am. 15. *Non ſolum* fortuna cæca eſt, *ſed* eos *etiam* plerumque efficit cæcos, quos complexa eſt. Id. pro Cæcin. Dixi *non ſolum* re, & ſententia, *ſed* verbis *quoque*. Id. 1. de Nat. Deor. 22. *Non* Poeta *ſolum* ſuavis, *verum etiam* cæteroquin doctus. Id. l. 4. ep. 3. *Neque* id *ſolum* mea ſponte, *ſed* multo *etiam* magis, monente, & denunciante te.

Non tantum.

13 *Non tantum* pro *non modo*, vel *non ſo-*

Solum eaſdem regit particulas, eodemque modo conſtruitur; ſed non eſt ęque familiare elegantiſſimis Scriptoribus.

Non modo non, ſed; ſed etiam; verum etiam.

14 *Non modo non* junctum cum *Sed*, *ſed etiam*, *Verum etiam* idem eſt, quod *Tantum abeſt ut*. Cicer. poſt red. in Sen. 15. *Non modo* a Senatu *non* eſt reſtitutus, *ſed* reditu ſuo Senatum pene delevit. Id. Att. 3. ep. 15. Dies *non modo non* levat luctum hunc, *ſed etiam* auget. Id. Att. l. 16. ep. 7. Tu id *non modo non* prohibebas, *verum etiam* approbabas.

Admonitio.

15 Videndum, ne temere altera negatio, cum requiritur, omittatur. Neque enim recte diceretur: Tu id *non modo* prohibebas, *verum etiam* approbabas; & alia eodem modo.

Non modo, ſed ne quidem, pro *Non dico.*

16 *Non modo* pro *non dico* interdum aſſumit *Sed ne quidem*. Cic. l. 1. ep. 9. *Non modo* dignitatis, *ſed ne* libertatis *quidem* partem reliquit. Id. l. 1. ep. 8. Nullam partem tuorum meritorum *non modo* referenda, *ſed ne* cogitanda *quidem* gratia conſequi poſſum. Id. At. 15. ep. 26. Nec quicquam poſthac, *non modo* tantum, *ſed ne* tantulum *quidem* præterieris. *Non dico tanto, ma nè pur tantino.*

Non modo non, ſed ne quidem.

17 *Non modo non, ſed ne quidem* uſur-

 pari

pari ſolet pro *Tantum abeſt*. Cic. l. 10. ep. 10. Cujus rei *non modo non* præteriit tempus, *ſed ne* maturum *quidem* etiam nunc meo judicio fuit. Id. l. 13. ep. 29. *Non modo* ut *non* præeſſet ulli negotio, *ſed* etiam *ut ne* intereſſet *quidem*.

Non modo pro *Non modo non*.

18 Interdum *Non modo*, ut Paul. Manut. obſervavit lib. 1. ep. Fam. ep. 9. uſurpatur pro *Non modo non*. Cic. l. 10. ep. 7. Regnum *non modo* Romano homini, ſed ne Perſæ quidem tolerabile. Id. At. 11. ep. 22. Mihi *non modo* iraſci, graviſſima injuria accepta, ſed ne dolere quidem impune licet.

Non modo poſtpoſitum pro *nedum*, aut *ne dicam*.

19 Interdum *Non modo* ſubjicitur pro *Nedum*. Cic. 2. Phil. 41. Quos clientes nemo habere velit, *non modo* eſſe eorum quicliens. Id. At. 14. ep. 19. Ne licere quidem, *non modo* non libere. Id. At. l. 8. ep. 16. Nihil prætermiſſum eſt, quod non haberet ſapientem excuſationem, *non modo* probabilem. *Non che*.

20 Alias pro *ne dicam*. Cic. l. 2. ep. 19. Magis hercule, quam vellem, *non modo* quam putaram. Id. l. 4. ep. 14. Secundas etiam res, *non modo* adverſas pertimeſcebam. *Per non dire*.

Non ſolum poſtpoſitum.

21 *Non ſolum* interdum ſubjicitur, item ut *non modo* pro *ne dicam*. Cic. l. 12. ep. ult. Vultus ſuos mihi expreſſit omnes, *non ſolum* animum, ac verba protulit.

Id.

Id. *l.* 2. ep. 21. Ut ipſe etiam ſibi, *non* iis *ſolum*, qui aderant, diſplicebat.

Non poſſum quin; non poſſum facere quin.

22 Cic. 2. de orat. c. 10. *Non poſſum quin* exclamem. *Non poſſò a meno di non eſclamare*. Id. Fam. 6. ep. 14. *Facere non potui quin* tibi ſententiam declararem meam.

CAPUT CXIII.

De Adverbio NONDUM.

1 NOndum ſignificat *adbuc non*, & aliquando aſſumit *cum*, aliquando *ſed*. Cic. pro Roſc. Am. c. 34. *Nondum* lucebat, *cum* Ameriæ ſcitum eſt. *Non ancora, quando*. Id. pro Seſtio c. 33. Reſpiraſſe homines videbantur *nondum* re, *ſed* ſpe Reip. recuperandæ.

CAPUT CXIV.

De Pronomine NULLUS.

1 NUllus, dictus quaſi *non ullus*, latius patet, quam *nemo*. Quippe *nemo* de hominibus tantum dicitur; *nullus, nulla, nullum* de rebus omnibus.

Nullus pro *Non*.

2 *Nullus* interdum pro *non* uſurpatur. Teren. Eun. Memini, tametſi *nullus* moneas. *Quantunque tu non me lo ricordi*. Cic. At. 11. ep. 22. Philotimus non

modo *nullus* venit, ſed ne per litteras quidem, aut per nuncium certiorem me fecit, ideſt nondum venit. *Non ſolamente non è mai comparſo*. Id. 1. de Or. cap. 9. Quod niſi feciſſet, rempub. quam nunc vix tenemus, jamdiu *nullam* haberemus. Id. 1. Tuſc. 6. Miſeri ob id ipſum, quia *nulli* ſunt. *Perchè non ſono*.

Nullus pro *nullius momenti*.

3 Alias N*ullus* eſt N*ullius momenti*. Cic. l. 7. ep. 3. Ex eo tempore vir ille ſummus, Imperator *nullus* fuit. N*on fu Imperador d' alcun valore*. Id. At. 14. ep. 13. Ad miſeram, ſeu *nullam* potius remp. Id. 2. de Leg. 6. Igitur Tutias, & Apulejas leges *nullas* putas? *Penſi, che non vagliano?*

N*ullus*, *niſi*; *extra*; *præter*; *præterquam*.

4 Jungitur ſæpe N*ullus* cum N*iſi*, *Extra*, *Præter*, *præterquam*. Cicer. l. 5. ep. 5. Statueram *nullas* tibi litteras mittere, *niſi* commendatitias. *Di non ti mandar' altre lettere, che di raccomandazione*. Id. in Or. c. 56. N*ullus* eſt igitur numerus, *extra* poeticos. *Fuor de' poeteci*. Id. At. l. 5. ep. 3. Ad quas litteras tibi reſcribi velis, neſcio; *nullas* enim acceperam *præter* eas, &c. Id. Fam. 3. ep. 7. N*ullas* iis, *præterquam* ad te, & ad Brutum dedi litteras.

N*ullus*, *quin*; *qui non*; *in quo*.

5 Cic. At. l. 1. ep. 1. Dies fere *nullus* eſt, *quin* hic Satyrus domum meam ventitet. N*on è quaſi mai giorno, che non venga*.

Digitized by Google

ga. Id. At. l. 7. ep. 15. N*ullum* intermiſi diem, *quin*, &c. Id. l. 2. ep. 16. N*ulla* eſt acerbitas, *quæ non* omnibus impendere videatur. Id. de Prov. Conſ. N*ullum* bellum civile fuit, *in quo*, &c. N*on v' è nata guerra*, *ec.*

N*ullus unus*.

6 N*ullus unus* eandem vim habet, ac *nemo unus*, hoc eſt vehementer negat. Cic. de Prov. Conſ. c. 4. *Unum* ſignum Bizantii ex maximo numero *nullum* haberent. N*iuno affatto*. Id. in Brut. c. 59. N*ulla* re *una* magis oratorem commendari, quam verborum ſplendore.

N*onnullus* pro *quidam*.

7 Cic. Fam. 3. ep. 8. Tua tamen culpa *nonnulla* eſt. Id. Agr. 2. c. 1. N*onnulli* aliquando digni majorum loco reperiuntur.

CAPUT CXV.

De Conjunctione NUNC.

N*unc cum*; N*unc dum*; N*unc quando*.

1 N*Unc* ſæpe adſciſcit *Cum*; aut *Dum*; aut *Quando*. Teren. Heaut. N*unc cum* ſine magno detrimento non poteſt haberi. *Ora che*. Id. Adelph. Sineres *nunc* facere, *dum* per ætatem libet. Cic. l. 18. ep. 56. N*unc quando* mihi ab amico officioſiſſimo tantum oneris imponitur.

N*unc tum*; N*unc olim*; N*unc quondam*.

2 Alias aſſumit *Tum*, aut *Olim*, aut

Quondam. Cic. l. 6. ep. 1. Tu illum animum *nunc* adhibe, quæſo, quo me *tum* oportere eſſe cenſebas. Teren. Heaut. 2. 1. Ex ſua libidine moderantur patres, quæ eſt *nunc*, non quæ *olim* fuit. Cic. 1. Or. 42. Quæ ſunt concluſa *nunc* artibus, diſperſa & diſſipata *quondam* fuerunt.

Nunc pro *Modo*.

3 Interdum uſurpatur pro *modo*. Cic. At. l. 1. *Nunc* reus erat apud Craſſum divitem Vectius de vi. Id. in Brut. Vidi nuper, & *nunc* videbam de ea re. *Par ora*.

Nunc jam.

4 *Nunc jam*. Cicer. l. 12. ep. 12. *Nunc jam* ſum expeditus. *Già ormai ſono sbrigato*. Id. 6. Ver. Patior non moleſte, Judices, eam vitam, quæ mihi ſua ſponte ante jucunda fuerit, *nunc jam* mea lege, & conditione neceſſariam futuram. *Ormai*.

Nunc vero poſt *Si*.

5 *Nunc vero* ſubjici ſolet in comparatione rei fictæ, augendi gratia. Cic. pro Font. c. 11. *Si* M. Fontejum, Jud. in cauſa deficerent omnia, tamen eſſet vobis magnopere providendum, &c. *nunc vero*, cum lædat nemo bonus, &c. Idem 7. Ver. 67. *Si* hoc non apud cives Roman. &c. ſed ad ſaxa, & ſolitudines conqueri, ac deplorare vellem, tamen, &c. *nunc vero*, cum loquar apud Senatores pop. Rom. &c. *Ma ora ch' io parlo*.

Digitized by Google

Nunc in tranſitionibus.

6 *Nunc* aliquando tranſitioni ſervit. Cic. Fam. 15. ep. 21. *Nunc* ad epiſtolam venio, &c. Idem ad Attic. l. 5. ep. 21. Habes conſilia noſtra; *nunc* cognoſce de Bruto.

Nunc primum; Nunc demum; Nunc denique.

7 Cic. Verr. 4. c. 8. *Nunc primum* hoc aures tuæ crimen accipiunt. Idem Attic. 16. epiſt. 3. *Nunc demum* reſcribo his litteris, quas mihi miſiſti. Id. de Prov. Conſ. c. 13. *Nunc denique* eſt perfectum, ut &c.

CAPUT CXVI.

De Conjunctione NUM.

Num cum interrogatione. *Num ne.*

1 NUm interrogationi plerumque ſervit, & tum initio ponitur, tum ſubjicitur. Cic. 2. Acad. 16. *Num* cenſes Ennium dixiſſe? *Penſi tu forſe?* Idem 1. de Orat. 9. In Numa Pompilio ~~*num*~~ quod eloquentiæ veſtigium apparet? Idem 1. Cat. 6. Interrogas me, *num* in exilium? non jubeo.

2 Interdum adſciſcit *ne* vehementius interrogandi gratia. Cic. 6. de Rep. 4. *Num ne* aſpicis, quo in templo verſeris? Id. 1. de Nat. Deor. 31. Deum ipſum *num ne* vidiſti? *Dimmi, hai tu mai veduto Dio?*

Digitized by Google

Num quis, Num quæ, Num quod, Num quid.

3 *Num* ſæpe jungitur cum pronomine *Quis*, *Quæ*, *Quod*. Terent. Eun. 3. 5. *Num quis* hic eſt? nemo eſt. Cic. At. 13. epiſt. 8. *Num quis* fundus in agro Nolano venalis ſit. *Se vi è qualche podere da vendere*. Id. pro Dejot. c. 7. *Num quæ* trepidatio? *Num qui* tumultus? *num quid*, niſi moderate? Id. 2. Acad. *Num quid* horum probat noſter Antiochus? *Ecci coſa di queſte?*

Num quid vis, diſcedentis.

4 *Num quid vis* interrogatio erat in diſceſſu uſitata. Terent. Eun. 2. 3. Hæc dum dicit, abiit hora: rogo *num quid velit*. Cic. Att. l. 6. epiſt. 3. Neque, cum poſtea in caſtra veniſſet, atque inde diſcederet, *num quid vellem*, rogavit. Id. Att. l. 5. ep. 2. Cum me ſpectans e ſua villa, *num quid vellem*, rogaſſet. *Avendo pigliato commiato da me*. Idem ad Q. Fr. l. 2. ep. 2. Te puto ſæpe habere, qui, *num quid* Romam *velis*, quærant. *Se tu vuoi niente per Roma*.

Num quid nam.

5 *Num quid nam* vehementius interrogat. Ter. Eun. 2. 2. *Numquid nam* hic, quod nolis, vides? *Or vedi tu coſa qui, che non ti piaccia?* Cic. 2. de Or. c. 3. *Num quid nam*, inquit, novi? *Bene, v'è qualche coſa di nuovo?* Id. Partit. 7. *Numquid nam* de Oratore ipſo reſtat? *Reſtavi forſe niente?*

Numquid præterea?

6 *Numquid præterea* ad extremum urgentis eſt. Cic. pro Quin. cap. 13. *Numquid*

præ-

Digitized by Google

præterea? Bene, c' è altro mai? Ecci mai altro?

Numquid pro *num*.

7 *Numquid* pro ſimplici *num* eleganter uſurpatur. Cic. 2. de leg. c. 2. *Numquid* vos duas habetis patrias?

Num quando pro *num aliquando*.

8 Cic. in Vatin. c. 6. Quæro, *num quando* tibi moram attulerit Senatus.

CAPUT CXVII.

De Conjunctione NUMQUAM.

Numquam dum.

1 TErent. Adelph. 2. ſc. 1. *Numquam, dum* ego adero, hic te tanget. *Non ti toccherà mai coſtui, ſinchè io sarò preſente*.

Numquam ni, vel *niſi*.

2 Liv. l. 2. c. 28. *Numquam* unum militem habituros, *ni* præſtaretur fides publica, &c. Cic. At. l. 2. ep. 17. *Numquam*, huc veniſſent, *niſi* ad alias res peſtiferas ſibi aditum compararent. Id. Att. l. 6. ep. 6. *Numquam niſi* honorificentiſſime Pompejum appellat.

Numquam, quin.

3 Cic. l. 2. ep. 10. Equidem *numquam* domum miſi unam epiſtolam, *quin* eſſet ad te altera. *Io per me non mai ſcriſſi una lettera a caſa, che non ve ne foſſe un' altra per te*. Ter. Adelph. 3. 1. *Numquam* unum intermittit diem, *quin* ſemper veniat. *Non laſcia pur mai un giorno, che non venga*.

Numquam ſed.

4 *Numquam* recipit aliquando particulam *ſed* ſibi adverſantem. Cicer. Fam. 3. ep. 8. Hos ego ſermones laceſſivi *numquam*, *ſed* non valde repreſſi.

Nonnumquam.

5 *Nonnumquam* ponitur pro *interdum*. Cic. 1. Divinat. c. 14. Conjectura fallit fortaſſe *nonnumquam*, *ſed* tamen ad veritatem ſæpiſſime dirigit.

CAPUT CXVIII.

De Adverbio NUSQUAM.

1 NUſquam eſt *nullo in loco*. Terent. Eun. 4. 3. Ille autem bonus vir *nuſquam* apparet. *Non compariſce in luogo alcuno*. Cic. 1. Tuſc. 6. Ego vero *nuſquam* eſſe illos puto. Idem de Sen. 22. Nolite arbitrari, me, cum a vobis diſceſſero, aut *nuſquam*, aut nullum fore. Idem 1. de Leg. c. 15. Sive eſt illa ſcripta uſpiam, ſive *nuſquam*. *In niun luogo*. Οὐδαμῆ.

Nuſquam, niſi.

2 Cic. ep. ad Brut. 10. Spes libertatis *nuſquam*, *niſi* in veſtrorum caſtrorum præſidiis eſt. Id. 1. Acad. Scientiam *nusquam* eſſe cenſebant, *niſi* in animi notionibus.

Nuſquam alibi.

3 Liv. l. 39. c. 38. Bellum, *nuſquam alibi* erat. Id. l. 43. c. 9. *Nusquam alibi*, quam in Macedonia, bellum erat.

Digitized by Google

Admonitio.

4 Quidam pro *nuſquam* ſolent adhibere *nuſpiam*: Sed hoc vel nullius eſt, vel ſolius Gellii l. 5. c. 4. ſi modo editiones quædam hujus Auctoris probandæ ſunt.

Alii amant *nullibi*, quod ab uno Vitruvio uſurpatum eſt lib. 7. cap. 1. ideoque vitandum.

CAPUT CXIX.

De interjectione O.

1 O Non ſolum vocantis eſt, ſed etiam appellantis. Cic. Attic. l. 14. ep. 12. *O* mi Attice, vereor, ne, &c. Idem l. 10. ep. 26. *O* mi Furni, quam tu cauſam tuam non noſti!

O, admirantis & prædicantis.

2 Sæpe ſervit exclamationi, quæ non unius eſt modi. Nonnunquam enim admirantis eſt, & prædicantis. Cic. 5. Ver. 76. *O* conſuetudo peccandi, quantam habes jucunditatem in improbis, & audacibus! Id. pro Mil. c. 38. *O* terram beatam, quæ illum exceperit!

O, indignantis, ac deteſtantis.

3 Interdum indignantis. Cicer. 2. Phil. 2. *O* incredibilem audaciam, *o* impudentiam prædicandam. Idem At. 8. ep. 8. O rem turpem, & ea re miſeram. Idem ibid. *O* rem lugubrem! itaque intercludor dolore. Idem 1. Cat. 1. *O* tempora, *O* mores.

O, Dolentis.

4 Alias dolentis. Cic. l. 14. ep. 4. O me

me perditum : Idem 7. Ver. 38. *O* ſpectaculum miſerum, atque acerbum.

O, exultantis, aut lætantis.

5 Aliquando gaudio exultantis : Cic. 14. Phil. 10. *O* ſolem ipſum beatiſſimum, qui fugientem vidit Antonium. Ter. And. 1. ſc. 1. *O* factum bene, beaſti me. Cic. At. l. 12. ep. 4. O gratas tuas mihi, jucundaſque litteras.

O, optantis.

6 Alias optantis. Cic. 2. Cat. 4. O fortunatam rempub. ſi quidem hanc ſentinam ejecerit. Virg. Æn. 8. v. 560. O mihi præteritos referat ſi Jupiter annos.

O, implorantis.

7 Non raro implorantis, Cic. 7. Ver. 63. O nomen dulce libertatis! O jus eximium noſtræ civitatis! O lex Porcia, legeſque Semproniæ!

O, execrantis.

8 Quandoque execrantis. Cic. 11. Phil. 4. O multo miſerior Dolabella, quam ille ipſe, quem tu miſerrimum eſſe voluiſti. Id. 3. Ver. c. 15. O ſcelus, *o* portentum in ultimas terras aſportandum.

O, irridentis.

9 Denique interdum irridentis. Cic. 3. Phil. 11. O præclarum cuſtodem ovium, ut ajunt, lupum. Id. 6. Ver. 4. O dii immortales, præclaram defenſionem. Id. 2. Ver. c. 14. O commemoranda judicia, pæclaramque exiſtimationem noſtri ordinis.

CA-

CAPUT CXX.

De Præpoſitione OB.

Ob pro *propter*.

1 OB ſæpe eſt *propter*: ſignificat autem, tum cauſam efficientem, tum finem. Cic. pro Marc. c. 6. Pœnas a populo Rom. *ob* aliquod delictum expetiverunt. Id. pro Font. 8. *Ob* aliquod emolumentum ſuum, ſi qui aliquid cupidius dicere viderentur. Id. 4. Ver. 32. Quanto illud flagitioſius, eum, a quo, *ob* abſolvendum, pecuniam acceperis, condemnare?

Ob, pro *Ante*.

2 Interdum eſt *Ante*. Cic. pro Rab. Poſt. 14. *Ob* oculos mihi ſæpe mors verſata eſt. Id. pro Sext. c. 21. Mihi *ob* oculos exilium verſatur. *Negli occhi. Dinanzi agli occhi*.

CAPUT CXXI.

De Adverbio OLIM.

1 OLim ſæpe aſſumit *Cum*. Teren. And. 5. ſc. 3. *Olim* iſtuc, *olim*, *cum* ita animum induxiſti tuum. Cic. At. l. 12. ep. 38. Si ullæ eſſent neceſſariæ litteræ, ut erant *olim*, *cum* brevioribus diebus, tamen reſpondebat tempori tabellarii.

Olim nunc, *Olim tum*.

2 Alias *Nunc*, vel *Tum*. Cic. l. 15.

ep. 4.

Digitized by Google

ep. 4. Eum honorem neglectum a me *olim*, *nunc* mihi expetendum puto. Teren. Phorm. 5. ſc. 8. *Olim*, cum honeſte potuit, *tum* non eſt data: nunc viduam extrudi, turpe eſt.

Admonitio.

3 *Olim* omnium horarum adverbium appellat Taubmannus: ſed tamen illud elegantiſſimi Scriptores nunquam præſenti, aut futuro tempori tribuunt in ſoluta oratione.

CAPUT CXXII.

De Pronomine OMNIS.

1 OMnis ſæpe uſurpatur pro *Totus*. Cic. pro Cluen. c. 6. Sanguinem *omnem* profundere mater cupit. Id. 2. de Nat. Deor. cap. 9. Vim vitalem per *omnem* mundum pertinentem. Id. 2. Tuſc. 23. In profunda voce *omne* corpus intenditur. Id. in Brut. c. 92. *Omni* huic ſermoni propoſitum eſt.

Omnis pro *quicumque*.

2 Alias pro *Quicumque*. Cic. pro Roſc. Am. c. 27. Non *omnem* frugem, neque arborem in *omni* agro reperire poſſis. Id. 1. de Nat. Deor. c. 10. *Omne*, quod ortum eſt, mortalitas conſequitur.

Omnis per Traductionem iteratum.

3 Eleganter *Omnis* per Traductionem iteratur. Virg 1. Georg. Non *omnis* fert *omnia* tellus Idem Ecl. 4. Non *omnia* poſſumus *omnes*. Cic. in Orat. 1.

Par

Par eſt *omnes omnia* experiri.

4 Sæpe valet hæc Traductio ad breviter amplificandum. Cic. pro Rab. Perd. 7. *Omnes omnium* ordinum homines. Id. 5. Tuſc. 32. *Omnes* Philoſophi *omnium* diſciplinarum. Id. At. l. 2. ep. 10. *Omnia omnium* miſeriarum pleniſſima.

Omnis abundat.

5 *Omnis* aliquando additur per pleonaſmum, nihilque ſignificat; ut cum dicimus, *plerique omnes* Attico more: dicunt enim Attici πλείονες πάντες. Nepos in Eum. cap. 21. Cum *plerique omnes* perturbati admirarentur. Teren. Heaut. a. 4. ſc. 7. Dixi *pleraque omnia*.

Omnis quicunque.

6 Conjungitur ſæpe cum *quicunque*. Cicer. 2. de orat. c. 11. *Omnia*, *quæcunque* loquimur. Id. 1. Tuſc. c. 5. *Omnes*, *quicunque* nati ſunt.

CAPUT CXXIII.

De Adverbio OMNINO.

Omnino, in numero.

1 OMnino ab *Omnis* dictum, ſæpe refertur ad numerum. Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 1. *Omnino* ad *ducentos*. *In tutto*. Id. pro Cluen. c. 28. *Quinque omnino* fuerunt, qui illum abſolverunt. *In tutto*.

Omnino pro *prorſus*.

2 Sæpe *Omnino* eſt *prorſus*, *quaſi*, *omni ex parte*. Cic. de Sen. 12. Epulabar cum

cum ſodalibus *omnino* modice. *Moderatamente affatto*. Id. 1. Off. 20. *Omnino* fortis animus, & magnus duabus rebus maxime cernitur. *In fatti*. *In ſomma*.

Omnino cum *Aut certe*, *Aut magna ex parte*; *Nequaquam*.

3 Aſſumit autem *Aut certe*, vel *Aut magna ex parte*, vel *Nequaquam*, aut aliquid ejuſmodi. Cic. 1. Tuſc. 1. *Omnino, aut magna ex parte* liberatus. *Del tutto, ovvero in gran parte*. Id. pro Balb. c. 19. *Omnino, aut certe* facilius labore alicujus, ac ſtudio quædam conſequi. Id. de Am. 19. Q. vero Maximum fratrem, virum egregium, *omnino* ſibi *nequaquam* parem. *Segnalato affatto, ma non già ſuo pari*.

Omnino pro *Ullo modo*.

4 Sæpe etiam uſurpatur pro *Ullo modo*, nimirum cum additur negatio aut aperta, aut occulta. Cic. 7. Ver. 7. Is *omnino* ſervus in illa familia *non* erat. *Non ſi trovava per immaginazione*. Id. l. 1. ep. 5. *Ne* quis *omnino* regem reduceret. *Che niun affatto*.

Omnino cum *non*, *nihil*, *vix*, *nunquam*, & *nuſquam*.

5 Jungitur autem *Omnino* pro *Ullo modo* cum *Non*, *Nihil*, *Vix*, *Nunquam*, & *Nuſquam*. Cic. 2. de Or. 14. Poetas *omnino non* onor attingere. *In modo alcuno*. Id. 1. Tuſc. 3. Ut non multum, aut *nihil omnino* Græcis cederetur. Id. At. 3. ep. 23. *Vix*, aut *omnino non* poſſe fieri. *Totalmente eſſer impoſſibile*. Id. de Am. 6. Hæc autem

tem omittamus, quæ *omnino nuſquam* reperiuntur. Id. 2. de Or. c. 13. Theopompus, & Ephorus *omnino* cauſas *numquam* attigerunt. *Non mai per miracolo*.

Omnino *pro* Nimirum.

6 Interdum *Omnino* idem eſt, quod *Nimirum*, quia omni ex parte res affirmatur. Cic. de Am. 26. *Omnino* eſt amans ſui virtus. *In fatti*. Id. 4. Ver. 61. *Omnino* præclare tu habes. *Ti ſo dire, che tu ſtai freſco*. Id. 1. Off. 25. Miſerrima eſt *omnino* ambitio, honorumque contentio. *Infeliciſſima per certo*.

Omnino *pro* Tandem.

7 Cic. pro Marc. c. 9. Quid enim eſt *omnino* hoc ipſum diu, in quo eſt aliquid extremum? *Che mai è?*

Omnino *junctum cum* omnis.

8 *Omnino* junctum cum *Omnis* gravem eque,ac brevem amplificationem continet. Cic. de Am. 21. *Omnino omnium* horum vitiorum atque incommodorum una cautio eſt. *In ſomma*. Id. 2. de Or. 1. *Omnino omnis* eruditionis expers. *Ignorante affatto*. Id. At. l. 5. ep. 13. *Omnino omnia* ſe facturum recipit. *In ogni modo*

CAPUT CXXIV.

De nomine, PAR.

P*Ar*, *Æqualis* proprie eſt, ac ſæpe abſolute ponitur. Cic. 1.de Nat. Deor. c. 10. Cui celeritati *par* nulla ne cogitari quidem poteſt. Id. l. 4. ep. 9. Aut *par*, aut certe proximus ſum illi. Idem pro Balb. c. 1. Ingenium minime voluntati *par*.

Ad-

Admonitio.

2 Quoties ætas, tempuſque ſpectatur, non *par alicui*, aut *alicujus*, niſi addatur *Ætate*, *Annis*, aut aliquid hujuſmodi, ſed *Æqualis* dici ſolet.

Par atque unus.

3 Duo hæc nomina aliquando junguntur ad majorem ſententiæ vim. Cic. 2. de orat. c. 52. *Par atque una* ratio eſt ſpei, lætitiæ, moleſtiæ. Id. pro Syll. c. 2. Intelligis judicium meum, & horum *par atque unum* fuiſſe.

Par cum.

4 Nonnumquam adſciſcit *Cum*. Cicer. pro Quin. c 22. Tu *par* tibi jus *cum* Alpheno fuiſſe non putas. Id. 3. de Nat. Deor. cap. 1. Nec mihi *par cum* Lucilio ratio eſt.

Par, ac; Par, atque; Par, &.

5 Interdum *Par*, aſſumit *Ac*, *Atque*, *Et*. Plaut. Aul. Si *parem* ſapientiam hic habet, *ac* fortunam. Cic. 3. de Nat. Deor. c. 1. Nec mihi *par* cum Lucilio ratio eſt, *ac* tecum fuit. Id. 2. Inv. 2. Si *par* in nobis hujus artis, *atque* in illo picturæ ſcientia fuiſſet. Cæſ. 3. B. C. 101. *Pari*, *atque* antea, ratione egerunt. Cic. in Brut. c. 11. Omnia fuiſſe in Themiſtocle *paria*, *&* Coriolano.

Par eſt, pro *Æquum eſt*.

6 Cic. de Am. 22. *Par eſt* autem primum ipſum eſſe bonum; deinde, &c. *E'il dovere*. Id. pro Mur. 7. His rebus fretum ad Conſulatus petitionem aggredi *par eſt*. Id. At. 9. ep. 11. Mihi dubi-

bitanti quid me facere *par ſit*. Id. pro Rab. Perd. c. 11. quod ei præmium dari *par fuiſſet*. *Foſſe giuſto, Conveniſſe*.

CAPUT CXXV.

De Adverbio PARITER.

1 P*Ariter* a *pari* ductum, idem eſt, ac *Æque*. Ter. Heaut. 1. 1. Quem *pariter* uti his decuit, aut etiam amplius.

Pariter, ac, &, atque, ut.

2 *Pariter, ac, &, atque, ut*, uſitata ſunt pro *Æque ac*. Ter. Phor. 5. ſc. 3. *Pariter* nunc opera me adjuves, *ac* dudum re opitulata es. Id. Adel. 5. 8. Nunc tu mihi es germanus *pariter* corpore, *&* animo. Plaut. Men. *Pariter* hoc, *atque* alias res ſolet. Sall. Jug. Vultu, colore, ac motu corporis *pariter*, *atque* animo varius. Plat. Aul. Prol. *Pariter* moratus, *ut* pater, avuſque hujus fuit.

Pariter, ac ſi. *Pariter, atque ut*.

3 Salluſt. Jugurth. *Pariter, ac ſi* hoſtes adeſſent, munito agmine incedere. Plaut. Amph. 4. 1. *Pariter* hoc fit, *atque ut* alia facta ſunt.

Pariter cum pro *Simul cum*.

4 *Pariter*, interdum uſurpatur pro *Simul*, & aſſumit *Cum*. Cic. 5. Tuſc. 33. Animus & præſentem voluptatem percipit *pariter cum* corpore, & proſpicit venientem. *Inſieme col corpo*. Sal. Jug. Eum adoptavit, & *pariter cum* filiis hæredem inſtituit. *Del pari*. Cic. 1. Tuſ.

11.

Digitized by Google

11. *Pariter* enim *cum* vita ſenſus amittitur. Id 2. de N. Deor. c. 14. Conchyliis omnibus contingit, ut *cum* luna creſcant *pariter*, *pariterque* decreſcant.

CAPUT CXXVI.

De Adverbio PARUM.

Parum, Nimium.

1 PArum, contrarium habet *Multum*, aut *Nimium*. Cic. 1. Or. 22. Omnibus in rebus magis offendit *nimium*, quam *parum*.

Parum pro *Non ſatis*.

2 Sæpe uſurpatur pro *Non ſatis*. Plaut. Stich. 4. 1. Duas dabo, una ſi *parum* eſt. *Se non baſta una*. Id. Rud. 4. 4. *Si parum* intellexiſti, dicam denuo. *Se tu non hai ben'inteſo*. Cic. 3. de Nat. Deor. c. 1. Quæram ex te ea, quæ *parum* accepi. *Quel, ch' io non ho ben compreſo*. Id. 1. Tuſc. 45. Nemo *parum* diu vixit, qui virtutis perfectæ functus eſt munere.

Parum eſt, quod.

3 Cicer. pro Sext. c. 14. *Parumne eſt*, Piſo, *quod* tantum homines fefelliſti? ut, &c. *Non ti baſta che ec.* Terent. Phorm. 3. ſc. 3. Sed *parum* ne *eſt*, *quod* omnibus nobis ſuccenſet ſenex? *Ma è forſe poco, che, ec.*

CAPUT CXXVII.

De Adverb. PAULUM, & PAULO.

1 PAulum idem eſt ac *parum*, & fere cum verbis jungitur. Cic. 1. de orat. c. 62. Scævola *paulum* requieſcet, cum ſe calor frangat. Idem pro Roſc. Com. c. 10. Mihi quoque neceſſe eſt *paulum* commorari.

Paulo cum comparativis.

2 *Paulo* adjungitur fere comparativis. Cic. pro Flac. c. 28. Auri pondo centum *paulo minus*. Idem Att. 1. ep. 10. *Paulo liberiores* litteræ.

Paulo ante, & poſt.

3 Conjungitur cum *ante*, & *poſt*. Cic. Læl. c. 21. Ut *paulo ante* dixi. Id. Fam. 1. ep. 9. Oſtendam *paulo poſt*.

CAPUT CXXVIII.

De Adverbiis PARUMPER, & PAULISPER.

1 PArumper ex *parum* factum eſt, ſed ad tempus accommodatur. Cicer. 3. de Or. 30. *Parumper* conticuit, & a cæteris ſilentium fuit. *Per un poco*. Id. 1. Div. 23. Diſcedo *parumper* a ſomniis, ad quæ mox revertar. Idem de Am. c. 1. Tu velim a me animum *parumper* avertas.

Pau-

Digitized by Google

Parumper, dum.

2 Interdum adjicitur *Dum*. Plaut. Amph. 2. 2. Cui voluptas *parumper* data eſt, *dum*, &c. Terent. And. 4. ſc. 2. *Dum* exeo, *parumper* operire hic. *Aſpetta qui alquanto, ſin che.*

Pauliſper.

3 *Pauliſper* a *paulo* dictum idem eſt, quod *parumper*. Cæſ. 3. B. C. 67. Hic *pauliſper* eſt pugnatum. Salluſt. Jugurth. Cognitis inſidiis, *pauliſper* agmen conſtitit. *Si fermò alquanto*. Cic. 6. Ver. 18. Abeſſe domo *pauliſper* maluit, quam illud optime cælatum argentum amittere, Idem ibid. c. 24. Lectica *pualiſper* depoſita.

Pauliſper dum.

4 *Pauliſper* quoque, item ut *Parumper*, aſſumit *Dum*. Cic. pro Mil. 16. *Pauliſper*, *dum* ſe uxor (ut fit) comparat, moratus eſt. Plaut. Mil. *Pauliſper* tace, *dum* ego, &c.

Admonitio.

5 Quoties exiguum tempus ſignificatur, non *Parum*, aut *Paulum*, ſed *Parumper*, aut *Pauliſper* dici ſolet. Itaque non dices, *Expecta parum*, aut *paulum*, ſed *parumper*, aut *pauliſper*.

CA-

Digitized by Google

CAPUT CXXIX.

De Præpoſitione PER.

Per ad perſonam relatum.

1 PEr vulgo ad locum, ſed ſæpe etiam ad perſonam refertur. Cic. At. 5. ep. 15. Nihil intereſt, utrum *per procuratores* agas, an per te ipſum. *Per mezzo di Procuratori, o da te ſteſſo*. Id. pro Roſc. Am. c. 38. *Per alium* tranſigam, recede de medio. *Per mezzo d'altri*. Id. 1. de Or. 9. Plura detrimenta publicis rebus, quam adjumenta *per homines* eloquentiſſimos importata. *Per via di perſone, &c.*

Per ſe, ſine alterius ope.

2 Sæpe tamen *per ſe* eſt *Sine alterius ope.* Cic. in Brut. c. 25. Homo *per ſe* cognitus, ſine ulla commendatione majorum. *Da ſe ſteſſo*. Idem pro Syl. 4. Nihil audacter ipſos *per ſe*, ſine P. Sylla facere potuiſſe. Idem pro Sext. 28. *Per ſe* ipſa ſplendet virtus ſemper, neque alienis unquam ſordibus obſoleſcit. Idem de Am. 21. Amicitia *per ſe*, & propter ſe expetenda. *Da ſe, e per ſe ſteſſa.*

Per ad tempus relatum.

3 Alias refertur ad tempus. Cic. 7. Ver. 12. *Per* eos *dies* nemo iſtum &c. *In quei giorni*. Id. At. l. 2. ep. 9. Nulla abs te *per* hos *dies* epiſtola inanis aliqua re utili, & ſuavi venerat. Id. 2. Ver. 5. Nulla res *per triennium*, niſi ad nutum iſtius, eſt judicata. *Per iſpazio di tre anni*. Idem

pro Leg. Man. 11. Quam provinciam tenuiſtis a prædonibus liberam *per* hoſce *annos?* *In queſti anni*. Id. 1. de Div. *Per* multas *ætates* fuerunt. Id. in Brut. c. 83. Duo fratres *per* idem *tempus* diſſimiles inter ſe. *Nell' iſteſſo tempo*.

Per, ad modum.

4 Sæpe ad modum accommodatur. Cic. 6. Ver. 14. Cum iſte ab ſe hydriam Bœti manu factam *per poteſtatem* abſtuliſſet. *Di potenza aſſoluta*. Idem 1. Ver. 17. Symponaços ſervos abducebat *per injuriam*, *Contra ragione*. Idem pro Dom. c. 23. Quod eum *per inſidias* toties interficere voluiſtis. *A tradimento*. Idem 3. Ver. 21. *Per ſcelus*, & *latrocinium* ex fanis auferre. Idem pro Roſc. Amer. c. 2. *Per luxuriem* effundere, atque conſumere, quod *per ſcelus* ſis adeptus. Id. 3. Ver. 60. Q. Opimium *per ludum*, ac *jocum* fortunis omnibus evertit. *Burlando*. *Da ſcherzo*. Idem pro Roſc. Am. c. 1. *Per* ſummum *dedecus* vitam amittere. *Con ſomma vergogna*. Idem Ver. 7. c. 70. *Per ludum*, ac *negligentiam* ad honores pervenire. *Scherzando*.

Per *ſimulationem*; *Per ſpeciem*; *Per cauſam*.

5 *Per ſimulationem*, *per ſpeciem*, *per cauſam*, idem fere ſignificant. Cic. poſt red. ad Quir. c. 9. *Per ſimulationem amicitiæ* nefarie prodiderunt. *Con finzione*. Id. 6. Ver. 2. *Per ſimulationem Ædilitatis* ſtatuas auferre. *Sotto proteſto*. Liv. l. 1. c. 41. *Per ſpeciem* alienæ fungendæ *vicis* ſuas opes

opes firmavit. *Con preteſto*. Id. ib. c. 3. Fratris filiæ Rheæ Sylviæ *per ſpeciem honoris* (cum Veſtalem legiſſet) perpetua virginitate ſpem partus adimit. *Sotto colore d' onorarla*. Id. l. 24. c. 47. *Per ſpeciem prædandi* ex hoſtium agro, permiſſu Magiſtratuum ab Capua profecti. Id. l. 2. c. 32. *Per cauſam* renovati ab Æquis *belli*. *Con iſcuſa*, *Con preteſto*. Id. l. 24. c. 7. Ut, cum appropinquaret januæ rex, *per* aliquam *cauſam* ſuſtineret a tergo agmen.

Per litteras.

6 Idem eſt, quod *Litteris*. Cicer. in Piſ. 17. Is a Senatu ſupplicationem *per litteras* poſtulavit. Idem At. l. 1. ep. 16. Antonius purgat ſe mihi *per litteras*. *Per lettere*, *Con lettere*.

Per ætatem pro *Ob ætatem*.

7 Ter. Eun. 1. 2. Neque ſciebat, neque *per ætatem* etiam poterat. *Nè per anco glie lo permetteva l' età*. Cic. l. 13. ep. 30. Ut primum *per ætatem* judicium facere potueris. Id. pro Leg. Man. 1. Nam, cum antea *per ætatem* nondum hujus auctoritatem loci contingere auderem. Id. pro Dom. c. 13. Factus es ejus filius contra fas, cujus *per ætatem* pater eſſe potuiſti. *Quanto all' età*.

Per pro *Propter*.

8 *Per* interdum eſt *Propter*. Cic. 3. de Or. c. 3. *Per invidiam* depelli Tribunatu. Idem 4. Tuſc. c. 37. *Per iram* aliquid facere, quod nos pœniteat. *Per invidia*. *Per collera*.

Per Obſecrantis.

9 Nonnumquam obſecrantis eſt. Cic. At. l. 3. ep. 20. Ad quæ recuperanda *per fortunas* incumbe. *Per vita tua*. Idem ep. 15. Brut. Sed propera *per Deos*. *Per amor di Dio*.

Per concedentis.

10 Alias concedentis. Cic. 4. Acad. 29. *Per me* vel ſtertas licet. *Quanto a me*. Idem At. 4. ep. 16. *Per me* iſta pedibus trahuntur. Idem 2. Phil. 4. Petis, ut tibi *per me* liceat quemdam ab exilio reducere. *Con buona grazia mia*. Idem pro Mil. c. 16. Clodium nihil delectat, quod aut *per naturam* fas ſit, aut *per leges* liceat. *Coſa, che permetta la natura, ovver le leggi*.

Per valetudinem.

11 Cic. 2. Phil. 22. Omnes conſulares, qui *per valetudinem* exequi cladem illam, fugamqne potuiſſent. *Permettendolo loro la ſanità*. Idem l. 7. ep. 1. *Per valetudinem* cum poſſes venire, tamen noluiſti. Idem l. 16. ep. 2. Cum *per valeditudinem*, & anni tempus navigare poteris, ad nos veni. *Quando io permetterà la ſanità*.

CAPUT CXXX.

De Adverbio PERINDE.

Perinde, ac, ac ſi, atque, ut.

1 PErinde, uſurpatur pro *Æque*, vel *Ita*: jungitur autem ſæpe cum *Ac*, *Ac ſi*, *Atque*, *Ut*. Cic. 5. Tuſc. 2. Philoſophia non *perinde*, ac de hominum eſt vita merita, laudatur. *Al pari di quel*, *che*

che merita. Tanto quanto merita. Id. Partit. 24. Quæ perdifficilia ſunt, *perinde* habenda ſunt, *ac ſi* effici non poſſint. Cæſ. 3. B. C. c. 72. *Perinde, ac ſi* virtute viciſſent. *Come ſe*. Cic. pro Marcel. 4. Vereor, ut hoc, quod dicam, non *perinde* intelligi auditu poſſit, *atque* ipſe cogitans ſentio. *Così, com' io l' intendo*. Id. l. 9. ep. 15. Non *perinde, ut* eſt reapſe, ex litteris percipere potuiſti. *Com' è la coſa in ſe*.

Perinde ac pro *perinde ac ſi*.

2 *Perinde ac* cum verbis conjungitur, idemque valet ac *perinde ac ſi*. Cæſ. 3. de Bell. Civ. c. 60. *Perinde ac* ſatisfacere vellent. Liv. l. 28. c. 38. *Perinde ac* debellatum in Italia foret.

Perinde ut, pro *Prout*.

3 *Perinde* fere uſurpatur pro *Prout*. Cic. 3. de Or. c. 56. Sed hæc omnia *perinde* ſunt, *ut* aguntur. *Tali ſono, come*. Idem 2. Inv. 58. *Perinde uti* quæque res erit, laboremus. Id. 3. Off. 33. Habes a patre munus, M. fili, mea quidem ſententia magnum; ſed *perinde* erit, *ut* acceperis. *Sarà, come lo riceverai, nè più, nè meno*.

Perinde quaſi.

4 *Perinde quaſi* eſt *perinde ac ſi*. Cic. 5. Ver. 19. Atque hæc *perinde* loquor, *quaſi* in eo ſit iniquitas ejus reprehendenda. Idem pro Cæc. c. 21. *Perinde* velebit, *quaſi* armatiſſimi fuerint. *Non altrimenti che ſe*.

Perinde quaſi, per Ironiam.

5 *Perinde quaſi* ſæpe Ironiam continet.

Cic. pro Mil. c. 7. *Perinde quaſi* Appius ille cæcus viam munierit, non qua populus uteretur, ſed ubi impune ſui poſteri latrocinarentur. *Come ſe*. Id. 1. Tuſc. 36. Metelli ſperat ſibi quiſque fortunam, *perinde quaſi* certi quicquam ſit in rebus humanis.

Perinde pro *valde*. *Perinde quam*. *Perinde quam ſi*. *Perinde tanquam*. *Perinde prout*.

6 Horum exempla qualiacumque invenies in ultima Particularum collectione, in Latinis Lexicis; ſed optima fortaſſe nuſquam.

CAPUT CXXXI.

De Adverb. PROINDE, & PROIN.

1 PRoinde, ſeu *proin*, quod decurtatum eſt, ſignificat *Ideo*, vel *Quamobrem*. Cic. At. l. 1. ep. 6. *Proinde* bono animo ſis. Id. 4. Ver. 29. *Proinde* ſi ſapis, vide. Id. l. 12. ep. 6. *Proinde* fac, magnum animum habeas. *Per tanto*. Teren. Eun. 1. 1. *Proin* tu, dum eſt tempus, etiam atque etiam cogita. *Però*. Sed hoc poeticum eſt.

Admonitio.

2 *Proinde* pro *perinde* ſi quando uſurpatur, eaſdem conjunctiones, eoſdem uſus habet; ſed videndum eſt, ne ſubſit mendum, & *proinde* legatur pro *perinde*. Non ſubeſſe mendum declarat carmen Lucretii l. 3. Oſſa dedit terræ *proinde ac* famul infimus eſſet. Hic enim *perinde* locum habere nequit.

CA-

CAPUT CXXXII.

De Adverbio PLANE.

Plane pro Clare.

1 PLane, idem eſt quod *Clare*, & *Aperte*. Cic. 2. Fin. 5. Epicurus autem, ut opinor, non vult *plane*, & aperte loqui. *Parlar chiaro*. Id. At. l. 8. ep. 16. Explicari mihi tuum conſilium *plane* volo, ut intelligam.

Plane pro Certe, vel Sane.

2 Interdum uſurpatur pro *Certe*, vel *Sane*. Cic. 1. de Leg. c. 20. Sed ego *plane* vellem, me arbitrum inter eos datum. *Io certo vorrei*. Plaut. Moſtel. Ipſane ea eſt? Sc. Immo *plane* ea eſt. *Del certo è deſſa*.

Plane pro Omnino.

3 Sæpe uſurpatur pro *Omnino*. Cic. Att. l. 12. ep. 38. Accepi Atticam *plane* belle ſe habere. *Star bene affatto*. Id. l. 14. ep. 4. Si te habebo, non mihi videbor *plane* periiſſe. *Eſſer rovinato affatto*. Id. l. 16. ep. 1. Ut te Leucadem deportares, ut ibi *plane* te confirmares. *Ti riaveſſi totalmente*. Id. 3. Ver. Nam iſte eam, niſi *plane* nihil ſapit, numquam proferet. *S'e non è matto ſpacciato*. Id. in Brut. c. 97. Effice id, quod jam propemodum, vel *plane* potius effeceras. *O più toſto del tutto*.

Digitized by Google

CAPUT CXXXIII.

DE PLUS, & PLUSCULUM.

Plus pro *Amplius*.

1 P*Lus* magis accedit ad nomen, quam *Magis*: proinde non temere pro *Magis* uſurpandum eſt. Cic. de Am. 16. Ne *plus* æquo in amicitiam congeratur. *Più del dovere*. Id. At. l. 9. ep. 10. Dimidio *plus* ſcripſit Clodia. *La metà più*. Id. At. 10. ep. 8. Nimio *plus* diligo.

2 Sæpe autem uſurpatur pro *Amplius*. Cic. 1. de Nat. Deor. c. 35. Moleſtum eſt uno digito *plus* habere. *Un dito di più*. Id. 1. Phil. 3. *Plus* una me nocte retinere non potuit. Id. pro Sext. c. 39. Tribunum pleb. *plus* viginti vulneribus acceptis, jacentem vidiſtis. Id. pro Roſc. Am. c. 27. Neque unquam *plus* triduo fuit. Id. pro Quin. c. 12. At tecum anno *plus* vixit. *Più d' un anno*.

Plus ſatis, *plus millies*.

3 *Plus ſatis* idem eſt ac *pluſquam ſatis*: *plus millies*. In his enim, & ſimilibus ſubticetur *quam* per ellipſim. Cicer. Att. 12. ep. 24. Ad hanc rem *plus* etiam *ſatis*. Teren. Eun. a. 3. ſc. 1. *Plus millies* jam audivi.

Plus quam, *Plus quam quantum*.

4 Adſciſcit interdum *Quam*, & *Quam quantum*. Cic. l. 6. ep. 1. Ego habeo, cui *plus quam* tibi debeam, neminem. Id. 1. de Or. c. 24. Quæ exiſtimas *plus*, *quam* ar-

artem ipſam, prodeſſe poſſe. Id. 5. Ver. 23. Iis *plus* frumenti imperabatur, *quam quantum* exararant. *Più di quel che avean raccolto*. Id. 3. de Or. *Plus* multo vidiſſe videntur, *quam quantum* noſtrorum ingeniorum acies intueri poteſt.

Non plus quam.

5 *Non plus quam* comparationem quandam continet ſubobſcuram. Cic. de Am. c. 13. Non tantum valet, ut tollat e vita amicitiam: *non plus, quam* ut virtutes, quia nonnullas curas, & moleſtias afferunt, repudientur.

Pluſculum.

6 *Pluſculum* idem eſt ac *paulo plus*. Cic. Fam. 5. ep. 12. Amori noſtro *pluſculum* etiam, quam concedit veritas, largiare. Id. 2. de Or. c. 24. Cauſæ, in quibus *pluſculum* negotii eſt.

CAPUT CXXXIV.

De Adverbio PORRO.

1 P*Orro* eſt *Deinde*, *Poſtea*, εἶτα. Ter. And. 3. 4. Move ocyus te, ut quid agam, *porro* intelligas. *Acciocchè tu intenda poi*. Cic. 3. Ver. 32. Hominibus & natura, & conſuetudine, & diſciplina leniſſimis; *porro* autem Populi Rom. conditione ſociis, fortuna ſervis. *E poi*. Id. 4. Ver. 3. Sic *porro* noſtros homines diligunt. *Così poi*, *Talmente*, ec.

Porrò pro, *Autem*, δὲ, *vel* δαὶ.

2 Sæpe pro *Autem* uſurpatum continuat orationem. Et cum *Autem* aliquando

conjungitur. Cic. pro Mil. c. 9. Occurrebat, mancam ac debilem Præturam ſuam futuram, Conſule Milone; Eum *porro* ſummo conſenſu populi Rom. Conſulem fieri videbat, ἔπειτα δέ. *E poi*. Id. pro Planc. c. 32. c. 22. Nihil *porro* tam inhumanum, &c. Id. 7. Verr. 22. Age *porro* tu, qui te tam religioſum exiſtimari voluiſti interpretem fœderum. *Orsù via*. Id. pro Quin. 8. Clamabat *porro* Quintius. Id. At. l. 1. ep. 5. *Porro autem* neque mihi accidit.

Porro pro *Ultra*.

3 Nonnunquam ponitur pro *Ultra*. Liv. l. 1. c. 7. Ex loco infeſto agere *porro* armentum occœpit. *Comincio a ſpinger innanzi l' armento*. Cicer. 4 Fin. 27. Perge *porro*, nam de iſto magna diſſenſio eſt. *Paſſa oltre: Va pur innanzi: Seguita pure*.

CAPUT CXXXV.

De præpoſitione POST.

1 POſt, quoties caſum regit, præpoſitio eſt, cui *Ante* opponitur. Cæſ. 7. B. G. c. 88. Repente *poſt tergum* equitatus cernitur.

2 Plerumque ad tempus accomodatur. Cic. At. 6. ep. 1. Hic Magiſtratus multis *annis poſt Decemviros* inſtitutus. Id. pro Roſc. Amer. Aliquot *poſt menſes* is occiſus eſt. Liv. l. 5. c. 29. *Annum poſt* quintum decimum creati Conſules.

Poſt cum participio præteriti temporis.

3 Ele-

3 Eleganter copulatur cum participio præteriti temporis. Cicer. de Ar. reſp 8. Mea domus, quam Senatus unam, *poſt hanc urbem conſtitutam*, ex ærario ædificandam putavit. *Sola, dappoi che questa Città è fondata*. Id. 4. Cat. 7. Cauſa enim eſt, *poſt Urbem conditam*, hæc inventa ſola, in qua, &c. Id. de Ar. reſp. c. 7. Nego unquam, *poſt ſacra conſtituta*, tam frequens collegium judicaſſe. Id. 1. Div. 44. Sexennio *poſt Vejos captos*.

Poſt homines natos. *Poſt hominum memoriam*.

4 Huc illa pertinet, *Poſt homines natos*, *poſt hominum memoriam*. Cic. in Brut. c. 62. Longe autem *poſt homines natos* improbiſſimus C. Servilius Glaucia. Id. pro Mil. c. 26. Unius *poſt homines natos* fortiſſimi viri. *Da che il Mondo è Mondo*. *Dal principio del Mondo in qua*. Id. de Opt. Gen. Or. c. 6. Optimus longe *poſt homines natos*. Id. pro Balb. c. 10. *Poſt genus hominum natum* pauci reperti ſunt, qui, &c. Id. in Piſ. c. 27. Inſtant *poſt hominum memoriam apparatiſſimi*, magnificentiſſimique ludi. Id. 5. Ver. c. 17. Quod nemo unquam *poſt hominum memoriam* fecit. *A memoria d'uomo*.

Poſt præpoſitio cum *Quam*.

5 Præpoſitio *poſt* interdum aſſumit *Quam*. Cic. At. l. 9. ep. 12. *Poſt* diem quartum, *quam* ab urbe diſceſſimus. Id. pro Mil. c. 16. *Poſt* diem tertium geſta res eſt, *quam* dixerat. *Tre giorni dopo, che l' avea detto*.

CAPUT CXXXVI.

De Adverbio, POST.

1 POſt adverbium nullum caſum regit, etſi ſæpe jungitur cum ablativo temporis. Cic. in Brut. 91. Romam recepi me biennio *poſt*. Id. 2. Div. 33. Anno *poſt* Paulus auſpiciis paruit. Id. l. 1. ep. 6. Paucis *poſt* diebus, quam Luca diſceſſerat. Id. pro Flac. c. 23. Multis *poſt* annis pecunia recuperata eſt. *Molti anni dopo.*

Admonito.

2 *Poſt* quoties ablativo jungitur, adverbium eſt. Neque enim caſus ille a *poſt* regitur, ſed abſolute ponitur, quippe ablativus temporis. Plerumque autem aut poſtponitur, ut *paucis diebus poſt*, aut interponitur, ut *paucis poſt diebus*. Præponitur a Liv. l. 40. c. 57. l. 32. c. 5.

Anno poſt.

3 *Anno poſt* dicitur pro *uno poſt anno*: Cic. in Brut. c. 60. Cæſar *anno poſt*, & deinceps reliquis annis adminiſtravit &c. Liv. l. 2. c. 16. *Anno poſt* moritur.

Poſtquam V. in cap. ſequenti n. 2.

Poſt *ubi*, vel *ut*.

4 Interdum aſſumit *Ubi*, vel *Ut*. Salluſt. Catil., *Poſt ubi* contagio, quaſi peſtilentia, urbem invaſit. *Poi come*. Cic. in Or. c. 8. *Poſt* ſenſim incedens, Judices *ut* vidit ardentes, exultavit audacius

CA-

CAPUT CXXXVII.

De Adverbio POSTEA, POSTEAQUAM.

1 JUngitur interdum *poſtea* cum interrogatione. Teren. Hec. 3. 1. Quid tum *poſtea*? *E poi?* Cicer. pro Mur. c. 12. Cedo, quid *poſtea*? *Dì ſu com'andò poi?*

Poſteaquam, poſteaquam, poſtea vero quam.

2 *Poſt*, & *poſtea* ſæpe adſciſcit *Quam*. Cic. l. 12. ep. 48. Heri non multo *poſt quam* tu a me diſceſſiſti. Id. l. 13. ep. 30. Quatuordecim annis poſt Prætor factus eſt Tuditanus, *quam* Conſul Memius. Id. l. 10. ep. 1. *Poſteaquam* de medio curſu Reip. ſum voce revocatus. *Dappoi che io*. Id. l. 5. ep. 2. *Poſtea vero quam* profectus es.

Poſtquam, poſteaquam, cum *illico, Extemplo, Repente*.

3 *Poſtquam*, vel *poſteaquam* adſciſcit interdum *Illico*, *Extemplo*, *Repente*, aut aliquid ejuſmodi. Ter. Heaut. At, *poſtquam* aſpexi, *illico* cognovi. Id. Hecyr. *Poſtquam* introiit, *extemplo* ejus morbum cognovi miſer. Cicer. 7. Ver. 41. Hæc *poſteaquam* acta, & conſtituta ſunt, procedit iſte *repente* ex Prætorio.

CA-

CAPUT CXXXVIII.

De Adverbio POSTERIUS.

1 POſterius pro *poſtea* uſitatum eſt, contrarium enim habet *prius*, & ad tempus refertur. Cic. 9. Verr. 29. Jubet iſte *poſterius* illos ad ſe reverti. *Dice, che tornino dipoi*. Id. in Brut. 83. Ipſe enim Thucydides, ſi *poſterius* fuiſſet, & maturior eſſet, & mitior. Id. 1. de Leg. Sed hæc *poſterius*. Id. pro Quin. c. 5. *Poſterius*, inquit, iſta videbimus; nunc, &c. *Poi ci riparleremo*.

CAPUT CXXXIX.

De Adverbio POSTHAC.

1 POſthac, idem eſt, quod *in poſterum*. Contrarium habet *Antehac*. Cicer. l. 7. ep. 27. *Poſthac* igitur erimus cautiores. *Per l' avvenire*. Id. 2. Phil. 31. Caput autem litterarum, nihil ſibi cum illa *poſthac* futurum. Id. 4. Cat. 9. Ne unquam *poſthac* accidere poſſit, providendum eſt. *Che non abbia d'avvenir mai più*. Id. At. l. 2. ep. 19. Scribam *poſthac* ad te planius. *Da ora avanti ſarò più chiaro*.

CAPUT CXXXX.

De Adverbio PRÆ.

1 PRæ eſt *Ante*. Cic. 2. Phil. 12. Hic, qui ſtillantem *præ ſe* pugionem tulit. *Portò avanti di ſe*. Illa per translatio-

tionem. Id. 2. Off. 11. Niſi ſpeciem *præ te* boni viri feras. *Se non fai mostra d' eſſer uomo dabbene. Se non dai ad intendere*. Id. 2. Agr. 2. Vocem *præ vobis* indicem veſtrarum voluntatum tuliſtis.

Præ in comparatione.

2 *Præ* ſæpe uſurpatur in comparatione. Tærent. Eun. 2. 2. Hic ego illum contempſi *præ me*. *Riſpetto a me*. Cic. 2. Agr. 35. Illi Romam *præ ſua Capua* irridebunt. *A paragone di Capua*. Id. pro Roſc. Amer. 46. Ut neminem *præ ſe* hominem putet. *Riſpetto a ſe*.

Præ pro *propter*.

3 *Præ* ſæpe uſurpatur pro *Propter*. Ter. Heaut. 2. 3. *Præ gaudio* (ita me Dii ament) ubi ſim, neſcio. *Per allegrezza* Plaut. Amph. 1. 1. Neque miſer commovere me poſſum *præ formidine*. Cic. 1. Tuſc. 42. Solem *præ* ſagittarum *multitudine* non videbitis. Id. At. l. 6. ep. 5. *Præ cura* jocari non poteram. *Per la ſollecitudine*.

Præ ut.

4 *Præ ut* in comparatione adhibetur. Plaut. Amph. 1. 1. Parum etiam, *præ ut* futurum eſt, prædicas. *A riſpetto di quel che ſarà*. Ter. Eun. 2. 3. Ludum, jocumque dices fuiſſe illum alterum, *præ ut* hujus rabies quæ dabit. *Riſpetto a quello, che cagionerà la rabbia di coſtui*. Sed hæc in ſoluta oratione non temere adhibenda ſunt.

Digitized by Google

CAPUT CXLI.

De Præpoſitione PRÆTER.

1 PRæter eſt *Ante*, ſed motum adſignificat. Cic. 5. Ver. 25. Servi *præter* oculos Lollii pocula ferebant. *Avanti gli occhi*. Liv. l. 38. c. 15. *Præter* Caralitin paludem agmen ductum. Id. ibid. c. 18. *Præter* ripam euntibus. *Lungo la riva*. Id. l. 40. c. 41. *Præter* oram Hetruſci maris Neapolim tranſmiſit. *Lungo la marina*.

Præter pro *Extra*.

2 Interdum uſurpatur pro *Extra*: Cic. 1. phil. 4. Multa autem impendere videbantur *præter* naturam, *præterque* fatum. Id. 2. Cat. 7. Cum ei nihil adhuc *præter* voluntatem ipſius, cogitationemque acciderit. *Fuor del ſuo volere, e penſiero*. Id. 1. de Div. c. 44. *Præter* modum crevit lacus Albanus. *Fuor di modo*.

Præter, in exceptione.

3 Interdum *præter* excipit, ſimiliter ut *Extra*. Cic. l. 1 ep. 5. Amicum ex Conſularibus neminem tibi eſſe video *præter* Lucullum. *Da Cucullo in poi*. Id. pro Cluen. c. 20. Omnibus ſententiis, *præter* unam, Scamander damnatus eſt. *Eccetto una*.

Præter pro *Supra*.

4 Sæpe declarat *Supra*. Cic. 2. Off. 7. Teſtis eſt phalaris, cujus, *præter* cæteros, eſt nobilitata crudelitas. *Sopra tutti*

tutti gli altri. Id. ad Qu. Fr. l. 1. ep. 1. Ut optimum nomen conſequemur, unus, *præter* cæteros, adjuviſti. *Sopra tutti*.

præterea.

5 *Præterea*, dictum quaſi *præter ea*, ad perſonas quoque accommodatur, etiam nomero ſingulari. Cicer. l. 4. ep. 3. A me vero ſic diligitur, ut tibi uni concedam, *præterea nemini*. Ideſt *præter te*. *E non ad altri*. Id. pro Leg. Man. c. 2. Hunc unum ab hoſtibus metui, *præterea neminem*. *Queſto ſolo, e non altri fuor di lui*. Id. 1. Phil. 1. Num quid exules reſtituit? unum ajebat, *præterea* neminem. *Uno, e non più*.

Præter pro *præterea*.

6 *Præter* pro *præterea* habet Plinius l. 35. c. 8. Venas protulit *præterque* in veſte & rugas & ſinus invenit. Sed non eſt imitandum.

Præterquam pro *Niſi*.

7 *Præterquam* prò *Niſi* uſurpari ſolet. Cic. l. 3. ep. 7. Nullas iis, *præterquam* ad te, dedi literas. *Se non a te*. Id. 3. Cat. 11. Pro tantis rebus nullum a vobis præmium poſtulo, *præterquam* hujus diei memoriam ſempiternam. Id. 2. Div. 32. Juno Moneta, a qua, *præterquam* de ſue plena, quid umquam moniti ſumus?

Præterquam quod pro *Niſi quod*.

8 Cic. ad Qu. Fr. l. 2. ep. 13. Ego me in Cumano, & Pompejano, *præterquam quod* ſine te, cæterum ſatis commode oblectavi. Id. l. 9. ep. 27. Neque, quod di-

diſpliceat, committam, *præterquam quod* hominis mihi conjunctiſſimi doleo gravem caſum. *Se non che.*

Præterquam quod pro *Non modo.*

9 Interdum uſurpatur pro *Non modo*. Cic. At. l. 15. ep. 15. Suram autem, *præterquam quod* nefarium hominem cognovi, præterea in me contumacem ſemel omnino domi meæ vidi. Id. 2. de Div. c. 12. Id *præterquam quod* fieri non potuit, ne fingi quidem poteſt. *Oltre che.*

CAPUT CXXXXII.

De Adverb. PRIDIE, & POSTRIDIE.

1 PRidie dictum quaſi *Priore die*, *il giorno avanti*, Poſtridie *poſtero die*, *Il giorno ſeguente*.

Pridie, & *poſtridie quam*.

2 Æque utrumque copulatur cum *Quam*. Cic. de Am. 2. *Pridie quam* excesſit e vita. *Il giorno prima di morire. Un dì prima, che moriſſe.* Id. l. 14. ep. 7. *Poſtridie* intellexi, *quam* a vobis diſceſſi. Id. 2. de Or. c. 3. *Poſtero die quam* illa erant acta.

Pridie, *Poſtridie ejus diei*.

2 Interdum aſſumunt *Ejus diei*. Cic. l. 1. ep. 4. Sententiam Bibuli de tribus legatis *pridie ejus diei* fregeramus. *Il giorno avanti.* Cat. l. 1. R. R. *Poſtridie ejus diei* villicum vocat. Cic. l. 13. ep. 45. Dolabella venit ad me *poſtridie Iduum*.

Pri-

Pridie, Poſtridie Idus, Nonas, Kalendas.

4 Plerumque, *Idus*, *Nonas*, *Kalendas*, quarto caſu adſciſcunt. Cic. l. 13. ep. 25. Ego Romam *pridie Idus*. Id. l. 13. ep. 14. Si me in Tuſculano *poſtridie Nonas* mane convenerit.

5 *Pridie Kalendas* paſſim occurrit, cujus loco dici nequit 2. *Kalendas*, ut monet Voſſius, Valla, cæterique Grammatici. Hic tamen eſt animadvertendum, dici poſſe 2. *Kalendas*, ſi præponatur *Ante diem* Cic. pro Quint. c. 6. Roma egre ditur *ante diem II. Kal.* Febr. Non ignoro quoſdam hic reponere *IV. Kal.* Sed perperam: nam c. 18. de hoc ipſo die loquens M. Tull. ait fuiſſe *pridie Kal. Febr.*

Pridie & *Poſtridie* cum aliis accuſativis.

6 Alios quoque accuſativos libenter regunt. Cic. Fam. 2. ep. 13. *Pridie* Compitalia. Id. Att. 16. ep. 4. *Poſtridie* ludos Apollinares.

Uſque ad pridie, vel *poſtridie*.

7 Præpoſitiones etiam ante ſe accipiunt, ab iiſque pendent tanquam nomina. Cic. Att. 2. ep. 10. *Uſque ad pridie* kal. Majas. Id. Att. 2. ep. 12. *Uſque ad pridie* Non. Majas.

CA-

Digitized by Google

CAPUT CXXXXIII.

De Adverb. PRIMUM, & PRIMO: Et de nom. PRIMUS, PRIOR, & POSTERIOR.

I PRimum, & Primo hoc ferme diffe-runt, quod *Primum* ad ordinem rerum pertinet. *Primieramente*. *Primo* ad tempus. *Prima*; *Da principio*. Aliquando tamen *primum* de tempore dicitur tum apud Ciceronem, tum vero præſertim apud alios. Cic. pro Arch. c. 3. Ut *primum* ex pueris exceſſit Archias. Nepos in Alcib. 4. *Primum* Elidem, deinde Thebas venit.

Primum cum *Deinde*; vel *poſt*; vel *poſtea*; vel *Tum*.

2 At *primum* ſæpe adſciſcit *Deinde*, vel *poſt*, vel *poſtea*, vel *Tum*. Cic. de Am. c. 24. *Primum* ut monitio acerbitate, *deinde* objurgatio contumelia careat. *Primieramente*. Id. l. 3. ep. 5. *Primum*, ut ipſe tu, tuique omnes, *deinde* etiam, ut reliqui ſcire poſſint, me, &c. Id. l. 1. epiſt. 9. *Primum* reditus interceſſerat in gratiam per Pompejum; *poſt* autem Cæſaris, ut illum defenderem, mira contentio eſt conſecuta. Id. 2. Phil. 15. Ego incolumitati civium *primum*, & *poſtea* dignitati conſulebam. Id. l. 16. ep. 3. Te valere tua cauſa *primum* volo, *tum* mea. *Prima per conto tuo; poi per conto mio*.

Primum, tum, poſt, vel *deinde*, in Enumerationibus.

3 In tripartita enumeratione rerum ſæpe uſurpantur *primum*, *Tum*, *poſt*, vel *Deinde*. Cicer. 1. Off. 3. *Primum* igitur eſt de honeſto, *tum* de utili, *poſt* de comparatione eorum diſſerendum. Id. 1. Off. 26. Quæ *primum* bene parta ſit, *tum* quam plurimis ſe utilem præbeat, *deinde* augeatur ratione, diligentia, parſimonia.

Primum, deinde, tum, vel *poſtremo*.

4 Alias *primum*, *Deinde*, *Tum*, vel *Poſtremo*. Cic. pro Leg. Man. c. 2. *Primum* mihi videtur de genere belli, *deinde* de magnitudine, *tum* de Imperatore deligendo eſſe dicendum. Id. l. 5. ep. 14. *Primum* otium Parthicum, *deinde* confectæ pactiones publicanorum, *poſtremo* ſeditio militum ſedata ab Appio.

Primum, deinde, ad extremum, vel rurſus *deinde*, vel *poſtea*, vel aliquid ſimile.

5 In tripartita enumeratione aliquando reperitur *deinde*, ut apud Ciceronem Att. 3. ep. 7. Aliquando tertio loco ponitur *ad extremum*, ut apud eundem in Piſon. c. 12. Aliquando *poſtea*, ut 2. de Orat. c. 15. Aliquando *tertium eſt*, vel *accedit*, vel aliquid ſimile.

Primum, deinde, tum, poſtremo.

6 In quadripartita autem partitione ſæpe adhibentur *Primum*, *Deinde*, *Tum*, *Poſtremo*. Cic. l. 15. ep. 14. *Primum* ut

ut

te tanto intervallo viderem; *deinde* ut tibi poſſem præſens gratulari; *tum*, ut, quibus de rebus vellemus, inter nos communicaremus; *poſtremo* ut amicitia noſtra confirmaretur vehementius. Item Lib.7. ep.2., de Nat.Deor. c.1., & ad Quint. Fr. l. 1. ep. 2.

Primum, tum, deinde, poſt, tum, deinde.

7 Enumerationes vero longiores ſolent eſſe liberiores. Cicer. 5. de Fin. c. 23. Et ipſa charitas generis humani ſerpit ſenſim foras, cognationibus, *primum tum* affinitatibus, *deinde* amicitiis, *poſt* vicinitatibus, *tum* civibus, *deinde* totius complexu gentis humanæ.

8 Interdum etiam *Primum* omittitur, & pro *poſtremo* ſubjicitur *Tum ad extremum*. Cic. 2. de Or. c. 19. Quinque faciunt quaſi membra eloquentiæ; invenire quid dicas, inventa diſponere, *deinde* ornare verbis, *poſt* mandare memoriæ, *tum ad extremum* agere, & pronunciare.

Admonitio.

9 Cæterum in partitionibus quatuor, quinque, & plurium membrorum nimis ſolent eſſe infinitæ harum particularum combinationes, nec certa ratio aſſignari poſſe videtur. Modo enim eadem particula iterum ac ſæpius ſola repetitur, modo aliis interſeritur, modo omittitur; quæ ſunt aurium ſenſu judicanda.

Primum, abſolute poſitum.

10 Interdum *Primum* abſolute ponitur,

tur, quia *Tum*, aut *Deinde*, aut tale aliquid non ſubjicitur. Cic. l. 2. ep. 8. *Primum* tibi, ut debeo, gratulor, lætorque, &c. Id. l. 7. ep. 24. *Primum* ipſas ego Muſas numquam tanti putaſſem. Lege Paulum Manutium ad hunc locum.

Primum iterum.

11 Cic. de am. c. 3. Scipio factus eſt Conſul bis; *Primum* ante tempus, *iterum* ſuo tempore.

Primo, *Deinde*, vel *Poſt*,
vel *ad extremum*.

12 *Primo*, ut diximus, ad tempus pertinet, cui itidem *Deinde* reſpondet, aut *Poſt*. Cic. pro Cluen. c. 5. Ea igitur *primo*, neque id ipſum diu, quomodo poterat, in illa cupiditate continebatur; *deinde* ita flagrare cæpit amentia, ut eam non pudor, &c. *Da principio, ec. Dappoi.* Id. de Am. c. 12. Videtis in tabella jam ante quanta ſit facta labes, *primo* Gabinia lege, biennio *poſt* Caſſia. *Prima. due anni dopo.* Id. 3. Cat. c. 5. Cum *primo* impudenter reſpondere cœpiſſet, *ad extremum* nihil negavit.

In primis.

13 *In primis*, ſeu *Inprimis*, ut quidam ſcribunt, eſt, quaſi *inter primos*. Cic. Fam. 1. ep. 7. Quam *in primis* amamus. Id. 1. off. c. 14. Brutus juris civilis *in primis* peritus fuit. Ideſt *præ cæteris*.

In primis pro *primum*.

14 Aliquando, ſed raro, idem eſt ac *primum*, eodemque modo conſtruitur.

Salluſt.

Digitized by Google

Salluſt. in Jugur. Jugurtha *in primis* Adherbalem excruciatum necat: deinde omnes puberes interficit.

Primo cum *deinde*, *tum*, *poſt*, *poſtea*.

15 *Primo* cum iiſdem ferme particulis conjungitur, ac *primum*; ſed hoc uſitatius eſt.

Primus, *alter*, *tertius*. *Primus*, *ſecundus*, *tertius*.

16 *Primus*, *alter*, *tertius*, eleganter dicitur; tamen pro *Altero*, *Secundus* interdum ponitur. Cic. l. 1. ep. 2. Cum ſententia *prima* Bibuli pronunciata eſſet, ut tres legati regem reducerent, *ſecunda* Hortenſii, ut tu ſine exercitu reduceres, *tertia* Volcatii, ut Pompejus reduceret. Liv. l. 34. c. 19. *Prima* conditio, ſi tranſire ad Romanos velint; *altera*, ſi domos abire; *tertia*, ſi bellum placeat, &c.

Prior, & *Poſterior*.

17 *Prior*, & *Poſterior* de duobus dicuntur. Cic. in Piſ. c. 1. Me Ædilem *priorem*, & prætorem primum populus Rom. fecit. Id. pro Quin. 2. *Priore loco* dicere. Id. in Brut. 21. Primas etſi utrique, *priores* tamen deferunt Lælio. Id. 3. Fin. 23. Quid? *poſterius priori* non convenerit?

CAPUT CXLIV.

De præpoſitione Pro.

Pro, & Contra.

1 PRo ſæpe contrarium habet *contra*. Cic. 3. de Or. 20. Hoc non modo *pro me*, ſed contra me eſt potius. *Non è in mio favore; Non fa per me*. Id. pro Cluent. c. 22. Partim nihil contra habitum valere, partim *pro hoc* eſſe. Id. At. l. 11. ep. 9. Non tam *pro ſe*, quam contra me, laborare dicitur.

Pro pro *Ante*.

2 Interdum uſurpatur pro *Ante*. Cic. 2. Phil. 26. Haſta poſita *pro æde* Jovis Statoris. Id. 3. Phil. 11. Nonne audiente Populo Rom. ſedens *pro æde* Caſtoris dixit? *Avanti al tempio di Caſtore*. Id. pro Mil. 1. Illa præſidia, quæ *pro templis* omnibus cernitis.

Pro pro *In*.

3 Alias pro *In*. Cæſ. l. 6. B. G. 3. Hac re *pro ſuggeſtu* pronunciata. *Nel pergamo*. Liv. l. 38. c. 22. Laudati quoque *pro concione* omnes ſunt. *In publica radunanza*. Huc illud referri poteſt Cicer. pro Cluen. c. 47. Pompilium *pro teſtimonio* diligentiſſime laudavit. *In teſtimonio, facendo teſtimonianza*.

Pro pro *Vice*, aut *Loco*.

4 Nonnunquam eſt *Vice*, aut *Loco*. Cicer. 6. Ver. 41. Tibi Marcelli ſtatua *pro patibulo* fuit. *Ti servì per patibolo*. Id. At.

K 2.ep.

2. ep. 5. Unus Cato mihi eſt *pro centum millibus*. *In cambio di cento mila*. Id. At. lib. 1. Hoc *pro mercede*, vel *præmio* tibi erit. Item illa trita; *Pro nihilo* habere, ducere, putare, eſſe. *Stimar per niente*, *Tenere da niente*.

Pro, in comparatione.

5 *Pro* in comparatione ſæpe idem eſt, quod *Si ſpectes*. Cic. pro Sext. c. 1. Quid eſſet quod *pro tantis opibus* Reip., *tantaque dignitate* imperii, nequaquam ſatis multi cives forti, & magno animo invenirentur. *Atteſa sì gran potenza della Rep.* Id. 3. Phil. 14. Sunt impii cives *pro charitate* Reip. nimium multi, *pro multitudine* bene ſententium admodum pauci. *Atteſo*. Id. pro Dom. c. 12. Quid mihi *pro expectatione* populi Roman., *pro* Cn. Pompeii *meritis*, *pro ratione* mei temporis faciendum fuerit. *Per l'aſpettazione*, *ſecondo i meriti*, *ſecondo il tempo*.

Pro pro *Secundum*.

6 Alias eſt *Secundum*. Cic. 7. Ver. 25. Civitatibus *pro numero* militum pecuniarum ſummas deſcribere. *Conforme al numero*. Id. l. 11. ep. 12. Non dubito autem *pro tua ſingulari prudentia*, quin perſpicias. *Conforme*, *Secondo*. Id. 5. Ver. Quorum vobis *pro veſtra ſapientia*, Quirites, habenda eſt ratio diligenter. Id. pro Mur. c. 40. Ego vos *pro* mea ſumma & vobis cognita in Remp. *diligentia* moneo, *pro auctoritate* conſulari hortor, *pro magnitudine* periculi obteſtor, ut paci conſulatis.

Pro

Pro meo, tuo, ſuo jure.

7 *Pro ſuo jure* facere, aut dicere aliquid eſt idem, quod *jure ſuo*, ac pro poteſtate, quam quis habet in aliquam rem, dicere aliquid, aut facere ſine reprehenſionis metu; quod nemo poſſit id jure reprehendere. Cic. At. 3. ep. 2. Ubi *pro meo jure* diutius eſſe poſſem. *Giuridicamente*; *Con piena autorità*. Id. pro Flac. 38. *Pro meo jure* dico. Plaut. Rud. 5. 3. Nempe *pro tuo jure* oras. Cic. 7. Ver. Tum deprecabitur a vobis, tum etiam *pro ſuo jure* contendet. *Per la ſua autorità, con ogni ragione.*

Pro re, pro re nata, pro tempore, pro opibus.

8 Eodem pertinent illa, *pro re*, *pro re nata*, *pro tempore*, *pro opibus*. Virg. 4. Æn. *Pro re* pauca loquar. Cic. At. l. 7. ep. 8. Animadverteram, poſſe *pro re nata* te non incommode ad me in Albanum venire. *Conforme all' occaſione, che veniſſe*. Cæſ. 5. B. G. 8. 1. Conſilium *pro tempore*, ac *re* caperet. *Conforme all' occorrenza, e alla coſa*. Cic. pro Dom. c. 41. Nemo fuit, qui me non *pro ſuis opibus* in illa tempeſtate defenderit. *Secondo la ſua poſſibilità.*

Pro mea, tua, ſua parte.

6 Item illa, *pro mea, tua, ſua parte*, & alia ejuſdem modi. Cic. l. 5. ep. 2. Ut ita fieret, *pro mea parte* adjuvi. *Per quanto toccava a me. Quanto mi apparteneva*. Id. pro Syl. 2. Omnes qui adſunt, *pro ſua parte*, & auctoritate defendunt.

Digitized by Google

Id. 1. Tuſc. c. 45. *Pro ſua* quiſque *facultate* parat. *Ognuno ſecondo il ſuo potere.*

Pro ſe quiſque.

10 *Pro ſe quiſque* idem eſt, quod *pro ſua quiſque parte*. Cic. 3. Off. 14. *Pro ſe quiſque*, quod ceperat, afferebat. *Ciaſcun per la parte ſua*. Id. 3. Ver. 26. *Pro ſe quiſque* manus affert. *Ciaſcun mena le mani per la parte ſua*. Liv. l. 26. c. 36. *Pro ſe quiſque* aurum, argentum, & æs in publicum conferunt.

Pro virili parte.

11 *Pro virili parte* eſt, *quantum unus vir poteſt*. Cic. pro Sext. c. 66. Hæc qui *pro ſua parte virili* defendunt. Id. 13. Phil. 4. Tum me ejus beneficio plus quam *pro virili parte* obligatum puto. *Più che per uno particolare.*

Pro portione; pro rata portione; pro rata parte.

12 *Pro portione* idem eſt, quod *pro rata portione*, vel *parte*. Cic. 2. de Orat. 79. Sed oportet, ut ædibus, ac templis veſtibula, & aditus, ſic cauſis principia *pro portione* rerum præponere. Id. 6. de Rep. 5. Qui intervallis conjuncti imparibus, ſed tamen *pro rata portione* diſtinctis. *A proporzione*. Cæſ. 1. B. C. 17. 4. Quaterna in ſingulos jugera, & *pro rata parte* Centurionibus, evocatiſque. *Per rata*. Cic. 1. Tuſc. 39. Omnia iſta perinde, ut cuique data ſunt, *pro rata parte*, aut longa, aut brevia dicuntur.

Pro ut; pro eo ac; pro eo ut.

13 *Pro ut; pro eo ac; pro eo ut* idem de-

cla-

clarant. Cic. 4. Ver. 34. *Prout* facultates hominis Thermitani ferebant. *Per quanno comportavano*. Id. 4. Cat. 2. Primum debeo ſperare Deos omnes, qui huic urbi præſident, *pro eo* mihi, *ac* mereor, relaturos eſſe gratiam. Id. 5. Ver. 54. *Pro eo ut* temporis difficultas, aratorumque penuria tulit.

Pro eo quod; pro eo quantum, in comparatione.

14 Cic. pro Plan. c. 38. Vereor, ne parum tibi, *pro eo, quod* a te habeo, reddiderim. Id. pro Cluen. c. 15. *Pro eo quod* ſe non ſuis ſolum commodis, ſed etiam ſuorum municipum natum arbitrabatur. Id. 4. Fin. 21. *Pro eo quantum* in quibuſque ſit ponderis, æſtimanda ſunt. *Conforme a quello*. Id. l. 3. ep. 3. Equidem *pro eo quanti* te facio, quicquid feceris approbabo. *Per quanto io ti ſtimo; Per la ſtima grande, ch' io fo di te*.

Pro eo, abſolute.

15 Cic l. 13. ep. 8. Quod erit ejuſmodi, ut, ſi a Cæſare, quod ſperamus, impetraverimus, tuo beneficio nos id conſecutos eſſe judicemus: ſin minus, *pro eo* tamen jam habeamus. *Per tanto già lo teniamo*.

Pro pro *Ob*, vel *Propter*.

16 Interdum uſurpatur pro *Ob*, vel *Propter*. Plaut. Aul. 3. 3. *Pro vapulando* hercle a te mercedem petam. Ter. Andr. 5. 3. Ut *pro* hujus *peccatis* ego ſupplicium ſufferam. *Per li misfatti di coſtui*. Id. Eun. 1. 2. Heri minas viginti *pro*

ambobus dedi. *Per tutti due*. Cic. Att. l. 1. ep. 2. Miſi, qui *pro vectura* ſolveret. *Per la vettura di porto*. Id. 2. de Or. c. 85. Dixit ſe dimidium, quod pactus eſſet, *pro illo carmine* daturum. *Per quei verſi*.

Pro, Interjectio.

17 *Pro* ſæpe interjectio eſt exclamantis, admirationi, aut indignationi ſerviens. Cicer. 2. Phil. 13. Quæ res (*pro* ſancte Jupiter!) in terris geſta major? Id. pro Leg. Man. 12. *Pro* Dii immortales! tantum ne unius hominis incredibilis, ac divina virtus lucis afferre Reipub. potuit? Id. 5. Ver. 60. *Pro* Deum, atque hominum fidem! Liv. l. 22. c. 14. Tantum (*pro*!) degeneramus a majoribus noſtris.

CAPUT CXLX.

De PROPE, PROXIMUS, & PROXIME.

1 PRope eſt *Juxta*. Cic. in Brut. c. 14. Cum plebs *prope* ripam Anienis conſediſſet. *Preſſo la riva del Teverone*. Id. l. 7. ep. 24. Ut non modo *prope* me, ſed plane mecum habitare poſſes. *Non ſolamente vicino a me, ma in caſa mia*. *Con eſſo me*. Liv. l. 1. c. 25. Eo majore gaudio, quo *prope* metum res fuerat.

Prope pro *Non procul*.

2 Interdum, cum ablativum caſum adſciſcit, uſurpatur pro *Non procul*. Cic.

7. Ver.

7. Ver. 2. At cum bellum in Italia, tam *prope ab Sicilia* gereretur, tamen in Sicilia non fuit. *Tanto appreſſo: Sì vicino a Sicilia*. Id. 4. Ver. 3. Tantum Civium Roman. tam *prope ab domo*, tam bonis, fructuoſque rebus detineri. Id. in Piſ. 11. *Prope a meis ædibus* ſedebas. *Vicin a caſa mia*.

Prope ſine caſu.

3 Cum ſine caſu ponitur, adverbii vicem obtinet, & contrarium habet *Procul*. Cic. l. 9. ep. 7. Volebam *prope* alicubi eſſe. *D' appreſſo*. Id. de Sen. 14. Adoleſcentia magis fortaſſe delectatur, *prope* voluptates intuens; ſed delectatur etiam ſenectus, eas procul adſpectans. *Da vicino*. Plaut. Caſin. 3. ſc. 5. Nemo audet *prope* accedere. *Farſi appreſſo*.

Prope *eſt, ut*.

4 *Prope eſt ut*, eſt *parum abeſt quin*. Liv. l. 2. c. 65. Jam *prope erat*, *ut* in ſummum clivum evaderent. *Poco mancava*. Id. ibid. c. 30. Appius vicit, ac *prope fuit*, *ut* Dictator ille idem crearetur. *Mancò poco*.

Prope *eſt factum*: *Nihil proprius eſt factum*.

5 Liv. l. 25. c. 21. *Prope eſt factum*, ut injuſſu Prætoris, ſignis convulſis, in aciem exirent. *Poco mancò, che non uſciſſero*. Cicer. ad Qu. Fr. lib. 1. ep. 2. *Propius nihil eſt factum*, quam ut occideretur. *Mancò poco; Non ci mancò quaſi niente*. Id. 7. Ver. 36. *Nec quicquam propius eſt factum*, quam ut illud Uticenſe exem-

plum de Hadriano transferretur Syracuſas. *Nè ci mancò molto.*

Prope adeſt ut; vel *Cum.*

6 *Prope adeſt*, eſt, *Non longe abeſt.* Plaut. Aul. 2. 3. *Prope adeſt, ut* fiat palam. *E' vicino a farſi paleſe.* Teren. And. 1. 1. *Prope adeſt, cum* alieno more vivendum eſt mihi. *Tra poco mi converrà vivere a modo altrui.*

Propius abſum.

7 *Proprius abſum* idem, quod *Minus longe abſum.* Cic. de Sen. c. 21. Quod eo melius cernere mihi videor, quod ab ea *propius abſum. Più vicino.* Cic. At. l. 1. ep. 1. Quoniam *proprius abes, Sei manco lontano. Sei più d'appreſſo.*

Proximus.

8 *Proximus alicui* ferme dicitur. Cic. in Brut. 47. *Craſſo*, & *Antonio* L. Philippus *proximus* accedebat. Id. pro Cluen. c. 53. Eques dignitate *Senatori proximus.* Id. l. 10. ep. 15. Laudem *Planco proximam* conſecutus es.

9 Interdum tamen præpoſitionem *A*, vel *Poſt*, vel *Ante* aſſumit. Cic. in Or. 64. *Proximus a poſtremo.* Pli. l. 10. c. 75. Somnia *a vino*, & *a cibis proxima* vana ſunt. *Subito.* Cic. 1. Off. 30. Qui Præfectus claſſis *proximus poſt Lyſandrum* fuit. *Immediatamente dopo.* Id. de Sen. c. 12. Tum hic, fratre ſuo Cenſore, qui *proximus ante me* fuerat. *Immediatamente prima.*

Proximus pro *proxime antecedenti.*

10 Interdum *proximus* eſt *proxime antece-*

tecedens. Cic. pro Leg. Man. c. 19. Qui *anno proximo* legati fuerunt. *L' anno paſſato*.

Proximus ſuperior.

11 *Proximus*, ut Superior ſit, qui fuit ante proximus. Cic. pro Arch. c. 5. Eſt enim obſcurum *proximis Cenſoribus* hunc cum L. Lucullo apud exercitum fuiſſe; *ſuperioribus* cum eodem Quæſtore fuiſſe in Aſia; primis nullam partem populi eſſe cenſam. *Al tempo de gli ultimi Cenſori*. Id. 1. Cat. c. 1. Quid *proxima*, quid *ſuperiore* nocte egeris. *La notte paſſata, e l' altra*.

12 Alias *Proximus* cum *ſuperiore*, & *inferiore* conjungitur. Cic. l. 1. ep. 9. *Proximis ſuperioribus* diebus. *Queſti ultimi giorni*. Id. 2. de Nat. Deor. c. 20. Huic *proximum inferiorem* orbem tenet. *Il cielo immediatamente inferiore*.

Proximus pro *Inſequenti*.

13 Nec ſolum ad tempus præteritum *Proximus* refertur, ſed ſæpe etiam ad futurum, ut proxime inſequens, aut conſecutum declaret. Cic. pro Mil. c. 9. Clodius reliquit annum ſuum, ſeſeque *in proximum* tranſtulit. Id. l. 10. ep. 26. Scilicet id agitur, utrum hac petitione, an *proxima* Prætor fias. Id. in Brut. c. 10. Hunc *proximo ſeculo* Themiſtocles inſecutus eſt. *Nel ſeguente*.

Proximus in ordine.

14 Interdum *proximus* refertur ad ordinem. Cic. 2. Inv. 98. Summa neceſſitudo videtur eſſe honeſtatis: huic *proxima*

incolumitatis: tertia, & leviſſima commoditatis. Id. 1. Off. 33. Ad hanc rationem natura vim maximam habet, fortuna *proximam*. Id. 1. At. 1. ep. 1. Satyrus obſevat Domitium maxime; me habet *proximum*.

Proximus in cognatione.

15 Interdum *Proximus alicujus* dicitur, qui cognatione eum proxime attingit. Namque proximi conjunctiores ſunt, quam propinqui. Cic. 2. Inv. 49. Tyranno occiſo, quinque *ejus proximos cognatione* magiſtratus necato. Id. de Am. 19. Si quam præſtantiam conſecuti ſunt, impertiant eam ſuis, communicentque *cum proximis*. Id. 7. Ver. 7. Ver. 64. Cum hæc omnia *tuis proximis* plana fecero. *A' tuoi più ſtretti*.

Proxime, cum Accuſativo.

16 *Proxime*, item ut *Prope*, ex quo factum eſt, accuſandi caſum interdum habet. Cicer. 10. Phil. 11. Brutus operam det, ut ſuis copiis quam *proxime Italiam* ſit. *Più vicino ad Italia, che ſia poſſibile*. Id. de Un. *Proxime terram* ambit lunæ curſus. *Più vicino alla terra di tutti*.

Proxime pro *Maxime*.

17 Interdum uſurpatur pro *Maxime*. Cicer. l. 11. ep. 21. Sed velim tibi perſuadeas, &c. me huic tuæ virtuti *proxime* accedere. *Ch' io ſono il primo dopo di te in queſta tua virtù*. Id. 4. Ver. 3. Ut *proxime* ad noſtram diſciplinam illam veterem, non hanc, quæ nunc increbuit,

buit, videantur accedere. *S' avvicinano più che altri, che ſiano.*

Proxime pro *Noviſſime*, aut *ultimo loco.*

18 Alias pro *Nuperrime*, aut *ultimo loco*. Cic. 2. Phil. 5. *Proxime* eſt mortuus. *Ultimamente*. Id. 2. de Nat. Deor. 23. In Capitolo *proxime* dedicavit. Id. lib. 5. ep. 15. In iis litteris, quas *proximè* a te accepi. *Di freſco.*

Proxime ſuperior.

19 Cic. 3. de Nat. Deor. 21. Muſæ eodem numero, quo *proxime ſuperiore*. *Quello, che ho detto pur dinanzi.*

Proxime, in ordine.

20 Cic. pro Cluen. 31. Sapientiſſimus eſt, cui quod opus ſit, ipſi veniat in in mentem: *proxime accedit*, qui alterius bene inventis obtemperat. *Più di tutti ſe gli appreſſa*. Id. 2. Off. 3. *Proxime* autem, & ſecundum Deos homines hominibus utiles eſſe poſſunt. *Dopo gli Dei nel primo luogo, ec.*

Proxime, *atque*.

21 Cic. l. 9. ep. 13. Non poſſum non aut *proxime atque* ille; aut etiam æque laborare. *Vicino a lui, ovvero anche del pari.*

CAPUT CXLVI.

De Præpoſitione PROPTER.

Propter, Cauſa efficiens.

1 PRopter, plerumque cauſam efficientem declarat. Cic. in Brut. 26. Eaque ſuſpicio *propter hanc cauſam* fuit.

pro Roſc. Am. c. 4. Suſceptum onus aut *propter imbecillitatem* animi deponere. Interdum finem ſignificat. Cic. At. 7. ep. 5. Tyronem *propter humanitatem*, & modeſtiam malo ſalvum, quam *propter uſum* meum. Ubi *propter uſum* finem declarat. Id. 1. Fin. 26. Virtus per ſe, & *propter ſe* expetenda. *Da per ſe, e per cauſa ſua*.

Propter pro *Prope*.

2 *Propter* ſæpe uſurpatur pro *prope*. Cic. 2. de Nat. Deor. c. 22. Vulcanus tenuit inſulas *propter Siciliam*, quæ Vulcaniæ appellantur. *Appreſſo a Sicilia*. Id. in Brut. 6. In pratulo *propter* Platonis *ſtatuam* conſedimus. Id. in Piſ. c. 3. Hic vir clariſſimus, qui *propter te* ſedet L. Gellius. *Ti ſiede appreſſo*.

Etiam ſine caſu hoc ſenſu uſurpatur. Cic. 6. Verr. c. 48. Etenim *propter* eſt ſpelunca quædam. *Ivi vicino*.

Admonitio.

4 *Propter* pro *prope* uſurpari ſolet, cum ſtatus in loco ſignificatur; nam, cum declaratur motus, *præter* dici ſolet. Nam illud in 2. lib. de Inv. c. 31. Fluvius Eurotas, qui *propter Læcedæmonem* fluit: videndum eſt, ne mendum contineat, & pro *propter*, *præter* legendum ſit. Unde *præterfluere* conflatum eſſe conſtat.

Propterea quod; propterea ut; propterea quia.

5 *Propterea* ex *propter*, & *ea* factum eſſe apparet; uſurpatur pro *Ideirco*, & fere

fere cum *Quod*, vel *Ut* copulatur Cicer. l. 5. ep. 8. *Propterea quod* nullam rem gravius jam diu tali. Id. l 8. ep. 18 Cum eſſem otioſus in Tuſculano, *propterea quod* diſcipulos obviam miſeram. *Per riſpetto che*. Id. l. 13 ep. 68. *Propterea* ſcripſi; *ut* me non ſine cauſa laborare intelligeres. Id pro Lig. 3. Atque hæc *propterea* de me dixi, *ut* mihi Tubero, &c. ignoſceret. *Affinche*. Id. 2. de Div. c. 22. Res mirabilis *propterea*, *quia* non ſæpe fit.

CAPUT CXLVII.

De Adverbio QUA.

Qua, qua, pro Tum, tum.

1 QUa, proprie eſt per quem locum, ut planum eſt. Cic. 3. Phil. 8. Ipſe in templum neſcio *qua* per cuniculum aſcendit. Sæpe tamen iteratur, ut ſignificet *Tum*, *Tum*. Cic. ad Qu. Fr. ep. 1. Topiarium laudavi, ita omnia conveſtivit hedera, *qua* baſim Villæ, *qua* intercolumnia ambulationis. Id. At. l. 15. ep. 18. Intelligo te diſtentiſſimum eſſe, *qua* de Buthrotiis, *qua* de Bruto. *Così in quanto ai Butrozi, come quanto a Bruto*. Id. At. l. 9. ep. 14. Quam expedita tua conſilia, quam evigilata tuis cogitationibus, *qua* itineris, *qua* navigationis, *qua* congreſſus, ſermoniſque cum Cæſare. *Tanto del viaggio, quanto della navigazione, quanto dell' abboccamento, ec.*

Quacumque.

2 Qua-

2 *Quacumque* eſt *Per quemcumque locum.* Cic. 3. Ver. 16. *Quacumque* iter fecit, ejuſmodi fuit, ut non legatus Pop. Romani, ſed ut quædam calamitas pervadere videretur. *Dovunque fece viaggio, per tutto ſi portò in modo.* Illud translate 5. Fin. 2. *Quacumque* ingredimur, in aliquam hiſtoriam veſtigium ponimus. *Dovunque camminiamo, poniamo il piè, ec.*

CAPUT CXLVIII.

De Pronomine, QUALISCUMQUE.

1 QUaliſcumque ex *Quali* factum, plerumque ejus vim extenuat. Cic. At. l. 13. ep. 45. Turpe enim eſt nobis illum, *qualiſcunque* eſt, hoc primo anno egere. Id. At. l. 14. ep. 16. Sed homines benevolos, *qualeſcumque* ſunt, grave eſt inſequi contumelia. *Di qualunque ſorta ſi ſieno.*

Qualiſcunque, Talis.

2 Interdum refertur ad *Talis*. Cic. 3. de Leg. c. 14. *Qualeſcumque* ſummi civitatis viri ſunt, *talis* eſt civitas.

CAPUT CXLIX.

De Adverbio QUAM.

Quam, tam.

1 QUam ſæpe adſciſcit *Tam*, cum comparatio intercedit Plaut. Capt. 2. 2. *Quam* tu filium tuum, *tam* pater me meus deſiderat. Cic. 2. Ver. 2. Quod ſi, *quam* audax ad conandum,

tam

tam eſſet obſcurus ad tegendum . Id. l.16. ep. 1. Xenomenes hoſpes *tam* te diligit, *quam* ſi vixerit tecum . *Tanto ti ama, come ſe* .

Quamdiu , tamdiu .

2 Cic. 2. de Or. c. 22. *Quamdiu* manſit immitatio , *tamdiu* genus illud dicendi, ſtudiumque vixit , lege *Tamdiu* .

Quam mox : Lege *Mox* .

Quam pridem , *quam dudum* .

3 Teren. Eun. 3. 3. Huc evaſit ; *quam pridem* pater mihi , & mater mortui eſſent ? dico jamdiu . *Quanto tempo era , che* . Cic. pro Roſc. Com. 3. Quæſo *quam pridem* hoc nomen , Fanni , in adverſaria retuliſti ? *Quanto è , che hai ſcritto al giornale queſta partita* ? Plaut. Stich. a. 2. ſc. 2. Vide , *quam dudum* hic adſto .

Quam , pro *Valde* , cum poſitivo , & interrogatione .

4 *Quam* , cum poſitivo ſæpe , & interrogatione junctum ſignificat *Valde* . Cic. At, l 7. ep. 15. Suam in ſenatu operam, auctoritatemque *quam magni* æſtimat ? *Quanto la ſtima* ? Id. 3. de Nat. Deor. 21. Soles ipſi *quam multi* a Theologis proferuntur ? *Quanti* . Id. l. 11. ep. 24. Te igitur imitabor ? *Quante coſe in quanto poche parole* .

Quam cum ſuperlativo .

5 *Quam* cum ſuperlativo uſitatiſſimum eſt . Cic. Partit. 1. An eſt mi Cicero , quod ego malim , quam te *quam doctiſſimum* eſſe ? *Il più dotto uomo del mondo* . Id. de Am. 13. Commodiſſimum eſt , *quam*

la-

laxiſſimas habere habenas amicitiæ. *Tener la brigiia lenta il più, che ſi può*. Id. At. l. 16. ep. 21. Sed peto a te, ut *quam celerrime* mihi librarius mittatur. Id. 3. Ver. 30. Quo *quam minime* multi de iſtius nefario ſcelere audire poſſent. *Quanto men molti foſſe poſſibile*.

Quam optantis.

6 Cic. At. l. 2. ep. 22. Quam *vellem*, domi manſiſſes. Id. At. 7. ep. 1. *Quam vellem*, etiam num in provincia morari. *Che pagherei?* Id. 3. Fin. 3. *Quam vellem*, ut te ad Stoicos inclinaſſes. *O come vorrei*.

Quam admirantis.

7 Cic. At. l. 7. ep. 1. *Quam* non eſt facilius virtus? *Come non è facile la virtù?* Id. 5. Fin. 22. *Quam* cupiunt laudari? ut pedet vinci? Id. At. l. 9. ep. 2. *Quam* nihil prætermittis in conſilio dando?

Quam dolentis.

8 Terent. And. a 1. ſc. 1.. *Quam* timeo, quorſum evadas. Id. Heaut. a. 5. ſc. 4. Eheu *quam* ego nunc totus diſpliceo mihi!

Quam pro *poſtquam*.

9 Liv. l. 3. c. 8. Tertio die, *quam* interregnum inierat. Id. ibid. c. 33. Anno trecenteſimo altero, *quam* condita Roma erat. Adde l. 4. c. 3.

Quam primum.

10 *Quam primum* videtur uſurpari pro *quam primum fieri poſſit*. Cic 14 Auctor eſt, ut *quam primum* agere incipiant. *Comincino a operar quanto prima*.

Quam cum *poſſum*, & ſuperlativo.

11 Cic. pro Dom. c. 56. Dico igitur, & , *quam maxima poſſum voce* dico. *E lo dico quanto più alto poſſo*. Id. de Sen. 14. Convivium ad multam noctem, *quam maxime poſſumus*, vario ſermone producimus. *Il più che poſſiamo*. Id. 2. de Nat. Deor. c. 51. Aves nidos conſtruunt, eoſque, *quam poſſunt molliſſimè* ſubſternunt. Id. 1. Div. 32. Expoſui, *quam breviſſime potui*, oracula. *Con la maggior brevità, ch' io ho potuto*.

12 Scriptores minus elegantes utuntur ſæpe poſitivo pro ſuperlativo. Plin. l. 18. c. 28. *Quam potero dilucide*, atque perſpicue.

Quam, & *tam* cum ſuperlativis.

13 *Quam*, & *tam* cum ſuperlativis junxit Varro l. 2. de R.R. c. 9. *Quam pauciſſimos* reliqueris, *tam optimi* in alendo fiunt propter copiam lactis. Sed noli temere imitari.

Quam, cum *Volo*, pro *Quantum*.

14 *Quam* cum verbo *Volo* uſurpatur pro *Quantum*. Cicer. pro Cœl. c. 26. *Quam velit* ſit potens. *Sia potente, quanto ſi voglia*. Id. ib. c. 28. *Quam volent*, in conviviis faceti ſint. Id. 2. de Nat. Deor. c. 17. Hic, *quam velit* Epicurus, jocetur. *Burli pur quanto vuole*. Id. 4. Ver. 42. *Quam voletis*, multis dicent. *Quanto vorrete*. Item cum aliis verbis. Cic. Off. l. 1. c. 31. Velle experiri, quam ſe aliena deceant.

Quam pro.

15 Liv. l. 10. c. 14. Minor cædes, *quam pro*

pro tanta victoria fuit. Id. ibid. c. 4. Pulverem majorem, *quam pro* numero excitabant.

Quam quantum.

16 *Quam* in comparatione ſæpe aſſumit *quantum*. Cic. 3. de Or. 4. Ut majus quiddam de L. Craſſo, *quam quantum* a nobis exprimetur, ſuſpicientur. Id. 5. Ver. 23. Iis plus frumenti imperabatur, *quam quantum* exaraverant. *Più di quello che*. Id. 5. Ver. 43. Sexies tantum, *quam quantum* ſatis ſit, ablatum eſſe.

Quam quod; quam ut; quam ne.

17 Jungitur interdum cum *quod*, vel *Ut*. Cic. At. l. 11. ep. 7. Sed ex omnibus nihil tamen magis deſideratur, *quam quod* in Africam non jerim. Id. 2. de Or. Sed hoc majus eſt quiddam, *quam ut* ab iis poſtulandum ſit. *Più di quel, che ſi debba ricercar da loro*. Ter. Heaut. 4. ſc. 6. Nihil magis metuo, *quam ne* denuo extrudar. Cic. 3. de Or. 6. Hoc eſt altius, *quam ut* nos humi, ſtrati perſpicere poſſimus. *Più alto di quel che noi, ec.* Id. 1. Or. 36. Alter iniquum putabat, plus ſecum agi, *quam quod* eſſet in actione. Ideſt, *quam quantum*.

Quam quomodo.

18 Cicer. de Sen. 4. Multa præclara in eo viro cognovi ſed nihil eſt admirabilius, *quam quomodo* ille mortem Marci filii tulit. Id. 3. de Or. 4. Craſſum pleniorem fuiſſe putat, *quam quomodo* a nobis inductus eſt.

Quam

Quam pro *quanto*.

19 *Quam* pro *quanto* jungitur cum comparativis. Virg. 3. Geor. v. 309. *Quam magis* exhauſto &c. Plaut. Bacchid. *Quam magis* id repeto, tam magis uror. Sed hæc vix Poetis aliquando concedenda.

CAPUT CL.

De Adverbio QUANDO.

1 QUando proprie eſt *Quo tempore*, Cic. 1. de Or. 22. *Quando* me iſta curaſſe arbitramini? Id. pro Leg. Agr. Tum *quando*, Alexandro mortuo, legatos Tyrum miſimus. *Allora, che*. Id. 2. Off. 21. Utinam tunc eſſem natus, *quando* Romani dona accipere cœpiſſent. Id. pro Dom. c. 27. *Quando* igitur eſt turpe? *quando* eſt pœna peccati?

Quando, & *quandoquidem* pro *Quoniam*.

2 Cicer. l. 10. ep. 12. Quam *quando* complexus es, & tenes. *Poichè*. Id. l. 5. ep. 20. *Quando* te id video deſiderare. Id. in Brut. 44. *Quandoquidem* tu iſtos oratores tantopere laudas, vellem, &c. Id. 4. Ver. 3. Statuerunt ſedes ſuas relinquere, *quandoquidem* agros jam ante iſtius injuriis exagitati reliquiſſent. *Atteſo che*.

Admonitio.

3 Frequentius tamen in ſoluta oratione uſurpatur *Quoniam*. Vide infra.

Si quando, *ne quando*, *num quando*.

4 *Quando*, quoties invenitur conjunctum

ctum cum *ſi*, *ne*, & *num*, ponitur pro *aliquando*. Cic. 4. Tuſc. c. 15. *Si quando* impotentia animi adepta eſt id, quod, &c. Id. pro Roſc. Am. c. 50. *Ne quando* liberis proſcriptorum bona patria reddantur. Id. de Amic. c. 19. Exiſtit hoc loco quæſtio, *num quando* amici novi veteribus ſint anteponendi.

CAPUT CLI.

De Conjunctione QUAMQUAM.

Quamquam, tamen; quamquam, ſed.

1 QUamquam plerumque quidem *Tamen* adſciſcit, quod exempla paſſim docent: verumtamen interdum aſſumit *Sed*. Cic. l. 12. ep. 14. *Quamquam* egregios Conſules habemus, *ſed* turpiſſimos Conſulares. Id. l. 13. ep. 32. *Quamquam* a te quidem cumulate ſatisfit, *ſed* ſic velim exiſtimes.

Quamquam, ſed tamen; ſed certe; veruntamen.

2 Cic. 3. de Or. c. 14. *Quamquam* ſunt omnes virtutes æquales, & pares; *ſed tamen* eſt ſpecies alia magis, alia formoſa, & illuſtris. *Sebben, ec. Ma pure, ec.* Id. l. 1. ep. 9. *Quamquam* tua quidem cauſa, ut debeo, lætor; *ſed certe*, &c. Id. l. 5. ep. 21. Puto autem mea nonnihil intereſſe, *quamquam* id ipſum quid interſit, non ſane intelligo; *verumtamen* quicquid, &c.

Quamquam, abſolute poſitum.

3 *Quamquam* interdum abſolute ponitur, ni-

nimirum quia ad dicta magis reſpicit, quam ad ea, quæ dicenda ſunt. Cic. l. 12. ep. 25. Remp. ſi licebit, more noſtro tuebimur; *quamquam* admodum ſumus jam defatigati. *Benche noi ſiam già molto ſtanchi*. Id. de Am. 10. *Quamquam* ille quidem nihil difficilius eſſe dicebat, quam amicitiam uſque ad extremum vitæ diem permanere. *E' ben vero, ch' egli dicea*.

Admonitio.

4 Huc plerumque pertinent illa, quæ modo expoſui, cum pro *Tamen* reponitur *Sed*.

CAPUT CLII.

De Conjunctione QUAMVIS.

Quamvis pro *Etiamſi*, cum *tamen*, *attamen*, *certe*.

1 Q*Uamvis* non tam ſignificat *Quamquam* apud Ciceronem, quam *Etiamſi*. Aſſumit autem *tamen*, *attamen*, *certe*. Cicer. l. 7. ep. 3. Si me audiſſent, *quamvis* iniqua pace, honeſte *tamen* viverent. Idem 2. Phil. 45. Res bello geſſerat, *quamvis* Reipublicæ calamitoſas, *attamen* magnas. Id. At. l. 16. ep. 7. *Quamvis* non fueris impulſor, & ſuaſor profectionis meæ, approbator *certe* fuiſti. *Sebbene, &c. almeno l' approvaſti*.

Admonitio.

2 *Quamvis* pro *Quamquam*, in principiis maxime, a Cicerone raro admodum uſurpatur. Fere autem Conjunctivo jungitur.

Quam-

Quamvis, pro *Quantumvis*.

3 Sæpiſſime *quamvis* nominibus, & adverbiis junctum pro *Quantumvis* ponitur. Cic. At. l. 12. ep. 36. *Quamvis prudens* ad cogitandum ſis, ſicut es, tamen. *Per prudente, che tu ſii*. Id. pro Roſc. Am. c. 16. Quaſi vero mihi difficile ſit, *quamvis multos* nominatim proferre. *Quanti tu ne vuoi*. Id. lib. 2. ep. 16. *Quamvis parvis* Italiæ latebris contentus eſſem. *Per picciole, che foſſero*. Id. 4. Ver. 54. Quidvis facere in ejuſmodi rebus, *quamvis callide, quamvis audacter, quamvis impudenter*. *Quanto aſtutamente tu vuoi, ec.*

CAPUT CLIII.

De QUANTUM, & QUANTOPERE.

Quantum, abſolute.

1 QUantum adverbium ex nomine, ſæpe abſolute ponitur. Cicer. l. 5. ep. 8. Quamobrem tu, *quantum* tuo judicio tribuendum eſſe putes, ſtatues ipſe. Id. l. 6. ep. 11. *Quantum* quidem ego intelligere potueram. *Per quanto io avea potuto comprendere*. Id. 1. de Or. 21. Ego (*quantum* auguror conjectura) non deſpero fore aliquem. *Per quel, ch' io vo congbietturando*. Id. l. 3. de Leg. Hæc lex Attico noſtro non placet, *quantum* ex vultu ejus intelligo. *Per quanto io raccolgo dal viſo*.

Quantum in me, in te, in ipſo eſt.

2 Huc pertinent illa: *Quantum in me, in te, in ipſo eſt*. Cic. ad Qu. Fr. l. 1. ep. 1.

Quan-

Digitized by Google

Quantum in me erit. *Per quanto ſtarà a me. Per quanto ſi ſtenderanno le mie forze*. Id. 3. de Nat. Deor. c. 7. *Quantum* quidem *in te eſt*. Id. At. 5 ep. 2. *Quantum eſſet in ipſo*. Id. pro Flac. 25. Nam nomen civium Romanorum, *quantum in ipſis fuit*, ſuſtulerunt. *Per quel che toccava a loro*. Id. pro Arch. c. 1. Huic profecto ipſi, *quantum eſt ſitum in nobis*, opem ferre debemus. *Per quanto ſi ſtendono le forze noſtre*.

3 *Nimium quantum*, *mirum quantum* V. in *Nimium*.

Quantum poſſum.

4 Sæpe *Quantum* jungitur cum verbo *Poſſum*, Cic. in Piſc. c. 3. Pompejus, quem *quantum potui*, multis ſæpe orationibus ornavi. *Per quanto io ho potuto*. Id. pro Sext. 13. Ut afflictæ Reipub. *quantum poſſet*, mederetur. *A ſuo potere*. Id. 6. Phil. 7. Quamobrem, Quirites, conſilio, *quantum potero*, labore plus pene quam potero, vigilabo pro vobis. *Quant' io potrò mai*.

Quantulum, & *quantulumcumque*, in extenuatione.

5 *Quantulum*, & *Quantulumcumque* extenuationi ſerviunt. Cicer. 6. Ver. 1. Nos qui jam, & quid facere, & *Quantulum* judicare poſſemus, oſtendimus. *Quel poco che potemmo*. Id. 2. Agr. 25. Etenim *quantulum* intereſt utrum in Maſſici radices, an in Apuliam, aliove quopiam deducamini? *V' è forſe poca differenza eh?* Id. 1. Or. c. 29. Ut ne plus nos aſſequamur, quam *quantulum* tu in dicendo aſſecutus es. Id. 2. Div. 65. Miſit conjectori, *quantulum* viſum

ſum eſt de argento. *Quel pocolino.*

6 *Quantulumcumque* apertius extenuat. Cic. 4. Ver. 74. Sed tamen, quicquid erit in his libellis, *quantulumcumque* videbitur eſſe, hoc quidem certe manifeſtum erit. *Per poco, che paja eſſervi.* Id. 2. de Or. 23. Ex eo quod dico, *quantulumcumque* id eſt quid faciam, judicari poteſt. *Per pochetto, che ſia.* Id. in Or. 30. Eaſque nos primi, quicumque eramus, & *quantulumcumque* dicebamus, convertimus. *E per quel poco, che noi, ec.*

Quantum, tantum, vel *Tantundem.*

7 Interdum adſciſcit, *Tantum*, vel *Tantundem*. Cicer. l. 16. ep. 4. *Quantum* me diligis, *tantum* fac, ut valeas. Id. l. 16. ep. 7. *Quantum* me diligis, *tantum* adhibe diligentiæ. *Per quanto amor tu mi porti.* Id. l. 6. ep. 19. *Quantum* de illo libro, *tantundem* de mei judicii fama detrahatur. Id. l. 15. ep. 11. *Quantum* tibi omnes debent, quominus *tantundem* ego unus debeam, non recuſo. *Non niego di non eſſere altrettanto obbligato.*

Quantopere pro *quantum*, vel *quam*.

8 *Quantopere* refertur ad *Tantopere*, & *Quantum*, aut *quam* ſignificat. Cic. 1. de Or. 35. Neque enim *tantopere* deſiderabam, &c. *quantopere* delector, &c. Id. 5. Ver. 87. Perſpicere vos certo ſcio, *quantopere* Siculis hoc expediat. Id. At. l. 14. ep. 7. Dici non poteſt, *quantopere* gaudeant. *Quanto ſi rallegrino.*

Quantopere diſſolutum.

9 *Quantopere* diſſolvitur aliquando in duas

duas voces. Cic. 2. de nat. Deor. c. 49. *Quanto ſe opere* cuſtodiant beſtiæ.

CAPUT CLIV.

De Adverbio QUASI.

Quaſi pro *Tamquam*, vel *Sicut*.

1 QUaſi adverbium eſt ſimilitudinis, & *Tamquam* ſignificat. Cic. 1. de Or. 3. Philoſophia laudandarum omnium artium procreatrix quædam, & *quaſi* parens. *Come madre*. Id. de Sen. 23. Nec vero velim, *quaſi* decurſo ſpatio, a calce ad carceres revocari. Id. 1. Tuſc. 4. Sic eas exponam, *quaſi* agatur res, non quaſi narretur. *Come ſe*.

Quaſi ſic; *quaſi ita*; pro *Sicut*; vel *Non ſecus ac*.

2 Interdum eſt *Sicut*, vel *Non ſecus ac*; & aſſumit *Sic*, aut *Ita*. Cic. 9. ep. 16. Ut *quaſi* aurum igne, *ſic* benevolentia fidelis periculo aliquo perſpici poſſit. *Siccome l'oro nel fuoco*. Id. de Sen. 8. Litteras Græcas *ſic* avide arripui, *quaſi* diuturnam ſitim explere cupiens. *Come s' io voleſſi cavarmi una ſete di lungo tempo*. Id. pro Quin. c. 2. *Quaſi* tua res, aut honos agatur, *ita* laboras. *Come ſe n' andaſſe la roba, o l'onor tuo*. Id. 2. Agr. 18. Sed plane *quaſi* ea res nobis ſaluti futura ſit, *ita* cogit, atque imperat, ut &c. *Non altrimenti, che ſe*.

Quaſi, & *Quaſi vero*, per Ironiam.

2 *Quaſi*, & *Quaſi vero* ſæpe Ironiam continet. Cic. 2. Phil. 39. Medico tria millia jugerum, *quaſi* te ſanum facere potuiſſet.

Come ſe. Id. 2. Fin. 3. *Quaſi* me pudeat iſtorum, aut non poſſum, quemadmodum dicantur, oſtendere. *Come s' io mi vergognaſſi*. Id. 3. Ver. 13. *Quaſi vero* id cupiditate defendendæ nobilitatis, aut ſtudio partium fuerit. Id. l. 3. ep. 7. *Quaſi vero* ad cognoſcendum, ego ad illos, non illi ad me venire debuerint. *Come ſe*.

Quaſi pro *Fere*.

4 Interdum uſurpatur pro *Fere*. Cic. 2. Ver. 8. Ex his *quaſi* decem fiſcos ad Senatorem illum relictos eſſe. *Intorno a dieci*. Id. 2. Acad. 26. Quantulus vobis videtur? mihi quidem *quaſi* pedalis. *Quaſi della miſura d' un piede*. *D' un piede in circa*. *Poco più, o meno d' un piede*.

Admonitio.

5 *Quaſi* pro *Fero*, cum contrahitur numerus, ſpatium, aut aliud ejuſmodi, apud Ciceronem rarum admodum eſt. Ejus loco *Fere*, *Ferme*, *Pene*, *Prope*, *Propemodum* uſurpari ſolent.

CAPUT CLV.

De Adverbio QUATENUS.

Quatenus, ad quem terminum.

1 QUatenus, eſt *Ad quem terminum*, cui reſpondet *Eatenus* Cic. de Am. 11. Quamobrem id primum videamus, *quatenus* amor in amicitia progredi debeat. *Sino a che termine debba arrivare*. Id. in Or. 22. In omni re videndum eſt *quatenus*; etſi enim ſuus cuique modus eſt, tamen magis

ot-

offendit animum, quam parum. Id. de Am. 17. Eſt enim *quatenus* amicitiæ dari venia poſſit. *V' è un certo ſegno, ſin dove ſi poſſa perdonare. Sin' ad un certo che ſi può perdonare.*

2 Interdum ad tempus refertur. Cic. 14. Phil. 5. Quibus auſpiciis iſtos faſces Augur acciperem? *quatenus* haberem? cui traderem? *Fino a quanto averli? A chi laſciarli?*

Quatenus pro *Qua ex parte*.

3 Interdum uſurpatur pro *Qua ex parte*. Cic. l. 1. ep. 2. Poſtulatum eſt, ut Bibuli ſententia divideretur: *quatenus*, de religione dicebat, &c. Bibulo aſſenſum eſt. *Quanto a quella parte.*

Quatenus pro *quoniam*.

4 *Quatenus* pro *quoniam* eſt Quintiliani l. 9. c. 3. Plinii l. 3. ep. 7. & aliorum, ſed ævi deterioris, & ab aurea latinitate degeneris.

CAPUT CLVI.

De Adverbio QUEMADMODUM.

Quemadmodum pro *Quomodo*.

1 Quemadmodum factum ex tribus verbis, *Quem Ad Modum*, idem eſt, quod *Quo modo*. Cic. At. l. 2. ep. 5. Velim, cogites, *quemadmodum* bibliothecam nobis conficere poſſis. *In che modo*. Id. At. l. 7. ep. 24. Hæc res *quemadmodum* reciderit, &c. velim ad me ſcribas. *Come ſia avvenuta*. 2

Quemadmodum, *ſic*; vel *Ita*.

2 Interdum aſſumit *Sic*, vel *Ita*. Cic.

Digitized by Google

ad Qu. Fr. l. 1. ep. 1. Ut, *quemadmodum* gubernatores optimi vim tempeſtatis, *ſic* illi fortunæ impetum ſuperare non poſſent. *Siccome*. Id. ad Qu. Fr. l. 2. ep. 12. Tu, *quemadmodum* me cenſes oportere eſſe in repub. &c. *ita* & eſſe, & fore auricula infima molliorem ſcito.

Quemadmodum poſt *ratio*.

Cic. Fam. 13. ep. 29. Ineas *rationem*, *quemadmodum* ea mulier Romam perducatur. Id. 3. de nat. Deor. c. 16. Reddes *rationem*, *quemadmodum* idem fieri potuerit.

CAPUT CLVII.

De Pronomine QUIS, vel QUI.

1 QUis ſervit interrogationi, vel dubitationi. Cic. de Am. *Quis* clarior in Græcia Themiſtocle? *quis* potentior? Interdum aſſumit *Qui*. Cic. 7. Ver. Jam hoc, *quis* tum fuit Syracuſis, *qui* non audierit?

2 Huc ſpectant illa. Cic. pro Roſc. Com. Conſidera *quis quem* fraudaſſe dicatur. *Chi ſia quegli, che ſi dice aver fraudato, e quale la perſona, che ſi dica eſſere ſtata fraudata.*

Qui, ſine interrogatione, ac dubitatione.

3 *Qui* ſine interrogatione, ac dubitatione adhiberi plerumque ſolet. Cic. 1. Off. 12. Nego jus eſſe, *qui* miles non ſit, pugnare cum hoſte. Id. 1. Ph. 5. Miſi pro amicitia, *qui* hoc diceret. *Gli mandai a dire.*

Qui

Qui, ideſt *pro eo qui*.

4 *Qui* pro varietate caſuum idem eſt aliquando, ac *pro eo qui*. Cicer. Fam. 7. ep. 2. Si mihi permiſiſſes rem, *qui* meus amor in te eſt, confeciſſem. Id. pro Do. c. 32. Pater tuus, ſi viveret, *qua* ſeveritate fuit, tu profecto non viveres.

5 Interdum tamen *Qui* pro *Quis* uſurpatur. Cic. pro Dom. *Qui* tantus fuit labor, quæ ſimultas? Id. 2. Phil. 36. *Qui* vir, & quantus fuiſſes? Id. in Piſ. Vereor, ne *qui* ſit. Id. pro Mur. c. 15. Si diligenter fuerit, conſiderabis. *Chè uomo*.

Qui pro *Ut*.

6 Interdum *Qui*, *quæ*, *quod* uſurpatur prò *Ut*. Cic. pro Dom. c. 34. Nec ſum tam inſolens, *qui* Jovem eſſe me dicam. *Tanto impertinente, ch' io dica*. Id. l. 1. ep. 6. Talem autem te eſſe oportet, *qui* primum ad disjungas.

Qui pro *Qualis*.

7 Alias pro *Qualis*. Cicer. At l. 6. ep. 3. Sed illum eum eſſe puto, *qui* eſſe debet. *Tale, qual' eſſer dee*. Lege pronomen *Is*.

Quis pro *Aliquis*.

8 Quoties antecedit *Si*, *Niſi*, *Ne*, pro *Aliquis* eleganter dici ſolet. Cic. 2. Phil. 14. *Si* te in judicium *quis* adducat. Id. At. l. 1. ep. 13. *Niſi quis* nos Deus reſpexerit. Id. in Brut. c. 13. *Niſi quid* de Epaminonda ſuſpicari libet. Id. 2. de Leg. 9. *Ne quis* agrum conſecrato. Id. 1. Off. 20. *Ut ne qua* re egerent.

Quis pro *aliquis* ſine præcedente particula.

9 Sæpe etiam *quis* uſurpatur pro *aliquis* non præcedente neque *si*, neque *ne*, neque *nisi*. Cic. 3. Off. c. 19. Non igitur faciat (dixerit *quis*) vir bonus quod utile ſit. Idem ib. c. 20. Quid intereſt, utrum ſe ex homine convertat *quis* in belluam, an &c.

Qui, quæ, quod, præpoſitum.

10 *Qui, quæ, quod* eleganter præponitur: ſubiicitur autem *Hic*, vel *Is*. Cic. l. 2. ep. 1. Sic ad nos confirmatus revertere, ut *quam* expectationem tui concitaſti, *hanc* ſuſtinere, ac tueri poſſis. Id. l. 6. ep. 8. *Quæ* ad te pertinere arbitrabor, *ea* mea ſponte faciam. Id. l. 6. ep. 23. *Quæ* didiciſti, *iis* hoc tempore utare.

Qui, Idem.

11 Interdum ſubiicitur *Idem*, aut nonnullis vocibus interjectis, aut etiam proxime. Plaut. Aſin. 2. 2. Fortiter malum *qui* patitur *idem* poſt patitur bonum. Liv. l. 2. c. 15. Ut *qui* libertati finis erit in illa urbe, *idem* ſit urbi. Cic. 3. Phil. 10. *Quod idem* fecit L. Philippus, vir avo, patre, majoribuſque ſuis digniſſimus.

Qui pro *utpote*.

12 Cic. Fam. 16. ep. 1. Peccaſſe mihi videor, *qui* a te diſceſſerim. Neap. Art. *Qui* Civitatem conſervatam cuperet, pecuniam numeravit de ſuo. *Come quegli, che desiderava, ec.*

Quid hominis, quid mulieris.

13 *Quid hominis* pro *quis homo*; *quid mulieris* pro *quæ mulier* eleganter dicimus.

Ter.

Ter. Heat. 4. 8. Quæſo *quid* tu *hominis* es? *Che uomo ſei tu?* Id. Eun. 3. 4. *Quid* hoc *hominis*? quid hic ornatus eſt? Plaut. Amph. 2. 2. *Quid* ſit hoc *hominis*. Cic. 4. Ver. 54. Exponam vobis breviter, *quid hominis* ſit. *Che uomo egli sia*. Ter. Hecyr. Sed *quid mulieris* uxorem habes? *Che donna è queſta che tu hai per moglie?*

14 Ejuſdem generis ſunt illa: *quid animi* pro *quis animus*: *quid rei*, pro *quæ res*: & alia ejuſmodi. Plaut. Merc. 2. 3. *Quid* ſit ei *animi*. Ter. Eun. 4. 7. *Quid* cum illa tibi *rei* eſt? *Che coſa hai tu da far con lei?* Cæſ. 1. B. G. 21. *Quid* ſui *consilii* ſit, oſtendit: *Che diſegno sia il ſuo*. Ter. Andr. *Quid* iſtuc *gaudii* eſt? *Che allegrezza è coteſta*

Quid pro *Cur*, *quid ita* pro *Cur ita*.

15 *Quid* ſæpe ponitur pro *Cur*. Ter. Heaut. 3. 2. *Quid* ego factum neſciam? *Perche vuoi, che io non ſappia quanto è ſeguito?* Virgil. 2. Georg. *quid* tantum Oceano properent ſe tingere Soles? Cic. pro Roſc. Am. c. 12. Accuſatis Sex. Roſcium. *Quid ita*? quia de manibus veſtris effugit: *Perche cauſa?* Id. 1. de Nat. Deor. 35. Quam moleſtum eſt uno digito plus habere? *quid ita*? quia, &c. *Perche queſto?*

Quid eſt, *quod*? vel *Cur*, vel *Quamobrem*.

16 Jungitur interdum cum *Quod*, vel *Cur* vel *Quamobrem*. Teren. And. 3. 2. *Quid eſt*, *quod* trepidas? *Che vuol dir, che tu hai paura?* Id. Eun. 3. 5. *Quid eſt*, *quod* lætus ſis? Cic. 4 Ver. 20. *Quid eſt*, *quod* tu alios accuſes? *Che cagione hai tu d' accuſar altri?* Id.

1. Fin. 10. *Quid eſt*, *cur* verear, ne a d eam non poſſit accommodare Torquatos noſtro? *Perche debbo io temere di non potere?* Id. pro Cluen. c. 47. *Quid eſt*, *quamobrem* quiſquam noſtrum Cenſorias ſubſcriptiones omnes fixas, & in perpetuum ratas putet eſſe oportere? *Che ragion ci è, che alcun di noi?*

Quid, *Quid si?* interrogantis, aut inſtantis.

17 Sæpe eſt interrogantis, vel Inſtantis. Cic. pro Cæc. Teſtes *quid* ajunt? *Ben, che dicone i teſtimonii?* Plaut. Capt. *Quid* pater? vivit ne? Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 2. *Quid si* inficiatur? *Quid si* omnino non deberi? *Quid?* ego Fundanio non cupio? *Che direſti, ſe lo niega? ec.* Id. 1. Par. c. 3. *Quid* duo propugnacula belli Punici Gn. & P. Scipiones, &c. *Quid* Africanus minor? *Quid* major? *Quid* inter horum ætates interjectus, Cato? *Quid* innumerabiles alii? nam domeſticis exemplis abundamus; an cogitaſſe unquam putamus, &c.

Quid quod.

18 Interdum adſciſcit *Quod* vehementius inſtandi gratia. Cic. pro Leg. Man. c. 5. *Quid quod* ſalus ſociorum ſummum in periculum, ac diſcrimen adducitur? *Che diremo, che la ſalute ec.* Id. 4. Acad. *Quid quod*, ſi iſta vera ſunt, ratio omnis tollitur? *Ma che direte, che, &c.*

Quid quod ſæpius iteratum.

19 Nonnumquam *Quid quod* ſæpius iteratur. Cic. 1. de Nat. Deor. c. 38. *Quid quod* ejuſdem hominis imagines in meum animum incurrunt aliæ, aliæ in tuum?

Quid

Digitized by Google

Quid quod earum rerum, quæ numquam omnino fuerunt, neque eſſe potuerunt, ut Scyllæ, ut Chimæræ? *Quid quod* hominum, locorum, urbium earum, quas numquam vidimus? *Quid quod* ſimul, ac mihi collibitum eſt, præſto eſt imago? *Quid quod* etiam ad dormientem veniunt non vocatæ? *Che diremo, &c.*

Quidni?

20 *Quidni* uſurpatur pro *cur non?* Cic. 2. off. c. 22. Laudat Africanum Panetius quod fuerit abſtinens. *Quidni* laudet. Id. pro Quint. c. 21. Erat, inquit, illarum partium. *Quidni?*

Quid enim.

21 Aliquando adſciſcit *Enim*. Cic. 2. Fin. 28. *Quid enim?* ſummus dolor plures dies manere non poteſt. *E perche?*

Quid loquar? Quid dicam? in Reticentia pro *Sileo, Taceo.*

22 *Quid loquar? quid dicam?* uſum habent in Reticentia. Cic. 3. Ver. 21. *Quid* ego de M. Marcello *loquar?* qui, &c. *Quid* de L. Scipione? qui, &c. *Quid* de Flaminio? qui, &c. *Quid* de L. Paulo? qui, &c. *Quid* de L. Mummio? qui &c. Vereor, ne hæc forte nimis antiqua, & jam obſoleta videantur. *Che dirò io? ec.* Id. 2. de Nat. Deor. c. 51. *Quid dicam*, quantus ſit amor beſtiarum in educandis, &c.

Quid quæris? Quid multa? Quid plura?

23 Cum rem in pauca conferimus eleganter dicimus, *Quid quæris? Quid multa? Quid plura?* Cic. At. l. 7. ep. 8 *Quid quæris?* & ſi mihi crebro ξυνὸς ἐνυάλιος occurre-

rebat; tamen levabar cura, &c. *Che vuoi altro?* Id. l. 1. ep. 9. *Quid multa?* queſtus eſt graviter. *Che più parole?* Id. 2. Div. 22. Sed *quid plura?* Ortum videamus Aruſpicine. Huc pertinent illa: *Quid verbis opus eſt? Quid multis opus?* Et alia ejuſmodi. *Che accade più parole? Che più ſi può dire? &c.*

Quod pro *quantum*.

24 *Quod* nonnumquam ſignificat *quantum*. Cic. At. l. 1. ep. 3. Nunc vero cenſeo (*quod* commodo tuo facere poteris) venias ad tempus. Id. At. l. 14. Ipſe (*quod* commodo tuo fiat) cum eo colloquere. *Con tua comodità*. Id. l. 14. ep. 5. Tu velim (*quod* comodo valetudinis tuæ fiat) quam longiſſime poteris, nobis obviam properes. Id. l. 13. ep. 24. *Quod* abſque moleſtia tua fiat. *Però ſenza tuo ſcomodo*. Id. At. l. 1. ep. 3. Quæ tibi mandavi, velim (ut ſcribis) cures, *quod* ſine moleſtia tua facere poteris. *Per quanto ſi potrà ſenza tua ſcomodità*. Id. 4. Ver. 5. Ut ſe tota res habeat, *quod* ad eam civitatem attinet, demonſtrabitur. *Per quanto tocca a quella Città*.

Admonitio.

25 Non dicitur Latine *Quoad hoc*, *Quoad illud*; ſed *Quoad hoc ſpettat*, *Quod ad illud attinet*. Dixit tamen Livius l. 42. c. 6. *Quoad diem*, & Varro de L. L. l. 7. c. 23. *Quoad* ſexum. Sed fortaſſe loca illa non carent mendo.

Quod pro *quantum ad id, quod*.

26 *Quod* in principiis pro *Quantum ad id, quod*, frequentiſſimum eſt. Cic. At. l. 1. ep. 3. *Quod* ad me ſcribis de Hermathe-

na,

na, mihi gratiſſimum eſt. *In quanto a quel tu mi ſcrivi, ec.* Id. At. l. 1. ep. 2. *Quod* ad me ſæpe ſcripſiſti de noſtro amico placando, feci, & expertus ſum omnia. *Quanto a quel, che ec.*

Quod pro *quamobrem*.

27 *Quod* non raro tanquam adverbium uſurpatur pro *Propter quod*, vel *Quamobrem*. Cic. pro C. Rabir. c. 3. *Quod* utinam, Quirites, ego id ſuſtuliſſem. *Che voleſſe Iddio, ec.* Id. Fam. 14. ep. 4. *Quod* utinam minus vitæ cupidi fuiſſemus; certe nihil, aut non multum in vita mali vidiſſemus. *Che così noi non foſſimo ſtati ec.* Hor. l. 1. ep. 17. *Quod* te per genium, dextramque, Deoſque penates obſecro. Virg. 6. Æn. *Quod* te per cæli jucundum lumen, & auras, Per genitorem oro.

Quod ajunt.

28 *Quod ajunt*, proverbiis apponi ſolet. Cic. Fam. 7. ep. 26. Urge igitur, nec tranſverſum unguem, *quod ajunt*, a ſtilo, &c. Id. de Sen. c. 7. Nec ſepulcra legens vereor, *quod ajunt*, ne perdam memoriam.

Quod ſupereſt.

29 *Quod ſupereſt*, uſurpatur fere pro *ceterum*, a Cicerone præſertim. Cic. Att. 5. ep. 11. *Quod ſupereſt*, ſi verum illud eſt, &c. Id. Att. 9. ep. ult. *Quod ſupereſt*, ſcribe, quam accuratiſſime quid cenſeas.

Quod conjunctio, *Che*.

30 Cum antecedit *Hoc*, *illud*, *id*, aut aliquid ejuſmodi, conjunctio *Quod* eleganter ſubiicitur. Cic. in Brut. c. 80. *Hoc ipſum* poſui pro argumento, *quod* ille ſolute egiſſet.

ſet. Id. pro Quin. c. 1. *Illud* quoque nobis accedit incommodum; *quod* M. Junius hoc tempore abeſt. Id. Att. 8. epiſt. 3. Omitto *illa* vetera, *quod* iſtum in Remp. ille aluit, auxit, armavit. Id. in Brut. Si *id* dolemus, *quod* eo jam frui nobis non licet; noſtrum eſt id malum. Id. At. 3. ep. 24. Accedit *aliud* incommodum, *quod* illa opinio &c. Id. At. l. 4. ep. 6. Noſque malo ſolatio, ſed *nonnullo* tamen conſolamur, *quod* ipſius vicem minime dolemus. *Che non, ec.*

31 Verba etiam multa ſunt, quæ conjunctionem *Quod* libenter adſciſcunt. Cic. 2 Div. c. 24. Cato *mirari* ſe dicebat, *quod* non rideret Aruſpex, Aruſpicem non vidiſſet. *Che non rideſſe*. Id. 3. de Leg. Sane *gaudeo*, *quod* te interpellavi. *D' averti interrotto*. Quibus locis, *Quod* cauſæ vim videtur obtinere. Id. 3. Fin. 4. *Bene facis*, inquit, *quod* me adjuvas. *Tu fai bene a darmi ajuto*. Id. At. l. 2. ep. 4. *Feciſti* mihi *pergratum*, *quod* Serapionis librum ad me miſiſti. *Tu m' hai fatto gran piacere a mandarmi*. Id. At. l. 1. ep. 10. *Accedit* eo, *quod* mihi non eſt viſum, ut quiſque, &c. *S'aggionge a queſto, che non mi parve, ec.* Id. 6. Ver. 17. Non tibi *obiicio*, *quod* hominem omni argento ſpoliaſti. Id. 2. de Nat. Deor. c. 7. *Apparet quod* aliud a terra ſumpſimus, aliud ab humore. Quanquam verbum *Apparet* ſæpius infinito modo gaudet. In exemplis autem propoſitis intelligi videtur, *hoc*, *illud*, vel aliquid ejuſmodi.

Nihil eſt quod, *Quid eſt quod*.

32 Fre-

32 Frequentiſſime *Quod* jungitur cum *Nihil eſt* . Cic. in Piſ. 28. *Nihil eſt* , *quod* me invites . *Non accade , che tu m' inviti* . Teren. And. 3. 2. *Quid eſt quod* trepidas ? *Che vuol dir , che ec.* Cicer. l. 14 ep. 12. In viam *quod* te des hoc tempore , *nihil eſt* .

Eſt quod .

33 Eodem modo dicitur *eſt quod* , quaſi ſit *aliquid eſt quod* . Cic. Fam. 7. ep. 10. *Eſt quod* gaudeas , te , &c.

Quod pro *Quia* .

34 *Quod* pro *Quia* notius eſt , quam ut exemplis illuſtrandum eſſe videatur. Gaudet autem etiam indicandi Modo . Cic. 5. Tuſc. c. 37. Qui enim beatior Epicurus , *quod* in patria vivebat , quam Metrodorus , *quod* Athenis ?

Quod , *eo* .

35 Interdum adſciſcit *Eo* pro *Idcirco* . Cicer. 3. Ver. 8. An *quod* probare populo Romano fidem veſtram , & religionem non potueritis , *eo* vobis judicandi poteſtas adempta ſit ?

Quod ſi , *certe* , vel *profecto* .

36 *Quod ſi* ſæpe aſſumit *Certe* , aut *Profecto* . Cicer. Fam. l. 1. ep. 12. *Quod ſi* unquam ſum viſus in remp. fortis , me *certe* in illa cauſa admiratus eſſes . Id. At. l. 2. ep. 16. *Quod ſi* in eam me partem incitarem ; *profecto* jam reperirem reſiſtendi viam. *Che ſe* .

Quod ſi , *tamen* , *tamen certe* .

37 Alias adſciſcit *Tamen* , aut *Tamen certe*. Cic. pro Arch. c. 7. *Quod ſi* ipſi hæc neque attingere , neque ſenſu noſtro guſtare poſ-

poſſemus, *tamen* ea mirari deberemus. Id. l. 3. ep. 10. *Quod si* eſſem ea perfidia, qua ſunt ii, qui in nos hæc conferunt; *tamen* ea ſtultitia *certe* non fuiſſem. *Almen per certo.*

Quicum, & *Quocum*.

38 Etſi *quicum* uſitatius eſt, tamen *quocum* inuſitatum non eſt, utrumque autem uſurpatur pro *Cum quo*, quod non valde uſitatum eſt. Cic. 1. Off. 12. Eum, *quicum* bellum geras, tam molli nomine appellare. Id. l. 4. ep. 1. Nemo eſt omnium, *quicum* potius mihi, quam tecum, communicandum putem. Id. At. l. 4. ep. 9. Malo tecum apud te ambulare, quam cum eo *quocum* video eſſe ambulandum.

Qui, *quæ*, *quod* ſuis præpoſitionibus præpoſitum.

39 Pronomen *qui* etiam aliis præpoſitionibus præponi ſolet. Cic. pro Mur. c. 4. Ille, *quem contra* veneras. Id. pro Cœl. c. 22. Illius periculum, *quem propter* hæc ipſa ſtudia diligebat.

Qui pro *Quomodo*.

40 *Qui* pro *quomodo* uſitatum eſt plerumque in interrogatione. Cicer. 2. Fin. 4. *Qui* fit, ut ego neſciam; ſciant omnes, quicumque Epicurei eſſe voluerunt? *Come può eſſer, ch' io?* Id. 1. de Nat. Deor. *Qui* poſſumus Deum non niſi ſempiternum intelligere? Id. 7. Phil. 2. *Qui* enim convenit, ut qui in rep. improbis populares fuerint, iidem, &c. *Come ſtanno insieme queſte coſe?* Id. 2. Fin. 10. *Qui* igitur convenit ab alia voluptate dicere naturam proficiſci, in alia, &c. *Come può ſtare il dire, ec.* Cic.

ec. Cic. pro Mil. c. 17. Quero, *qui* Milo ſcire potuerit.

Quicunque pro *quiſquis*.

41 *Quicunque* idem eſt, quod *quiſquis*. ſed ejus uſus latius patet. Cic. ad Qu. Fr. l.1.ep.1. *Quoſcunque* de te queri audivi *quacunque* ratione potui, placavi. *Chiunque*. Id.1.Or. 12.*Quicquid* erit, *quacunque* de re, *quocunque* de genere.

Quicunque pro *qualiſcunque*.

42 *Quicunque* ſæpe imminuit, & uſurpatur pro *qualiſcunque*. Cicer.in Or. 3. Orator ſi modo ſum, aut etiam quicunq; ſum. Id. ibid. c.20 Nos primi, *quicunque* eramus & quantulumcunque dicebamus, &c. Id. poſt red. in Sen.6. Is eſt Epicureus non penitus illi diſciplinæ, *quæcunque* eſt, deditus. *Qualunque ella si sia.* Id. pro Mil. c.35. *Quemcunque* caſum fortuna dederit. *Qualunque*.

Quicunque pro *quantuſcunque*.

43 Alias auget, ut ſit *quantuſcunque* Cic. pro Cæl. c. 2. *Quæcunque* in equite Romano dignitas eſſe poteſt, ea in M.Cœlio ſemper habita eſt ſumma. Id. At. l. 8. ep. 17. *Quodcunque* militum contrahere poteritis, contrahatis.

Quicquid, cum *Id*, *Idem*, *Id totum*, *Id omne*.

44 *Quicquid* adſciſcit *Id*, *Idem*, *Id totum*, *Id omne*, Cic. de Am. 8. In amicitia *quicquid* eſt, *id* & verum, & voluntarium eſt. Plau. Menæch. a 3. ſc. 2. Mulier *quicquid* dixerat, *idem* ego dicebam. Cic. l. 10. ep. 5. His difficillimis Reip. temporibus *quicquid*

Digitized by Google

quid ſubveneris, *id* erit *totum*, & proprium tuum. Ter. Phorm. 3. ſc. 1. *Quicquid* præter ſpem eveniet, *omne id* deputabo eſſe in lucro.

Quicquid cum genetivo.

45 Cic. 4 Ver. c. 54. *Accuſatorum* ac quadruplatorum *quicquid* erat. Liv l. 3. c. 17. *Quicquid Patrum*, plebiſque eſt.

CAPUT CLVIII.

De Adverbiis QUIA, & QUONIAM.

1 QUia cauſam reddit plerumque, & reſpicit *Quare*, ut Græce ὅτι, διότι. Cic. de Am. 4. Ut bene vixiſſe videar, *quia* cum Scipione vixerim. *Per eſſer vivuto*

Quoniam plerumque rei ſtatum, aut conditionem declarat, & eſt idem, quod, *Si quidem*, vel *Quando* ſeu *quandoquidem*. Græce ἐπειδὴ. Cic. 1. de Leg. 6. *Quoniam* in populari ratione omnis noſtra verſatur oratio, populariter interdum loqui neceſſe erit. *Poiche ogni noſtro ragionare*. Id. pro Planc. c. 33. *Quoniam* tu ita vis; nimium me gratum eſſe concedam. *Poichè così ti piace*. Id. At. l. 2. ep. 1. *Quoniam* quidem ea, quæ ſcribimus, te etiam delectant.

Quia cum *Eo*, *idcirco*, *ideo*, *propterea*.

2 Interdum *Quia* præponitur, & cum *Eo*, *ideo*, *Propterea* jungitur. Cic. At. l. 10. ep. 15. *Quia* ſcripſeras te proficiſci cogitare, *eo* te hærere cenſebam. Id. l. 12. ep. 22. Quæ omnia *quia* Cato extulerat in cœ-

cœlum, *idcirco* in ejus ſententiam eſt facta diſceſſio. Id. l. 13. ep. 7. Sed *quia* confido mihique perſuadeo, &c. *ideo* a te non dubitavi contendere, ut, &c. Id. l. 12. ep. 11. *Quia* ſemper animadverti ſtudioſe. &c. *propterea* non dubito, quin, &c. *Perche ſempre, ec. però non dubito, ec.*

Admonitio.

3 *Quoniam* pro *quia*, nimirum cum cauſa redditur, rarum eſt. Cic. 3. Tuſc. 7. Qui fortis eſt, idem eſt fidens, *quoniam* confidens mala conſuetudine in vitio ponitur. Servius Ciceroni l. 4 ep. 5. Tamen ei moriendum fuit, *quoniam* homo nata erat. Quamquam his locis, & aliis ejuſmodi *quoniam* pro *Si quidem* poſitum videri poteſt.

CAPUT CLIX.

De Pronomine QUIDAM.

1 *Quidam* certum hominem, aut rem declarat. Ter. Eun. 3. 2. Nec tibi obſtat, quod *quidam* facit. *Un certo.* Cic. pro Clu. c. 64. *Quidam* ex amicis Saſſiæ. Id. 2. de Or. 3. Tu pudore a dicendo, ac *timiditate* ingenua *quadam* refugiſti. *Una certa.*

Certus quidam.

2 Interdum magis ſignificandi gratia, *Certus* adiungitur. Cic. 1. de Or. 60. Quod ille adſtrictus *certa quadam* numerorum *moderatione*, ac pedum. Id. 3. de Or. 12. Cum ſit *quedam certa vox* Romani generis, atque Urbis propria. *Una particolar voce.*

Qui-

Quidam, per emphaſim.

3 *Quidam* ſæpe vim, atque emphaſim addit, ſignificatque rem tantam eſſe, ut verbis exprimi non poſſit. Cic. l. 1. ep. 9. Quoniam tibi incredibilem *quendam amorem*, & omnia in te ipſum ſumma, & ſingularia ſtudia deberem. Id. 2. de Or. c. 74. Incredibili *quadam magnitudine* conſilii Athenienſis Themiſtocles. Id. ibid. Craſſi quidem reſponſum excellentis *cujuſdam* eſt *ingenii*, ac ſingularis. Id. de Prov. Conſ. 18. Quod magni *cujuſdam hominis*, & perſapientis videtur. Id. 1. Acad. 9. Ut in his *quiddam* divinum eſſe diceret. Id. l. 1. ep. 9. Commemoranda *quædam*, & divina Cæſaris *liberalitas*. *Una certa*.

Major quidam.

4 Cic. At. 7. ep. 16. Sed audio *majorem quendam* in urbe timorem eſſe. *Una gran paura*. Id. 2. Agr. 14. Verbum mihi deeſt, cum ego hanc regiam poteſtatem appello; ſed profecto *major* eſt *quædam*. Id. 1. de Or. 4. Sed nimirum *majus* eſt hoc *quiddam*, quam vulgo opinantur. *Non ſo che più di quel, che, ec.*

Cujuſdam modi.

5 Cicer. 5. Fin. 12. Jam vero animus non eſſe ſolum, ſed etiam *cujuſdam modi* eſſe debet. *D' una certa ſorta. D' un modo sì fatto*.

CA

CAPUT CLX.

De Adverbio QUIDEM.

Quidem, cum nominibus propriis abſolute.

1 QUidem, nominibus propriis eleganter jungitur in principiis. Cic. de Sen. 9. *Cyrus quidem* apud Xenophontem in eo ſermone, &c. Id. 3. de Or. 59. *Theophraſtus quidem* Tauriſcum quendam dixit.

Quidem, cum pronominibus abſolute.

2 Sæpius pronominibus, ſed in fine magis, aut in medio, quam in principio. Cicer. pro Planc. c. 22. Fortius *tu quidem* quam nonnulli, &c. Id. 1. Phil. 5. Nimis iracunde *hoc quidem*, & valde intemperanter. Id. 2. Phil. 9. Quamquam de morte P. Clodii fuit quæſtio non ſatis prudenter *illa quidam* conſtituta. Id. At. l. 2. ep. 24. Tantum doleo, & mirifice *quidem*.

Quidem cum *Sed*, *At*, *Sed tamen*, *Veruntamen*.

3 Plerumque aſſumit *Sed*, aut aliquid ejuſmodi. Cicer. l. 3. ep. 7. Superiorem *quidem* nunquam, *ſed* parem me vobis ſperavi eſſe factum. Id. l. 9. ep. 18. Cœteri *quidem* fœde perierunt, *at* Cato præclare. Id. l. 6. ep. 2 Miſera eſt illa *quidem* conſolatio, &c. *ſed tamen* neceſſaria. *Ella è ben una meſchina conſolazione; ma neceſſaria però.* Id. At. l. 6. ep. 2. Sed eſt magnum illud *quidem*, *veruntamen* multiplex pueri ingenium. *Egli è ben grande, ma pure.*

Quidem

Quidem pro *Saltem*.

4 *Quidem* ſubiicitur in oratione pro *ſaltem*. Cic. Fam. 14. ep. 4. Huic utinam aliquandò gratiam referre poſſimus; habebimus *quidem* ſemper. Id. Att. 9. ep. 2. Non video cauſam, cur ita ſit, hoc *quidem* tempore. *Almeno in queſto tempo*.

Quidem certe pro *Saltem*.

5 *Quidem certe* pro *Saltem* ſubiicitur. Adhibetur autem, cum res dubia antecedit. Cic. Att. l. 1. ep. 1. Spero, me tibi cauſam probaſſe; cupio *quidem certe*. *Almeno io lo desidero*. Id. pro Quin. c. 1. Ut ſumma haberem cætera, temporis *quidem certe* vix ſatis habui. *Come ch' io aveſſi l'altre coſe in ſomma, del tempo (vi ſo dire) appena n' ebbi abbaſtanza*. Id. de Prov. conſ. 17. Quam ſapienter non diſputo, conſtanter *quidem*, & fortiter *certe*.

6 Dicitur & *certe quidem*, quod vide in *Certe* cap. 33.

Quidem profecto.

7 *Quidem profecto* vehementius affirmat. Cicer. Att. l. 6. ep. 5. Nunc *quidem profecto* Romæ eſt.

CAPUT CLXI.

De Pronomine QUISPIAM, & QUISQUAM.

QUiſpiam incertum aliquem ſignificat. Cic. pro Clu. Quæret fortaſſe *quiſpiam*. *Domanderà alcuno*. Id. pro Qu. 15. Pecuniam ſi *cuipiam* fortuna ademit. Id. 2. Tuſ. 9. Aliquod *quodpiam* membrum.

Un

Un qualche membro. Id. 3. de Nat. Deor. 35. Nec ſi uredo, aut grando *quidpiam* nocuit. *Ha fatto qualche danno*.

2 *Quiſquam* occultam quandam augendi vim habet, idemque pene eſt, quod *Ullus*, ac ſæpe in comparatione adhibetur.

Quiſquam in comparatione.

3 Cic. l. 12. ep. 7. Niſi vos fortiores cognoſſem, quam *quemquam* virum. *Di qualunque uomo*. Id. Att. 8. ep. 1. Neuter *quemquam* omnium pluris facit, quam me. *Non iſtima perſona del mondo più di me*. Id. 6. Ver. 55. Tetrior hic Tyrannus Syracuſis fuit, quam *quiſquam* ſuperiorum. *Che qualunque altro de' paſſati*.

Quiſquam, cum interrogatione.

4 Jungitur interdum cum interrogatione. Cic. 10. Ph. 7. Ab hoc igitur *quiſquam* bellum timet? *Evvi alcun mai, che tema?* Id. pro Dom. 43. Hanc Deam *quiſquam* violare audeat! Id. pro Leg. Man. 17. Et *quiſquam* dubitabit, quid virtute perfecturus ſit, qui, &c. *E vi ſarà chi dubiti?*

Quiſquam unus.

5 *Quiſquam unus* familiaris eſt Livio l. 3. c. 55. Nondum in *quenquam unum* ſæviebatur. Ib. cap. 45. Adverſus injuriam decreti multi magis fremebant, quam *quiſquam unus* recuſare auderet.

Quiſquam cum *ſi*.

6 Alias cum *Si*. Teren. Eun. Prol. *Si quiſquam* eſt, qui placere ſe ſtudeat bonis. *Se ci è alcuno*. Cic. At. l. 14. ep. 1. *Si quiſquam* eſt facilis, hic eſt. *Se vi è uomo trattabile, queſti è uno*.

CA-

CAPUT CLXII.

De Adverbio QUO, QUOMINUS, QUOAD.

Quo eo, quo hoc, pro quanto, tanto.

1 QUo eo, quo hoc, pro *quanto*, *tanto* eleganter ponuntur. Cic. ad Qu. Fr. l. 3. ep. 1. Sed *quo* erant ſuaviores, *eo* majorem dolorem ille caſus afferebat. Id. 1. Off. 19. *Quo* difficilius, *hoc* præclarius. *Quanto più difficile, tanto più eccellente coſa.*

Quo abſolute cum comparativis.

2 Cicer. pro Marc. c. 6. *ut gratior* tua liberalitas. C. Cæſar, nobis, qui illa videamus, debet eſſe. *Perlòche tanto più grata.* Id. pro Leg. Man. 19. *Quo* etiam mihi *indignius* videtur obtrectatum eſſe adhuc Gabinio dicam, an Pompejo, an utrique? *Onde tanto più &c.*

Quo pro *Ut* cum *Idcirco*.

3 *Quo*, pro *Ut* interdum aſſumit *Idcirco*. Cic. Att. l 1. ep. 16. *Quo* facilius probaret illa Romani hominis eſſe, *idcirco*, &c. *Per provare più agevolmente, ec. però, ec.*

4 *Quo* pro *quod* vide infra n. 8. & Cap. CXII. n. 8. 9.

Quo loci.

5 *Quo loci* pro *ubi* Ciceronis eſt, non tamen frequentiſſime uſurpatur. De Div. cap. 66. Draco viſus eſt ei radiculam ore ferre. & ſimul dicere, *quo* illa *loci* naſceretur. Id. ad Att. 8. ep. 10. Reſpondit Dionyſius, ſe neſcire, *quo loci* eſſet.

Quo-

Quominus pro *Ne*.

6 *Quominus* dicitur pro *Ut minus*, ideſt *Ne*; ſed fere certis cum verbis jungitur. Cic. 1. Fin. 10. Nihil impedit, *quominus* id, quod maxime placeat, facere poſſimus. *Niuna coſa ci tiene, che non poſſiamo fare*. Id. 1. de Or. 60. Non repugnabo, *quominus* omnia legat. Id. 1. Tuſc. 38. Mors non deterret, *quominus*, &c. Idem At. 2. ep. 4. Nihil deſideramus, *quominus* Epirum ipſam poſſidere videamur. Id. pro Dom. 31. Nihil de me tuliſtis, *quo minus* eſſem in civium numero. Id. 1. de Or. 10. Nullis ut terminis circumſcribat jus ſuum, *quominus* liceat vagari, qua velit. Id. in Piſ. 15. Nemini civi ulla, *quominus* adeſſes, juſta excuſatio eſt viſa. *Giuſta ſcuſa di non trovarti tu preſente*. Id. 3. Cat. 6. Quæ religio C. Mario non fuerat, *quominus* C. Glauciam Prætorem occideret. *Quello ſcrupolo, che non avea avuto Mario di ammazzare Glaucia*.

Quo minus pro *quanto minus*.

7 Sæpe *Quo minus* uſurpatur pro *quanto minus*. Cic. pro Quin. c. 1. Nam *quo minus* ingenio poſſum, ſubſidio mihi diligentiam comparavi. Id. l. 4. ep. 13. *Quo minus* familiaris ſum, hoc ſum ad inveſtigandum curioſior.

Non quo pro *Non quod* cum *Sed*.

8 *Non quo* pro *Non quod* interdum adſciſcit *Sed*, *Sed quia*, *Sed quod*. Cic. At. l. 16. epiſt. 15. *Non quo* ea ſit mihi quicquam carius, *ſed* deſperatis etiam Hippocrates vetat adhiberi medicinam. *Non che io abbia*

coſa

coſa più cara. Id. l. 12. ep. 17. *Non quo* de tua conſtantia dubitem, *ſed quia* mos eſt ita rogandi, rogo. Id. l. 6. ep. 4. *Non quo* ego certo ſcirem; *ſed quod* non difficilis erat conjectura. *Non che io lo ſapeſſi certo*.

Non quo, ſed tamen. Non quo, ſed ut.

9 Interdum aſſumit *Sed tamen*, vel *Sed ut*. Cic. in Brut. c. 21. *Non quo* illa Lælii quicquam ſit dulcius, *ſed* multo *tamen* vetuſtior, atque horridior ille quam Scipio. Id. l. 7. ep. 15. *Non quo* haberem magnopere quid ſcriberem: *ſed ut* loquerer tecum abſens. *Non perchè io aveſſi che ſcrivere più che tanto*. Sed alii leg. *quod*. De hac particula vide alia quædam cap. CXII. n. 8. 9.

Quoad.

10 *Quoad* refertur ad *Quouſque*, & terminum plerumque temporis, loci, alteriuſve rei declarat. Cicer. Att. 15. ep. 23. Quouſque inquies? *quoad* erit integrum. *Sino quando? Sino a tanto che*. Id. 3. Cat. 7. *Quoad* fuit in urbe, ejus conſiliis obſtiti. *Sino a tanto che fu*. Id. de Sen. c. 4. *Quoad* potuit, reſtitit. *Sin che potè*. Id. pro Arch. c. 1. *Quoad* longiſſime poteſt mens mea reſpicere ſpatium præteriti temporis. *Per quanto può*. Id. 11. Phil. c. 3. Mihi Antonius perveniſſe videtur, *quoad* progredi potuerit feri hominis amentia. *Mi pare che ſia giunto, in ſin dove può arrivare, ec.*

Admonitio.

11 *Quoad hoc*, *Quoad illud* Latine dici non videtur. Sed *Quod ad hoc ſpectat*, *Quod ad illud pertinet*, *attinet*, &c. Vide particulam *quod* cap. 157. 25.

Quo-

Quoad ejus.

12 Interdum adhibetur *Ejus* elegantiæ gratia. Cic. At. l. 11. ep. 12. Non prætermittes, *quoad ejus* facere poteris, ſcribere ad me. *Per quanto potrai*. Id. l. 3. ep. 2. Si eam, *quoad ejus* facere potueris, quam expeditiſſimam mihi tradideris.

CAPUT CLXIII.

De Adverbiis, QUOMODO, QUOQUOVERSUS, QUORSUM, QUOCIRCA, QUIN, QUIPPE.

1 Q*Uomodo* adverbium ex *Quo*, & *Modo* factum apparet. Cic. pro Roſ. Am. cap. 15. *Quomodo* crimen commentitium confirmaret, non inveniebat. *Come poteſſe verificare*. Id. 2. de Or. 28. Nullum eſt præceptum, *quomodo* verum inveniatur, ſed tantum *quomodo* judicetur. *Del come.*

Quomodo, admirantis.

2 Interdum ſervit admirationi. Cicer. Att. l. 8. ep. ult. Qui nunc *quomodo* occurrunt! *quomodo* autem ſe venditant Cæſari! Id. At. l. 7. epiſt. 2. *Quomodo* expectabam epiſtolam, quam Philotimo dediſſes!

Admonitio.

3 Uſitatius multo eſt *Ut*. Lege *Ut* admirantis.

Quomodo pro *Ut*, vel *ſicut*.

4 Nonnunquam *Quomodo* uſurpatur pro *Ut*, vel *Sicut*. Cic. l. 14. ep. 1. De familia, *quomodo* amicis placuiſſe ſcribis,

M facie-

faciemus. Id. pro Roſc. Am. c. 2. Poſtulatio brevis, &, *quomodo* mihi perſuadeo, aliquanto æquior. *Per quanto io mi do ad intendere*. Id. de Aruſp. reſp. c. 5. Hominem, *quomodo* gloriari ſolet, ducentis confixum Senatus conſultis.

Quomodo, Ita, vel *ſic*.

5 Alias adſciſcit *Ita*, vel *Sic*. Cic. 3. Fin. 20. *Quomodo* hominum inter homines juris eſſe vincula putant; *ſic* homini nihil juris eſſe cum beſtiis. Plaut. Ciſt. a. 1. ſc. 1. Neceſſe eſt, *quo* tu me *modo* vis eſſe, *ita* eſſe, mater.

Quomodo nunc, pro *Ut nunc*.

6 *Quomodo nunc* eſt pro *ut nunc*. Cicer. Att. 13. ep. 2. Nam *quomodo nunc* eſt; pedem ubi ponat in ſuo, non habet. *A quel che paſſa al preſente*. Id. 2. de Or. *Quomodo nunc* iſtorum ſe artes habent, pertimeſcenda eſt multitudo cauſarum.

Quomodocumque, & *quoquo modo*.

7 *Quomodocumque* eſt *quocunque modo*. Cic. 5. Fin. 11. Hoc cum in amicitiis dicitur, &c. *quomodocumque* dicitur, intelligi tamen, quicquid dicitur, poteſt. *Comunque ſi dica, &c.*

8 *Quoquo modo* idem ſignificat. Cic. Fam. 1. epiſt. 5. Catoni, *quoquo modo* ſe res habeat, profecto reſiſtimus.

Quoquoverſus & *quoquoverſum*.

9 *Quoquoverſus* eſt *verſus quemcunque locum*. Cæſ. l. 1. B. C. c. 36. Ejus imperio claſſem *quoquoverſus* dimittitur. *In ogni banda*. Id. 2. B. C. 8. Patebat hæc *quoquoverſus* pedes XXX. *Per ogni verſo. Per ogni ban-*

banda. Id. 1. B. G. 25. Rates duplices *quoquoverſum* pedum triginta e regione portus collocabat. Cic. 9. Phil. 7. Circumque eam ſtatuam locum gladiatoribus, ludiſque; liberos poſteroſque ejus *quoquoverſus* pedes quinque habere. Sunt qui legant *quaqua verſus*: quam recte, alii viderint.

Quorſum, & *quorſus* pro *qua verſus*.

10 *Quorſum*, & *quorſus* facta ſunt ex *quo*, & *Verſus*. *Verſo qual banda*. Cic. Att. l. 3. ep. 24. *Quorſum* id cauſarum eſſet, verebar. *In che parte foſſe per riuſcire. Dove veniſſe a dare*. Id. pro Roſc. Com. 15. *Quorſum* recidat reſponſum tuum, non magnopere laboro. Id. 3. de Nat. Deor. 23. Veſtri hęc confirmant interpretando, *quorſum* quidque pertineat. Id. 1. de Leg. *Quorſum* hæc pertinent? *Dove vanno a parare queſte coſe?*

Quorſum, & *quorſus* pro *ad quem finem*.

11 Sæpe *quorſum* & *quorſus* ſignificant *Ad quem finem*. Cic. de Am. c. 12. *Quorſum* hæc? quia ſine ſociis nemo quicquam tale conatur. Id. 1. de Leg. 1. *Quorſum* tandem iſta, aut cur, quæris? *A che propoſito queſto?* Id. poſt Red. ad Quir. 2. *Quorſum* igitur hæc diſputo? *Quorſum?* ut intelligatis, &c. Id. 1. Tuſc. 25. *Quorſum* igitur hæc ſpectat oratio? *Che voglio inferir per queſto?* Id. in Brut. c. 85. *Quorſus*, inquam, iſtuc? non enim intelligo. *Che vuoi tu dir per queſto?*

Admonitio.

12 *Quorſus* rarum eſt, & redolet antiquitatem. *Quorſum* longe uſitatius.

Quocirca.

13 Dictum videtur quaſi *Circa quod*. Uſurpatur autem pro *quamobrem*. Cic. 1. Div. 41. *Quocirca* bene apud majores noſtros Senatus decrevit. Id. de Sen. 12. *Quocirca* nihil eſſe tam deteſtabile, tamque peſtiferum, quam voluptatem.

Quin cum interrogatione pro *Cur non*.

14 *Quin* adverbium, dictum quaſi *quid non*. Itaque pro *Cur non* uſurpari ſolet. Terent. And. 2. 3. *Quin* taces? *Che non taci?* Cic. 2. de Or. 61. *Quin* prodis? *Perchè non eſci tu fuori?* Id. 6. de Rep. 3. Quid moror in terris? *quin* huc ad vos venire propero? Id. ibid. *Quin* tu aſpicis ante venientem Paulum patrem? *Che fai tu, che non guardi?* Id. l. 7. epiſt. 8. *Quin* tu urges occaſionem iſtam? Id. At. 4. ep. 16. *Quin* tu huc advolas? *Che ſtai a fare, che non te ne vieni qua volando?* Id. pro Rab. Perd. 6. *Quin* continetis voces indicem ſtultitiæ veſtræ? *Che non tenete a voi una voce, ec.*

Quin pro *Quod non*, vel *Quominus*.

15 Interdum *Quin* uſurpatur pro *quod non*. Cic. Fam. 4. ep. 7. Non *quin* diſſentiam, ſed quod. *Non che io non ſia di contrario parere*. Id. Att. 7. ep. ult. Non *quin* rectum eſſet, ſed quia. *Non perche non foſſe giuſto*. Id. in Brut. Non idcirco Iſocrates cauſas non defendit, *quin* id utile eſſe, & honeſtum exiſtimaret. *Perchè ei non penſaſſe*. Idem pro Quin. c. 9. Cauſæ nihil eſſet, *quin* ſecus judicaret.

Quin cum *Dubito*, *Prætermitto*, *Poſſum*.

16 Sæpe jungitur *Quin* cum verbis *Dubito*,

bito , *Prætermitto* , *Poſſum* , & aliis ejuſmodi . Cic. l. 7. ep. 1. Quo quidem apparatu non *dubito* , *quin* æquiſſimo animo carueris . Id. 2. Phil. 10. Equidem nihil *prætermiſi* , quantum facere potui , *quin* Pompejum a Cæſaris conjunctione avocarem. Id. pro Quin. c. 18. Cauſæ nihil *dico* , *quin* ita ſit . Id. Att. 12. ep. 26. Facere non *poſſum*, *quin* quotidie ad te mittam . Idem At. 11. ep. 15. Prorſus nihil *abeſt* , *quin* ſim miſerrimus . *Non manca niente per eſſer' io miſero affatto* .

Admonitio .

17 *Non Dubito* , cum ſignificat *audere* , jungi ſolet cum infinito potius , quam cum *Quin* . Cic. 1. de Or. c. 40. Mancinus in Senatum *introire* non *dubitavit* . Idem 2. Acad. 19. Te hominem amiciſſimum , & aliquot annos minorem natu non *dubito monere* .

18 At cum dubitationem ſignificat , infinitum reſpuit apud Oratores . Itaque non dices , *Non dubito te facturum* , ſed *Quin ſis facturus* : ita *Quin ille ſit venturus* , non *Illum eſſe venturum* , & cetera eodem modo; ſi quidem præcedat negatio . Alioquin adſciſcit *An* , *Utrum* , *De* , *Quid* , *Hoc* , aut aliquid ejuſmodi . Plaut. Capt. 2. 3. At etiam *dubitavi* , hos homines emerem , *an* non emerem , diu . Cic. 5. Ver. 89. Definite *dubitare* , *utrum* ſit utilius , propter multos improbos , uni parcere , *an* , &c. Id. 7. Ver. 29. Potes *de* damnatione *dubitare* ? Id. 4. Acad. Tum vero *dubitabit*, *quid* ſit extremum . Id. 3. Off. 19. *Hoc* non tur-

pe eſt *dubitare* Philoſophos, *quod* ne ruſtici quidem *dubitent*?

Quin pro *qui non*, *quæ non*, *quod non*.

19 Sæpe *Quin* uſurpatur pro *qui non*, *quæ non*, *quod non*. Cic. 7. Ver. 54. Nemo Lilybæi fuit, *quin* viderit, nemo in Sicilia, *quin* audierit. *Il qual non abbia veduto*. Id. 6. Ver. 1. Nego ullam gemmam, aut margaritam fuiſſe, *quin* quęſierit, inſpexerit, abſtulerit: hoc eſt, *quam non*. Id. ad Qu. Fr. l. 3. epiſt. 3. De qua aqua, & via nihil prætermiſi quadam epiſtola, &c. *quin* enucleate ad te perſcriberem. Pro *quod non*. Idem Att. l. 1. ep. 1. Dies fere nullus eſt, *quin* hic Satyrus domum meam ventitet. ideſt *quo non*.

Quin ſine interrogatione pro *Immo*.

Quin etiam pro *Immo etiam*.

20 Interdum autem Adverbium *Quin* uſurpatur pro *Immo*, & ſæpe additur *etiam*. Cic. Fam. 7. ep. 31. *Quin* hinc ipſe evolare cupio. Id. pro Mil. c. 29. *Quin* ſic attendite, Judices, nempe hæc eſt quæſtio de interitu Clodii. Id. de Am. c. 16. *Quin etiam* neceſſe erit cupere, & optare, ut quam ſæpiſſime peccet amicus. *Anzi di più*. Id. l. 7. ep. 1. Delectatio nulla exitit, *quin etiam* miſericordia conſecuta eſt.

Quin immo.

21 Cic. Att. 1. ep. 10. *Quin immo* inter ſe diſſident.

CA-

CAPUT CLXIV.

De Adverbio QUIPPE.

Quippe pro *Certe*, aut *Videlicet*.

1 QUippe idem fere eſt, quod *Certe*, & eodem modo etiam ſubjicitur, aut rejicitur in extremum. Cic. pro Mur. c. 30. Dixiſti *quippe*: jam fixum, & ſtatutum eſt. *Per certo tu diceſti*. Id. pro Cæc. c. 19. Recte igitur diceres te reſtituiſſe? *quippe*. *Sì per certo*. Id. pro Mur. c. 35. Ergo ad cœnam petitionis cauſa ſi quis vocat, condemnetur? *quippe*, inquit. *Sì dice; dice di sì*.

Quippe per Ironiam.

2 Virg. 1. Æn. *Quippe* vetor fatis. Cic. pro Mil. c. 12. Movet *quippe* me lumen curiæ. *Sì certo, ti ſo dire, che mi muove*.

Quippe pro *Utpote*.

3 Interdum uſurpatur pro *Utpote*. Cicer. 1. Fin. 6. Sol Democrito magnus videtur, *quippe* homini erudito. *Come a perſona dotta*. Idem in Brut. c. 69. Non puto exiſtimare te, ambitione me labi, *quippe* de mortuis.

4 Alias pro *Quia*, vel *Nam*. Cicer. 2. Phil. 29. Hærebat nebulo; quo ſe verteret, non habebat: *quippe* in his ipſis temporibus dicebatur, &c. Id. 2. de Or. c. 54. Leve nomen habet utraque res; *quippe* leve eſt totum hoc, riſum movere. *Perchè in vero*. Idem pro Dom. c. 48. Jam fateor, inquit, in Gabinium me nefarium

ſuiſſe; *quippe* vides, &c. *Poichè tu vedi*.

Quippe qui, quæ, quod, pro *Utpote qui, quæ, quod*.

5 Cic. pro Roſc. Am. c. 18. Convivia cum frate non inibat, *puippe qui* ne in oppidum quidem, niſi perraro, veniret. *Come quegli che*. Idem 3. de Inv. c. 45. *Quippe quæ* in lege ſcripta non ſit.

Quippe cum, pro *Utpotè cum*.

6 Cic. 2. Off. 9. Harum igitur duarum, ad fidem faciendam juſtitia plus poteſt; *quippe cum* ea ſine prudentia ſatis habeat auctoritatis. *Come quella, che*.

Quippe quod, quippe quia.

7 Cicer. Fam. 1. ep. 9. Multa de mea ſententia quæſtus eſt Cæſar, *quippe quod* etiam Craſſum ante vidiſſet. Terent. Heaut. a. 3. ſc. 2. *Quippe quia* magnarum ſæpe id remedium ægritudinum eſt.

CAPUT CLXV.

De Pronominibus QUISQUIS, & QUISQUE.

1 QUiſquis eſt *Quicunque*. Cicer. in Brut. c.73. *Quiſquis* eſt ille, ſi modo eſt aliquis. *Chiunque*. Plaut. Perſ. a. 4. ſc.7. *Quiſquis* es adoleſcens; operam fac, &c.

2 *Quiſque*, idem quod *Unuſquiſque*. *Ciaſcuno*. Poſtponi autem ſolet pronomini, aut nomini. Cic.1. de Or. 28. In *quoquiſque* artificio excellit, is in ſuo genere Roſcius dicitur. Id. de Opt. gen. Or. In cæteris *ſuus* eſt *cujuſque* certus ſonus. Id. poſt Red. ad Quir. c.1. Nihil dulcius quam *ſui* cui-

cuique liberi. Id. pro Rab. Poſt. 12. *Tertio quoque* verbo excitabantur. *Ad ogni tre parole*. Id. 4. Ver. 56. *Quinto quoque* anno Sicilia cenſetur. *Ogni cinque anni*.

Admonitio.

3 Cum adeſt pronomen *Se*, *Suus*, *Qui*, *Tertius*, aut aliud hujuſmodi, *quiſque* præponi non ſolet, ſed poſtponi ſic: *Se quiſque diligit*, *Sua quemque delectant*, *Quod cuique obtigit*, *Octavoquoque die*.

Non deſunt tamen exempla non Poetarum modo, ſed Oratorum, in quibus *quiſque* præponitur. Cic. in Læl. c. 16. Quanti *quiſque ſe* ipſe facit, tanti fit ab amicis. Id. 3. de Orat. c. 18. Contra id, quod *quiſque ſe* ſentire dixiſſet, diſputare. Virg. 6. Æn. *Quiſque ſuos* patimur manes.

Quiſque, cum duobus ſuperlativis.

4 Sæpe *Quiſque* cum duobus ſuperlativis copulatur. Cic. de Sen. 23. *Sapientiſſimus quiſque æquiſſimo* animo moritur. Id. 2. Fin. 25. *Optimum quidque rariſſimum* eſt. *Quanto la coſa è migliore, tanto è più rara*. Id. ad Qu. Fr. l. 1. ep. 1. Ut *quiſque* eſt vir *optimus*; ita *difficillime* alios eſſe improbos ſuſpicatur. Id. 1. de Or. c. 26. Ut *quiſque optime* dicit, ita *maxime* dicendi difficultatem timet. *Quanto più alcuno è miglior dicitore, tanto più teme, ec.*

Quiſque, cum uno tantum ſuperlativo.

5 Cic. Att. 4. ep. 2. Æſtimatio vehementer ab *optimo quoque* reprehenditur. Id. in Læl. c. 5. Ita nati ſumus, ut inter omnes eſſet ſocietas quædam; major au-

Digitized by Google

tum, ut *quiſque proxime* accederet.

Admonitio.

6 Cum antecedit *Ut quiſque* cum ſuo ſuperlativo, comparativum ſine flagitio ſubjici non poteſt, ſed alterum ſuperlativum reddi oportet: quod ſi antecedit *quo quiſque*, tum vero comparativus geminatur. Cic. pro Roſc. Com. 11. *Quo quiſque* eſt *ingenioſior*, hoc docet *laborioſius*. Verum id rarum admodum eſt, contraque *Ut quiſque* cum gemino ſuperlativo uſitatiſſimum.

Quotuſquiſque.

7 *Quotuſquiſque* reſpicit illum numerum *Decimus quiſque*, *Centeſimus quiſque*, &c. Cic. 1. de Nat. Deor. c. 28. *Quotuſquiſque* enim formoſus eſt? *D' ogni quanti uno? cioè appena d' ogni cento, ovvero anco d' ogni mille uno*. Id. pro Planc. c. 25. *Quotus* enim *quiſque* diſertus? *Quotus quiſque* juris peritus? Id. pro Flac. c. 41. *Quotuſquiſque* enim eſt, qui hanc in Rep. ſectam ſequatur? Id. 2. Tuſc. 4. *Quotus* enim *quiſque* Philoſophorum invenitur, qui ſit ita moratus, ut ratio poſtulat? Id. 2. de Div. 24. *Quota* enim *quæque* res evenit prædicta ab iſtis?

Decimus quiſque, &c.

8 *Decimus quiſque* eſt *Unus e decem*; *Centeſimus quiſque* eſt *Unus e centum*. *D' ogni cento uno*. Liv. l. 2. c. 39. Cætera multitudo ſorte *decimus quiſque* ad ſupplicium lecti. *D' ogni dieci uno*.

Quiſque cum nominibus pluralis numeri.

9 Animadvertenda eſt conſtructio hujus vocis

vocis cum nominibus pluralis numeri. Cic. 1. Off. c. 41. *Pictores*, & *Poetæ* ſuum *quiſque* opus a vulgo conſiderari vult. Liv. l. 9. c. 36. *Armati* ſuis *quiſque* ordinibus inſtruunt aciem. Secundus hic efferendi modus videtur uſitatior.

CAPUT CLXVI.

De Pronomine QUOT, QUOTQUOT, QUOTUS: & de Adverbio QUOTANNIS.

1 Q*Uot* refertur ad numerum, cui reſpondet *Tot*, vel *Totidem*. Cic. 3. de Or. c. 9. Ut *quot* Oratores, *totidem* reperiantur genera dicendi. *Quanti*, *tanti*, *ovvero altrettanti*. Id. in Or. c. 21. *Quot* officia Oratoris, *tot* ſunt genera dicendi.

Quotquot.

2 *Quotquot* idem eſt, ac *quotcunque*. Cic. 2. de Inv. Si duæ leges, ſi plures, aut *quotquot* erunt. Catull. epigr. 43. *Quotquot* eſtis omnes.

Quotannis.

3 *Quotannis* idem eſt ac *ſingulis annis*. *Ciaſcun anno*. Cic. 4. Ver. c. 53. Siculi ex cenſu *quotannis* tributa conferunt. Id. in Orat. c. 44. Eam *quotannis* illo die recitari neceſſe eſt.

Quotus.

4 *Quotus* refertur ad numerum ordinandi *primus*, *ſecundus*, *tertius*. Hor. 1. ep. 5. Tu *quotus* eſſe velis, reſcribe. *Di, in che luogo tu vuoi ſtar in tavola*. Ideſt *tertius*, an *quartus conviva*. Id. 2. Serm. Sat. 6. Hora

quota eſt? Ovid. 1. de Pont. eleg. 10. Qui *quota* terroris pars ſolet eſſe mei? Ideſt, *vix milleſima pars*. Cic. 5. Ver. 94. *Quotus* erit iſte denarius, qui non ſit deferendus? Ideſt *vix centeſimus*. Plerumque autem *quotus* apud Ciceronem aſſumit *quiſque*, ut ſit *quotuſquiſque*.

CAPUT CLXVII.

De Adverbiis QUOTIES, & QUOTIESCUNQUE.

Quoties, & *Quotieſcunque*.

1 Quoties eſt, quod barbari dicunt *quot vicibus*, & refertur ad *Toties*. Cicer. de Or. c. 27. *Quoties* dicitur, *toties* de nobis judicatur. Id. At. 1. ep. 11. *Quoties* patriam videret, *toties* ſe beneficium meum videre dicebat.

2 Interdum aſſumit *Cumque*. Cic. pro Cluen. c. 18. *Quotieſcumque* dico, *toties* mihi videor in judicium venire non ingenii modo, ſed etiam virtutis. Id. 2. de Or c. 61. Quin prodis, mi Spuri, ut *quotieſcumque* gradum facias, *toties* tibi tuarum virtutum veniat in mentem?

Quoties, & *Quotieſcumque* abſolute.

3 Interdum abſolute ponitur. Cicer. 1. Cat. 6. *Quoties* jam, *quoties* tibi extorta eſt ſica iſta de manibus? *Quante volte oramai?* Cæſ. 5. B. G. *Quoties* quæque cohors procurrebat, ab ea parte magnus hoſtium numerus cadebat. Cic. pro Sext. c. 69. Is *quotieſcumque* me viderit, ingemiſcet. Ubi *Toties* intelligitur.

CA-

CAPUT CLXVIII.

De Adverbio QUOTIDIE.

1 QUotidie eſt *ſingulis diebus*. Cic. 1. Fin. 5. *Quotidie* inter nos ea, quæ audiebamus, conferebamus. *ogni giorno*.

Quotidie magis; *Quotidie plus*.

2 *Quotidie magis*, *quotidie plus*, idem eſt quod *In dies magis*. Cic. Fam. 6. ep. 6. Me *quotidie* Cæſar *magis*, amplectitur. Id. 1. Phil. 2. *Quotidie magis*, *magiſque* perditi homines tectis, ac templis urbis minabantur. Id. 4. Fin. 23. Alter valet *quotidie plus*, alter videt. Id ad Q. Fr. l. 3. ep. 1. Quod ſcribis te a Cæſare *quotidie plus* diligi, immortaliter gaudeo. *Ogni dì più*.

Quotidie cum aliis comparativis.

3 Jungitur etiam cum aliis comparativis. Cic. At. 5. ep. 7. *Quotidie*, vel potius in ſingulas dies, *breviores* ad te litteras mitto. *Ogni dì*, *o piuttoſto di giorno in giorno più brevi*. Id. l. 6. ep. 14. Sed hoc intelligimus, eum *quotidie remiſſius*, & *placatius* ferre.

CAPUT CLXIX.

De Adverbio QUOUSQUE.

1 QUouſque non ſolum ad locum, ſed ſæpius ad tempus refertur. Cic. 1. Cat. 1. *Quouſque* tandem abutere Catilina patientia noſtra? *Sino a quando mai*. Id. At. 15. ep. 23. *Quouſque* ludis? *Sino a quando?* CA-

CAPVT CLXX.

De RELIQVVM EST, & RESTAT.

Reliquum eſt, ut, Reliquum eſt ne.

1 R*Eliquum eſt* idem eſt, quod *Reſtat*; ſed *Reſtat*, cum *Ut* jungitur; *Reliquum eſt*, etiam cum *Ne*. Cic. 2. Acad. *Reſtat*, *ut* iis reſpondeam, qui, &c. Id. ad Qu. Fr. l. 1. ep. 1. *Reliquum eſt*, *ut* te orem, ut, &c. Id. l. 9. ep. 16. *Reliquum eſt*, *ne* quid ſtulte, *ne* quid ſtulte, *ne* quid temere dicam contra potentes.

Reliquum eſt, abſolute.

2 Interdum etiam abſolute ponitur. Cic. l. 14. ep 14. *Reliquum eſt*, quod ipſæ optime conſiderabitis, veſtri ſimiles fœminæ ſint ne Romæ.

3 Nonnunquam *Relinquitur*, pro *Reliquum eſt* uſurpatur. Cic. pro Flac. c. 34. *Relinquitur* illud, quod vociferari non deſtitit, non debuiſſe, &c.

Quod reliquum eſt: De reliquo.

4 *Quod reliquum eſt*, idem eſt, quod *De reliquo*. Cic. l. 10. ep. 11. *Quod reliquum eſt*, munus tuum tuere. Id. l. 13. ep. 28. *Quod reliquum eſt*, velim augeas tua in eum benificia. *Quanto al reſto*. Id. l. 13. ep. 78. *De reliquo*, ſi dignum eum tua amicitia, hoſpitioque cognoveris, peto ut eum complectare. *Del reſto*.

CAPVT CLXXI.

De Adverbio SATIS.

Satis abſolute.

1 S*Atis* non eſt idem, quod *Valde*, ſed quod *Sat eſt*, & *ſufficit*. Cic. in Or.

Or.c. 63. Animo iſtuc *ſatis* eſt , auribus non eſt *ſatis* : *Baſta all' animo , all' orecchie non baſta* . Id. 1. Phil. 15. Mihi fere *ſatis* eſt , quod vixi , vel ad ætatem , vel ad gloriam . Id. l. 4. ep. 14. *Satis* de rebus noſtris , vel etiam nimium multa . *Abbaſtanza , ovvero anche d' avvantaggio* .

Satis , cum nominibus .

2 Sæpe cum nominibus jungitur . Cic. in Brut. Cum Latinis literis , tum Græcis *ſatis eruditus*. *Sufficientemente, Aſſai bene letterato in Latino , e in Greco* . Id. l. 6. ep. 4. *Satis multa* , vel plura potius , quam neceſſe fuit . Id. 1. off. 8. Negabat ullam *ſatis magnam* pecuniam eſſe ei, qui in repub. princeps vellet eſſe . *Si grande quanto biſognerebbe* .

3 Interdum tamquam nomen neutrius generis genitivum aſſumit . Vnde illa. *Satis* erit *ſigni* . *Satis temporis* non habui. *Satis ingenii* . *Satis Doctrinæ*.

Satis , cum verbis , & adverbiis.

4 Sæpe etiam cum verbis , & adverbiis copulatur . Cic. At. l. 10. *Satis mirari* non queo hominis negligentiam . Id. l. 12. ep. 9. Non *ſatis occurrit* , quod ſcribam. *Non mi ſovviene troppo* . Id. 2. Acad. Non *ſatis intelligebam* : *Non intendeva troppo bene* . Id. pro Roſc. Am. c. 12. Hanc laudare pro dignitate nemo *ſatis commode* poſſet. *Lodarla abbaſtanza conforme ai meriti ſuoi non potrebbe alcuno comodamente* .

Satis , *ſuperque* .

4 *Satis* , *ſuperque* eſt *Satis & pluſquam ſatis* . Cic. 2. de nat. Deor. c. 1. Contra

Epi-

Epicurum *ſatis ſuperque* dictum eſt. *S'è detto pur troppo*. Id. pro Roſc. Com. c. 5. *Satis ſuperque* habeo, quod mihi dederis, &c. *Mi baſta d'avanzo*. Id. de Or. *Satis, ſuperque* prudentes ſunt, qui, &c. *D'avvantaggio*. Id 1. de Or. 47. Mihi videtur *ſatis ſuperque* iſtorum ſtudiis, ſi modo ſunt ſtudioſi, eſſe factum. *Pur troppo Compitamente*. Liv. l. 28. c. 29. *Satis ſuperque* pœnarum habeo.

CAPUT CLXXII.
De Adverbio SCILICET.

1 SCilicet eſt quaſi *Scire licet*. Vſurpatur pro *Certe*, aut *Videlicet*. *S'intende*, *Per certo*. Cic. l. 10 ep. 26. *Scilicet* id agitur, utrum hac petitione, an proxima Prætor fias. Id. Att. 4. ep. 6. De Lentulo *ſcilicet* ſic fero, ut debeo. Idem ibid. Quo dolore eſſe debeo? Quo ſum *ſcilicet*.

Scilicet, per Ironiam.

2 Non raro uſurpatur per Ironiam. Cic. pro Rab. Per. c. 5. *Scilicet* tibi graviorem dolorem patrui tui mors attulit, quam C. Graccho fratris. *Sì per certo* Idem 4 Verr. 58. *Scilicet* expectamus legitimum illud quinquennium. *Meſſersì, buono, ſo dire*. Id. Att. l. 13. ep. 34. Id Populus curat *ſcilicet*. *Appunto ti ſo dire*.

CAPUT CLXXIII.
De Adverbio SECUS.

SEcus idem eſt, quod *Aliter*. Cicer. in Brut. 85. Nemo dicet *ſecus*. Id. l. 6. ep.

Digitized by Google

ep. 4. Etſi nonnullis id ipſum videatur *ſecus*. *Altrimenti*.

Secus pro *Male*.

2 Interdum negandi vim habet. Cic. in Piſ. 28. Recte, an *ſecus*, nihil ad nos. Id. 3. Fin. 13. Nobis aliter videtur, recte, *ſecus* ne, &c. *Bene, o male*. Id. At. 1. ep. 19. Affirmat a ſe nihil cuiquam de te *ſecus* eſſe dictum. Id. l. 3. ep. 6. De tuo in me animo iniquis *ſecus* exiſtimandi videris nonnihil loci dediſſe. *Di penſare siniſtramente*.

Secus ac, ac si, atque, quam.

3 Sæpe adſciſcit, *Ac*, *Ac si*, *Atque*, *Quam*. Cic. pro Planc. c. 1. Cujus ego ſaltem non *ſecus ac* meam tueri debeo. *Non altrimenti, che*. Id. pro Mur. c. 4. Non *ſecus ac si* meus eſſes frater. Id. in Or. 14. Dicendum eſt aliquando *ſecus*, *atque* in tradenda arte dici ſolet. Id. At. 6. ep. 2. Mihi autem erit maximæ curæ, ne quid fiat *ſecus*, *quam* volumus. Id. in Or. 20. Ab his non multo *ſecus*, *quam* a Poetis hæc eloquentia, quam quærimus, revocanda eſt.

Admonitio.

4 *Non ſecus ac* uſurpatur inſequente conſonante. *Non ſecus atque* inſequente vocali. *Non ſecus quam* tum inſequente conſonante, tum inſequente vocali. V. *Ac*, & *Atque*.

Multo ſecus, longe ſecus.

5 *Secus* eleganter conjungitur cum *multo*, & *longe* more comparativorum. Cic. pro Mil. c. 10. Hora fere undecima, aut non *multo ſecus*. Id. 2. de Or. c. 90. Hæc ſunt *longe ſecus*.

CA-

Digitized by Google

CAPVT CLXXIV.

De Præpoſitione SECVNDVM.

1 PRæpoſitio *Secundum* a *Secus*, vel *Sequor* ducta eſt, proprie autem eſt *Præter*. Cic. Att. 16. ep. 8. An iret ad tres legiones Macedonicas, quæ iter *ſecundum mare* ſuperum faciunt. *Lungo il Mare Adriatico*. Id. Att. 8. ep. 19. Si *ſecundum mare* ad me ire cœpiſſet, confeſtim in Samnium ad me venturum. *Lungo la marina*.

Secundum pro *Poſt*.

2 Plerumque pro *poſt* uſurpatur. Cic. At. 3. ep. 12. Spem oſtendis *ſecundum comitia*. *Subito fatti i comizj*. Id. 1. de Or. 62. Sed opinor *ſecundum hunc diem*. *Infino a domani*. Id. in Vatin. 6. *Secundum ea* quæro, ſervaris ne in eo fidem. *Conſeguentemente*. Id. 2. Verr. 11. Tua ratio eſt, ut *ſecundum binos ludos* mihi reſpondere incipias; mea, ut ante primos ludos comperendinem. *Paſſati i due Giuochi*.

Secundum pro ſecundo loco.

3 Sæpe *Secuudum* uſurpatur pro *poſt*, ideſt ſecundo loco. Cic. 3. de Or. 58. In actione *ſecundum vocem* vultus valet. Ideſt primas vox tenet, ſecundas vultus. *Dopo la voce*. Id. 2. Off. 3. *Secundum Deum* homines hominibus eſſe poſſunt. *Dopo Dio*. Id. 1. Acad. 4. Quibus ille *ſecundum fratrem* plurimum tribuebat. Id. Att. l. 12. ep. 16. *Secundum te* nihil eſt mihi amicius ſolitudine. *Dopo te non ho coſa più amica del ritiramento*. Se-

Secundum pro *ex præſcripto*.

4 *Secundum* convenientiam deſignat. Cic. 3. off. c. 5. Societas maxime eſt *ſecundum* naturam humani generis. Id. ib. Rationi omnes parebunt, qui *ſecundum* naturam volent vivere.

C A P U T CLXXV.

De Conjunctione, *Si*.

1 Conjunctio *Si*, ut a vulgato uſu diſcedamus, interdum uſurpatur pro *Quandoquidem*. Terent. And. 1. 5. *Si* te in germani fratris dilexi loco. Virg. 6. Æn. *Si* fratrem Pollux alterna morte redemit. Cic. 1. Phil. *Si* illuſtrantur, *ſi* erumpunt omnia. *Poichè*, *Atteſochè*, *Eſſendo che*.

Si pro *An*.

2 *Si* pro *An* rarum eſt. Cic. 2. de Or. c. 70. Vide, inquit, Scaure, mortuus rapitur, *ſi* potes eſſe poſſeſſor. Id. 2. Div. 34. Dicito *ſi* paſcuntur aves. Pl. in Paneg. Cogitemus *ſi* &c. Adde Horatium l. 1. ep. 3. & 6.

Admonitio.

3 *Velim ſcire*, *Neſcio*, *Haud ſcio*, *Quæro*, *Dubito*, & alia ejuſmodi, niſi præcedat negatio, pro *Si* requirunt *An*, *Ne*, *Utrum*, *Numquid*. Cic. l. 13. ep. 1. *Neſcio*, *an* ingnoſcendum ſit huic. *Non ſo*, *ſe a coſtui ſi debba perdonare*. Id. 5. Fin. Quod *haud ſcio an* rectè dixerim. Id. l. 9. ep. 26. Illud vero te putabat eſſe *quæſiturum* unum cœlum eſſet, *an* innumerabilia. Id. At. l. 5. ep. 6. *Dubito* Romæ *ne* ſis, *an* jam profectus. *Dubito*, *ſe tu ſii a Roma*, *o pur già ti ſii partito*. Lege *Utrum*, & *Num*.

Si

Si poſtpoſitum.

4 *Si* eleganter pronominibus præcipue poſtponitur. Cic. Or. Hoc *nos si* facere velimus. Id. l. 7. ep. 17. Tantum moneo, *hoc si* amiſeris, te eſſe nullum umquam reperturum. Id. l. 14. ep. 22. Nos quotidie tabellarios veſtros expectamus, qui *si* venerint, fortaſſe erimus certiores, quid nobis faciendum ſit. Id. pro Quin. c. 15. *Pecuniam si* cuipiam fortuna ademit.

Si pro *Etiamsi*.

5 Interdum pro *Etiamsi*. Terent. Eun. 1. 1. Redeam? non *si* me obſecret. *Ancorche mi preghi*. Plaut. Merc. 4. 2. Decem *si* vocaſſet ad cœnam ſuminos viros, nimium obſonavit. Cic. pro Quin. c. 25. Et mehercule, *si* nihil diceret, tacito officio me moveret. *Quantunque*. *Con tutto che*.

Si cum *Tamen*, vel *Profecto*, *Vero*, *Certe*.

6 Nonnunquam adſciſcit. *Tamen*, vel *Profecto*, aut aliquid ejuſmodi. Cic. de Sen. 11. Quæ *si* exequi nequirem, *tamen* me lectulus meus oblectaret ea ipſa cogitantem. Idem de Vn. Atqui, *si* pulcher eſt hic mundus, *si* probus artifex, *profecto* ſpeciem æternitatis imitari voluit. Id. l. 7. ep. 34. Quod *si*, ut volumus, exceperimus, ego *vero* multam ſalutem, & foro dicam, & curiæ. Id. At. l. 2. ep. 56. *Si* ulla res eſt, quæ bonorum animos vehementius poſſit intendere, hæc *certe* eſt. *Se ci è coſa, che poſſa, ec. queſta ti ſo dire, che ell' è tale*.

Si minus cum *At*, *Tamen*, *Attamen*, *Certe*, *At certe*, *At ſaltem*.

7 Si

7 *Si minus*, pro *Si non* jungi ſolet cum *At*, *Tamen*, *Attamen*, *Certe*. Cic. 7. Ver. 27. *Si minus* ſupplicio affici, *at* cuſtodiri oportebat. *Se non caſtigarli, almeno tenerli in prigione.* Id pro Cluen. c. 6. Non timuiſſe *si minus* vim Deorum, hominumque famam, *at* illam ipſam noctem. Id. l. 9. ep. 17. *Si minus* contigerit, *tamen* non poſſum eum non diligere. Id. l. 2. ep. 6. Noſtram ſuffragationem *si minus* potentem, *at* probatam *tamen*, &c.

Si minus, abſolute.

8 *Si minus* interdum ſubjicitur abſoluteque ponitur. Cic. pro Syl. c. 29. Conceditis, ut nobis libertatem retinere liceat, *si minus* dignitatem. *Se non la reputazione.* Id. At. l. 13. ep. 1. Si hortos inſpexeris, dederis mihi, quod ad te ſcribam; *si minus*, ſcribam tamen aliquid. *Se no, ti ſcriverò ad ogni modo qualche coſa.*

Si cum *si minus*, vel *si non*.

9 Particulæ *si* aliquando reſpondet *si minus*, vel *si non*. Cic. Att. 3. ep. 19. Me, *si* putas te iſtic viſurum, expecta; *si minus* inviſe. Id. Fam. 7. ep. 3. *Si* hæc civitas eſt, civius ſum ego; *si non*, exul ſum.

Si non pro *Si minus*.

10 *Si non* pro *Si minus* barbarum non eſt ſi recte adhibeatur. Cic. Att. 1. ep. 13. Vt qui nummos ex tribu pronunciaverit, *si non* dederit, impune ſit. Id. l. 16. ep. 24. A flamma, *si non* potes omne, partem aliquam velim extorqueas. Id. de Or. c. 28. Is magnus eſt Orator, *si non* maximus.

Si

Si non, *At*; *Attamen*, *Certe*; *At certe*; *At ſaltem*.

11 *Si non* pro *Si minus*, aſſumit *At*, *Attamen*, *Certe*, *At certe*, *At ſaltem*. Cic. l. 6. ep. 23. Eorum deſiderium *si non* æquo animo, *at* forti feras. Id. l. 9. ep. 6. Cum ſpe *si non* optima, *at* aliqua tamen vivere. *Se non ottima, pur alinen alcuna*. Id. Or. 5. Quæ *si* imitari, atque exprimere *non* poſſumus; *attamen*, qualis eſſe debeat fortaſſe dicere. Id. At. 3. ep. 15. *Si non* plus ingenio valebas, quam ego; *certe* timebas minus. Id. l. 15. ep. 15. Putaremus *si non* totam cauſam, *at certe* noſtrum judicium definiri. Id. l. 9. ep. 8. Vtinam aliquo, *si non* bono, *at ſaltem* certo ſtatu civitatis, hæc inter nos ſtudia exercere poſſemus.

Admonitio.

12 Cum ſequitur *At*, *Certe*, vel aliquid ejuſmodi, non uſurpatur *Nisi*, ſed *Si non* vel *si minus*.

Si non pro *nisi*.

13 *Si non* interdum ponitur in iis locis, quæ particulam *nisi* poſtulare videntur. Cic. 2. Agr. c. 26. Vident agros ſibi eſſe, *si non* vendiderint, relinquendos. Id. pro Roſc. Com. c. 1. Scripſiſſet ille, *si non* juſſu hujus expenſum tuliſſet.

Si maxime, concedentis.

13 *Si maxime* concedentis eſt. Cic. 4. Ver. 68. Neque enim *si maxime* ſtatuæ dejectæ eſſent, eas ego poſſem vobis jacentes oſtendere. *Quantunque foſſero gettate in terra*. Id. pro Quin. c. 10. *Si maxime* velim. *Poſto ch' io voleſſi*.

Si *nihil aliud* pro Si *non aliud*.

15 Si *nihil aliud* pro Si *non aliud* dici ſolet. Cic.3. Ver.58. Hic venit in judicium *si nihil aliud*, ſaltem, ut &c. *Se non altro, almeno*.

Si *quiſquam profectò*.

Si *quiſquam* adſciſcit *Profectò*, aut aliquid ejuſmodi. Cic. l. 15. ep. 4. Si *quiſquam* fuit unquam remotus &c. ego *profectò* is ſum.

Si *quæris*.

17 Si *quæris* uſurpari ſolet in iis rebus, quas ſcire, ad eum, quicum agimus, non magnopere pertineat. Cic. 3. off. 20. Ea res, *si quæris*, magno ei honori fuit. *Se tu ti curi di ſaperlo*. Id. l. 7. ep. 1. Omnino, *si quæris*, ludi apparatiſſimi, ſed non tui ſtomachi. *Se tu vuoi ſaperlo*: *Se tu vuoi, ch' io te lo dica*.

Si *quidem* pro Si.

18 Si aliquando aſſumit *quidem*, nec tamen ſignificationem mutat, ſed auget. Cic. in Piſ. c. 10. Qui latrones igitur, *si quidem* vos conſules? Id. pro Planc. c. 8. Tui municipes pauci ſunt, *si quidem* cum Atinatibus conferantur.

Siquidem pro *quandoquidem*.

19 *Siquidem* idem eſt, quod *Quandoquidem*. Cic.1. Tuſc. 1. Antiquiſſimum e doctis genus eſt Poetarum, *siquidem* Homerus fuit, & Heſiodus ante Romam conditam. Id. l. 9. ep. 12. Gratulor Bajis noſtris, *siquidem*, ut ſcribis, ſalubres repente factæ ſunt. *Poichè* - *Giacchè*.

Siquidem pro *si tamen*.

20 Alias

20 Alias diſtrahitur, & ſignificat *ſi tamen*. Cic. pro Flac. 7. O morem præclarum, quem a majoribus accepimus; *ſi quidem* eum teneremus. *Se pur noi lo mantenissimo*. Id. 2. Cat. 4. O fortunatam Remp. *si quidem* hanc ſentinam hujus urbis ejecerit. *Se però*.

Siquidem pro *enim*.

21 Aliquando uſurpatur pro *Enim*. Cic. pro Mur. c. 11. Summa eſt utilitas in iis, qui milititari laude antecellunt: ſiquidem eorum conſilio, &c.

Si Diis placet, indignantis.

22 *Si Diis placet*, indignantis eſt. Cic. 3. de Or. 24. Etiam Latini *si Diis placet*, hoc biennio dicendi magiſtri extiterunt. *Se 'l credo. S' ella è da credere*. Id. 5. Tuſc. 10. Qua gloria commotus Epicurus exoritur, cui etiam, *si Diis placet*, videtur ſemper ſapiens beatus. Id. pro Flac. 38. Nimiæ pietatis, & ſummi amoris in patriam nos pœnas, *si Diis placet* ſufferamus. *S' a Dio piace. So dire*.

Si quid.

23 *Si quid* pro *si aliquid* vulgare eſt, & Latinis ſcriptoribus familiariſſimum. Ibi tamen animadverſione dignum eſt, ubi adverbii loco uſurpatur. Liv. l. 3. c. 22. *Si quid* inclementius in te invectus ſum.

Sin pro *ſed si*.

24 *Sin* eſt *ſed si*, & ſæpe ponitur poſt *Si*, Cic. l. 7. ep. 12. *Si* plane a nobis deficis, moleſte fero; *sin* Panſæ aſſentari commodum eſt, ignoſco. *Ma ſe*. Id. At. l. 5. ep. 8. Tu, *si* modo es Romæ, vix enim puto;

to; *ſin es*, hoc vehementer animadvertas velim. *Ma ſe tu ci ſei*.

Sin autem; ſin minus; Sin aliter.

25 *Sin*, cum ſubjicitur, ſæpe adſciſcit *Autem*, interdum *Minus*, aut *Aliter*. Cic. At. 10. ep. 6. Si vir eſſe volet, præclara Synodia; *ſin autem*, erimus nos, qui ſolemus. Id. l. 11. ep. 14. Si ita eſt, omnia faciliora; *ſin aliter*, magnum negotium. Id. ad Q. Fr. l. 2. ep. 8. Si perficiunt, optime; *ſin minus*, ad noſtrum Jovem revertamur.

Sin autem non præcedente *ſi*.

26 *Sin autem* adhibetur etiam non præcedente *ſi*. Cic. 1. off. c. 34. *Sin autem* libidinum etiam intemperantia acceſſerit, ipſa ſenectus concipit dedecus.

CAPUT CLXXVI.

De Conjunctione SIVE, & SEU.

Sive, ſemel poſitum.

1 S*ive* ex *Si*, & *Ve* enclitica conflatum, interdum ſemel ponitur. Cic. At. l. 8. ep. 3. Quid perturbatius hoc ab urbe diſceſſu, *ſive* potius turpiſſima fuga? Id. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. Contraque te erigas, ac reſiſtas, *ſive* etiam obſiſtas negotiis.

Sive bis, & ſæpius iteratum.

2 Alias bis, & ſæpius iteratur. Cicer. pro Sex. c. 51. Venio ad comitia *ſive* magiſtratuum, *ſive* legum placet. Id. 2. de Leg. c. 1. Illo loco uti libenter ſoleo, *ſive* quid mecum cogito, *ſive* aliquid ſcribo. Id. ad Qu. Fr. l. 1. ep. 2. *Sive* tua natura

N pau-

paulo acrior, *ſive* quædam dulcedo iracundiæ, *ſive* dicendi ſales valuiſſent.

Sive, ſive non.

3 Cic. l. 12. ep. 2. *Sive* referent ad me, *ſive non*; mea tamen tibi benevolentia, fideſque præſtabitur. Id. de Fat. c. 12. *Sive* adhibueris medicum, *ſive non*, convaleſces.

Seu bis, vel ſæpius repetitum.

4 *Seu* ex *ſive* contractum eſt, ac ſæpe iteratur. Cic. pro Quin. c. 8. Quemadmodum ſolent homines nobiles, *ſeu* recte, *ſeu* perperam facere cœperunt, in utroque excellunt. Liv. l. 21. c. 7. In tantas brevi creverant opes, *ſeu* maritimis, *ſeu* terreſtribus fructibus, *ſeu* multitudinis incremento, *ſeu* ſanctitate diſciplinæ.

Seu cum *ſive*.

5 Miſcetur interdum cum *ſive*. Cæſ. 2. B. C. c. 27. *Seu* vere, quam habuerunt opinionem, perferunt, *ſive* etiam auribus Vari ſerviunt. Plaut. Stich. a. 3. ſc. 1. *Sive* ego taceam, *ſeu* loquar, ſcio ſcire te.

Seu ſemel poſitum.

6 Interdum ſemel ponitur. Cicer. pro Quin. c. 25. O fortunatum hominem, qui hujuſmodi nuncios, *ſeu* potius Pegaſos habet.

CAPUT CLXXVII.

De Adverbio SIC, SICUT, & SICCINE.

Sic ut, ſimilitudinis.

1 S*Ic ut* ſæpe ſimilitudinem declarat. Cic. l. 13. ep. 1. Pomponium *ſic* amo, *ut* alte-

alterum fratrem. Id. At. l. 5. ep. 18. Ego tui Bruti rem *ſic* ago, *ut* ipſe non ageret.

Sic, ut si; Sic quaſi; ſic tamquam.

2 Cicer. l. 2. ep. 14. Ejus negotium *sic* velim cures, *ut si* res eſſet tua. *Come ſe foſſe coſa tua.* Id. de Sen. 8. Quas quidem *sic* avide arripui, *quaſi* diuturnam ſitim explere cupiens. Id. Fam. l. 13. epiſt. 70. Apud eum *sic* fui, *tamquam* domi meæ. *Sono ſtato in caſa ſua, come in caſa propria.*

Sic, ut pro *Adeo, ut.*

3 Alias *sic ut* eſt *Adeo ut*. Cic. 1. de Nat. Deor. c. 23. Multas gentes, *sic* immanitate efferatas, *ut*, &c. Id. l. 13. ep. 31. Id mihi *sic* erit gratum, *ut* gratius eſſe nihil poſſit. *Tanto mi ſarà grato, che nulla più.* Id. l. 13. ep. 1. *Sic* a me hoc contendit, *ut* nihil umquam magis. *Con tant' iſtanza, che.*

Sic, quemadmodum; Sic, ne; Sic ut ne quidem.

4 Cic. poſt red. ad Quir. 9. *Sic* ulciſcar ſingula genera *quemadmodum* a quibuſque ſum provocatus. Col. 1. c. 6. Stabula *sic* ordinentur, *ne* quis humor influere poſſit. Cic. pro Quin. c. 21. Quem tu a puero *sic* inſtituiſti, *ut* nobili *ne* gladiatori *quidem* cederet.

Sic, ſecus.

5 *Sic* cum *Secus* interum jungitur. Cic. 1. de Leg. c. 17. Illa, quæ aliis *sic*, aliis *ſecus*, nec ſemper uno modo facta videntur, ficta eſſe dicimus. *Ad altri in un modo, ad altri in un altro.*

Sic ſum, pro *ita factus ſum.*

6 *Sic ſum* pro *Sic factus ſum* eleganter dicitur. Ter. Phor. 3. 2. *Sic ſum*, ſi placeo, *Io ſon coſi fatto*. Plaut. Aul. 2. 4. Quid tu vis? *ſic ſum*, ut vides. *Io ſon fatto, come tu mi vedi*. Huc ſpectant illa: Ter. Phorm. 1. 2. *Sic* eſt ingenium, pro *Hujuſmodi*. *E' un cervello così fatto*. Cic. pro Roſc. Com. 10. *Sic eſt* vulgus, ex veritate pauca, ex opinione multa æſtimat. *Il volgo è così fatto*. Id. pro Roſc. Am. 30. *Sic vita hominum eſt*, ut ad maleficium, &c. *Tal' è il viver degli uomini*.

Sicut ita; *Sicut item*; *Sicut sic*.

7 *Sicut* etſi conflatum ex *Sic*, & *Ut*, uſurpatur interdum pro ſimplici *Ut*, & adſciſcit *Ita*, *Item*, *Sic*. Cic. pro Mil. 11. Hæc, *sicut* expoſui, *ita* geſta ſunt. Id. pro Quin. c. 21. *Sicut* tu ſemper ſumme concupiſti, *item* volebat Alphenus. Id. pro Cluen. c. 2. *Sicut* aliis in locis parum firmamenti, & parum virium veritas habet; *sic* in hoc loco falſa invidia imbecilla eſſe debet.

Admonitio.

8 Frequentius tamen, cum ſimilitudo ſignificatur, uſurpatur ſimplex particula *Ut*, ſequente *Ita*, *Sic*, *Item*, &c. Cic. 2. Phil. 22. *Ut* in ſeminibus cauſa eſt arborum, & ſtirpium, *sic* hujus luctuoſiſſimi belli ſemen tu fuiſti. Id. 2. de Or. c. 65. *Ut* ſementem feceris; *ita* metes. Vide *Ut* pro *Quemadmodum*.

Non sicut, *ſed ut*.

9 Cic. de Am. 2. *Non sicut* vulgus, *sed ut* eruditi ſolent appellare ſapientem.

Sicut, abſolute.

10 In-

10 Interdum *Sicut* abſolute ponitur. Cic. ad Qu. Fr. l. 1. ep. 1. Cum jam tibi Aſia, *sicut* unicuique ſua domus; nota eſſe debeat.

Siccine.

11 *Siccine* componitur a *sic*, & *ne*. Solet autem adhiberi interrogando, & exprobrando. Cic. pro Flac. c.33. *Siccine* tu auctor &c. Liv. l. 6. c. 16. *Siccine* veſtrum militem, ac præſidem ſinitis vexari ab inimicis?

CAPUT CLXXVIII.

De Nomine SIMILIS, & Adverbio SIMILITER.

Similis cum *ac*, *ac si*, *atque*, *ut si*, *tanquam si*, *&c.*

1 SImilis ſæpe quidem jungitur genitivo, vel dativo caſui, ut paſſim exempla declarant: non raro tamen copulatur cum *Ac si*, *Atque*, *Ut si*, *Tamquam si*, *Ac*, *Et*. Cicer. 4. Fin. 12. Nec, ſi ille ſapiens ad tortoris equuleum a Tyranno cogatur, *similem* habeat vultum, *ac si* ampullam perdidiſſet. Idem 5. Fin. 14. Itaque *similis* finis erit *boni*, *atque* antea fuerat. Idem de Sen. 6. *Similes* ſunt, *ut si* qui gubernatorem in navigando agere nihil dicant. Idem 2. Div. 64. *Similes* ſunt Dii, &c. *tamquam* ſi Pœni in Senatu noſtro ſine interprete loquerentur. Liv. l. 6. c. 28. Jactabant *similem* fugam fore, *ac* bello Gallico fuerit. Cic. 5. Tuſc. 3. Pythago-

ras reſpondit, *similem* ſibi videri vitam hominum, & mercatum eum, qui &c.

Similis differt a *par.*

2 Cavendum eſt, ne *similis* cum *par* confundatur. *Similis* enim convenientiam ſignificat, *par* æqualitatem. Liv. l. 45. c. 44. *Similia* omnia magis hominibus, quam *paria*.

Similiter Ac si, Atque, Vt si.

3 *Similiter* quoque jungitur cum *Ac si*, *Atque*, *Vt si*. Cic. 3. de Nat. Deor. c. 3. *Similiter* facis, *ac si* me roges, cur te duobus contuear oculis. *Tu fai appunto, come se*. Id. 9. Phil. 4. Neque vero illum *similiter*, *atque* ipſe eram, commotum eſſe vidi. Id. 1. Off. c. 25. *Similiter* facere eos, *ut si* nautæ inter ſe certarent, quis eorum potiſſimum navim gubernaret.

Similiter ut.

4 *Similiter ut* eſt apud Col. l. 7. c. 5. Ovem pulmonariam *similiter ut* ſuem curare convenit. Et l. 8. c. 8. *Similiter ut* gallinæ farciuntur.

Similiter abſolute pro *Item*.

5 Raro abſolute ponitur pro *Item*, aut *Eodem modo*. Cic. 2. de Nat. Deor. c. 8. *Similiter* effici poteſt, ſapientem eſſe mundum, *similiter* beatum, *similiter* æternum. Id. 1. de Or. *Similiter* petes a Craſſo, ut, &c. *Similmente*. Idem pro Leg. Man. c. 8. Ita reputo, a nemine iſtorum ex hoc loco *similiter* eſſe laudatum Lucullum. *Simigliantemente*, *egualmente*.

CA.

CAPUT CLXXIX.

De Adverbio SIMUL.

1 S*Imul* idem eſt, quod *Una*, aut *Pariter*. Cic. At. 3. ep. 10. Propter propinquitatem totos dies *ſimul* eramus. Idem 3. de Or. 3. Et cum rep. pariter vixiſſe, & cum ea *ſimul* extinctus eſſe videtur.

Simul cum.

2 Sæpiſſime aſſumit *Cum*. Cic. Quod ſi cui *ſimul* animus *cum re* concidit. *Ha perduto l'animo insieme con la roba*. Id. pro Do. 7. Senatus auctoritas *ſimul mecum* reducta eſt. Id. ibid. c. 30. Volaterrani, &c. fruuntur *nobiſcum ſimul* hac civitate. Id. pro Font. c. 10. Niſi aliquoties ex accuſatoribus *vobiſcum ſimul* audiſſem. *Insieme con eſſo voi*.

Simul, iteratum.

3 Interdum iteratur. Liv. l. 1. c. 9. Adeo omnes *ſimul* ſpernebant, *ſimul* tantam in medio creſcentem molem ſibi, ac poſteris ſuis metuebant. Idem l. 23. c. 30. Namque Gelo maximus ſtirpis, contempta *ſimul* ſenectute patris, *ſimul* poſt Cannenſem cladem Romana ſocietate, ad Pœnos defecit.

Simul pro *ſimul ac*.

4 Sæpe uſurpatur pro *Simul ac*, prætermiſſo *Ac* brevitatis gratia. Cic. 4. Acad. c. 27. *Simul* inflavit tibicen, carmen agnoſcitur. *Subito che ha cominciato a ſonare il piffaro*. Idem At. l. 2. ep. 20. *Simul* quid erit certi, ſcribam ad te. *Come ci ſarà coſa certa*. Si-

Simul ac ; Simul , ac primum ; simul atque , simul ut .

5 Plerumque tamen aſſumit *Ac* , *Ac primum* , *Atque* , *Ut* . Cic. 1. de Nat. Deor. 38. *Simul ac* mihi collibitum eſt, præſto eſt imago . *Subito che me ne vien voglia* . Idem 3. Ver. 13. *Simul ac primum* occaſio viſa eſt. Idem pro Roſc. Am. c. 10. Quod is *simul atque* ſenſit ; de amicorum cognatorumque ſententia Romam confugit . *Del che come ſe n' accorſe* . Idem 2. Fin. 11. Omne autem animal , *simul ut* ortum eſt , & ſeipſum , & omnes partes ſuas diligit . Id. At. l. 10. ep. 4. *Simul ut* videro Curionem. *Subito che* .

Cum *Statim* , *Illico* , *Continuo* .

6 Interdum ad majorem rei celeritatem ſignificandam adjicitur *Statim* , *Illico* , aut aliquid ejuſmodi . Cic. Fam. 6. ep. 19. *Simul ut* accepi a Seleuco tuas litteras , *ſtatim* quæſivi . *Com' io ebbi ricevute le tue* , *ſubito* . Id. 3. Ver. 10. Verres , *simul ac* tetigit provinciam , *ſtatim* Meſſanam litteras dedit . *Non prima giunſe* , *che*. Id. 4. Ver. 6. Qui , *simul atque* ei provincia Sicilia ſorte obvenit , *ſtatim* Romæ, ec. Id pro Mur. c. 10. *Simul atque* increpuit ſuſpicio tumultus , artes *illico* noſtræ conticeſcunt . Id. 6. Ver. 21. *Simul atque* in oppidum quodpiam venerat , mittebantur illi *continuo* Cibyratici canes . *Appena era arrivato* , *che* .

Simul pro *Deinde* , vel *Item* .

7 Interdum uſurpatur pro *Deinde* , vel *Item* . Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. *Simul*

illud

illud neſciebat. Id. pro Balb. *Simul*, & illud cogita. Id. pro Roſc. Am. Et *simul* tibi veniat in mentem, &c. *E parimente.*

Simul quod, quia, ut, ne.

8 Adſciſcit autem interdum *Quod, Quia, ut ne*. Cic. l. 1. ep. 7. *Simul quod* video, non ut antehac putabam, novitati eſſe inviſum meæ. Salluſt. Catil. *Simul quia* vobis eadem bona, malaque eſſe intellexì. Cic. 3. Ver. 77. *Simul ut* eſſet pœnæ, quod alterius patroni teſtamento obtemperaſſet. Salluſt. Jugurth. *Simul ne* per inſolentiam quis exiſtimet memet ſtudium meum laudando extollere.

CAPUT CLXXX.

De Adverbio SODES.

1 S*Odes* dictum eſt, quaſi *si audes*. Sed uſurpatur pro *Quæſo*, vel *si vis*. Horat. l. 1. ep. 7. Veſcere *ſodes*. Idem ep. ad Piſ. Corrige *ſodes* hoc, dicebat, & hoc. Cic. At. 7. ep. 3. Tarteſium mihi iſtum exeunti jube *ſodes* nummos curare. *Di grazia.* Var. l. 3. de re ruſt. c. 9. De Gallinis dic *ſodes*. *Se ti piace.*

CAPUT CLXXXI.

De Adverbio STATIM.

1 S*Tatim* a ſtando dictum, ſignificat Illico. *Di botto. Subito*. Cic. At. l. 12. ep. 19. Philippus, ut me ſalutavit, *ſtatim* Romam profectus eſt. *Senza fermarsi punto*. Id. de Ar. reſp. c. 1. Haud poteſt a

me gravioribus verbis vulnerari, quam eſt *ſtatim* in facto ipſo a graviſſima viro P. Servilio confectus, ac trucidatus. *Incontinente*. Id. in Or. c. 10. Itaque *ſtatim* hoc ſum aggreſſus, Catone abſoluto.

Statim ut, Statim atque.

2 *Statim ut* ſatis uſitatum eſt. Cic. l. 1. ep. 9. *Statim ut* ille Prætor eſt factus. *Subito che*. Idem pro Quin. c. 18. Quæſivit a te *ſtatim ut* Romam rediit Quintius. *Toſto che*. Idem l. 2. ep. 13. Meque ab eo diligi *ſtatim* cœptum eſſe, *ut* ſimultatem depoſuimus, ſenſi. Rarius aſſumit *Atque*.

Statim, ſimul ut; Statim, ſimul ac.

3 Interdum adſciſcit *Simul ut*, vel *Simul ac*. Cic. At. 10. ep. 4. Ego ad te *ſtatim* habeo, quod ſcribam, *ſimul ut* Curionem videro. Idem At. 15. ep. 12. *Statim* ſe iturum, *ſimul ac* ludorum apparatum iis, qui curaturi eſſent, tradidiſſet. *Così toſto, come aveſſe dato, ec. ch' egli ſubito ſe ne anderebbe.*

Statim a, ſtatim poſt.

4 Suet. in Cæſ. c. 85. Plebs *ſtatim a* funere ad domum Bruti, & Caſſii cum facibus tetendit. Id. in Veſp. c. 11. *Statim ab* initio principatus uſque ad exitum. Id. in Aug. c. 83. Exercitationes campeſtres equorum & armorum *ſtatim poſt* civilia bella omiſit.

CA-

CAPUT CLXXXII.

De Præpoſitionibus SVB, SVBTER, & SVBTVS.

1 S*Vb* contrarium habet *Supra*; & regit ſextum caſum, cum ſtatum ſignificat quartum, cum ſignificat motum. Cicer. 2. de Nat. Deor. 37. Homines *ſub terra* habitantes. Idem 2. Phil. 9. Niſi ſe *ſub ſcalas* tabernæ librariæ conjeciſſet.

Sub pro *Statim poſt*.

2 *Sub* ſæpe uſurpatur pro *Secundum*, ideſt *Statim poſt*, & quartum caſum regit. Cic. l. 10. ep. 16. *Sub eas litteras* recitatæ ſunt tuæ. *Subito dopo quelle*. Liv. l. 22. c. 47. *Sub* equeſtris *finem* certaminis coorta eſt peditum pugna. *Al fine della gioſtra*. Id. l. 23. c. 15. *Sub adventum* Prætoris Rom. pœnus Agro Nolano exceſſit. *All'arrivare*. *In ſull' arrivo*.

Sub lucem, *ſub noctem*, *ſub veſperam*.

3 *Sub lucem*, *ſub noctem*, *ſub veſperum*, *Incipiente luce*, *nocte*, *veſpere*. Liv. l. 9. Qui *ſub lucem* apertis portis urbem ingrederentur. *In ſul far del giorno*. Id. l. 27. c. 15. *Sub ortum* ferme lucis, nullo obvio armato, in forum perveniunt. Cæſ. B. C. 28. Pompejus *ſub noctem* naves ſolvit. *In ſul far della notte*. Id. 2. B. G. 33. *Sub veſperam* Cæſar portas claudi, militeſque ex oppido exire jubet. *In ſul far della ſera*. *Sull'imbrunir del Cielo*.

Sub idem tempus.

Digitized by Google

4 *Sub idem tempus*, eſt *per idem tempus*. Liv. lib. 1. c. 22. Utrinque legati fere *ſub idem tempus* ad res repetendas miſſi. *In ſull' iſteſſo tempo*.

Sub dio, vel *ſub divo*.

5 *Sub dio*, vel *ſub divo*, eſt *Sub Cœlo*, vel *aere*. *Allo ſcoperto, al ſereno*. Cic. 3. Ver. 19. In ſylva diſpoſitæ ſigna *ſub dio* vidimus. Var. 3. R. R. 4. Idoneus *ſub dio* capiendus eſt locus cochleariis. Col. l. 1. c. 8. Nullus dies tam intolerabilis eſt, quo non *ſub divo* tractari aliquid poſſit.

Sub aſpectum, *ſub ſenſus cadere*.

6 *Sub aſpectum cadere*, eſt aſpici poſſe; *ſub ſenſus cadere*, ſentiri poſſe, & cætera eodem modo. Cic. de Un. Cœlum *ſub aſpectum, & tactum cadit*. *E' viſibile, e palpabile*. Id. 1. Acad. 8 *Sub ſenſus cadit*. Id. de Un. *Sub intelligentiam cadit*. *E' intelligibile*. Id. 3. Fin. 18. *Sub judicium* ſapientis, & *delectum cadunt*.

Sub pro *circa*.

7 *Sub* pro *circa* ſextum caſum regit, & aliquando etiam quartum. Cæſ. de B. G. l. 8. c. 9. *Sub diſceſſu* tuo. Suet. in Ner. c. 54. *Sub exitu* vitæ Nero palam voverat, &c. *Verſo il fine della ſua vita*. Sueton. in Aug. c. 16. *Sub horam* pugnæ, tam arcto repente ſomno devinctus eſt, ut &c. V. n. 3.

Sub metaphorice.

8 Cic. pro Arch. c. 10. Sylla juſſit Poetæ præmium tribui *ſub* ea conditione nequid poſtea ſcriberet. Liv. l. 25. c. 4. *Sub* Annibale Magiſtro omnes belli artes edoctus. Id. l. 2. c. 12. Cum *ſub* regibus eſſet.

Sub.

Digitized by Google

Subter.

9 *Subter* contrarium habet *ſupra*. Cic. 3. de Or. 5. Qui omnia hæc, quæ ſupra, & *ſubter*, unum eſſe dixerunt. *Sotto, e ſopra.* Id. 6. de rep. 4. Deinde *ſubter* mediam fere regionem ſol obtinet. Id. 1. Tuſc. 10. Plato iram in pectore, cupiditatem *ſubter præcordia* locavit. Id. 5. Tuſc. 1. Virtus omnia, quæ cadere in hominem poſſunt, *ſubter ſe* habet. *Tien ſotto di ſe.*

Subtus.

10 *Subtus* idem ſignificat, ac *ſubter*, ſed abſolute uſurpari ſolet. Var. l. 2. de R. R. c. 9. Canes debent eſſe labris ſubnigris, aut rubicundis, neque reſimis ſuperioribus, neque pendulis *ſubtus*, mento ſuppreſſo. Lucr. l. 6. Extemplo *ſubtus* frigeſcit terra, coitque.

CAPUT CLXXXIII.

De SVBINDE.

Subinde pro *identidem*.

1 S*Ubinde* eſt *identidem*. Liv. l. 10. c. 17. Ego *ſubinde* ſuggeram, quæ vendatis. *Anderò di quando in quando ſuggerendo.* Id. l. 4. cap. 44. *Subinde* ab eiſdem tribunis mentio in Senatu de agris dividendis illata eſt. *Di quando in quando.*

Subinde pro *poſt*, ſeu *deinde*.

2 Item uſurpatur pro *poſt*, ſeu *deinde*. Vellei. hiſt. 1. c. 7. Qui dicit Capuam ab iiſdem conditam, *ſubinde* Nolam. Suet. in Aug. c. 95. Circulus orbem ſolis ambiit, ac

Digitized by Google

ac *ſubinde* Juliæ monumentum fulmine ictum eſt.

CAPVT CLXXXIV.

De Præpoſit. SVPER, & SVPRA.

1 SUper, contrarium fere habet *ſub*, aut *ſubtus*. Cic. ad Qu. Fr. l. 3. ep. 1. Tectum, quod *ſuper conclavia* non placuerat. Id. 2. de Leg. c. 26. Demetrius *ſuper* terræ *cumulum* noluit quid ſtatui, niſi columellam. Id. 2. Fin. 18. Si ſcieris velle imprudentem *ſuper aſpidem* aſſidere.

Super pro *De*.

2 Interdum uſurpatur pro *De*, regitque ablativum. Cic. At. l. 14. ep. 25. Simulque cogites quid nobis agendum ſit *ſuper legatione*. *Intorno alla legazione*. Id. At. 16. ep. 6. *Hac ſuper re* ſcribam ad te Rhegio. *Sopra di queſto*. *Intorno a ciò*. Virg. 2. Æn. Multa *ſuper Priamo* rogitans, *ſuper Hectore* multa.

Super pro *præter*.

3 *Super* pro *præter* Livianum eſt. Liv. lib. 2. c. 27. *Super hæc* timor inceſſit Sabini belli. *Oltre a ciò*. Id. 28. c. 46. Punicum exercitum *ſuper morbum*, etiam fames affecit.

Supra.

4 *Supra*, contrarium habet *Sub*, *Subter*, aut *Infra*; & eundem caſum poſtulat, ſive motui ſerviat, ſive ſtatui. Cic. 2. de Nat. D. 45. Mare *ſupra terram* eſt. Id. 6. de rep. 4. *Supra lunam* ſunt omnia æterna. Id. 2. N. D. 37. Si eſſent, qui ſub terra ſemper ha-

habitaſſent, nec exiſſent umquam *ſupra terram*. Id. l. 9. ep. 26. *Supra me* Atticus, infra Verrius accubuerunt. Illa per metaphoram. Cic. 2. N. D. 13. Ratio recta *ſupra hominem* putanda eſt, Deoque tribuenda. Id. ad Q. Fr. l. 1. ep. 2. Ecce *ſupra caput* homo levis, ac ſordidus.

Supra pro *præter*.

5 *Supra* pro *præter* uſurpari aliquando poterit, præſertim ab Hiſtorico. Liv. l. 2. c. 18. *Supra* belli Latini *metum* id quoque acceſſerat.

Supra, ſine caſu.

6 Interdum ponitur ſine caſu. Cic. 1. Div. c. 17. Cotem illam defoſſam in comitio, *ſupraque* impoſitum puteal accepimus.

Supra pro *Ante*.

7 Supra nonnunquam pro *Ante* uſurpatur ſine caſu. Cic. pro Cæc. Ille, quem *ſupra* deformavi, voluntarius amicus. Id. 2. de Or. Illa, quam *ſupra* dixi. Id. l. 6. ep. 12. Illa polliceor, quæ *ſupra* ſcripſi.

Admonitio.

8 *Superius dixi*, & alia hujuſmodi inuſitata ſunt, ac fortaſſe barbara: Pro quibus illa ſunt in uſu, *Ante dixi*, *Supra dixi*, *Supra ſcripſi*. *Ho detto*. *Ho ſcritto di ſopra*. Quanquam *ſupra* fere ad locum, *Ante* refertur ad tempus.

9 Simul illud animadverte, non inveniri apud Cic. *cauſa ſupra dicta*, *verba ſupra ſcripta*, & ſimilia; ſed *cauſa*, *quam ante dixi*; *verba quæ ſupra ſcripſi*, &c.

Supra quam.

10 *Supra* interdum adſciſcit *Quam*. Cic.

2. de

2. de N. D. 54. Paulo *ſupra*, *quam* ad linguam ſtomachus annectitur. *Alquanto ſopra al luogo, dove*. Sall. Cat. c. 1. Corpus patiens inediæ, algoris, vigiliæ, *ſupra quam* cuique credibile eſt. *Sopra, o fuor d' ogni credenza*.

Nihil ſupra.

11 Cic. l. 14. ep. 1. Piſonis amor in nos omnes tantus, ut *nihil ſupra* poſſit eſſe. Id. At. lib. 13. ep. 19. Libros confeci, & abſolvi; ne ſcio quam bene, ſed ita accurate, ut *nihil ſupra*. *Che non ſi può dir di più*.

CAPVT CLXXXV.

De Pronomine *Talis*.

Talis ut, *Talis qui*.

1 T*Alis*, ſæpe aſſumit *Ut*, vel *Qui*. Cic. de Am. 3. Vita quidem *talis* fuit, vel fortuna, vel gloria, *ut* nihil poſſit accedere. *Che non vi ſi poteva aggiungere cosa alcuna*. Id. l. 10. ep. 6. *Talem* igitur te eſſe oportet, *qui* primum te ab impiorum civium ſocietate ſejungas.

Talis ac, *Talis atque*.

2 Alias *Ac*, vel *Atque*. Cic. in Var. 4. Honos *talis* Populi Rom. voluntate paucis eſt delatus, *ac* mihi. Teren. Phorm. a. 5. ſc. 9. *Tali*, *atque* hic eſt, infortunio.

Talis, *qualis*.

3 Nonnunquam adſciſcit *Qualis*. Cic. 1. de Or. 19. Vt & ipſis, apud quos ageret, *talis*, *qualem* ſe ipſe optaret, videretur.

tur. Id. de Sen. c. 8. Semper agens aliquid, *tale* ſcilicet, *quale* ſtudium in ſuperiore vita fuit. Id. 2. Off. c. 13. Ut *quales* ſumus, *tales* eſſe videamur.

Tale aliquid; Tale quiddam; Tale quid; Tale quicquam.

4 Interdum additur *Aliquid*, aut *Quiddam*, aut *Quid*, aut *Quicquam*. Cic. Att. l. 16. ep. 8. Non equidem hoc divinavi, ſed *tale aliquid* putavi fore. *Qualche coſa ſimile. Una ſimil coſa.* Id. 2. de Leg. c. 5. Omnem legem eſſe laudabilem *talibus quibusdam* argumentis docent. *Con certi argomenti di queſta sorta.* Liv. l. 5. c. 1. Rex, a quo *tale quid* dictum referretur. Id. l. 26. c. 31. Tantum abeſt, ut ipſi *tale quicquam* facturi fueritis.

Talis, abſolute.

5 Cic. pro Cluen. c. 53. Vir *tali* dignitate præditus. *Un tal perſonaggio.* Id. pro Quin. c. 13. Tot, *talesque* viri. *Tante, e tali perſone.*

CAPUT CLXXXVI.

De Conjunctione TAM.

Tam, quam.

1 TAm plerumque aſſumit *Quam*, & comparationem continet. Cic. l. 5. ep. 2. *Tam* ſum amicus Reip. *quam* qui maxime. *Tanto, quanto ogni altro.* Id. l. 13. ep. 3. *Tam* mihi gratum id erit, *quam* quod gratiſſimum. *La più grata coſa, che poſſa eſſere.* Id. pro Syl. c. 31. *Tam* ſum miſe-

ſericors Jud. *quam* vos, *tam* lenis, *quam* qui leniſſimus.

Admonitio.

2 Cum duo non tam comparantur, quam copulantur, non ſolet uſurpari *Tam*, *Quam*, ſed *Tum*, *Tum*; *Et*, *Et*; *Vel*, *Vel*. Itaque non dices: Cicero declamabat *tam* Latine, *quam* Græce: ſed *tum* Latine, *tum* Græce, *vel* Latine, *vel* Græce. Nec dices, *Tam* bona naturæ, *quam* bona fortunæ accepta referenda ſunt Deo: ſed bona & naturæ, & fortunæ, &c. bona *vel* naturæ, *vel* fortunæ, &c. Item, Virtus ſuſpicitur *tum* a bonis, *tum* a malis; non *tam* a bonis, *quam* a malis; & alia eodem modo.

Tam, *quam*, cum diverſis verbis.

3 Alias in comparatione cum diverſis verbis copulatur. Cic. At. l. 13. ep. 20. Vellem *tam* domeſtica ferre poſſem, *quam* iſta contemnere. Id. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. Quæ quidem non *tam* expetenda fuit, *quam* tuenda nobis eſt.

Tam, *quam si*.

4 Nonnunquam aſſumit *Quam si*. Cic. At. l. 8. ep. ult. Quicquid mali hic Piſiſtratus non fecerit, *tam* gratum eſt, *quam si* alium facere prohibuerit. Id. l. 16. ep. 1. Xenophanes hoſpes *tam* te diligit, *quam si* vixerit tecum. *Così ti ama, come se foſſe viuuto teco.*

Admonitio.

5 *Tam*, *Quam* fere Nominibus, & Participiis adhibentur; interdum etiam verbis, nimirum cum comparatio quædam,

aut

aut ſimilitudo ſignificatur. Et ſane *Tam*, & *Quam* adverbia ſunt ſimilitudinis. Significant enim *Æque ac*. Quod ſi nulla appareat comparatio, aut ſimilitudo, *Tantum*; *Quantum* cum verbis uſurpari ſolet. Lege *Tantum*, *quantum*.

Tam ut; *uti*; *ut ne*; *ut non*.

6 Sæpe adſciſcit *Ut*, vel *Uti*. Cic. l. 6. ep. 1. Neque, cum id faciebamus, *tam* eramus amentes, *ut* explorata nobis eſſet victoria. *Non eravamo sì balordi, che ec.* Id. 2. de Or. c. 90. Non eſſem *tam* inurbanus, ac pene inhumanus, ut ego eo gravarer, quod vos cupere ſentirem. *Non ſarei così mal creato, ec.*

Interdum additur *Ne*, vel *Non*. Cicer. pro Sext. c. 23. Nunquam enim erit *tam* oppreſſus Senatus, *ut* ei *ne* ſupplicandi quidem, ac lugendi ſit poteſtas. Id. At. l. 13. ep. 31. Non puto *tam* expeditum negotium futurum, *ut non* habeat aliquid moræ. *Talmente ſviluppato.*

Tam, *qui*.

7 Non raro pro *Ut* recipit *Qui*. Cic. l. 9. ep. 2. Quis eſt *tam* lynceus, *qui* in tantis tenebris nihil offendat? Id. pro Dom. c. 34. Non *tam* inſolens ſum, *qui* me Jovem eſſe dicam: non *tam* ineruditus, *qui* Minervam Jovis filiam meam eſſe ſororem exiſtimem.

Tam abſolute, pro *Adeo*.

8 Aliquando *Tam* abſolute ponitur. Cic. At. l. 6. ep. 2. Græcos reprehendit, quod *tam* mare ſecuti ſunt. Ter. And. Quandoquidem *tam*, iners, *tam* nullius conſilii ſum. *Sì da poco, ec.*

Non

Non tam ut, Quam ut; vel, *Ut ne*.

9 *Non tam ut*, copulatur cum *Quam ut*, & *Quam ut ne*. Cic. At. l.9. ep. 2. Eundum igitur eſt, *nec tam ut* belli, *quam ut* fugæ ſocii ſimus. Id. At l. 9. ep. 8. *Non tam ut* illa adjuvem, *quam ut* hæc *ne* videam, cupio diſcedere. Id. 2. de Or. c. 72. N*on tam ut* proſim cauſis, elaborare ſoleo, *quam ut ne* quid obſim.

Non tam cauſa, quam ut, vel *quia*.

10 *Non tam cauſa*, aſſumit *Quam ut*, vel *Quam quia*. Cic. ad Brut. ep. 15. *Neque tam* ulciſcendi *cauſa, quam ut* in præſens ſceleratos cives ab oppugnanda patria deterrerem. Id. Top. c. 1. *Non tam* vitandi mei laboris *cauſa, quam quia* tua id intereſſe arbitrabar.

Non tam propter, quam propter.

11 *Non tam propter*, adſciſcit interdum *Quam propter*. Cic. At. l. 7. ep. 3. *Non tam propter* periculum meum, *quam propter* vitia multa, quæ ibi offendi.

Non tam quia, quam quia: *Non tam quod, quam quod*.

12 Cic. 3. de or. c. 30. De eo, *non tam quia* longum eſt, *quam quia* perſpicuum, dici nihil eſt neceſſe. Id. pro Sext. c. 64. *Non tam* admiror, *quod* meam legem contemnat, *quam quod* &c.

Tamdiu dum; vel *quoad*.

13 *Tamdiu* plerunque adſciſcit *Dum*, interdum *Quoad*. Cicer. 2. Off. 12. Tiberius enim Gracchus *tamdiu* laudabitur, *dum* memoria rerum Romanarum manebit. *Sin tanto ſarà lodato, ſin che ec.* Id. l.

9. ep.

9. ep. 12. *Tamdiu*, *dum* tu ades, ſunt oblitæ ſui. Id. 5. Tuſc. c. 33. Corpus *tamdiu* gaudet, *dum* præſentem ſentit voluptatem. Id. 1. Off. 1. Diſces, quamdiu voles: *tamdiu* autem velle debebis, *quoad* te, quantum proficias, non pœnitebit. *Sino a tanto, che tu reſterai contento del profitto, che andrai facendo.*

Tamdiu, *quamdiu*.

14 Sæpe aſſumit *Quamdiu*. Cic. At. l. 9. ep. 4. *Tamdiu* requieſco, *quamdiu* aut ad te ſcribo, aut tuas literas lego. *Tanto trovo di ripoſo, mentre che*. Id. 2. Ver. 9. Quod accuſator nolit *tamdiu*, *quamdiu* liceat, dicere. Id. l. 12. ep. 19 Qui ſe oppido munitiſſimo, & copioſiſſimo *tamdiu* tenuit, *quamdiu* Parthi in provincia fuerunt. *Tutto il tempo che ſtettero*.

Tamdiu, *quam*.

15 Interdum alterum *Diu* non ponitur, ſed intelligitur. Cic. in Brut. c. 1. Vixit *tamdiu*, *quam* licuit in civitate bene, beateque vivere. *Per ſin che*.

Tamdiu, abſolute.

16 Interdum abſolute ponitur. Cic. At. 1. ep. 2. Abs te *tamdiu* nihil litterarum? Id. l. 2. ep. 1. Ego te abfuiſſe *tamdiu* a nobis doleo.

Tam multum, *Tam valde*.

17 Jungitur nonnunquam cum adverbiis *Multum*, & *Valde*. Cic. 6. Ver. 43. Tametſi non *tam multum* in iſtis rebus intelligo, quam multa vidi. *Non mi intendo tanto di coteſte coſe, per molte che io n' abbia vedute*. Id. 5. de Fin. c. 11. *Tam valde* perhorreſcere.

CA-

CAPUT CLXXXVII.

De Conjunctione TAMEN.

Tamen, præpoſitum.

1 ETſi *Tamen* plerunque ſubjicitur, cum antecedit *Etſi*, vel aliquid ejuſmodi, interdum tamen præponitur. Cic. At. l. 5. ep. 17. Non *tamen*, etſi hoc te ex aliis audire malo, ſic in provincia nos gerimus. *Non però*. Ubi *Tamen* non pendet ab *Etſi*, ſed refertur ad ea, quæ proxime antecedunt, quod idem uſuvenit in ſubjectis exemplis.

Tamen, *ſed*, *certe*, *ſed certe*.

2 Nonnunquam cum *Sed*, *Certe*, *Sed certe* copulatur. Cic. At. l. 6. ep. 2. Pro Appio nos hic omnia faciemus, honeſte *tamen*, *ſed* plane libenter. Id. Fam. 1. ep. 7. Quem *tamen* illi eſſe in principibus facile ſunt paſſi, evolare altius *certe* noluerunt. Id. At. l. 1. ep. 9. Neque ſum mediocriter commotus, neque *tamen* credidi, *ſed certe* aliquid ſermonis fuit.

Tamen in principio.

3 Non raro in principio collocatur. Cic. l. 9. ep. 19. init. *Tamen* a malitia non diſcedis. *E pure ſtai ſulla malizia*.

Tamen ne, interrogantis, & urgentis.

4 *Tamen ne* interrogando inſtat. Cic. 7. Ver. 8. Quid ſi ab Apollonio aliquid commiſſum eſt, quamobrem jure in eum animadverteretur, *tamen ne* hanc rem ſic agemus,

mus, ut crimini, aut invidiæ reo putemus eſſe oportere? *Con tutto ciò*. Id. pro Quin. c. 25. Verumtamen quid ſi, inquit, habet ejuſmodi cauſam, ut, &c. *tamen ne* vereris, ut poſſis hæc contra Hortenſium contendere? Id. pro Do. c. 19. Quid ſi pluribus de rebus uno ſortitu retuliſti? *tamen ne* arbitraris id te poſſe obtinere? *Per anco pensi*? Id. l. 1. de Nat. Deor. c. 29. *Tamen ne* iſta tam abſurda defendes? *Con tutto ciò pur le difenderai*.

CAPUT CLXXXVIII.

De Conjunctione TAMETSI.

1 T*Ametsi*, idem declarat quod *Etsi*. Itaque adſciſcit *Tamen*. Cic. Att. l. 9. ep. 9. *Tametsi* jactat ille quidem ſuum arbitrium; *tamen* habet quiddam profecto, quod magis in animo ejus inſedit. Id. l. 3. ep. 4. Meum ſtudium erga te, & officium *tametsi* multis jam rebus ſpero eſſe cognitum; *tamen* in his maxime declarabo.

Tametsi, abſolute,

2 Interdum abſolute ponitur, omiſſo *Tamen*, quod idem de *Quanquam*, atque *Etsi* ſupra diximus. Cic. l. 3. ep. 7. *Tametsi* id quidem fecerunt ridicule. Id. At. l. 2. ep. 4. Facito, ut ſciam; *tametsi* nimis ſum curioſus. *Benchè io ſono*.

CA-

CAPUT CLXXXIX.

De Adverbio TANDEM.

Tandem, inſtantis.

1 *Andem*, proprie quidem eſt adverbium temporis: verum ſæpe vim habet inſtandi vehementius. Cic. 1. Cat. 1. Quouſque *tandem* abutere Catilina patientia noſtra? *Sin' a quando mai?* Id. pro Flac. c. 10. Utrum hic *tandem* diſceptationem, & cogitationem veritatis, an innocentiæ labem aliquam, aut ruinam fore putatis? Id. 1. de N. Deor. 38. Hoc per ipſos Deos, de quibus loquimur, quale *tandem* eſt? Id. pro Rab. Poſth. Quod genus *tandem* eſt iſtud oſtentationis, & gloriæ? *Che ſorta mai è queſta di vantarsi?* Id. 2. Cat. 1. Quo *tandem* illum mœrore afflictum, & profligatum putatis? Id. l. 1. de Leg. 1. Quorſum *tandem*, aut cur iſta quæris? *Per qual riſpetto mai?* *Tandem aliquando*. Vide *Aliquando* c. 15. 4.

CAPUT CXC.

De Adverbio TANQVAM.

1 *Anquam* ſæpe adverbium eſt ſimilitudinis. Cicer. in Vat. 2. Repente enim, *tanquam* ſerpens, te e latibulis intuliſti. Id. in Brut. c. 18. Odyſſea Homeri eſt *tanquam* opus aliquod Dædali. Id. de Sen. c. ult. Ex iſta ita diſcedo, *tanquam* ex hoſpitio, non *tanquam* ex domo.

Digitized by Google

mo. Id. 2. Phil. 41. Ut iſtum; *tanquam* ſi conſul eſſet, ſalutarent. *Come le.*

Tanquam, cum *Sic*, vel *Ita*.

2 *Tanquam* ſæpe jungitur cum *Sic*, interdum cum *Ita*. Cic. pro Do. 2. Crebra *tanquam* tempeſtatum, *ſic* ſententiarum commutatio. Id. 5. Tuſc. 5. *Tanquam* levia quædam vina nihil valent in aqua, *ſic* Stoicorum iſta guſtata magis, quam potata delectant. Id. pro Roſc. Am. c. 32. *Tanquam* ſi offuſa reip. ſempiterna nox eſſet, *ſic* ruebant in tenebris. Liv. l. 4. c. 6. *Tanquam* de regno dimicaretur, *ita* concurrerunt.

Admonitio.

3 In comparationibus, & ſimilitudinibus Cicero *Tanquam* uſurpat libentius quam *Velut*.

CAPUT CXCI.

De Adverbio TANTISPER.

1 T*Antiſper* eſt *parvo tempore*. Plaut. Aul. 4. 5. *Tantiſper* hic ego ad januam conceſſero. *Per un tantino di tempo.* Cic. pro Cæc. c. 10. Cogitare *tantiſper* de aliquo reo.

Tantiſper, *dum*.

2 Interdum adſciſcit *Tum*. Cic. l. 9. ep. 2. Cenſeo latendum *tantiſper* ibidem, *dum* deferveſcat hæc gratulatio. *Per qualche poco di tempo, finchè.* Plaut. Truc. Prol. *Tantiſper dum* tranſigimus hanc comœdiam. *Per quanto ſpediamo.* Id. Moſt. 3. 1. Ego hic *tantiſper*, *dum* exit, te opperiar

foris. *Frattanto, ch' egli eſca fuori, t' aſpetterò quì.*

CAPUT CXCII.

De Nomine TANTUS, & Adverbiis hinc ortis.

Tantus, quantus.

1 T*Antus* adſciſcit *Quantus*, idque vel uno duntaxat verbo copulatum, vel duobus diverſis, vel eodem iterato. Cic. l. 5. ep. 8. *Tanta* contentione decertavi, *quanta* nunquam antea in ulla cauſa. Id. 4. Phil. 1. Frequentia veſtrum incredibilis, Quirites, concioque *tanta, quantam* meminiſſe non videor. Id. de Am. 6. Amicitia *tantas* opportunitates habet, *quantas* non queo dicere. Id. At. l. 5. ep. 20. Ego in vita mea nulla unquam voluptate *tanta* ſum affectus, *quanta* afficior hac integritate.

Tantus, quantus maximus.

2 Interdum aſſumit *Quantus maximus.* Cic. de Sen. 12. Fingere animo aliquem jubebat, *tanta* incitatum voluptate corporis, *quanta* percipi poſſet *maxima, La maggior, che ſi poſſa immaginare.* Id. de Am. 20. *Tanta* eſt inter eos, *quanta maxima* poteſt eſſe morum, ſtudiorumque diſſenſio. *Vi è il maggior diſparere, che poſſa eſſere.*

Tantus ut.

3 Nonnunquam aſſumit *Ut.* Cic. de Am. 8. *Tanta* vis probitatis eſt, *ut* eam etiam in hoſte diligamus. Id. At. l. 2. ep. 21.

Tan-

Tantus fuit amor, *ut* exhauriri nulla poſſet injuria.

Tantus qui.

4 Interdum pro *ut* aſſumit pronomen *qui*. Cic. Fam. 15. ep. 11. Nihil eſt *tantum*, *quod* ego non tua cauſa debeam. Id. pro Syl. c. 2. Statuerunt *tantum* illud eſſe maleficium, *quod* &c.

Tantus qui, pro *Tantus quantus*.

5 *Tantus qui* pro *tantus quantus* elegans eſt. Cic. Fam. 2. ep. 10. *Tantum* modo ut haberem negotii, *quod* eſſet ad laureolam ſatis.

Tantum, quantum.

6 *Tantum, quantum* non eſt idem quod *Tam, Quam*, ſed *Tam multum, quam multum*. Itaque non cum nominibus, & participiis, ſed cum verbis uſurpari ſolet. Lege *Tam, quam*. *Tantum* autem, & *quantum* copulantur tum verbo uni, tum duobus diverſis, tum eidem iterato. Cic. l. 4. ep. 6. Gratia *tantum* poſſumus, *quantum* victi. Id. l. 5. ep. 13. Tecum ero *tantum*, *quantum* patietur utriuſque ætas. Id. l. 13. ep. 22. Si huic commendationi meæ *tantum* tribueris, *quantum* cui tribuiſti plurimum. Id. At. l. 2. ep. 22. Si me amas *tantum*, *quantum* profecto amas.

7 Aliquando *tantum*, & *quantum* nominibus jungitur, ſed poetica licentia. Virg. 4. Geor. v. 101. Nec *tantum* dulcia, *quantum* & liquida.

8 Interdum pro *Tantum*, *Tantundem* dicitur. Cic. 5. Ver. 87. Magiſtratibus *tantundem* detur in cellam, *quantum* ſemper datum ſit.

Digitized by Google

Tantum ut, uti, uti ne.

9 *Tantum* aſſumit *Vt*, *Vti*, *Vti ne*. Cic. de Sen. 11. *Tantum* cibi, ac potionis adhibendum, *ut* reficiantur vires, non opprimantur. Cæſ. 4. de Bel. Gal. 16. 7. *Tantum* eſſe nomen, atque opinionem exercitus Romani, *uti* etiam ad ultimas Germanorum regiones, &c. Id. l. 3. de bel. Civ. c. 56. *Tantumque* a valle ejus prima acies aberat, *uti ne* in eam tela, tormentave adigi poſſent.

Tantum de numero.

10 *Tantum* adverbiis ad numerum pertinentibus optime conjungitur. Cic. 5. Ver. c. 43. *Sexies tantum*, quam quantum ſatum eſt. *Sei volte altrettanto*.

Tantum adverbium abſolute.

11 Interdum abſolute ponitur. Cic. ad Qu. Fr. l. 1. ep. 1. Præſertim cum hi mores *tantum* jam ad nimiam levitatem, & ambitionem incubuerint. *Tanto forte ſi ſian piegati*.

Tantus, Tantum; & Tantundem abſolute.

12 *Tantus*, *Tantum*, & *Tantundem* interdum abſolute ponuntur. Cic. 3. de Nat. Deor. c. 38. Urbs *tanta*, & talis. Id. 1. N. D. 21. *Tantum* ingenium in tam leves ſententias incidiſſe. Id. 1. Tuſc. c. 43. Vndique ad inferos *tantundem* viæ eſt. *D' ogni intorno vi è altrettanta ſtrada*.

Tantus, & Tantum, in Epiphonemate.

13 Interdum in Epiphonemate adhibentur. Cic. l. 11. ep. 8. Vltro ſe offerent

omnes

omnes : *Tantus* ardor omnium animos occupavit . Id. de Sen. c. 13. Deducebatur cereo funali , & tibicine: *Tantum* licentiæ dabat gloria .

Tantulum Adverbium .

14 *Tantulum* vim habet extenuandi. Cic. 4. Ver. 50. Quorum oratione ne *tantulum* quidem commotus eſt . *Ne pur un tantino* . Id. pro Roſc. Am. 40. Num is diſcipulus magiſtro *tantulum* de arte concedit ? Id. 7. Ver. 68. Si quis *tantulum* de recta regione deflexerit .

Tantulus nomen , cui *Quantulus* opponitur .

15 Cic. 2. Tuſc. *Tantulum* malum . Id. 4. V. 38. Si *tantulum* moræ fuiſſet , quo minus ei pecunia numeraretur . *Se si foſſe tardata un tantino* . Id. At. l. 1. ep. 11. Ut huic *tantulæ* epiſtolæ vix tempus habuerim. *Per queſte quattro righe* .

Tantum abeſt , ut . Tantum abeſt ut cum *Vix* , vel *Etiam* .

16 *Tantum abeſt* , jungitur cum *Ut* ; Interdum aſſumit *Vix* , aut *Etiam* . Cic. 1. Off. 14. *Tantum abeſt* ab officio , *ut* nihil officio magis poſſit eſſe contrarium . Idem At. l. 13. ep. 21. *Tantum* porro *aberat* , *ut* binos ſcriberent; *vix* ſingulos confecerunt. *Tanto erano lontani da ſcriverne due per uno, che appena ne compirono uno* . Id. 5. Fin. 20. Qua in vita *tantum abeſt* , *ut* voluptates ſectentur : *etiam* curas , ſolicitudines , vigilias perferunt . *Tanto ſono lontani da cercar diletti , che d'avvantaggio* .

Tantum abeſt ut, cum *Vt maxime*, *Vt etiam*, *Vt valde*.

17 Tantum abeſt ut, adſciſcit interdum *Vt maxime*, *Vt etiam*, *Vt valde*, & alia ejuſmodi, pro varia ratione verbi, quod aſſiciunt. Cic. 2. Acad. 9. *Tantum abeſſe* dicebat, *ut* id conſentaneum eſſet; *ut maxime* etiam repugnaret. Id. At. l. 7. ep. 3. *Tantum abeſt*, *ut* ille meam ſententiam moveat, *ut valde* ego ipſi, quod de ſua ſententia diſceſſerit, pœnitendum putem. Id. in Orat. c. 68. *Tantum abeſt*, *ut* enervetur oratio, *ut aliter* in ea, nec impetus ullus, nec vis eſſe poſſit. Id. ad Brut. ep. 6. *Tantum abeſt*, *ut* Panſa de exercitu ſuo tibi aliquid tribuat, *ut etiam* moleſte ferat, tam multos ad te ire voluntarios.

Tantum Adverb. & *Tantummodo* pro *Solum*, vel *Dumtaxat*.

18 Sæpe pro *Solum*, aut *Dumtaxat* uſurpatur. Cic. Par. 2. Nomen *tantum* virtutis uſurpas, quid ipſa valeat, ignoras. Verum interdum adſciſcit *Modo*. Cic. 2. de N. Deor. 32. Arbores *tantummodo* per ſtirpes aluntur ſuas. Id. 3. de Or. Neque eum Oratorem *tantummodo*, ſed hominem non putant. Id. pro Syl. c. 10. Quæ omnia ſuppreſſa voce dixit, *tantummodo* ut vos, qui ea probaretis, poſſetis exaudire.

Tantum cum *Dico*, *Video*, *Scio*, aut aliis.

19 Sæpe *Tantum* jungitur cum *Dico*, *Video*, *Scio*, & aliis, ſi modo præceſſerit negatio. Cic. At. l. 10. ep. 4. Qualis fuerit, non audeo dicere, *tantum ſcio*, poſt &c.

Id.

Id. l. 9. ep. 18. Cujuſmodi ſunt neſcio; *tantum video*, nullius adhuc conſilia, &c. Id. At. l. 11. ep. 7. *Tantum dicam*, nihil mihi gratius eſſe, quam quod eam diligis. Id. At. l. 3. ep. 5. *Tantum* te *oro*, ut &c.

Non tantum pro *Non ſolum*.

20 Cic. 1. de Or. 53. *Non tantum* parum commode, ſed etiam turpiter. Liv. l. 37. c. 7. Dare vere pacem, *non tantum* oſtendere volunt. Vide caput 112. n. 13. de particula *Non*.

Tantum cum.

21 *Tantum* cum particula *cum* pro *vix* uſurpatur. Cic. l. 6. Fam. ep. 23. *Tantum* ex Arpinati veneram, *cum* mihi a te litteræ redditæ ſunt.

Tantum non pro *Hoc ſolum defuit*. μονονυχὶ.

22 *Tantum non* eſt *Hoc ſolum defuit*. Liv. l. 4. c. 2. Et cum hoſtes *tantum non* laceſſierint, exercitus conſcribi adverſus hoſtes non patiantur. Id. l. 27. c. 29. Ut vidit non poſſe æquare ordinem Romanos, & *tantum non* jam circumiri a dextero cornu, concitat naves. Ideſt *prope circumiri*. *Non mancava, ſe non che foſſero tolti in mezzo*. Suet. Tiber. *Tantum non* ſtatim a funere ad negotiorum conſuetudinem rediit. *Sol queſto ci reſtò*.

Tantum quod non.

23 Interdum interponitur *Quod*. Cic. 3. Ver. 45. *Tantum quod* hominem *non* nominat. Id. 5. Ver. 53. *Tantum quod* aratoribus obſides *non* dedit. *Sol queſto ci mancò, che*.

Tantum quod ſine negatione.

24 *Tantum quod* pro *vix*, rarum eſt. Sueton. Aug. c. 63. Tantum quod pueritiam egreſſo. Id. Ner. c. 6. Tantum quod ex oriente ſole.

Tanti eſt pro *Expedit.*

25 *Tanti eſt* pro *Expedit* eleganter ponitur. Cicer. 6. Verr. 12. Hic tibi in mentem non venit jubere, hæc quoque ut referret, &c. *Fuit tanti*, mihi crede: haberes, quod defenderes. *Ti metteva contò. Ti tornava bene.* Id. 2. Cat. c. 7. *Eſt* mihi *tanti*, Quirites, hujus invidiæ falſæ, & iniquæ tempeſtatem ſubire, dummodo a vobis hujus horribilis belli periculum depellatur. *Mi contento.*

Nihil tanti eſt pro *Non expedit.*

26 *Nihil tanti eſt* pro *Non expedit*, aut *Non tanti faciendum eſt*, elegantiſſime dicitur. Cic. At. 2. ep. 13. Juratus tibi poſſum dicere, *nihil eſſe tanti. Che non mette conto. Non torna bene.* Id. At. 13. ep. 40. Nunc mihi *nihil tanti eſt*; faciam, quod volunt. *Non ne fo tanto conto. Non me ne curo.* Id. At. 5. ep. 8. *Nihil* nobis *fuerat tanti.*

Nihil tanti eſt cum *Ut*, vel *Quo.*

27 Interdum adhibetur *Ut*, vel *Quo*. Cic. At. 12. ep. 3. *Nihil* tamen *tanti*, *ut* a te abeſſem, *fuit. Non ne feci tanta ſtima, che io voleſſi perciò ſtar lontano da te.* Id. pro R. Com. 8. Tibi Piſo certe *tanti non fuiſſet, ut* ſocium fraudares. Id. l. 8. ep. 14. *Tanti non fuit* Arſacen capere, *ut* earum rerum, quæ hic geſtæ ſunt, ſpectaculo care-

re-

reres. Id. ep. ad Brut. 16. *Nihil tanti fuit, quo* venderemus fidem noſtram.

CAPUT CXCIII.

De Adverbio TANTOPERE.

1 T*Antopere*, ex *tanto* & *opere* conflatum eſt. Cic. pro Mur. c. 20. Iſtud neſcio quid, quod *tantopere* didiciſti.

Vſurpatur pro *tantum*. Cic. pro Qu. c. 1. Neque hoc *tantopere* querendum videretur, hæc ſumma in illis eſſe; ſi in nobis eſſent ſaltem mediocria.

T*antopere*, *quantopere*; T*antopere*, *ut*.

2 Aſſumit autem interdum *Quantopere*, vel *Vt*. Cic. 1. de Or. c. 35. Neque enim *tantopere* hanc a Craſſo diſputationem deſiderabam, *quantopere* eius oratione in cauſis delector. Id. 1. Off. 11. In quo *tantopere* apud noſtros culta juſtitia eſt, *ut*, ii, qui, &c.

CAPUT CXCIV.

De Adverbio TEMERE.

T*Emere* eſt quod minus eleganter dicitur *Caſu*. Cic. 1. Tuſc. 49. Non enim *temere*, nec fortuito facti, & creati ſumus. Id. l. 2. ep. 7. Non ſcribo hoc *temere*; cui ſcribam, video. *Non ſcrivo queſto a caſo*. Id. pro Font. c. 1. Audacter hoc dico, non *temere* confirmo. *Non ſenza perche*.

Non temere eſt.

2 *Non temere eſt*, Terentianum eſt. Heaut. 4. ſc. 1. Neſcio quid triſtis eſt, *non temere eſt*.

Non è ciò per niente. Id Phorm. 5. ſc. 9. *Non temere eſt*, quod tutam times. *Non ſenza perchè*. Barbari dicunt, *Non ſine quare*.

CAPUT CXCV.

De Pronom. TOT, & TOTIDEM.

Tot, quot; Tot, ut.

1 Tot fere aſſumit vel *Quot*, vel *Ut*. Cic. 2. de Or. c. 32. *Quot* homines, *tot* cauſæ. Id. At. l. 4. ep. 8. Quid miſerius, quam eum, qui *tot* annos, *quot* habet, deſignatus Conſul fuerit, fieri Conſulem non poſſe? Id. l. 5. ep. 20. Quæ cum viderem *tot* veſtigiis impreſſa, *ut* in his errari non poſſet, non adſcripſi &c.

Tot, abſolute.

2 Interdum abſolute ponitur. Cic. pro Cœl. 28. *Tot* viri, ac tales. Id. 4. Ver. 5. *Tot*, & tantæ, & tam graves civitates. *Tante, e sì grandi*.

Admonitio.

3 *Tot* ad numerum, *Tanti* ad magnitudinem referuntur.

Totidem, quot.

4 *Totidem* adſciſcit *Quot*. Cic. de opt. gen. or. 2. Sententiarum autem *totidem* genera ſunt, *quot* diximus eſſe gradus oratorum. Id. in Brut. 96. *Totidem*, *quot* dixit, ut ajunt, verbis ſcripta oratio. Id. in Orat. 17. Vocis mutationes *totidem* ſunt, *quot* animorum. *Altrettante ſono, quante*.

Totidem abſolute.

5 Nonnunquam abſolute ponitur. Cic. At. l. 6. ep. 2. Illum ego locum *totidem* verbis

bis a Dicæarcho tranſtuli. Id. 1. Fin. 31. Quam epiſtolam modo *totidem* verbis interpretatus ſum. *Con altrettante parole.* Id. 2. Div. 43. Gemini fratres fuerunt: at hi non *totidem* annos vixerunt. *Non tanti anni viſſe l' uno, quanti l' altro.*

CAPUT CXCVI.
De Adverbio TOTIES.

Toties abſolute.

1 T*Oties* plerumque abſolute ponitur. Cic. 4. Ver. 60. Tot prætores in Sicilia fuerunt, *toties* apud majores noſtros Siculi Senatum adierunt, *toties* hac memoria; tamen &c. Id. 7. Ver. 15. Non ipſa præconis voce excitatus es? qui te *toties* juniorum, ſeniorumque centuriis illo honore affici pronuntiavit. Id. At. l. 7. ep. 12. Interim velim mihi ignoſcas, quod ad te ſcribam tam multa *toties*.

Toties, quoties.

2 Interdum aſſumit *Quoties*. Cic. l. 7. ep. 7. Illud ſoleo mirari non me *toties* accipere tuas litteras, *quoties* a Q. Fr. mihi afferuntur. *Che io non riceva tue lettere ogni volta, che.* Id. in Or. c. 59. Ante condemnentur ii, quorum cauſas receperimus, quam *toties*, *quoties* præſcribitur, Pœanam, aut Munionem citarimus.

CAPUT CXCVII.

De Adverbio TUM.

Tum pro Tunc.

1 TUm pro *Tunc* uſitatiſſimum eſt. Cic. pro Quin. c. 24. *Tum* mihi Roſcius, & alia multa, confirmandi mei cauſa, dixit. Id. 1. de Nat. Deor. c. 34. Non eos ſolum, qui *tum* erant, figebat maledictis.

Admonitio.

2 Cicero quidem libentius uſurpat T*um* quam T*unc*.

Tum, cum Nunc.

3 Sæpe confertur cum N*unc*. Cic. de Am. 1. T*um* eſt Cato locutus, *nunc* Lelius. Id. At. l. 9. ep. ult. *Tum* enim eramus in maxima ſpe; *nunc* ego quidem in nulla. Id. At. l. 9. ep. 6. Niſi forte hæc illi *tum* arma dedimus, ut *nunc* cum bene parato pugnaremus.

Tum cum, cum jam.

4 Sæpe etiam aſſumit *Cum*, vel *Cum jam*. Cic. 2. Phil. 44. Qui *tum* Rex fuit, *cum* Romæ regnare licebat. *Allora quando.* Id. in Part. Cui *tum*, *cum jam* in armis eſſemus, Conſulatus, tamen, & triumphus ampliſſimus deferebatur.

Tum maxime cum; Tum denique cum; Tum denique poſteaquam.

5 Interdum augendi cauſa *Maxime* aut *Denique* adiicitur. Cic. de Am. 19. Fructus enim ingenii, & virtutis *tum maximè* capitur, *cum* in proximum quemque confertur.

tur. *Allora più che mai*. Id. 2. de Leg. Quæ non *tum denique* incipit lex eſſe *cum* ſcripta eſt; ſed *cum* orta eſt. Id. l. 5. ep. 12. Qui *tum denique* ſibi avelli jubet ſpiculum, *poſteaquam*, &c.

Tum, *Tum denique*, *Tum demum*, cum *Si*. τότε, δή.

6 *Tum*, *Tum denique*, *Tum demum* nonnunquam cum *Si* copulantur. Cic. Fam. 6. ep. 12. Quæ ipſa *tum* eſſet jucundior, *ſi* ulla res eſſet publica. *In tal caſo, ſe*. Id. pro Marc. c. 8. Sed *tum* id audirem, *ſi* tibi ſoli natus eſſes. Id. ad Qu. Fr. l. 1. ep. 1. Plato *tum denique* fore beatas reſp. putavit, *ſi* aut docti, &c. *Allora, quando*. Id. pro Lig. c. 3. Qui mihi *tum denique* ſalutem ſe putavit reddere, *ſi* eam nullis ſpoliatam ornamentis reddidiſſet. Plaut. Men. ſc. 2. *Tum demum* ſciam recte monuiſſe, *ſi* tu recte caveris.

Tum vero, *Tum demum*, *Tum denique* abſolute.

7 Cic. pro Cluen. c. 5. *Tum vero* illa egregia, ac præclara mater exultare lętitia, ac triumphare gaudio cœpit. Quod Demoſthenes diceret: τότε δή, τότε. *Allora sì*. Liv. l. 2. c. 20. *Tum demum* impulſi Latini, perculſaque inclinavit acies. *Allora finalmente*. Id. l. 2. c. 29. Utraque re ſatis experta, *tum demum* Conſules, &c. Cic. 2. Ver. 10. Ita prope quadraginta diebus interpoſitis, *tum denique* ſe ad ea, quæ a nobis dicta erunt; reſponſuros eſſe arbitrantur.

Tum, pro *Deinde*.

Digitized by Google

8 *Tum* interdum pro *Deinde* uſurpatur. Cic. l. 5. ep. 13. Caſus gladiatorii, ſimilitudineſque eæ, *tum* rationes in ea diſputatione a te collectæ vetabant, me reip. penitus diſſidere. Id. 1. de N. D. c. 16. Cum poetarum errore conjungere licet portenta magorum, Ægyptiorumque in eodem genere dementiam, *tum* etiam vulgi opiniones.

Tum, & *tum etiam* pro ſimplici *&*. Cic. de Off. l. 1. c. 31. Omnino, ſi quicquam eſt decorum, nihil eſt profecto magis, quam æquabilitas univerſæ vitæ, *tum* ſingularum actionum. Livius l. 6. 1. In civitate plena religionum, tum etiam &c.

Tum geminatum.

9 Interdum iteratur pro *Modo*, *Modo*. Cic. 1. de Nat. D. c. 20. Nunquam ab ſole longius diſcedit *tum* antevertens, *tum* ſubſequens. *Or precedendo, or ſeguitando.* Id. Top. *Tum* hoc, *tum* illud dixit. *Or queſta coſa, or quella. Or una, or altra coſa.* Id. At. 9. ep. 4. Diſſero in utranque partem *tum* Grecæ, *tum* Latine. *Ora in Greco, ora in Latino.* Id. 2. de N. D. c. 39. Iſque *tum* fuſus, & extenuatus in ſublime fertur; *tum* autem concretus in nubes cogitur; *tum* effluens huc & illuc ventos efficit. Id. 2. de N. D. c. 40. Stellarum motus *tum* incitantur, *tum* retardantur, ſæpe etiam inſiſtunt.

10 Alias pro *Et*, *Et*. Cic. At. l. 9. ep. 4. Scripſiſti epiſtolam ad me plenam conſilii, ſummæque *tum* benevolentiæ, *tum* etiam prudentiæ. *D'una ſomma coſi benevole i-*

Digitized by Google

violenza, come ancora prudenza.

Quid tum? E che?

11 *Quid tum* reſpondentis eſt, & inſtantis. Cic. 2. Phil. c. 8. Cedant arma togæ. *Quid tum?* Nonne ceſſerunt? Ter. Eun. a. 2. ſc. 3. Veſtem? *Quid tum* poſtea?

CAPUT CXCVIII.

De Adverbio VBI.

Vbi pro *In quo*, vel *In qua*.

1 UBi, adverbium loci, ſæpe uſurpatur pro *in quo*, vel *in qua*. Cic. l. 4. ep. 4. Vt is cuique locus, *ubi* ipſe ſit, miſerrimus eſſe videatur. Id. l. 6. ep. 1. In ea urbe natus es, *ubi* nata, & alta eſt ratio, ac moderatio vitæ. Id. 2. de Or. 5. Porticus hæc ipſa, *ubi* inambulamus.

2 Accommodatur etiam ad perſonas, & ad numerum multitudinis. Cic. pro Qu. c. 9. Neque nobis adhuc, præter te, quiſquam fuit, *ubi* noſtrum jus contra illos obtineremus. Id. in Or. 44. In his ſermonibus, qui Dialogi dicuntur, *ubi* etiam de induſtria id faciendum fuit. pro, *in quibus*.

Vbi terrarum, *Vbi gentium*.

3 *Vbi terrarum*, *Vbi gentium* amplificationem continent. Cic. At. l. 5. ep. 10. Quid ageres, *ubi terrarum* eſſes, ne ſuſpicabar quidem. Id. pro Rab. Poſth. 13. *Vbi terrarum* ſumus? *In che paeſe ſiamo noi?* Plau. Merc. 2. 3. *Vbinam* eſt is homo *gentium*? *Fra quali genti ſi ritrova coſtui?*

Vbi; *Ibi*. *Vbi*, *Iſtic*.

4 *Vbi* interdum cum *Ibi*, vel *Iſtic* copulatur. Cic. l. 6. ep. 3. Tempus eſt hujuſmodi,

di, ut *ubi* quiſque ſit, *ibi* eſſe minime velit. Id. l. 1. ep. 10. *Ibi* malis eſſe, *ubi* aliquo numero ſis, quam *iſtic*, *ubi* ſolus ſapere videare.

Ubi pro *poſtquam*.

5 Sæpe etiam *Ubi* pro *poſtquam* uſurpatur. Cic. in Piſ. 27. *Ubi* Galli cantum audivit. Id. pro Rab. Poſth. c. 13. *Ubi* ſemel quis pejeraverit, ei credi poſtea, etiamſi per plures Deos juret, non oportet. *Com' una volta uno, &c.*

Ubi cum *Tum*, *Tum demum*, *Tum denique*.

6 Interdum adſciſcit *Tum*, *Tum demum*, *Tum denique*. Cic. 6. Ver. 63. *Ubi* dolorem ex illius injuriis cognovi, &c. *tum* eos hortatus ſum, ut &c. *Quando io conobbi, allora*. Plaut. Pæn. a. 1. ſc. 1. *Ubi* expoſuero magis, hoc *tum demum* dices; nunc enim rude eſt. Cato cap. 45. ruſt. *Ubi* trimæ ſunt, *tum denique* maturæ ſunt. *Quando ſono di tre anni, allora sì, che ſon mature.*

Ubi cum *Statim*, *Continuo*, *Ibi*. *Ibi vero*.

7 Alias aſſumit *Statim*, *Continuo*, *Ibi*, *Ibi vero*. Cic. 3. Ver. 26. Hæc *ubi* filio nunciata ſunt, *ſtatim* exanimatus ad ædes contendit. *Come venne queſta nuova al figliuolo, incontanente*. Teren. Heaut. 2. 3. *Ubi* aperuit oſtium, *continuo* hic ſe conjicit intro. *Subito, che aprì l' uſcio, ec.* Id. And. 2. 2. *Ubi* te non invenio, *ibi* aſcendo in quendam excelſum locum. Liv. l. 3. c. 69. In ſenatum *ubi* ventum eſt, *ibi vero* in Quintium omnes verſi.

Digitized by Google

Vbi, tunc vero.

8 Particulæ *ubi* egregiæ reſpondet *tunc vero*. *Allora sì*. Liv. l. 20. c. 8. *Vbi* convenerunt, *tunc vero* Philomenus, &c.

Vbi cum *Quamprimum*, *Illico*, *Subito*, *Extemplo*.

9 Nonnunquam jungitur cum *Quamprimum*, *Illico*, *Subito*, *Extemplo*. Cat. c.64. Olea *ubi* matura erit, *quamprimum* cogi oportet. Plaut. Amph. 1. 1. Hæc *ubi* legati pertulere, caſtris *illico* producit omnem exercitum. *Subito che i Legati, &c.* Cæſ. l. 1. de B. C. *Vbi* Cæſaris caſtra poſita animadvertere, ſeſe *ſubito* proripiunt. Plaut. Epid. *ubi* erit otium, revertere ad me *extemplo*. *Come tu avrai tempo, tornatene da me ſubito*.

10 Eandem regulam ſequuntur adverbia his cognata, *confeſtim*, *protinus*, *repente*.

Ubi primum cum *Tum*, *Illico*.

11 *Ubi primum* jungitur cum *Tum*, aut *illico*. Cat. c. 17. V*bi primum* incipiunt hiſcere, *tum* legi oportet. *Subito, che comminciano ad aprirſi, allor ſi deon cogliere*. Plaut. Menæch. a. 4. ſc. 2. V*bi primum* eſt licitum, *illico* properavi abire de foro.

12 Eodem modo conſtruitur cum *extemplo*, *continuo*, *protinus*, quæ ab *illico* parum aut nihil differunt.

Ubinam, *Ubinam gentium*.

13 V*binam*, & V*binam gentium* vim habent augendi. Cic. 1. de N. D. c. 10. In qua non video *ubinam* mens conſtans, & vita beata poſſit inſiſtere, *Dove mai*. Id. 1. Cat. 4. O Dii immortales, *ubinam gentium* ſumus?

V*bi-*

Digitized by Google

Vbivis, *Vbivis gentium*, *Vbicumque*, *Vbicumque gentium*, *Vbi ubi*.

14 *Vbivis*, *Vbicumque*, *Vbi ubi* eamdem pene vim habent. Cic. Fam. 5. ep. 1. Nemo eſt, quin *ubivis*, quam ibi, ubi eſt, eſſe malit. Id. At. l. 14 ep. ult. Qui mihi videntur, *ubivis* tutius, quam in Senatu, fore. I*n qualſivoglia altro luogo*. Ter. Hec. a. 3. ſc. 1. Quanto fuerat præſtabilius, *ubivis gentium* agere ætatem, quam huc redire? Cic. 7. Ver. 67. Omnes cives Romani, & qui adſunt, & qui *ubicumque* ſunt, veſtram ſeveritatem deſiderant. *Dovunque ſi trovano*. Id. 2. Phil. 44. Qui *ubicumque* terrarum ſunt, ibi eſt omne Reip. præſidium. Id. 1. de Nat. Deor. c. 44. Nihil eſt virtute amabilius, quam qui adeptus erit, *ubicumque* erit *gentium*, a nobis diligetur. Id. 1. Tuſc. 29. Nunc, *ubi ubi* ſit animus, certe quidem in te eſt. *Siaſi dove ſi voglia*.

CAPUT CXCIX.

De Conjunctione VEL.

V*el vel* pro *Tum tum*.

1 VEl iteratum pro *tum tum* uſitatiſſimum eſt. Cic. de Or. 58. Res ruſticas *vel* fructus cauſa, *vel* oblectationis inviſere. Id. in Brut. c. 96. Multorum *vel* honori, *vel* periculo inſervire.

V*el vel* disjunctivè.

2 Interdum tamen disjunctive uſurpatur. Cic. ad Qu. Fr. l. 2. ep. 6. Sunt iſta quidem *vel* magna, *vel* potius maxima.

V*el* ſæpius iteratum.

3 Non-

3 Nonnunquam ſæpius iteratur. Ter. Eun. 2. 3. Hanc tu mihi *vel* vi, *vel* clam, *vel* precario fac tradas. Cic. pro Lig. c. 3. Cujus ego induſtriæ faveo, *vel* propter propinquam cognationem, *vel* quod ejus ingenio delector, *vel* quod, &c.

Vel pro *præſertim*.

4 *Vel* uſurpari videtur pro *præſertim* in exemplis, quæ ſequuntur. Cic. l. 7. ep. 15. Quam ſint moroſi, qui amant, *vel* ex hoc intelligi poteſt. *Da queſto, ſe non da altro*. Id. At. lib. 14. ep. 16. Occupationum mearum *vel* hoc ſignum erit, quod litteræ ſunt librarii manu. *Queſto ſegno te ne ſia, ſe non altro*.

Vel quod in principio, indignantis.

5 *Vel quod* in principio, ſæpe indignationem continet. Cic. pro Flac. c. 19. *Vel quod* eſt in eodem decreto ſcriptum, homines clariſſimos civitatis ampliſſimis honoribus uſos, hoc Prætore circumventos. *Ob queſto ci mancava, che, ec.* Id. ibid. c. 33. *Vel quod* ait Luccjus L. Flaccum ſibi dare cupiſſe, ut &c. *Volete la più bella? che.* Sed hæc non temere, nec omnibus imitanda ſunt.

Vel pro *Saltem*.

6 *Vel* non raro uſurpatur pro *ſaltem*. Ter. Phor. a. 2. ſc. 1. Poſtremo ſi nullo alio pacto, *vel* fœnore. *Almeno con uſura, ſe non altrimenti*.

Vel pro *Etiam*.

7 Alias pro *Etiam*. Cic. 3. de Leg. 10. Nam iſto modo *vel* Conſulatus vituperabilis eſt. *Ancora il Conſolato per ſe*. Id. 4.

Acad.

Acad. 29. Per me *vel* ſtertas licet, non modo quieſcas. *Quant' a me tu puoi ancora, ec.* Id. pro Roſc. Am. 30. *Vel* illo aſperrimo Judice quærente.

Vel *cum ſuperlativo*.

8 Sæpe autem Superlativo gaudet. Cic. 1. de Nat. Deor. c. 23. Sophiſtes temporibus illis *vel maximus*. *Per ſe maggior di tutti*. Id. in Or. 26. Hoc in genere nervorum *vel minimum*, ſuavitatis autem *vel plurimum*. Id. 2. Ver. 16. Viderit adhuc poſt legem Tribunitiam unum Senatorem *vel tenuiſſimum* eſſe damnatum. *Un ſolo, il più meſchino che vi foſſe*.

Vel maxime, *vel optime*.

9 Cic. in Or. 26. Cum id certe ſit *vel maxime* Atticum. *Più che altra coſa, che ſia*. Id. 1. de Or. 8. Hoc uno præſtamus *vel maxime* feris. Id. 1. Fin. 2. Cum Sophocles *vel optime* ſcripſerit.

Admonitio.

10 *Vel* pro *Etiam* affirmandi dumtaxat uſurpatur, nam negando *Ne quidem* adhiberi ſolet, una, aut altera voce interpoſita, *Ne tu quidem*, *Ne ille quidem*, & alia ejuſdem modi.

CAPUT CC.

De Adverbio VELUT.

Velut pro *Sicut*. ὡς, ὥσπερ.

1 V*Elut* adverbium ſimilitudinis. Liv. l. 1. c. 51. Moram ſuam heſternam *velut* quadam Deorum providentia illatam ait. Cic. de Aruſp. reſp. c. 4. Si cona-

bitur; ejus conatum refutabo, *velut* heſterna die. *Come io feci jeri.*

Velut, ſic; Velut, Ita.

2 Aſſumit interdum *Sic*, vel *Ita*. Cic. 1. Tuſc. 10. *Velut* in cantu, & fidibus, quæ harmonia dicitur, *ſic* ex corporis totius natura, & figura varios motus cieri. *Siccome nel canto, ec.* Colum. l. 3. c. 9. *Velut* Olympionicarum equarum, *ita* feracillimarum aminearum vitium ſeminibus electis.

Admonitio.

3 In comparatione, itemque in ſimilitudine declaranda, Cic. libentius. *Quaſi*, aut *Tanquam* dicit, quam *Velut*.

Velut pro *Exempli cauſa*.

4 *Velut* pro *Exempli cauſa* Ciceroniarum eſt. Cic. ad Qu. Fr. l.3. ep. 1. Multa conjecta ſunt aliud alio tempore; *velut* hoc, &c. *Come dir queſto*. Id.2. Fin. 35. Non elogia monumentorum hoc ſignificant; *velut* hoc ad Portam. Id. 2. de Nat. Deor. c.48. Beſtiæ, quæ gignuntur e terra, *velut* crocodili. *Come dire i cocodrilli*.

Velut ſi.

5 Cæſ. l. 1. de bel. Gal. c. 32. Abſentis Arioviſti crudelitatem, *velut ſi* coram adheſſet, horrebant Sequani. Liv. l. 29. c. 28. *Velut ſi* urbem extemplo aggreſſurus Scipio foret, ita ad arma eſt conclamatum.

CA-

Digitized by Google

CAPVT CCI.
De VERO, & VERVM.

Vero in reſponſionibus.

1 VEro ſuopte ingenio ſubjicitur, vel interponitur: in reſponſionibus tamen, ubi aliquid affirmamus, frequenter præponitur. Cic. in Brut. c. 87. Sed tu orationes nobis veteres explicabis? Vero, inquam, Brute. *Certamente*. Id. pro Mur. c. 31. In ſententia permaneto. Vero.

Minime vero.

2 Vbi aliquid vehementer reſpondendo negamus, fere conjungitur cum *Minime*. Cic. 3. Off. c. 6. Nonne igitur ſapiens? *Minime vero*. *Nulla meno*. *Signor no*.

Vero in principio.

3 *Vero* adhiberi ſolet initio epiſtolarum, aut aliarum lucubrationum, in quibus alteri reſpondemus. Itaque Cicero incipit Paradoxum quartum: Ego *vero* te non ſtultum &c. Epiſtolam 23. Fam. l. 16. Tu *vero* confice profeſſionem. Et alia.

Vero Ironice.

4 Eleganter uſurpatur in ironica locutione. Virg. 4. Æn. v. 93. Egregiam *vero* laudem, & ſpolia ampla refertis. *Gran lode per mia fe*.

Vero, poſt *Sed*.

5 Elegans eſt hujus particulæ uſus poſt *Sed*, non tamen frequens. Cic. 2. de Leg. cap. 4. *Sed vero* intelligi ſic oportet &c. *ma per verità*.

Et vero, aut vero.

6 Præclarum habet uſum in enumeratio-

tionibus poſt *&*, vel poſt *aut*. Cic. pro Mur. c.22. Is & per ſe, & per ſuos, *& vero* etiam per alienos defenditur. Id. l. 1. de orat. c. 17. Siquis eſſet, aut ſi etiam unquam fuiſſet, *aut vero* ſi eſſe poſſet. *Ed anzi. O anzi.*

Vero poſt *non*.

7 *Vero* poſt *non* ita rarum eſt, ut improprium, minimeque latinum Grammatici putent. Habet Cic. de Sen. c. 9. *Non vero* tam iſti, quam tu ipſe nugator. Frequens eſt, *Nec vero*.

Verum pro *ſed*.

8 *Verum* pro *ſed* adhibetur præſertim in ſermone abrumpendo. Cic. Fam. 12. ep. 25. *Verum* hæc hactenus.

Verum in reſponſionibus.

9 *Verum* adhibetur in reſponſionibus, ubi aliquid affirmare volumus. Terent. Heaut. a.5. ſc.3. Facies? Ch. *Verum*, *Signor sì*.

Veruntamen.

10 *Verum* conjungitur libenter cum *tamen*, & aliquando in unam vocem coaleſcunt. Cic. pro Quint. c. 12. Nævius pecuniam petit: nunc denique? *Veruntamen* petit. *Ma pure*. Id. 4. Ver. c. 41. Mala & improba defenſione, *verum* aliqua *tamen* uti videtur.

Verum enimvero.

11 *Verum enimvero* mirifice ſervit ſemidoctis ad implendas buccas: ſed revera non habet locum, niſi ubi vehementer adverſatur. Liv. l. 4. c. 4. Nemo invitum pactionem nuptialem quemquam facere coegiſſet. *Verum enimvero* lege id prohibe-

hiberi, id demum contumelioſum eſt.

CAPUT CCII.

De Adverbio VIX, μόλις.

1 *Vix* imminuendi, ac pene negandi vim habet. Cic. 1. de Or. 2. *Vix* paucos proferre poſſumus. Id. 2. Acad. Nos probabilia quidem multa habemus, quæ ſequi facile, affimare *vix* poſſumus.

Vix cum *quin*.

2 *Vix* aliquando poſtulat *quin*. Cic. Fam. 16. ep. 24. Ego *vix* teneor, *quin* accurram. Ter. Eun. act. 5. ſc. 2. *Vix* me contineo, *quin* involem in capillum.

Vix dum.

3 Interdum aſſumit *Dum*. Cic. 1. Cat. 4. Hæc ego omnia, *vix dum* cætu noſtro dimiſſo, comperi. *Non eſſendo ancora appena licenziata la brigata*. Id. l. 12. ep. 4. Cum *vix dum* triginta dies in Syria fuiſſes. *Eſſendo ſtato appena trenta giorni*.

Vix, cum; Vix dum, cum.

3 *Vix*, & *vix dum* ſæpe aſſumunt *Cum*. Cicer. 2. de Or. 21. *Vix* annus interceſſerat ab hoc ſermone hortationis meæ, *cum* iſte accuſavit Norbanum. *Appena era paſſato un' anno, che*. Id. At. l. 9. ep. 2. *Vix dum* epiſtolam tuam legeram, *cum* ad me Poſthumius Curtius venit.

Vix cum *Nedum*.

5 Alias adjicitur *Nedum*; nam *vix* continet negationem, quæ præcedere ſolet *Nedum*. Cicer. l. 16. ep. 8. *vix* in ipſis tectis & oppidis frigus infirma valeatudine vi-

ne vitátur; *nedum* in mari, & in via ſit facile abeſſe ab injuria temporis Liv.l.34. c.21. *Vix* clamorem eorum, *nedum* impetum Sveſſetni tulere. *Non che*.

Vix cum *Ne vix quidem*; aut *Nullo modo*.

6 Alias additur *Ne vix quidem*, aut *Nullo modo*, vel aliquid ejuſmodi. Cic. l.9.ep. 8. Mihi vero cum his ipſis *vix*; his autem detractis, *ne vix quidem*. *Con queſti appena, ſenza queſti a niun modo*. Id. Att. l.11. *Vix* poſſum, aut plane *nullo modo* poſſum. Id. At. l. 3. ep. 23. Ut *vix*, aut *omnino non* poſſet abrogari. *Che appena, o più toſto in in niun modo*.

Vix tandem; *Vix*, *ſed tamen*.

7 *Vix tandem* diuturnam expectationem declarat. Cicer. l.3. ep.9. *Vix tandem* legi litteras dignas Appio Claudio. *Appena una volta pure*.

Vix, *ſed tamen* difficultatem rei ſuperatam ſignificat. Cicer. in Piſ. 12. Gabinius collegit ipſe ſe *vix ſed* collegit *tamen*. *Appena; ma pure finalmente tornò in ſe ſteſſo*.

CAPUT CCIII.

De præpoſitionem ULTRA.

1 ULtra contrarium habet *Cis*, vel *Citra*, & ſignificat *Trans*. Cic. At. l. 12. ep. 26. *Ultra* Syllanam villam eſt, quam puto tibi notam eſſe. *Di là dalla Villa di Silla*. Id. 4. Tuſc.17. Sed adhibet modum quendam, quem *ultra* progredi

P non

non oporteat. Id. 1. Phil, 5. Quis Senatorem umquam tanto damno coegit ? aut quid eſt *ultra* pignus , aut mulctam ? Id. l. 1. de Div. c. 14. Divinatio conjectura nititur , *ultra* quam progredi non poteſt . *I cui termini non può paſſare* . Salluſt. Jugur. Contendebāt, Antipodas *ultra* Æthiopiam cultu Perſarum , & juſtos , & egregios agere . *Oltre Etiopia . Di là dall' Etiopia.*

Ultra , quam.

2 Non raro aſſumit *Quam*. Cic. 1. Tuſ. 9. *Ultra* enim quo progrediar, *quam* ut veriſimilia videam , non habeo . Id. 2. Tuſc. 2. Qui ſequimur probabilia , nec *ultra* id , *quam* quod veriſimile occurrit , progredi poſſumus . Id. 1. de Inv. c. 18. Longum exordium eſt , quod pluribus verbis , aut ſententiis , *ultra quam* ſatis eſt , producitur . *Più di quel, che baſta, ſi tira in lungo.*

Ultra , abſolute .

3 *Ultra* ſæpe abſolute ponitur. Cic. de Univ. Si probabiliter dicentur , ne quid *ultra* requiratis . *Non cercate altro.* Id. At. l. 15. ep. 1. Eſt autem oratio ſcripta elegantiſſime ſententiis , verbis ; ut nihil poſſit *ultra* . *Che non si può far di più* . Alias diceret , *Ut nihil ſupra* .

Admonitio .

4 *Ultra* dici eleganter ſolet, quod vulgo *Ulterius* dicunt .

CAPUT CCIV.
De Adverbio ULTRO.

1 Ultro ex contrariis varias ſignificationes accipit . Nam , cum coacto oppo-

opponitur, eſt *Sponte*; cum petenti, eſt *Non petenti*. Cic.l.4.ep:13. Nec mihi quicquam in mentem venit optare, quod non *ultro* mihi Cæſar detulerit. *Da ſe, ſenza che io apriſſi bocca*. Cum opponitur Vocato, declarat, *Non vocatum*. Cic.2. Fin.18. Cum ſciret nemo eum rogatum a C.Plotio Equite Rom. ſplendido Nurſino, *ultro* ad mulierem venit. *Senza eſſer chiamato*. Item illa, *Ultro* polliceri, mittere, & alias ejuſmodi.

Ultro pro *Inſuper*.

2 *Ultro* interdum ſignificat *Inſuper*. Ter. Eun.5. 2. *Ultro* etiam irriſum advenit. *D' avvantaggio*. Virg. Æn. l.9. Viderit irrumpentem, *ultroque* incluſerit urbi. Cic. 3. Cat. 12. Eſt etiam in nobis animus, Quirites, ut non modo nullius audaciæ cedamus, ſed etiam omnes improbos *ultro* ſemper laceſſamus.

Ultro citroque; pro *Ultra citraque*.

3 *Ultro citroque* dicta ſunt pro *Ultra citraque*. Cic.pro Roſc. Am. c. 22. Poſtea homines curſare *ultro citroque* non deſtiterunt. Id. 7. Ver.66. Monumentum ſceleris, audaciæque ſuæ voluit eſſe in conſpectu Italiæ, in veſtibulo Siciliæ, in prætervectione omnium, qui *ultro citroque* navigarent. *In ſu, e in giù; Innanzi, e in dietro*.

Vltro citroque pro *Mutuo*, & *Inter ſe*.

4 Interdum *Vltro Citroque* per translationem uſurpatur pro *Mutuo*, atque *Inter ſe*. Cic. 1. Off. 17. Beneficia *ultro citroque* data, & accepta. *Scambievolmente*. Id.

l. 6. de Rep. c. 1. Multiſque verbis *ultro citroque* habitis, ille nobis conſumptus eſt dies. *Avendo ragionato un pezzo tra di noi.* Id. 2. de nat. Deor. c. 33. Sic naturis iis, ex quibus omnia conſtant, ſurſum deorſum, *ultro citroque* commeantibus, mundi partium conjunctio continetur. *Paſſando d' una in un' altra.*

CAPUT CCV.

De Adverb. Unde, & UNDIQUE.

1 U*Nde* etſi proprie eſt adverbium loci, interdum tamen & ad perſonas & ad alias res accomodatur, poniturque eleganter pro *Ex quo, Ex qua,* vel *Ex quibus*. Cic. 1. de Or. 15. De ea re multo dicet ornatius, quam ille ipſe, *unde* cognorit. *Che quell' iſteſſo, da chi l'ha imparato.* Id. in Brut. c. 92. Eloquentia, *unde* longe abſum. Id. 1. de Or. 46. Equidem vobis fontes, *unde* hauriretis, atque itinera ipſa putavi eſſe demonſtranda. Id. pro Syl. c. 26. Verbum *unde* quiſquam poſſit offendi. *Parola, per la quale ſi poteſſe offender perſona.*

Vnde pro *Quare*.

2 *Vnde* pro *Quare* habet Colum. in præf. l. 6 & barbari Scriptores paſſim. Qui optima quærit, hoc ſibi caveat.

Sicunde,

3 *Sicunde* eſt *ſi alicunde*, nimirum *ſi aliquo ex loco*. Cic. Att. 13. ep. 20. *Sicunde* potes, erues.

Vndique.

4 *Vndique* eſt *Omni ex parte*. De loco pro-

proprie dicitur. Virg. Æn. 5. Maria *undique*, & *undique* cœlum. Cic. pro Leg. Man. c. 11. Siciliam multis *undique* cinctam periculis explicavit. Id. pro Sext. c. 56. Omnes *undique* floſculos carpam, atque delibem. *D' ogni intorno. Da ogni banda.*

5 Sæpe autem per translationem uſurpatur. Cic. 2. de N. D. c. 14. Mundus perfectus *undique* eſt. Ideſt *omni ex parte*. Id. 2. Phil. 43. Aut *undique* religionem tolle, aut uſquequaq; conſerva. *O togli del tutto la religione, o ſalvarela.*

CAPUT CCVI.
De Pronomine UNUS.

Unus & alter pro *Duo*.

1 UNus & alter pro *Duo* uſurpatur, vel pro *paucis*. Cic. 4. Ver. 30. Dicit *unus & alter* breviter. *Dicono due brevemente*. Id. pro Cluen. c. 26. *Unus & alter* dies intercesserat, cum, &c. Id. Att. l. 14. ep. 21. Adductus ſum tuis *unis & alteris* litteris. *Per due lettere tue*. Horat. in Art. Poet. Purpureus, late qui ſplendeat, *unus & alter* aſſuitur Pannus. *Unus aut alter*, pro *Unus aut duo*.

2 Dicimus fere *unus aut alter*, cum volumus *pauciſſimos* ſignificare. Cic. At. l. 7. ep. 8. Quid enim eſt tantum in *uno aut altero* die? *In uno o due giorni*. Liv. l. 2. c. 23. *Uno aut altero* arrepto, quieturos alios. *Arreſtati alcuni pochi*.

Unus, alter diſtributive.

3 Cic. l. 2. ep. 17. *Uni* epiſtolæ reſpondi. venio ad *alteram*. *Ho riſpoſto ad una lettera,*

me ne vengo alla ſeconda. Id. l.2. ep.4. Reliqua ſunt epiſtolarum genera duo; *unum* familiare, & jocoſum, *alterum* ſeverum, & grave.

Vnus, alter, tertius.

4 Cum res plures duabus numerantur dicimus *Unus*, *Alter*, *Tertius*. Cic. 1. Acad. 5. Fuit ergo jam accepta a Platone philoſophandi ratio triplex: *Vna* de vita, & moribus; *altera* de natura, & rebus occultis; *tertia* de diſſerendo. Id pro Cluen. c.64. *Vnum*, *alterum*, *tertium* annum Saſſia quieſcebat. *Vn anno, due, tre.* Id. pro Flac. c. 27. Tria Græcorum genera ſunt, quorum *uni* ſunt Athenienſes, Æoles *alteri*, Dores *tertii* nominantur.

Vnus, alter, plures.

5 Interdum pro *Tertius* reponitur *Plures*, aut aliquid ejuſmodi. Cic.6. Ver.29. Dies *unus*, *alter*, *plures*; non referri. *Paſſà un giorno, due e più: non ſi riportava.* Id. 7. Ver. 29. *Vnum*, *alterum* menſes, *prope* annum. *Vn meſe, due, quaſi un anno.*

Vnus atque idem.

6 Jungitur interdum cum *Idem*. Cic. 2. Div. 47. Exitus quidem omnium *unus & idem* fuit. *Tutti fecero una medeſima riuſcita.* Id 7. Ver. 35. *Vna, atque eadem* nox erat, qua Prætor populi Rom. amoris turpiſſima flamma, & claſſis populi Rom. prædonum incendio conflagrabat. *Era una medeſima notte.* Id. de Univ. Quod *unum* ſemper, *atque idem* eſt.

Vnus aliquis, Vnus ullus, Vnus quivis.

7 *Vnus aliquis*, *Vnus ullus*, *Vnus quivis* fer-

ferme extenuandi vim habent. Cic. 10. Phil. c. 1. Cur nunquam tam frequens Senatus fuit, quo *unus aliquis* tuam ſententiam ſecutus ſit? *Alcun particolare*. Id. 3. Fin. 19. Utilitati hominum plus, quam *unius alicujus*, aut ſuæ conſulit. *Di alcun particolare*. Id. 2. Agr. 13. Ratum ſit, quod finitor *uni ulli*, a quo miſſus erit, renunciaverit. Ideſt *uni cuivis*. *Ad uno chiunque ſi ſia*. Id. pro Cæc. c. 22. Si tu ſolus, aut *quivis unus* cum ſcuto, &c. ideſt *Quicunque, modo ſolus eſſet*.

8 Verum *unus aliquis* interdum pro *quiſpiam* uſurpatur. Cic. 2. Off. 12. Confugiebant ad *unum aliquem* virtute præſtantem. *A qualche perſona*.

Vnus pro *Solus*.

9 *Vnus* pro *Solus* rarum non eſt. Cic. 4. Acad. 2. Panætius *unus* omnino comes fuit. *Panezio ſolo ſolo*. Id. 2. Div. 42. Panætius, qui *unus* e Stoicis Aſtrologorum prædicta rejecit. *Solo fra gli Stoici*. Id. ad Qu. Fr. l. 1. ep. 1. In tuis ſummis laudibus excipiunt *unam* iracundiam.

Vnus ſolus.

10 *Vnus*, & *ſolus* aliquando conjunguntur ad majorem ſignificationem. Cic. 4. Ver. c. 5. *Vnam ſolam* ſcitote eſſe civitatem Mamertinam. Id. de Ar. Reſ. *Vna ſola* domus. Id. pro Sext. c. 62. *Vnus* eſt *ſolus* inventus, qui &c.

Vnus pro *Quidam*.

11 *Vnus* pro *Quidam* non vulgi tantum eſt. Cic. l. 1. de Or. Tanquam *unus* pater familias loquor. Id. Phil. 2. Tanquam

mihi cum Claſſo, non cum *uno* Gladiatore &c. Id. At. 9. ep. 12. Pompejum tanquam *unus* manipularis ſecutus ſum.

Ad unum.

12 *Ad unum* eſt *Nullo excepto*. Cic. de Am. c. 23. De amicitia vero omnes *ad unum* idem ſentiunt. Liv. l. 3. c. 23. Romanos eos in Algido conſecutus, omnes *ad unum* occidit. *Tutti ſino ad uno*. Cic. l. 10. ep. 16. Ego eam ſententiam dixi, cui aſſenſi ſunt *ad unum*. *Senza mancarci pur uno*.

Vnus ex omnibus, vel *inter omnes*.

13 *Vnus ex omnibus*, vel *inter omnes* magnam vim habet augendi, quia unus confertur cum omnibus. Cic. 3. Cat. 7. Ille erat *unus* timendus *ex omnibus*. *Solo tra tutti*. Id. l. 3. ad Att. ep. 15. *Vnus ex omnibus* amicis efficiam ut maxime lætere. Id. in Or. 29. *Inter omnes* in omni dicendi genere *unus* eminet Demoſthenes. Huc pertinet illud Virgilianum Æn. 1. Hanc Juno terris fertur *magis omnibus unam* Poſthabita coluiſſe Samo.

Vnus cum ſuperlativo.

14 *Vnus* cum ſuperlativo mirifice auget. Intelligitur enim *omnium*. Cic. l. 15. ep. 16. Quamquam quicum loquor? cum *uno fortiſſimo* viro, qui, &c. *Col più valoroſo uomo, che ſia*. Id. 1. de Nat. D. c. 2. *Vna excellentiſſimæ* virtus juſtitiam tollatur. *La più eccellente virtù di quante ſono*. Virg. Æn. 2. *Juſtiſſimus unus*, qui fuit in Teucris.

Vnus omnium; *unus totius*.

15 Interdum additur *Omnium*, aut *Totius*.

tius. Cic. At. l. 12. ep. 4. *Vnum omnium* loquaciſſimum, & minime aptum ad dicendum. *Il maggior ciarlone del mondo*. Id. pro Rab. Poſt. c. 9. Virum *unum totius Greciæ* juſtiſſimum Platonem. *La maggior perſona di tutta la Grecia*.

CAPUT CCVII.

De Adverb. USPIAM, & USQUAM.

1 USpiam eſt *Alicubi*, ſeu *Aliquo in loco*. Cic. de Am. c. 23. Si aliquis nos Deus in ſolitudine *uſpiam* collocaret. *In alcun boſco*. Id. 2. Fin. 18. Si ſcires aſpidem occultè latere *uſpiam*. *In qualche luogo*.

2 Vſquam eſt *Vllo in loco*. Cic. 4. Ver. 10. Quam crucem non auſus eſt *uſquam* defigere, niſi apud eos, &c. Id. pro Flac. c. 21. Is, cui nullus eſſet *uſquam* conſiſtendi locus. *In luogo alcuno*. Id. pro Mur. c. 13. Prudentia quæ neque extra Romam *uſquam*, neque Romæ quicquam valet. *Ne in luogo alcuno fuor di Roma*. Interdum adhibetur *Gentium*. Teren. Hec. 3. ſc. 1. An quiſquam *uſquam gentium* eſt æque miſer? *Evvi in tutto il mondo?*

Vſquam pro *Alio*.

3 Nonnunquam *Vſquam* eſt *ullum in locum*. Cic. 1. Phil. 1. Nec vero *uſquam* diſcedebam. *Io non mi partiva per alcun luogo*. Plaut. Mil. 3. ſc. 1. Si ea quidem deducta eſt *uſquam gentium*. *In paeſe veruno*.

Digitized by Google

CAPVT CCVIII.
De Adverbio VSQVE .

Vſque a, vel *ab* , aut *ex* .

1 USque *a* , vel *Ab* cum amplificatione quadam ſignificat locum , unde. Cic. pro Clu. c. 68. Illam *uſque a mari* ſupero Romã proficiſci cum magno comitatu . *Fin dal mare Adriatico* . Id. 1. de N. D. c. 33. *Vſque a Thalete* enumeraſti ſententias Philoſophorum . Id. 1. Div. 1. Vetus opinio eſt *uſque ab heroicis* ducta *temporibus* . *Infino da* . Id. 7. Ver. 60. Qui *uſque ex ultima Syria* , atque Ægypto navigarent . Id. Att. 1. ep. 11. Quod eos *uſque iſtinc* exauditos putem . *Infin di coſtì* .

Vſque ad , *Vſque in*.

2 *Vſque ad* interdum pari amplificatione declarat tempus , vel locum, ad quem. Cic. de Sen. 14. *Vſque ad adoleſcentiam* meam proceſſit ætate . Id. ibid. c. 11. *Vſque ad extremum ſpiritum* . *Infin' all' ultimo fiato* . Id. l. 12. ep. 5. A prima ora Græciæ *uſque ad Ægyptum* . Teren. Andr. 1. 2. Verberibus cæſum te in piſtrinum dedam *uſque ad necem* . Cic. 2. de Nat Deor. c. 61. *In cœlum uſque* penetravit .

3 Huc pertinet illud . Cic. pro Quint. c. 3. *Trans Alpes uſque* transfertur . *Infin di la dall' Alpi* .

Vſque pro *Aſſidue* .

4 Sæpe *uſque* aſſiduitatem , & perſeverantiam quandam declarat . Teren. Hecyr. a. 3. ſc. 4. Ita *uſque* adverſa tempeſtate uſi ſumus . *Sempre mai*. Cic. l. 12. ep. 19.

Mihi

Mihi quidem *uſque* curæ erit, quid agas. Plaut. Caſin. a.3. ſc.1. *Vſque* adeo domi.

Admonitio.

5 Varios efferendi modos habet hæc particula, cum terminum ſignificat. Dicitur enim *uſque Romam*; *Romam uſque*: *uſque ad Ægyptum*; *Ad Ægyptum uſque*: *Ad ſatietatem*; *uſque ad ſatietatem*; *Ad ſatietatem uſque*; *ad uſque ſatietatem*, &c. De quibus conſule Lexicographos.

Vſque adhuc.

6 *Vſque adhuc* eſt *uſque ad hoc tempus*, ſed in ſoluta oratione non frequenter occurrit. Plaut. Aul. a.3. ſc. 3. Quod celatum eſt, atque occultatum *uſque adhuc*. Id. Mil. a.2. ſc.6. *Vſque adhuc* actum eſt probe.

Adverte diligenter non eſſe adverbium ordinis, ſed temporis.

Vſque dum, quoad, donec.

7 Sæpe *uſque* aſſumit *Dum*, *Quoad*, *Donec*. Cic. l.12. ep.19. Mihi quidem *uſque* curæ erit, quid agas, *dum* quid egeris ſciero. *Ne ſtarò continuamente con pena ſino a tanto, che*. Id. 3. Ver. 5. Fateatur ſe privatum hominem vivos prædonum duces, atque incolumes domi ſuæ, *uſque dum* per me licuerit, tenuiſſe. Id. in Brut. c. 22. *Vſque* eum, *quoad* nunciatum eſſet Conſules deſcendiſſe, omnibus excluſis, commentatum fuiſſe. Teren. Adelph. a.4 ſc.6. Certum eſt obſidere *uſque*, *donec* redierit. *Finchè*.

Vſque eo, dum; *uſque eo, quoad*; *uſque eo, donec*.

8 *Vſque eo* jungitur cum *Dum*, vel *Quo-*

ad, vel *Donec*. Cic. 4. Acad. 7. Multa facimus *uſque eo*, *dum* aſpectus ipſe fidem faciat ſui judicii. *Fino a tanto*, *che*. Id. 2. de Nat. Deor. c. 49. V*ſque eo* premere earum capita mordicus, *dum* illa captum amitterent. Id. pro Dejot. c. 4. V*ſque eo* ſe tenuit, *quoad* a Cn. Pompejo ad eum legati, litteræque venerunt. Id. 3. Ver. 6. V*ſque eo* timui, *donec* ad rejiciendos judices venimus. Id. 5. Ver. 33. Liciti ſunt *uſque eo*, *quoad* ſe efficere poſſe arbitrarentur. *Offerirono all'incanto fin'al termine*, *che*. Id. 3. Agr. 4. Cum *uſque eo* vicinos proſcriberet, *quoad*.

Vſque ad, *dum*.

9 Cic. 2. de N. D. c. 51. *Uſque ad* eum finem, *dum* poſſint ſe ipſa defendere. Plaut. Moſt. Ego *ad* id *uſque* probus fui, *dum* in fabrorum poteſtate ſui.

Vſque eo, *ut*. *Vſque eo*, *ne*.

10 *Vſque eo ut*, pro *Adeo ut* eleganter uſurpatur. Interdum etiam V*ſque eo*, *ne*. Cic. 6. Ver. 18. Quod ubi iſte audivit; *uſque eo* eſt commotus, *ut*, &c. *Tanto forte ſi commoſſe*. Id. in Or. 29. V*ſque eo* moroſi ſumus, *ut* nobis non ſatisfaciat ipſe Demoſthenes. Id. pro Quin. c. 18. Inferiorem ſe eſſe patitur, dux taxat *uſque eo*, *ne* cum bonis, fama, fortuniſque omnibus Sext. Nævii crudelitati dedatur. *Fino a queſto termine però*, *che non ſia dato in preda ec.*

Vſque eo abſolute pro *Adeo*.

11 Cic. l. 1. de Orat. c. 52. V*ſque eo* illa, quæ dicenda de juſtitia putabat, a civi-

Digitized by Google

tatum moribus abhorrebant. Id. 4. Verr. Non *uſque eo* improbus eſt.

Vſque adeo, in Epiphonemate.

12 Interdum adhibetur in Epiphonemate. Cic. 3. Tuſc. 12. Dionyſius quidem Tyrannus, Syracuſis expulſus, Corinthi pueros docebat; *uſque eo* imperio carere non potuit. *In tanto non poteva ſtare ſenza comandare.*

Vſque adeo ut, vel *uti*.

13 *Vſque adeo ut* idem quod *Vſque eo ut*, ſed grandius. Cic. pro Flac. c. 23. *Vſque adeo* orba fuit ab optimatibus illa concio, *ut* princeps principum eſſet Meandrius. *Talmente fu priva.* Id. 2. de Inv. c. 51. Ipſos quoque tempeſtas vehementius jactare cœpit: *uſque adeo*, *uti* navis dominus confugeret in ſcapham. *Tanto forte.*

Vſque adeo cum *quoad*, vel *donec*.

14 *Vſque adeo*, *quoad* idem quod *Vſque eo*, *quoad*. Cicer. pro Sext. c. 38. Atque hæc ſcitis omnes, *uſque adeo* hominem in periculo fuiſſe, *quoad* ſcitum eſt Sextium vivere. *Per fino a tanto, che ſi ſeppe.*

15 Interdum pro *Quoad* adhibetur *Donec*. Terent. And. a. 4. ſc. 1. Suadere, orare *uſque eo*, *donec* perpulit.

Vſque adeo, abſolute.

16 Interdum abſolute ponitur. Virgil. Eclog. 1. *Vſque adeo* turbatur agris. Id. Æn. 12. *Vſque adeo ne* mori miſerum eſt?

Vſquequaque.

17 *Vſquequaque*, aut eſt idem fere, quod *Vbique*, aut *Vndique*, & *Omni ex parte*.

Cic. 7.

Digitized by Google

Cic. 7. Ver. 5. Nolite *uſquequaque* eadem quærere; in metu belli furandi locus quis poteſt eſſe? *Per tutto indifferentemente*. Id. 2. Phil. Aut undique religionem tolle, aut *uſquequaque* conſerva. *In ogni parte*. Id. 5. Fin. 30. An hos *uſquequaque* aliter in vita, & non ex maxima parte de tota judicabitis? *In tutto, e per tutto*. Id. l. 7. ep. 16. *Vſquequaque* ſapere oportet, id erit telum acerrimum. *Per tutto*. *In ogni affare*.

CAPVT CCIX.
De Conjunctione VT.
Vt cum *Vereor.*

1 V*Ereor ut* eſt *velim*, *ſed timeo*. Teren. And. 4. 2. *Vereor*, *ut* hic dies mihi ſatis ſit. *Temo che non mi baſti*. Cic. 2. Agr. 22. Hoc quia vos fædus non juſſeritis, *veretur* Hiempſal, *ut* ſatis firmum ſit, & ratum. *Ha paura, che non ſia*.

Admonitio.

2 Interdum aſſumit *Non*, idem tamen ſignificat. Cicer. pro Marc. c. 4. *Vereor*, *ut* hoc perinde intelligi auditum *non* poſſit, atque ipſe cogitans ſentio. Id. 2. Tuſc. 20. Et tamen *veremur*, *ut* hoc natura *non* patiatur. Sed videndum, ne mendum ſubſit his locis. Certe longe uſitatius eſt *vereor ut*, *vereor ne non*. Itaque a *vereor ut non* abſtinendum videtur, præſertim cum res non immerito ſuſpecta ſit.

Vt ita, ut ſic, ut item.

3 *Vt* pro *Quemadmodum* plerumque adſciſcit *Ita*, vel *Sic*, vel *Item*. Cic. l. 2. ep. 10. *ut* optaſti, *ita* eſt. Id. At. 8. ep. 3. *ut*

maxima de re, æquo animo deliberanti, *ita* des conſilium velim. *Come a quello, che*. Id. At. l.10. ep.16. *ut* male poſuimus initia, *ſic* cætera ſequentur. Id.2. de Leg. *ut* vir doctiſſimus fecit Plato, *item* mihi credo eſſe faciendum.

Vt poſtpoſitum.

4 *Vt* ſepæ elegantiæ cauſa ex primo loco recipit ſe in ſecundum, præſertim ſi cum *vix*, *Nullus*, *Nemo*, *Tantum* copuletur. *Vix ut*, *Nullus ut*, *Nemo ut*, *Tantum ut*. Exempla paſſim occurrunt.

Vt cum *Neve*, vel *Neu*.

5 *Vt* interdum copulatur cum *Neve*, vel *Neu*. Cic. At. l.13. ep.43. In qua extrema ſcriptura erat, *ut* ad ludos omnia pararet, *neve* committeret, ut fruſtra ipſe properaſſet. Cæſ.3. B.C. Pompejus ſuis prædixerat, *ut* Cæſaris impetum exciperent, *neve* ſe loco moverent. Id. ib. c. 112. 5. 8. Has munitiones auxit, *ut* pro muro objectas haberet, *neu* pugnare invitus cogeretur. Id.2. B.C. Cohortantur, magno ſit animo, *neu* dubitet prælium committere. In hoc exemplo omiſſum eſt *ut* per ellipſim.

Vt ita dicam.

6 *Vt ita dicam* adhiberi ſolet ad metaphoras audaciores temperandas. Cic. in Læl. c. 15. Quid ſtultius, quam amicos non parare, optimam & pulcherrimam vitæ, *ut ita dicam*, ſupellectilem?

Vt verius dicam.

7 *Vt verius dicam* ſervit correctioni. Cic. Fam. 2. ep. 6. A te peto, ut ſubvenias

nias huic meæ ſolicitudini, vel *ut verius dicam*, propriæ ſaluti.

Vt pro *Quomodo.*

8 Vt ſæpe uſurpatur pro *Quomodo*, vel *Sicut*. Teren. Phor. 1. 2. Præſertim *ut* nunc ſunt mores. *A quel, che s' uſa al preſente*. Cicer. At. l. 3. ep. 23. Vt ſe initia dederint. *A quel, che moſtreranno i principj.*

Vt *nunc eſt*, Vt *nunc habet*, Vt *nunc fit*.

9 Huc pertinent illa, Vt *nunc eſt*, Vt *nunc habet*, Vt *nunc fit*. Cic. At. 15. ep. 5. Mihi quidem deliberatum eſt, *ut nunc eſt*, abeſſe ex ea urbe. *A quel che paſſa al preſente*. Id. Att. 12. ep. 7. Quæ ſi manebunt, quærenda eſt excuſatio ad Brutum; & , *ut nunc eſt*, manſuræ videntur. Id. 2. de Leg. Hanc vides villam, *ut nunc* quidem *eſt*, lautius ædificatam. Id. At. l. 2. ep. 11. Ille, *ut nunc ſe habet*, in admirabili gloria eſt. *Per lo ſtato, in che ora ſi trova.* Id. l. 9. ep. 16. Non, ut olim ſolebat, Attellanum, ſed, *ut nunc fit*, mimum introduxiſti. *A quel, che s'uſa al preſente.*

Vt pro *Si ſpectes.*

10 Vt ſæpe in comparatione uſurpatur pro *Si ſpectes*. Cic. in Brut. c. 10. Themiſtocles, *ut* apud nos, per antiquus, *ut* apud Athenienſes, non ita ſane vetus. *Secondo i tempi noſtri. A paragone. In comparazione*. Id. ibid. Vt populi Rom. ætas eſt, ſenes, *ut* Athenienſium ſæcula numerantur, adoleſcentes debent videri. Id. de Sen. 4. Multæ etiam, *ut* in homine Romano, litteræ. *Per uno Romano*. Id. in Brut.

Brut. c.28. erat cum litteris Latinis, tum Græcis, *ut* temporibus illis, eruditus. *Atteſo quei tempi.*

Vt opinor.

11 *Vt opinor* adhibetur in dubitationibus. Cic. in Brut. c. 15. Eſtigitur ſic apud illum in nono, *ut opinor*, annali &c. *Come mi pare.*

Ut ajunt, Ut dicitur.

12 Vt *ajunt*, V*t dicitur*, formulæ ſunt proverbiis inſervientes. Cic. in Læl. c.5. Agamus ergo pingui Minerva, *ut ajunt*. *Come ſuol diſſi.* Id. ad Brut. ep. 9. Tibi nunc populo, & ſcenæ *ut dicitur*, ſerviendum eſt.

Vt dico.

13 V*t dico* adhiberi ſolet in repetitionibus. Cic.4. Ver. c.14. Hi, *ut dico*, hominem admonent. *Come dico.*

Vt ſit.

14 Dicimus *ut ſit*, quoties rem communem, & in more poſitam ſignificamus. Cic. pro Roſc. Am.c.8. Qui in ſua re fuiſſet egentiſſimus, erat, *ut ſit*, inſolens in aliena. *Come accade ordinariamente.*

Vt in malis.

15 V*t in malis*, itidem eſt, pro *Si ſpectes mala*. Cicer. l.12. ep.2. Nonnihil, *ut in tantis malis*, eſt profectum. *Atteſo i guai, s'è fatto qualche coſa.* Id. ad Qu. Fr. l.1. ep.1. Summa lenitas, *ut in malis*, acerbitati anteponenda eſt.

V*t* pro V*tpote qui.*

16 U*t* eleganter uſurpatur pro V*tpote qui*. Cicer. in Piſ. 25. Dices enim, *ut* es

homo

homo facetus. *Come quegli, che ſei*. Id. pro Mur. c. 25. Ille (*ut* fuit ſemper apertiſſimus) non ſe purgavit, ſed indicavit. Id. pro Roſc. Am. c.12. Homo, *ut* erat furioſus, reſpondet. *Come pazzo ch'egli era*. Id. 1. Ver. 9. Illi quidem (*ut* eſt hominum genus nimis acutum, & ſuſpicioſum) arbitrabantur, &c. *Per eſſer una ſorta di perſone*.

Vt admirantis.

17 *Vt* pro *Quomodo* ſæpe admirationi ſervit. Cicer. pro Mil. 24. *ut* contempſit, ac pro nihilo putavit! Id. 5. Fin. 22. *ut* illi efferuntur lætitia, cum vicerint! *ut* pudet victos! *ut* ſe accuſari nolunt! Id. At. l. 7. ep. 19. Cn. autem noſter (o rem miſeram, & incredibilem) *ut* totus jacet! Plaut. Capt. 1.2. *ut* ſæpe ſumma ingenia in occulto latent! Id. Stich. 3. 2. *ut* ego te nunc conſpicio lubens! *ut* præ lætitia lacrimæ proſiliunt mihi! *Oh come*! Virg. Eclog. 8. *ut* vidi! *ut* perii! *ut* me malus abſtulit error!

Vt interrogantis, pro *Quomodo*.

18 Interdum eſt interrogantis, pro *Quomodo*. Hor. *ut* valet, *ut* meminit noſtri?

Vt concedentis, pro *Quamvis*.

19 Sæpe etiam inſervit conceſſioni, & accipitur pro *Quamvis*. Cicer. 5. Ver. 45. *ut* illud non cogitares; tamen &c. *Poſtochè*. Id. Fam. 10. ep.2. Quæ nihilominus, *ut* ego abſim, confici poſſunt. Id. 1. Tuſc. c. 21. *ut* enim rationem Plato nullam afferret (vide, quid hominem tribuam) ipſa auctoritate me frangeret.

Vt

Vt cum *Tamen*, vel *Certe*.

20 *Vt* in conceſſione aſſumere ſolet *Tamen*, vel *Certe*. Cicer.5. Ver. 64. Verum, *ut* ita ſit, *tamen*, &c. Id. Att. l. 2. ep.15. Verum, *ut* hoc non ſit, *tamen* ſervet rempub. *Ancorchè queſto non ſia così, nondimeno*. Id. 12. Phil.3. Quod ſi pacis, hoc eſt timoris noſtri nomen audierit, *ut* non referat pedem, inſiſtet *certe*. *Poſtochè non ſi ritiri, almeno ſi fermerà*. Id. 10. Phil. 2. *Vt* ſuperiora omittam; hoc *certe*, quod mihi maximam admirationem movet, non tacebo.

Non ut, *ſed*; *Sed ut*; *Sed quaſi*.

21 *Non ut* aſſumit interdum *Sed*, vel *Sed ut*, alias *Sed quaſi*. Cic. ad Qu. Fr. l.1. ep. 1. *Non ut* te inſtituerem, ſcripſi, *ſed* me in ſcribendo commemoratio tuæ virtutis delectavit. *Non per ammaeſtrarti, ma*. Id. de opt. g. or. Orationes converti *non ut* interpres, *ſed ut* orator. Id. 1. de Or. c.24. *Non ut* quidam dicendi magiſter & artifex, *ſed quaſi* unus e togatorum numero videar.

Vt ne pro *Ne*.

22 *Vt* paſſim cauſæ vim habet, & finem ſignificat, cui opponitur *Ne*; verum ſæpe *ut ne* uſurpatur Pro *Ne*. Cic. pro Mil. Opera datur, *ut* judicia *ne* fiant. Id. poſt red. in Sen. 5. *ut* lex Ælia, & Fuſia *ne* valerent. Id. pro Cæcin. *ut ne* longius abeam, *Per non andar molto lontano*.

Vt non pro *quin*.

23 Interdum *ut non* adhibetur pro *Quin*. Cic. pro Balb. c. 20. Poteſt igitur

Judi-

Judices L. Cornelius condemnari, *ut non* C. Marii factum condemnetur? *Che inſieme non ſi condanni.* Id. pro Leg. Man. c. 7. Ruere illa non poſſunt, *ut* hæc *non* eodem labefactata motu concidant.

Vt, ut ne.

24 *Vt* interdum copulatur cum *Vt ne*: Cic. 1. de Or. c. 29. *Vt* iis, quæ habeant, modice, & ſcienter utantur, & *ut ne* dedeceat. *Ed in modo, che non vi ſi diſdica.*

Non ut, ſed ut ne.

25 Cic. l. 2. ep. 7. Petivi ſæpe per litteras, *non ut* decernatur aliquid novi, *ſed ut ne* quid novi decernatur. *Non che, ec. ma che non ſi determini.*

Non ut ne, ut ne.

26 Cic. 4. Ver. 60. Poſtulant enim *non ut ne* cogantur ſtatuere: quid igitur? *ut* ipſis *ne* liceat. *Non che non ſieno coſtretti, ec. ma che non ſia loro lecito.*

Vt ut pro *Vtcunque.*

27 *Vt ut* idem eſt quod *Vtcunque*. Cic. l. 6. ep. 16. Sed *ut ut* eſt, indulge valetudini. *Ma comunque ſi ſia.*

Vt ut cum *Tamen*, vel *Certe.*

28 Interdum aſſumit *Tamen*, vel *Certe*. Ter. Phorm. 3. 2. *Vt ut* hæc ſunt, *tamen* hoc faciam. *Comunque ſtiano queſte coſe.* Id. ibid. a. 3. ſc. 1. Nam, *ut ut* erant a ia, illi *certe* conſuleres, quæ nunc tuæ eſt domi.

Vt pro *poſtquam.*

29 *Vt* ſæpe uſurpatur poſt *Poſtquam*. Cic. 3. Ver. 6. Romam *ut* ex Sicilia redii. Id. At. l. 7. ep. 15. *Vt* ab urbe diſceſſi, nullum prætermiſi diem, quin aliquid ad te lit-

te litterarum darem. *Com' io mi partii. Dappoi, ch' io*. Id. in Brut. c.13. Vt ſemel Piræo exivit, omnes peragravit inſulas. *Poichè una volta*. Id. ibid. c. 5. *Ut* libros edidiſti, nihil a te ſane poſtea accepimus. *Dallora in qua*.

Vt pro *ita ut*.

30 Cic. Fam.6. ep.2. Rarius ad te ſcribo, quod abſim ab urbe, *ut* qui ad te proficantur, ſcire non poſſim. *Coſi che, In guiſa che*.

Ut pro *utinam*.

31 *Ut* pro *utinam* uſurpatur præſertim apud Comicos in execrando. Ter. Eun. *Ut* illum Dii Deæque perdant.

Ut cum *Statim, Confeſtim*.

32 Interdum aſſumit *Statim, Confeſtim*, aut aliquid ejuſmodi. Cic. At. l.22. ep.1. Philippus, *ut* heri me ſalutavit, *ſtatim* Romam profectus eſt. *Subito che mi ebbe ſalutato, ſe n' andò a Roma*. Id. pro Cluen. c.19. *Ut* quidque ego apprehenderam *ſtatim* accuſator extorquebat e manibus. Liv. l.1. c.12. *Ut* Hoſtilius cecidit, *confeſtim* Romana inclinavit acies. Cic. pro Cluen. c. 13. Qui *ut* ſe blanditiis, & aſſentationibus in Aſinii conſuetudinem penitus immerſit, Oppianicus *continuo* ſperare cœpit.

Ut primum cum *Statim*.

Ἐπειδὰν, τάχιστα.

33 *Ut primum* ſignificantius eſt, quam *ut*; declarat enim *Simul ac*. Aſſumit autem *Statim*, vel aliquid ſimile. Cicer. l.5. ep.2. Illud dico, me, *ut primum* in concione

cione provinciam depoſuerim, *ſtatim* quemadmodum tibi traderem, cogitare cœpiſſe. Id. pro Cluen. c.24. *Vt primum* Oppianicus cœpit ſibi ſuſpicari, *ſtatim* ſe ad hominis egentis familiaritatem applicavit. *Subito, che; Toſto, che.* Liv. l.34. c. 19. *ut primum* arma ex propinquo cognita errorem aperuerunt, tantus *repente* pavor, &c.

Vt maxime.

34 *Vt maxime* fere eſt *Et ſi maxime*: Cic.4. Acad. c.35. Quam *ut maxime* inveneris, non tu &c.

Interdum eſt *Ad ſummum*. Col. de arb. c. 7. Diverſæ autem, quæ ſupra terram extare debent, ne paſſus fueris plus quam duas aut, *ut maxime* tres gemmas habere. *O al più tre.*

Vt cum maxime.

35 *Vt cum maxime* confert tempora inter ſe. Cic. ad Qu.Fr.l.2.ep.6. Domus celebratur *ut cum maxime*: *Più che mai.*

Vt quiſque.

36 *Vt quiſque* occaſionem rei quodammodo declarat interdum. Cic. At. 1. ep. 18. Mihi quidem non eſt notum, *ut quiſque* in Epirum proficiſcatur. *Come, e quando alcuno parta per l'Epiro.* Id.2. Ver.7. Immo vero, *ut quiſque* me viderat, narrabat. Id. Att. l.15. ep.8. Miſi Tironem, & cum Tirone plures, quibus ſingulis, *ut quidque* accidiſſet, dares litteras. *In ciaſcuna occorrenza.* Id. 7 Ver. 55. *Vt quiſque* iſtius animum oſtenderat, in latomias ſtatim conjiciebatur.

Digitized by Google

Vt quiſque cum duobus ſuperlativis. Lege *Quiſque* cap.3. num.1

Vti pro *ut*, cum *Ita*, vel *Sic*.

37 *Vti* pro *ut* ſæpe jungitur cum *Ita*, vel *Sic*. Salluſt. Jugur. Quorum *uti* cujuſque ingenium erat *ita* rem difficilem, aut facilem renunciarunt. *Ciaſcuno de' quali ſecondo la ſua natura riferì la coſa difficile, o facile*. Id. Conjur. Cætera, *uti* facto opus ſit, *ita* agant. Cic. At. l. 8. ep. 1. Sed *uti* in urbe retinenda nunc, *ſic* tunc in Italia non reliquenda. Salluſt. Jugur. c.2. *uti* initium, *ſic* finis eſt.

Vtcumque.

38 *Vtcumque* eſt *Quomodocumque*. Cic.1. Off 37. Sed, *utcumque* aderunt res. *Comunque*. Id. in Or.17. *utcunque* ſe affectum videri, & animum audientis moveri volet; *ita* certum vocis admovebit ſonum. *In qualunque modo*. Liv. Præf. l.1. *utcumque* erit, juvabit tamen &c.

CAPVT CCX.
De Pronominibus VTER, & VTERQVE.

1 Uter de duobus disjunctim dicitur. Cicer. pro Rab. c. 4. Quamobrem *uter* tandem noſtrum, Labiene, popularis eſt? tu ne, an ego? *Qual di noi due?* Id. Partit. 36. *uter* fortius pugnabit, is vincat neceſſe eſt. Id 5. Ver.14. Si *uter* volet, edicit ſe recuperatores daturum. *Se uno de' due*. Id. in Orat. Reperiam, qui dicat, aut ſcribat, *utra* volet lingua. *In qual ſi voglia delle due lingue. Nell' una, o nell' altra lingua*.

Uter iteratum

2 *Uter* interdum iteratur. Cic. 1. Off. 12. Cum Celtiberis, cum Cimbris bellum gerebatur, *uter* eſſet, non *uter* imperaret. Id. 2. de Inv. c. 49. *Utra* lex jubeat aliquid, *utra* permittat. Id. pro Mil. 9. Reliquum eſt, Judices, ut nihil jam aliud quærere debeatis, niſi *uter utri* inſidias fecerit. *Chi di lor due abbia poſto inſidie all' altro.* Cæſ. 5. B. G. 44. Vt neque dijudicari poſſet, *uter utri* virtute anteferendus videretur. *Che non si potea diſcernere, qual di loro due pareſſe da anteporsi all' altro.*

Uter cum *ne*, & *an*.

3 *Uter* per omnes caſus effertur cum *ne*, & *an*. Cic. pro Clu. c. 38. *Vter* facilius ſuæ ſententiæ rationem redderet, is*ne* qui &c., *an* ille qui &c.

Uter cum *Altero*.

4 Alias cum *Altero* copulatur. Cicer. pro Sext. c. 42. Horum *utro* uti nolimus, *altero* eſt utendum. *Non volendo ſervirci d' uno de' due, convien ſervirci dell' altro.*

Uter cum *Uterque*.

5 Alias cum *Uterque*. Cic. ad Qu. Fr. l. 2. ep. 12. Sed *utros* ejus habueris libros (duo enim ſunt corpora) an *utroſque*, neſcio.

Utrum cum *An*, vel *An vero*, vel *Ne*.

6 *Utrum* cum *An*, vel *An vero*, vel *Ne* ſæpe dicitur. Cic. l. 1. ep. 7. Multum enim intereſt, *utrum* laus imminuatur, *an* ſalus deſeratur. Id. l. 7. ep. 13. *Utrum* te ſuperbiorem pecunia facit, *an* quod te Imperator conſulit? Id. At. l. 12. ep. 50.

Id.

Id autem *utrum* illi ſentiant, *an vero* ſimulent, tu intelliges. Nep. in Iphicr. c.3. Is cum interrogaretur, *utrum* pluris patrem, matrem *ne* faceret; matrem, inquit.

Utrum, de pluribus.

7 *Utrum* interdum de pluribus dicitur. Cic. 2. Ver. *Utrum* admonitus, *an* tentatus, *an* (qua eſt iſte ſagacitate in his rebus) ſine duce ullo, ſine indice pervenerit ad hanc improbitatem, neſcio. Id. 4. Ver. *Utrum* hoc ſignum improbitatis tuæ *an* trophæum neceſſitudinis, atque hoſpitii, *an* amoris indicium eſſe voluiſti?

Utrum pro *Utrumvis*.

8 Interdum *Utrum* pro *Utrumvis* uſurpatur. Cic. 2. Div. c.56. *Utrum* igitur eorum accidiſſet, verum oraculum fuiſſet. *O l'una, o l'altra delle due coſe foſſe avvenuta.*

Utrum, *nec ne*, *an non*, *an ne*.

9 Nonnunquam *Utrum* cum *Nec ne*, vel *An non*, vel *An ne* copulatur. Cic. Fam. l.2. ep. 7. Nec aliud decernitur hoc bello, niſi *utrum* ſimus, *necne*. Id. Ver. 7. c. 75. Quid intereſt, *utrum* hoc feceris, *an* frumentum *non* improbaris? Cæſ. 1. B.G. 54. *Utrum* prælium committi ex uſu eſſet, *nec ne*. Plaut. Moſt. 3. 1. Videndum eſt primum, *utrum* eæ velint, *an non* velint. Cic. in Or. c.61. Quærendum, *utrum* una ſpecies ſit earum, *an ne* plures.

Utrum, ſuppreſſum.

10 *Utrum* ſæpe ſupprimitur. Cic. At. 2. ep.16 Potuerit intercedi, *necne*. Id. At. 12. ep. 15. Velim ſcire, quando dicar ſpopondiſſe, & pro patre, *an ne* pro filio?

Id. 5. Ver. Erravit, *an* potius inſanivit Apronius? Id. ad Qu. Fr. l.3. ep.8. Velit, nolit, ſcire difficile eſt. *E' difficile coſa ſapere, ſe vuole, o ſe non vuole.*

Utrumne, an.

11 Cic. pro Quint. c. 30. *Utrumne* poſſit ſe defendere, *an* addicatur &c.

Uterque.

12 *Uterque* de duobus conjunctim dicitur. Cic. de Aruſp. reſ. Horum *uterque* cecidit. victus. *L' un l'altro di coſtoro.* Id. ad Qu. Fr. l.2. ep.4. Domus *utriuſque* noſtrum ædificatur ſtrenue. *La caſa d' ambidue noi.* Idem 2. Off. 6. Magna eſt vis fortunæ in *utramque* partem, vel ad ſecundas res, vel ad adverſas. Id. pro Mil. c. 23. Magna vis eſt conſcientiæ in *utramque* partem.

Uterque cum *Alter.*

13 Cic. 2. Off. 1. Quorum *uterque* ſuo ſtudio delectatus, contempſit *alterum.*

Uterque cum *Neuter.*

14 Cic. pro Quin. c.8. Ut *uterque* inter ſe, aut *neuter* ſatisdaret.

Uterque, iteratum.

15 Cæſ. 7. B. G. 35. 1. Cum *uterque utrique* exercitui eſſet in conſpectu. Ter. Phorm. 5. 3. *Uterque utrique* eſt cordi. *L' uno all' altro.* Id. Heaut. 2. 4. Hoc beneficio *utrique* ab *utriſque* devinciemini.

Utervis, *Utercumque*, *Uterlibet.*

16 *Utervis*, *Utercumque*, *Uterlibet* voce diſcrepant, uſu eandem vim habent; niſi quod *Utervis* multo eſt uſitatius. Cic. de Sen. 10. At minus habeo virium, quam ve-

veſtrum *utervis* . *Che qualſivoglia di voi due*. Id. pro Roſc. Am. c. 30 Quod certum eſt non facere, dum *utrumvis* licebit. *Mentre ſarà in poteſtà mia di far o l' uno, o l' altro*. Id. ibid. c.1. *Utrumvis* ſalvo officio facere ſe poſſe arbitrarentur . Id. l.6. ep. 4. Magnæ utrinque copiæ ita paratæ ad pugnandum eſſe dicuntur, ut *utercumque* vicerit, non ſit mirum futurum . Id. pro Quin. c.26. *Utrumlibet* elige ; alterum incredibile eſt ; alterum nefarium.

CAPUT CCXI.

De Adverbio UTINAM.

Utinam cum *Certe*, *Profecto*, *Quidem*, *Utique*, *Næ*.

UTinam præter vulgatum uſum, copulari ſolet cum *Certe*, *Profecto*, *Quidem*, *Utique*. Nam quia quod optatur incertum eſt, ſubjicitur aliquid certum. Cic. l.15. ep.1. *Utinam* ſaluti noſtræ conſulere poſſemus ; dignitati *certe* conſulemus. *Se non altro, provvederemo almeno alla riputazione*. Sall. Jug. Atque hoc *utinam* a principio tibi placuiſſet, *profecto*, &c. Cicer. l 14. ep. 1. *Utinam* ea res ei voluptati ſit, gloriæ *quidem* video fore. Id. l. 13. ep. 22. *Utinam* tu quoque eodem die: ſin quid, *utique* poſtridie. Id. Att. l. 8. ep.9. *Utinam* aliquid profectum eſſet, *næ* ego iſtas litteras, &c.

Utinam ne. *Utinam non*.

2 U*tinam* modo conjungitur cum *ne*, modo cum *non*. Cic. Fam. 5. ep. 17. Illud *utinam ne* vere ſcriberem. Idem Att. 11. ep. 9. Hæc ad te die natali meo ſcripſi, quo *utinam* ſuſceptus non eſſem, aut *ne* quid ex eadem matre poſtea natum eſſet.

CAPUT CCXII.

De Adverbio VTIQVE.

1 UTique eſt *Omnino*, vel *Certe*. Cic. At. 6. ep. 2. *Vtique* ad me tabellarios mittas. Id. Att. 13. ep. 13. Illud vero *utique* ſcire cupio. *In ogni modo*. Idem Att. 13. ep. 22. Eodem die, *utique* poſtridie. *Il giorno ſeguente ſenz' altro*. *Senza fallo*. Id. Att. 12. ep. 9. Nam & Pyliæ ſatisfaciendum eſt, & *utique* Atticæ, Idem Att. 13. ep. 47. Velim M. Varronis, & Lolii mittas lauditionem; Lolii *utique*. Id. Att. l. 13. ep 4. Velim, ante poſſis; ſin minus, *utique* ſimul, cum &c. *Se no, almeno inſieme*.

FINIS.

IN-

Digitized by Google

INDEX GRÆCARUM VOCUM.

Prior numerus capita, poſterior indicat obſervationes.

Ἄνω. Supra. 185.1
Ἄρα. Ergo. 55.1.2
Ἄρτι. Modo. 97.1
Γὰρ. Enim. 51.1
Δὲ. Porro. 134.2
Δὴ. Porro. 134.2
Δηλαδὴ. Scilicet. 513.2
Διότι. Quia. 159.1
Εἰ καὶ. Etſi, Etiamſi. 57.9.58.1
Εἶθ' ὑμεῖς. Et vos. 56.2
Εἶτα. At etiam. 26 2.
Εἶτα. Deinde. 56.1.2
Εἶτα. Porro. 134.1
Ἕνεκα. Cauſa. 55.3
Ἐνταῦθα. Hic. 68.1
Ἐντεῦθεν. Hinc. 69.1
Ἐπειδὰν, τάχιστα. Ut primum. 209.33
Ἐπὶ. Super, De. 184.2
Εὐθέως. Illico. 76.1
Ἔξω. Extra. 60.1
Ἴσως. Fortaſſe. 64.1
Καὶ δὴ. Et vero. Et quidem. 56.3.&4
Κἀγαρ. 51.1
Κἂν. Etſi. 58.1
Κατὰ. E, vel ex. 59.18 Κατὰ τὴν πόλιν. 59.18
Καίτοι. Atqui. 27.1.3
Καίτοι. Etſi. 58.3
Κύριος μὲν. 160.1
Μόλις. Vix. 202.1
Μονονουχὶ. Tantum non. 192.22
Οὐδαμῆ. Nuſquam. 118.1
Οὐ μὴν ἀλλὰ. Attamen. 26.1
Ὅτι. Quia. 159.1
Τότε δὴ. 196.6
Τότε δὴ, τότε. 197.7
Τότε δὴ. 199.6.7.& 198.6
Ὑπὲρ. Supra. 184.4.42.6
Ὡς. 200.1.4
Ὡς. Ut, pro Poſtquam. 209.29
Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Fere, Plerumque, Plurimum. 63.3
Ὥσπερ. Velut. 209.1

Digitized by Google

INDEX OBSERVATIONUM.

Prior numerus capita; alter ipſarum obſervationum indicat numerum.

A

A, Vel ab pro poſt. 1.5. a, vel Ab pro Ob, vel Propter. 18. a, vel nominibus copulata interdum declarant cauſam, unde res eſt. 1. 6. a, vel Ab ad tempus præteritum relata. ib. 11. a, vel Ab ſignificat locum, aut perſonam, unde aliquid ſumitur. ib. 3. a, vel Ab, interdum ſignificat eum, qui præeſt alicui muneri; ut, A ſtudiis, Ab epiſtolis &c. ib. 9. in qua conſtructione uſurpatur cum genitivo. ib. 10. a, vel Ab interdum declarat Pro. ib. 4. a, vel ab pro Quod attinet ad. ib. 7. a, vel ab nominibus copulata. ib. 6. a, vel ab, cum verbis activis, vel neutris ſignificat cauſam, per quam res efficitur. ib. 1. a, vel Ab interdum deſignat cauſam, propter quam res eſt. ib. 2.

A prima ætate, Ab ineunte ætate, idem quod A pueritia. ib. 13. a prima adoleſcentia. ib. 14.

A pueris, cum de pluribus ſermo eſt, A puero, cum de uno. ib. 12.

A pueritia, A prima ætate. ib. 13.

A vino, & a cibis proxima. 145. 9.

Ab

Ab adoleſcentulo, ab adoleſcentia. 1. 14.

Abhinc, cum ablativo, & accuſ. ad tempus præteritum. ib. 17. abhinc non uſurpatur, cum tempus futur. ſignificatur, ſed Ad, vel Poſt. ib. 18. abhinc uſurpatur etiam de futuro. ib. 18.

Ab ineunte ætate, a prima ætate, idem quod A pueritia. ib. 13. ab, non ſolum inſequentibus vocalibus adhibetur. ib. 15. ab, quibus maxime conſonantibus inſequentibus adhibeatur. ib. 15.

Abs præponitur literis q, & t, r etiam, & s. ib. 16.

Abſque pro Sine rariſſime ab optimis ſcriptoribus adhibetur 2. 1.

Ac, in principiis periodorum dignitatem habet. 3. 1. ac, Atque quomodo differant. ib. 1. ac invenitur ante vocales, Atque invenitur ante conſonantes. ib. 2. ac, & Atque, in principiis periodorum dignitatem habent. ib. 1. ac uſurpatur inſequente quavis conſonante, præter C, & Q. ib. 1.

Ad dimidias, ad tertias. 4. 4. ad, vel Poſt, uſurpatur, non Abhinc, cum tempus futurum ſignificatur. 1. 18. ad extremum interdum pro omnino. 4. 17. ad poſtremum, & Ad ultimum hiſtoricis, quam oratoribus aptiora. ib. 19.

Adverſus, vel Adverſum etiam in bonam partem. 8. 1.

Ad pro Uſque ad. 4. 1. ad pro Secundum. *Conforme.* ib. 9. ad ſummum, vel ad tempus, vel ad numerum. ib. 14. ad infamiam, ad ſatietatem, ad impudentiam,

&c. pro Vſque ad inſaniam, &c. ib. 2.
Adverſus, vel Adverſum, pro Contra 8.2.
Ad ultimum pro Denique. 4. 16. ad ultimum idem eſt interdum ac ad ultimum vitæ tempus. ib. 18. ad pro Adverſus. ib. 10. ad pro Poſt. ib. 12.
Adeo in principio non raro ſervit Epiphonemati. 5. 1. adeo dum, adeo uſque, dum; adeo donec: adeo, donicum non ſunt niſi Comicis, nec ſine delectu adhibenda. ib. 7.
Ad ultimum. Ad poſtremum, pro Denique. 4. 16. ad unum eſt, Nullo excepto. 206. 12.
Adhuc ad tempus refertur, tum præſens, tum præteritum. 6. 1. adhuc cum particula Dum. ib. 3.
Adeo ut 5. 5.
Ad pro Apud, interdum refertur ad locum. 4. 7. ad extremum pro Denique. ib. 16. ad ſummam idem eſt, quod In ſumma. ib. 15.
Adeo non, pro Tantum abeſt ut. 5. 6.
Ad interdum accomodatur ad ſummam pecuniæ. 4. 3. ad ſatietatem, pro Vſque ad ſatietatem, &c. ib. 2. ad diem, & Ad dictam diem. ib. 13.
Adeo ſæpe pro Vero. 5. 2. adeo pro Certe. ib. 3.
Admodum cur ſignificet Satis, aut Valde. 7. 1. admodum apud hiſtoricos refertur ad numerum ib. 3.
Ad, aliquando uſum ſignificat. 4. 6. ad, pro Præ, in comparatione. ib. 11.
Adhuc pro Præterea. 6. 2.

Digitized by Google

Ad, pro Circiter. 4. 5. ad, interdum refertur ad partes. ib. 4.
Admodum nihil, Nihil admodum, pro Nihil omnino, Pene nihil. 7. 2.
Adverſus pro Verſus. 8. 3. adverſus, vel adverſum ex Ad, & Verſus idem eſt, quod Erga. ib. 1.
Ad pro Quod attinet ad. 4. 8.
Æque apud orat. potius quam juxta. 89. 3.
Ægre, pro Difficulter. 9. 2. ægre ab ægro ductum ſignificat Iniquo animo, cum dolore. *malagevolmente.* ib 1.
Æque &, & Æque ut, pro, Æque ac 10. 3. æque ab æquo dictum interdum abſolute. ib. 1. æque ut, pro Æque. ib. 3. æque ac, æque atque. ib. 2. æque aliquando reſpondet Atque, & Ut. ib. 4. æque aliquando aſſumit Quam. ib. 5. æque cum, æque quaſi, æque prout. ib. 6.
Age, age dum, age nunc, adhortantis. *Orsù, orsù via, or via* 11. 1.
Agendum, hortantis. *Orsù.* ib. 1. age, inſtantis. *Or via.* ib. 4. age nunc, hortantis. ib. 1. age porro, inſtantis. *Su via.* ib. 4. age ſis, pro age ſi vis. *Orsù ſe tu vuoi.* ib. 2. age ſis, interdum diſjungitur. ib. 3. age vero, Age ſis, Age ſis nunc, tranſitioni ſerviunt. ib. 2.
Alicunde eſt Ab aliquo loco. 14. 2.
Alius ac, Alius atque, Alius. &c. 12. 1.
Alibi, eſt, alio in loco. *Altrove.* 14. 1.
Aliunde, eſt Ab alio loco. *Altronde.* ib. 3.
Alias interdum iteratur. 12. 11. alias pro Aliter, & pro Alioqui. ib. 12.

Digitized by Google

Aliquando pro tandem . *Vna volta* . 15. 4.
Alicubi eſt , Aliquo in loco. 14. 1.
Aliquando ,pro Vnquam. 15.3.
Aliquis , ad unam ferme rem , aut perſonam refertur, Aliquot ad numerum refertur. 13.1.
Aliquando , ex Alius , & Quando conflatum , ad tempus accommodatur . *tal volta* . 15.2.
Aliquis , & aliquot ab alio ducta 13. 1.
Aliquoties , ab Aliquot , ad numerum refertur . *alquante volte*. 15. 1.
Aliquot ad numer , refertur. 13. 1.
Aliter iterarum. 12. 16. aliter aliquando cum Niſi . ib. 17. aliter pro Alioqui . ib.18. aliter aliterque , aliter atque aliter , aliter quam ut. ib. 19. aliter abſolute poſitum. ib. 15. aliter ut ; aliter & . ib. 14. aliter, plerumque cum Ac, Atque , Atque ut , Quam . *Altrimenti che* . ib. 13.
Aliud ex alio eleganter pro, Vna res poſt aliam . ib. 7. aliud ex alio interdum ſeriem rerum connexarum ſignificat . ib. 8. aliud niſi apud Cic. frequentius, vel , Aliud præter . ib 9. aliud quam, minus uſitatum apud Cic. ib. 10.
Alius atque alius idem eſt , ac Multus, & diverſus . ib. 5. alius iteratur etiam diverſo caſu. ib.3. alius de pluribus dicitur , Alter fere de duobus. ib. 4. alius uſurpatur pro Alter . ib 4. 16.12. alius interdum cum Alio adverb. jungitur . ib.6. alius , alia , aliud , ſæpe iteratur eodem caſu. ib.2.
Alter idem. 74. 5.

Digitized by Google

Alius tum iteratur, cum de pluribus eſt ſermo. 12. 4.

Alter fere de duobus dicitur, ut Alius de pluribus. 16. 1. alter pro ſecundo in enumer. plurium. ib. 3. alter extra enumerationem pro ſecundo. ib. 4. alter numero multitudinis dicitur de pluribus duarum partium. ib. 1. alter iteratur, cum de duobus eſt ſermo 12. 4.

Alterum tantum, *altrettanto.* 16. 5.

Alternis diebus, menſibus, annis. *Un dì si, l'altro no*, ec. 17. 4.

Alteruter. *L' uno o l' altro*. ib. 1.

Alternis adverbium. *A vicenda.* ib. 5. alternis veſib. Un *verſo per uno*. ib. 3. alternis verb. eſt Altero quoque verbo. *ad ogni due parole*. ib. 3.

Alternus ab altero dictum eſt. ib. 2.

Amplius, accomodatur ad tempus. 18. 2. amplius, pro Inſuper, aut Præterea. ib. 3. amplius pro plus. ib. 1. amplius, interdum induit rationem ſubſtantivi, & regit genitivum. ib. 4.

An, anne, an vero in principio interrogationi ſerviunt, ac vim habent inſtandi, negandique vehementius. 19. 1. an reponendum pro Aut interrogationibus, & dubitationibus; niſi forte ſententia aliud poſtulet, &c. ib. 7. an, & Anne, interdum dubitationi ſervit. ib. 4. an, ſæpe interrogationi ſubjicitur pro Aut. ib. 3. an ſæpe conjungitur cum Non. ib. 5. an non recte uſurpatur pro Sive. ib. 6.

Annis octoginta tribus ipſis. *Ottantatre anni.*

Digitized by Google

anni intieri appunto. 83. 2.
Anno poſt, pro Uno poſt anno. 136. 3.
Ante dixi. 177. 6. ante in comparationibus idem eſt ac Præ. 20. 2. ante diem tertium Calendas, idem eſt, ac ſi dicatur Tertio Cal. ib. 3.
Inante, & Exante cum Verbis motus conjunguntur. ib. 4.
Ante eleganter conjungitur cum Longe, tanto, quanto, multo, paulo, ib. 7.
Antehac eſt Ante hoc tempus, cui contrarium eſt Poſthac, & Nunc. 22. 2. *Per l' addietro, per l' avvenire.*
Ante adverbium eſt, quum nullum caſum regit, cui opponitur Poſt. 20. 2. ante præpoſ. eſt, quoties caſus regit. ib. 1.
Antequam, cum Conjunctivo, & Indicativo. 21. 1. antequam, interdum pluribus verbis interjectis diſtrahitur. ib. 2.
Ante, quando adverbium temporis. 20. 6.
Antea, quaſi ante ea, cui opponitur Poſtea. 22. 1.
Ante ſæpe ad locum, perſonam, tempus accomodatur. 20. 1.
Apud ſignificat propinquitatem loci. 23. 1. apud ſignificat propinquitatem perſonæ. ib. 2.
Aſt, pro Sed, rarum eſt apud oratores. 24. 1.
Aut in dubitationibus, & interrogationibus quando adhibendum. 19. 7.
Autem conjunctio plerunque continuat orationem, nec tam ſignificat Sed, quam Et. 28. 1. autem, cum interroga-
tioni

tioni ſubjicitur ſervit correctioni. ib. 2.
At, multiplices, & egregios, uſus habet, & ferme adverſatur. 24.2. at enim, in anteoccupationibus frequens. 25.3. at enim aliquando uſurpatur pro Sed. ib.4. at etiam, indignationi ſervit, & irriſioni rerum diſſentanearum. ib. 2. at in principiis ſæpe continuat orationem. 24.3. at exſecrantis. ib. 5. at in princ. ſervit anteo occupationi. ib. 4. at in medio ſæpe ſervit ſubjectioni. ib. 6. at in exclamatione, & imploratione. ib. 8. at pro ſaltem. ib. 9. at ſervit amplificationi. ib. 7.
Atque adeo, in medio ponitur pro Imo. 5. 3. atque in principiis periodorum dignitatem habet. 3. 1. atque uſurpatur inſequente vocali ib. 1.
Atqui, ſæpe continuat orationem, ſed vi quadam majore quam Atque, &c. 27. 1.
At vero, plerumque adverſatur, & uſurpatur initio ambitus. 25 1. at vero uſurpatur etiam in occupationibus ib. 2.
Atqui, pro at vero. 27.2. atqui ſervit aliquando anteoccupationi. ib. 4.
Attamen idem fere, quod Tamen. 26. 1.

B

Belle a Bene imminutum ſæpe accedit ad Venuſte, Concinne, magis, quam ad Bene. 29.3. belle cecidit, Belle habere, facere, negare. ib. 4.
Belliſſime navigare. ib 4. *Comodoſſimamente*.
Belle pro Commode. ib. 4.

Bene audire. *Aver buon nome*. 94. 3. bene doctus, bene peritus, bene iratus, bene longinquus dolor, bene maturum, bene firmum, &c. *Aſſai dotto ec*. 29. 2. bene magna caterva. *Una buona brigata*. ib. 1. bene ſæpe auget, & pro valde ponitur. ib.1.
Brevi, intellige Tempore, vel oratione. *in breve, brevemente*. 30.1.
Breviter. ib.2.
Brevi pro Breviter, & Paucis. *brevemente*. ib.2. brevi ſic habeto. *In ſomma ſappi*. ib.2.

C

CÆtera pro Cæterum Poetis, & Hiſtoricis. 31.3.
Cæteroqui, vel Cæteroquin. *altrimenti*. ib. 5. cæteroqui, pro Alioquin. *Per altro*. ib.6.
Cæterum, vel cæteroqui apud orat. ib.4. cæterum, quid ſit proprie. ib.1. cæterum pro Sed. ib.2.
Cave, & Noli, apud Cic. pro Ne. 102.12.
Cedo pro Dic. *Di ſu*. 32. 2. cedo, adver. pro Da. *Dammi, dì qua*. ib.1.
Certe, concedentis eſt interdum. 33. 2. certe pro Saltem, ſi antecedit Fortaſſe, Si non, aut aliud ejuſmodi, *Almeno*. ib.3. certe proprie eſt Sine dubio. ib.1. certe quidem, & Quidem certe, certi aliquid deſignant. ib.4.
Certis de cauſis. 42.7.
Certus quidam. 159.2.
Circa præpoſitio, idem, quod circum, ad locum, aut perſonam refertur. *Intorno*. 35.1.

35. 1. circa aliquando habet rationem adverbii. ib. 2.

Citius pro Potius. *Più toſto, più preſto.* 34. 1.

Circiter idem quod Circa, ſed ad tempus, aut numerum accomodatur. *In circa.* 35. 3. circiter, non Circa, dici ſolet, quoties tempus, aut numerus ſignificatur. ib. 4.

Citius pro Prius. *Più preſto.* 34. 2.

Citra per translationem pro Intra, vel Sine. 36. 2. citra, præpoſitio, contrarium habet Ultra. ib. 1. citra faſtidium perniciem, invidiam, ſatietatem, fatigationem. *Senza nauſea, ec.* ib. 2.

Commodum adverbium, commode, ſive opportune. *Appunto.* 37. 1. commodum, cum; *Appunto quando.* ib. 2.

Continenter eſt ſine intermiſſione. *Continuamente.* 83. 3.

Continuo idem, quod Statim. *Incontanente.* 38. 1. continuo pro Aſſidue, barbarum eſt. ib.

Contra, adverbium ſæpe eſt. *Tutt' il contrario.* 39. 1. contra ac, atque, quam. *Al contrario di quel, che.* ib. 3. contra uſurpandum, Non e contra. ib. 2. contra eſt præpoſitio, & regit accuſativum. ib. 4.

Cujusdam modi. 156. 5.

Cum pro Etſi. 40. 2. cum non collocatur ante vocem, cujus initium ſit littera N. ib. 11. cum ſæpe tempori adhibetur. ib. 1. cum jam, vel jam tum, ad tempus præteritum relata. ib. 10. cum, & Tum, quando uſurpentur. ib. 3.

cum

Digitized by Google

cum, & Tum ad tempus futurum relata. ib.8. cum, & Tum diverſis verbis ejuſdem, vel diverſi Modi copulata. ib.6. & 7. cum, tum denique, majoris explicationis gratia. ib.9. cum, tum maxime, &c. ib.4.

Cur, ad cauſam relatum, etiamſi cauſa non exprimatur. 41.2. cur ſæpe cum cauſa coniungitur. ib. 1. cur conjungitur etiam cum verbis Ratio, & Argumentum. ib.3.

D

De captivis commutandis Romam miſſus. 42.6. de conſilii ſententia, de communi ſententia: *Di comun parere, ec.* ib. 9. de conſilio, de ſententia alicujus. ib.9. de, ad materiam refertur. ib 5. de, ad cauſam declarandam adhibetur. ib.7. de meo, De tuo, De ſuo, De noſtro, &c. ib. 13. *Del mio, ec.* de facie. *Di viſta* ib.8. de pro Quod attinet ad. ib.8. de menſe Decembri navigare. ib.3. de nocte, de tertia vigiliæ. ib 3. *di notte.* de pro Propter. ib.7. de pro Ex ad perſonam relatum. ib. 1. de navi exire, de Sicilia abire, de provincia decedere. ib.2. de reliquo. 166. 4. *del reſto quant' al reſto.* de ſuis rebus. 42.5. de induſtria. *A bello ſtudio.* ib.10. de, ad gentem, gradum, conditionem, multitudinem relatum. ib.4. de, pro Super. ib.6. de, ad locum relatum. ib.2. de integro, pro Denuo. *di nuovo.* ib.11. de, ad tempus relatum. ib. 3. de ſcripto. *Con lo ſcritto in mano.* ib.12.

De-

Digitized by Google

Decimus quiſque, Unus,e decem. 165. 8.
Dein pro Deinde. 43.4.
Deinceps ex Dein, & Capio, eſt, unus poſt alium. *Di mano in mano*. ib.3. deinceps, pro Deinde. *Dipoi*. ib.3.
Deinde, adverbium ordinis ſæpius iteratum. ib.1.
Demum idem eſt, quod Tandem cum interrogatione. 44. 1. demum vim habet gravius inſtandi. ib.1.
Denique, hoc eſt Ad extremum. *all' ultimo*. ib.3. denique non raro ante ultimam orationis partem. ib.4. denique adhibetur interdum poſt primum membrum, ubi tantum duo membra ſunt. ib.5. denique, pro Demum. ib.6.
Dii male faciant. 94.4.
Diu, eſt Per longum tempus. 45.1. diu, multumque. *Molto lungo tempo*. ib. 3. diu cum tempore præſenti. ib. 2. diu aliquando vim nominis habet. ib.4.
Donec conjungitur cum verbo Expecto, & aliis ejuſdem ſignificationis, ſed raro. 46.4. donec, eſt Quoad. *Fin a tanto*. ib.1.
Donicum pro Donec obſoletum. ib.2.
Dubito, cum dubitationem ſignificat, infinitum reſpuit. 163. 18. dubito, cum ſignificat Audere, jungitur cum Infinito. ib.17.
Dum pro dummodo. *Purchè*. 46.8. dum pro Quamdiu. ib.6. dum cum Vſque, & Vſque eo. ib. 10. dum pro Adhuc. ib. 7. dum cum Interea. ib. 11. dum cum verbo Expecto. ib.4. dum, interdum

dum pro Donec, ſive Quoad. ib. 3. dum vim habet imperantis, & exprobrantis. ib.12.

Dummodò ne, dicimus potius, quam Dommodo non. *Purchè non*. 47.2. dummodo conditionem ſignificat. ib.1.

E

E, vel ex cauſam declarat efficientem. 59. 1.

Eatenus ut. *Fin a queſto termine*. 48.1. eatenus ne. ib.2. eatenus, quatenus. ib.3. eatenus quoad. ib. 1.

Ecce autem. *Ed ecco* 49.2. ecce, ſæpe repentinum quid obſtendit. ib.1. ecce tibi. *eccoti*. ib.3.

Econtra. 39.2.

Ecquando eſt Num aliquando. *Quando mai?* 50.4.

Ecquis ſine interrogatione. ib.2.

Equis ſignificat, num quis. ib.1.

E, & Ex parti juncta. 59.4. e, & Ex modum declarant. 57.7. e, vel Ex materiæ copulata 59. 3. e, vel Ex loco juncta. ib. 11. e, vel Ex ad utilitatem relata ib.18. e, vel Ex tempori juncta. ib. 12.

Enim poſt unum, aut alterum verbum. 51. 1.

En indignantis, aut miſerantis. 49.5. en irridentis. ib.4.

Enimvero vehementius affirmat, vel negat. 52.1. enimvero, indignantis. ib.3. enimvero, pro Scilicet. *Per certo*. ib.2.

Eo adverbium. 53. 1. eo pro Ideo. ib. 3. eo quia idem, quod Propterea quod. ib.4.

ib 4. eo quo pro Eo quod. ib. 5. eo quod eſt Propterea quod. ib. 4. eo quo pro Tanto quanto. ib.2. eo, ut. ib.6. eo, ut ne. ib.6. eo uſque dum. ib.7.
Eodem. ib. 8. eodem loci pro Eodem loco. ib.9. eodem interdum idem valet, atque Ad eaſdem res. ib.10.
E republica. 59.18.
Enimvero pro Demum. *Alla fine*. 52.4.
Equidem idem, ac Ego quidem. 54. 1. equidem nonnunquam omnibus perſonis additur. ib.2.
Ergo pro Itaque. *Però*. 55. 2. ergo pro cauſa. ib. 3. ergo cum interrogatione pro Igitur. *Dunque*. ib.1.
Eſt in manibus oratio, ideſt, vulgo, habetur. *va per le mani*. 77. 18. eſt quod. 157. 33.
E, & Ex ad multitudinem, aut numerum relata. 59.5.
Et etiam non dicimus, ſed Atque etiam. 57. 1. et, nec, vel neque. 56.6. et pro, Et tamen, hortantis. ib.1. et indignantis. ib. 2.
Etenim apud oratores initio ponitur. 51. 1.
Etiamſi pro Etſi. *Ancorchè*. 57.9.
Etiam num, ſive Etiam nunc pro Adhuc. *Inſin' adeſſo*. ib.6. etiam ne tum admirationi, tum amplificationi ſervit. *è poſſibile, che ec.* ib.5. etiam affirmantis. *Si*. ib.3.
Etiamſi abſolute vim habet augendi. ib.8. etiamſi nonnunquam diſtribuitur. ib. 10.

Etiam

Etiam redarguentis. ib.2. etiam tum pro Etiam tunc. *Fino all'ora* ib. 7. etiam atque etiam pro Iterum atque iterum. ib. 4.

Et nondum, inſulſe dicitur. 104.6. et quidem pro quid mirum etiam. 56. 5. et quidem affirmantis. ib.3. & amplificantis. ib.4.

Etſi cum Sed tamen, Veruntamen. 58.2. etſi ſine Tamen. ib.3. etſi cum Tamen, At, Attamen. ib.1.

Et vero affirmantis: 56. 3. et vero, Aut vero. 201.6.

Ex ad priorem ſtatum relata. 59. 17. ex, pro Poſt. ib. 16. ex pro Secundo. ib.8. ex animo ſimulationi opponitur. *Di cuore.* ib. 9. ex decreto. *Per vigor del decreto.* ib.2. ex improviſo. *All'improvviſo.* ib.7. ex inſidiis. *Per inganni.* ib. 7. ex intervallo tum ad locum, tum ad tempus refertur. ib. 14. ex lege. *Per vigor della Legge.* ib.2. ex nunc pro Jam nunc barbarum eſt. *Fin da ora.* 71. 5. ex occulto. *Di naſcoſto.* 59.7. ex pedibus, oculis, capite laborare. ib. 4. ex quo abſolute, hoc eſt Ex quo tempore. ib.13. ex ſententia idem, quod ex voluntate. *Secondo il deſiderio.* ib.10. ex tempore. *Senza penſarci.* ib.15. ex tua dignitate. *Secondo la tua riputazione.* ib. 18. ex teſtamento. *Per teſtamento, Per vigor del teſtamento.* ib.2.

Extra pro Præter. 66. 3. extra translate. 60.2. extra ordinem. *Per privilegio, ec.* ib.2. extra jocum. *Senza burle.* ib.2. ex-

Digitized by Google

tra modum. *Fuor di modo*. ib. 2. extra)(intra. ib.1.

Extrinſecus)(intrinſecus. *Di fuori*. 61.1

F

FAcile cum ſuperlativo. 62.2. facile pro ſine controverſia. *Senza dubbio alcuno*. 72.1.

Fere, & Ferme imminuunt nonnihil. 63.1. fere, & ferme pro plerumque. *Per ordinario*. ib.3. fere, & Ferme, pro Quaſi. ib.4. fere interdum videtur aliquid addere. ib.2.

Forſitan, & Fortaſſe in anteoccupatione. 64.4. forſitan, Fortaſſe, Fortaſſis non recte ad interrogandum adhibentur, ſed An, an vero, aut aliquid ejuſmodi ib.5.

Forte, idem quod Caſu. *A ſorte*. ib. 1.

Fortaſſe, fortaſſis, forſitan, *Forſe*. ib.1.

Forte uſurpandum, cum antecedit Si, niſi, ne. ib.2. forte, & fortaſſe quomodo differant. ib.1.

H

HAc, illac. *Per qua per là*. 70.1.

Hactenus ex Hac & Tenus quid ſignificet. 65. 1. hactenus ut, quoad, quod. ib. 3. hactenus non uſurpatur, cum Vſque ad hoc tempus ſignificatur. ib. 4. hactenus per translationem. 64. 2.

Haud, idem quod Non. 66.1. haud ſcio an pro Fortaſſe. ib.3.

Haudquaquam. ib.2.

Haud paulo pro multo. ib.4. haud ſane. *Non per certo*. ib.2.

Heus tu expoſtulantis. *O là*. 67.1.

Hiccine, &c. 70.4.

Hic,

Hic, vel Hic jam pro Nunc, *Or, qui ora.* 68. 2. Hic adverbium. ib. 1. hic pro, Cum ita ſe res habeat. *Così ſtando la coſa.* ib. 1. hic, & Hic tum pro Tunc. *Allora.* ib. 3.

Hinc, & illinc pro Hinc inde. *Quinci, e quindi; di qua, e di là.* 69. 3.

Hic etiam indignantis. 68. 5.

Hinc proprie de loco, ad alia transfertur. *Di qui* 69. 1. 2. hinc, & hic poeticum eſt. ib. 4.

Hoc quia, pro Eo quia, cum intercedit comparativum. 68. 7. Hoc quo, pro Tanto quanto, vel pro Eo quo. ib. 6. hoc quod pro Eo quod, cum intercedit comparativum. ib. 7.

Huc per metaphoram. *Qua.* 70. 3. huc illuc. *Qua, e là.* ib. 2.

Huccine indignationi ſervit, vel admirationi, cum interrogamus, *A queſto termine. Inſin qui.* ib. 3.

I

JAm a., Jam ab præterito tempori juncta. 71. 3. jam ante, jam antea. ib. 8. jam, & jam vero tranſitionis ſerviunt. ib. 1. jam cum. ib. 4.

Jamdudum, & Jampridem longius ſpatium deſignant, quam Dudum, & Pridem. *Già è gran tempo. Gran tempo fa.* ib. 12.

Jam diu quando præſenti tempori jungatur. ib. 10. jam diu eſt quod, non dicitur. ib. 11. jam diu, ad præſens tempus, & præteritum. ib. 10. Jam jam. ib. 15. jam nunc, quod Barbari dicunt, Ex nunc.

Digitized by Google

nunc. *Inſin da ora. Da queſto punto* . ib.5. jam inde a, vel ab pro Inde uſq; ib.13. jam porro tranſitioni ſervit. ib.2. jam tandem eſt Nunc tandem. *Or finalmente*. ib. 14. jam tum pro Jam ex eo tempore. *Fin dallora*. ib. 6. jam tum ad tempus præteritum refertur. *Inſin d'allora*. ib.9. jam diu fere ad præteritum tempus refertur. *Già è gran tempo che*. ib.9. jam tum cum. *Inſin quando*. ib.7. jam uſque, idem quod jam inde. *Fin da quel tempo*. ib.14.

Id indeclinabilis particula. 84.9. id ætatis ut. *In tal età*. ib.7. id ætatis, pro Ea ætate, tum ad ſenes, tum ad pueros, vel adoleſcentulos. ib.6.

Idcirco idem eſt, quod Ideo. 72.1. idcirco ut, idcirco ne. *Però, per queſto*. ib 2. idcirco quod, & interdum idcirco quia, tum præcedit, tum ſubſequitur. ib.1.

Identidem eſt Sæpius per intervalla. *Di quando in quando. Speſſo ſpeſſo*. 75.1.

Idem repetitum. 74.4. idem cum, barbarum eſt. ib.2. idem ac, atque, &, ut. ib.1. idem qui, quæ, quod. ib.3.

Ideo ut, ideo ne. 73.2. ideo eandem vim, quam idcirco, & eoſdem, uſus habet. ib. 1.

Id temporis, pro Id tempus, vel Ego tempore. 84. 8.

Illico eſt Statim. *Subito*. 76.1. illico, quaſi in loco, ideſt, In eodem loco. ib.1.

In, ad tempus refertur. 77.1. in diſtributioni ſerviens. ib.5. in capita. *Per teſta*. ib.5.

ib. 5. in vulgus pro Vulgo. ib. 7. in univerſum. ib.8. in tempore, idem, ac Opportune, ib.9. in integro. ib 13. in medio pro Adeſt in præſentia. ib. 14. in medio pro Notum eſt. ib.15.

Inde unde, & ad locum, & ad alia per translationem accomodatur. *Di là d'onde, d' indi, d' onde.* 78.3. inde pro Deinde. ib. 1. inde ad tempus relatum. ib. 2.

Indidem, Ex eodem loco. *Dall'iſteſſo luogo.* ib.4.

In diem vivere. *Alla giornata.* 77. 3. in dies,& inſingulos dies, idem ſignificant. ib. 2. quomodo differant. ib.

Id dies magis. *Ogni dì più. Tuttavia più.* ib. 2.

Infra) (ſupra.) *Sotto; ſopra.* 80.1. infra pro Poſt. *Dopo.* ib.3. infra ſe judicare, ducere, arbitrari. ib.2.

In hanc, in eam, in eandem ſententiam. 77. 11.

Inibi eſt In eodem loco. 79.1.

In manu tenere. 77. 17. in manibus habere. *Tener ſicuro.* ib.19. in manus ſumere. ib.16. in manibus eſſe multa ſignificat per translationem. ib. 18. in modum quot uſus habeat. ib. 10. in modios ſingulos. ib.6. in militem. ib. 5. in orbem pro Per vices. *In circolo.* ib.20. in paucos dies, In multos menſes ib.1. in poſterum, in perpetuum. ib. 4. in primis eſt quaſi Inter primos. 143. 13. in primis pro primum. ib. 14. in ſpeciem. *In apparenza.* 77.12.

In-

Intelligere eſt, apud poetas, & hiſt. 90.7. intelligere licet, apud orat. pro Intelligere eſt. ib.7.
Interea, quoad. 81.5. interea dum. *Mentre che*. ib.3.4. interea ſæpe quidem abſolute ponitur: frequentius tamen, quam, interim, aſſumit Dum. ib. 3.
Interim fere abſolute ponitur, aliquando Dum adſciſcit. ib. 2. interim & interea vim habent eandem. ib. 1.
Interrogatio non recte fit per Forſan, Forſitan, & fortaſſe, ſed per An, aut Ne, aut aliquid ejuſmodi. 64.5.
Intra, quando uſurpandum. 82.3. intra legem, ideſt Intra fines legis. *Dentro ai termini della legge*. ib.5. intra, motum ad locum interdum declarat. ib.2. intra per translationem. ib.5. intra)(extra. ib.1. intra ſæpe ſtatum in loco declarat. ib. 1. intra pro Citra. ib. 4. intra ad tempus accomodatur. ib.6. intra modum. *Moderatamente*. ib.5.
Intro, Intus caſum non admittunt. ib 3.
Ipſe. 83.1. ipſe pro Omnino. ib. 2.
Is pro Hic, vel Ille. 84. 1. is poſt pronomen Qui. ib. 2. is quaſi pro is ut ſi. ib.5. is qui pro Talis qualis. ib.3.
Iſthæc, pro Iſta.85.4.
Iſte contemnentis. *Coſtui*. ib.2. iſte. *Coteſto*, ad ſecundam perſonam pertinet, ut Hic ad primam. ib.1.
Iſtiuſmodi pro Tale. ib. 3.
Iſtuc pro Iſtud. *Coteſto*. ib.4.
Is, ut, is qui pro Talis ut. 84. 4.
Ita pro Itaque, vel pro Atque ita. 86.2.

Digitized by Google

ita pro Certe.ib.11. ita ut ſi, pro Adeo ut ſi.ib.4. ita quemadmodum,vel Quomodo. ib.6. ita ne, ita ut ne, ita ut non. ib.8. ita, etiam, ſi. *Con tutto che*. ib.7. ita ut pro Adeo ut. ib.4. ita jurantis. ib.3. ita ſi pro Hac conditione ſi. *Con queſto, ec.* ib.7. ita ne? ita ne vero? indignantis ib.9. ita quaſi. ib.5. ita pro Adeo. *Talmente*. ib.1.

Item quam, item quemadmodum raro uſurpantur. 87.3. item ut, item uti, item atque. ib.2. item pro Ita. ib. 4. item eſt Similiter. ib. 1. item pro Iterum rarum. ib.6.

Iterum, tertio. 88. 3. iterum, ac ſæpius. *Due, e più volte*. ib.4. iterum pro Secundo. ib.1. iterum, ac tertio. *Due, e tre volte*. ib.3. iterum, ac tertium. *La ſeconda, e la terza volta*. ib.3.

Itidem eſt Similiter, ideſt, Eodem modo. 87.7. itidem &, Itidem ut. ib.8.

Juxta eſt Apud. 89. 1. juxta pro Æque apud hiſtoricos. ib.2.3. juxta ac ſi Ciceronianum eſt. *Come ſe*. ib. 6. juxta cum apud hiſtoricos, & poetas pro Æque ac. ib. 7. juxta ac, juxta atque apud hiſtoricos. ib.4. juxta pro Secundum, vel Poſt, hiſtoricum eſt. ib. 8.

L

LAborare ex capite, oculis, pedibus. *Star male del capo, ec.* 59.4.

Licet pro Etiamſi. 90.5. licet pro Etſi rarum eſt. ib.1.2. licet per te, Per illum, &c. ib.4. licet abſolute conceſſioni ſervit. ib. 3. licet cum infinito pro Poſſumus. ib.6.
Len-

Longe multumque. *Di gran lunga*, 91.4. longe pro Valde. ib.3. longe aliter atque, &c. *Molto diverſamente da quello ec.* ib. 5. longe gentium. *In paeſi lontani.* ib. 1. longe eſt Procul. *Di lontano, ec.* ib. 1. longe, pro Multo. ib. 5. longe, lateque, *Per ogni verſo*. ib. 2.

M

MAgis, ac magis. 94.5. magis ſi. 92.4. magis, magiſque. ib. 5. magis, cum Minus comparatum. ib. 6. magis fere ad comparationem pertinet, Plus vero ad magnitudinem, contrarium habet Minus. 90. 2. magis quam. 92. 2. magis pro Plus non temere uſurpandum. ib. 2. magis abſolute poſitum. ib. 3.

Magno opere. *Inſtantemente*. 93. 1. magno opere pro Multum, aut Valde. ib. 1.

Major quidam. 159.4.

Male narras. 94.5. *Mi dai una mala nuova.* male ſit ib. 4. male audire, *aver male nome*. ib. 3. male multare. ib. 2. male accipere, *trattar male*. ib. 1.

Malum interjectio. ib.6.

Maxime iteratum. 92. 7. maxime in reſponſionibus. ib. 13.

Maximopere. 93.3.

Me ipſe. 83. 1.

Metuo ne. 102.1.

Minime vero. 201.2. Minime non penitus negat. 95. 8. minime omnium. ib. 10. minime gentium. ib. 11. minime pro Non. ib.

Minimum cum Maxime comparatum. ib.12. minimum pro eo quod minus latine dicitur, Ut minimum. *Almeno*. ib. 14. minimum cum Plurimum comparatum. ib.13.

Minus in numerando. ib.2. minus, ac minus. ib.6. minus, longe abſum. 145. 7. minus, pro Parum. 95. 1. minus pro Non.ib.3. minus quam, apud oratores. ib.4. minus ac, Minus atque, apud poetas. ib. 4.

Mire parum uſitatum, pro quo Mirifice uſurpatur. 96. 1.

Minus, minuſque. 95. 5.

Mirum ad nomen magis accedit. 96. 2. mirum quam, Mirum quantum. ib.4. mirum unde. ib.5. mirum ſi, Mirum ni. ib. 3.

Modo interdum pro Nunc. 97. 2. modo, nunc, mox quomodo differant. 98. 1. modo non eſt idem, quod Nunc, ſed aliquanto ante, 97. 1. *Poco fa avanti*. modo pro Tantummodo, vel Dummodo. *Pur che*. ib.46. modo cum, & Modo ubi, *orche*, *ec*. ib.7. modo, ut. ib.6. modo ubi. ib.7. modo ne. ib.6. modo, mox, nunc, quid inter ſe differant. 98.1. modo, quum. 97.7. modo, modo, pro Nunc, nunc, vel Alias, alias, *or*, *ec*. ib.2. modo, cum. ib.7. modo, interdum eſt Dummodo. ib.6.

Mox, eſt Paulo poſt. *Subito, adeſſo adeſſo, or ora*. 98. 1. mox ad tempus præteritum relatum. ib.2. mox, modo, nunc, quid differant inter ſe. ib.1.

Mul-

Digitized by Google

Multo. 99. 1. multo poſt, multo ante, multo aliter. ib.2. multo ſecus, longe ſecus. 173.5.

N

NÆ ſine pronomine Cicero non uſurpat. 101. 2. næ graviter affirmantis pro Vero fere pronomini præponitur. ib.1. næ, a Plauto, ac Terentio etiam ſine pronomine. ib.2.

Nam ſubjectum interrogationi. 100. 3. nam, in enumeratione poſtremo loco. ib.2. nam,& Namque in anteoccupatione. ib 1. nam ſubjicitur in interrogatione.ib.3. nam, in enumeratione, ib 2.

Ne pro Ut non. 102. 5. ne fortaſſe, &c. vitioſa cenſentur. 64. 3. ne prohibentis, Cicero non libenter uſurpat 102.11. ne interdum ſubjicitur, Ut præponitur. ib. 6. ne ſupplicantis, aut deteſtantis. ib.14. ne prohibentis cum conjunctivo. ib. 11. ne prohibentis cum imperativo. ib.11. ne dicam,eſt correctio ante quam dicatur. *Per non dire.* ib.15. ne, & Neve conjunguntur interdum. ib. 8. ne uſurpandum pro Ut non. ib 5. ne cum Quidem ita conjungitur, ut ſemper verbum, aliquod interponatur. ib.23. ne cum Vereor, Timeo, Metuo. ib. 1. ne dum, cum ſubjicitur, præcedit Nequidem. ib.22. ne dum, ſubjici non ſolet, niſi cum antecedit negatio. ib. 17. 20.

Nedum uſurpatur ab hiſtoricis, etiamſi negatio non præcedat.ib.18.nedum, raro uſurpatur in principio pro Non dicam, aut Non modo. *Non che.* ib. 19.

nedum, plerumque ſubjicitur, & ſervit parti deteriori. ib.16.
Ne multa, & Ne multis brevitatis nota. ib. 10. *Per non far più parole*. ne cum, Nec ne, vel cum, An non. 103. 3.
Nemo alius. 106.4. nemo unus. ib. 5. nemo non, nemo neque, nemo ne quidem. ib.6. nemo niſi. ib.2. nemo præter. ib. 3. nemo quin, Nemo qui non. ib. 1.
Nempe, approbantis in reſponſione. 107. 3. *Sì per certo*. nempe idem fere, ac Certe, aut Scilicet. ib. 1. nempe pro Numquid. ib.2. nempe interrogationi ſubjectum vim habet amplificandi. ib.4. nempe, pro Ideſt raro uſurpatur, ſed ejus loco Nimirum, aut Videlicet. ib.5.
Ne quidem, pro Nec quidem. 102.20. ne longe abeam. *Per non ir lontano*. 91. 1. ne conjunctio enclitica. 103.1. ne encliticæ ſæpe ſubjicitur An. ib. 2. ne vivam, jurantis. 102. 13. ne enclitica ſi præcedat, non ſubjicitur Aut, ſed An. 103. 4. ne encliticæ ſæpe additur Nec ne, vel An non. ib. 3. ne enclitica tum interrogationi ſervit, tum dubitationi ib.1.
Nec autem. 104.8. nec pro Non. ib.1. nec pro Ne quidem. ib.11. nec, & Neque cum Et. ib. 4. nec, & Neque ſæpe iterantur, etiamſi antecedat negatio. ib.2. nec, & Neque Sed aſſumunt. ib. 5. nec dum, neque dum. ib.6. nec dum, & Neque dum eſt, quod inſulſe dicitur, Et nondum. ib.6. nec enim, neque enim pro
Non

Non enim. ib.7. nec quidem. 102.20. nec vero, neque vero graviter negant. 104. 9. nec vero, neque vero ſæpe ſerviunt anteoccupationi. ib. 10.
Nequaquam, & Neutiquam vehementius negant. *In modo niuno, per conto niuno*. 105. 1.
Neque autem. 104.8. neque nec. ib.3. neque vero, nec vero ſerviunt anteoccupationi. 105. 10. neque, & Nec ſæpe iterantur, etiamſi antecedat negatio. 104. 2.
Ne quidem, cum Ne dum, vel Non modo. 102. 22.
Neque enim, pro Non enim. 51. 2.
Neſcio, haud ſcio; &c. pro Si requirunt, An, &c. 175. 3.
Neu factum ex Neve, fuga poſtremæ litteræ. 102.7. neu interdum iteratur. ib. 9.
Neve, neve. ib.9. neve, & neu. ib.7.
Ni pro Niſi. 111. 11.
Nihil pro Non. 108. 1. nihil aliud a verb. ib.2. nihil aliud niſi uſitatiſſimum. ib.5. nihil antiquius. ib.19. nihil cur. ib.16. nihil eſt unde; Nihil eſt quo. ib. 12. nihil eſt quod. 157.32.108.7. nihil nec, nihil neque. 108. 8.
Nihilominus. ib. 22.
Nihil potius. ib. 19. nihil præterquam. ib.3. nihil quicquam. ib.10. nihil quin. ib.14. nihil quamobrem non. ib.15. nihil præter, nihil præterquam. ib.3. nihil quod non. ib. 14. nihil quo minus. ib. 15. nihil quamobrem. ib. 16. nihil quare. ib.16. nihil ſupra. 184.11. nihil,

cum locis, & perſonis eleganter comparatur. 108.18. nihil ne quidem vim habet negandi. ib.13. Nihil tanti eſt pro Non expedit. 192. 26. *Non mette conto*. nihil tanti eſt, ut, vel Quo. ib. 27. nihil unum. 108. 11.
Nihilo ſemper cum comparativo. ib. 20. nihilo magis. ib.21.
Nihilominus. ib. 21. nihilominus pro Tamen uſitatum non eſt. ib. 22. nihilominus tamen, non temere uſurpandum. ib.23. nihilominus tamen; nihilo tamen ſecius. ib.23.
Nimio plus, ſignificantius quam Nimium 110.3.
Nimirum ex Ni, & Mirum pro Mirum ni. 109. 1. nimirum eſt Certe, vel Videlicet, vel Scilicet. ib. 1.
Nimium pro Nimis. 110. 1. nimium quantum eſt Mirum quantum. ib.2.
Niſi próprie eſt Si non. 111. 1. niſi pro Dumtaxat. ib.2. niſi non. ib.8. niſi fortaſſe, &c. vitioſa ſunt. 64.3. niſi, non uſurpatur cum ſequitur At, Certe, &c. ſed Si non, vel Si minus. 175. 12. niſi forte, niſi vero in principio ironiæ ſerviunt. *Se già*. 111. 10. niſi pro Præter, vel Præterquam. ib.3. niſi quis, niſi ſi quis, niſi aliquis. ib.7. niſi quod. ib.4. niſi ſi pro Niſi. ib.6. niſi pro Veruntamen. ib.3. niſi ut, niſi ne. ib. 5.
Noli, & Cave, apud Cic. pro Ne. 102. 12.
Non, &c. etiam. 112.3. non at. ib. 1. non dicam, ſed. ib.4. non dico, ſed. ib. 4. nondum. 113. 1. non item. 87. 5. non

metuo

metuo ne. 102. 2. non metuo, ne non. ib. 4. non niſi, &c. 111. 8. non modo, ſed vix, ſed etiam, verum etiam. 112. 11. non modo non, ſed etiam, verum etiam, Idem eſt, quod Tantum abeſt, ut. ib. 14. non modo, interdum cum ſubjicitur, præcedit Ne quidem. 102. 22. non modo pro Non dico aſſumit Sed ne quidem. 112. 16. non modo pro Non ſolum. 97. 8. non modo non, ſed ne quidem pro Tantum abeſt. 112. 17. non modo, pro, Non modo non, non temere uſurpandum: interdum tamen uſurpatur apud Cicer. ib. 18. non modo, poſtpoſitum pro Nedum. ib. 19. *Non che.* non modo, poſtpoſitum pro Ne dicam. ib. 20. non nemo idem eſt, ac Quidam. 106. 7. non nihil. 108. 9. non nullus pro Quidam. 114. 7.

Nonnunquam pro Interdum. 117. 5.

Non poſſum quin, non poſſum facere quin. 112. 22. non plus quam, comparationem continet ſubobſcuram. 133. 5. non quidem, &c. ſed certe. 112. 2. non quin, &c. ib. 5. non quin, ſed quia. ib. 6. non quin, ſed quod. ib. 6. non quod cum Sed. ib. 7. non quo, ſed tamen. ib. 8. non quo, verum quia. ib. 9. non quo, ſed quod. ib. 9. non quo, ſed quia. ib. 9. non quo, ſed. ib. 8. non quo pro Non quod. ib. 7. non quo pro Non quod. cum Sed. 162. 8. non quo, ſed tamen: non quo, ſed ut. ib. 9. non quo, ſed tamen. 112. 8. non ſatis occurrit, &c. 171. 4. non, ſed. 112. 1. non, ſed tamen.

Digitized by Google

men. ib.2. non ſecus ac, non ſecus atque, quomodo uſurpentur. 173.4. non ſi, idcirco. 112. 10. non ſi, propterea. ib.10. non ſicut, ſed ut. 177. 9. non ſolum, ſed etiam, ſed quoque, verum etiam. 112.12. non ſolum poſtpoſitum. ib.21. non tam propter, quam propter. 186.11. non tam ut.ib.9. non tam quia. quam quia; Non tam quod, quam quod. 196.12. non tam cauſa, quam ut, vel Quia. 186.10. non temere eſt. *Non ſenza cauſa*. 194.2. non tantum. 112.13. non tantum, pro non ſolum. 192. 20. non vereor ne. 102. 2. non vereor ne non. ib.4. non vereor, ne, hoc eſt, nolim, ſed non timeo. ib.2. non vereor ne non, eſt, Velim, ſed non timeo. ib.4. non, verum. 112.1. non ut, ſed ut ne. 209.25. non ut ne, ut ne. ib.26. non ut, ſed, non ut, ſed ut; non ut, ſed quaſi. ib.21.

Nullibi. 118. 4.

Nullus, quaſi, Non ullus, de rebus omnibus dicitur; Nemo, de hominibus tantum. 114. 1. nullus niſi, ib.4. nullus pro Non. ib. 2. nullus, quin, qui non, in quo. ib. 5. nullus pro, Nullius momenti. ib.3. nullus extra, præter. ib.4. nullus unus. ib.6.

Num, cum interrogatione. 116.1. num ne. ib. 2.

Numquid præterea, ad extremum urgentis eſt. ib.6. numquid pro Num. ib. 7.

Num quando, pro Non aliquando. ib. 8. num quis, Num quæ, quod, quid. ib.3.

Nunc tranſitioni ſervit. 115.6. nunc, pro

Mo.

Modo. ib. 3. nunc cum, Nunc dum, Nunc quando. *Ora che.* ib. 1. nunc jam. ib.4. nunc, Mox, Modo, quid differant inter ſe. 98.1. nunc primum; nunc demum; nunc denique. 115.7. nunc tum, Nunc olim.ib.2. nunc vero,poſt Si ib.5.

Nunquam dum. 117.1. nunquam ni, vel niſi. ib.2. nunquam, quin. ib.3. nunquam ſed. ib.4.

Numquid nam, vehementius interrogat. 116.5. numquid vis, diſcedentis. *Mi vuoi comandar niente?* ib. 4. numquid Romam vis? *Vuoi tu niente per Roma?* ib. 4.

Nuſquam, eſt Nullo in loco. *In luogo niuno.* 118.1. nuſquam alibi. ib.3. nuſquam, niſi. ib.2. nuſpiam. ib.4.

O

O Admirantis, & prædicantis. 119. o, appellantis. ib 1. o, dolentis. ib. 4. o, execrantis. ib.8. o, exultantis, aut lætantis. ib.5. o, implorantis. ib.7. o, indignantis, ac deteſtantis ib.3. o, irridentis. ib.9. o, optantis. ib.6.

Ob, ſignificat tum cauſam efficientem, tum finem.120.1. ob pro Ante. ib.2. ob pro Propter. ib.1.

Olim cum. 121.1. olim nunc, Olim tum. ib. 2.

Omnino, ab Omnis dictum ſæpe refertur ad numerum. *In tutto.* 123.1. omnino, cum; Aut certe, &c. ib.3. omnino cum Omnis. ib.8. omnino, pro Nimirum. *In fatti.* ib.6. omnino, cum Non, Nihil, Vix, Numquam, & Nuſquam. ib.5.

omnino, pro Prorſus. *Del tutto*. ib. 2. omnino, pro Tandem, *In fine*. ib.7. omnino, pro Ullo modo. ib.4.
Omnis abundat. 122.5. omnis quicunque. ib.6. omnis pro Quicunque. ib.2. omnis, pro Totus. ib.1. omnis, per traductionem iteratum. ib.3.4.

P

Par cum. 124. 4. par eſt Æqualis, & abſolute ponitur. ib.1. par, cum refertur ad ætatem, vel tempus, niſi addatur, Ætate, Annis, &c. non dicitur, ſed Æqualis. ib.2. par ac; par atque; par &. ib.4. par atque unus. ib.3. par eſt, pro Æquum eſt. ib.6.
Pariter, eſt Æque. 125. 1. pariter cum, pro Simul cum. ib.4. pariter ac ſi, pariter atque ut. ib.3. pariter ac, &, atque. 124.5.
Parum)(Multum, Nimium. 126. 1. parum, & Paulum, non uſurpatur cum exiguum tempus ſignificatur, ſed Parumper, aut Pauliſper. 128. 5. parum ne eſt, quod. 126. 3. parum, pro Non ſatis. ib. 2.
Parumper, ad tempus accomodatur. 128. 1. parumper, dum. ib.2.
Paucis. 30.2. paucis ante diebus, annis, menſibus. 20. 6.
Pauliſper, idem quod Parumper. *Un poco*. 128. 3. pauliſper dum. ib.4.
Paulo ante, & poſt. 127. 3. paulo cum comparativis. ib.2.
Paulum, & Paulo. ib. 1.
Per, ad modum ſæpe accomadatur. 129.4.

per,

Digitized by Google

per, ad perſonam relatum. ib. 1. per concedentis. ib. 10. per ad tempus relatum. ib. 3. per ætatem pro Ob ætatem. ib.7. per idem tempus. *Nell' iſteſſo tempo*.ib.3. per litteras, idem eſt, quod Litteris, *Con lettere, per lettere*. ib.6. per obſecrantis. ib.9. per pro propter.ib.8. per cauſam. *Con cauſa. Con preteſto*. ib.5. per poteſtatem. *Di potenza aſſoluta*.ib.4. per ſe, ſæpe eſt Sine alterius ope. ib. . per ſe ipſi. 83.1. per ſimulationem. *Con finzione*. 129. 5. per ſimulationem, Per ſpeciem, Per cauſam, idem fere ſignificant. *Sotto preteſto, ec*. ib. 5. per ſpeciem. *Con preteſto*. ib. 5. per valetudinem. ib.11.

Perinde ac pro Perinde ac ſi. 130. 2. perinde pro Valde. Perinde quam. Perinde quamſi. Perinde tanquam. Perinde prout. ib.6. perinde pro, Æque, vel Ita. *Tanto, così ec*. ib. 1. perinde ac, ac ſi, atque ut. ib.1. perinde quaſi, eſt Perinde ac ſi. ib.4. perinde quaſi,per ironiam. ib. 5. *Come ſe*. Perinde ut, pro Prout. ib, 3.

Plane pro Clare, & Aperte. 132.1. plane pro Certe, vel Sane.ib.2. *Per certo*. plane pro Omnino. *In ogni modo*. ib. 3.

Plus magis accedit ad nomen, quam Magis. 133.1. plus non temere pro Magis uſurpandum. ib.1. plus æquo. *Più del dovere*. ib.1. plus, pro Amplius. ib. 2. plus quam, Plus quam quanto. ib. 3. plus ſatis, plus millies. ib.3.

Pluſculum. ib.6.

Por-

Porro eſt Deinde, Poſtea. 134. 1. porro, pro Autem. ib. 2. porro, pro Ultra. ib. 3.
Poſt, quando adverbium. 136. 1. poſt adverbium vel poſtponitur ablativo temporis, vel interponitur. ib. 2. poſt, cum ablativo eſt adverbium. ib. 2. poſt, cum participio præteriti. 135. 3. poſt, vel Ad uſurpatur, non Abhinc, cum tempus futurum ſignificatur. 1. 18. poſt quando præpoſitio)(ante. 135. 1. poſt ubi, poſt ut. 137. 4. poſt, præpoſitio cum Quam. 135. 5.
Poſthomines natos. Poſthominum memoriam. *A memoria d'uomo, ec.* ib. 4.
Poſterior. 143. 16.
Poſterius pro Poſtea uſitatum, & ad tempus refertur. 138. 1.
Poſtea, cum interrogatione. 137. 1.
Poſthac, eſt in poſterum. 139. 1.
Poſtquam. Poſteaquam, Poſtea vero, quam. 184. 2. poſtquam, Poſteaquam, cum Illico, Extemplo, Repente. 137. 5.
Poſtridie, quaſi Poſtero die. 142. 1. poſtridie ejus diei. *Il giorno ſeguente.* ib. 3. poſtridie idus, nonas, Kalendas. ib. 4. poſtridie quam. *Il giorno dopo che.* ib. 2.
Præ, eſt Ante. 140. 1. præ in comparatione. ib. 2. *Riſpetto a.* præ pro Propter. ib. 3. præ ſe ferre. *Far moſtra, dare ad intendere.* ib. 1. præ ut. ib. 4.
Præter, pro Ante motum adſignificat. 141. 1. præter, in exceptione. ib. 3. præter, pro Extra. ib. 2. Præter modum. ib. 2. præter ripam. ib. 1. præter pro Su-
Su-

Supra. ib.4. præter pro Præterea.ib.6.
Præterea, ad perſonas quoque accomodatur. ib.5.
Præter quam, pro Niſi.ib.7. præter quam quod, pro Niſi quod. *Se non che*. ib. 8. præter quam quod, pro Non modo. *Oltre che*. ib.9.
Pridie, quaſi Priore die. *Il giorno innanzi*. 142. 1. pridie quam. *Un dì prima che*. ib.2. pridie ejus diei. *Il giorno innanzi*. ib.3. pridie idus, Nonas, Kalendas ib.4. pridie, & Poſtridie cum accuſat. ib. 6.
Primum, deinde, vel poſt. 143. 2.
Primo ad tempus pertinet, non ad ordinem. ib. 11. primo cum deinde, tum, poſt, poſtea. ib. 15.
Primum cum Deinde, poſt, tum. ib. 2. primum, deinde, cum, poſtremo, in quadripartita enumeratione. ib.6. primum, tum, poſt, vel deinde, in tripartita enumeratione. ib.3. primum, tum, deinde, poſt, tum, deinde, in longioribus. ib.7. primum abſolute poſitum. ib.10. primum,deinde, tum, ſeu poſtremo. ib.4. primum, deinde, ad extremum, vel rurſus,deinde, vel poſtea, vel aliquid ſimile, ib.5. primum, iterum. ib.11. primum, & primo, quid differant. ib.1. primum ad ordinem rerum pertinet, non ad tempus. ib.1. primum, interdum omittitur, & pro Poſtremo ſubjicitur Tum ad extremum. ib. 8.
Primus, alter, tertius; primus, ſecundus, tertius. ib.16.
Prior, & poſterior. ib. 17.
Pro,

Pro, pro Ante.144.2. pro)(Contra.ib.1. pro in comparatione. ib.5. pro portione. ib.12. pro, pro Vice, aut loco. *In cambio*. *In luogo*. ib.4. pro rata Parte. ib. 12. pro tua prudentia, ſapientia, diligentia, &c. ib. 6. pro interjectio. ib.17. pro, ſæpe eſt idem, quod Si ſpectes. ib.5. pro, pro Ob, pel propter. ib.16. pro, pro In. ib.3. pro æde, pro Templis. ib.2. pro concione. ib.3. pro eo ac, pro eo ut. ib. 3. pro eo abſolute. ib.15. pro opibus. ib.8. pro eo quod, pro eo quantum in comparatione. 143.14. pro tantis opibus. 144. 5. pro meo, tuo, ſuo jure. ib.7. pro re, pro re nata. ib 8. pro, pro Secundum. ib.6.

Proinde, ſeu proin, ſeu Ideo, Quamobrem. 131.1. proinde pro Perinde forte mendoſe legitur. ib.2.

Pro nihilo habere, ducere, putare, eſſe. *Stimar per niente*. 144. 4. Pro mea, tua, ſua parte. ib. 9. pro ſe quiſque. ib. 10. pro ſua quiſque facultate. ibid.9. pro ſuggeſtu. *Nel Pergamo*. ib.3. pro tempore. ib. 8. pro virili parte. *Secondo le forze*. ib. 11. Prout. *Secondo che*. ib.13.

Prope, juxta. 145. 1. prope (ſine caſu) procul, *da vicino*. ib.3. prope adeſt ut, vel cum. ib.6. prope eſt ut. ib.4. prope pro Non procul cum ablativo. ib.2. prope eſt factum, ut. ib.5. *Mancò poco che*. propius abſum. ib.7.

Propter, pro Prope ſine caſu. 146.2. propter, cauſa efficiens, vel finis. ib.1. propter Siciliam, viam, ædem, &c. *Appreſſo*. ib. 2.

Pro-

Propterea quod, propterea ut. ib. 5.
Proxime, pro Maxime. 145. 17. proxime, in ordine, ib. 20. proxime, cum accuſativo. ib. 16. proſſime, pro Noviſſime, aut ultimo loco. ib. 18. proxime ſuperior. ib. 19. proxime atque. ib. 21.
Proximus. ib. 8. proximus a poſtremo. *Il penultimo*. ib. 9. proximus, pro Inſequenti. *In ſeguente*. ib. 13. proximus, interdum refertur ad ordinem. ib. 14. Proximus, & ad præteritum tempus refertur, & ad futurum. ib. 13. proximus a, vel poſt. *Il primo dopo, ec.* ib. 9. proximus alicujus, qui cognatione illum proxime attingit. *Il parente più ſtretto*. ib. 15. proximus fere cum dativo. ib. 8. proximus pro proxime antecedenti. ib. 10. proximus ſuperior conjungitur interdum. ib. 11. proximus interdum conjungitur cum Superiore, & Inferiore. ib. 12.

Q

Qua, per quem locum. 147. 1. qua, iteratum, pro Tum tum. ib. 1.
Quacunque, per quencunque locum. ib. 2.
Qualiſcunque. 148. 1. qualiſcunque talis. ib. 2.
Quam dolentis. 149. 8. quam pro Poſtquam. ib. 9. quam primum ib. 10. quam, & tam cum ſuperlativis. ib. 13. quam pro. ib. 15. quam pro quanto. ib. 19. quam admirantis. ib. 7. quam in comparatione cum Quantum. ib. 16. quam maxime. 92. 8. quam mox pro quan-

Digitized by Google

quanto poſt. 98.3. quam optantis. 149. 6. quam cum poſſum, & ſuperlativo. ib. 11. quam qui maxime. *Quanto altri mai.* 92. 11. quam quod. 149. 17. quam quomodo. ib. 18. quam cum ſuperlativo. ib. 5. quam, tam. ib. 1. quam, pro Valde, cum poſitivo, & interrogatione. ib. 4. quam cum Volo, pro Quantum. ib. 14. quam ut. ib. 17.
Quandiu, Tandiu. ib. 2.
Quando, proprie eſt, quo tempore. 150. 1. quando, & quannoquidem pro quoniam. ib. 2.
Quam pridem. 149. 3. quamquam abſolute. 151. 3. quamquam ſed. ib. 1. quamquam, tamen. ib. 1. quamquam, ſed tamen, ſed certe, veruntamen. ib. 2.
Quantopere diſſolutum. 153. 9.
Quantulumcumque apertius extenuat. ib. 6. quantulum, & quantulumcumque. ib. 5.
Quantum abſolute. ib. 1. quantum, cum Tandundem. ib. 7. quantum poſſum. ib. 4. quantum tantum, vel Tantundem. ib. 7. quantum in me, in te, in ipſo eſt. *Per quanto ſta a me, ec.* ib. 2.
Quantopere pro quantum, vel quam. ib. 8
Quamvis, pro quantumvis. 152. 3. quamvis, pro quamquam minime uſitatum. ib. 2. quamvis pro, Etiam ſi, cum Tamen, Attamen, Certe. ib. 1. quamvis, non tam ſignificat quamquam, quam Etiamſi. ib. 1.
Quaſi, pro Fere. 154. 4. quaſi ita, vel ſic, pro ſicut, vel non ſecus ac, ib. 2.
qua-

quaſi, & quaſi vero per ironiam. ib.4. quaſi pro Fere, cum contrahitur numerus, apud Cicer. rarum. ib.5. quaſi ita. ib. 2. quaſi, pro Tanquam, vel Sicut. ib. 1.

Quatenus, pro qua ex parte. 155.3. quatenus pro quoniam. ib.4. quatenus, ad quem terminum)(Eatenus. ib. 1. quatenus interdum ad tempus refertur. ib. 2.

Quemadmodum, pro quomodo. 156. 1. quemadmodum poſt Ratio. ib. 3. quemadmodum ſicut, vel Ita. ib. 2.

Qui, quæ, quod, præponitur eleganter, & ſubiicitur Hic, vel Is. 157. 10. qui, quæ, quod, ſuis præpoſitionibus præpoſitum. 167. 39. qui fere ſine interrogatione, ac dubitatione adhibetur. 157. 3. qui pro Ut. ib. 6. qui pro Utpote qui. ib. 12. qui fit, ut, &c. ib. 39. *Onde avviene, che, ec.* qui præponitur, Idem ſubjicitur. ib. 11. qui pro qualis. ib. 7. qui ideſt pro Eo qui. ib. 4. qui pro quomodo. ib. 40.

Quicum, uſitatius, quam Quocum. ib. 38.

Quia plerumque reſpicit Quare. ib. 1.

Quicquid, cũ Id, Idem, Id totum, Id omne. ib. 44. quicquid cum genitivo. ib. 45.

Quicumque, pro Quantuscumque. ib. 43. quicumque pro Qualiſcumque. ib. 41. *Qualunque*. quicumque, pro Quiſquis. *Chiunque*. ib. 42.

Quid animi. ib. 14. Quid pro Cur. ib. 15. quid eſt cauſæ, cur, &c. 41. 1. *Perche cauſa, ec.* quid enim. 157. 21. quid

eſt

eſt quod, cur, quamobrem. ib. 16. *Che accade, che, ec.* quid dicam, pro Taceo. ib. 22. quid hominis, Quid mulieris. ib. 13. *Che uomo mai?* quid ita? 86. 10. quid loquar? in reticentia. 157.22. quid multa? ib.23. quid multis opus eſt? ib. 23. *Che accade far parole?*
Quidni? ib. 20.
Quid plura? ib. 23. quid quæris? ib.23. *Che vuoi altro?* quid? Quid ſi? interrogantis. ib. 17. *Che direſti ſe, ec.* quid quod. ib. 18. quid rei. ib. 14. quid quod, ſæpius iteratum. ib. 19. quid verbis opus eſt? ib. 23. quid tum? 197. 10.
Quidam, certum hominem, aut rem declarat. 159. 1. quidam per emphaſim. ib. 3.
Quidem pro Saltem. 160. 4. quidem certe pro Saltem. ib. 5. quidem profecto. ib. 7. quidem cum propriis nominibus abſolute. ib.9. quidem cum pronominibus abſolute. ib.2. quidem, aſſumit Sed tamen, Verumtamen. ib. 3.
Quin, cum Dubito, Pretermitto, Poſſum. 163. 16.
Quia, cum Eo, Idcirco, Ideo, Propterea. 158. 2.
Quin cum interrogatione pro cur non? 163. 14. *Perche no?* quin etiam, pro Immo etiam. ib. 20. *Anzi di più.* quin immo. ib. 21. quin, pro Quod non, vel Quo minus. ib. 15. quin, pro Qui non, Quæ non, Quod non. ib. 19.
Quippe per ironiam. 164. 2. *Ti ſo dire.*
quip-

quippe pro Quia . ib. 4. quippe qui, quæ, quod, pro Utpote, &c. ib. 5. quippe quod, quippe quia. ib.7. quippe, pro Certe, aut Videlicet . ib. 1. *Per certo, &c.* quippe, pro Utpote. ib. 3. *Come quello, ec.* quippe cum, pro Utpote cum . ib. 6.

Quis pro Aliquis . 157. 8. quis pro Aliquis ſine præcedente particula . ib. 9. quis interrogationi, vel dubitazioni ſervit . ib. 1. quis interdum aſſumit, Qui . ib. 5.

Quiſpiam, & Quiſquam quid differant. 161. 1. 2.

Quiſquam unus. ib. 5. quiſquam in comparatione ib. 3. quiſquam, cum interrogatione. ib. 4. quiſquam, cum Si. ib. 6. *Se alcuno .*

Quiſque eſt Unusquiſque. 165 .2. *Ciaſcuno* . quiſque, præponitur etiam pronomini . ib. 3. quiſque, cum duobos ſuperlativis . Item cum nunc. ib. 4. quiſque cum uno tantum ſuperlativo . ib. 5. quiſque cum nominibus pluralis numeri . ib. 9. quiſque poſtponitur pronomini, aut nomini . ib. 2. quiſque fere non præponitur pronomini, Se, Suus, Qui, Tertius, ſed poſtponitur, &c. ib. 3.

Quod ad hoc ſpectat, attinet, &c. 157.25.

Quiſquis, eſt Quicumque . 165. 1. *Qual ſi voglia .*

Quocum, inuſitatum non eſt . 157. 37.

Quod ſi, tamen, tamen certe . ib.

Quo abſolute cum comparativis . 162. 2.

Digitized by Google

quo eo, Quo hoc, pro quanto tanto. ib. 1. quo pro quod. ib. 4. quo loci. ib. 5.
Quoad ejus. ib. 12. quoad, refertur ad quouſque. ib. 10. quoad hoc, quoad illud latine non dicitur. ib. 11.
Quocirca, pro quamobrem. 163 13.
Quo hoc, quo eo, pro Tanto quanto 162. 1. quo, pro Ut, cum Idcirco. ib. 3.
Quod, pro quamobrem. 157. 27. quod cum adſciſcit Eo, pro Idcirco. ib. 35. quod, pro quantum. ib. 24. quod adjunt. ib. 28. quod reliquum eſt. *Quanto al reſto. Del reſto*. 170. 4. quod, pro quia. 157. 34. quod, pro quantum ad id, quod. ib. 26. *In quanto a quel, che ec.* quod, conjunctio. ib. 30. quod, conjunctio a multis verbis libenter adſciſcitur. ib. 31. quod ſupereſt. ib. 29. quod conjunctio ſubjicitur, præcedente, Hoc, Illud, Id, &c. ib. 30. quod ſi, aſſumit Certe, vel Profecto. ib. 36.
Quominus pro quanto minus. 162. 7.
Quo minus, pro Ne. ib. 6.
Quomodo. 163. 1. quomodo, admirantis uſitatum quidem, ſed minus, quam Ut. ib. 2. 3. quomodo, pro ut, vel Sicut. ib. 4. quomodo, Ita, vel Sic. ib. 5. quomodo nunc, pro prout nunc. *Secondo, che ora*. ib. 6.
Quomodocumque. *In qualunque modo*. ib. 7.
Quoniam rei ſtatum declarat, & eſt idem quod ſi quidem, *Poichè, Giacchè*. 158. 1. quoniam, pro quia, minus uſitatum 159. 3. quoniam, frequentius in ſoluta ora-

oratione, quam quando, vel quandoquidem. 150. 3.
Quoquo modo. 163. 8.
Quoquoverſus, & quoquoverſum. *Per ogni banda, Per ogni verſo*. ib. 9.
Quorſum, ad quem finem. *A che effetto? Per che fine?* 158. 11. quorſum, & quorſus, pro quo verſus. ib. 10.
Quorſus, rarum, & redolet antiquitatem. ib. 12.
Quot, ad quem numerum referatur. 166. 1. quot, tot, vel Totidem. 165. 1.
Quota eſt hora? *Quante ore ſono?* 166. 1.
Quotannis. ib. 2.
Quotidie. 168. 1. quotidie magis, quotidie plus. ib. 1. quotidie cum comparativis. ib. 3. quotidie magis, magiſque. ib. 2.
Quoties, eſt, quod barbari dicunt quot vicibus, *quante volte* 167. 1. quoties, & quotieſcumque. *Ogni volta che, ec.* ib. 3.
Quotieſcumque. ib. 2.
Quotquot. 166. 2.
Quotus, ad numerum ordinandi. 166. 1.
Quotuſquiſque, quem numerum reſpiciat 165. 7.
Quouſque, ad locum, & ad tempus. 169. 1. quouſque? quoad. ib. 1.

R

Relinquitur, pro Reliquum eſt. 170. 3. Reliquum eſt, abſolute. ib. 2. Reliquum eſt, ne. ib. 1. Reliquum eſt, ut ib. 1.
Reſtat, ut. ib. 1.

Sa-

S

SAtis cum nominibus. 171. 1. Satis, abſolute. ib. 1. Satis cum verbis, & adverbiis. ib. 4. Satis, loco nominis neutrius. 171. 3. Satis ſigni, Satis temporis, &c. ib. 3. Satis, ſuperque. *D' avvantaggio*. ib. 5.

Scilicet per ironiam. 172. 2. *So dire*. Scilicet, pro Certe, Videlicet. *Per certo*.

Sed hæc hactenus. *Ma queſto baſti*. 65. 2. ſed, neque, ſed. 104. 5.

Secundum, quid ſignificet. 174. 1. ſecundum, pro Secundo loco. ib. 3. ſecundum, pro Poſt. ib. 2. Secundum pro Ex preſcripto. 164. 4.

Secus. 173. 1. Secus, ac ſi, atque, quam ib. 3. Secus pro Male. ib. 2.

Semel, atque iterum. *Una, e due volte*. 88. 2. ſemel, aut iterum. *Una volta, o due*. ib. 2. ſemel iterum. ib. 2. ſemel, atque iterum, ac ſæpius. *Una, due, e più volte*. ib. 4.

Seu, iteratum. 176. 4. Seu, cum Sive. ib. 5. Seu ſemel poſitum. ib. 6.

Sermo bene longus. *Un raggionamento aſſai ben lungo*. 29. 2.

Si cum Si minus, vel Si non. 175. 9.

Siccine. 177. 11.

Sicunde. 205. 3.

Si, pro An, rarum. 174. 2. ſi Diis placet, indignantis. 175. 22. ſi pro Etiam ſi. ib. 5. ſi fortaſſe, vitioſum eſt. 64. 3. ſi forte, niſi forte, ne forte, ſin forte. ib. 2. ſi fortaſſis, forſitan, &c. vitioſa cenſentur. ib. 3. ſi maxime concedentis.

tis. 175.14. si minus abſolute. ib. 8 si minus, cum At, Tamen, Attamen, Certe, At certe. ib.7. si nihil aliud. *Se non altro*. ib.15. si modo, pro Si tamen. *Se pure*. 97.5. si non, At, Attamen, &c. 175.11. si non pro Niſi. ib.13. si, pro Quandoquidem. ib. 1. si quando, Ne quando, Num quando. 150.4. si quæris. *Se lo vuoi ſapere*. 175.15. si quidem, pro Quandoquidem. ib.19. si quidem, pro Si tamen. ib. 20. si quidem, pro enim. ib.21. si quiſquam. ib.16. si quiſquam, Profecto. ib. si, cum Tamen, vel Profecto, Vero, Certe. ib.6.

Sic ne. 177.4. sic ſum, pro Ita factus ſum. ib.6. sic, ut ne quidem. ib.4. sic, ſecus. ib. 5. sic, ut, Similitudinis. ib.1. sic, ut, pro adeo, ut. ib. 3. sic, ut ſi, ſic quaſi, ſic tamquam. ib. 2.

Sicut, abſolute. ib.10. sicut idem, pro Ita. 87.4. sicut, minus frequenter uſurpatur, cum ſimilitudo ſignificatur, pro quo frequentius eſt, Ut. 177. 8.

Similis ac, atque ut, tamquam. 178. 1. similis cum genitivo, & dativo. ib. similis differt a Par. ib.2.

Similiter abſolute, pro Item rarum eſt. ib.5. similiter ac, atque, ut. ib. 3. similiter ut. ib.4.

Simul cum. 179. 2. simul. ib. 1. simul, pro Deinde, vel item. ib.7. simul, pro Simul ac. ib.4. simul ac, ſimul ac primum, ſimul atque, ſimul ut. ib. 5. simul iteratum. ib.3. simul, quod, quia, ut, ut ne. ib.8. simul cum ſtatim, illico, continuo. ib.6.

Digitized by Google

Sin, pro Sed ſi. 175.24. sin autem, ſin minus, ſin alſter. ib. 25. sin autem non præcedente ſi. ib. 26.
Sine dubitatione, ſatius eſt dicere, quam abſque dubitatione. 2.1. sine injuria, ſatius eſt dicere, quam abſque injuria. ib.
Si non, pro Si minus, barbarum non eſt, ſi recte adhibeatur. 175. 10. si, pronominibus poſtponitur. ib. 4. si quid. ib. 23
Siquidem pro Si. ib. 18.
Sive, bis, & ſæpius iteratum. 176. 2. sive, ſemel poſitum. ib. 1. sive, ſive non. ib. 3
Sodes, quaſi ſi audes, pro, Quæſo, vel ſi vis. 180. 1
Sub, ſupra. 182. 1. Sub pro circa. ib. 7 sub metaphorice. ib. 8. sub idem tempus. ib. 4. sub aſpectum, ſub ſenſus cadere. ib. 6. sub lucem, ſub noctem, ſub veſperas, ideſt, incipiente luce, ec. *Sul far del giorno, ſull'imbrunir del Cielo*, &c. ib. 3. sub, pro Secundum, ideſt, ſtatim poſt. ib. 2.
Subinde pro Identidem. ib. 1. Subinde pro poſt, ſeu Deinde. ib. 2.
Super pro Præter. 184. 3. super, ſub, Subtus. 182. 2. super, pro De. 184. 1.
Superius dixi, &c. inuſitata ſunt. ib. 2.
Supra pro Ante. ib. 8. supra pro Præter. ib. 5. Supra ſine caſu. ibid. 6. Supra, ſubtus, Infra. ib. 4. supra dixi. ſupra ſcripſi. ib. 8. supra quam. ib. 10.
Subtus, idem ac Subter, ſed abſolute. 182. 10
Sub dio, ſub divo, *al ſereno, allo ſcoperto*. ib. 5
Subter, ſupra. ib. 9.
Statim a, ſtatim poſt. ibid. 4. Statim, a ſtan-

ſtando ſignificat illico. *Subito*. 184. 1. ſtatim, ſimul ut, ſimul ac. ib. 3. ſtatim ut, ſatis uſitatum eſt, atque rarius. *Subito che*. 184. 1.

T

TAle aliquid. 185. 4.
Tale quiddam. ibid.
Talis ac, talis atque. ib. 2. talis abſolute. ib. 5. talis qualis. ibid. 3. talis ut, talis qui. ib. 1.
Tam, abſolute, pro adeo. 186. 8.
Tandiu, abſolute. ib. 16.
Tandiu dum, quoad. ib. 13.
Tam multum, Tam valde. ib. 17.
Tandiu, quandiu. ib. 14.
Tam, quam. ib. 1. tam quam, non uſurpatur, cum duo non tam comparantur, quam copulantur, &c. 185. 2.
Tanquam in comparatione, & ſimilibus frequentius, quã Velut, apud Cic. 190. 3
Tam, quam, cum diverſis verbis. 186. 3.
Tam, quam, fere nominibus adhibentur, &c. 186. 5. tam uti, ut ne, ut non. ib. 6. tam, quam ſi. ib. 4. tam quam ſimilitudinis adverbium. 190. 1. tamquam, cum Sic, vel Ita. ib. 2.
Tam qui. 186. 7.
Tamen ſed, Tamen certe, Tamẽ ſed certe. 187. 2. Tamen, plerumque ſubjicitur; interdum præponitur. ib. 1. Tamen ne, interrogantis. ib. 4. tamen in principio. ib. 3.
Tametſi idem, quod Etſi, & adſciſcit Tamen. 188. 1. tametſi, abſolute. ib. 2.
Tandem aliquando, majoris explicatio-

tionis gratia. *Pur una volta*. 15.5. tandem, inſtantis. 189. 1.
Tanti eſt, pro Expedit. 192. 25. *Mette conto*.
Tantiſper, dum. 191. 2. tantiſper. ib. 1.
Tantopere, pro Tantum. 193. 1. tantopere, quantopere, Tantopere, ut.ib. 2.
Tantulus)(quantulus. *Tantino*. 192. 15.
Tantulum, adverb. ib. 14.
Tantum abeſt ut, ut maxime, ut minime, Ut valde. ib. 1. tantum abeſt ut, Tantum abeſt, ut vix, Ut etiam. ib. 16. tantum adverb. & Tantummodo, pro Solum, &c. ib. 18.
Temere dicitur, quod minus eleganter Caſu. 194. 1.
Tantum, adverbium abſolute. 192. 11. tantum dico, Video, Dico. ib. 19. tantum cum particula Cum pro vix. ib. 21. tantum, quantum, cum verbis uſurpandum, niſi appareat comparatio. ib. 6. tantum, quantum aliquando nominibus jungitur, ſed poetica licentia. ib. 7. tantum non, pro Hoc ſolum defuit. *Non ci mancò niente*. ib. 22. tantum, quantum, cum verbis. ib. 6. tantum quantum, cum verbo uno, cum duobus, cum eodem iterato. ib. 6.
Tantundem, nomen abſolute. *Altrettanto*. ib. 12.
Tantum quod non. ib. 23. tantum quod ſi ne negatione. ib. 24. tantum ut, uti, uti ne. ib. 9. tantum ut. ib. 8.
Tantandem, pro tantum. ib.
Tantus, quantus. ib. 1. tantus, quantus maximus. ib. 2.

Tantum de numero . ib. 10.
Tantus, & tantum nomina abſolute. ib.12
Tantus, & tantum in epiphonemate.ib 13
Tantus , ut . ib.3. tantus qui : ib.4. tantus qui pro Quantus . ib.5.
Tenere in manu . 77. 17.
Timeo ne non : 102. 3.
Tot , ad numerum , Tanti ad magnitudinem . 195.3. tot , quot , Tot , ut ib. 1.
Tot , ut . ib tot abſolute . ib.2.
Totidem,abſolute.ib.5. totidem quot.ib.4
Toties,abſolute. 196.1. toties,quoties.ib.2
Trans Alpes uſque . 208. 3.
Tum Cic.libentius uſurpat , quam Tunc. 197.2. tum cum , Tum cum jam . ib.4.
Tum , pro Deinde . ib. 8. Tum denique, cum . ib. 5. tum etiam . 40. 3. tum geminatum. 197.9. tum iteratur poſt Cũ, quia plura inter ſe comparantur . 40. 5.
Tum maxime cum. 197.5. Tum nunc.ib.3
Tum , pro , Tunc . ib.1. tum ſi, Tum denique , ſi , Tum demum ſi . ib. 6. tum vero, Tum demum, Tum denique , abſolute . ib.

U

UBi , ibi . 198. 4 ubi ad perſonas , & ad numerum pluralem . ib. 2. ubi, pro In quo, vel In qua . ib.1. ubi nam, ubi nam gentium, vim habet augendi. ib.13. ubi primum , cum Tum , Illico. ib. 11. ubi , pro Poſtquam . 198. 5. ubi cum Quamprimum , Illico , Subito , Extemplo. ib.9. Ubi cum Statim, Continuo . ib.7. ubi terrarum . ib. 3. ubi, cum Tum, Tum demum, Tum denique. ib.6.

Digitized by Google

Ubi, tunc vero. 198. 8.
Ubivis, ubivis gentium, ubicumque, ubicunque gentium, ubi ubi. ib.14.
Vel, ſæpius iteratum. 199. 3. Vel, pro Etiam. ib 7. Vel, pro Etiam affirmando dumtaxat. 198.10. Vel maxime, Vel optime. 199. 9. Vel maxime, idem pene quod Quammaxime. 92. 6.
Velim ſcire, pro Si, requirit An, Utrum, Numquid, niſi præcedat negatio. 175. 3.
Vel minimum)(Vel plurimum. 95. 12.
Vel, vel, disjunctive. 199. 2. Vel, vel, pro Tum, tum. ib.1. Vel pro Præſertim. ib.4. Vel quod, indignantis. ib.5.
Vel cum ſuperlativo. ib.8.
Vel pro Saltem. ib. 6.
Velut ſic, Velut ita. 200. 2. Velut ſi. ib. 5
Velut pro Sicut. ib. 1. Velut in comparationibus, & ſimilitudinibus minus frequens apud Cic. ib. 3. Velut, pro Exempli cauſa. ib. 4.
Vereor, ut non, ſed fere Non redundat. 209.2. Vereor ne. 103.1. Vereor, ut. 209.1
Vereor ne nō, idem quod Vereor ut. 102.3
Vereor ne, eſt, Nolim, ſed metuo. 102.1.
Vero in reſponſionibus. 201. 1. Vero in principio. ib.3. Vero ironice. ib.4. Vero poſt Sed. ib.5. Vero poſt Non. ib.7.
Verum pro Sed. ib.8. Verum in reſponſionibus. ib. 9.
Veruntamen. ib.10. Verū enimvero. ib.11
Victoria eſt in manibus. *Si tiē ſicura.* 77.18.
Videre eſt, poeticum, vel hiſtoricum eſt. 90.7. Videre licet, apud Cic. ib.
Ultra)(Citra, quid ſignificet. 203.1.
ultra,

Ultra, abſolute. ib.3. ultra quam. ib. 2.
Ultro eleganter, quod vulgo, ulterius. ib. 4. ultro citroque pro Mutuo, & Inter ſe. 204. 4. ultro, pro Inſuper. ib. 2. ultro citroque, pro ultra citraque. ib. 3. ultro polliceri, mittere, &c. ib. 1. ultro quid ſit. ib.
Unde, indidem. 78. 5. unde, pro Ex quo, Ex qua, Ex quibus. 205. 1. unde ad perſonas, & ad alia accommodatur. 204. 1. unde pro Quare. 205. 2. undique de loco proprie. ibid. 4. undique, per translationem omni ex parte. ib. 5.
Unus e multis, vel ex multis, e plebe, ex omnibus. 59. 6. unus, aut alter, pro unus, aut duo. 206. 2. unus aliquis, pro Quiſpiam. ib. 8. unus, alter, plures. ib. 5. unus, & alter, pro Duo, vel pro Paucis. ib. 1. unus ex omnibus, vel Inter omnes. ib. 13. unus aliquis, unus ullus, unus quivis. ib. 7. unus pro Solus. ib. 9. unus, alter, tertius. ib. 4. unus, alter, diſtributive. ib. 3. unus atque atque idem. ib. 6. unus cum ſuperlativo. ib. 14. unus omnium, unus totus. ib. 15. unus de multis, unus de populo, unus de ſeptem. 42. 4. unus ſolus. 206. 10. unus pro Quidam. 216. 11.
Uſpiam alicubi. 207. 1.
Uſquam gentium. ib. 2.
Uſque adeo ut, vel uti. 208. 13. uſque adeo, in epiphonemate. ib. 12. uſque a, vel ab, quid ſignificet. ib. 1. uſque ad, uſque in. ib. 2. uſque ad Pridie, vel poſtridie. 142. 7. uſque adeo, abſolute. 208. 16.

16. uſque adeo cum Quoad, vel Donec. ib. 14. uſque adhuc. 206. 6. uſque ad, dum. 208. 9.
Uſquam pro Alio. 207. 3.
Uſque eo abſolute pro Adeo. 208. 11. uſque eo, donec. ib. 14. uſque dum, uſque quoad, uſque donec. 108. 7. uſque pro Aſſidue. *Continuamente*. 208. 4. uſque eo dum, uſque eo quoad. ib. 8. uſque eo ut, uſque eo ne. ibid. 10 uſque nunc, barbare dicitur, dicẽdum Etiam nunc, Etiam num. 57. 6.
Uſquam, ullo in loco. 208. 2.
Uſquequaque. ib. 17. uſque tunc, barbarum eſt. 57. 7. dicendum, Etiam tum. ibid.
Vix, cum, Vix dum, cum 202. 4. Vix dum ib. 2. Vix, aut Ne vix quidem. ib. 6. Vix, aut nullo modo. ib. Vix nedum. ib. 5. Vix quam vim habeat. ib. 1. Vix, ſed tamen. ib. 7. Vix cum Quini ib. 2. Vix tandem. ib.
Ut, admirantis, uſitatius quam Quomodo. 209. 17. ut, cũ Tamen, vel Certe. ib. 20.
Utcumque. ib. 38.
Utcunque, pro Quomodocunque. ib.
Ut ita dicam. ib. 6. ut verius dicam. ib. 7. ut opinor. ib. 11. ut ajunt, ut dicitur. ib. 12. ut dico. ib. 13. ut fit. ib. 14. ut pro Ita ut. ib. 30. ut pro Utinam. ib. 31. ut maxime. ib. 34. ut cum Maxime, ad tempus refertur. 208. 35.
Uter. 210. 1. uter iteratum. ib. 2. uter cum Altero. ib. 3. uter cũ uterque. ib. 4. uter cum Ne, & An. ib. 3. uterque. ib. 12.
uter-

Uterque cum Neuter. ib.14. uterque cum Alter. ib.13. uterque iteratum. ib.15.
Utervis, utercumque, uterlibet. ib.16.
Ut, ut ne. 209.24. ut interrogantis. ib.18. ut concedentis. ib. 19.
Utinam, cum Certe, Profecto, Quidem, utique. 211.1. utinam ne, utinã non, ib.2.
Utique. 212.1.
Ut in malis. 209.15. ut item, pro Ita. 87.4. ut mirãtis. 209.17. ut ne, pro Ne. ib.22. ut non, pro Quin. ib.23. ut ne. ib.24. ut neve, vel Neu. ib. 5. ut nihil ſupra. 185.11. ut nunc eſt, ut nunc habet, ut nunc fit. 209. 9. ut primum cũ Statim. ib. 33. ut pro Poſtquam. ib. 29. ut pro Quomodo, vel Sicut. ib.8. ut ut, pro Utcumque. ib. 27.
Uti pro utpote qui. ibid. 16. uti pro ut cum Ita, vel Sic. ib. 37.
Ut, ut cum Tamen, vel Certe. ib. 28. ut nunc ſunt mores. ib. 8. ut pro Si ſpectes. ib. 10. ut, poſtpoſitum. ibid. ut maxime. ib. 34. ut quiſque. ib. 36. ut cum Statim. ib. 32.
Utrum, cum An, & An vero. 210. 6.
Utrum ne, an. ib. 11. utrum, cum Necne, vel An non. ib.6. utrum, pro utrumvis. ib. 6. utrum de pluribus. ibid. 6. utrum, ſuppreſſum. ib. 10.

Digitized by Google

INDEX

Italicarum vocum, & obſervationum.

Prior numerus Capita; alter Capitum obſervationes demonſtrat.

A

ABbaſtanza. *Satis.* 171. 1
A bello ſtudio. *De induſtria.* 42. 10.
A caſo. *temere.* 19. 2.
a caſo, a ſorte. *forte.* 64. 1
Acciocchè. *eo ut.* 53. 6
acciocchè tu intenda poi. *ut porro intelligas.* 134. 1.
A che propoſito queſto? *quorſum iſta.* 163. 11
Ad altri in un modo, ad altri in un altro. *aliis ſic, aliis ſecus.* 177. 5
Adeſſo sì. *nunc enimvero.* 52. 4
Ad ogni due parole. *alternis verbis.* 17. 3
ad ogni tre parole. *tertio quoque verbo.* 165. 2
Ad uſanza di ſervo. *ſervilem in modum.* 77. 10
Ad uno, chiunque ſi ſia. *uni ulli.* 206. 7.
Ad uſo di chi profetizza. *vaticinantis in modum.* 77. 10.
Affatto. *Omnino.* 123. 3. *Plane.* 132. 3
Affinchè. *Propterea ut.* 146. 5
A foggia pellegrina. *in peregrinum modum.* 57. 10

Agli

Agli altri no . *cæteris non item .* 87.5
A guſto mio . *ex mea ſententia .* 59.10
Ah no, ah non ſia mai, *ah minime gentium.* 95. 11.
Al contrario . *contra .* 39.2
al contrario di quel che biſognava . *contra atque oporteret .* 39. 3
Alcun particolare . *unus aliquis.* 206.7.
Alcuni pochi . *unus, aut alter.* 296.2.
Al fine della gioſtra . *ſub equeſtris finem certaminis .* 182. 2
All' arrivare . *ſub adventum .* ibid.
Alla giornata . *in diem .* 77. 4
alla più lunga . *ad ſummum .* 4.14
alla ſprovista . *ex improviſo.* 59.7
All' improvviſo . *de improviſo* . 42. 10. *ex improviſo .* 59.7
all' incontro . *contra .* 39.2
all' iſteſſo modo, che . *item , quemadmodum .* 87.3
Allora ; In queſto . *hic, hic tum .* 68.3
allora che . *tum quando .* 150.1
allora finalmente . *tum demum .* 197. 7
allora quando . *Tum cum .* ib. 4. & *tum denique ſi .* ib.6
allora sì . *tunc enimvero.* 52. 4. *Tunc vero.* 198. 1
allor più che mai . *tum maxime .* 197. 5
Allo ſcoperto, al ſereno . *ſub dio , Sub divo .* 182. 7
Almeno con uſura , ſe non altrimenti . *Si nullo alio pacto , vel fœnore .* 199. 6
almeno io lo deſidero . *cupio quidem certe.* 160. 5.
almeno in queſto tempo . *hoc quidem tempore .* 160. 4

almen per certo . *tamen certe* . 157.37.
Al pari di quel che merita . *perinde ac, &c.* 130. 1
al più . *ad ſummum* . 4. 14. *ut maxime* . 209. 34
Al più cinque . *ad ſummum quinque*. 4.14
Alquante volte . *aliquoties* . 15. 1
Alquanto ſopra al luogo, dove, ec. *paulo ſupra quam, &c.* 184. 10
Al tempo degli ultimi cenſori . *proximis cenſoribus* . 145.11
al tempo determinato. *ad diem dictam*. 4.13
Altrettante, quante . *totidem quot*. 195.4.
Altrettanto . *alterum tantum* . 16.5
Altrimenti . *ſecus* . 173.1
altrimenti che biſogna . *aliter ut oportet* . 12. 14
altrimenti di quello, che io, ec. *Aliter quam, &c.* ibid. 13
Altro da quel ch' io ſon ora . *alius atque, &c.* 12. 1
Altronde . *aliunde* . 14. 4
Altrove . *alibi* . ib. 2
A maraviglia . *Mirabilem in modum, mirum in modum, mirandum in modum* . 77. 10
a memoria d' uomo . *poſt hominum memoriam* . 135.4
a mio coſto . *de meo* . 42. 13
a modo, ad uſanza di ſervo . *ſervilem in modum* . 77. 10
Ancora il Conſolato per mia fe . *vel conſulatus* . 199. 7
Ancor ſtai qui? *etiam nunc, &c.* 57. 6
Ancorchè. *etiamſi* . 57. 9. *licet* . 90 5
an-

Digitized by Google

ancorchè mi preghi. *ſi*, &c. 175. 5
ancorche queſto non ſia così, nondimeno, ec. *ut hoc non ſit*, &c. *tamen*, &c. 209. 20.
Ancor più? *etiamne amplius?* 18. 3
Andar in volta; andar per le mani. *in manibus eſſe*. 77. 18
Anzi d'avvantaggio. *etiam*. 57. 1
anzi dico; E io dico. *atqui*. 27. 1
anzi di più. *quin*; *quin etiam*. 163. 20
anzi per dir meglio, *atque adeo*. 5. 4
A paragone. *ut*. 209. 10
a paragone di Capua. *præ capua*. 240. 2
a parola per parola: *ad verbum*. 4. 4
Appena, ec. non che ec. *vix*, &c. *nedum*, &c. 202. 5
appena, ma pure finalmente, ec. *vix*, *ſed tamen*. ib. 7
appena licenziata la brigata. *vix dum cœtu dimiſſo*. ib. 3
appena, o piùttoſto in niun modo. *vix*, *aut omnino non*. ib. 6
appena una volta pure. *vix tandem*. ib. 7
Appreſſo a Roma. *ad urbem*. 4. 7
appreſſo a Sicilia. *propter Siciliam*. 146. 2
Appunto, quando. *commodum*, *cum*. 37. 2
appunto, ti ſo dire. *ſcilicet*. 172. 2
appunto come i corſari, ec. *item ut prædones*, &c. 87. 2
A proporzione. *pro portione*. *Pro rata portione*. 144. 12
a propoſito. *commodum*. 37. 1
a quel, che moſtreranno i principj. *ut ſe initia dederint*. 209. 8
a quel che paſſa al preſente. *ut nunc eſt*.

Ut

Ut nunc habet, *Ut nunc fit*. ib. 9
Quomodo nunc, &c. 163. 6
a quel che s'uſa al preſente. *ut nunc ſunt mores*. 209. 8
A queſto fine, acciocchè. *ideo ut*. 73. 1
a queſto fine perche non ec. *ideo ne*, ec. ib. 2
a queſto modo. *iſto modo*. 85. 2
a queſto modo? *ita ne?* 86. 9
a queſto termine ſono ridotte le coſe? *Huccine*, &c. 70. 3
a riſpetto di quel che ſarà. *præ ut futurum eſt*. 140. 4
Aſpetta qui alquanto, fin che, &c, *parumper opperire hic*, *dum*. &c. 128. 2
Aſſai bene barbati. *bene barbati*. 29. 1
aſſai ben letterato. *ſatis eruditus*. 171. 2
A ſue ſpeſe. *de ſuo*. 42. 13
a ſuo potere. *quantum poſſet*. 153. 4
a tal' ora che. *id temporis ut*. 84. 8
a tempo, a propoſito. *commodum*. 37. 1
a tradimento. *per inſidias*. 129. 4
Atteſa sì gran potenza della Republica. *pro tantis opibus*. 144. 5
Atteſochè, Poichè. *quando*, *Quandoquidem* 150. 2. *Si*. 175. 1
Atteſo i guai. *ut in tantis malis*, &c. 209. 15
atteſo quei tempi. *ut temporibus illis*. ib. 10
Attorno. *circa*. 35. 1
A' tuoi più ſtretti. *tuis proximis*. 144. 15
Avanti di ſe. *præ ſe*. 140. 1
avanti gli occhi. *præter oculos*. 141. 1
avanti al tempio. *pro æde*. 144. 2
Avea paura di non eſſere ſcoperto. *metuebat ne*, &c. 102. 1
Avendo pigliato commiato da me. *cum*

num

num quid vellem rogaſſet. 116. 4
avendo ragionato un pezzo tra di noi. *multis verbis ultro citroque habitis*. 204.4
Aver per le mani. *in manibus habere*. 77.19
aver per ſicuro. *habere in manibus*. ibid.
Averſi per le mani. *in manibus eſſe*. ib. 18
A vicenda. *alternis*. *Cicero viciſſim ſolet dicere*. 17. 5

B

BEn bene. Molto bene. *etiam atque etiam*. 57. 4.
Ben, c'è altro mai? *nunquid præterea*. 116.6
Benche. *etsi*, *Quamquam*. 58. 2. 151. 3. *Tametſi*. 188. 2
Ben, che dicono i teſtimonj? *teſtes quid ajunt*. 157. 17
Benchè quanto a me, ec. 58. 2
Bene certamente. *bene hercule*. 94. 5
bene, o male. *recte*, *ſecus ne*. &c. 173.2
bene v' è qualche coſa di nuovo? *num quidnam novi*. 116. 5
Ben meſchina, ec. ma però neceſſaria, *miſera quidem*, &c. *ſed tamen*, &c. 160. 3
ben ſapete. *enimvero*. 52. 2
Brevemente. *brevi*. 30. 2
Buono. *ſcilicet*. 172. 2
Burlando. *per ludum*, *ac jocum*. 129 4
Burli pur quanto vuole. *quam velit jocetur*. 149.14

C

CErtamente. *vero*. 201. 1
Che accade, che, &c. *quid eſt cur*. 41.2
Che accade più parole? *quid verbis opus eſt?* 157. 23
che allegrezza è coteſta? *quid iſtuc gaudii eſt?* ib. 14

che

che cagione hai di, ec. *quid eſt cur*, &c. 41. 2. *quid eſt quod*, &c. ib. 16
che coſa hai tu da far con lei? *quid cum illa tibi rei eſt?* ib. 14
che così non foſſimo ſtati. *quod utinam minus fuiſſemus*. ib. 27
che dico teſtimonio? *teſtis autem*. 28. 2
che diremo, che ec. *quid quod*, &c. 157. 19
che direſti, ſe, ec. *quid ſi*, &c. ib. 17.
che diſegno ſia il ſuo *quid ſui cōſilii ſit*. ib. 4
che domin' è, ec. *quæ malum eſt*, &c. 94. 6
che donna è queſta? *quid mulieris*, &c. 157. 13
che facciamo altro, che ec. *quid agimus, niſi*, &c. 111. 3
che fai tu che non, ec. *quin tu*, &c. 163. 14
che hai tu da far con lei? *quid cum illa tibi rei eſt?* 157. 14
che mai è? *quid omnino eſt?* 123. 7.
che non ſi può dir di più. *ut nihil ſupra*. 184. 11
che non ſi può far di più. *ut nihil poſſit ultra*, &c. 203. 3
che non taci? *quin taces?* 163. 14
che non tenete a voi una voce? *quin continetis*, &c. ibid.
che non vi ſi poteva aggiugnere coſa alcuna. *ut nihil poſſet accedere*. 185. 1
che pagherei! *quam vellem!* 149. 6
che più parole? *quid multa?* 157. 23
che più ſi può dire? *quid multis opus*. ib. 23
che qualunque altro de' paſſati. *quam quiſquam ſuperiorum*. 161. 2
che ragion ſi è, che, ec. *quid eſt quamobrem*, &c. 157. 16
che ſe. *quod ſi* ib. 36.

che

che ſorta mai? *quod genus tandem*, &c. 189. 1
che ſtai a far, che non te ne vieni qua volando? *quin tu huc advolas?* 163. 14
che voglio inferir per queſto? *quorſum hæc ſpectat oratio?* ib. 11
che uomo. *qui vir.* 157. 5
che uomo egli ſia. *quid hominis ſit.* ib. 13
che uomo ſei tu? *quid hominis es?* ib. 13
che vuoi altro? *quid quæris?* ib. 23
che vuoi tu dir per queſto? *quorſus iſtuc?* 163. 11
che vuol dir che, ec. *quid eſt, quod*, &c. 157. 16
Chiamilo Oratore, che io me ne contento. *per me licet appellet*, &c. 90. 4
Chi di qua, chi di là. *alius ex alia parte.* 12. 6
chi qua, chi là. *alius alio.* ibid.
chi ſia quegli che ſi dice aver fraudato, e quale la perſona, che ſi dica eſſere ſtata fraudata. *quis quem fraudaſſe dicatur.* 157. 2
Chiunque. *quicunque.* 165. 1
Ciaſcuno. *quiſque.* ib. 2
Ciaſcun' anno. *quotannis.* 166. 3
ciaſcun per la ſua parte. *pro ſe quiſque.* 144. 10
Cinquecento anni fa. *ab hinc annos quingentos.* 1. 17
Cinque fra tutti. *quinque omnino.* 123. 1
Col più valoroſo uomo, che ſia. *cum fortiſſimo viro.* 206. 14
Come, come ſe. *quaſi.* 154. 1
come accade ordinariamente. *ut fit.* 209. 14
come a perſona dotta. *quippe homini erudito.* 164. 3
Come a quello, che ec. *ut* &c. 209. 3

come ch' io aveſſi , ec. del tempo , vi ſo dire , appena n' ebbi abbaſtanza . *ut , &c. temporis quidem certe , &c.* 160. 5
come ci ſarà coſa certa . *ſimul quid eris certi .* 179. 4
come dico . *ut dico .* 209. 12
come di queſto . *velut hoc , &c.* 200. 4
come io ebbi ricevute le tue , ſubito, ec. *ſimul ut , &c. ſtatim &c.* 179. 6
come io feci jeri . *velut heſterna die.* 200. 1
come io mi partii , *ut , &c.* 209. 29.
come madre . *quaſi parens .* 154. 1
com' è la coſa in ſe . *perinde ut eſt reapſe .* 130. 1
come mi pare . *ut opinor.* 209. 11
come non è facile la virtù . *quam non eſt, &c.* 149. 7
come pazzo , ch' egli era . *ut erat furioſus.* 209. 16
come può eſſere , ch'io , ec. *qui ſit ut ego, &c.* 157. 40
come può ſtare il dire , ec. *qui convenit dicere , &c.* ibid.
come quegli , che . *quippe qui, &c.* 164. 5
come quegli , che deſiderava . *qui cuperet.* 157. 12
come quegli che ſei faceto. *ut es, &c.* 209. 16
come ſe . *quaſi* . 154. 1. e 2. *perinde ac ſi .* 130. 2. *Perinde quaſi* . ib. 5. *Ut ſi* . 177. 2
come ſe mi foſſe fratello . *non ſecus ac ſi , &c.* 89. 6
come ſe n' accorſe . *ſimul atque ſenſit.* 179. 5
come ſia avvenuta . *quemadmodum cecideris .* 156. 1
come ſtanno inſieme queſte coſe ? *qui convenit ?* 157. 40

Digitized by Google

come tu avrai tempo. *ubi erit otium.* 198. 9
come venne, ec. incontinente. *ubi venit, &c. ſtatim.* ib. 7
come una coſa tira l'altra. *ut aliud ex alio.* 12. 8
come una volta. *ubi ſemel.* 198. 5
Cominciò a ſpinger innanzi l'armento, *agere porro armentum occepit.* 134. 3
Compitamente. *ſatis ſuperque.* 171. 5
Communemente. *in vulgus.* 77. 7
Comunque. *quomodocumque, quoquomodo.* 263. 7
comunque ſi ſia. *ut ut eſt.* 209. 27.
comunque ſtiano queſte coſe. *ut ut hæc ſunt.* ib. 28
Con buona grazia mia. *per me.* 129. 10
con certi argomenti di queſta ſorta. *talibus quibusdam argumentis.* 185. 4
con finzione. *per ſimulationem.* 129. 5
Conforme alla coſa. *pro re.* 144. 8
conforme alla natura. *e natura.* 59. 8
conforme all' occaſione, che veniſſe. *pro re nata.* 144. 8
conforme all'occorrenza. *pro tempore.* ibid.
conforme al numero. *pro numero.* ib. 6
Con iſcuſa. *per cauſam.* 129. 5
con la maggior brevità, ch' io ho potuo. *quam breviſſime potui.* 149. 11
con lettere. *per litteras.* 129. 6
con lo ſcritto in mano. *de ſcripto.* 42. 12
con piena autorità; con ogni ragione. *pro meo, tuo, ſuo jure.* 144. 7
con preteſto. *per ſpeciem. Per cauſam.* 129. 5
con queſto patto, che, ec. *hac conditione dum, &c.* 46. 9

con

con queſto, ſe; talmente, *ſc. ita ſi.* 86. 7
Conſeguentemente. *deinceps.* 43. 3. *Secundum ea.* 174. 2
con ſomma vergogna. *per ſummum dedecus.* 129. 4
Continuamente. *continenter.* 38. 3. *uſque* 208. 4
Con tanta iſtanza, che, ec. *ſic*, &c. *ut*, &c. 177. 3
Contra a quel, che ec. *contra quam, contra ac, contra atque.* 39. 3
contra ragione, *per injuriam.* 129. 4
Con tua comodità. *quod commodo tuo fiat.* 157. 24
con tutto che, *ita ſi.* 86. 8
con tutto ciò. *tamen ne.* 187. 4
Coſa, che permetta la natura. *quod per naturam fas ſit.* 129. 10
Coſi ancora. *item.* 87. 4
così che; in guiſa che. *ut*, &c. 209. 20
così come io l'intendo. *perinde atque*, &c. 130. 1
così Dio m'ajuti. *ita me Dii ament. Ita mihi Deos propitios eſſe velim.* 86. 3
così è. *ita.* ib. 11
così eh? Così ſi fa eh? *ita ne? ita ne vero?* ib. 9
così i diſarmati, come gli armati, *inermes juxta, atque*, &c. 89. 4
così in quanto ai Brutozj, come quanto a Bruto. *qua de Butbrotiis, qua de bruto.* 147. 1
così mal creato, che ec. *tam inurbanus, ut*, &c. 186. 6
così poi. *ſic porro.* 134. 1

Digitized by Google

coſì ti ama, come ſe ec. *tam te diligit, quam ſi*, &c. 186. 4
coſì toſto, come aveſſe dato, ec. ſubito ſe n'andrebbe. *ſimul ac* &c. *ſtatim* &c. 181. 3
Coſtui. *iſte*. 85. 2
Coteſte voſtre, ec. *iſta veſtra*. &c. ib. 1
Coteſto è un precipitarſi. *iſthuc quidem* &c. ib. 5
Credi tu forſe? *crediſne?* 64. 7
Creſce alla giornata. *in dies creſcit*. 77. 2

D

D'Accordo. *de compacto*. 42. 10
Da che il Mondo è Mondo. *poſt homines natos*. 135. 4
Da chi l' ha imparato. *unde* &c. 205. 1
da dieci anni in qua. *intra decem ãnos*. 82. 6
da gran tempo in qua, gran tempo fa. *diu*. 45. 2
da mio Padre. *de Parente meo*. 42. 1
Dal Capitano in fuori. *extra ducem*. 60. 3
dal collegio in fuori. *extra collegium*. ibid.
Dalla ſtrada. *de via*. 42. 2
Dall' iſteſſo paeſe d' Ameria. *indidem Ameria*. 78. 4
D' allora in qua, che, ec. *ut*, &c. 209. 29
Dal medeſimo luogo. *indidem*. 78. 4
dal principio del Mondo in qua. *poſt homines natos*. 135. 4
Dallo ſtretto di Gibilterra in qua. *intra Oceani oſtium*. 82. 4
Da Lucullo in poi. *praeter Lucullum*. 141. 3
Dammi. *cedo mihi*. 32. 1
D' anno in anno. *in annos ſingulos*. 77. 1
Da ogni banda. *undique*. 205. 4
da ora avanti. *poſthac*. 139. 1
da

da ora innanzi. Da ora in poi. *ex hoc tempore*. 59. 16
Dappoi: *poſt*. 143. 12
dappoi, che. *poſteaquam*. 137. 2
dappoi, ch' io mi partii. *ut*, &c. 219. 29
Da principio, ec. Dappoi ec. *primo* &c. *deinde*, &c. 143. 12
Dà qua la mano. *cedo manum*. 32. 1
Da qualche banda. *alicunde*. 13. 3
da quel dì, da quel tempo in qua. *ex eo die*, &c. 59. 12
da queſto, ſe non da altro. *vel ex hoc*. 199. 4
da queſto tempo in poi. 59. 16
Dare ad intendere. *præ ſe ferre*. 140. 1
Da ſe, e per cauſa ſua. *per ſe, & propter ſe*. 146. 1
da ſe, e per ſe ſteſſa. *per ſe, & propter ſe*. 129. 2. & ibid.
da ſe, ſenza che io apriſſi bocca. *ultro*. 204. 1
da ſe ſteſſi. *per ſe ipſi*. 83. 1
da ſe ſteſſo conoſciuto. *per ſe cognitus*. 129. 2
da vicino. *prope*. 145. 3
D' avvantaggio. *etiam*. 57. 1. *ultro*. 204. 2
d' avvantaggio. *ſatis ſuperque*. 171. 5
Del certo è deſſa. *plane ea eſt*. 132. 2
del come. *quomodo*. 163. 1
Della gente baſſa. *de plebe*. 42. 4
Dell' iſteſſo corpo delle leggi. *de ipſo jure* ib. 5
Del pari. *æque*. 10. 1. *pariter*. 205. 4
del pubblico. *ab ærario*. 1. 3
del noſtro. *de noſtro*. 42. 13
del reſto. *cæterum*. 31. 1
del tutto. *plane*. 132. 3
del tutto, ovvero in gran parte. *Omnino*,

no, aut magna ex parte. 123. 3
De' noſtri. *de noſtris hominibus.* 42. 4
Del voſtro. *a vobis.* 1. 2
Dentro a' termini della legge. *intra legem.* 82. 5
dentro ai termini del fiume. *citra flumen.* 36. 1
dentro ai termini della ſtracchezza. *citra fatigationem.* ib. 2
dentro lo ſpazio di dieci anni. *intra decem annos.* 82. 6
De' ſuoi. *e ſuis.* 59. 5
Dinanzi. *modo.* 97. 1
Di botto. *ſtatim.* 191. 1
Dice, che tornino di poi. *jubet poſterius.* &c. 138. 1
dice di sì. *quippe inquit.* 164. 1
Dico quanto più alto poſſo. *quam maxima poſſum voce dico.* 149. 11
Di comun parere. *de communi ſentẽtia.* 42. 9
di cuore. *ex animo.* 59. 9
di freſco. *proxime.* 145. 1
di fuora via. *extrinſecus.* 61. 1
di fuori. *extrinſecus.* ibid.
di giorno in giorno. *in ſingulos dies.* 77. 2
di gran lunga. *longe.* 91. 3
di gran lunga più di tutti. *longe omnium,* &c. ib. 5
di grazia. *ſodes.* 180. 1
di là dalla Villa. *ultra villam.* 203. 1
di là dall'Etiopia. *ultra Æthiopiam.* ibid.
Dimandò a Pompeo. *de Põpejo quæſivit.* 42. 1
dimando, sì, o no. *quæro ne, ec. Nec ne.* 103. 3
Di mano in mano. *deinceps.* 43. 2
Dimmi, hai tu mai veduto Dio? *Deum*

ipſum

ipſum num ne vidiſti? 116. 2
Di modo che. *ita ut.* 86. 8
Dinanzi agli occhi. *ob oculos.* 120. 2
Di naſcoſto. *ex occulto.* 59. 7
Dinne uno. *cedo unum.* 32. 3
Di notte. *de nocte.* 42. 3
di nuovo, di bel nuovo. *de integro.* ib. 11
di porto. Per la vettura di porto. *pro vectura.* 144. 16
di potenza aſſoluta. *per poteſtatem.* 129. 4
di qua a dieci mila anni. *ad decem millia annorum.* 1. 18
di qua all' India. *hinc in Indiam.* 69. 1
di qua dal monte. *intra montem.* 82. 2
di qua dal Reno. *citra Rhenum.* 36. 1
di qua da Roma. *hinc Roma.* 69. 2
di qua, e di la. *hinc & illinc.* 63. 3. & 4
di qualunque ſorta. *Qualiſcunque.* 148. 1
di quando in quando. *ex intervallo.* 59. 14 *identidem.* 75. 1. *ſubinde.* 183. 1
di quel de' Compagni. *a ſociis.* 1. 3
di queſta ſorta. *tale aliquid, tale quiddam, tale quid, tale quicquam.* 185. 4
di Servo. *e ſervo.* 59. 17
di ſimil tenore. *in eam ſententiam.* 77. 11
Dì ſu. *cedo.* 32. 2
Dì ſubito. *ex improviſo.* 59. 7
dì ſu, com'andò poi? *cedo, quid poſtea?* 137. 1
di tal età. *id ætatis.* 84. 6
di viſta. *de facie.* 42. 8
di volta in volta. *identidem.* 75. 1
D' ogni cento uno. *centeſimus quiſque, Unus e centum.* 165. 8
d' ogni dieci uno. *decimus quiſque. Unus e decem.* 165. 8

d'ogni

d' ogni intorno. *undique*. 205. 4
d' ogni quanti uno? *quotuſquiſque*. 165. 7
Domanderà alcuno. *quæret quiſpiam*. 161. 1
Dopo. *infra*. 80. 3
dopo Dio. *ſecundumDeum*. 174. 3
dopo gli Dei nel primo luogo. *proximè, & ſecundum Deos*. 145. 20
dopo il Conſolato. *ex Conſulatu*. 59. 16
dopo la voce. *ſecundum vocem*. 174. 3
dopo pranzo. *De prandio*. 42. 3
dopo te. *ſecundum te*. 174. 3
Dove mai. *ubinã, & ubinam gentium*. 198. 14
dove ſi voglia. *ubiubi, ubivis &c.* ibid.
dove vanno a parare queſte coſe? *quorſum hæc?* 163. 10
dove veniſſe a dare. *quorſum, &c.* ibid.
Dovunque camminiamo. *quacumque*. 147. 2
dovũque ſi trovano. *ubicumque ſunt*. 198. 14
Dubito ſe tu ſii ec. o pure ec. *dubito ſis ne &c. an &c.* 175. 3
Due cenſori per Città. *bini cenſores in ſingulas civitates*. 77. 5
due dicono, ec. *dicit unus, & alter*. 206. 1
due, e tre volte. *iterum ac tertio*. 88. 3
due e più volte. *iterum ac ſæpius*. ib 4
D' una certa ſorta. *cujuſdam modi*. 159. 5
d'una ſola pietra preziosa. *ex una gemma prægrandi*. 59. 3
d'una ſomma così benevolenza, come ancora prudenza. *ſummæ tum benevolentiæ, tum etiam prudentiæ*. 197. 10
d'un modo sì fatto. *cujuſdam modi*. 159. 5
d' un piede in circa. *quaſi pedalis*. 154. 4
Dunque fia mai? *hoccine credibile eſt*. 70. 4
dunque ſei tu deſſo? *ergo ipſuſne es?* 55. 1
T E.

E

E A dire il vero, non era già egli. *nec vero &c.* 104. 9
E ãcora mi guardi? *At etiã me aſpicis?* 57. 2
Ebbi da fare, che non gli metteſſero le mani addoſſo. *nihil ægrius*, ec. *quam ut* ec. 9. 2
E'ben vero, che, ec. *quamquam ille dicebat &c.* 151. 3
Eccetto una. *præter unam*. 141. 3
Ecci coſa di queſte? *numquid horum?* ec. 116. 3
ecci mai altro? *numquid præterea?* 116. 6
Ecco. *ecce*. 49. 1
ecco per qual cagione, &c. *en cur*, ec. ib. 4
ecco poi ſubitamente, *ecce autẽ repente*. ib. 2
Eccoti ſubitamente. *ecce ſubito*. ib. 1
E che madre? *at quæ mater?* 24. 7
E' coſa di maraviglia. *mirari licet*. 90. 6
E così. *Ita*. 86. 2
e così mentre. *ergo dum*. 55. 22
Ed anzi. O anzi. *aut vero*. 201. 6
ed ecco. *ecce autem*. 49. 2
E' forſe poco che ec. *parum ne eſt, quod* ec. 126. 3
è giuſto. *par eſt*. 124. 6
Egli è ben grande, ma pure, ec. *eſt magnum quidem, veruntamen*, &c. 160. 3
egli è pur in te. *certe quidem in te eſt*. 33. 4
E'gran tempo, che. *iamdiu*, &c. 71. 10
Egualmente. *ſimiliter*. 178. 5
E' il dovere. *par eſt*. 124. 6
e in vero. *et vero*. 56. 3
è maraviglia ch'io non canti. *mirum, ni cantem*. 96. 6
e non ad altri. *præterea nemini*. 141. 5
e perche? *quid enim?* 157. 21. *quid ita* 86. 10
e poi. *porro autem*. 134. 1

e poi? *quid tum poſtea?* 197. 11
e poi. Indignantis. *et.* 56. 2
e poi a tal'ora, che, ec. 84. 8. *et quidem id temporis, ut* &c. ibid.
e poi ſi lamenta. *is mihi etiam queritur.* 57. 2
è poſſibile? *etiamne?* ib. 5. & 70. 3. pure *Atqui.* 27. 3. *Tamen.* 187. 3
e queſto di più. *etiam hoc amplius.* 18. 3
Era una medeſima notte. *una, atque eadem nox erat.* 206. 6
Eſſendo che, Poichè, Atteſo che. 175. 1
Eſſer rovinato affatto. *plane periiſſe.* 132. 3
E' vicino a farſi paleſe. *prope adeſt, ut fiat palam.* 145. 6
Evvi alcuno? *ecquis eſt?* 50. 1
evvi alcuno che tema? *quiſquã timet?* 161. 3
E vi ſarà chi dubiti? *et quiſquam dubitabit?* 161. 3
E'un cervello così fatto. *ſic eſt ingeniũ.* 177. 6
Eziandio, ancora. *vel.* 199. 7

F

FAccino pure. *faciant licet.* 90. 3
Faccia per me. *ſit a me.* 1. 4
Facendo teſtimonianza. *pro teſtimonio.* 144. 3
Far moſtra. *præ ſe ferre.* 140. 1
Farſi appreſſo. *prope accedere.* 145. 3
Fa una buona ſgridata. *male accipit verbis.* 94. 1
Fin ad ora. *etiam nunc.* 57. 6
fin all'ora. *etiam tum.* ib. 7
fin al termine, che ec. *uſque eo,* &c. 208. 8
Finchè. *donec.* 46. 1
Fin d'allora. *jam tum.* 71. 6
fin dal mare. *uſque a mari.* 208. 1
fin da ora. *jam nunc.* 71. 5

Fin da principio. *jam a principio.* 71. 3
fin da quando ec. *jam tum, cum,* &c. ib. 7
fin da quel tempo, che, &c. *jam ab illo tempore, cum.* ib. 3
fin da' tempi. *Jam uſque a temporibus.* ib. 14
Fino alla metà. *ad dimidias.* 4. 4
fino a quanto. *quatenus?* 155. 2
fino a queſto termine. *eatenus.* 48 1
fino a queſto termine, che non &c. *uſque eo, ne* &c. 208. 10
Fin qui, ſinora. *adhuc.* 6. 1
fin tanto che. *eatenus quoad.* 48. 1
uſque eo, dum. 208. 8
Forſe. *forte, fortaſſe.* 64. 1
Fra i ſuoi, de' ſuoi. *ex ſuis.* 59. 5
fra quali genti ſi ritrova? *ubi gentium,* &c. 198. 3
Frattanto che. *interim dum.* 81. 2
interea dum. 16. 3
frattanto ch' egli eſca fuori. *tantiſper dum* &c. 191. 2
Fra tutti cinque. *quinque omnino.* 123. 1
Fuor della porta, e della ſoglia. *extra oſtium, limenque.* 60. 1
fuor del ſuo volere. *præter voluntatem.* 141. 2
fuor di modo. *præter modum.* ibid.
fuor di quella, ec. *extra* &c. *pro præter.* 60. 3
fuor d' ogni credenza. *ſupra quam cuique credibile eſt.* 184. 10

G

Giacchè. *ſiquidem.* 175. 19
Già già, Già quaſi, *jam jam.* 71. 16
Già ormai ſono sbrigato. *nunc jam ſum expeditus.* 115. 4
già un gran pezzo. *jamdudum.* 71. 12

Giu-

Giuridicamente . *pro meo jure* . 144. 7
Giuſta ſcuſa di non trovarti ec. *juſta excuſatio, quominus* &c. 162. 6
Gli mandai a dire. *miſi qui diceret*. 157. 3
Godo d' averti interrotto . *gaudeo , quod* &c. ib. 31
Gran lode per mia fe . *egregiam vero laudem* , &c. 201. 4
gran tempo è , che ec. *jam diu* , ec. 71. 9
gan tempo fà . *diu* . 45. 2

H

HA fatto qualche danno . *quidpiam nocuit* . 161. 1
Hai udito mai ? *num aliquando* &c. 15. 3
Ha paura che non ec. *veretur ne* , ec. 209. 1
Ho detto . Ho ſcritto di ſopra . *ante vel ſupra dixi , ſupra ſcripſi* . 184. 8

I

I Cui termini non può paſſare . 203. 1
Ignorante affatto. *omnino omnis eruditionis expers* . 123. 8
Il Cielo immediatamente inferiore . *proxime inferior orbis* . 145. 12
il giorno avanti . *pridie* . 142. 1. & 3
il giorno prima di morire . *pridie quam exceſſit e vita* . ib. 2
il giorno ſeguente . *poſtridie* . ib. 1
il maggior ciarlone del mondo . *unus omnium loquaciſſimus* . 206. 15.
il maggior diſparere che poſſa eſſere . *quanta maxima poteſt eſſe diſſenſio* . 192. 2
il più che poſſiamo . *quam maxime poſſumus* . 149. 11
il più dotto Uomo del mondo . *quam doctiſſimus* . ib. 5

in favor, in utile della Repubblica. *e Repub.* 59. 18
Infeliciſſima per certo. *miſerrima omnino.* 123. 6
In fin a domani. *ſecundum hunc diem.* 174. 2
in fin ad ora. *etiam nunc.* 57. 6
in fin all' ultimo fiato. *uſque ad extremum ſpiritum.* 208. 2
in fin a tanto che. *uſque dum, uſque eo.* 46. 10
in fin da. *jam inde a, vel ab.* 71. 13
in fin d' allora. *jam tum.* 71. 6
Infin dal principio. *jã inde a principio.* 78. 2
Infin di coſtì. *uſque iſtinc.* 208. 1
infin di là dall' Alpi. *Trans alpes.* 208. 3
infin qui. *hactenus.* 65. 1
In luogo alcuno. *uſquam.* 207. 2
in modo, a foggia pellegrina. *in peregrinum modum.* 77. 10
in modo alcuno nõ ec. *omnino non &c.* 123. 5
in modo niuno. Per conto niuno. *neutiquam.* 105. 4
in niun luogo. *nuſquam.* 118. 1
in ogni affare. *uſquequaque.* 208. 17
in ogni banda. *quoquoverſus.* 163. 9
in ogni modo. *omnino.* 123. 8
in ogni parte. *uſquequaque.* 208. 17
in onor noſtro. *ex noſtra dignitate.* 59. 18
in paeſe veruno. *uſquam gentium.* 207. 3
in poche parole. *Brevi.* 30. 2. *Ne multis* 102. 10
in pubblica radunanza. *pro concione.* 144. 3
in qualche luogo. *uſpiam.* 207. 1
in qualſivoglia altro luogo. *ubi vis.* 198. 14
in qualunque modo. *utcunque.* 209. 38.

in quanto a quel tu mi ſcrivi. *quod ad me ſcribis*. 157. 26
in quei giorni. *per eos dies*. 129. 3
in queſti anni. *per hoſce annos*. ibid.
in queſto propoſito. *in eâ ſententiam*. 77. 11
Inſieme col corpo. *pariter cum corpore*. 125. 4
inſieme con eſſo voi. *vobiſcum ſimul*. 179. 2
inſieme con la roba. *ſimul cum re*. ibid.
Inſin a ducento. *ad ducentos*. 4. 5
inſin da quel tempo ripigliando. *inde uſque repetens*. 78. 2
In ſomma. *ad ſummum*. 4. 15. *Omnino*. 123. 2. & 8
Inſtantemente. *magnopere*. 93. 2
In ſu, e in giù: Innanzi, e indietro. *ultro citroque*. 204. 3
in ſull' arrivo. *ſub adventum*. 182. 2
in ſul far della ſera. *ſub veſperam*. ib. 3
in ſul far del giorno. *ſub lucem*. ibid.
in ſul far della notte. *ſub noctem*. ibid.
in ſull' iſteſſo tempo. *ſub idem tempus*. ib. 4
in tal caſo, ſe. *tum ſi*. 197. 6
in tanto non poteva ſtare ſenza, ec. *uſque eo &c.* 208. 12
Intelligibile. *ſub intelligentiam cadens*. 182. 6
In teſtimonio; facendo teſtimonianza: *pro teſtimonio*. 144. 3
Intorno, in circa. *circiter*. 35. 3
intorno a Capua. *circa Capuam*. ib. 1
intorno a ciò. *hac ſuper re*. 184. 2
intorno a dieci: *quaſi decem*. 154. 4
intorno alla legazione. *ſuper legatione*. 184. 2
In tutto cinque. *quinque omnino*. 123. 1
in tutto, e per tutto. *uſquequaque*. 208. 17
in tutto il mondo. *uſquam gentium*. 207. 2

Digitized by Google

In tutto ſino a ducento. *omnino ad ducentos*. 123. 1
In vero ; Per certo. *nimirum*. 109. 1
in viſta. *in ſpeciem*. 77. 12
in un modo miſerabile. *miſerandum in modum*. ib. 10
in uno, o due giorni. *uno aut altero die*. 206. 2
Io certo vorrei. *plane vellem*. 132. 2
io per me. *næ ego*. 101. 1
io ſon così fatto. *ſic ſum*. 177. 6
io ſon fatto come tu mi vedi. *ſic ſum, ut vides*. ibid.
io ſon pure ſtato diſſavveduto. *Næ ego incautus &c.* 101. 1
Ivi vicino. *propter*. 146. 3

L

LA maggior che ſi poſſa immaginare. *Quanta poteſt maxima percipi*. 192. 2
la mattina a buon'ora. *Bene mane*. 29. 1
la metà più. *dimidio plus*. 133. 1
la miglior perſona della Grecia. 206. 15
L'anno paſſato. *anno proximo*. 145. 10
La notte paſſata, e l'altra. *proxima, & ſuperiore nocte*. ib. 11
la più eccellente di quante ſono. *una excellentiſſima*. 206. 14
la più grata coſa che poſſa eſſere. *Tam gratum &c. quam quod gratiſſimum*. 186. 1
la ſeconda volta. *iterum*. 88. 1
Leggiadramente. *belle*. 19. 2
Lo puoi ben dire a lui ſteſſo. *vel ipſi hoc dicas licet*. 90. 2
L'ora è tale. *id temporis eſt*. 84. 8
l'un dall'altro per ordine, ec. *deinceps ab aliis, &c.* 43. 2

L' un dopo l' altro. *deinceps*. 43. 2
Lungo il mare. *ſecundum mare*. 174. 1
lungo la marina. *præter oram maris*. 141. 1
lungo la riva. *præter ripam*. ibid.
L'un l'altro di coſtoro. *horum uterque*. 210. 15
l' uno all'altro. *uterque utrique*. 210. 25
l' uno lo mandò a male, l'altro lo vendè. *alter perdidit, alter vendidit*. 16. 1
l' uno, o l' altro. *alteruter*. 17. 1. *Utervis*. 210. 16

M

MA cappari. *atqui*. 27. 2
Ma dirà alcuno. *at enim*. 25. 3
Ma io. *at ego*. 24. 2
Malagevolmente. *ægre*. 9. 1
Malconci, maltrattati. 94. 2. *male mulctati*. ibid.
Maltrattato. *Male acceptus*. ib. 1
Ma mi dirai. *at enim*. 25. 3
Mancò poco. *Prope fuit, ut*. 145. 4
Ma ora ch'io parlo. *nunc vero cū loquor*. 115. 1
ma pure. *attamen*. 26. 1
ma per verità. *ſed vero*. 201. 5
ma qual'è? ec. *at quæ eſt? &c.* 24. 3
Ma queſto baſti. *ſed hæc hactenus*. 65. 2
Maraviglioſamente. *mirifice*. 96. 1. *Mirum in modum, mirabilem in modum*. 77. 10
Ma ſe. *ſin*. 175. 24
ma sì. *atqui*. 27. 2
Meglio d' ogn' altra coſa che ſia. *vel optime*. 199. 9
Meno di tutti. *minime*. 95. 8
Mentre che. *interim dum*. 81. 2
mentre che durerà il mondo, *dum hominum genus erit*. 46. 6
men-

mentre che ſi, ec. *interea dum, interea quoad*. 81. 3. & 5
mentre gli è conceſſo per l'età. *dum per ætatem licet*. 90. 4
Meſſer sì. *ſcilicet*. 172. 2
Metteva conto. *fuit tanti*. 192. 22
Mi baſta, d'avanzo. *ſatis ſuperque*. 171. 5
mi contento. *eſt mihi tanti*. 192. 25
mi dai una mala nuova di colui. *male narras de illo*. 94. 6
Moderatamēte affatto. *omnino modice*. 123. 2
Molte delle loro coſe. *multa de ſuis rebus*. 42. 5
molte di poi l'una dopo l'altra. *deinceps inde multæ*. 78. 1
Molti anni dopo. *multis poſt annis*. 136. 1
Molto avanti. 91. 1
molto avanti giorno. *bene ante lucem*. 29. 1
molto diverſamente da quello, ec. *Longe aliter, atque*. &c. 91. 5
molto poco. *minime*. 95. 8

N

NE' ancora. *neque dum*. 104. 6
Nè ci mancò molto che. *nec quicquam proprius factum eſt, quam ut*, &c. 145. 5
nè in vero. *neque vero*. 104. 9
Negli occhi. *ob oculos*. 120. 2
Nell'altre arti ancora, ma particolarmente. ec. *tum cæteris artibus, tum*. ec. 40. 4
nell'iſteſſo modo. *Itidem*. 87. 7
nell'iſteſſo tempo. *per idem tempus*. 129. 3
Nel medeſimo luogo. *inibi*. 79. 1
nel meſe, del meſe. *de menſe*. 42. 2
nel pergamo. *pro ſuggeſtu*. 144. 3
nel ſecolo ſeguente. *proximo ſæculo*. 145. 13

Ne manco quello. *ne illud quidem*. 102. 20
nè meno di bisbiglio. 108. 12
nè meno di viſta. *ne de facie quidem*. 42. 8
nè pure. *nec*. 104. 11
nè pur un tantino. *ne tantulum quidem*. 192. 14
Niente affatto. *nihil quicquam*. 108. 10
Niuna coſa ci tiene, che, ec. *nihil impedit quominus*, &c. 162. 6
Niuno affatto. *nemo unus*. 106. 5
Non a caſo. *non temere*. 194. 1
non accade, che ec. *nihil eſt quod* ec. 157. 22
non accadeva per certo, che ec. *haud erat ſane, quod* &c. 66. 2
non altrimenti che ſe. *perinde quaſi*. 130. 4. *non ſecus ac*. 173. 3
non ancora ec. quando ec. *nondum* &c *cum*. 113. 1
non avea buona fama. *male audiebat*. 94. 3
non avevamo ancor ſentito. *nihil dum audieramus*. 46. 7
nõ cercar altro. *ne quid ultra requiras*. 203. 3
non che. *ne dum*. 102. 16
non che, ec. ma perche, ec. *non quo*, &c. *ſed quia*. 112. 9. & ib. 19.
non perchè non foſſe giuſto. *non quin*, &c. 162. 15
non ch'io abbia ec., ma ec. *non quo*, &c. *ſed* &c. 162. 8
non che io lo ſapeſſi certo. *non quo certo ſcirem*. ibid.
non ch' io non mi fidaſſi. *non quin confiderem*. 112. 5
non che io non ſia di contrario parere. *non quin diſſentiam*. 162. 15

non

non ci mancavano molti. *minime multi deerant.* 95. 8
non ci mancò quaſi niente. *proprius nihil eſt factum, quam ut &c.* 145. 5
non compariſce in luogo alcuno. *nuſquam apparet.* 118. 1
non credere. *cave exiſtimes, noli putare.* 102. 12
non è ciò per niente. *non temere eſt.* 194. 2
non è coſa, ch'io meno voglia. *nihil minus velim.* 108. 17
non è già, non è altrimenti. *nequaquam.* 105. 1
non è gran tempo, che, ec. *haud diu eſt, cum, &c.* 45. 4
non è in mio favore. *pro me non eſt.* 144. 1
non è punto difficile. *haudquaquam id eſt difficile.* 66. 2
non è quaſi mai giorno, che non venga. *dies fere nullus eſt, quin &c.* 114. 5
non eravamo sì balordi, che ec. *neque tam, &c. ut &c.* 186. 6
non eſſendo ancora licenziata la brigata. *vix dum cœtu dimiſſo.* 202. 3
non è tanto, quanto poco fa. *non eſt item, quam dudum.* 87. 3
non fa per me. *pro me non eſt.* 144. 1
non fecero altro, che ec. *nihil aliud fecerunt niſi &c.* 185. 5
non fù dopo Licurgo il maggiore. *non infra ſuperiorem Lycurgum fuit.* 80. 3
non ſù Imperator d' alcun valore. *imperator nullus fuit.* 114. 2
non già. *nequaquam.* 105. 1
non già difettoſe, ma però ec. *non vi-*

vitioſa ; ſed tamen . &c. 112. 2
non ha che fare con la noſtra. *nihil ad noſtram .* 4. 11
non hai motivo di temere . *nihil eſt quod extimeſcas.* 108 7
non intendeva troppo bene. *non ſatis .&c.* 171. 4
non iſtima perſona del mondo più di me 161. 2
non laſcia pur mai un giorno , che non &c. *nunquam unum intermittit diem , quin , &c.* 117. 3
non lo dico perchè ec. *non eo dico quo , &c.* 53. 5
non mai per miracolo . *omnino nunquam.* 123. 5
non mai ſcriſſi ec. che non ec. *nunquam , &c. quin &c.* 117. 3
non manca niente per eſſer ec. *prorſus nihil abeſt , quin , &c.* 163. 16
non mancava , ſe non che, ec. *tantum non &c.* 192. 22
non me ne curo. *mihi nihil tanti eſt.* 192.26
non mette conto . *nihil eſt tanti .* ibid.
non mi dà molto penſiero . *non magnopere laboro .* 93. 1
non m' intendo tanto di coteſte coſe, per molte ch' io n' abbia vedute . *non tam multum in iſtis rebus intelligo, quam multa vidi .* 185. 17
non mi partiva per alcun luogo . *nec uſquam diſcedebam .* 207. 3
non mi ſovviene troppo . *non ſatis occurit.* 171. 4
non molto . *minime .* 95. 8

non molto antiche. *non ita antiqua.* 86. 1
non molto dopo. *nec ita multo poſt.* 104. 1
non ne feci tanta ſtima, che. *nihil tanti fuit, ut &c.* 192. 27
non ſo tãto cõto. *mihi nihil tanti eſt.* 192. 26
non niego di non ti eſſere altrettanto obbligato. *Quominus tantumdem ego tibi debeam, non recuſo.* 153. 7
non penſato. *nec opinatum.* 104. 1
non per altro, ec. ſe non perche ec. *idcirco &c. ut &c.* 72. 2
non perche. *non quo.* 112. 8
non perche io non ſia di diverſo parere, ma perche, ec. *non quin &c. ſed quia &c.* ib. 6
non perciò, Non però. *non continuo.* 38. 2
non piaccia a Dio. *ne Dii ſiverint.* 102. 14
non poſſo a meno di non eſclamare. *non poſſum quin exclamem.* 111. 22
non prima che, ec. *non niſi.* 111. 8
non prima giunſe che. *ſimul ac, &c. ſtatim &c.* 179. 6
non punto meno di quel che ſi fa. *nihilo minus.* 108. 21
non rieſcon troppo. *minus eveniunt.* 95. 3
non ſapea ſtrazio di Grammatica. *litterarum admodum nihil faciebat.* 7. 2
non ſenza perche. *non temere.* 194. 1
non s' è ſentita troppo bene. *minus bene habuit.* 95. 1
non ſi diceva bene di lui. *male audiebat.* 94. 3
non ſi trova per immaginazione. *omnino non &c.* 123. 4
non ſo che più di quel, che ec. *majus quiddam quam &c.* 159. 4

non

non ſolamente non è comparſo, ma ec. *non modo nullus venit, ſed &c.* 114. 2
non ſono · *nulli ſunt.* ibid.
non ſo ſe. *neſcio an.* 175. 3
non ſo ſe giorni, o meſi. 19. 4
non ſò ſe mi dica. ibid.
non tanti anni viſſe uno, quanto l'altro. *non totidem annos vixerunt:* 195. 5
non tãto lo ſtimo. *nihil tãti mihi eſt.* 192. 23
non ti baſta che. *parum eſt quod*, ec. 126. 3
non ti dimãdo che ec. *nihil poſtulo* ec. 108. 1
non ti ſta molto bene queſto. *hoc tibi non ita decorum eſt.* 86. 1
non ti toccherà mai, ſinchè ec. *nunquam dum &c.* 117. 1
non torna bene. *nihil tanti eſt.* 192. 26
non troppo. *non magnopere.* 93. 1
non troppo ſpeſſo viene ec. *minus venit, &c.* 95. 1
nón v'è cagion per la quale. *nihil eſt quamobrem, &c.* 108. 16
non veggo per qual cagione ec. *nihil video cur &c.* ibid.
non vi ha paragone. *nihil ad, &c.* 4. 11
Nulla meno. *minime vero.* 201. 2

O

O Almeno. *certe.* 33. 5
O anzi. *aut vero.* 201. 6
o come! *ut!* 209. 17
o come vorrei! *quam vellem.* 149. 6
Ogni cinque anni. *quinto quoque anno.* 165. 2
ogni dì più creſce ec. *creſcit in ſingulos dies &c.* 77. 2
ogni giorno. *quotidie.* 168. 1

ogni

Digitized by Google

ogni giorno più . *quotidie pius* . 168. 2
ogni giorno più, e più . *quotidie magis, ac magis* . 92. 5
ogni volta che : *toties, quoties* . 196. 2
Ogn' uno ſecondo il ſuo potere . *pro ſua quiſque facultate* . 144. 9
O queſto ci mancava, che ec. 199. 5
o là . *heus tu* . 67. 1
o là, ſenti qua . *heus tu* . ibid.
Oltre a ciò . *ſuper hæc* . 184. 3
oltre che . *præterquamquod* . 141. 9
oltre che, ec. sì ancora. *cum, &c. tum vero, &c.* 40. 3
oltre l' Etiopia . *ultra Æthiopiam* . 203. 1
Onde tanto più . 162. 2
Oneſtamente bene . *ſatis belle* . 29. 3
O più toſto del tutto. *vel plane potius*. 132. 3
Ora beato, ora miſero . *alias beatus, alias miſer* . 12. 11
ora che . *nunc cum; nunc dum; nunc quando* . 115. 1
ora che dirò io ? *nam quid ego dicam?* 100. 2
ora io dimando . *hic jam quæro* . 68. 2
ora oſſervi tu . *ecquid animadvertis!* 52. 1
ora poi . In oltre . *jam vero* . 71. 1
Ormai . *nunc jam* . 115. 4
Or attendi tu ? *ecquid attendis ?* 50. 1
or con l'uno, or con l'altro piede . *alterno pede* . 17. 2
or precedendo, or ſeguitando . *tum antevertens, tum ſubſequens* . 197. 9
or qua, or là . *modo huc modo illuc* . 97. 3
O queſto no. *enimvero hoc ferendũ nõ eſt*. 52. 3
Or queſto, or quello . *modo hoc, modo illud*. 97. 3. *tum hoc, tum illud* . 197. 9

Orsù

Orsù . *age* . 11. 1
orsù ſe tu vuoi . *age ſis nunc* . ib. 2
Age porro ; Age jam . ib. 4
orsù via . *age porrò* . 134. 2
Or vedi tu coſa qui che non ti piaccia ? *num quidnam hic, quod nolis , vides*.116.5
or via . *age nunc* . 11. 1
Ottanta tre anni intieri . *annis octoginta tribus ipſis* &c. 83. 2

P

PAlpabile . *quod ſub tactum cadit*.182.6
Parimente . *item* . 87. 1
parimente come. *itidem &, itidem ut*.ib.8
Parlar chiaro. *plane , & aperte loqui* . 132.1
parlare conforme al volere altrui . *omnia ad voluntatem loqui* . 4. 9
Parola , per la quale ec. *verbum* ec. 205.1
Paſſa oltre . *perge porro* . 134. 3
Paſſando così le coſe . *hic* . 68. 1
Paſſare d' una in un' altra . *ultro citroque commeare* . 204. 4
paſſare i termini.*extra modum prodire*.60 3
Paſſati due giuochi.*ſecūdū binos ludos*.174.1
Peccherò piuttoſto nel meno , che nel più . 82. 5
Pel giorno ſeguente.*in poſterum diem*.77.1
Penſaſti tu mai . *ecquando putaſti* . 50.4
Penſereſti tu forſe , che poteſſe mai eſſere.*putareſne unquam fieri poſſe?* &c. 103.1
Penſi,che non vagliano? *nullas putas*.114.3
Penſi tu forſe.ec. *num cenſes* ? 116. 1
Per abbreviare . *ne multa* . 102.10
per alcun luogo . *uſquam* . 107. 3
per allegrezza . *præ gaudio* . 140. 3
per altro . *cæteroqui , & cæteroquin* . 31.6

per

per amor di Dio. *per Deos*. 129. 9
per aver meſſo la taſſa un tanto per teſta *Quod in capita ſtatuiſſent* &c. 77. 5
per avventura. *fortaſſe*. 64. 1
per certo. *nempe*. 107. 1. *certe*. 33. 1. *Scilicet*. 172. 1. *omnino*. 123. 6.
per certo tu diceſti, *quippe* &c. 164. 1
Perche ei non penſaſſe, *quin exiſtimaret*. 163. 15
perche in vero. *quippe*. 164. 4
perche cauſa? *quid ita*. 157. 15
perche non eſci? *quin prodis?* 163. 14
perche debbo io. *quid eſt, cur*, ec. 157. 16
perche non mi piace. *neque enim libet*. 51. 2
perche vuoi che io non ſappia quant' è ſeguito? *quid ego factum neſciam?* 157. 15
perche ſempre, ec. però non dubito ec. *quia?* &c. *propterea non* &c. 158. 2
Per conſiglio degli amici. *de amicorum ſententia*. 42. 9
per conto mio. *ex me*. 59. 1
per conto niuno. *neutiquam*. 105. 1
per cui potere periſca. *a quo intereat*. 1. 1
per due lettere. *unis & alteris litteris*. 206. 1
per eſſer vivuto. *quia vixerim*. 158. 1
per eſſer una ſorta di perſone. *ut eſt hominum genus* &c. 209. 16
per far la ſtatua. *ad ſtatuam*. 4. 6
per ſin a tanto che. *uſque adeo, quoad*. 208. 14
per grandi che ſiano. *etiam ſi maxima ſint*. 57. 8
per inganno. *ex inſidiis*. 59. 7
per invidia, per collera. *per invidiam*. *Per iram*. 129. 8
per iſpazio di tre anni. *per triennium*. ib. 3

per

per l'aſpettazione. *pro expectatione.* 144. 5
per la Republica. 59. 18
per la ſollecitudine. *præ cura.* 140. 3
per la ſtima grande ch' io ſo di te. *pro eo, quanti te facio.* 144. 14
per la vettura di porto. *pro vectura.* ib. 16
per l'avvenire. *in poſterum.* 77. 4
Poſthac. 139. 1
per lettere. *ex litteris. per litteras.* 129. 6
per li misfatti di coſtui. *pro hujus peccatis.* 144. 16
per lo che tanto più grata ec. *Quo gratior, &c.* 162. 2
per lo contrario, all'incontro. *contra.* 39. 2
per lo più, per l' ordinario. *fere, pleruмque.* 63. 3
per lo ſpazio di mezzo. *ex intervallo.* 59. 14
per lo ſtato, che ora ſi trova. *ut nunc ſe habet.* 209. 9
permettendolo loro la ſanità. *per valetudinem.* 129. 11
per mezzo d'altri. *per alium.* ib. 1
per mezzo di Proccuratori. *per procuratores.* ib. 1
per mia ſe maggior di tutti. *vel maximus.* 199. 8
per mio conſiglio. *de conſilio meo.* 49. 2
per molti che tu ne conti. *quantumvis numeres multos licet.* 90. 3
per molti meſi. *in multos menſes.* 77. 1
per niente. *de nihilo.* 42. 7
per nõ ãdar lõtano. *ut ne lõgius abeã.* 209. 22
per nõ dire. *ne dicã.* 102. 15. *nõ modo.* 112. 20
però. *proin.* 131. 1
però ch'io penſi. *ideo quod &c.* 73. 1
Per

per oggi. *in odiernam diem* 77. 1
per ogni verſo. *quoquo verſus.* 163. 9
Però ſenza tuo ſcomodo. *quod abſque moleſtia tua fiat.* 157. 24
Per picciole che foſſero. *quantumvis parvæ.* 152. 3
per pochetto, che ſia. *quantulumcunque id eſt.* 153. 6
per pochi dì. *in paucos dies.* 77. 1
per poco che paja. *quantulũcũque* ec. 153. 6
per privilegio particolare. *extra ordinem.* 60. 2
per provar più agevolmente, ec. però, ec. *quo facilius, &c. idcirco, &c.* 162. 3
per prudente, che tu ſii. *quamvis prudens.* 152. 3
per qual cagione non dee egli aver paura? *quid eſt cauſæ, cur nõ pertimeſcat?* 41. 2
per qualche poco di tempo ſinchè ec. *tantiſper dum &c.* 191. 2
per qual riſpetto mai? *quorſũ tandẽ?* 189. 1
per quanto amor tu mi porti. *quantum me diligis.* 153. 7
perquãto cõportavano. *prout ferebãt.* 144. 13
per quanto il mondo durerà. *dum hominum genus erit.* 46. 6
per quãto io ho potuto. *quantũ potui.* 153. 4
per quanto io mi do ad intendere. *quomodo mihi perſuadeo.* 163. 4
per quanto io poſſo comprendere. *quantum ego intelligere poſſum.* 153. 1
per quanto io raccolgo dal viſo. *quantum ex vultu ejus intelligo.* ib.
per quanto io ti ſtimo, *pro eo quanti te facio.* 144. 14

Digitized by Google

Per quanto potrai. *quoad ejus facere poteris.* 162. 12
per quanto può. *quod poteſt.* ib. 10
per quanto ſi potrà ſenza tua ſcomodità. *quod ſine moleſtia tua ſiat.* 157. 24
per quanto ſi ſtenderanno le mie forze. *quantum in me erit.* 153. 2
per quãto ſpediamo. *tantiſper dum*, ec. 191. 2
per quanto ſtarà a me. *quantum in me erit.* 153. 2
per quanto tocca a quella Città. *quod attinet* &c. 157. 24
per quanto toccava a me. *pro mea parte.* 144. 9
per qua, per là. *hac illac.* 70. 1
per quel che toccava a loro. *quantum in ipſis fuit.* 153. 2
per quel ch' io vo conghietturando. *quantum auguror conjectura.* ib. 1
per quel poco che noi, ec. *quantulumcumque.* &c. ib. 6
per queſte quattro righe. *ut tantulæ epiſtolæ*, &c. 192. 15
per queſto, e non per altro. *hactenus dumtaxat.* 65. 3
per queſto riſpetto, che ec. *eo quod*, ec. 53. 4
per rata. *pro rata parte.* 144. 12
per riſpetto che. *propterea quod.* 146. 5
per riſpetto di quella legge. *ejus legis ergo.* 55. 3
per ſempre. *in perpetuum.* 77. 4
per ſin che. *tamdiu quam.* 188. 15
Perſone di tal età. *id ætatis homines.* 84. 6
Per ſuo valore, e amorevolezza. *virtutis ergo, benevolentiæque.* 55. 3
per tanto. *proinde.* 131. 1
per

per tanto già lo teniamo. *pro eo* ec. 144.15
per tanto io ti priego, ec. *quod ego te oro.* 157. 27
per tutto indifferentemente. *uſquequaque* &c. 108. 17
per tutto; In ogni affare. *uſquequaque.* ibid.
per via di perſone, ec. *per homines*, ec. 129. 1
per vigore della legge. *ex lege.* 59. 2
per vita tua. *per fortunas.* 129. 9
per uno Romano. *ut in homine Romano.* 209. 10.
per un poco. *parumper.* 128. 1
per un tantino di tempo. *tantiſper.* 191. 1
Pigliar commiato. 116. 4
pigliar in mano. *in manus ſumere.* 77. 16
Più alto di quel, che noi ec. *altius, quam ut nos* &c. 149. 17
più che altra coſa mai. *vel maxime.* 92. 9
più che mai. *ut cũ maxime.* 92. 10 & 209. 35
più che per uno particolare. *pluſquam pro virili parte.* 144. 11
più che ſia poſſibile. *quam maxime.* 92. 8
più del dovere. *plus æquo.* 133. 1
più di quel che aveano raccolto. *plus, quam quantum* &c. 133. 4. & 149. 16
più di quel che baſta. *ultra quam ſatis eſt.* 203. 2
più di tutti ſe gli appreſſa. *proxime accedit.* 145. 20
più d'un anno. *anno plus.* 133. 2
Piuttoſto. più preſto. *citius.* 34. 1
Più vicino. *propius.* 145. 7
più vicino ad Italia, che ſia poſſibile. *proxime Italiam.* 145. 16

più

più vicino alla terra di tutti. *proxime terram.* ibid.
Pochiſſimo. *minime.* 95. 8
Poco dopo. *mox.* 98. 1
poco fa; dianzi. *modo.* 97. 1
poco fa, quando, ec. *modo, cum* &c. ib. 7
poco mancava che. *prope erat ut.* 145. 4
poco mancò, che non, &c. *prope factum eſt, ut,* &c. ib. 5
poco meno d'un piede. *quaſi pedalis* 154. 4
poco più, o manco. *fere.* 63. 2
Poichè. *quando; quandoquidem.* 150. 2.
ſiquidem. 175. 19
poichè l'ora è tale. *quoniam id temporis eſt.* 84. 8
poichè tu vedi. *quippe vides.* 164. 4
poichè una volta. *ut ſemel* &c. 209. 29
Poi ci riparleremo. *poſterius iſta videbimus.* 138. 1
poi come ec. *poſt ubi. poſt ut.* 136. 4
Poſſa io morire. *ne vivam.* 102. 13
Poſto che. *cum.* 40. 2
poſto che io voleſſi ec. Ancorchè io voleſſi ec. *ſi maxime velim* &c. 155. 14
poſto che non ec. almeno ec. *ut non* &c. *certe* &c. 209. 20
Preſſo la riva. *prope ripam.* 145. 1
Prima, da principio. *primo.* 143. 1
prima che coſtui foſſe Pretore. *ante iſtum Prætorem.* 201.
prima ch'io foſſi edile. *ante ædilitatem meam.* ibid.
prima ec. due anni dopo, ec. *primo* &c. *biennio poſt,* &c. 143. 1:
Primieramente. *primum.* ib.

pur

Pur anco penſi ? *tamenne?* &c. 187. 4
Purche. *dummodo*. 47. 1. *Modo*. 97. 6
purche non. *dummodo ne*. 47. 2
Pure. Con tutto ciò. *tamen*. 187. 1
Pur troppo. *ſatis ſuperque*. 171. 5
pur una volta al fine. *tandem aliquando*. 15. 1. *jam tandem*. 71. 11
pur una volta appena. *vix tantem*. 202. 6

Q

Qua, e là. *huc*, & *illuc*. 70. 2
qualche coſa ſimile. *tale aliquid*: *Tale quiddam*. 185. 4
qualche perſona. *unus aliquis*. 206. 8
qualche volta. *aliquando*. 15. 2
Qual di due. *uter*. 210. 2
qual di noi due? *uter noſtrum*. ib. 1
qual ſi voglia di voi due. *veſtrum utervis* ib. 16
Qualunque. *quicunque*. 157. 42. *quiſquam*. 161. 2
Quando, che ec. *cum*. 40. 2
quando ec. allora ec. *ubi* &c. *tum* &c. 198. 6. *cum* &c. *tum* &c. 40. 8
quando lo permetterà la Sanità. *cum per valitudinem poteris*. 129. 11
quando manco ſe ne penſava. 104. 1
quando manco ſi ſperava. *ex inſperato*. 59. 7
quando ſono di tre anni, allora sì, che ec. *ubi* &c. *tum denique* &c. 198. 6
Quant' all' eſercito, quant' alla pace. *de exercitu*, *de pace*. 42. 8
quant' al reſto. *quod reliquum eſt*. *De reliquo*. 170. 1. 4

Digitized by Google

quant' all' età . *per ætatem .* 129. 7
quant' a me tu puoi ancora ronfare . *per me vel ſtertas licet .* 129. 10. & 199. 7
Quante coſe in quanto poche parole? *quam multa quam paucis?* 149. 4
quante volte ormai ec. *quoties jam quoties .* 167. 3
Quant'è, che hai ſcritto al giornale queſta partita? *quam pridem*, &c. 149. 3
quant'io potrò mai. *quantum potero.* 152. 4
quant' a me. *per me .* 129. 10
Quanti . *quam multi !* 149. 4
quanti, altrettanti . *quot , totidem.* 166. 1
Quanto altri mai . *quam qui maxime.* 92. 11
quanto a quella parte ec. *quatenus de* &c. 155. 3
quanto a quel, che ec. *quod ad* ec. 157. 26
quanto aſtutamente tu vuoi . *quamvis callide .* 152. 3
quanto differiſce mai? *quantum demum differt?* 44. 1
quanto la coſa è migliore, tanto è più rara. *optimum quidque rariſſimum.* 165. 4
quanto la ſtima? *quam magni æſtimat?* 149. 4
quanto manco ec. tanto più ec. *ut minimum* &c. *ita maxime* &c. 95. 12
quanto me . *juxta mecum .* 89. 7
quanto men molti foſſe poſſibile . *quam minime multi .* 149. 5
quanto mi apparteneva . *pro mea parte .* 144. 9
quanto più alcuno ec. tanto più ec. *ut quiſ-*
Digitized by Google

quiſque maxime ec. *ita potiſſimum* ec. 92. 11
quanto più alto poſſo. 149. 11
quanto più difficile, tanto più eccellente coſa. *quo difficilius hoc præclarius.* 162. 1
quanto prima. *quamprimum.* 149. 10
quanto ſi rallegrino. *quantopere gaudeant.* 153. 8
quanto ſo, e poſſo. *vehementer etiam atque etiam.* 57. 4
quanto ſtarò a navigare? *quam mox navico?* 98. 3
quanto tempo era, che ec. *quam pridem* &c. 149. 3
quanto vorrete. *quam voletis.* ib. 14
Quantunque. *licet.* 90. 5. *ſi.* 175. 5
quantunque foſſero gittate in terra. *ſi maxime* &c. ib. 14
Quaſi della miſura d' un piede. *quaſi pedalis.* 154. 4
quaſi niente. *nihil ferme.* 63. 1
quaſi tutti. *omnes fere.* ibid.
Quattro giulj per anfora. *quaternos denarios in ſingulas vini amphoras.* 77. 6
Quegli, il quale. *is qui.* 84. 1
Quel, che ho detto pur dinanzi. 145. 19
quel, ch' io non ho ben compreſo. *quæ parum accepi.* 126. 2
quel poco, che potremmo. *quantulum poſſimus.* 153. 5
quel pocolino. *quantulum.* ibid.
Quello ſcrupolo, che non avea avuto di ec. *quæ religio non fuerat quominus,* &c. 162. 6

Queſt' è quel tanto, che ec. *hactenus fuit quod* &c. 65. 2
queſti ultimi giorni. *proximis ſuperioribus diebus.* 145. 12
Queſto ci mancava. *at etiam*, &c. 26. 2
queſto ſegno te ne ſia, ſe non altro. *vel hoc ſignum erit.* 199. 4
queſto ſolo, e non altri fuor di lui. *hunc unum præterea nominem.* 141. 5

R

REſtavi forſe niente? *num quidnam reſtat?* 116. 5
Riduſſe la coſa a termine, che ec. *rem huc deduxit, ut*, &c. 70. 3
Riſpetto a me. *præ me.* 140. 2
riſpetto a ſe. *præ ſe.* ibid.
Riſponde sì, o no. *aut etiam, aut non reſpondet.* 57. 3

S

S' Aggionge a queſto, che non mi parve ec. *accedit eo, quod* &c. 157. 3
S'altrimenti ſcrivo da quel, ch' io ſento. *ſi aliter ſcribo, ac ſentio.* 12. 13
Sarà, come lo riceverai, ne più, ne meno. *perinde erit ut acceperis.* 120. 3
ſarà mai queſto. *hiccine* &c. 70. 1
Saravvi chi dubiti? *et quiſpiam dubitabit?* 56. 1
S' avvicinano più, che altri, che ſiano. *proxime accedunt.* 145. 17
Scambievolmente. *ultro citroque.* 204. 4
Scherzando. *per ludum.* 129. 4
Scrivendo io queſte coſe, infin d' allora ec. *cum hæc* &c. *jam tum* &c. 10. 10

Seb-

Digitized by Google

Sebbene. *etſi*. 58. 2
Sebbene &c. almeno l'approvaſti. *quamvis* &c. *approbator certe fuiſti*. 132. 1
Sebbene ec. ma pure ec. *quanquam*, &c. *ſed tamen* &c. 151. 2
ſebbene ad ogni età ec. pur più, che ad ogn'altra, alla vecchiaja ec. *cum omni ætati, tum maxime*, &c. 40. 4
ſebbene rovinaſſe il mondo. *omnia licet concurrant*. 90. 3
Se ci è alcuno. *ſi quiſpiam eſt*. 161. 5
ſe ci è coſa, che poſſa ec. queſta ti ſo dire, ch'ella è tale. *ſi ulla res eſt, hæc certe* &c. 175. 6
ſecondo. *ex*. 59. 8. *pro*. 144. 6
ſecondo il deſiderio. *ex ſententia*. 59. 10
ſecondo il coſtume. *de more*. 42. 10
ſecondo il tempo. *pro ratione tēporis*. 144. 5
ſecondo i meriti. *pro meritis*. ibid.
ſecondo i precetti. *ex præceptis*. 59. 8
ſecondo i tempi noſtri. *ut apud nos*. 209. 10
ſecondo la ſua poſſibilità. *pro ſuis opibus*. 144. 8
ſecondo la prudenza tua. *pro tua prudentia*. ib. 6
Se a Dio piace. *ſi Diis placet*. 175. 22
S'è detto pur troppo. *ſatis ſuperque* &c. 171. 5
Se già. *niſi ſi*. 111. 6
ſe già non. *niſi forte, niſi vero*. ib. 10
ſe già non volete qualche altra coſa. *niſi ſi quid adhuc forte vultis*. 6. 2
Segnalato affatto, ma non già ſuo pari.

Digitized by Google

egregium omnino, ſibi nequaquam parem. 123. 2
Seguita pure. *perge porro.* 124. 3
Sei manco lontano. *propius abes.* 145. 7
ſei ore per uno. *ſ. næ hore in orbem.* 77. 20
ſei volte altrettanto. *ſexies tantum.* 192. 10
Se 'l credo. S' ella è da credere. *ſi diis placet.* 175. 22
S'ella è giuſta abbaſtanza. *ſatis ne juſta ſit.* 102. 1
Sempre mai. *uſque.* 208. 4
Se non. *ſi minus.* 175. 8
ſe non altro, almen con fortezza. *fortiter quidem certe.* 33 4
ſe non altro, almeno ec. *ſin nihil aliud. ſaltem ut* &c. 175. 15
ſe non altro provederemo alla riputazione. *dignitati certe conſulemus.* 211. 1
ſe non a te. *præterquam ad te.* 141. 7
ſe non baſta una. *una ſi parum eſt.* 126. 2
ſe non caſtigarli, almeno ec. *ſi minus* &c. *at* &c. 175. 7
ſe non che. *niſi* &c. 111. 3. *præterquam quod.* 141. 8
ſe non è matto ſpacciato. *niſi plane nihil ſapit.* 132. 3
ſe non in fatti, almeno ec. *ſi minus re, at* &c. 24. 9
ſe non la riputazione. *ſi minus dignitatem.* 175. 8
ſe non ottima, pur almeno ec. *ſi non* &c. *at* &c. ib. 11
ſe non s'intende così bene. *ſi minus intelli-*

telligitur. 95. 1
Se no, ti ſcriverò ad ogni modo ec. *ſi minus, ſcribam tamen* &c. 175. 8
Senza alcun dubbio. *facile.* 62. 1
ſenza altro. Senza fallo. *utique.* 212. 1
ſenza burla. *extra jocum.* 60. 2.
ſenza contraddizione. *ſine controverſia.* 62. 1
ſenza eſſer chiamato venne. *ultro venit.* 204. 1
ſenza fermarſi punto. *ſtatim.* 181. 1
ſenza mancarci pur uno. *ad unum.* 206. 12
ſenza penſarci. *ex tempore.* 59. 15
ſenza queſti a niun modo. *his detractis, ne vix quidem.* 202. 6
Se però. *ſi modo.* 97. 5. *niſi ſi.* 111. 6
ſe però non ec. *niſi vero* &c. 111. 10
ſe però non ci ſarà qualche coſa ec. *niſi ſiquid erit* &c. ib. 7
ſe però voi non penſate ec. *niſi vero* &c. ib. 10
Se sì, perche cauſa? ec. *ſi etiam quamobrem?* &c. 57. 3
ſe ſi foſſe tardato un tantino. *ſi tantulum moræ fuiſſet* &c. 192. 15
Se ti piace. *ſodes.* 180. 1
Se tu non hai ben inteſo. *ſi parum intellexiſti.* 126. 2
Se vi è uomo trattabile, queſti è uno. *ſi quiſquam* &c. *hic eſt.* 161 5
ſe vi ſia alcuna. *ecqua ſit.* 50. 2
Se vuoi, ch'io tel dica. *ſi quæris.* 175. 17
Se vuole, o ſe non vuole. *velit, nolit.* 210. 10

Sia,

Sia, ma del tuo. *nempe de tuo.* 107. 3
ſia potente quanto ſi voglia. *quàm velit ſit potens.* 149. 14
S'intende. *enimvero.* 52. 2. *ſcilicet.* 172. 1
S'io mi congratuli, o pur ec. *gratuler ne, an, &c.* 103. 2
Siam già in tal'età, che ec. *id ætatis jam ſumus, ut &c.* 84. 7
Siaſi dove ſi voglia. *ubi ubi ſit.* 198. 14
Sì agli altri, come a me ec. *cum cæteris, tum mihi &c.* 42. 3
sì balordi, che ec. *tam amentes, ut &c.* 186. 6
sì bene. *certe.* 33. 2
sì certo. *quippe.* 164. 2
sì ch'il nego. *nego enimvero.* 52. 1
sì, o no. *aut etiam, aut non.* 57. 3
Si come. *velut.* 200. 2. *quemadmodum.* 156. 2
Siccome l'oro nel fuoco, così, ec. *quaſi aurum igne, ſic &c.* 154. 2
Sì da poco. *tam iners.* 186. 8
sì da vicino a Sicilia. *tam prope ab Sicilia.* 145. 2
Si dice. *quippe, inquit.* 164. 1
si fa una coſa, e ſi moſtra un'altra. *aliud dicitur, aliud ſimulatur.* 12. 2
Sì fatte. *iſtiusmodi.* 85. 3
Sì grande quanto biſognarebbe. 171. 2
Sì sì, t'intendo, tu vuoi dir colui. *nempe eum dicis, qui &c.* 107. 1
Signor sì. *verum.* 201. 9
Signor no. *minime vero.* ib. 2
Similmente, ſimigliantemente. *item, itidem.*

Digitized by Google

dem. 87. 17. *ſimiliter*. 78. 51
Sin'ad uno. *ad unum*. 206. 12
Sin'a quando? ſin a tanto, che ec. *quouſque*? *quoad* &c. 162. 10
sin'a quando mai? *quouſque tandem*? 189. 1
Sin a tanto, che. *donec*. 45. 3. *quoad*. 162. 10
sin, che'l mondo durerà. *dum hominum genus erit*. 46. 5
sin che potè. *quoad* &c. 162. 10. *uſque dum*. 208. 7
Sin tanto ſarà lodato, ſinchè ec. *tandiu*, &c. *dum* &c. 186. 13
Sino a che termine debba arrivare. *quatenus* &c. 155. 1
sino ad un quattrino. *ad nummum*. 4. 3
sino ad un certo che ſi può perdonare. *eſt quatenus* &c. 155. 1
Sin ora. *adhuc*. 6. 1
Sì per certo. *quippe*. 164. 1. *ſcilicet*. 172. 2
Si può dir niente. *admodum nihil*. 7. 2
si può dir tutti. *omnes fere*. 63. 1
si può vedere. *licet cernere*. 90. 6
So certo, che ec. *non vereor*, *ne non* &c. 102. 4
So dire. *ſcilicet*. 162. 2
so dire, che quì tu eſclami. *hic enimvero exclamas*. 52. 2
Sol fa in modo, che ec. *modo facito*, *ut* &c. 97. 4
sol queſto ci mancò, che non, ec. *tantum*, *quod non* &c. 192. 23
sol queſto ci reſtò. *tantum non* &c. ib. 22
Solo ſolo. *unus*. 206. 9
ſolo

solo fra gli Stoici . *unus e Stoicis* . ibid.
solo tra tutti . *unus ex omnibus* . ib. 13
Son ſicuro , che ec. *non vereor* , *ne non* &c. 102. 4
son vicino a finire . *Jam jam deſino*. 71. 16
Sono il primo dopo di te in queſta tua Virtù , *huic tuæ virtuti proxime acedo* . 147. 17
sono ſtato in caſa ſua come in caſa mia propria. *ſic fui* &c. *tamquam* &c. 177. 2
Sopra , o fuor d'ogni credenza. *ſupra quã cuique credibile eſt* . 184. 10
sopra queſto . *hac ſuper re* . ib. 2
sopra tutti gli altri. *præter cæteros*. 141. 4
Sotto a' morti . *infra mortuos* . 80. 1
sotto colore . *per ſpeciem* . 129. 5
sotto di me . *infra me* . 80. 1
sotto di ſe . *infra ſe* . ib. 1
sotto , e ſopra . *ſupra* , *& ſubter*. 182. 9
sotto preteſto . *per ſimulationem*. 129. 5
Spingere innanzi l'armento . *agere porro armentum* . 134. 3.
Star bene affatto . *plane belle ſe habere*. 132. 3
Stimar per niente. *pro nihilo habere*. 144. 5
Sto aſpettando , quanto ſtarà . *expecto* , *quam mox* &c. 98. 3
Subito , poco dopo . *mox* . ib. 1
subito , che . *ubi* . 198. 7. 8. 9. *ſimul ac* 179. 4. 5. . *ut* . 209. 32. . *ſtatim* , *ut* . 81. 2
subito dopo quelle . *ſub eas* . 182. 2
subito fatti i comizj . *ſecundum comitia* . . 174. 2

ſu-

ſubito fatte le feſte. *ſub dies feſtos.* 192. 2
Sufficiẽtemẽte dotto. *ſatis eruditus.* 171. 2
Sul far della notte. *ſub noctem.* 192. 3
Sull' imbrunir del Cielo; Sul far della ſera. *ſub veſperam.* 182. 3
Sul Tevere; Vicino al Tevere. *ad Tiberim.* 4. 7
Sulla terza vigilia. *de tertia vigilia.* 42.
Sul ſu via. *age age.* 11. 5
ſu via ſon contento. *age ſane.* ib. 3

T

TAl è il vivere degli uomini. *ſic vita hominum eſt.* 177. 6
Tale, qual eſſer dee. *is, qui* &c. 157. 7. & 84. 3
Tali ſono, come ec. *perinde ſunt, ut* &c. 130. 3
Talmente. *ita.* 86. 1
talmente fu prima, ec. *uſque adeo, ut* &c. 208. 13
talmente poi. *ſic porro.* 134. 1
talmente sviluppato, che ec. *tam expeditum, ut* &c. 186. 6
Tante, e sì grandi. *tot, ac tantæ.* 195. 2
tante, e tali perſone. *tot, taleſque viri.* 185. 5
Tanto appreſſo. *tam prope.* 145. 2
Tanto, che è troppo. *nimio plus.* 110. 3
tanto, che non ſi può dir più. *nimium quantum.* ib. 2
Tanto del viagigo, quanto della navigazione, quanto dell'abboccamento. *qua itineris, qua navigationis, qua congreſſus.* 947. 1

tan-

tanto erano lontani da ſcrivere, che appena, ec. *tantum aberat, ut ſcriberent. vix &c.* 192. 16
tanto forte. *tantum.* 192. 11. *uſque adeo &c.* 208. 13
tanto i Cittadini, quanto i nemici. *cives, hoſteſque juxta.* 89. 2
tanto impertinente, ch' io dica, *tam inſolens, qui dicam.* 157. 6
tanto l' inverno, quanto la ſtate. *juxta hyeme, atque æſtate.* 89. 5
apud hiſtoricos, at apud oratores, æque ac, æque atque. 102. 2
tanto mi ſarà grato, che ec. *ſic mihi erit gratum, ut, &c.* 177. 3
tanto per conto tuo, quanto ancora per mio. *cum mea conjectura, tum etiam tua.* 40. 3
Tanto, quanto. *æque, atque.* 10. 2
tanto, quanto merita. *perinde, ac &c.* 130. 1
tanto quanto mai nium niun'altro. *ita, ut nemo unquam.* 86. 4
tanto quanto ogni altro. *tam, quam &c.* 186. 1
Tanto ſono lontani, che ec. *tantum abeſt, ut &c.* 192. 16
tanto ſparſo per ogni verſo. *tam longe, lateque diffuſus.* 91. 2
tanto ti ama, come ſe ec. *tam te diligit, quam ſi &c.* 149. 1
tanto trovo di ripoſo, mentre che ec. *tamdiu requieſco &c. quamdiu &c.* 106. 14
tanto volentieri. *æque libenter.* 10. 1
Te-

Digitized by Google

Temo, che non ec. *vereor, ut &c.* 209. 1
Tempo che ec. *tempus, cum.* 40. 1
Tener dalla banda del Senato. *a Senatu ſtare.* 1. 4
tener da niente. *pro nihilo habere.* 144. 4
tener in mano. *in manu tenere.* 77. 17
tener la briglia lenta il più, che ſi può. *quam laxiſſimas habere habenas.* 149. 5
tener per ſicuro. *in manibus habere.* 77. 19
tener ſotto di ſe. *ſubter ſe habere.* 182. 9
Ti dimando inſtantemente queſta grazia. *magnopere abs te peto.* 93. 2
ti riaveſſi totalmente. *plane te confirmares.* 122. 2
ti ſervì per patibolo. *pro patibulo fuit.* 144. 4
ti ſiede appreſſo. *propter ſedet.* 146. 2
ti ſo dire. *quippe &c.* 164. 2
ti ſo dire, che tu ſtai freſco. *omnino præclare te habes.* 123. 6
ti tornava bene. *fuit tanti.* 192. 25
Toſto che. *ſtatim ut.* 181. 2. *ut primum.* 209. 33
Totalmente eſſer impoſſibile. *vix, aut omnino non poſſe fieri.* 123. 5
Tra poco mi converrà vivere a modo altrui. *prope adeſt cum &c.* 145. 6
Tre giorni dopo, che aveva detto. *poſt diem tertium, quam dixerat.* 135. 5
Trenta giorni appunto. *triginta dies ipsi.* 83. 2
Troppo. Un poco troppo. *nimium.* 110. 1

Tu

Tu fai appunto come ſe ec. *ſimiliter facis, ac &c.* 178. 3
tu fai bene a darmi ajuto. *bene facis, quod &c.* 157. 31
tu fai per la riputazione tua. *facis ex tua dignitate.* 59. 18
tu lo nieghi, non è così? *nempe negas?* 107. 2
tu mi hai fatto un gran piacere a mandarmi ec. *feciſti mihi pergratam, quod &c.* 57. 31
tu per certo. *næ tu.* 101. 1
tu puoi ben per mio conto anco ronfare. *per me vel ſtertas licet.* 90. 4
tu puoi pigliarne un ſaggio, ch'io mi contento. *licet pauca deguſtes.* ib. 3
tu pur ancora penſi? *tamen ne arbitraris?* 103. 1
tu ſtai in paeſi lontani. *abes longe gentium.* 91. 1
Tutt'il contrario. 39. 1
Tutti affatto. *ad unum omnes.* 4. 4
tutti fecero una medeſima riuſcita. *omnium unus, & idem exitus fuit.* 206. 6
tutti ſino ad uno. *omnes ad unum.* 206. 12
Tutt' i Filoſofi, che furono avanti a lui. *omnes ante eum Philoſophi.* 20. 1

V

VA in volta, va per le mani. *eſt in manibus.* 77. 18
Va pur innanzi. *perge porro.* 134. 2
V'è forſe poca differenza eh? *quantulum intereſt? &c.* 153. 5

Ve

v' è un certo ſegno, ſin dove. *eſt, quatenus &c.* 155. 1
Vengomen'io a Roma, o ſtommene quì, o vo in Arpino? *Romam ne venio, an hic maneo? an Arpinum?* 103. 2
Vero è, ſe a modo della ſcuola. *certe si quasi in ludo.* 33. 2
Verſo gli Dei, *adverſus Deos.* 8. 1
verſo qual banda. *quorſum. quorſus.* 163. 10
Vicin' a caſa mia. *prope a meis ædibus.* 45. 2
vicino al Tevere. *ad Tiberim.* 4. 5
vicino a lui, ovvero anche del pari. *proxime atque ille, aut etiam æque.* 145. 25
Vi è il maggior diſparere, che poſſa eſſere. *tanta eſt diſſensio, quanta maxima poteſt eſſe.* 192. 2
Viſibile, e palpabile. *quod ſub aſpectum, & ſub tactum cadit.* 182. 6
Vi ſo dire, che ec. *quidem certe &c.* 160. 4
Una ad una, e in lungo tempo. *ſingulatim, ac diu.* 45. 1
una buona brigata. *bene magna caterva.* 29. 2
una coſa dopo l'altra. *aliud ex alio.* 12. 7
una coſa in qua, l'altra in là. *alia alio.* ib. 6
una gran paura. *major quidam timor.* 159. 4
una particolar voce. *quædam certa vox.* ib. 2
una ſimil coſa. *tale aliquid.* 185. 4
una ſteſſa coſa. *unum atque idem.* 206. 6

una

una volta . *aliquando .* 15. 3
una volta da per ſe , un'altra inſieme con tutti . *ſemel ſeperatim , iterum cum univerſis .* 88. 2
una , o due volte . *ſemel aut iterum .* ibid.
Un anno , due , tre . *unum , alterum , tertium annum .* 206. 4
Uno certo . *quidam .* 159. 1. 3
Un dì prima che ec. *pridie , quam &c.* 142. 2
un dì sì , l' altro no . *alternis diebus .* 17. 4
un dito di più . *digito plus .* 123. 2
un giorno dopo , che . *poſtridie quam &c.* 142. 2
un gran tempo fa . *jamdiu .* 71. 9
un peggio dell' altro . *alius alio nequior.* 12. 3
un poco troppo . *paulo nimium .* 110. 1
un qualche membro . *quodpiam membrum .* 161. 1
un ragionamento molto lungo . *ſermo bene longus .* 29. 2
un ſolo il più meſchin che vi foſſe . *unus vel tenuiſſimus .* 199. 8
un verſo per uno . *alernis verſibus .* 17. 3
un verſo più lungo dell' altro . *alterni verſus longiuſculi .* ib. 2
un tal perſonaggio . *vir tali dignitate præditus .* 185. 5
un tanto per teſta . *in capita .* 77. 5
un tantino . *tantulum .* 192. 13
Uno chiunque ſi ſia . *unus quivis .* 206. 7

uno ſolamente. *unum modo.* 97. 4
Volete la più bella, che ec. 199. 5
Vorrei ben dire, che tu non credeſſi. *mirum ni credas.* 9. 3
Vuoi tu niente? *numquid vis?* 116. 4
vuoi tu niente per Roma? *numquid Romam vis?* ibid.

FINIS.

MAG 20129

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Carnovano

1477 ne co non sapere che

Arbitradore avione squadra

a gmen ci exercitus aug militum

et copiis a per [illegible]

trasfinazione forze guard

[illegible] [illegible] [illegible] Xi

duecene ogni en condurre le squadre

[illegible]

iy [illegible]

[illegible] vorde ci [illegible]

Inegit

[illegible]

[illegible]

argento [illegible]

ci Senzaner

[illegible] [illegible]

fide, et credere quod tu vidis

[illegible]

[illegible]

Filia subtilia fila subtilia fila.
Virtus est medium vitiorum, et utrinque reductum.

[illegible] — 9 · [illegible] · o [illegible] o [illegible]

o misera vita o vita infelice stato
[illegible] vita [illegible]

Tu fai appunto come ſe ec. *ſimiliter facis, ac* &c. 178. 3
tu fai bene a darmi ajuto. *bene facis, quod* &c. 157. 31
tu fai per la riputazione tua. *facis ex tua dignitate.* 59. 18
tu lo nieghi, non è così? *nempe negas?* 107. 2
tu mi hai fatto un gran piacere a mandarmi ec. *feciſti mihi pergratam, quod* &c. 57. 31
tu per certo. *næ tu.* 101. 1
tu puoi ben per mio conto anco ronfare. *per me vel ſtertas licet.* 90. 4
tu puoi pigliarne un ſaggio, ch'io mi contento. *licet pauca deguſtes.* ib. 3
tu pur ancora penſi? *tamen ne arbitraris?* 103. 1
tu ſtai in paeſi lontani. *abes longe gentium.* 91. 1
Tutt'il contrario. 39. 1
Tutti affatto. *ad unum omnes.* 4. 4
tutti fecero una medeſima riuſcita. *omnium unus, & idem exitus fuit.* 206. 6
tutti ſino ad uno. *omnes ad unum.* 206. 12
Tutt' i Filoſofi, che furono avanti a lui. *omnes ante eum Philoſophi.* 20. 1

V

VA in volta, va per le mani. *eſt in manibus.* 77. 18
Va pur innanzi. *perge porro.* 134. 3
V'è forſe poca differenza eh? *quantulum intereſt?* &c. 153. 5

V'è

Digitized by Google

v' è un certo ſegno, ſin dove. *eſt, quatenus* &c. 155. 1
Vengomen'io a Roma, o ſtommene quì, o vo in Arpino? *Romam ne venio, an hic maneo? an Arpinum?* 103. 2
Vero è, ſe a modo della ſcuola. *certe si quasi in ludo.* 22. 2
Verſo gli Dei, *adverſus Deos.* 8. 1
verſo qual banda. *quorſum. quorſus.* 163. 10
Vicin' a caſa mia. *prope a meis ædibus.* 45. 2
vicino al Tevere. *ad Tiberim.* 4. 5
vicino a lui, ovvero anche del pari. *proxime atque ille, aut etiam æque.* 145. 25
Vi è il maggior diſparere, che poſſa eſſere. *tanta eſt diſſensio, quanta maxima poteſt eſſe.* 192. 2
Viſibile, e palpabile. *quod ſub aſpectum, & ſub tactum cadit.* 182. 6
Vi ſo dire, che ec. *quidem certe* &c. 160. 4
Una ad una, e in lungo tempo. *singulatim, ac diu.* 45. 1
una buona brigata. *bene magna caterva.* 29. 2
una coſa dopo l'altra. *aliud ex alio.* 12. 7
una coſa in quà, l'altra in là. *alia alio.* ib. 6
una gran paura. *maior quidam timor.* 159. 4
una particolar voce. *quædam certa vox.* ib. 2
una ſimil coſa. *tale aliquid.* 185. 4
una ſteſſa coſa. *unum atque idem.* 206. 6
una

una volta . *aliquando* . 15. 3
una volta da per ſe , un'altra inſieme con tutti . *ſemel ſeperatim , iterum cum universis* . 88. 2
una , o due volte . *ſemel aut iterum* . ibid.
Un anno , due , tre . *unum , alterum , tertium annum* . 206. 4
Uno certo . *quidam* . 159. 1. 3
Un dì prima che ec. *pridie , quam &c.* 142. 2
un dì sì , l' altro no . *alternis diebus* . 17. 4
un dito di più . *digito plus* . 123. 2
un giorno dopo , che . *poſtridie quam &c.* 142. 2
un gran tempo fa . *jamdiu* . 71. 9
un peggio dell' altro . *alius alio nequior*. 12. 3
un poco troppo . *paulo nimium* . 110. 1
un qualche membro . *quodpiam membrum* . 161. 1
un ragionamento molto lungo . *ſermo bene longus* . 29. 2
un ſolo il più meſchin che vi foſſe . *unus vel tenuiſſimus* . 199. 8
un verſo per uno . *alernis verſibus* . 17. 3
un verſo più lungo dell' altro . *alterni verſus l ngiuſculi* . ib. 2
un tal perſonaggio . *vir tali dignitate præditus* . 185. 5
un tanto per teſta . *in capita* . 77. 5
un tantino . *tantulum* . 192 13
Uno chiunque ſi ſia . *unus quivis* . 206. 7

Digitized by Google

uno ſolamente. *unum modo.* 97. 4
Volete la più bella, che ec. 199. 5
Vorrei ben dire, che tu non credeſſi. *mirum ni credas.* 9. 3
Vuoi tu niente? *numquid vis?* 116. 4
vuoi tu niente per Roma? *numquid Romam vis?* ibid.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Carranoua

1177 me o non ſapendo ſic

[illegible] ancora squadra

agimen ni exercitus augs militum

et cosi a per [illegible]

[illegible] forze guardi

[illegible] [illegible] [illegible] Xi

ducere exercitum conducere la squadra

[illegible] [illegible]

[illegible] vanto [illegible]

fide, et credere quod tu vides

[illegible]

[illegible]

Filia subtilia fila subtilia fila.

Virtus est medium vitiorum, et utrinque reductum.

o [illegible]

o [illegible]

[illegible] — 9 · [illegible]

o misera vita o [illegible] vita o infelice stato

dolente vita

[illegible]